

20 VJET OBVL

ORGANIZATA E BASHKUAR E VETERANËVE TË LUFTËS ANTIFASHISTE TË POPULLIT SHQIPTAR

- ORGANIZATA QË VLERËSON LART KONTRIBUTIN E SHQUAR TË POPULLIT SHQIPTAR NË LUFTËN E DYTË BOTËRORE,
- QË DËNON KRIMET E KOMUNIZMIT,
- QË MBËSHTETI FORT LUFTËN E DREJTË TË USHTRISË ÇLIRIMTARE TË KOSOVËS DHE ÇËSHTJEN MBARËKOMBËTARE SHQIPTARE

PËRGATITI PËR BOTIM:

Kryesia e OBVL nën drejtimin e kryetarit
Gjen. Rrahman Parllaku, “Hero i Popullit” dhe “Nderi i Kombit”

Një ndihmesë të çmuar për përgatitjen e këtij libri ka dhënë gazeta “Veterani”
organ i OBVL dhe kryeredaktori **Halil Rama**

REDAKTORË:

Halil Rama
Sakip Cami

Arti Grafik: **Krenar BICI**

Shtëpia Botuese

ISBN

Shtypur në Shtypshkronjën

Botimi u mundësua nga Kastrati

PËRMBAJTJA E LËNDËS

I. PLATFORMA, PROGRAMI, STATUTI	9
II. DREJTUES TË OBVL-SË NDËR VITE	28
III. PËRFAQËSIM DINJITIZ I OBVL NË FEDERATËN BOTËRORE TË VETERANËVE.....	59
IV. VEPRIMTARI TË OBVL.....	69
V. QËNDRIME, DEKLARATA, FJALIME DHE DOKUMENTA TË OBVL NË MBËSHTETJE TË LUFTËS SË UÇK, TË KOSOVËS SË LIRË, TË ÇËSHTJES SHQIPTARE, TË SHQIPTARËVE NË MAQEDONI, NË LUGINËN E PRESHEVËS, NË MAL TË ZI, TË ÇËSHTJES ÇAME	110
VI. VEPRIMTARI PERKUJTIMORE KUSHTUAR NGJARJEVE, HERONJVE DHE DËSHMORËVE TË LANÇ	153
VII. FJALIME, PËRSHËNDETJE DHE BOTIME PËR FIGURA TË SHQUARA TË LANÇ	209
VIII. HOMAZHE NË NDERIM TË VETERANËVE DHE VETERANEVE TË LANÇ	250
IX. PROMOVIME.....	307
X. PERSONALITETE QË IA RRISIN PRESTIGJIN OBVL-SË.....	351
XI. LIGJET E MIRATUARA NGA KUVENDI I SHQIPËRISË PËR VETERANËT E LANÇ DHE TË ASISTUARA NGA OBVL.....	374

LIBRI “20 VJET OBVL”,
NJË KONTRIBUT I ÇMUAR NË HISTORIOGRAFINË
E LUFTËS ANTIFASHISTE NACIONAL ÇLIRIMTARE
TË POPULLIT SHQIPTAR

Rrahman PARLLAKU

Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës së Popullit Shqiptar (OBVL) është një organizatë shoqërore atdhetare. Ajo u formua që të vlerësojë realisht historinë e luftës së lavdishme Nacional Çlirimtare, që të shmangë shtrembërimet e periudhës së regjimit totalitar, mohimet dhe politizimet e bëra si rezultat i regjimit diktatorial të E.Hoxhës, por edhe me qëllim të caktuar nga individë që kërkonin lavdi dhe pushtet të pamerituar. Në kurthin e tyre ranë me dëshirë dhe me servilizëm historianë të ndryshëm që e shtrembëruan historinë e LANÇ.

Pas viteve 90 dhe ndryshimeve demokratike që ndodhën në Shqipëri, një kontribut dha edhe Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës së Popullit Shqiptar (OBVL). Është i njohur kontributi i saj gjatë procesit të ndryshimeve demokratike e deri më sot.

Dhe pikërisht ky libër që botohet në 20 vjetorin e OBVL pasqyron gjërësisht, ndonjëherë edhe në detaje, pa pretenduar se ka thënë gjithçka, punën e madhe të mbi 15 mijë veteranëve që milituan dhe militojnë aktualisht në të mirë të demokracisë shqiptare dhe të së ardhmes së brezave, duke pasqyruar sa më drejt këtë luftë legjendare, që e renditi Shqipërinë në krahun e fitimtarëve të Luftës së II Botërore.

Komiteti Kombëtar i Veteranëve të LANÇ, që ishte drejtuar nga Shefqet Peçi deri në vitin 1991 ka qenë levë e PPSH, por edhe më pas nën drejtimin e Pirro Dodbibës, Adnan Qatipit e Rustem Peçit vazhdon të mbetet një organizatë e politizuar veçanërisht në shërbim të forcave të së majtës shqiptare. Prandaj për të penguar këtë qasje negative, këtë tendencë të dëmshme si për demokracinë ashtu edhe për historinë e popullit shqiptar me nismën e një grupi pre 64 personalitetesh, gjeneralësh dhe luftëtarësh, figura politike të respektuara, por fatkeqësisht të dënuar nga regjimi komunist u formua Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës së Popullit Shqiptar (OBVL). Në këtë grup bënin pjesë figura politike të respektuara që kishin qenë drejtues të reparteve partizane e ministra, siç ishin: Kiço Ngjela, Manol Konomi, Fadil Paçami, Maqo Çomo, Sadik Bektashi (gjeneral lejtant-Hero i Popullit), Muhamet Prodani (gjeneral lejtant-Hero i Popullit), gjeneral-majorët: Nexhip Vinçani dhe Ernest Jakova; luftëtarët e shquara, drejtues në luftë e aktiviste të OBVL: Selfixhe Broja(Ciu),

Zenepe Golemi (Ashiku), Liri Belishova, Vera Ngjela (Pojani, Mine Doraci e të tjera, por fatkeqësisht të dënuara nga regjimi diktatorial i Enver Hoxhës.

Kuvendi i parë themelues i Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare (OBVL) në krye të saj zgjodhi personalitetin e shquar Dr. Ymer Dishnicën.

OBVL i bëri thirrje Komitetit Kombëtar të Veranëve të Luftës Nacional Çlirimtare për bashkim, por me kushtin e zgjedhjeve të reja në bazë dhe në qendër të veteranëve, të ndryshimit të statutit dhe programit, të rishikimit të historisë së LANÇ, të dënimit të krimeve të komunizmit. Këto kërkesa u refuzuan nga Komiteti Kombëtar i Veranëve të Luftës Nacional Çlirimtare.

Menjëherë pas zgjedhjes, Kryesia e OBVL ju vu punës për përgatitjen e projektligjeve e që do të vinin në vendin e merituar figurën e respektuar të veteranit të LANÇ dhe propozimin e miratimit tyre në parlament, duke e vënë kështu veprimtarinë e saj mbi baza ligjore në interes të veteranëve, invalidëve të luftës dhe familjeve të dëshmorëve. Më këto ligje u ligjërua figura e respektuar e veteranit të LANÇ.

Organizata e Bashkuar e Veteranëve të LANÇ u shtri rrufeshëm në gjithë Shqipërinë. U krijuan dhe u konsoliduan degët tona në rrethet si vijon:

Në Tiranë me kryetar z. Muhamar Spahiu, Korçë, me kryetar Z. Haxhi Runi, Elbasan me kryetar z. Sami Vinçani, Durrës, me kryetar z. Idriz Hoxha, Shkodër me kryetar z. Muharrem Bushati, Lushnjë me kryetar z. Iliaz Ahmeti, Krujë me kryetar z. Fadil Veseli; Lezhë me kryetar z. Loro Gjeçi, Tropojë me kryetar z. Hamit Neziri; Fier me kryetar z. Nazif Ago, Mat me kryetar z. Ismail Muharremi, si dhe në të gjitha rrethet e vendit. Vlen të përmendet kontributi i veteranëve Fluturak Vinçani (Korçë), Genc Ballanca (Durrës), Osman Xhindoli (Shijak), Jorgji Terca (Tiranë), Xhemal Meçi (Pukë), Agim Dylgjeri (Elbasan), Ali Demushi (Shkodër) etj.

Që nga krijimi i saj në korrik 1994, OBVL ka mbajtur pesë kuvende kombëtare.

Gazeta Veterani, organ i OBVL pasqyroj dhe pasqyron vazhdimisht veprimtarinë e kësaj organizate dhe ka ndihmuar në realizimin e objektivave dhe detyrave të saj.

Përveç përojetorëve të shokëve të rënë në luftë, të pushkatuarit nga diktatura, të vdekurit në burgje e internime, si dhe të figurave patriotike me kontribute të veçanta në luftrat për liri kombetare, përkujtimeve të shokëve që kanë vdekur gjatë kësaj periudhe, veprimtarëve të tjera në bashkëpunim me pushtetin vendor në përjetësim të LANÇ, OBVL u bë promotor në mbrojtje të luftës së UÇK dhe të luftës së Kosovës, të mbrojtjes së të drejtave të shqiptarëve në Kosovë, Preshevë, Maqedoni, Mal të Zi, të komunitetit çam etj.

Në përkujtim të këtyre ngjarjeve e figurave, OBVL në qendër e rrethe ka bashkëpunuar me organet e pushtetit, organizatat e shoqatave që zhvillojnë veprimtari shoqërore e patriotike.

OBVL ishte nismëtare në bashkimin e 64 organizatave e shoqatave joqeveritare që u angazhuan totalisht në mbështetje e ndihmë të luftës çlirimtare (UÇK) në Kosovë. Organizata jonë e ka mbështetur edhe Luftën e Ushtrisë Çlirimtare Kombëtare të shqiptarëve në Maqedoni e Luginën e Preshevës për të fituar liritë nacionale e të drejtat njërzore. Ne kemi mbështetur e mbështesim komunitetin çam në përpjekjet për të fituar të drejtat e mohuara.

Që në ditët e para të çlirimit të Kosovës kemi vendosur lidhje e bashkëpunim të ngushtë me Shoqatën e Veteranëve të LANÇ të Kosovës; bashkë kemi përkujtuar shumë ngjarje të luftimeve për liri e pavarësi e në veçanti ato të LANÇ. Kemi krijuar dhe kemi lidhje të ngushta mes dy kryesive të shoqatave tona. Po ashtu dhe me drejtues të Shoqatave të Veteranëve të UÇK e të Maqedonisë.

Ruaj në kujtesën time figurat e paharruara drejtuese të kësaj shoqate si: Ramadan Vraniqi, Xhev-

det Pula e Vahide Hoxha, me të cilët kam patur bashkëpunim të frytshëm. Ndërsa tani jam i nderuar që bashkëpunoj me të respektuarit Vahap Shita, Pajazit Nushi e anëtarë të tjerë të Kryesisë të kësaj shoqate, bashkëpunim që ka rezultuar në veprimtari të përbashkëta si në Shqipëri dhe në Kosovë.

Organizata e Bashkuar e Veteranëve të LANÇ të popullit shqiptar është anëtare e Federatës Europiane e Botërore të veteranëve. Me pjesëmarrjen dhe aktivitetet e këtyre federatave, jo vetëm në Europë, por edhe në Maljazi, në Johannesburg, Marok etj kemi bërë të njohur kontributin e popullit shqiptar në Luftën e II Botërore dhe të luftërave për liri të popullit tonë në Kosovë, Maqedoni e deri dhe kontributin që japim sot në mbrojtje të paqes në kuadrin e NATO-s.

Në këtë libër janë përfshirë shumë veprimtari, por nuk mund të përfshiheshin të gjitha, veçanërisht veprimtaritë e organizatave në qarqe rrethe, bashki dhe komuna. Për këtë do të duheshin shumë vëltime, por besoj se thelbi i këtyre veprimtarive është pasqyruar dhe kjo është një ndihmesë e madhe në historiografinë e LANÇ.

Përveç 300 numrave të gazetës Veterani në këto 20 vjet, të shumta kanë qenë botimet e librave të veteranëve, të cilat jemi përpjekur ti promovojmë si në Shqipëri ashtu edhe në Kosovë.

Në 70 vjetorin e çlirimit të atdheut dhe në 20 vjetorin e OBVL, ky libër modest është një kontribut për të njohur të kaluarën e lavdishme, për të vlerësuar të sotmen dhe për të projektuar të ardhmen. Për përgatitjen e këtij libri kanë kontribuar dhjetra veteranë me shkrimet e tyre të cilët dëshiroj ti falenderoj. Një falenderim të veçantë kam për kryeredaktorin e gazetës Veterani Z. Halil Rama si dhe për gazetarin ushtarak Sakip Cami, të cilët kanë redaktuar dhe përgatitur këtë libër për të cilin është punuar shumë dhe për një kohë të gjatë.

Le të jetë ky libër vetëm fillimi dhe një ftesë për historianët, drejtuesit e OBVL në rrethe, për drejtuesit dhe pjesëmarrësit e formacioneve partizane që ta shkruajmë e tua lëmë brezave historinë e luftës të qartë dhe pa politizime e shtrembërime.

Gjen. Rrahman Parllaku

Kryetar i Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës së Popullit Shqiptar

I.

PLATFORMA, PROGRAMI, STATUTI

DEKLARATA E MBLEDHJES PËR SHPALLJEN E FORMIMIT TË ORGANIZATËS SË BASHKUAR TË VETERANËVE TË LUFTËS ANTIFASHISTE NACIONAL ÇLIRIMTARE TË POPULLIT SHQIPTAR (OBVL)

Mbledhja dhe Proklamata e datës 15 shkurt 1994 shënon fillimin e punës së OBVL-së. Mbi bazën e proklamatës së datës 15 shkurt 1994 ishte bërë kërkesa në Ministrinë e Drejtësisë për njohjen ligjore të OBVL.

Ministria e Drejtësisë me Urdhërin Nr 7/1 të datës 18 korrik 1994 njeh ligjërisht Organizatën e Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, OBVL.

Me datën 27 korrik 1994 u mbajt mbledhja e Grupit Nismëtar për bashkimin e veteranëve të LANÇL në një organizatë të vetme, me pjesëmarrjen e përfaqësuesve të grupeve nismëtare në rrethe.

Po me datën 27.07.1994 u bë shpallja e krijimit të OBVL-së nëpërmjet kësaj deklarate:

1. Ne si nismëtarë i vumë vehtes për detyrë misionin e bashkimit të veteranëve në një organizatë të vetme dhe arritëm njohjen e OBVL-së nga Ministria e Drejtësisë si subjekt juridik, megjithë vështirësitë e panumërta të krijuara nga Komiteti Kombëtar i Veteranëve të LANÇL, i cili ishte kthyer në një vegël politike të PPSH. Kështu u krijuan kushtet e barazisë ligjore për të vazhduar përpjekjet tona për të pasqyruar Luftën Antifashiste të popullit tonë ashtu siç kishte ndodhur, pa shtrembërimet politike dashakeqëse të politikanëve e pushtetarëve.
2. Ne i përmbahemi tërësisht platformës sonë të paraqitur në grupet nismëtare, platformë që ua kemi paraqitur partive politike parlamentare dhe që shprehet në programin dhe nëstatutin e OBVL-së.
3. Njohja juridike e OBVL-së, tregon se OBVL është vazhduese e idealeve dhe mesazheve të Konferencës së Pezës, për bashkim dhe pajtim kombëtar, mesazhe që janë aktuale edhe sot. OBVL kërkon dhe lufton për njohjen edhe më shumë se deri më tani, të të drejtave të veteranëve të LANÇL, ashtu si edhe në vendet e tjera të Europës.
4. Ne duam bashkim dhe angazhohemi totalisht për arritjen e tij mbi parimet e drejta të mirëkuptimit dhe tolerancës ashtu si na takon dhe si i nevojitet Shqipërisë. Jemi të bindur se të bashkuar do të mbrojmë më mirë traditat luftarake dhe vlerat patriotike të LANÇL, që brezave t'u transmetojmë mesazhin se interesat e atdheut qëndrojnë mbi ato të partive politike, se ato janë të shenjta dhe mbrohen më mirë kur jemi të bashkuar.
5. OBVL është një organizatë patriotike pluraliste dhe e pavarur nga asnjë parti politike. Ne nuk pranojmë që të jemi krahu apo shtylla e ndonjë partie politike, por do të punojmë

që të jemi shtyllë dhe krah i shtetit dhe i kombit shqiptar.

- 6.OBVL dënon vendosmërisht të gjitha ato forca politike që kanë bashkëpunuar me okupatorët nazifashistë dhe që kanë bërë krime kundër popullit, që kanë punuar kundër lirisë dhe pavarësisë së atdheut. Ndaj tyre do të mbahet qëndrimi që meritojnë, qëndrimi që i vlen historisë dhe patriotizmit kombëtar.
- 7.Duke mbrojtur idealet e larta patriotike, përparimtare dhe demokratike si dhe arritjet e mëdha të LANÇ, ne dënojmë veprimtarinë përçarëse dhe diktatoriale të Enver Hoxhës dhe të klikës së tij që tradhëtuan idealet e LANÇ dhe dëmtuan rëndë shtetin dhe kombin tonë.
- 8.Organizata jonë mbështet fuqimisht proceset demokratike në vendin tonë dhe njeh, respekton dhe bashkëpunon me organizmat shtetërore. Jemi kundër dhe dënojmë të gjithë ato që kërkojnë destabilitet dhe pengojnë proceset demokratike në vend. Jemi të bindur se duke mbështetur proceset demokratike mbrojmë idealet e LANÇ dhe çojmë në vend amanetin e dëshmorëve të rënë për liri dhe pavarësi, mbrojmë interesat dhe të drejtat e veteranëve.
- 9.OBVL do të angazhohet me tërë mundësitë e saj për statusin e Veteranit të LANÇ, të Invalidit të LANÇ dhe të familjeve të dëshmorëve të LANÇ, të të drejtave të tyre ekonomike, sociale etj. Ajo do të mbrojë objektet, lapidarët dhe kujtimet e LANÇ.
- 10.OBVL do të përpiqet në bashkimin përfundimtar në një organizatë të vetme duke synuar luftën ndaj përçarjes dhe festimeve të ndara të përvjetorëve dhe festave të çlirimit të atdheut. U bëjmë thirrje të gjithë forcave politike dhe shoqatave atdhetare që të na mbështesin në këtë nismë madhore që do të na çojë në bashkimin mbarëkombëtar.

**Lavdi dëshmorëve të Atdheut !
Rroftë Shqipëria !**

Tiranë, 27.07.1994.

REPUBLIKA E SHQIPERISE
MINISTRIA E DREJTESIS
DREJTORIA E KODIFIKIMIT

URDHER

Nr. 7/1 dt. 16. 7. 1994

"Per miratimin e Organizates se Bashkuar te Veteraneve "

Nje komision nismetar ka kerkuar prane Ministrise se Drejtesise, miratimin e formimit te Organizates se Bashkuar te Veteraneve.

Pasi u njoha me dokumentat e paraqitura nga ky komision, konstatova se ato jane ne perputhje me Ligjin per Dispozitat Kryesore Kushtetuese si dhe me Ligjin Nr 7502 date 25/07/1991 "Per Partite Politike".

Prandaj ne baze te nenit 11 -te Ligjit Per Partite Politike

URDHEROJ

1. Miartimin e formimit te Organizates se Bashkuar te veteraneve, regjistrimin ne regjistrin perkates si dhe depozitim te dokumentave ne arkivin e kesaj Ministrie.
2. Kopje e ketij urdheri t'i dergohet komisionit nismetar per formimin e kesaj organizate.
3. Ky urdher hyn ne fuqi menjehere.

MINISTRI

Kudret CELA

Faksimile e Urdhërit të Ministrisë së Drejtësisë për miratimin e OBVL

NJOFTIM I AGJENSISË TELEGRAFIKE SHQIPTARE (ATSH) PËR KRIJIMIN E OBVL

Tiranë, 27 korrik 1994, ATSH, A.Patozi/ Grupi nismëtar për bashkimin e veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, përfaqësues të grupeve nismëtare të rretheve dhe të asaj mase veteranësh që përkrahin nismën e bashkimit, shpallën sot në Tiranë krijimin e Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të LANÇ të popullit shqiptar, (OBVL), e cila ishte miratuar një javë më parë nga Ministria e Drejtësisë.

Kryetari i Grupit Nismëtar Muhamer Spahiu lexoi deklaratën ku thuhej se OBVL është patriotike, pluraliste dhe e pavarur nga asnjë parti politike, se mbron idealet e larta dhe arritjet e mëdha të LANÇ si dhe dënon veprimtarinë përçarëse dhe diktatoriale të Enver Hoxhës.

Krijimi sot i organizatës, theksoi Z. Spahiu do ta lehtësojë mjaft punën e nisur nga grupi nismëtar prej gati një viti, i cili duke mos qenë subjekt juridik ka hasur shumë pengesa, sidomos nga Komiteti Kombëtar i Veteranëve, në realizimin e misionit për bashkimin e të gjithë pjesëmarrësve të LANÇ.

Deklarata përfundonte pas një thirrje drejtuar të gjithë veteranëve të luftës dhe kryesive të shoqatave egzistuese, që me një kuptim më të drejtë politik, patriotik e shoqëror të bashkohen të gjithë në një organizatë të vetme dhe një tjetër drejtuar të gjitha forcave patriotike dhe politike shqiptare që të ndihmojnë në realizimin e kësaj nisme si një nga shëmbujt e parë për bashkimin kombëtar.

Në mbledhje e mori fjalën edhe ministri i mbrojtjes Safet Zhulali, i cili solli përshëndetjet dhe përgëzimet e Presidentit Berisha për aktin patriotik të bashkimit të veteranëve të LANÇ në një organizatë të vetme. Ata që luftuan kundër pushtuesit, tha më poshtë Z. Zhulali, e meritojnë të gjithë nderin e veteranit, pasi të gjithë kishin idealin e lartë të lirisë dhe të demokracisë.

GRUPI NISMËTAR PËR FORMIMIN E OBVL-së

1.Andon	Sheti
2.Ali	Butka
3.Alfred	Moisiu
4.Bedri	Shehu
5.Dashamir	Ohri
6.Delo	Balili
7.Edip	Ohri
8.Ernest	Jakova
9.Elami	Hado
10.Guri	Shyti
11.Haki	Jupasi
12.Hamid	Keçi
13.Hysni	Daja
14.Irakli	Bozo
15.Islam	Blushi
16.Janaq	Budina
17.Josif	Zegali
18.Kiço	Ngjela
19.Koço	Qafzezi
20.Muhamet	Prodani
21.Masar	Shehu
22.Mentor	Belegu
23.Myfit	Guxholli
24.Manol	Konomi
25.Myftar	Tare
26.Nurie	Bozo
27.Nexhip	Vinçani
28.Ndreçi	Plasari
29.Nexhat	Iljazi
30.Pertef	Myftari
31.Petrit	Malindi
32.Rrahman	Parllaku
33.Skënder	Godo
34.Sami	Hadëri

35.Sami	Vinçani
36.Sotir	Budina
37.Sitki	Bushati
38.Koço	Leshnja
39.Kolë	Jakova
40.Lavdosh	Dulaj
41.Muhsin	Kroi
42.Myzafer	Mati
43.Mato	Hasamataj
44.Muhamer	Spahiu
45.Shefqet	Mezini
46.Sheraf	Gjebrea
47.Taqo	Adhami
48.Tahir	Voshtina
49.Tanush	Shyti
50.Vangjel	Babi
51.Selfixhe	Broja
52.Sazan	Xhelo
53.Skënder	Malindi
54.Seit	Berisha
55.Shkëlqim	Zaloshnja
56.Shaban	Reçi
57.Shemsi	Sadiku
58.Vangjel	Priftanji
59.Vera	Pojani
60.Xhavit	Qesja
61.Ymer	Dishnica
62.Zenepe	Ashiku
63.Zekie	Voshtina
64.Nexhmi	Ballka

PLATFORMA

MBI BASHKIMIN E VETERANËVE TË LUFTËS ANTIFASHISTE NACIONAL ÇLIRIMTARE NË NJË ORGANIZATË TË VETME

Gjatë luftës së dytë botërore veteranët, ish luftëtarët e LANÇ të popullit shqiptar të frymëzuar nga patriotizmi dhe idealet atdhetare të rilindasve tanë të mëdhenj e të viganëve të pavarësisë ju kundërvunë pushtimit nazifashist të Shqipërisë me tërë potencialin e tyre. Ishin ata që luftuan me armë në dorë kundër pushtuesve, që drejtuan rezistencën, ku shumë prej të cilëve dhanë edhe jetën ose u burgosën e u internuan për hir të pavarësisë së atdheut e të një demokracie të vërtetë.

Me luftën e tyre Nacionalçlirimtare, së bashku me popullin ata shkruan një nga epopetë më të lavdishme të historisë duke u rreshtuar kështu përkrah koalicionit të madh antifashist botëror. Veteranët e LANÇ duan të ringjallin ato vyrtete të shqiptarëve, të treguara gjatë shekujve, për t'i vënë përsëri në shërbim të Nënës Shqipëri, në udhën e re të vështirëtë lirisë e të demokracisë, pajtimit dhe të bashkimit kombëtar, të vëllazërimit e të përparimit evropian, të cilat u shprehën në idetë themelore të Konferencës së Pezës, bashkim pa dallim feje, krahine e ideje, me parrullën: bashkim, bashkim, bashkim në luftën kundër pushtuesit.

Komunizmi si sistem dështoi dhe u shemb. Në Shqipëri diktatura komuniste i shërbeu Enver Hoxhës dhe klikës së tij, që e kthyen Shqipërinë në një burg të izoluar nga bota, e shkatërruan vendin ekonomikisht dhe nëpërmjet luftës së klasave i vranë njerëzit fizikisht dhe moralisht. Me këto veprime Enver Hoxha zhgënjeu në rradhë të parë ne, veteranët, ish luftëtarët e LANÇ dhe të gjithë popullin. Diktatura u shëmb për të mos u kthyer më.

Aktualisht po jetojmë në një periudhë të vështirë, ku rreziku i shtrirjes së konfliktit në jug të Ballkanit është real. Kjo situatë kërkon nga ne veteranët, të mbështesim zhvillimet demokratike dhe forcimin e shtetit ligjor. Mbështetja e çështjes mbarëkombëtare është detyrë shumë e rëndësishme aktuale.

Komiteti Kombëtar i Veteranëve i krijuar me vendim të Byrosë Politike të KQPPSH në vitin 1957 ka qenë një nga levat e PPSH dhe e diktaturës së Enver Hoxhës. Ky Komitet jo vetëm nuk e mbrojti atë masë të madhe ish luftëtarësh që diktatura komuniste i dënoi, por u tregua konformist me këto dënime. Ai nuk i ka realizuar detyrat dhe obligimet e tij ndaj veteranëve, nuk u siguroi as status ligjor, as shpërblime ekonomike sipas kontributit të dhënë ashtu si homologët tanë në vendet e zhvilluara të Europës, as dinjitetin e duhur. Ai edhe sot vazhdon të jetë në të njëjtën linjë me të kaluarën e viteve para 90. Si i tillë ai nuk përfaqëson më interesat dhe ndryshimet e reja demokratike.

Nisur nga dëshira e mirë për të forcuar unitetin e veteranëve dhe për t'i shërbyer më mirë zhvillimeve demokratike dhe çështjes mbarëkombëtare një grup nismëtar të veteranëve u propozon të gjithë veteranëve të bashkohen në një organizatë të vetme, në OBVL, mbi bazën e kësaj platforme:

1. Organizata e veteranëve është bashkim vullnetar i ish luftëtarëve të LANÇ. Në të marrin pjesë të gjithë luftëtarët dhe invalidët e rezistencës antifashiste nacionalçlirimtare, të cilët luftuan në formacionet luftarake dhe në terren duke dhënë kontributin e tyre për çlirimin e atdheut pavarësisht nga bindjet e tyre politike e përkatësitë partiake.

2. Organizata e veteranëve të LANÇ është një organizatë patriotike pluraliste dhe e pavarur nga asnjë parti politike.
3. Organizata e veteranëve të LANÇ ka për qëllim ruajtjen, propogandimin dhe pasurimin e traditave patriotike dhe luftarake të popullit tonë ndër shekuj dhe veçanërisht ato të LANÇ të popullit shqiptar. Ajo do të punojë për të rritur dhe forcuar dashurinë për atdheun dhe për realizimin e aspiratës së madhe të bashkimit kombëtar. Do të kontribuojë për historigrafinë e popullit shqiptar për pasqyrimin me vërtetësi dhe pa politizime të LANÇ.
4. OBVL do të ndihmojë për ruajtjen e pastër të idealeve të luftës NÇI. Ajo dënon veprimtarinë tradhëtare të krerëve të Ballit Kombëtar e të Legalitetit në kohën e luftës që bashkëpunuan me armikun si dhe persekutimet e Enver Hoxhës dhe të bashkëpunëtorëve të tij ndaj mijëra ish luftëtarëve të LANÇ dhe familjeve të tyre. Ajo është kundër përçarjes dhe e dënon atë si veprimtari antikombëtare.
5. OBVL në veprimtarinë e saj do të bashkëpunojë me të gjitha shoqatat dhe organizatat patriotike.
6. OBVL kujdeset dhe nderon të rënët dëshmorë të kombit në luftërat për liri, pavarësi dhe demokraci të popullit shqiptar për përjetësimin e veprës së tyre. Kujdeset dhe ndërhyjnë pranë organeve përkatëse për ruajtjen dhe mirëmbajtjen e varrezave, lapidarëve dhe objekteve historike të luftës.
7. Bashkëpunon me Ministrinë e Mbrojtjes dhe me organet e pushtetit vendor për përkujtimin e ngjarjeve historike të LANÇ, jubileve dhe figurave të saj.
8. OBVL do të punojë me përparësi për të mbajtur të pastër figurën e veteranit të LANÇ.
9. Do të verë në vend nderin dhe prestigjin e mohuar të ish luftëtarëve të LANÇ të dënuar nga diktatura komuniste dhe do të luftojë për rivendosjen e të gjitha të drejtave të tyre të mohuara.
10. E ushtron veprimtarinë e saj mbi bazën e programit dhe të statutit të miratuar nga Këshilli Drejtues i OBVL-së.

PROGRAMI

I ORGANIZATËS SË BASHKUAR TË VETERANËVE TË LUFTËS ANTIFASHISTE NACIONAL ÇLIRIMTARE TË POPULLIT SHQIPTAR

- *Organizata e Bashkuar e veteranëve të LANÇ të popullit shqiptar do të emërtohet shkurt OBVL*
- *OBVL është një organizatë patriotike pluraliste demokratike dhe e pavarur nga asnjë parti politike.*
- *OBVL punon për arritjen e qëllimeve dhe objektivave të mëposhtme:*

1. Bashkimin vullnetar të ish luftëtarëve të LANÇ. Në të marrin pjesë të gjithë luftëtarët dhe invalidët e rezistencës antifashiste nacionalçlirimtare, të cilët luftuan në formacionet luftarake dhe në terren duke dhënë kontributin e tyre për çlirimin e atdheut pavarësisht nga bindjet e tyre politike e përkatësitë partiake, duke respektuar mendimin alternativ.
2. Mbrojtjen dhe lartësimin e figurës së veteranit të LANÇ.
3. OBVL do të ndihmojë për ruajtjen e pastër të idealeve të luftës NÇI. Ajo është kundër përçarjes dhe e dënon atë si veprimtari antikombëtare.
4. Organizata e veteranëve të LANÇ ka për qëllim ruajtjen, propogandimin dhe pasurimin e traditave patriotike dhe luftarake të popullit tonë ndër shekuj dhe veçanërisht ato të LANÇ të popullit shqiptar.
5. Ajo do të punojë për të rritur dhe forcuar dashurinë për atdheun dhe për realizimin e aspiratës së madhe të bashkimit kombëtar, duke mbështetur dhe përkrahur përpjekjet për pavarësinë dhe konsolidimin e shtetit të Kosovës
6. Do të kontribuojë për historigrfinë e popullit shqiptar, për pasqyrimin me vërtetësi dhe pa politizime të LANÇ.
7. OBVL në veprimtarinë e saj do të bashkëpunojë me të gjitha shoqatat dhe organizatat patriotike si dhe me shoqatat homologe ndërkombëtare.
8. OBVL kujdeset dhe nderon të rënë të dëshmorë të kombit në luftërat për liri, pavarësi dhe

demokrasi të popullit shqiptar, për përjetësimin e veprës së tyre.

9. Kujdeset dhe ndërhyjnë pranë organeve përkatëse për ruajtjen dhe mirëmbajtjen e varrezave, lapidarëve dhe objekteve historike të luftës.
10. OBVL dënon persekutimet e Enver Hoxhës dhe të bashkëpunëtorëve të tij ndaj mijëra ish luftëtarëve të LANÇ dhe familjeve të tyre. Do të verë në vend nderin dhe prestigjin e mohuar të ish luftëtarëve të LANÇ të dënuar nga diktatura komuniste dhe do të luftojë për rivendosjen e të gjitha të drejtave të tyre të mohuara.
11. Bashkëpunon me Ministrinë e Mbrojtjes dhe me organet e pushtetit vendor për dhënien e statusit të veteranit, invalidit dhe dëshmorit të LANÇ, për përkujtimin e ngjarjeve historike të LANÇ, jubileve dhe figurave të saj.
12. Kujdeset për plotësimin dhe përmirësimin e nevojave ekonomike të veteranëve dhe të familjeve të tyre, sidomos në raste sëmundjesh dhe ngjarjesh të jashtëzakonshme.

Ky program është miratuar në Kuvendin e I Kombëtar dhe është përmirësuar në Kuvendin e III dhe të V.

STATUTI

I ORGANIZATËS SË BASHKUAR TË VETERANËVE TË LUFTËS ANTIFASHISTE NACIONAL ÇLIRIMTARE TË POPULLIT SHQIPTAR

Neni 1

Organizata mban emrin: “Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacional Çlirimtare e Popullit Shqiptar” (OBVL)

Neni 2

Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës është bashkim vullnetar, demokratik, atdhetar, humanitar, pluralist, joqeveritar, i pavarur nga partitë politike.

Në të bëjnë pjesë ata që kanë luftuar për mbrojtjen dhe çlirimin e atdheut nga pushtuesit nazifashist, sipas përcaktimeve në nenin 3 të këtij statuti.

OBVL vepron në bazë të programit dhe tëstatutit të saj. Ajo synon të bashkojë veteranët në një organizatë të vetme mbi bazën e pluralizmit dhe të parimeve demokratike e atdhetare të shprehura në programin e saj.

Detyrat dhe të drejtat e anëtarit të OBVL-së :

Neni 3

Anëtar i OBVL-së mund të jetë:

- Çdo shtetas shqiptar dhe i huaj që gëzon “Statusin e Veteranit të Luftës Nacional Çlirimtare të popullit Shqiptar” dhe pranon Programin e Statutin e Organizatës.
- Çdo qytetar që ka kontribuar në luftën antifashiste çlirimtare të Popullit Shqiptar dhe pranon Programin e Statutin e Organizatës.
- Pasardhësit e familjeve të dëshmorëve dhe të veteranëve që pranojnë Programin dhe Statutin e organizatës.
- Oficerët në pension e të liruar që pranojnë programin e statutin e organizatës.

- Anëtarësimi është vullnetar dhe bëhet pranë degëve të rretheve, duke paraqitur Librezën e Statusit të veteranit; anëtarët dhe pasardhësit regjistrohen në regjistrimin themeltar dhe pajisen me Librezën e anëtarit të OBLV.

Neni 4

Anëtari i OBVL-së ka për detyrë:

-Të bëjë pjesë në një nga seksionet ose degët e OBVL-së dhe të marrë pjesë në mbledhjet dhe aktivitetet e saj.

-Të punojë për njohjen dhe realizimin e kërkesave të Programit dhe të Statutit të organizatës.

-Të paguajë rregullisht kuotat e anëtarësisë.

- Të abonohet vetë në gazetën "Veterani" dhe të sigurojë abonime nga persona të tjerë.

Neni 5

Anëtari i OBVL-së ka këto të drejta:

-Të marrë pjesë në mbledhje të seksionit ose degës.

- Të zgjedhë e të zgjidhet në organet drejtuese.

-Të njihet me veprimtaritë e organizatës.

-Të përfaqësojë organizatën me autorizimin e kryesisë së degës përkatëse.

STRUKTURA ORGANIZATIVE E OBVL-SË:

Neni 6

OBVL ndërtohet e funksionon në bazë territori.

Ajo ushtron aktivitetin e saj nëpërmjet organeve qendrore dhe lokale:

a. Organet qendrore janë:

-Kuvendi Kombëtar

-Këshilli i përgjithshëm

- Kryesia

b. Organet lokale janë :

-Konferenca e rrethit

-Këshilli e kryesia

-Seksioni

KUVENDI KOMBËTAR

Neni 7

Kuvendi Kombëtar është organi më i lartë i OBVL-së dhe përbëhet nga:

-Anëtarët e Këshillit të Përgjithshëm të zgjedhur në kuvendin e mëparshëm si dhe ato të shpallur " Anëtar nderi i OBVL-së"

-Kryetarët ose sekretarët e degëve të OBVL-së të rretheve.

-Delegatët e zgjedhur në konferencat e degëve me votim të hapur një në çdo 30-40 anëtarë.

Neni 8

Kuvendi Kombëtar mbledhet një herë në tre vjet ose më shpejt me vendim të Këshillit të Përgjithshëm dhe kur kërkohet nga 2/3 e degëve të OBVL-së. Vendimi shpallet një muaj para mbledhjes.

Neni 9

Kuvendi Kombëtar ka këto kompetenca:

- Miraton programin dhe statutin e organizatës.
- Analizon veprimtarinë e OBVL-së dhe merr vendimet përkatëse.
- Zgjedh me vendim të fshehtë ose të hapur kryetarin e organizatës.
- Përcakton numrin dhe zgjedh me votim të fshehtë ose të hapur Këshillin e Përgjithshëm të organizatës.
- Zgjedh anëtarët e nderit të Këshillit të Përgjithshëm dhe të Kryesisë.

KËSHILLI I PËRGJITHSHËM

Neni 10

Këshilli i Përgjithshëm drejton punën e organizatës midis dy kuvendeve.

Ai përbëhet nga:

- Anëtarët e zgjedhur në mbledhjen e kuvendit kombëtar.
- Kryetarët ose sekretarët e degëve të OBVL-së të rretheve.
- Anëtarët e nderit.
- Këshilli i Përgjithshëm zgjedh me vote të fshehtë ose të hapur Kryesinë me 20-30 anëtarë.

Nga anëtarët e Kryesisë zgjedh:

- Dy nënkryetarë të organizatës.
- Sekretarin e Përgjithshëm
- Sekretarin për organizimin
- Sekretarin për propagandën
- Sekretarin për përkujdesjen sociale
- Sekretarin për financën, administratën dhe arkivin.

Neni 11

Kryesia e OBVL-së është organi ekzekutiv i Këshillit të Përgjithshëm.

Ajo drejton punën e organizatës, merr vendime dhe jep llogari periodike para Këshillit të Përgjithshëm.

Kryesia mbledhet njëherë në muaj. Në mbledhje marrin pjesë anëtarët e nderit si dhe të ftuar sipas problemeve që shtrohen.

Vendimet merren me shumicë votash. Kur votimi del i barabartë, merret parasysh vota e kryetarit.

Neni 12

Kryetari, dy nënkryetarët, sekretari i përgjithshëm dhe katër sekretarët e tjerë përbëjnë

Sekretariat, që merret me punët operative të përditshme dhe i jep rregullisht llogari Kryesisë.

Neni 13

Kryesia e OBVL-së, sipas problemeve që dalin, krijon struktura ose komisione të përkohshme dhe përcakton detyrat e funksionimit të tyre.

Neni 14

Kryetari i OBVL-së përfaqëson organizatën brenda dhe jashtë vëndit, drejton punën e Kryesisë dhe kontrollon veprimtarinë e OBVL-së. Për vendimet dhe veprimtarinë e tij përgjigjet para Kuvendit, Këshillit të përgjithshëm dhe Kryesisë së OBVL-së.

Nënkryetarët ndihmojnë kryetarin në veprimtarinë e tij dhe e zëvendësojnë kur mungon. Në rast të veçanta Kryetarin e zëvendëson Sekretari i Përgjithshëm ose një anëtar i Kryesisë i mandatuar nga Kryesia.

Neni 15

Sekretari i Përgjithshëm, ndihmon kryetarin në veprimtarinë e tij, bashkërendon punën e sekretarëve, ndjek zbatimin e vendimeve të kryesisë, drejton sektorin e administratës dhe firmos korrespondencën.

DEGËT DHE SEKSIONET E OBVL-SË

Neni 16

Konferenca e rrethit:

- Përbëhet nga veteranët e rrethit përkatës. Kur janë më shumë se 100 anëtarë në konferencë marrin pjesë delegatët e zgjedhur sipas numrit që cakton Këshilli i rrethit.

- Udhëhiqet nga programi e Statuti i OBVL-së.

- Mblidhet njëherë në vit:

a) Analizon punën e bërë dhe merr vendimet përkatëse

b) Zgjedh Këshillin e Organizatës me votim të hapur, sipas numrit që ajo vetë përcakton.

Neni 17

Këshilli i Degës së Veteranëve të rrethit:

- Zgjedh kryesinë që përbëhet nga kryetari, n/kryetari, sekretari dhe tre deri në nëntë anëtarë. Për numrin e anëtarëve të degës së Tiranës vendos konferenca e degës.

- Drejton aktivitetin e organizatës së rrethit, në përputhje me Programin dhe Statutin e OBVL-së si edhe me detyrat e vëna nga organet më të larta.

- Mblidhet njëherë në muaj.

Neni 18

Kryesia e degës së veteranëve të rrethit është organi ekzekutiv, që organizon dhe drejton gjithë veprimtarinë e organizatës së veteranëve të rrethit. Mban lidhje me Kryesinë e Këshillit të Përgjithshëm të OBVL-së dhe një herë në tre muaj i dërgon raport me shkrim. Mblidhet

një herë në muaj.

Neni 19 **Seksioni**

Seksioni i veteranëve ngrihet në lagjet e qyteteve dhe në komuna jo më pak se 7 anëtarë. Në kushtet kur nuk sigurohet ky numër bashkohen dy ose më shumë lagje ose komuna. Në seksion zgjidhet një kryetar dhe një sekretar. Mblidhet një herë në dy muaj.

Neni 20 **Burimet Financiare**

Burimet financiare të OBVL-së janë:

- Financimi nga buxheti i shtetit.
- Kontributi i anëtarëve me anë të kuotizacioneve, nga i cili 30% i dërgohet Kryesisë Qëndrore.
- Ndihma e dhurata nga individë, shoqata e organizata, fondacione e të tjera, nga të cilat 30% i dërgohet Kryesisë Qëndrore.
- Të ardhura nga organi i shtypit.

Neni 21

OBVL veprimtarinë e saj e ushtron nëpërmjet:

- Gazetës së saj dhe mjeteve të tjera të informacionit
- Organizimit të mbledhjeve dhe të konferencave si dhe duke marrë pjesë në veprimtaritë e shoqatave dhe partive që mbështesin programin e saj.
- Duke bashkëpunuar me organet e pushtetit qendror dhe vendor, me OJQ-të dhe partitë politike që mbështesin programin e saj.
- Me punë kokë më kokë me njerëzit me veteranë, dëshmorë e patriotë.

Neni 22

OBVL aderon në organizatat homologe ndërkombëtare dhe bashkëpunon me to.

Neni 23

Stema e OBVL është simboli i Flamurit Kombëtar.
Vula përmban mbishkrimin OBVL dhe stemën në mes.

Neni 24

Qendra e Kryesisë së OBVL-së është Tirana.

Neni 25

Ky statut u miratua nga Kuvendi i pestë Kombëtar datë 13 nëntor 2004.

Faksimilet e Kryesisë së Parë dhe Këshillit të Përgjithshëm të OBVL.

Nismëtaritë e krijimit të
O.B.V.L. - Lirisë

- 1) Jolriz Hoxha -
- 2) Zene Pazarli
- 3) Shaferr Rakipi
- 4) Shaferr Vokshi
- 5) Jemin Thasari
- 6) Jene Ballanca
- 7) Ernest Jakova
- 8) Osmar

Mod. Nr. 1

LISTA KRUJE Viti 2002

Emerore e Veteraneve te Rrethit

Nr.	Emri Atesia Mbiemri	Datelindja	Nr i Rregj. Themel. te Librezes se Statutit te Veteranit	Verejtje
1	SHABET NEMET GJIL	1919	308	
2	KUHMARLEN NIKET GJIL	1926	29/24	
3	ADRI NEMET GJIL	1924	42/62	
4	ADRI NEMET GJIL	1921	320/276	
5	ADRI NEMET GJIL	1926	305	
6	ADRI NEMET GJIL	1924	303	
7	ADRI NEMET GJIL	1926	96/95	
8	ADRI NEMET GJIL	1926	63/122	
9	ADRI NEMET GJIL	1926	93/122	
10	ADRI NEMET GJIL	1926	18/11	
11	ADRI NEMET GJIL	1926	324/244	
12	ADRI NEMET GJIL	1926	25/117	
13	ADRI NEMET GJIL	1926	25/117	

faqe 1

Tirana

LISTA EMERORE E VETERANEVE TE OBVL TIRANE

Nr.R	EMRI ATESIA MBIEMRI	Nr. Statutit	Verejtje
1	Adelin Refue Hoxha	5446	Idex
2	Adrian Goren Mehmeti	5439	
3	Adrian Goren Dence	6020	
4	Adrian Goren Dence	6047	
5	Adrian Goren Dence	6009	
6	Adrian Goren Dence	7058	
7	Adrian Goren Dence	6081	
8	Adrian Goren Dence		
9	Adrian Goren Dence		
10	Adrian Goren Dence		
11	Adrian Goren Dence		
12	Adrian Goren Dence		
13	Adrian Goren Dence		
14	Adrian Goren Dence		
15	Adrian Goren Dence		
16	Adrian Goren Dence		
17	Adrian Goren Dence		
18	Adrian Goren Dence		
19	Adrian Goren Dence		
20	Adrian Goren Dence		
21	Adrian Goren Dence		
22	Adrian Goren Dence		
23	Adrian Goren Dence		
24	Adrian Goren Dence		

96
Ship Rupa

Mod. Nr. 1

LISTA ELBASAN Viti 2002

Emerore e Veteraneve te Rrethit

Nr.	Emri Atesia Mbiemri	Datelindja	Nr. Rregjistrimit Themel. te Librezes se Statutit Veteranit	Verejtje
1	Adrian Goren Dence		100/804	
2	Adrian Goren Dence		274/613	
3	Adrian Goren Dence		1024/745	
4	Adrian Goren Dence		1024/1170	
5	Adrian Goren Dence		1114/378	
6	Adrian Goren Dence		1073/117	
7	Adrian Goren Dence		783/1156	
8	Adrian Goren Dence		535/873	
9	Adrian Goren Dence		543/930	
10	Adrian Goren Dence		603/682	
11	Adrian Goren Dence		739/654	
12	Adrian Goren Dence		576/467	
13	Adrian Goren Dence		753/470	
14	Adrian Goren Dence		870/813	
15	Adrian Goren Dence		1066/782	
16	Adrian Goren Dence		1057/765	
17	Adrian Goren Dence		1185/800	
18	Adrian Goren Dence		713/612	
19	Adrian Goren Dence		710/638	
20	Adrian Goren Dence		1515/115	

LISTA E VETERANEVE TE LUFTES N.C.I. TE RRETHIT KORCA

Nr.	Emri, atesia dhe mbiemri	Nr. i Vendi	Nr. Rregjistrimit Themel. te Librezes se Statutit Veteranit	Verejtje
1	Vaska Jorgji Zoto	5	3/89	
2	Nonda Sofokli Rigo	23	1162/337	
3	Stavri Loni Nini	32	140/66	
4	Thimitaq Thadhor Strati	60	425	
5	Haropi Thoma Strati	32	1337/933	
6	Enver Koli Papa	45	1606/2510	
7	Vaska Sotiran Tiko	30	950/539	
8	Vaska Kaci Kanani	32	774/514	
9	Vaska Sotir Stirja	13	605	
10	Vaska Sotir Stirja	34	2145/1640	
11	Vaska Sotir Stirja	10	376/155	
12	Vaska Sotir Stirja	61		

Mod. Nr. 1

LISTA ELBASAN Viti 2002

Emerore e Veteraneve te Rrethit

Nr.	Emri Atesia Mbiemri	Datelindja	Nr. Rregjistrimit Themel. te Librezes se Statutit Veteranit	Verejtje
1	Adrian Goren Dence			
2	Adrian Goren Dence			
3	Adrian Goren Dence			
4	Adrian Goren Dence			
5	Adrian Goren Dence			
6	Adrian Goren Dence			
7	Adrian Goren Dence			
8	Adrian Goren Dence			
9	Adrian Goren Dence			
10	Adrian Goren Dence			
11	Adrian Goren Dence			
12	Adrian Goren Dence			
13	Adrian Goren Dence			
14	Adrian Goren Dence			
15	Adrian Goren Dence			
16	Adrian Goren Dence			
17	Adrian Goren Dence			
18	Adrian Goren Dence			
19	Adrian Goren Dence			
20	Adrian Goren Dence			
21	Adrian Goren Dence			
22	Adrian Goren Dence			
23	Adrian Goren Dence			
24	Adrian Goren Dence			

LISTA EMERORE E ANTARREVE TE OBVL. TE RRETHIT M A T.

Nr.	EMERI	ATESIA	MBIEMERI	Statu NR. sit	VREJTEJE
1	Ismail	Emir	Muharremi	24	
2	Skender	Ferit	Hoxha	24	
3	Ali	Abaz	Leka	7	
4	Olga	Jovan	Leka	21	
5	Ramazan	Hysen	Lleku	6	
6				26	

Mod. Nr. 1 Viti 2002

LISTA Lushit

Emerore e Vetereaneve te Rrethit

Nr.	Emri Atesia Mbiemri	Datelindja	Nr. Regjistrit Themeltar te Librezes se Statutit Veteranit	Verejtje
1	Emri Atesia Mbiemri			
2	Emri Atesia Mbiemri			
3	Emri Atesia Mbiemri			
4	Emri Atesia Mbiemri			
5	Emri Atesia Mbiemri			
6	Emri Atesia Mbiemri			
7	Emri Atesia Mbiemri			
8	Emri Atesia Mbiemri			

LISTA emnore e antarve te O.B.V.L. Shkoder

Nr.	Emri Mbiemri	Nr. Libr.	d.l. lind.	Adresa
1	Hadac Gjeto Uli	24	1921	
2	Vehbi Riza Bushuti	17	1924	
3	Marko Simon Marko	19	1920	
4	Novruz Qazim Mustafaj	20	1923	
	Bezholan	30	1921	
	Man Selvis	36	1919	
	Shullan	10	1948	
	siu Magellari	35	1927	
	Boj Bojari	54	1928	
	Beni Bushuti	33	1922	
	Xhuk	11	1925	
	Shamati	37	1926	
	Taraxhii	52	1928	
	Marko	14	1927	
	Marko	21	1921	
	Marko	61	1930	
	Marko	63	1927	
	Marko	69	1922	
	Marko	13	1921	
	Marko	23	1921	
	Marko	15		

LISTA Bilisht Mod. nr.1 Viti 2002

Emerore e Vetereaneve te Rrethit

Nr.	Emri Atesia Mbiemri	Datelindja	Nr i Regj. Themel. te Librezes se Statusit te Veteranit	Verejtje
1	Sefedine Mehmet Beke	28		
2	Haki RUSHEMI		32	
3	SALIKO GJITALI		3	
4	EMUER		24	
5	TEKI MURDOVI		6	
6	ADRI		239/396	
7	XHEUDET HAKMI		326	
8	ZEMEL ESTRE		184/315	

LISTA Pogradec Mod. Nr. 1 Viti 2002

Emerore e Vetereaneve te Rrethit

Nr.	Emri Atesia Mbiemri	Datelindja	Nr. Regjistrit Themeltar te Librezes se Statutit Veteranit	Verejtje
1	Qerem R. Shkurti			
2	Xhevat S. Beke			
3	Shenol R. Shkurti			
4	Thanas Shkurti			
5	Vander Fangel Bardhi			
6	Fato A. Berani			
7	Zafar Cici			
8	Novruz H. Arvizhi			

LISTA Fier Mod. Nr. 1 Viti 2002

Emerore e Vetereaneve te Rrethit

Nr.	Emri Atesia Mbiemri	Datelindja	Nr. Regjistrit Themeltar te Librezes se Statutit Veteranit	Verejtje
1	Nafis Haxhi	1921		
2	Abas Haxhi	1922		
3	Tahir Haxhi	1926		
4	Kadri Kodhel	1918		
5	Thoma Frakli Nushi			
6	Satir Fet. Fet	1929		
7	Satir Xoxi Bema	1926		
8	Nasi Xoxi Geroni	1920		
9	Thoma Feto Bardi	1923		
10	Sali Xoxi Geroni	1918		
11	Thoma Gali Sota	1916		
12	Tosh Gjoni Spica	1924		
13	Todi Fico Vello	1926		
14	Todi Fico Vello	1922		

Emerore e Vetereaneve te Rrethit

LISTA Gjirakastër Mod. Nr. 1 Viti 2002

Nr.	Emri Atesia Mbiemri	Datelindja	Nr. Regjistrit Themeltar te Librezes se Statutit Veteranit	Verejtje
1	Shkurti R. Shkurti			
2	Shkurti R. Shkurti			
3	Shkurti R. Shkurti			
4	Shkurti R. Shkurti			
5	Shkurti R. Shkurti			
6	Shkurti R. Shkurti			
7	Shkurti R. Shkurti			
8	Shkurti R. Shkurti			
9	Shkurti R. Shkurti			
10	Shkurti R. Shkurti			
11	Shkurti R. Shkurti			
12	Shkurti R. Shkurti			
13	Shkurti R. Shkurti			
14	Shkurti R. Shkurti			
15	Shkurti R. Shkurti			
16	Shkurti R. Shkurti			
17	Shkurti R. Shkurti			
18	Shkurti R. Shkurti			
19	Shkurti R. Shkurti			
20	Shkurti R. Shkurti			

II.

DREJTUES TË OBVL-SË NDËR VITE

YMER DISHNICA

Ish kryetar i OBVL (1994-1998)

**NJERIU QË ZË VENDIN E MERITUAR
NË PANTEONIN E NDERIT TË KOMBIT
SHQIPTAR**

Një nga figurat më simpatike, më të mençura, më fisnike dhe një nga udhëheqësit kryesorë të PKSh dhe LANÇ-it

Ymer Dishnica u lind në fshatin Dishnicë më 21 shkurt 1912, 4km afër qytetit të Korçës. Bir i denjë i një familje me tradita të shquara atdhetare e cila i ka dhënë Shqipërisë pesë dëshmorë, përfshi edhe një vëlla të doktor Y. Dishnicës. Ai është një nga veprimtarët më të shquar antifashistë të Shqipërisë. Ministri i Shëndetësisë i qeverisë të parë demokratike shqiptare. Anëtar i KQ të PKSh, anëtar i Këshillit të Përgjithshëm Antifashist Nacional Çlirimtar.

Arsimin fillor e nisi në vendlindje dhe e përfundoi në Korçë, ndërsa arsimin e mesëm me rezultate të shkëlqyera e përfundoi në Liceun kombëtar francez të këtij qyteti në vitin 1932.

Pas kësaj Ymer Dishnica u nis për në Francë ku do të studionte për tetë vjet në Universitetin e Lionit dhe më pas nëatë të Parisit për mjekësi (1932-1941), duke u lauruar e specializuar për pathologji.

Më 2 gusht 1943 Ymer Dishnica në krye të delegacionit të Partisë Komuniste të Shqipërisë nënshkroi Marrëveshjen e Mukjes me Ballin Kombëtar në fshatin shqiptar të Mukjes për të bashkërenduar rezistencën shqiptare në Luftën e Dytë Botërore dhe për t'u përgatitur për të ardhmen e Shqipërisë Etnike.

Njerëz si Y. Dishnica kishin cilësi të rralla kulturore, komunikative e propagandistike bindëse. Ai ishte i aftë të bisedonte bindshëm me njerëz të natyrave dhe karaktereve të ndryshme. I edukuar në një ambient fshatar por edhe qytetar si Korça apo evropian si Parisi dhe Franca kishte aftësi bindëse të çuditëshme. Agjitor i jashtëzakonshëm i tipit të ri antifashist, Ymeri e kuptonte me lehtësi hallexhiun nga fshati, qyteti apo aleatët e huaj. Ai nuk ishte njeri i nënshtruar dhe nuk ndjente komplekse inferioriteti ndaj askujt, sidomos

ndaj përfaqësuesve të aleatëve. Me përfaqësuesit e forcave kundërshtare të djathta, doktor Ymeri bisedonte pa kërcënime dhe fyerje dhe ishte në gjendje të kuptonte kompromisin nga nënshtrimi.

Ministri i Shëndetësisë i qeverisë të parë demokratike shqiptare ishte gjithashtu anëtar i KQ dhe Byrosë Politike të PKSh, anëtar i Këshillit të Përgjithshëm Antifashist Nacional Çlirimtar, besnik i kauzës antifashiste dhe komuniste dhe i bindjeve të tij, të cilat i kishte përqaftuar shumë kohë para formimit të PKSh kur ndodhej në Francë. Ky personalitet i shquar i kapaciteteve të mëdha, i kalonte përmasat e Shqipërisë, me integritetin e tij intelektual e moral.

Në vitin 1947, Ymer Dishnica, shkarkohet nga detyra e ministrit të Shëndetësisë dhe përjashtohet nga Partia Komuniste dhe filloi punën si mjek i thjeshtë në spitalin e Tiranës. Më 2 janar 1950, me vendim të posaçëm dëbohet familjarisht nga Tirana për në Berat ku punoi si mjek në spital dhe në ambulancën e qytetit.

Dr.Ymer Dishnica ishte i papajtuar me diktatorin. Me Enver Hoxhën, divergjencat e doktor Dishnicës kishin filluar shumë herët dhe ishin të papajtueshme. Diktatori, njerëzit si personalitetet e tipit të Y.Dishnicës, me një integritet dhe pavarësi mendimi shembullor, nuk mund t'i duronte si bashkëpunëtorë, ndaj edhe i eliminoi apo i sakatoi fizikisht një nga një, por nuk mundi kurrë t'i mposhtë moralisht as atëherë kur i burgosi për një kohë të gjatë apo i pushkatoi fizikisht. Doktor Dishnica si rezultat i aktivitetit të tij të jashtëzakonshëm antifashist dhe luftarak, ka qenë i zgjedhur deputet i Kuvendit Popullor që në legjislaturën e parë dhe i nderuar me shumë dekorata urdhëra dhe medalje të RPSH dhe të vendeve të tjera aleate.

Kalvari i mundimshëm i Dr.Ymer Dishnicës

Në vitin 1947, Ymer Dishnica, për shkaqe thjesht politike, shkarkohet nga detyra e ministrit të Shëndetësisë dhe lihet në dispozicion të ministrisë së Punëve të Jashtme në një punë të dorës së fundit. Me dëshirën e tij, doktori heq dorë përfundimisht nga politika, veshi bluzën e badhë të mjekut patolog dhe filloi punën në spitalin e Tiranës (1948), gjithashtu punonte edhe si pedagog në shkollën e mesme mjekësore.

Më 2 janar 1950, me vendim të posaçëm dëbohet familjarisht nga Tirana për në Berat ku punoi si drejtor i Drejtorisë të Shërbimit Shëndetësor, në spital dhe në ambulancën e qytetit.

Në qershor të vitit 1955, për ironi të fatit, me porosi të vetë kreut të piramidës partiake, arrestohet dhe dënohet me gjashtë vjet heqje lirie me akuzën për agjitacion e propagandë kundër shtetit !!!

Pas një viti, me ndërhyrjen e njeriut që ndihmoi shumë financiarisht për krijimin e PKSh, xhaxhait të tij Esat Dishnica, i falet dënimi i mbetur (!), por kjo "falje" u shoqërua me një tjetër vendim çnjerëzor të Komisionit të Dëbim-Internimeve, që e internon doktor Dishnicën në qytetin e Beratit për një afat pesë vjeçar. Ymer Dishnica, ndonëse i internuar, pra i persekutuar politik, ishte njeriu më i vlerësuar, më i respektuar nga populli i thjeshtë i qytetit dhe pacientët e tij të shumtë. Gjithsesi, ai mbeti familjarisht atje ku ishte, i izoluar dhe i mbikqyrur ashpër nga organet e Sigurimit të Shtetit, deri në kohën e përmbykses të diktaturës së Enver Hoxhës dhe klikës së tij.

Doktor Dishnica, ndërkohë ishte shumë i kujdesshëm, studionte dhe lexonte literaturë

profesionale të përparuar të kohës, por edhe i ndiqte me vëmendje e kujdes situatat politike të kontinentit. Ai, gjithsesi e ndjente shpresën e madhe të demokracisë së lirë politike dhe sociale, e cila me gjithse me shumë vonesë, po vinte më së fundi edhe në Shqipëri.

Personaliteti i madh shqiptar Y.Dishnica, mundi më së fundi të kthehet i lirë në Tiranë në vitin 1995, i lodhur por optimist. I përndjekur, por i pa përkulur nga shtypja e gjatë.

Në vitin 1994, me gjithë moshën jo të re, zgjidhet kryetar i Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacional Çlirimtare të Popullit Shqiptar.

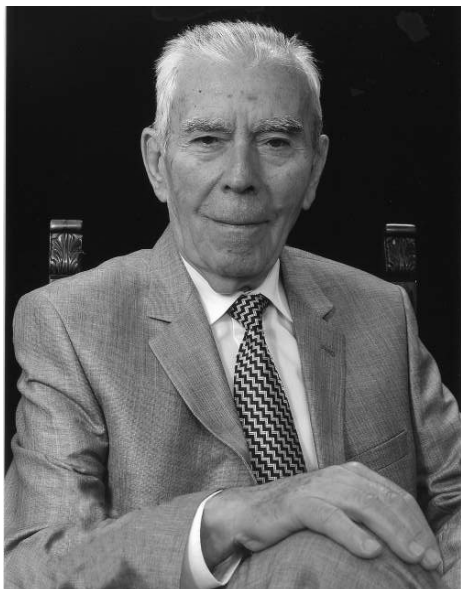
Dr. Ymer vdiq në gjirin e familjes i qetë dhe i respektuar nga familjarët, të afërmit, miqtë, shokët, veteranët dhe luftëtarët e LANÇ-it më 22.9.1998. Shoqëria shqiptare humbi kështu një njeri emblematic, të edukuar, të shkollur, të përkushtuar dhe të kulturuar në shkallën më sipërore që do të kujtohet për një kohë shumë të gjatë dhe do të zërë vendin e merituar në panteonin e nderit të kombit shqiptar.

Dr. Dishnica ka firmën në ato akte, që shëndrisin në historinë tonë

Në përshëndetjen e tij në veprimtarinë përkujtimore me rastin e 100 vjetorit të lindjes së Ymer Dishnicës organizuar nga OBVL, Kryeministri Sali Berisha vlerësoi figurën e Dr. Ymer Dishnicës, si një nga intelektualët më të shquar, më atdhetar të kombit shqiptar, një nga personalitetet politike më të pamposhtur të historisë sonë, por, gjithashtu, edhe një nga humanistët më të mëdhenj.

Jo rastësisht, theksoi kryeministri, Ymer Dishnica ka firmën në ato akte që shëndrisin dhe do të shëndrisin gjithmonë në historinë tonë kombëtare. Ymer Dishnica ishte një nga personalitetet kryesore të Konferencës së Pezës, por dhe organizator kryesor i Konferencës së Mukjes, e cila realisht hodhi themelet e një Shqipërie të ardhme pluraliste, demokratike, por edhe të një bashkimi të pashmangshëm të trojeve shqiptare. Por kjo firmë në Konferencën e Mukjes, nënvizoi kryeministri, i kushtoi karrierën e tij.

Kryeministri Berisha theksoi se nderimi që i bëhet Dr Ymer Dishnicës në 100 vjetorin e lindjes së tij, por edhe në 100 vjetorin e lindjes së Shqipërisë së pavarur, është një rast i jashtëzakonshëm, unik, për të nxjerrë të vërtetat tona kombëtare. "Ky është një rast t'u bëj apel historianëve e studiuesve tanë, të vendosin në pedestal të vërtetat tona kombëtare", tha Kryeministri Berisha.

RRAHMAN PARLLAKU
- Hero i Popullit dhe Nderi i Kombit,
Kryetar i OBVL që nga viti 1998

Gjeneral Leitnant në pension, Rrahman Parllaku, Hero i Popullit dhe Nderi i Kombit, është në krye të OBVL-së që nga shtatori 1998.

Gjatë 16 viteve si kryetar i OBVL, ai e ka drejtuar atë me përkushtim maksimal, duke ideuar e organizuar veprimtari të frytshme e të larmishme, në funksion të mbrojtjes të vlerave të LANÇ dhe të transmetimit të tyre tek brezat e sotëm e të ardhshëm.

Kush është gjenerali që drejton OBVL-në ?

Rrahman Latif Parllaku, u lind më 17 prill të vitit 1919, në fshatin Novosej të Lumës, rrethi i Kukësit. Shkollën fillore e ka kryer në Shishtavec. Në moshën 12-vjeçare ka filluar punë me babanë dhe vëllanë në profesionin e pastičierit nga viti 1932 në Cakran të Mallakastrës dhe nga viti 1936 në Selenicë të Vlorës.

Në prag të pushtimit fashist të 7 prillit 1939 me vëllanë Selimin kushëririn Baftjarin bashkë me popullin e Selenicës zbritën në Vlorë për të kërkuar armë për të mbrojtur vendin nga pushtimi fashist. Të zhgënjyer e dëshpëruar nga qëndrimi i mbretit dhe i qeverisë, që nuk e armatosën e organizuan popullin për luftë kundër fashizmit, u kthyen në Selenicë.

Në nëntor 1939, hapën një lokal pasticeri në qytetin e Vlorës. Aty Rrahmani u lidh me të rinjtë dhe u përfshi në lëvizjen antifashiste.

Në protestën e zhvilluar më 28 nëntor 1941 kundër pushtuesve iu dha rasti që në kulmin e entuziazmit të protestuesve të dalë në krye për të mbajtur flamurin kombëtar që përpiqeshin ta rrëmbenin fashistët, dhe aty mori një goditje në kokë. Pas kësaj dite përfshihet në njësitet guerile të qytetit, fillimisht guerilas i thjeshtë pastaj përgjegjës grupi e njësi dhe me pranimin si anëtar i Partisë Komuniste.

Më 6 janar 1943 u caktua komandant i njësiteve guerile të qytetit të Vlorës deri më 28 nëntor 1943, kur e transferuan me detyrë komisar batalioni. Pas rezultateve të mira në drejtimin e batalionit në luftimet kundër forcave naziste dhe ruajtjen e kompaktësisë të efektivit gjatë Operacionit armik të Dimrit 1943-1944, emërohet zëvendëskomisar i Brigadës së 8-të, e përruruar më 26 prill 1944 në Sheper të Gjirokastrës. Gjatë muajit maj u muar me organizimin e Brigadës së 12-të Sulmuese dhe mbrojtjen e Kongresit të Përmetit. Më 8 qershor 1944 transferohet në Brigadën e 3-të Sulmuese dhe së bashku me anëtarët e shtabit që drejtonin këtë njësi përballoi me sukses Operacionin e Qershorit të ushtrisë naziste.

Pas këtij operacioni me urdhër të Shtabit të Përgjithshëm, brigada kalon në Shqipërinë e Mesme, me detyrë të spastrojë nga armiqtë zonat malore të Elbasanit e Tiranës e të sigurojë nga shpina forcat e Divizionit të 1-rë, që vepronin në Mat e Dibër dhe të mbronte bazën e Bizës, ku hidhnin materiale avionët aleatë.

Në fillim të shtatorit, brigada me urdhër të Komandës së Përgjithshme mori për detyrë që së bashku me Brigadën e 5-të të kalonin në Kosovë për të shpejtuar çlirimin e kësaj zone e të ndihmonin në ngritjen e Këshillave Nacionalçlirimtare si organe të pushtetit të ardhshëm për përfshirjen në masë të kosovarëve në luftë për t'ju bashkuar frontit antifashist të popujve dhe të dëmtonin e pengonin forcat gjermane në tërheqje.

Me çlirimin e Kosovës, më 22 nëntor, në qytetin e Pejës merr urdhrin e emërimit komandant i Divizionit të 5-të dhe u gradua në kolonel. Nga 20 dhjetori i vitit 1944 deri në mars të vitit 1945, forcat e komanduara nga Rrahman Parllaku në bashkëveprim me forcat jugosllave çliruan krahinën e Sanxhakut. Me ndërprerjen e luftimeve, forcat e Divizionit të 5-të e të 6-të Sulmues u kthyen në Kosovë.

Më 14 prill të vitit 1945, kur ndodhej në Mitrovicë, ai mori urdhrin e emërimit komisar i Korparmatës së 2-të në Berat.

Me shkrirjen e saj e nxorën në lirim dhe e caktuan sekretar politik i Komitetit Qarkor të PK të Shkodrës.

Me kërkesën e tij rikthehet në ushtri në detyrën e drejtorit të Personelit në Ministrinë e Mbrojtjes. Në vitin 1947 i jepet grada kolonel.

Në dhjetor të vitit 1947, Rrahman Parllaku u caktua në detyrën e drejtorit Politik të Ushtrisë, detyrë të cilën e kreu deri në prill të vitit 1948, kur u dërgua të studionte jashtë shtetit. Parllaku ka mbaruar studimet në Akademinë e Shtabit të Përgjithshëm të Ushtrisë sovjetike "Voroshilov". Pas kthimit nga studimet, ai u emërua drejtor i Drejtorisë së Organizim-Mobilizimit në Ministrinë e Mbrojtjes.

Në vitin 1952-1954 caktohet në postin e zëvendësministrit të Mbrojtjes e drejtor i Prapavijës së Ushtrisë dhe mori gradën e lartë të gjeneral-majorit. Gjatë viteve 1954-1961 do të shërbente si zëvendësministër i Mbrojtjes për përgatitjen luftarake të ushtrisë.

Nga viti 1961 deri në vitin 1967 kreu detyrën e komandantit të Forcave Ushtarake-Detare dhe më pas komisar i këtyre forcave dhe iu dha grada gjeneral-leitnant.

Në vitet 1969-1970 do të shërbente si komisar i Forcave Ushtarake-Ajrore dhe një vit më vonë u emërua zëvendësministër për Përgatitjen Luftarake të Ushtrisë.

Për merita të veçanta i është dhënë titulli "Hero i Popullit" dhe është dekoruar me 9 urdhra e tri medalje të luftës dhe 3 urdhra të shërbimit ushtarak.

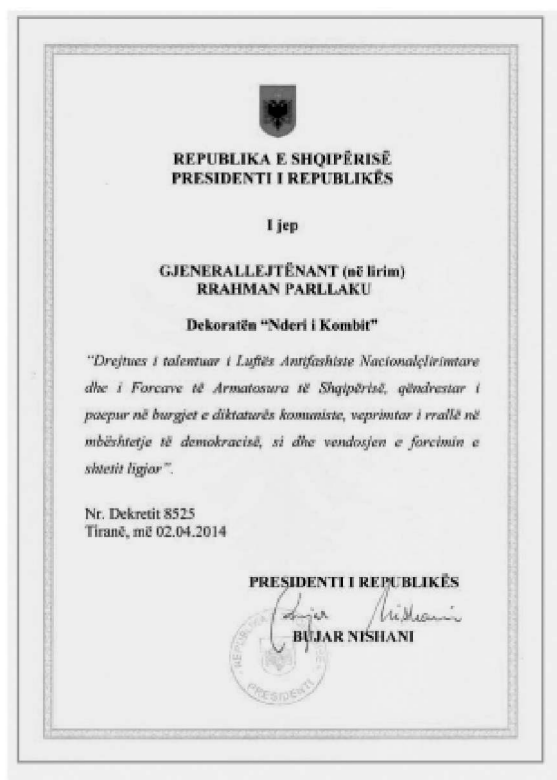
Parllaku, ka qenë zgjedhur deputet i Kukësit në Kuvendin Popullor për 7 legjislatura rresht, që nga viti 1945 deri në vitin 1973. Gjeneral Parllaku ka qenë kandidat i KQ të PKSH që nga tetori i vitit 1944 deri në Kongresin e Parë. Në kongresin e Katërt rizgjidhet përsëri

kandidat i KQ të PPSH dhe në Kongreset e Pestë e të Gjashtë anëtar i këtij Komiteti.

“Heroi i Popullit” Rrahman Parllaku është dënuar dhe burgosur nga diktatura komuniste për pjesëmarrje në të ashtuquajturin “puç ushtarak”, nën akuzën e “krimit dhe tradhtisë ndaj atdheut, sabotimit dhe agjitacionit dhe propagandës me rrezikshmëri të lartë”. Në bazë të këtyre akuzave u dënua me 25 vjet heqje lirie, nga të cilat 16 vjet e tri muaj i vuajti në burg (nga dhjetori i vitit 1974 deri më 17 mars të vitit 1991), si pjesëtar i të ashtuquajturit “grup i Beqir Ballukut”. Duke pasur akuzën e rëndë të “tradhtisë ndaj atdheut”, të ashtuquajturit pjesëtarë të këtij grupi: Beqir Balluku, Petrit Dume, Hito Çako e Rrahman Parllaku nuk amnistoheshin nga ligjet në fuqi.

Në rekursin e bërë nga Parllaku, Gjykata e Kasacionit vendosi, më 20 korrik të vitit 1994, prishjen e vendimit të 5 nëntorit të vitit 1975 të Gjykatës Ushtarake, që i cilësoi fajtorë ushtarakët e lartë, dhe pushimin e akuzave të mësipërme. Ai është kryetar i Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës të Popullit Shqiptar.

Në 95-vjetorin e ditëlindjes, Presidenti i Republikës, Bujar Nishani nderon gjeneralin legjendar Rrahman Parllaku “Nderi i Kombit”

Një ndër figurat që sfidoi diktaturën, Gjeneral Lejtnant Rrahman Parllaku-kryetar i OBVL, vlerësohet me “Nderi i Kombit” nga Presidenti i Republikës, Bujar Nishani. Ministria e Mbrojtjes, Znj. Mimi Kodheli, me sugjerimin e Kryesisë së OBVL-së i propozoi Presidentit të RSH, z. Bujar Nishani nderimin e Gjeneral Parllakut dhe nënder të tij u organizua edhe njëcermoni festive në ditëlindjen 95-të.

Në ceremoninë e dekorimit që u zhvillua në Presidencë më 17 prill 2014 ishte e pranishme

edhe ministrja e Mbrojtjes Mimi Kodheli, nënkryetari i OBVL, z.Skënder Malindi, si dhe familjarë të z.Parllaku. Në fjalën e rastit, Presidenti Nishani vlerësoi Gjeneral Parllakun si i një figurë shumëdimensionale që i mbijetoi Luftës së Dytë Botërore dhe terrorit komunist.

Një dhuratë e çmuar për njeriun që bëri epokë ishte edhe letra që i dërgoi Kryetari i PD Lulzim Basha, si dhe një tufë lule nga kryebashkiaku i kryeqytetit.

Në 95-vjetorin e ditëlindjes u mbajt gjithashtu një mbledhje solemnenë nderim të Heroit të Popullit dhe Nderit të Kombit, Rrahman Parllaku. Merrnin pjesë ministrja e Arsimit dhe Sporteve Lindita Nikolli, Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FA të RSH, Gjen. Maj. Jeronim Baze, deputetë të Kuvendit të Shqipërisë etj. Ndodhej dhe një delegacion i Shoqatës të veteranëve të LANÇ të Kosovës i kryesuar nga akademik Pajazit Nushi, nënkryetar i kësaj shoqate.

Për jetën dhe veprën e z. Parllaku, folën shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FA të RSH, Gjen. Maj. Jeronim Baze, si dhe bashkëluftëtarët e Heroit, Skënder Malindi e Edip Ohri, përkatësisht nënkryetari e sekretari i Përgjithshëm i OBVL, Prof.asoc. Dr.Shefqet Hoxha, etj.

Gjeneral Rrahman Parllaku, i vetmi “Hero i Popullit”, i gjallë, që i mbijetoi Luftës së II-të Botërore dhe terrorit komunist.

Kjo dekoratë vjen pikërisht kur u mbushën 95 vjet nga dita kur në Novosj të Kukësit do të lindte një fëmijë që do të bënte dallim nga të tjerët për zgjuarsinë dhe guximin e tij. Ai ishte Rrahman Latif Parllaku, i cili lindi, u rrit dhe mbeti patriot.

Lufta Antifashiste, mbrojtja e vendit, “lufta e brrylave”, qëndrimi në qeli, Lufta e Kosovës më 1999, krijimtaria publicistike e aktiviteti intensiv nëmbështetje të proceseve demokratike e të shtetit ligjor e forcuan karakterin e tij.

Nëntëdhjetë e pesë vjet është një kuotë shumë e lartë. Gjeneral Rrahman Parllaku ka meritën se e ka rritur këtë kuotë të lartë, megjithëse i është dashur të përballojë shumë furtuna gjatë jetës dhe ç’është më kryesorja e ka arritur jo i drobitur, por në formë të shkëlqyer fizike dhe mendore, një formë që do ta kishin zili edhe të rinjtë. Edhe shumë vite të tjera, kështu siç je, vital dhe aktiv !

Etapat e jetës së Gjeneral Parllakut lidhen me zhvillime të rëndësishme të Luftës Nacionalçlirimtare, të ushtrisë dhe vendit. Vetëfakti që z.Parllaku e filloi luftën si komandant i njësiteve guerrile në Vlorë dhe e përfundoi si komandant divizioni në Kosovë, është shumë domethënëse.

Ai kontribuoi në Luftën Antifashiste dhe pas çlirimit. Në saj të punës dhe përpjekjeve arriti të bëhet një nga drejtuesit e lartë të ushtrisë sonë.

Në Ministrinë e Mbrojtjes dhe në Shtabin e Përgjithshëm të ushtrisë Parllaku u ndesh me skenarët e projugosllavëve për bashkimin e shtetit dhe të ushtrisë shqiptare me Jugosllavinë dhe luftoi për shkatërrimin e tyre. Kjo do t’i sillte një kosto që do të reflektonte më vonë në karrierën dhe në jetën e tij... Parllaku do të ndeshej edhe me ushtarakët dhe udhëheqësit sovjetikë që pas mbledhjes së 81 partive komuniste dhe punëtore të Europës dhe daljes së Shqipërisë nga Traktati i Varshavës u përpoqën t’ja rrëmbenin Shqipërisë nëndetëset nga Baza e Pashalimanit...

Më së fundi ky gjeneral i famshëm i ushtrisë nacional çlirimtare dhe i ushtrisë shqiptare do të shërbente si kokë turku në luftën për pushtet të Enver Hoxhës për eliminimin e kundërshtarëve të tij politikë në ushtri dhe në qeveri e në parti. Atë e dënojnë me 25 vjet

burg si pjesë e të ashtuquajturit grupi puçist në ushtri së bashku me Beqir Ballukun, Petrit Dumen dhe Hito Cakon...

Provoi trajtimin e keq në burgun e Burrelit, si shumë ushtarakë të asaj kohe, nuk u ligështua dhe pasi doli nga burgu me fillimin e proceseve demokratike u përfshi për të dhënë ndihmesën e tij nëpërmjet organizatës së veteranëve në interes të atdheut.

Pas daljes nga burgu, pas 17 vjetësh, në vitin 1991, pas ardhjes së demokracisë në Shqipërisë, Parllaku vihet në krye të Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalclirimtare.

Në vitin 1999 Parllakun do ta gjejmë në Kosovë, ndonëse në moshë të thyer për të dhënë kontributin e tij në luftën për Kosovën e lirë dhe demokratike...

Duke nderuar Gjeneral Parllakun ne nderojmë të gjithë brezin që bëri luftën antifashiste dhe dërgojmë një mesazh të rëndësishëm dhe të qartë, mesazhin se shteti demokratik vlerëson luftën e drejtë të rinisë dhe të popullit shqiptar kundër pushtuesve nazifashistë gjatë Luftës së II Botërore, luftë që shprehte një kontribut shumë të madh në raport me popullsinë në aleancën antifashiste, që e renditi vendin tonë në krahun e fitimtarëve.

Sot ne kemi përpara një hero të gjallë, një komandant divizioni të kësaj lufte, komandantin e Divizionit të V Sulmues që luftoi edhe për çlirimin e Kosovës dhe të viseve shqiptare në Ish Jugosllavi.

Sot kemi përpara një gjeneral që u ndesh me gjeneralët e Traktatit të Varshavës për mbrojtjen e Shqipërisë dhe të Bazës Detare të Pashalimanit.

Sot kemi përpara një gjeneral, që ndonëse në moshë të thyer shkoi në Kosovë në mbështetje të UCK dhe të veprimeve të NATO-s në Kosovë.

Sot ne kemi përpara njeriun kurajoz që në momente të rëndësishme ka mbrojtur me mënjëcuri e trimëri çështjen tonë kombëtare. Me forcë e ngre dhe e argumenton Gjeneral Parllaku luftën e drejtë të UCK-së dhe çështjen e të drejtave të shqiptarëve në Kosovë dhe në Maqedoni në bisedë me ministrin e jashtëm anglez Lordin Robertson...

Ja pra ky është Gjen. Rrahman Parllaku, kryetari ynë i OBVL, Organizatës së Bashkuar e Veteranëve të Luftës Antifashiste të Popullit Shqiptar.

Rrahmani sot është 95 vjeç, por kujtimet i ka si 95 ditë më parë. Ai i gëzohet gjithashtu familjes solide që gëzon respektin e të gjithëve.

Në këtë përvjetor të 95-të të gjeneralit nuk ka si të mos kujtojmë bashkëshorten e tij Fitretin, këtë grua fisnike që rriti me dashuri dhe përkushtim të jashtëzakonshëm tre vajzat e saj, në kushtet kur Rrahmani vuante në burgun famëkeq të Burrelit...

Rrahmani nuk do të gëzonte këtë shëndet që gëzon sot në moshën 95 vjeçare, pa kujdesin e tre vajzave të tij të mrekullueshme, Lirikes, Tatjanës dhe Shpresës që e mbajtën ashtu sic thotë populli në pëllëmbë të dorës babain e tyre, që arritën ta shohin dhe ta kenë midis tyre pas 17 vjetësh burgim.

Djalë përmbi djalë ju bë Rrahmanit, nipi i tij, djali i vëllait, Hazbiu, që u kujdes për të më shumë se për babain e tij. Jo më pak janë kujdesur edhe Mazllumi dhe Tekiu, dy nipërit e tjerë që e kanë Rrahmanin përmendore të gjallë të traditës dhe të virtytit të tyre familjar të trashëguar ndër shekuj, amanetin e të atit, Selimit.

Selimin dhe Rrahmanin do t'i gjeje kudo bashkë në punë dhe në aksionet guerile të Vlorës...

Në këtë 95-vjetor të ditëlindjes së tij, Presidenti i Republikës Bujar Nishani e dekoroi gjeneral Parllakun me dekoratën "NDERI i KOMBIT"

Ai e meriton këtë dekoratë të lartë. Gjeneral Rrahmani ja doli mbi të gjitha furtunat e jetës, doli fitimtar nga lufta antifashiste, doli gjallë nga burgu komunist, doli fitimtar në luftën për pavarësinë e Kosovës dhe sot është gjenerali më i vjetër, por me mendje të re që mbështeti anëtarësimin e Shqipërisë dhe të ushtrisë shqiptare në NATO.

Para një viti këshilli i Komunës Kurvelesh e nderoi gjeneralin me titullin “Nderi i Komunës”

Sigurisht për një njeri që është memoria historike e kombit, lavdia e tij, nderi dhe krenaria e kombit, mund të shkruhet shumë, mund të bëhen filma e dokumentarë pa mbarim.

Një surprizë e këndshme për gjeneral Parllakun dhe për gjithë ata që e kanë njohur dhe nderojnë atë është edhe libri “Një legjendë në kufirin e dy kohëve”, i bashkëautorëve H.Rama e S.Cami që u botua pikërisht në 95 vjetorin e ditëlindjes së tij.

Në kohën tonë moderne të globalizmit nuk bëhet fjalë për legjenda. Megjithatë, ato egzistojnë, pavarësisht heshtjes dhe indiferencës së opinionit publik. Një protagonist me një jetë të jashtëzakonshme, sjell para lexuesit edhe ky libër. Shkrimtari i mirënjohur Teodor Laco do të shkruante në parathënien e tij se: “Nuk është thjesht një biografi tërheqëse, që për një shkrimtar do të qe një grishje për fantazinë. Është më shumë se kaq. Është një dëshmi për kohën që kemi lënë pas, për një kohë tepër të gjatë, si dhe jeta e heroit të librit, që këtë vit na vjen midis nesh me barrën e 95 viteve të tij që, si rrallëkush, i mbart me freskinë fizike, me mprehtësinë e gjykimit, me fjalën që nuk bie përdhe, me gjallërinë dhe energjinë e një burri shteti në gjysmën e moshës që ka ai.

Qofsh edhe për shumë vite të tjera siç të njohim e të shohim sot, miku ynë Rrahman Parllaku!

Nga jeta e një Matuzalemi si ti, na ulet këmbëkryq historia. Nga lufta dhe përkushtimi yt atdhetar na vjen një model për tu ndjekur.”

U takofshim në jubileun e 100 vjetorit të këtij njeriu që bëri epokë!

SKËNDER MALINDI,

20 vjet nënkryetar i OBVL

Skënder Malindi u lind më 5 Qershor 1920. Ai u rrit në një familje me emër të Skraparit. Shkollën fillore e kreu në Konviktin Krahinor të Verzhevës, mësimet e mesme i mori në gjimnazin e Tiranës (1931-1937). Më pas shkoi për studime në shkollën ushtarake të Milanos, Itali. Kur po përgatitej për të dhënë provimet e të titullohej oficer, në vitin 1940 ai nuk pranon të marrë pjesë në një ceremoni të ngritjes së flamurit italian, duke deklaruar se ky nuk është flamuri i kombit tim. Ky qe shkak u përjashtua nga shkolla.

Kur u kthye në atdhe, fshati i Skënderit ishte bërë arenë e luftës nëmes tëitalianëve e grekëve. Skënderi, duke patur urrejtje për okupatorin italian, së bashku me moshatarë të tij i godasin italianët, por ata hakmerren ndaj fshatarëve duke bombarduar fshatin. Me pushtimin e fshatit, komandanti, një gjeneral grek, i informuar se Skënderi kish mbaruar studimet ushtarake dhe kishte ndjenja patriotike, i thotë: “ti që veprore sot kundër italianëve, nesër mund të veprosh kundër nesh!”, pasi grekët si shovinistë, kishin qëllime push-tuese ndaj vendit tonë, që do t’i shprehnin po të fitonin luftën. Prandaj e arrestojnë Skënderin dhe e internojnë në ishullin Metilin, (Lesho) në afërsi të Turqisë. Me pushtimin gjerman të Greqisë, gjithë robërit shqiptarë u liruan, bashkë me ta edhe Skënderi. Pasi kthehet në atdhe, me fillimin e lëvizjes antifashiste merr kontakt me udhëheqësit e luftës, si me Mestan Ujanikun, Gjin Markun, Kahreman Yllin e të tjerë, duke u aktivizuar në organizimin e luftës në rrethin e Skraparit.

Në fillim të vitit 1943 komanda e Qarkut Berat e cakton komandant çete në komunën e Çepanit. Çeta nën drejtimine tij merr pjesë aktive në të gjitha veprimet luftarake në qarkun e Beratit kundër fashistëve italianë. Më 20 shtator 1943 emërohet komandant i batalionit “Rinia” (Margarita Tutulani). Në krye të këtij batalioni ka marrë pjesë në të gjitha luftimet kryesore të zhvilluara, si në Tendën e Qypit, Qafën e Këçokut, Bubës, Qafë Shkozë, Paraspuar, luftime të ashpra këto që përballuan Operacionin armik të Dimrit 1943-1944. Në një luftim në Paraspuar të Beratit, Skënderi plagoset rëndë. I mjekuar në spitalet partizane nuk gjeti shërim. Me krijimin e Brigadës së 7-të Sulmuese, ashtu siç ishte i plagosur caktohet komandant i Batalionit të Parë të kësaj brigade, por në gjendjen që ishte nuk mund ta ndiqte e drejtonte batalionin. Në shtator 1944 dërgohet për mjekim në Itali, në spitalet aleate. Aty u nënshtrohet dy operacioneve që i shpëtuan krahun, por mbeti invalid i Luftës. Plagosja ia ndërpreu karrierën ushtarake në Luftë, por Skënderi me aftësitë e tij, i arriti shokët.

Ai u dërgua me grupin e parë të komandantëve të brigadave e divizioneve për studime në Akademinë "Frunze", në ish Bashkimin Sovjetik. Aty u dallua duke i mbaruar studimet me rezultate të shkëlqyera.

Me kthimin në atdhe, Skënderi emërohet në Drejtorinë Operative të Shtabit të Përgjithshëm dhe merr pjesë në grupin operativ që drejtoi luftimet kundër provokacioneve greke në gusht 1949.

Skënderi ka shërbyer në detyra të larta në ushtri: komandant i Shkollës së Bashkuar të Oficerëve, komandant brigade në Shkodër e komandant divizioni në Korçë. Më pastaj zëvendësudrejtor i Përgatitjes Luftarake të ushtrisë. Ai drejtoi edhe stërvitjen ushtarake para marshallit Zhukov.

Ka shërbyer shef shtabi i dy komandave më të mëdha të ushtrisë, atë të forcave ushtarako-detare dhe të Mbrojtjes kundërajrore të shtetit.

...Ishte mbledhja famëkeqe e Dhjetorit 1974 e KQ të PPSH që goditi kolonelin Skënder Malindi. Kjo goditje do t'i ndryshonte rrjedhën e jetës, duke mos iu dhënë grada "gjeneral" që i takonte qysh kur ishte komandant divizioni në Korçë.

Me ndryshimin e sistemeve Skënderi përshëndeti këto procese dhe mbështeti plotësisht demokracinë. Është nismëtar i formimit të OBVL. Qysh në fillim duke qenë nënkryetar i saj ka dhënë një kontribut të madh në organizimin, zbatimin e programit dhe statutit të saj, në edukimin patriotik të rinisë dhe popullit. Njëkohësisht ai ka dhënë një kontribut të çmuar në lidhjen dhe bashkëpunimin me organizatat e veteranëve të LANÇ të Kosovës, Maqedonisë, Kroacisë etj.

Ai gëzon respektin e merituar të ushtarakëve e të shoqërisë. Është "Qytetar Nderi" i Skraparit.

Kolonel Skënder Malindi, një nga figurat e rëndësishme të LANÇ e të Ushtrisë Shqiptare

Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare (OBVL) dhe Organizata e Ushtarakëve në pension e të Liruar të Shqipërisë (UPLSH), organizuan më 5 qershor 2010 një mbledhje jubilarë me rastin e 90-vjetorit të lindjes të Kolonelit në pension, Skënder Malindi. Në sallën e madhe të Qendrës Kulturore të Ushtrisë në Tiranë, u mbledhën familjarë, bashkëluftëtarë e bashkëpunëtorë, miq dhe të afërm të tij.

Në fjalën e hapjes Z. Edip Ohri, Sekretar i përgjithshëm i OBVL evidentoi vlerat e spikatura të mikut dhe bashkëluftëtarit të Rezistencës Antifashiste Nacionalçlirimtare, një nga figurat e rëndësishme ushtarake të kësaj lufte, i cili për dekada të tëra drejtoi me shumë sukses sektorë të rëndësishëm të Ushtrisë Shqiptare, duke lënë gjurmë të pashlyeshme në analet historike të kombit të vet.

Më gjerësisht për jetën dhe veprën e kolonelit Skënder Malindit, një nga udhëheqësit e drejtuesit e talentuar të LANÇ e të Ushtrisë Shqiptare foli kryetari i OBVL-së, Rrahman Parlaku, Gjeneral-Lejtnant në Pension, Hero i Popullit.

Përshëndetje dhe urime të përzemërta i drejtuan Z. Malindi edhe nënkryetari i OBVL-së, Myfit Guxholli, kryetari i UPLSH, Dhimitër Ndrenika, shokët dhe bashkëpunëtorët e tij Isuf Imeraj, Syrja Tahiri, Fadil Toçi, Eqerem Osmani, Bukurie Çepani, Osman Xhindoli etj.

Mbledhja jubilarë kaloi në një atmosferë të ngrohtë e miqësore, ku për pjesëmarrësit u dha edhe një koktej.

ASNJËHERË NUK E KAM NDJERË VETEN EPROR TË SKËNDERIT, POR KOLEG TË TIJ

Rrahman Parllaku*

Skënder Malindi u lind 94 vite më parë: Ai u rrit në një familje me emër të Skraparit.

Kur u kthye në atdhe, pas largimit nga shkolla ushtarake në Itali, fshati i Skënderit ishte bërë arenë e luftës mes italianëve e grekëve. Skënderi, duke patur urrejtje për okupatorin italian, së bashku me moshatarë të tij i godasin italianët, por ata hakmerren ndaj fshatarëve duke bombarduar fshatin. Skënderin e arrestojnë dhe e internojnë në ishullin Metilin (Lesho) në afërsi të Turqisë. Me pushtimin gjerman të Greqisë, gjithë robërit shqiptarë u liruan, bashkë me ta edhe Skënderi. Pasi kthehet në Atdhe, me fillimin e Lëvizjes antifashiste merr kontakt me udhëheqësit e luftës si me Mestan Ujanikun, Gjin Markun, Kahreman Yllin e të tjerë, duke u aktivizuar në organizimin e luftës në rrethin e Skraparit.

Në fillim të vitit 1943 komanda e Qarkut Berat e cakton komandant çete në komunën e Çepanit. Çeta nën drejtimin e tij merr pjesë aktive në të gjitha veprimet luftarake në qarkun e Beratit kundër fashistëve italianë. Më 20 shtator 1943 emërohet komandant i batalionit "Rinia" (Margarita Tutulani). Në krye të këtij batalioni ka marrë pjesë në të gjitha luftimet kryesore të zhvilluara, si në Tendën e Qypit, Qafën e Këçokut, Bubës, Qafë Shkozë, Paraspuar, luftime të ashpra këto që përballuan Operacionin armik të Dimrit 1943-1944. Në një luftim në Paraspuar të Beratit Skënderi plagoset rëndë. Në shtator 1944 dërgohet për mjekim në Itali në spitalet aleate.

Pas kryerjes me sukses të studimeve ushtarake në ish Bashkimin Sovjetik Skënderi emërohet në Drejtorinë Operative të Shtabit të Përgjithshëm dhe merr pjesë në grupin operativ që drejtoi luftimet kundër provokacioneve greke në gusht 1949.

Skënderi ka shërbyer në detyra të larta në ushtri: komandant i Shkollës së Bashkuar të Oficerëve, komandant brigade në Shkodër e komandant divizioni në Korçë. Më pastaj zëvendës drejtor i Përgatitjes Luftarake të ushtrisë. Ai drejtoi edhe stërvitjen ushtarake para marshallit Zhukov.

Ka shërbyer shef shtabi i dy komandave më të mëdha të ushtrisë, atë të forcave ushtarako-detare dhe të Mbrojtjes kundërajrore të shtetit.

Gjatë shërbimit në ushtrinë e rregullt prej 25 vitesh unë me Skënderin, pothuajse gjysmën e kohës (11 vjet) kemi shërbyer së bashku.

Çfarë më ka bërë mua të vlerësoj mbi të gjitha Skënderin?! Karakteri burrëror e ndershmëria e tij. Kurdo që mungoja, ministri apo shefi i shtabit e thërrisnin Skënderin për ndonjë problem të komandës që unë drejtoja dhe kur konstatohej ndonjë e metë, Skënderi kurrë nuk thoshte se këto i di zëvendësministri apo komandanti, por e merrte mbi vete përgjegjësinë.

Mua me Skënderin, prapë na bashkojnë ndjenja kombëtare. Edhe në moshën mbi 70 vjeçare u takuam dhe për afro 20 vjet po përpiqemi të jemi sadopak të vlefshëm për shoqërinë, njerëzit e kombin tonë, duke drejtuar fillimisht Organizatën e Oficerëve në Pension e të Liruar dhe me krijimin e Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare po japim kontributin tonë në këtë organizatë.

** Nga fjala e Kryetarit të OBVL, Rrahman Parllaku (Gjeneral-lejtnant në pension-Hero i Popullit) në mbledhjen jubilarë me rastin e 90-vjetorit të ditëlindjes të Z.Skënder Malindi, më 05.06.2010.*

ZENEPE ASHIKU,

kontribut real në krijimin dhe konsolidimin e OBVL

Zenepe Ashiku (Golemi) ishte nga të paktat vajza të qytetit e të qarkut të Shkodrës që morën pjesë në Luftën Nacionalçlirimtare dhe u bënë drejtuese të saj. Gjeneral Rrahman Parllaku që e ka njohur Zenepen në korrik '45, kur u emërua sekretar politik për Qarkun e Shkodrës dhe kur ajo ishte anëtare e komitetit të Partisë dhe drejtuese e organizatës së gruas të këtij qarku, e vlerëson atë si një vajzë të kulturuar që kishte mbaruar studimet në shkollën "Nëna Mbretëreshë" dhe që gëzonte autoritet të padiskutueshëm, jo vetëm në mes grave e vajzave, po në mbarë opinionin e qytetit e të qarkut. Këtë autoritet ajo e kishte fituar jo vetëm me pjesëmarrjen në luftë, por dhe me punën që po bënte për emancipimin e grave e vajzave, për shkollimin e tyre, me ngritjen e kurseve kundër analfabetizmit, për pjesëmarrjen e tyre në shkolla dhe me përfshirjen në aktivitetet kulturore e shoqërore.

"Zenepja që një zë me peshë edhe brenda Komitetit të Partisë, për drejtimin e zgjidhjen e problemeve të shumta që kishte qarku i Shkodrës, i shtrirë në pesë rrethe: Shkodër, Lezhë, Mirditë, Pukë e Malësi, të krijuara edhe nga shkatërrimet e luftës", -shprehet ndër të tjera z.Parllaku. Ai kujton, se megjithëse po hynte në një ambient të panjohur shoqëror e të punës, u prit me mirënjohje dhe gjeti mbështetjen e bashkëpunëtorëve në Komitet, të gjithë njerëz të kulturuar që e njihnin mirë gjendjen e qarkut, të aftë për detyrat që kryenin dhe për humorin që i karakterizonte shkoderanët.

"Mes tyre u njoha dhe u miqësua edhe me Zenepen, duke u bërë i afërt edhe me familjen që ajo krijoi nga martesë me Aurel Ashikun, një burrë fisnik e i kulturuar, që kish dhënë ndihmën e vlefshme gjatë luftës për shëndetin e luftëtarëve, duke vënë në shërbim të tyre farmacinë e familjes, të cilën pas çlirimit të vendit ia dorëzoi shtetit. Ai dha një ndihmesë të veçantë, hodhi hapat e parë në organizimin e shërbimit shëndetësor, duke qenë shef i shëndetësisë në Komitetin Ekzekutiv të Qarkut", -shprehet në kujtimet e tij gjeneral Parllaku. Heroi i Popullit dhe Nderi i Kombit Rrahman Parllaku, kujton gjithashtu pjesëmarrjen në dasmën e Zenepe e Aurel Ashikut, martesë kjo që pati edhe simbolikën e saj, pasi ishte nga të parat që bëhej në qytetin e Shkodrës, nga një çift i besimeve të ndryshëm, kalotik e mysliman.

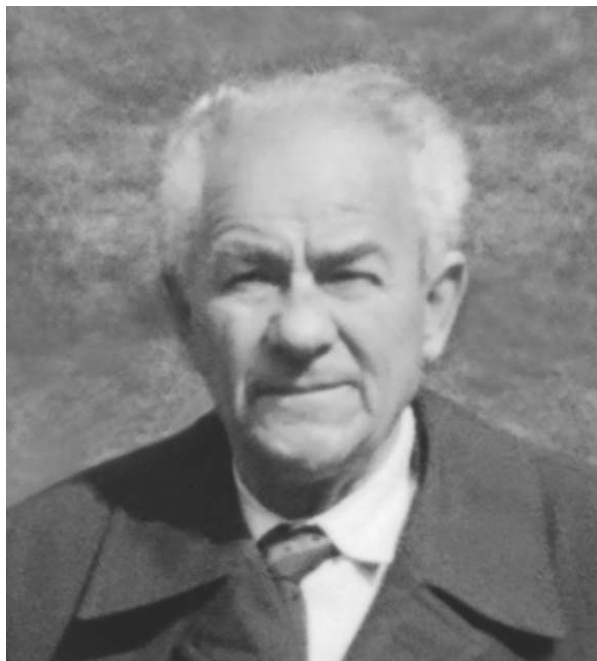
Zenepja vazhdoi të kryente detyra të rëndësishme në drejtimin e organizatave shoqërore.

Ajo u zgjodh Deputete e Legjislaturës II –të të Kuvendit Popullor (28.05.1950), Zona elektorale nr. 94, Rrethi Shkodër. Në këtë kohë, gjeneral Parllaku pati fatin ta takonte sërish në mbledhjet e Kuvendit dhe të ripërtërinte miqësinë me këtë grua simbol të qëndresës, urtësisë dhe mençurisë shqiptare.

Por lufta e klasave që po godiste pa mëshirë njerëzit e aftë, nuk do ta “kursente” edhe Zenepen e bashkëshortin e saj. Gjithsesi kjo familje i përballoi me dinjitet dënimet e persekutimet e diktaturës.

Kryetari i OBVL, Rrahman Parllaku e quan fat ritakimin me Zenepen pas daljes nga burgu, të cilën e pati bashkëpunëtore për afro 15 vjet. Në Organizatën e Bashkuar të Veteranëve të Luftës Nacionalçlirimtare, ku ajo ka qenë e zgjedhur nënkryetare që nga mbledhja e parë themeluese, bashkëpunuan intensivisht për forcimin dhe konsolidimin e kësaj organizate. Në drejtimin e OBVL, Zenepe Ashiku (Golemi) punoi me përkushtim deri sa u nda nga jeta.

MUHAMER SPAHIU

**Kryetar i Komisionit nismëtar
për formimin e OBVL-së
dhe kryetar i OBVL-së për Tiranën**

Muhamer Spahiu, lindi në një familje të nderuar qytetare, Muhameri mori një edukatë të shëndoshë. Ai që në rininë e hershme u dallua për sjellje shembullore, ndershmëri e përkushtim.

Edukimin me ndjenja atdhetare, Muhameri e tregoi që në moshën 15 vjeçare. Kur ishte në bangat e shkollës, ai u përfshi në Lëvizjen Antifashiste dhe u dallua në mes të rinjve për vendosmëri e guxim në luftë, duke u bërë një nga

udhëheqësit në organizatat e rinisë antifashiste të Tiranës.

Për aktivitetin e tij në Luftën Antifashiste, Muhameri u përndoq e u burgos nga fashistët dhe pas daljes nga burgu u bë një nga udhëheqësit kryesorë të rinisë së kryeqytetit. Ai u tregua i vendosur e trim edhe në luftimet me armiqtë, kur ndodhej me shërbim në repartet partizane, kur në përleshjen me nazistët gjermanë mori plagë në trup gjatë operacionit të dimrit 1944.

Muhameri, një kontribut të veçantë ka dhënë në mobilizimin e rinisë së kryeqytetit për të mbushur radhët e ushtrisë partizane me të rinj të vendosur që treguan guxim e trimëri në luftë.

Për aktivitetin e tij si drejtues i rinisë antifashiste të kryeqytetit, Kongresi i Parë i rinisë i mbajtur në gusht 1944 në Helmës të Skraparit e zgjodhi Muhamerin në Sekretariatën e Bashkimit të Rinisë Antifashiste Shqiptare.

Pas clirimit të Atdheut, Muhamerit iu ngarkuan detyra të larta shtetërore.

Më 1947 zëvendëskryetar i komisionit të Planit të Shtetit, më pas zëvendësi i parë i ministrit të Industrisë; sekretar i përgjithshëm i Kryeministrit dhe përfaqësues i Shqipërisë në Këshillin Ekonomik të ish vendeve socialiste (KNER). Në të gjitha detyrat e ngarkuara ai punoi me përkushtim, profesionalizëm e kompetencë.

Muhameri kishte kulturë të gjërë, sidomos si ekonomist. Ishte diplomuar me rezultate të larta në këtë degë.

Muhameri qe burrë shteti dhe personalitet; parimor i pa lëkundur në parimet e tij; mbrojtës i flaktë i interesave kombëtare.

Ai pati burrërinë t'i thotë hapur e t'i mbrojë mendimet e tij. Për këtë qëndrim parimor u persekutua e u dënua nga diktatura e egër e Enver Hoxhës.

Më 1948 Muhameri u dënua si bashkëpunëtor i Nako Spirut, pasi bashkë me të kishin mbrojtur me vendosmëri interesat kombëtare kundër ndërhyrjes së jugosllavëve në punët e brëndëshme të Shqipërisë, që donin ta kthenin vendin tonë në koloni të tyre.

Pas Kongresit të Parë të Partisë Komuniste Shqiptare, Muhameri u rehabilitua dhe mori përsëri funksione të larta shtetërore, por siç dihet diktatori Enver Hoxha, nuk i duronte njerëzit e ngritur e me autoritet, që kishin mendimet e tyre te drejta e i mbronin ato me burrëri, siç ishte Muhameri. Tek ata ai shikonte rrezikun më të madh të diktaturës dhe të pushtetit të tij personal. Prandaj i goditi e i persekutoi. Kështu bëri edhe me Muhamerin për së dyti herë, duke e akuzuar se ai kishte pikpamje revizioniste e po zbuste luftën e klasave në politikën me kuadrin, që sipas Enver Hoxhës ishte forca qëçonte përpara shoqërinë.

Kështu që nga viti 1960 për Muhamerin e familjen e tij filluan sërish ndjekjet e persekutimet e tmerrshme: dëbim, internim, burgim e prapë internim për 30 vjet me radhë. Muhamerin e familjen e tij i ndoqi i njëjti fat që ka ndjekur me mijëra familje shqiptare, shokë e bashkëluftëtarë të Muhamerit. Me fitoren e lëvizjes demokratike, Muhameri u përfshi në shumë veprimtari shoqërore në mbështetje të zhvillimeve demokratike në vend.

Ai qe një nga iniciatorët e parë dhe organizatorët e Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, kryetar i komisionit nismëtar.

Si kryetar i organizatës së Tiranës ai dha një kontribut të veçantë në të gjitha aktivitetet që kreu OBVL në përkujtimin e ngjarjeve historike kombëtare e veçanërisht të LANC e të figurave drejtuese të saj. Muhameri bëri një punë të madhe e me përkushtim të veçantë për të mobilizuar gjithë veteranët e organizatës sonë, familjarët e të afërmit e tyre në ndihmë të vëllezërve tanë kosovarë, të dëbuar prej trojeve të tyre etnike nga kasapi i Ballkanit, Millosheviç. Ai e përjetoi me gëzim të madh fitoren e popullit të Kosovës ndaj pushtuesit serb. Veçanërisht kur shkeli mbi tokën e lirë të Kosovës gjatë vizitës që bëri delegacioni i OBVL-së në shtator 1999 me ftesë të veteranëve të Luftës Antifashiste të Kosovës, duke u shprehur se tani m'u plotësua një nga dëshirat e mia të jetës.

ALFRED MOISIU

**Ish Nënkyetar i OBVL-së dhe
Ish Presidenti Republikës, i propozuar
nga OBVL**

Alfred Spiro Moisiu i përket një grupi familjesh qytetare të Kavajës dhe të Durrësit, ndër ato më në zë dhe të respektuara, me kulturë e njohuri deri përtej kontinentit tonë. Midis Moiseve, dallohet botërisht gjeniu i skenës teatrale Aleksandër Moisiu, por jo më pak i shquar ndër këto familje ka qenë edhe babai i Alfredit, ushtaraku i lartë i ushtrisë kombëtare të paraçlirimit, i cili më pas, në vitet

e Luftës së Dytë Botërore tregoi, trimëri, guxim, patriotizëm dhe aftësi të larta për organizimin dhe drejtimin e Rezistencës Antifashiste të popullit shqiptar në luftën për çlirimin e atdheut nga okupatorët e huaj. Ky ka qenë gjenerali numër një i Ushtrisë Nacional Çlirimtare dhe komandant i Shtabit të Përgjithshëm: Spiro Moisiu.

Alfredi nën shembullin e babait, u përfshi në Lëvizjen Antifashiste Nacional Çlirimtare në moshën 15 vjeçare. Mbas çlirimit në vijim të traditës, Alfredi kreu studimet e para ushtarake në Shën Petërburg (Leningrad), ku u diplomua oficer i trupave xheniere dhe shërbeu për një kohë në këtë armë në detyra të ndryshme.

Për rezultatet e larta në përgatitjen luftarake, Alfredi dërgohet përsëri për studime, tashmë në Akademinë më të lartë prestigjioze të ish Bashkimit Sovjetik, të xhenios, të cilën e përfundon me rezultate të shkëlqyera dhe diplomohet inxhinier ushtarak i forcave xheniere.

Karrierën ushtarake Alfredi e filloi si komandant reparti, njësie dhe më pas për aftësitë komanduese të rralla, dërgohet dhe përfundon shkëlqyeshëm kursin e lartë të Shtabit të Përgjithshëm dhe emërohet tashmë në aparatin e Ministrisë së Mbrojtjes. Këtu ngjitet shkallë pas shkalle deri në postin e zëvendës ministrit dhe në vitin 1991 Ministër i Mbrojtjes i Republikës së Shqipërisë.

Alfredi i takon plejadës së shquar të kuadrove të lartë të Shtatmadhorisë shqiptare, që ka merita të veçanta në organizimin dhe realizimin e reformave për modernizimin e Forcave të Armatosura e veçanërisht të përgatitjes së vendit për mbrojtje.

Alfredi është ndër kuadrot e parë të ushtrisë shqiptare i titulluar Doktor Profesor i shken-

cave ushtarake që në vitin 1995. Ka mbaruar edhe Kolegjin Ushtarak të NATO-s në Romë. Ai shquhet si një kuadër i kompletuar me një përgatitje të gjithanëshme operativo – strategjike, njohës i shkëlqyer i Forcave të Armatosura dhe i problemeve të mbrojtjes së vendit.

Në vitet e demokracisë zoti Alfred krahas funksionit të tij të lartë si zëvendës ministër i mbrojtjes i Republikës së Shqipërisë, ka themeluar edhe Shoqatën Shqiptare të Atlantikut të Veriut dhe vazhdon të jetë kryetar nderi i saj. Ai ka merita të veçanta në drejtimin e gjithë veprimtarisë dhe sukseseve të kësaj shoqate, në të cilën ka kryer një punë të lavdërueshme në procesin e integritetit të Shqipërisë në Aleancën Euro – Atlantike.

Zoti Alfred është një figurë mjaft e njohur, i respektuar dhe i vlerësuar pozitivisht në sferat e diplomacisë Euro-Atlantike, sidomos nga liderit dhe ekspertët më të lartë të saj, si zoti Solana e zoti Robertson, dhe ka mbajtur lidhje të ngushta me qeverinë shqiptare për të çuar përpara marrëdhëniet e vendit tonë me këtë aleancë.

Ai ka përfaqësuar dhe vazhdon të përfaqësojë me dinjitet vendin tonë në konferencat dhe samitet më të rëndësishme Euro-Atlantike dhe ka mbrojtur me fanatizëm të drejtat dhe interesat e vendit e të popullit shqiptar kudo e në të gjitha rastet.

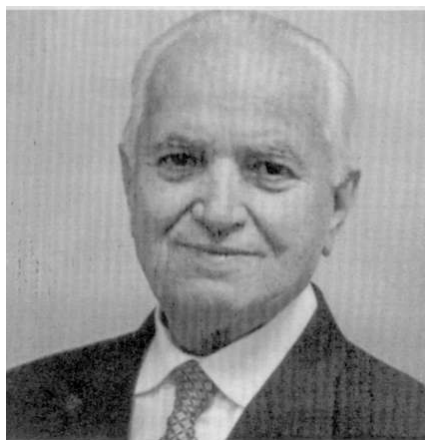
Zoti Alfred Moisiu është njeri i komunikueshëm, elokuent dhe mjaft i ekuilibruar në analizimin dhe vlerësimin e situatave dhe problemeve që preokupojnë shoqërinë shqiptare të lidhura e të ndërvarura këto në kuadrin e politikës Euro-Atlantike.

Zoti Alfred, nuk është anëtar i asnjë partie politike, por një patriot i ndershëm e i përkush-

tuar në realizimin e idealeve të proceseve demokratike në Shqipëri. Ai dallohet si një figurë e pa korruptueshme, i përgjegjshëm dhe si një intelektual i besueshëm për të çuar përpara procesin e integritetit të vendit tonë në Europë.

Me propozimin e OBVL-së, z. Alfred Moisiu, në vitin 2002 u zgjodh president i Republikës së Shqipërisë, duke u pranuar nga të gjitha partitë parlamentare si president konsensual.

SAMI VINÇANI

Ish nënkryetar i OBVL-së dhe kryetar i OBVL-së për Elbasanin

Sami Vinçani, vëllai i gjeneralit të shquar Nexhip Vinçani, bir i Vinçanëve të shquar nga i njëjti fshat i Korçës u lind më 10 tetor 1922.

Mësimet e para i mori në fshatin e lindjes, ndërsa shkollën e mesme e kreu në Korçë. Më pas kreu Fakultetin Histori Filologji në Tiranë si dhe Kursin e Lartë të Akad-

emisë Ushtarake, po në Tiranë.

Nën ndikimin e vëllait më të madh Nexhipit, më 10 gusht 1941, formojnë Shoqërinë Mirëbërëse dhe Sportive, shoqëri që përbënte bërthamën e Rinisë Antifashiste e ku militonte Samiu. Një vit më vonë më 1942 Samiu u bë përgjegjës i Organizatës së Rinisë Antifashiste së Rrëzës, të 14 fshatrave të Korçës.

Këto veprimtari kulmuan me zgjedhjen e Këshillit Nacional Çlirimtar të krahinës më 28 shtator 1942, i pari këshill NÇI, pas Konferencës së Pezës. Po në këtë datë formohet edhe Çeta e Rrëzës me rreth 40 luftëtarë.

Në mars të vitit 1943 në Rrëzë u formua batalioni partizan ku detyra e komisarit ju besua Samiut. Në tetor 1943 Samiu dërgohet komisar kompanie në Batalionin "Tomorri" dhe me formimin e Br XV S caktohet komisar kompanie në batalionin e II të kësaj brigade.

Pas çlirimit Sami Vinçani kreu detyra të rëndësishme në ushtri si komisar regjimenti të artilerisë bregdetare, komisar i Br XIV të këmbësorisë etj. Karriera e tij ushtarake do të njihte vetëm ngjitje deri në vitin 1958, kur pas goditjes së të vëllait Nexhipit, u hoq nga funksionet politike e ushtarake dhe u ngarkua me detyra të rëndomta.

Për kontribute të shquara gjatë LANÇ, ndërtimin dhe forcimin e ushtrisë, për aftësitë e rralla dhe marrëdhëniet korrekte me bashkëpunëtorët dhe vartësit Kolonel Sami Vinçani është dekoruar me 12 urdhëra dhe medalje të ndryshme lufte dhe shërbimi ushtarak.

Por me gjithë këto merita dhe punë të mëdha Samiu u përbuz nga shteti totalitar dhe nga nomenklatura e kuqe.

Pas vitit 1990 Sami përkrahu proceset demokratike dhe në vitin 1994 është një nga nënsmëtarët e krijimit të OBVL-së, anëtar i Kryesisë së OBVL-së dhe kryetar i OBVL-së për Elbasanin që nga Kuvendi i parë i OBVL-së.

LAVDOSH DULAJ,

Ish nënkryetar i OBVL-së

Lavdosha Dulaj, ky luftëtar i orëve të para, lindi në vitin 1928 në një familje patriotike vlonjate.

Familja Dulaj në qarkun e Vlorës njihet për kontributin e shquar që ka dhënë në rritjen e ndjenjave patriotike dhe për pjesëmarrjen aktive në luftën kundra fashizmit. Shtëpia Dulaj në krahinën e Vlorës, duke patur një urrejtje të madhe kundra fashizmit që kishte okupuar vendin, ka qenë

bazë kryesore e LANÇ ku strehoheshin ilegalë, shpërndaheshin trakte, organizoheshin aksione nga njësitet guerile etj. Disa anëtarë të kësaj familje morën pjesë me armë të dorë në çetat partizane dhe luftuan deri në çlirimin e plotë të vendit.

Pas çlirimit të vendit nga okupatori nazifashist, Lavdosha, një nga luftëtarët aktivë gjatë LANÇ, i pëlqeu ushtria, u dashurua me të dhe nuk u nda prej saj gjithë jetën.

Për të rritur përgatitjen dhe aftësitë ushtarake, në vitin 1946 dërgohet në ish Bashkimin Sovjetik ku mbaroi shkollën e lartë të xhenios dhe më vonë, në vitin 1958 vazhdoi Akademinë Ushtarake të Xhenios "Kujtbishev", ku u pajis me njohuri të thella të artit ushtarak për projektimin dhe ndërtimin e aerodromeve dhe objekteve fortifikuese. Kështu Lavdosha, duke qenë një kuadër me përgatitje të lartë ushtarake, për shumë vite ka dhënë një kontribut të madh në fortifikimin e vendit dhe në përgatitjen xheniere të Ushtrisë Shqiptare, ku ai ka shërbyer me përkushtim në të gjitha funksionet që u caktua, nga shef xhenjo brigade deri shef xhenio korpusi dhe shef i xhenios të Mbrojtjes Kundra Ajrore të vendit.

Lavdosha, duke qenë një nga inxhinierët më të përgatitur dhe më të aftë në Drejtorinë e Xhenios, një kontribut të madh ka dhënë në projektimin dhe ndërtimin e aerodromeve të vendit, si të Rinasit, Kuçovës, Gjadrit, tuneleve etj. Ai është dhe projektuesi dhe zbatuesi i projekteve të ndërtimit të aerodromeve fushorë të Pish Poros, Cërrikut etj, të cilët i kanë shërbyer dhe i shërbejnë vendit.

Lavdosha Dulaj është dhe autor i disa shkrimeve me karakter ushtarak që i kanë shërbyer sigurimit xhenier dhe fortifikimit të vendit si dhe mbrojtjes së aerodromeve nga desanti ajror. Me punën e tij të palodhur, kontributin e madh në përgatitjen xheniere dhe sidomos për fortifikimin e vendit, projektimin dhe ndërtimin e shumë aerodromeve, ai u bë një nga inxhinierët më të përgatitur të Ushtrisë Shqiptare. Pikërisht për këtë kontribut madhor, ky ushtarak i shquar i armës së xhenios, që gjithë jetën e tij punoi me përkushtim, duke shkruar gjithë aftësitë e tij, mbetet një nga ushtarakët më të përgatitur dhe të talentuar të Ushtrisë Shqiptare.

TAHIR VOSHTINA,

ish nënkryetar i OBVL

Më 28 shtator 2003 u nda nga jeta Tahir Haki Voshtina, ish-nënkryetar i Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare. Jeta dhe vepra e njeriut që iu përkushtua tërësisht çështjes së lirisë dhe demokracisë është e mbushur plot me ngjarje nga më kulmoret. Si i tillë ai do të mbetet frymëzim për brezat.

Ai lindi me 30 Prill 1922 në Ballsh. I rritur dhe edukuar në një familje me ndjenja atdhetare, mori pjesë në Lëvizjen dhe Luftën Nacionalçlirimtare që në vitin 1941. Më 28 Nëntor të po atij viti ishte në radhët e para të demonstratës së madhe kundër pushtuesve në qytetin e Vlorës, gjithashtu u aktivizua në shpërndarje komunikatash e mbledhje ndihmash për partizanët. Për aktivitetin e tij në ndihmë të lëvizjes ra në sy nga pushtuesi sepse kishte rrëmbyer makinën e shkrimit e materiale të tjera, veprim për të cilin e thirrën, e mbajtën në kuesturë, dhe në këtë mënyrë u detyrua të dilte në ilegalitet.

Më 1943 fashistët italianë i dogjën shtëpinë dhe i konfiskuan pasurinë. Me krijimin e Çetës plakë të Mallakastrës u rreshtua në radhët e saj me armë në dorë. Pasi u pranua anëtar i PKSH caktohet komisar i çetës së parë të Batalionit të Dytë, më tej komisar i Batalionit të Dytë. Në Kongresin e Përmetit gradohet toger.

Pas çlirimit, Tahir Voshtina kryen detyra të ndryshme në radhët e Ushtrisë Shqiptare – fillimisht Shef i Degës së Planifikimit në Drejtorinë e Prapavijave në Ministrinë e Mbrojtjes.

U diplomua shkëlqyeshëm në Universitet, pa shkëputje nga puna. Në vitet e mëvonshme emërohet zëvendëskomandant korpusi për prapavijën në Burrel. Me rivendosjen e gradave në ushtri mori gradën Kolonel. Për merita lufte dhe pune mbante 9 urdhëra dhe medalje.

Pas vitit 1974 u dënua nga diktatura me burgim si bashkëpunëtor i të ashtuquajturit grup puçist në ushtri. Me fillimin e proceseve demokratike, ishte nga të parët pjesëmarrës, dhe një nga nismëtarët për krijimin e OBVL-së.

MYFIT GUXHOLLI

Nënkryetar i OBVL-së

Ka lindur në Pogradec më 7 qershor 1930. Shkollën fillore e kreu në vendlindje dhe më pas studioi për dy vjet në Liceun e Korçës.

Myfiti rrjedh nga një familje e pasur atdhetare dhe patriotike. Gjatë okupimit nazi-fashist të vendit familja e tij u përfshi e tëra në luftën kundër okupatorit, madje babai i tij u burgos për aktivitet antifashist.

Në Luftën Antifashiste, qysh në fillimet e saj u përfshi e gjithë familja Guxholli, ndërsa me armë në dorë luftuan tre djemtë e kësaj familje.

Myfiti, megjithëse në moshe fare i ri, që në shkurt 1944 u rreshtua në radhët e ushtrisë partizane në Brigadën e IV-të Sulmuese, si kuadër i kësaj brigade.

Mbas çlirimit të vendit nga pushtuesi nazifashist, me hapjen e Shkollës “Skënderbej” mbaron me rezultate shumë të mira dy vite mësimore të kësaj shkolle dhe më pas mbaroi Shkollën e Lartë të Topografisë Ushtarake në Leningrad (ish Bashkimi Sovjetik). Pas diplomimit u emërua në Degën e Topografisë në Shtabin e Përgjithshëm të Ushtrisë. Krahas detyrës së tij funksionale ai vazhdoi studimet dhe në Fakultetin e Inxhinierisë të Universitetit të Tiranës, në mbarim të të cilave u titullua “Inxhinier topograf”. Ai ka kryer detyra të rëndësishme në Ushtri. Pasi u gradua N/toger u emërua kryetopograf, më vonë shef seksioni dhe N/kryetar Dege të Topografisë pranë Shtabit të Përgjithshëm të Ushtrisë Shqiptare.

Gjatë viteve 1952-1961 ka marrë pjesë në organizimin, projektimin dhe zbatimin në terren të të gjitha punimeve topogjeodezike për sigurimin topografik të Ushtrisë në të gjithë territorin e Shqipërisë.

Është bashkëautor, së bashku me specialistët e huaj në projektimin e zbatimin në praktikë në terren të triangulacionit shtetëror (arshiva IGU/1954).

Nga viti 1961 deri në 1985 shërbeu në Shkollën e Bashkuar të Oficerëve (sot Akademia “Skënderbej”) si pedagog, shef cikli dhe shef i katedrës së topografisë, me gradë major. Gjatë kohës së mësimdhënjes dhe drejtimit të katedrës në Shkollën e Lartë të Bashkuar të Oficerëve Ing.Myfit Guxholli ka një aktivitet të pasur shkencor e pedagogjik.

Ing.Myfit Guxholli është autor i dhjetra artikujve shkencorë, ndërkohë që ka përgatitur rregullore të ndryshme dhe ka mbajtur referate e kumtesa cilësore në disa simpoziume e konferenca shkencore.

Ing.Myfit Guxholli (kolonel në pension) shquhet për karakterin e tij burrëror, potencialin intelektual dhe vlerat e larta morale. Në çdo moment të jetës së tij e ka karakterizuar thjeshtësia dhe korrektesa në marrëdhënjet me shoqërinë, kolegët, eprorët e familjarët. Si i tillë gëzon respekt dhe reputacion të padiskutueshëm në rrethet shoqërore e qarqet intelektuale të vendit.

Me ndryshimin e sistemit komunist, Myfiti familjarisht përfshihet në proceset demokratike duke dhënë një kontribut të shquar në fitoren e demokracisë. Ai ka qenë një nga organizatorët e krijimit të Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës (OBVL) dhe për kontributin e tij është zgjedhur zv/kryetar i kësaj organizate ku vazhdon të punojë me përkushtim për edukimin patriotik të brezave.

EDIP OHRI

Sekretar i Përgjithshëm i OBVL-së

- Lindi më 3 Janar 1925 në qytetin e Strugës;
- 1942-1944, pjesëmarrës në LANÇ, në Brigadën e II partizane;
 - 1952- 12 korrik 1954, komisar i Skuadriljes së I të Aviacionit;
 - Maj 1955, zëvendëskomandant i MKA-së së shtetit dhe komandant i Aviacionit;
 - 1957, merr titullin "Pilot i Klasit I"
 - 1974-1978, Deputet i Kuvendit Popullor në legjislaturën e VIII të tij;
 - 1979-1989, i burgosur politik.

ARSIMIMI DHE KUALIFIKIMI

- 1938-1942, Shkolla Normale e Elbasanit;
- 1945 (Qershor-Nëntor) në ëish-Jugosllavi për pilot;
- 1945-1948, në ëish BS, në Engels, diplomohet pilot luftarak
- 1949-1952, në Akademinë e Forcave Ushtarake-Ajrore në ish BS. Përfundoi me vlerësimin "shkëlqyeshëm, i aftë për të komanduar njësi dhe shtabe të nivelit operativ të Forcave Ushtarake-Ajrore.
- 1954-1955, për avionin reaktiv MIG-15, në Grozni-Kaukazin verior, në Çeçeni;
- 1959-1960, në ish BS, për avionët supersonikë MIG-19 PM;
- 1969-1970, në Kursin e Lartë të Shtabit të Përgjithshëm, Akademia e Mbrojtjes;
- 1971-1972, në Republikën Popullore të Kinës për aviacionin e transportit IL-14.

Edip Ohri ishte një pilot i madh. Nuk kishte mjet ajror në Shqipëri, me të cilin nuk kishte fluturuar; me avionët luftarakë me helikë të tipit JAK dhe PO, me avionin bombardues, me avionët gjuajtës me helikë, me avionët reaktivë MIG-15, MIG-17, me supersonikun MIG-19; me helikopterët MI-1 e MI-4, si dhe me avionët e transportit. Ai realizoi rreth 4000 orë fluturime, pa e ndërprerë asnjëherë punën drejtuese si komandant.

Në vitet që ai drejtoi Aviacionin Luftarak Shqiptar datohen të gjithë rikonstruksionet dhe ndërtimet e mëdha të infrastrukturës së kësaj arme si, në Aerodromin e Kuçovës, në Heliodromin e Farkës, në Aerodromin e Rinasit, në Fushën e Pishë-Poros, më Aerodromin e Gjadrit etj.

Në funksionin e komandantit, Edipi e ka përfaqësuar Aviacionin Luftarak Shqiptar si ekspert ushtarak në organizmat e Traktatit të Varshavës dhe më pas në Republikën Popullore të Kinës. Ai ka qenë pjesëtar i delegacioneve shtetërore e ushtarake që janë takuar me

Hrushovin në ish BS, me Komandantit e Traktatit të Varshavës, me Çu En Lain e Mao Ce Dunin në Kinë, etj.

Shteti shqiptar duhet t'i jetë mirënjohës pafundësisht Edip Ohrit për largpamësinë dhe organizimin që tregoi si Komandant i Aviacionit Luftarak, duke planifikuar, organizuar, realizuar dhe tërhequr në kohë ndihmat kineze për motorë e pjesë këmbimi për avionë, në atë masë, sa që ky aviacion nuk pati nevojë të harxhonte asnjë dollar, rubla apo valutë edhe për 30 vite të tjera, pas largimit të tij nga detyra.

Si sekretar i përgjithshëm i OBVL-së, Edip Ohri, për 15 vite ka dhënë dhe jep një kontribut të shquar për organizimin dhe konsolidimin e strukturave të kësaj organizate.

PERTEF MYFTARI

Ish sekretar i përgjithshëm i OBVL

Veterani i nderuar Pertef Myftari, (koloneli i Aviacionit në pension) ka qenë Sekretari i Përgjithshëm i OBVL-së. Ai lindi më 20.04.1926 në Peshkopi. Pertefi vinte nga një familje e shquar patriotike, intelektuale e krahinës së Dibrës. Babai i tij për vite me radhë ka shërbyer si nënpunës i lartë, prefekt në shumë rrethe të Shqipërisë, duke u shquar për ndershmëri, përkushtim dhe patriotizëm.

Në këtë rreth familjar u rrit, u edukua dhe u burrërua Pertefi. Ai e priti me urrejtje okupacionin fashist në Shqipëri, duke qenë nxënës në gjimnazin e Tiranës.

Në vitin 1941 u rreshtua në rradhët e rinisë antifashiste dhe më pas ishte në bërthamën drejtuese të nxënësve të gjimnazit të Tiranës.

Pertefi në moshën e rinisë së tij të hershme mori pjesë aktive si pjeshtar i njësive guerrile në qytetin e Tiranës dhe më pas doli vullnetarisht partizan me armë në dorë dhe luftoi deri në çlirimin e plotë të Shqipërisë, madje edhe për çlirimin e tokave të ish-Jugosllavisë.

Pas mbarimit të Luftës së Dytë Botërore, Pertefi u dërgua për studime në shkollën e Aviacionit në Pançevo të Jugosllavisë, të cilën e mbaroi me rezultate të shkëlqyera, duke u diplomuar si pilot-gjuajtës i Forcave Ajrore Shqiptare. Më pas ai u shkollua dhe në shkollat ushtarake të aviacionit të ish-Bashkimit Sovjetik deri në vitin 1951. Pertef Myftari ka qenë pilot luftarak i gjeneratës së parë dhe i takon asaj plejade të kuadrove të aviacionit që ka dhënë një kontribut parësor në ngritjen dhe konsolidimin e Forcave Ajrore Shqiptare.

Ai ishte një oficer shtabi i shkëlqyer dhe në këtë sektor ka merita të veçanta në përgatitjen dhe forcimin e aftësive luftarake të repartave të aviacionit dhe të trupave të Mbrojtjes Kundraajrore të Shtetit. Pertefi e filloi karrierën e tij si oficer shtabi në Repartet e Aviacionit dhe përfundoi shërbimin e tij ushtarak në funksionin e zëvendës shefit të Shtabit të MKA. Pertefi kishte kërkesa të larta kulturore ndaj vetes.

Duke qenë njëkohsisht oficer i Forcave Ajrore përfundoi me sukses edhe Fakultetin Histori-Filologji pranë Universitetit të Tiranës. Ai përveçse ishte një oficer i zoti e me kulturë të lartë profesionale, mbi të gjitha dallohej si njeri i drejtë, i ndershëm, parimor dhe një patriot i vërtetë shqiptar. Ai si askush tjetër mbronte interesat e atdheut kudo që ndodhej. Këtë e dëshmon më së miri qëndrimi i tij burrëror, jo vetëm kur ishte jashtështetit në Jugosllavi por

edhe në Bashkimin Sovjetik dhe në Shqipëri. Rrjedhojë e këtyre qëndrimeve, në vitin 1951, Pertefi përjashtohet përfundimisht për të ushtruar profesionin e pilot-gjuajtës të Forcave Ajrore.

Por falë meritave të tij të shquara gjatë Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare dhe të aftësive të tij ushtarako-profesionale, kurajos e kulturës së tij ai mbahet në rradhët e ushtrisë. Megjithatë asnjëherë nuk u dekurajua, por vazhdoi punën në rradhët e Forcave Ajrore dhe të MKA duke arritur deri në postin e Zëvendësshefit të MKA të shtetit.

Pertef Myftari ishte ndër parët që përqafoi proceset demokratike në Shqipëri në vitet '90. Më pas do të ishte ndër të parët në rradhët e Organizatës të Oficerëve në Pension e të Liruar. Ai ishte një nga iniciatorët për themelimin e Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës. Që në fillim është zgjedhur Sekretar i Përgjithshëm i kësaj organizate, detyrë të cilën e kreu me ndershmëri dhe përkushtim deri në vitin 2000 kur u largua për arsye shëndetsore. Në këto vite iu dha edhe titulli i veteranit të nderit të OBVL. Ai ishte njeri i respektuar, i dashur, i sjellshëm me ata që ka punuar, falë aftësive të tij komunikuese.

Pertef Myftari do të mbetet përgjithmonë në kujtimet tona si simbol i njeriut që mishëronte cilësitë me të mira: ndershmërinë, kurajon dhe përkushtimin ndaj atdheut, shokëve e miqve.

JOSIF ZEGALI

*Ish Kryetar i OBVL-së Tiranës dhe
ish Sekretar i Përgjithshëm*

USHTARAK DHE VETERAN I SHQUAR, NJË NGA XHENJERËT DHE USHTARAKËT QË KUNDËRSHTOI BUNKERIZIMIN E SHQIPËRISË

Josifi dhe familja e tij pas okupimit fashist të vendit u lidh pazgjidhshmërisht me luftën antifashiste. Nga familja Zegali morën pjesë në luftë shtatë luftëtarë, nga të cilët dy ranë dëshmorë. Pushtimi fashist e gjeti Josifin në Itali për studime, të cilat në vitin 1942 i ndërpreu për t'u kthyer në atdhe dhe për t'u rreshtuar në forcat partizane, në fillim në Çetën e Myzeqesë dhe më pas në Çetën e Pezës. Me krijimin e Br 16 S u rreshtua në rradhët e saj. Në luftë u shqua për trimëri dhe heroizëm dhe u plagos dy herë. Pas çlirimit studioi për oficer xhenjer në Bashkimin Sovjetik, në Akademinë e Xhenjos në periudhën 1954-1960, studime që i mbaroi shkëlqyeshëm, me medaljen e artë.

Josif Zegali ka dhënë një kontribut të çmuar për organizimin dhe modernizimin e ushtrisë, sidomos të armës së xhenjos dhe për fortifikimin e vendit. Por ai kundërshtoi bunkerizimin e Shqipërisë, ide që i kushtuan karrierën dhe jetën atij. Për këtë çmobilizohet dhe dënohet.

Josif Zegali, një nga projektuesit por edhe kundërshtarët e bunkerizimit i shkruan Enver Hoxhës "Bunkerizimi apo fortifikimi, që u zbatua në vendin tonë, është një rast unikal. E them me bindje të plotë, se nuk e gjen në asnjë vend tjetër, sado militarist që të jetë. Ai nuk është mendja apo krijimtaria e Shtatmadhorisë së Ushtrisë, as i Ministrisë së Mbrojtjes.

Pse u bë? Enver Hoxha e shpalli Shqipërinë, tërësisht të izoluar dhe të gjitha shtetet e botës i shpalli armiq të vendit tonë dhe se Shqipëria do të luftonte kundër të gjithë atyre, do t'i përballonte dhe do të fitonte e socializmi i tij do të triumfonte, dhe kjo ishte fantazia e Enver Hoxhës, në zbatim të kësaj strategjie.

Ish-drejtori i Fortifikimit të Ushtrisë Josif Zegali i dërgonte Enver Hoxhës në mars 1977 nga burgu i Burrelit një letër ku i shkruante për çmenduritë e bunkerizimit ku mesatarisht vdisnin rreth 80 vetë në vit.

Sa ishte gjallë Josif Zegali, këtë letër e kërkonte, duke u shprehur: “Më futën në burg si bedel të eprorëve për të shpëtuar vehten e tyre”. Zegali ishte personazhi që frymëzoi regjisorin Çashku për filmin “Gjeneral Bunker” në vitet '90.

U bë filmi “Kolonel Bunker”, foli regjizori Kujtim Çashku për Josif Zegalin. U bënë libra nga vetë Josifi dhe të tjerë, por e vërteta sajohej me fortifikimin ndryshe nga sa u përjetua nga një popull i tërë.

Këshilli i Bashkisë së Lushnjës në mbledhjen e tij të datës 2 shkurt 2007 mori në konsideratë propozimin e OBVL-së dhe i dha Josif Zegalit titullin Qytetar Nderi. Titulli ju dorëzua bashkëshortes së tij zonjës Leni Zegali. Në emër të OBVL-së përshëndeti kryetari Gjen. Rrahman Parllaku, Hero i Popullit.

III.

PËRFAQËSIM DINJITIZ I OBVL NË FEDERATËN BOTËRORE TË VETERANËVE

FEDERATA BOTËRORE E VETERANËVE TË LUFTËS

Paris, më 18 Dhjetor 2003

Z.Rahman PARLLAKU

PRESIDENT

Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës Antifashiste të popullit shqiptar

Rr. "Abdi Toptani" Nr.5

Tiranë-Shqipëri

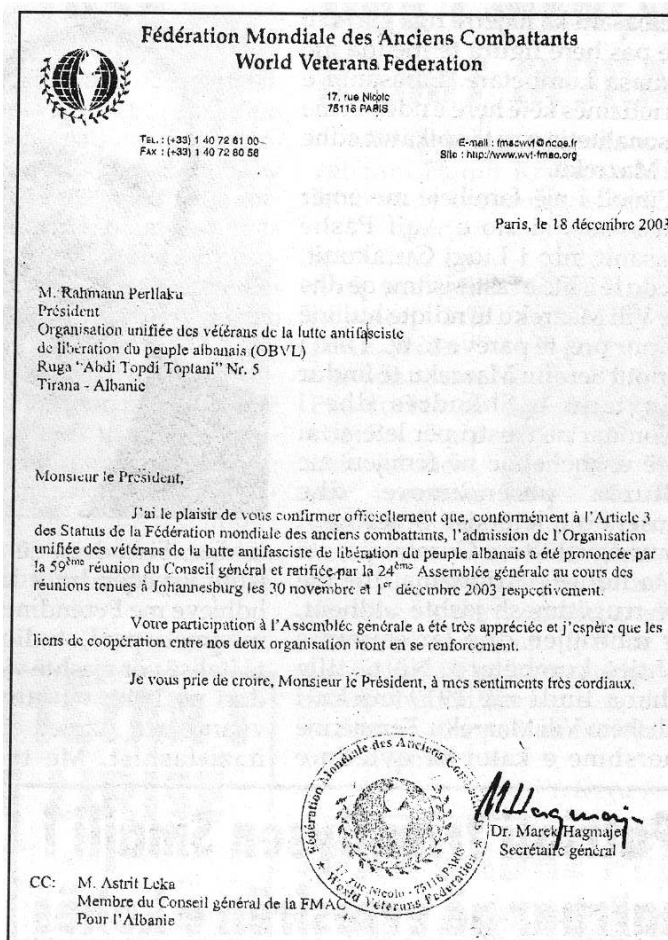
Zoti President,

Kemi kënaqësinë t'ju konfirmojmë zyrtarisht, në përputhje me nenin 3 të Statutit të Federatës Botërore të Veteranëve të Luftës, pranimin e Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste të popullit shqiptar, shpallur në mbledhjen e 59-të të Këshillit të Përgjithshëm dhe ratifikuar në Asamblenë e 24-t të Përgjithshme, në mbledhjen e radhës të mbajtur në Johannesburg, respektivisht më 30 nëntor dhe 1 Dhjetor 2003.

Pjesëmarrja juaj në Asamblenë e Përgjithshme është shumë e çmuar dhe shpresoj që linjat e bashkëveprimit midis dy organizatave të forcohen.

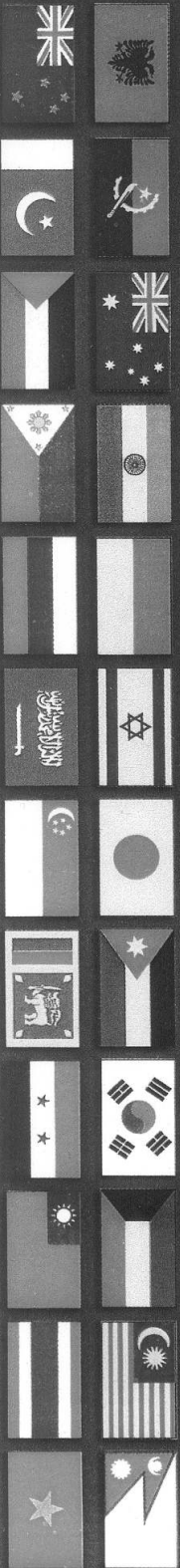
Unë dua t'ju shpreh zoti President, përshëndetjet e mia të përzemërta

Sekretari i Përgjithshëm
Dr.Marek Hagmaje

World Veterans Federation
STANDING COMMITTEE FOR ASIA AND THE PACIFIC
19TH WVF-SCAP MEETING
3rd – 6th September 2007 Singapore

KRYETARI I OBVL-së RRAHMAN PARLLAKU, VIZITË PUNE NË ZVICËR DHE NË FRANCË

Shqiptarët kanë bërë përpjekje mbinjerëzore për të ruajtur gjuhën dhe identitetin kombëtar

Nga data 18 deri me datën 25 tetor 2001 kryetari i Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare të Popullit Shqiptar (OBVL) Rrahman Parllaku i shoqëruar nga anëtari i kryesisë së kësaj organizatë Astrit Leka bënë një vizitë në Zvicër dhe në Francë.

Gjatë kësaj vizite kryetari i OBVL-së pati një takim në Ministrinë e Jashtme të Konfederatës Helvetike të Zvicrës, ku u prit nga Drejtori i Departamentit për Europën Juglindore A.Salaman. Gjatë bisedës Z.Parllaku e njohu atë me mendimet dhe qëndrimet e OBVL-së si dhe me gjendjen e shqiptarëve në hapësirat e Ballkanit, veçanërisht për ata në Kosovë, Maqedoni, Mal të Zi dhe në Luginën e Preshevës. Bashkëbiseduesit ju bënë njohur me argumente historike se shqiptarët kanë bërë përpjekje mbinjerëzore për të ruajtur gjuhën dhe identitetin kombëtar në trojet etnike ku ata jetojnë.

Më 18 tetor, me ftesë të Universitetit Popullor Shqiptar në Gjenevë u bë një takim me shqiptarët që jetojnë e punojnë në këtë qytet, ku u trajtua tema: "Mbi të kaluarën, të tashmen dhe të ardhmen e popullit shqiptar". Z. Parllaku u përgjigj pyetjeve të auditorit rreth luftimeve në Kosovë, Mal të Zi, Sanxhak e Bosnjë, ku ai ka qenë komandant i Divizionit të V Sulmues të LANC. Ai u përgjigj edhe disa pyetjeve rreth situatës aktuale të shqiptarëve në Kosovë, Maqedoni dhe Preshevë.

Më 22 tetor Delegacioni i OBVL-së i përbërë nga zotërnjtë Rr. Parllaku dhe A. Leka bëri një vizitë në kryeqytetin francez, Paris. Delegacioni u prit nga Presidenti i Shoqatës Franceze të Luftëtarëve dhe të Viktimave të Luftës Zhak Gujal. Në këtë takim Z. Parllaku e informoi kolegun francez për punën e OBVL-së në Shqipëri. Z. Zhak Gujal nga ana e tij e garantoi Z. Parllaku për mbështetjen e Francës për anëtarësimin e OBVL-së në të gjitha organizmat europiane dhe botërore të veteranëve.

OBVL PËRPIQET DHE PUNON QË SHQIPËRIA TË BËHET FAKTOR I RËNDËSISHËM PAQEJE DHE STABILITETI NË RAJON

OBVL prezanton programin e saj në Federatën e Veteranëve të Europës

Më 11 deri 14 Maj 2006, kryetari i Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare të popullit shqiptar (OBVL), Rrahman Parllaku mori pjesë në Takimin e Federatës të Veteranëve të Europës që u mbajt në Pragë. Duke përshëndetur pjesëmarrësit nga e gjithë bota në këtë takim të rëndësishëm, z.Parllaku tha ndër të tjera se “OBVL punon për ruajtjen, zhvillimin dhe propogandimin e traditave patriotike e luftarake të popullit shqiptar në shekuj, veçanërisht të LANÇ; pasqyrimin me vërtetësi të historisë, duke ringjallur dhe ruajtur të pastra idealet e kësaj lufte dhe duke demaskuar të gjithë ata që bashkëpunuan me okupatorët”.

Pjesëmarrësit në Takimin e Federatës të Veteranëve të Europës vlerësuan programin e OBVL për bashkimin e të gjithë veteranëve të LANÇ, me qëllim që të respektohet mendimi i lirë, duke ruajtur dhe mbrojtur interes e tyre. Duke prezantuar këtë program, Z.Parllaku shprehu keqardhjen për faktin se përpjekjet e OBVL në këtë drejtim deri tani nuk kanë dhënë rezultat, pasi Organizata tjetër (Komiteti Kombëtar i Veteranëve) është krijuar në kohën e diktaturës dhe nuk i dënon krimet që ka bërë ajo në Shqipëri, megjithëse kanë qenë nga më të egrat në Europë, përfshi edhe krimet kundër udhëheqësve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare. “OBVL dënon dhe demaskon diktaturën 50-vjeçare komuniste enveriane, e cila me veprimet e saj shkeli idealet e luftës dhe interes kombëtare, shkatërroi pronën private, zhvilloi luftën e klasave me vrasje, burgime, internime, persekutime etj, që dëmtuan rëndë politikisht, moralisht dhe ekonomikisht popullin shqiptar”,-deklaroi z.Parllaku. Ai bëri të qartë gjithashtu se “në kushtet e sotme historike që po kalon vendi ynë dhe në kuadrin e integriteteve euroatlantike, OBVL përpiket dhe punon që Shqipëria të bëhet faktor i rëndësishëm paqeje dhe stabiliteti në rajon. Në këtë kuadër, pjesëmarrësit në Takimin e Federatës të Veteranëve të Europës vlerësuan kontributin e veteranëve të OBVL, duke dhënë një shembull bashkëpunimi me të gjithë veteranët e LANÇ dhe partitë politike që përpiqen e punojnë për zhvillimin e konsolidimin e demokracisë në Shqipëri. Këtij qëllimi i kanë shërbyer edhe ligjet për trajtimin e veteranëve, invalidëve e familjeve të dëshmorëve, të miratuara gjatë viteve 1994-1996 kur ishte në pushtet partia Demokratike – ligje këto që parashikojnë një trajtim të kufizuar ekonomik që i përgjigjej standardit të jetesës së popullit të porsa dalë nga diktatura. Në këtë trajtim hyjnë një shpërblim mbi pensionet, ilaçet dhe shërbimi mjekësor falas në institucionet shtetërore, transporti urban etj. Por sipas z.Parllaku, gjatë 8 viteve (1998-2005) që ishte në

pushtet Partia Socialiste, qeveria e saj nuk bëri atë që duhet për përmirësimin e gjendjes së këtyre shtresave. Kreu i OBVL u bëri të qartë bashkëluftëtarëve europianë se organizata që ai drejton, gjatë 8 viteve të qeverisjes socialiste ka qenë e diskriminuar në trajtimin që i bëhej në krahasim me Komitetin Kombëtar të veteranëve të LANÇ. Kjo edhe për faktin se OBVL-në e nxorën nga zyrat e lokalet që shërbenin për aktivitetin e organizatës, ndërkohë që nga fondi shtetëror asaj i jepej vetëm 14 % e tij, kurse 86 % i merrte KK i Veteranëve që mbështet strukturat e vjetra të ish - partisë shtet. Por, megjithë kushtet e vështira,-theksoi Parllaku, OBVL ka mundur të zhvillojë një sërë veprimtarish, siç janë: përkujtimi i ngjarjeve historike kombëtare, në radhë të parë ato të LANÇ, si edhe të figurave më të shquara udhëheqëse të kësaj lufte, sidomos të atyre që dënoi e persekutoi diktatura e Enver Hoxhës. “Me këto veprimtari ne jemi përpjekur të nxjerrim nga pluhuri i harresës këto figura të shquara të kombit e t’ia sjellim në kujtesë popullit, sidomos brezit të ri që nuk e ka jetuar luftën. Kemi propozuar e na janë dekoruar mjaftë prej këtyre figurave nga Presidenti i Republikës, për veprimtari e kontribute të shquara në shërbim të kombit”, -tha ndër të tjera kreu i OBVL në Takimin e Federatës të Veteranëve të Europës. Pjesëmarrësit në këtë takim të rëndësishëm vlerësuan gjithashtu bashkëpunimin e OBVL me shoqatat patriotike-kulturore të rretheve e krahinave nga kanë prejardhjen këto figura, duke nxjerrë edhe më tepër në pah aktivitetin e tyre që në rininë e herëshme. “Organizata jonë mban lidhje me të gjitha partitë parlamentare të Shqipërisë, pa marrë parasysh se ç’krah i takojnë dhe anëtarësimin në organizatë e kemi pa dallim të qënies së tyre në partitë politike, mjafton që të njohin e respektojnë Luftën Antifashiste Nacionalçlirimtare të popullit shqiptar”, deklaroi kreu i OBVL, duke bërë të ditur që në këtë organizatë ka edhe ish-luftëtarë që kanë luftuar kundër fashizmit, edhe pse nuk kanë qenë në Frontin Nacionalçlirimtar.

Bashkëluftëtarët europianë mirëpritën deklaratën e z.Parllaku për lidhjet e ngushta të OBVL me Shoqatën e Veteranëve të LANÇ të Kosovës si dhe për kontaktet me Organizatën e re të Veteranëve të UÇK-së.

Në Takimin e Federatës të Veteranëve të Europës, kryetari i OBVL-së, gjeneral-lejtënant në pension Rrahman Parllaku, u propozoi organeve kompetente që me përcaktimin e Statusit të Kosovës të pranojnë në Organizatën Botërore të Veteranëve edhe Shoqatën e Veteranëve të LANÇ të Kosovës si dhe Organizatën e re të Veteranëve të UÇK-së.

Fjala e z.Parllaku u mirëprit dhe u duartrokit fuqishëm nga pjesëmarrësit në Takimin e Federatës të Veteranëve të Europës që u mbajt në Pragë më 11 deri 14 Maj 2006.

KONFERENCA E 7-TË NDËRKOMBËTARE MBI LEGJISLACIONIN E VETERANËVE DHE VIKTIMAVE TË LUFTËS

OBVL, përfaqësim dinjitoz në Federatën Botërore të Veteranëve nga Nënkryetari i OBVL, Z.Skënder Malindi dhe anëtari i kryesisë, Z.Astrit Leka.

Për të marrë pjesë në këto aktivitete, FBV që në muajin tetor ftoj OBVL-në, ndërsa kryesia e saj, me propozimin e kryetarit Parllaku aprovoi që në delegacionin shqiptar të bënin pjesë nënkryetari i OBVL, Z.Skënder Malindi dhe anëtari i kryesisë, Z.Astrit Leka.

Nga data 24-26 nëntor 2010 u kremtua 60 vjetori i krijimit të kësaj federate. Nga Shqipëria mori pjesë një delegacion i Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës së Popullit Shqiptar i përbërë nga Skënder Malindi, nënkryetar i OBVL dhe Astrit Leka anëtar kryesie. Merrte pjesë gjithashtu Kolonel Zeno Jaho, përfaqësues i Ministrisë së Mbrojtjes dhe i Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura të Shqipërisë. Në Paris u pritën nga atasheu ushtarak i Shqipërisë në Francë Kolonel Zaim Kuci.

Me datën 24 nëntor 2010 veprimtaritë filluan tek Harku i Triumfit, me vendosjen e kurorave kushtuar të rënëve. Punimet e Konferencës së VII dhe të kremtimit të 60 vjetorit të Federatës Botërore të Veteranëve të Luftës u zhvilluan në Pallatin e UNESCO-s. Në sallën e madhe ovale ku ishin vendosur të gjitha delegacionet e ftuara, Shqipëria (Albania) ishte ndër të parat, për shkak të rradhitjes sipas alfabetit. Pranë flamurit shqiptar qëndronin Skënder Malindi, Astrit Leka dhe përfaqësuesi i MM Kol. Zeno Jaho. Në konferencë merrnin pjesë 92 shoqata dhe 30 organizma qeveritare nga 68 kombe. Fjalën e hapjes e mbajti kryetari i federates, francezi Jacques Gonjat. Pas fjalës së tij e kërkoi fjalën kryetari i veteranëve të UCK së Kosovës Muharrem Xhemajli, i cili kërkoi shpjegime se përse nuk ishte shkruar tabela e Kosovës. Pas pushimit të parë u vendos tabela "Kosova" dhe Tajvani".

Në emër të shtetit shqiptar foli Kolonel Zeno Jaho, ndërsa në emër të OBVL së Popullit Shqiptar foli nënkryetari Skënder Malindi. Përkthyesi dhe njëkohësisht anëtari i delegacionit shqiptar Astrit Leka shpjegoi se ky është Skënder Malindi, komandant batalioni në Luftën Antifashiste të Popullit Shqiptar dhe i plagosur dy herë. Kjo u shoqërua me duar-

trokitje dhe ovacione për Skënderin dhe veteranët e popullit shqiptar.

Z. Malindi falenderoi në emër të veteranëve të popullit shqiptar për ftesën dhe në fjalën e tij theksoi se Shqipëria si pjesëmarrëse në koalicionin antifashist anglo-sovjeto-amerikan shkëputi nga gjiri i saj 28 mijë dëshmorë, 28 mijë bij të saj. Shqipëria e vazhdoi luftën e saj antinaziste në Jugosllavi deri në Vishegrad. Veteranët shqiptarë të Luftës së II Botërore janë mbi 82 vjec, janë në gjendje të vështirë shëndetësore dhe po ndihmohen nga qeveria. Ata sot gëzojnë statusin e veteranit të luftës antifashiste dhe shpërblehen me pensione shtesë për kontributin e tyre në këtë luftë.

OBVL e Shqipërisë po punon intensivisht për përkujtimin e ngjarjeve të kësaj lufte, për mirëmbajtjen e simboleve të kësaj lufte dhe për futjen tek brezi i ri të respektit për veteranët. Nënkryetari i OBVL, në emër të kësaj organizate premtoi se vendimet e kësaj konference botërore do të gjejnë zbatim të plotë në Shqipëri.

Nënkryetari i OBVL, Skënder Malindi vlerësoi gjithashtu ndihmesën e ambasadorit shqiptar Ylljet Aliçka dhe të kolonel Zaim Kuçi i cili si atashe ushtarak i Shqipërisë në Paris e ka ndihmuar atë në mbarëvajtjen e vizitës së tij në Francë.

GJENERAL-LEJTNANT RRAHMAN PARLLAKU VLERËSON MBËSHTETJEN DHE NJOHJEN E SHTETIT TË RI TË KOSOVËS NGA MBRETËRIA E MAROKUT

Më 9 mars 2010, paradite, u organizua një pritje në një nga sallat e Qendrës Kulturore të Ushtrisë, ku përveç dy kryetarëve të organizatave respektive merrnin pjesë edhe Z.Edip Ohri (sekretar i Përgjithshëm i OBVL), Z.Myfit Guxholli (nënkryetar i OBVL) si dhe anëtarët e kryesisë së kësaj organizate: Astrit Leka, Sotir Budina, Vangjel Kokeri, Syrja Tahiri, Jorgji Terca, Hamit Neziri e Isuf Imeri, si dhe dy drejtues të Shoqatës së UÇK-së Lah Lleshi e Rifat Dervishi

Me ftesë të kryesisë së OBVL, në fillim të muajit mars ishte për vizitë në vendin tonë Kryetari i Komisarariatit të Veteranëve të Luftës të Mbretërisë së Marokut, El Mostafa El Ktiri. Pas bisedimeve dypalëshe me kryetarin e OBVL, gjeneral-lejtnant Rrahman Parllaku, më

9 mars paradite, u organizua një pritje në një nga sallat e Qendrës Kulturore të Ushtrisë, ku përveç dy kryetarëve të organizatave respektive merrnin pjesë edhe Z.Edip Ohri (sekretar i Përgjithshëm i OBVL), Z.Myfit Guxholli (nënkryetar i OBVL) si dhe anëtarët e kryesisë së kësaj organizate: Astrit Leka, Sotir Budina, Vangjel Kokeri, Syrja Tahiri, Jorgji Terca, Hamit Neziri e Isuf Imeri, si dhe dy drejtues të Shoqatës së UÇK-së Lah Lleshi e Rifat Dervishi.

Në këtë takim që kaloi në një atmosferë mjaftë miqësore, fillimisht u prezantua historiku i OBVL nga kryetari i saj, Z.Parllaku, i cili u ndal veçanërisht në rolin e kësaj organizate si mbrojtëse dhe përçuese e denjë e vlerave të larta të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare të Popullit Shqiptar. Në këtë kontekst kreu i OBVL tha se në jemi krenarë sepse e çliruar vendin tonë pa ndërhyrjen e ushtrive të tjera të Aleancës ndërkohë që kontribuam në luftën Antifashiste të popujve me dy divizione, jo vetëm në ndihmë të çlirimit të Kosovës, por e vazhduam luftën në Sanxhak, Bosnjë e deri në Vishegrad. Ndërkohë njihet kontributi i Ushtrisë Nacionalçlirimtare të Popullit Shqiptar në pengimin e forcave naziste për të depërtuar në Perëndim. Kjo dhe fakti që kemi 700 dëshmorë të rënë në tokat e ish-Jugosllavisë bënë që Shqipëria të përfaqësohej si shtet fitimtar në Konferencën e Paqes, -tha ndër të tjera Z.Parllaku. Më pas duke u ndalur në objektivat e OBVL ai tha se objektiv primar mbetet ruajtja dhe transmetimi i historisë së LANÇ tek brezat që do vijnë, përkujtimi i ngjarjeve e figurave të shquaara të popullit tonë, ndërkohë që mbetemi të angazhuar të përkujtojmë e

gjejmë varret e viktimave të genocidit komunist. Z.Parllaku vlerësoi gjithashtu mbështetjen dhe njohjen e shtetit të ri të Kosovës nga Mbretëria e Marokut.

Më pas e mori fjalën kreu i Komisaritatit të Veteranëve të Luftës të Mbretrërisë të Marokut El Mostafa El Ktiri. Pasi falenderoi Z.Parllaku për ftesën dhe pritjen e ngrohtë e miqësore, ai vlerësoi rolin dhe kontributin e Ushtrisë Nacionalçlirimtare Shqiptare gjatë Luftës së Dytë Botërore. Ai e konsideroi një rast fatlum takimin me bashkëluftëtarët shqiptarë që sipas tij kanë të njëjtat aspirate për paqen në botë, sidhe veteranët e Marokut. “Lufta juaj ka shumë të përbashkëta me luftën tonë në Marok për identitet kombëtar”, -tha ndër të tjera Z. El Mostafa El Ktiri, i cili më pas evidentoi pjesëmarrjen e marokenëve në shumë beteja gjatë Luftës së Dytë Botërore si në atë të Normadisë, Zhamblesë etj, ndërkohë që në Hollandë sipas tij njihet roli përcaktues i marokenëve në çlirimin e saj. Kreu i Komisariatit të Veteranëve të Luftës të Mbretërisë së Marokut foli dhe për anën organizative të kësaj shoqate ku bëjnë pjesë rreth 30 mijë anëtarë të rezistencës.

Ky takim shërbeu për vendosjen e urave të bashkëpunimit mes OBVL-së dhe Komisar-iatit të Veteranëve të Luftës të Mbretërisë së Marokut. Në përfundim të vizitës krerët e dy organizatave, Parllaku dhe El Mostafa El Ktiri nënshkruan një marrëveshje bashkëpunimi në të ardhmen. Kryetari i Komisaritatit të Veteranëve të Luftës të Mbretrërisë të Marokut El Mostafa El Ktiri gjatë qëndrimit në Shqipëri vizitoi Muzeun Historik Kombëtar në Tiranë, Muzeun e Krujës si dhe qytetin e Vlorës.

IV.

VEPRIMTARI TË OBVL

PA LUFTËN ANTIFASHISTE NACIONAL ÇLIRIMTARE, SHQIPËRIA NUK DO TË EKZISTONTE

Fjala e Kryetarit të OBVL Rrahman Parllaku në veprimtarinë jubilarë me rastin e 60 vjetorit të fitores mbi nazifashizmin mbajtur në pallatin e kongreseve në Tiranë, më 9 maj 2005 dhe në Teatrin e Prishtinës, më 10 maj 2005

*Motra e vëllezër,
Veterane e veteranë,
Zonja e zotërinj,*

Jam i nderuar që me jepet rasti të flas në emër të brezit të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare në 60-vjetorin e fitores mbi forcat nazifashiste.

Në këtë ditë ne kujtojmë me përulje e nderim dëshmorët që dhanë jetën për idealet e larta të lirisë, kujtojmë shoqet e shokët tanë të Luftës që nuk janë më në mes nesh.

Dita e fitores përkujtohet në të gjithë botën, pasi ishte fitore botërore e forcave të lirisë kundër forcave të barbarisë.

Ne shqiptarët kemi të drejtë ta festojmë me krenari këtë ditë se me luftën e sakrificat mbinjerëzore, dhe gjakun e dhjetra mijëra dëshmorëve u bëmë pjesë e bllokut antifashist të popujve të botës, të kryesuar nga aleanca anglo-sovjeto-amerikane.

Në momentin historik populli shqiptar në Shqipëri, Kosovë, Maqedoni, Mal të Zi e kudo që jetonte në trojet e tij etnike u bashkua me forcat e lirisë kundër atyre të errësirës.

Në bazë të kësaj lufte e sakrificave që bëmë, ne siguroam jo vetëm pavarësinë e Shqipërisë por të drejtën e shqiptarëve në Kosovë për vetvendosje e të shqiptarëve kudo që jetojnë, të drejtën për të qëndruar në trojet e tyre etnike. Kjo ishte fitorja e dytë më e madhe në historinë

tonë kombëtare, pas shpalljes së pavarësisë dhe ngritjes së flamurit në Vlorë.

Zonja e zotërinj,

Në Luftën e Dytë Botërore gjithë populli shqiptar ishte në rrezik. Shqipëria mund të humbiste pavarësinë. Populli shqiptar i Kosovës dhe shqiptarët të kudondodhur në trojet e tyre etnike mund të shpenguleshin e të pësonin fatin e atyre shqiptarëve që u dëbuan me forcën e armëve nga serbët në vitet 1870 -1880, nga zonat e Nishit, Vranjës, Prokupljes, Leskovcit etj, si edhe populli çam.

Ky rrezik vinte sepse pushtuesit italianë erdhën me parullën e bashkimit të shqiptarëve nën kurorën e Viktor Emanuelit. Krijuan qeverinë kuislinge për ti dhënë pamjen e një shteti të pavarur dhe me shkatërrimin e Jugosllavisë dolën me parullën e Shqipërisë së Madhe. Në këtë mënyrë u përpoqën ta lidhin popullin tonë me bllokun fashist.

Të njëjtën rrugë ndoqi edhe Gjermania Naziste pas kapitullimit të Italisë duke mbledhur një Asamble tradhtarë që e shpalli Shqipërinë të Pavarur pasi gjermanët kishin deklaruar, "ne jemi kalimtarë dhe Shqipëria do të jetë e pavarur!". Vetëkuptohet, pavarësi me nazistët brenda në Shqipëri!

Me këto parulla ata u përpoqën ta joshnin popullin shqiptar, ta mbanin të lidhur me ta dhe me ndihmën e kuislingëve bashkëpunëtorë të tyre ta vinin kundër Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare.

Po të mos kishte filluar të zhvillohej Lufta Nacionalçlirimtare, kombi shqiptar do të kishte shkuar në humnerë bashkë me nazifashistët dhe do të ishin plotësuar lakmitë grabitqare sllavo-greke për coptimin edhe të shtetit shqiptar, për të cilat punonin edhe qeveritë mbretërore greko-serbe në egzil.

Zhvillimi i Luftës Nacionalçlirimtare përfshiu gjithë Shqipërinë dhe vetëm brenda vitit 1942 ishin krijuar 22 çeta partizane nga Konispoli në Jug deri në Malësinë e Gjakovës në Veri. Jehona e kësaj lufte bëri që ministrat e jashtëm i Anglisë, Iden, i Bashkimit Sovjetik, Molotov dhe i SHBA-së, Hell në dhjetor 1942 të bënin deklaratën se dëshironin ta shihnin Shqipërinë të çliruar nga zgjedha italiane dhe të vendosej pavarësia e saj, ndërsa forma e regjimit dhe e qeverisë që do të vendosej në Shqipëri do të ishte një çështje që do ta vendoste vetë populli shqiptar në fund të luftës.

Megjithëse në kete deklaratë qeveria angleze mbante një reserve, kur shprehej se e sheh çështjen e kufijve shqiptarë pas luftës si një çështje që duhet të merret në shqyrtim në Konferencën e Paqes. Kjo deklaratë ishte mbështetje për qeveritë greko-jugosllave në egzil, që përgatisnin plane për coptimin e Shqipërisë, por zhvillimi i vrrullshëm që kishte marrë Lufta Nacionalçlirimtare me krijimin e reparteve sulmuese të Ushtrisë Nacionalçlirimtare dhe me krijimin e Shtabit të Përgjithshëm me 10 Korrik 1943, mori në drejtim dhe centralizoi veprimet luftarake duke shtuar goditjet kundër pushtuesve u krijuan zonat e lira. Në këto momente aleatët e në radhë të parë anglezët dërguan përfaqësuesit e tyre pranë Shtabit të Përgjithshëm që të ndiqnin nga afër luftën tonë dhe u bindën se e vetmja forcë ushtarake e organizuar në Shqipëri që bënte luftë të vendosur kundër pushtuesve nazifashistë ishte Ushtria Nacionalçlirimtare.

Pas kësaj bindjeje ata i shtuan misionet e tyre në Shqipëri dhe filluan të na ndihmojnë me armatime e materiale luftarake, megjithëse shumë të kufizuara për shtimin e zgjerimin e ushtrisë sonë gjatë viteve 1943-1944.

Nga ana tjetër, përfaqësuesit e ushtrive aleate bënë të gjitha përpjekjet për ti bashkuar e

futur në lufte forcat nacionaliste të Ballit Kombëtar e të Legalitetit, por nuk patën sukses.

Ushtria Nacionalçlirimtare, pasi theu me sukses operacionin më të madh të Forcave Naziste e bashkëpunëtorëve të tyre në dimrin e egër të viteve 1943-1944 e pasi çliroi hapësira të mëdha të vendit, krijoi kushte për mbajtjen e Kongresit Antifashist në qytetin e çliruar të Përmetit. Nga ky Kongres doli Komiteti Antifashist me atributet e një qeverie provizore.

Pas Kongresit u bënë ndryshime në organizimin e ushtrisë. Ajo kaloi nga formacionet e Brigadave në ato të njësive të mëdha, të divizioneve e koparmatave, të afta për të kryer operacione operative strategjike në të gjitha hapësirat e vendit.

Me thyerjen e operacionit gjerman të Qershorit 1944, i fundit i ndërmarrë nga nazistët në vendin tonë në korrik 1944, forcat e Divizionit të Parë kaluan në mësymje për çlirimin e Shqipërisë së Mesme e të Veriut dhe, me çlirimin e Matit, të Dibrës e të Lumës, Brigada e Pestë u shkëput nga vartësia e Divizionit të Parë dhe sëbashku me Brigadën e III-të morën urdhër të kalojnë në Kosovë për të ndihmuar në çlirimin e saj.

Detyra kryesore që na ngarkonte Shtabi i Përgjithshëm ishte që në bashkëveprim të ngushtë me forcat e Ushtrisë Nacionalçlirimtare të Kosovës të godisnim pa ndërprerje forcat naziste e të shpejtonim çlirimin e Kosovës, të ndihmonim që rinia kosovare të merrte pjesë masive në radhët e Ushtrisë Nacionalçlirimtare, me qëllim që Kosova të bëhej pjestare e aleancës antifashiste të popujve që luftonin kundër nazistëve dhe në këtë mënyrë të fitonte të drejtën për vetvendosje dhe të ndihmonim për ngritjen e Këshillave Nacionalçlirimtare në zonat e çliuara.

Për realizimin e këtyre detyrave e drejtimin e veprimeve luftarake u krijua Shtabi i Përbashkët Operativ i dy Brigadave dhe i Forcave të Kosovës, i drejtuar nga Fadil Hoxha, komandant i Ushtrisë Nacionalçlirimtare të Kosovës, Shefqet Peçi, komandant i Brigadës së V-të dhe Hulusi Spahiu, komandant i Brigadës së III-të.

Me gjithë rezistencën e ashpër të forcave naziste e të mbeturinave të Divizionit "SS", Skënderbeg për të mbajtur qytetet Prizren, Gjakovë e Pejë e për të siguruar tërheqjen e shpejtë e të organizuar të reparteve naziste për në Frontin Perëndimor kunder forcave aleate.

Forcat tona i mundën e i shpartalluan nazistët me luftime shumë të ashpra që u zhvilluan në Gjakovë e sidomos në Junik e Deçan. Në këto luftime Brigada e III-të pati humbjet më të rënda në historinë e saj luftarake; 32 të vrarë e shumë të plagosur, edhe armiku pati humbje të rënda e shumë të vrarë e të plagosur. Mesa më kujtohet ne zëmë 27 robër nga forcat e Divizionit Skënderbeg, pasi nxorrën nga rrethimi komandantët e tyre nëpërmjet një qepengu. Mes tyre kishin qenë Rexhep Deva, Demali Pozhari, një oficer gjerman e te tjerë. Partizanët tanë, të zemëruar nga humbjet e shokëve të tyre kërkonin me këmbëngulje pushkatimin e robërve. Me shumë vështirësi i bindëm t'i lironim, pasi ne nuk kishim shkuar në Kosovë për të vrarë vellezërit tanë, por për çlirimin e tyre. Atyre u morën armët e i liruam duke i porositur të mos shkonin prapë në shërbim të armikut e të mos vriteshim vëlla me vëlla, siç ndodhi në ato luftime.

Duhet ta pohojmë se prej asaj dite, pushkë kosovari nuk qëlloi më kundër nesh. Luftimet për çlirimin e Deçanit, Pejës e gjithë Rrafshit të Dukagjinit përfunduan më 17 nëntor 1944.

Na vjen keq kur dëgjojmë, apo kur shkruhet në ndonjë gazetë se forcat tona kanë vrarë njerëz të pafajshëm në Kosovë. Unë pohoj se kjo nuk ka ndodhur në asnjë rast, veçse kur jemi ndodhur ballë përballë në luftime. Nuk e di a jeton ndonjë nga të liruariat e asaj kohe për ta dëshmuar këtë. Për fatim tim të mirë, diku nga fundi i sallës u ngrit një nga të pranishmit dhe deklaroi: "Jam unë". Autoritetet e pranishëm dhe e gjithë salla kthyen kryet nga dësh-

mitari i gjallë i atyre ngjarjeve. E falenderova për dëshminë e tij.

Pjesëmarrja masive në Luftën Nacionalçlirimtare e popullit të Kosovës nën drejtimin e Fadil Hoxhës e shokëve të tij ka qenë vendimtare. Ajo bëri që të dështojnë planet e Çubrilloviçit, servirur komandës së Ushtrisë Jugosllave për spastrimin etnik të shqiptarëve nga trojet e tyre.

Arkitekt i mendimit shovinist serb Vasa Cubrilloviçi me elaboratorin e tij të dytë të vitit 1944 jepte direktivën politike se kishte ardhur momenti i përshtatshëm për ti larë hesapet njëherë e përgjithmonë me shqiptarët, se për ti dëbuar nga trojet e tyre asnjëherë ne nuk kemi pasur kushte me të favorshme se tani dhe se luftërat janë momenti më i përshtatshëm për zgjidhjen e këtyre problemeve. Ai shpreh bindjen: "Aleatët tanë do të na kuptojnë dhe do t'i plotësojnë dëshirat tona, veçanërisht shpresë të madhe kemi tek Bashkimi Sovjetik vëlla" dhe në fund ideollogu shovinist serb jepte direktivën për ushtrinë: "Ushtria gjatë operacioneve luftarake duhet të spastrojë në mënyrë të planifikuar e pa mëshirë pakicat kombëtare shqiptare".¹⁾

Edhe Konferenca e Tre të Mëdhenjve Çurçill, Stalin, Rustevlt u jepte të drejtë shteteve fituese në luftë për shpërnguljen e pakicave kombëtare që ishin bashkuar me bllokun fashist. Shembull konkret ishte Rumania, të cilës iu shkëput një republikë e tërë nga trojet e veta, Moldavia.

Platforma politike dhe ushtarake e Çubrilloviçit, e mbajtur sekret nga Beogradi për çështjen e Kosovës, u dogj nga 55 mijë djemtë e saj që morën pjesë në luftë dhe mijëra dëshmorëve kosovarë që dhanë jetën duke luftuar përkrah forcave antifashiste të botës.

Lufta e Brigadave tona për çlirimin e krahinave të Kosovës dha ndihmesë edhe për pjesëmarrjen e djemve të saj në luftë.

Me largimin e Brigadave tona nga Kosova, në drejtim të Sanxhakut e Bosnjës, forcat serbo-sllave përfshi dhe ato çetnike u përpoqën të vënë në zbatim planin e Çubrilloviçit, por ishte vonë. Forcat shqiptare ishin të armatosura. Ata bënë qëndresë të fortë duke luftuar për jetë a vdekje nën komandën e Shaban Palluzhës. Krimet ishin të rënda, por planet e Çubrilloviçit nuk u realizuan. Shqiptarët mbetën përjetë në trojet e tyre etnike.

Forcat e dy divizioneve tona e vazhduan luftën në tokat e Jugosllavisë, duke dhënë ndihmesën e tyre, jo vetëm në çlirimin e krahinave të Malit të Zi, Sanxhakut e Bosnjës por edhe duke penguar, dëmtuar e vonuar forcat naziste që përpiqeshin të tërhiqeshin me shpejtësi e në mënyrë të organizuar për në Frontin e Perëndimit, për të luftuar kundër forcave aleate që kishin zbarkuar në Francë. Luftimet e forcave tona në këto vende janë zhvilluar në kushte tepër të vështira, të një dimri që u kujtonte partizanëve tanë ato të dimrit 1943-1944 në Shqipëri, me mungesa të theksuara në ushqime e mjete të tjera jetese, por ata e kryen me nder detyrën. Dua t'iu kujtoj se në këto luftime kanë rënë afër 600 dëshmorë të dy divizioneve tona. Ky ishte edhe një kontribut i veçantë në Luftën Antifashiste.

Populli ynë në Shqipëri, Kosovë, Maqedoni, Mal të Zi e kudo në trojet etnike është krenar se iu bashkua në lufte Aeancës së Madhe Antifashiste të Popujve. E çliruan Shqipërinë pa ndërhyrjen direkte të forcave aleate por edhe dhamë kontribut të çmuar në këtë luftë. Përfundimisht mund të themi se pa Luftën Antifashiste Nacional Çlirimtare, Shqipëria nuk do të ekzistonte.

¹ Deklarimet e Çubrilloviçit janë marrë nga libri i Halil Katanës "Tri dimensionet e Luftës Çlirimtare të Kosovës". pa llogaritur shpërnguljen e më se dhjetë milionë gjermanëve nga Prusia, Krakovia, Sudetet, etj....

Në këtë ditë historike ne shprehim falenderimet tona për ndihmën që dhanë aleatet e mëdhenj; Anglia, Bashkimi Sovjetik e SHBA në shkatërrimin e bishës nazifashiste duke u siguruar popujve lirinë.

Gjithashtu në këtë ditë të shënuar ne kujtojmë me respekt jo vetëm dëshmorët e LANC, por edhe ato të UÇK të Kosovës e Maqedonisë dhe çmojmë në mënyrë të veçantë ndihmën vendimtare që dhanë forcat e armatosura të Amerikës e NATO-s për çlirimin e Kosovës, që mposhtën barbarinë e kriminelit Miloshevic, i cili në fund të shekullit të kaluar u përpoq të vinte në zbatim planin famëkeq të Çubrilloviçit për spastrimin etnik të Kosovës.

Lavdi dëshmorëve të Kombit tonë të të gjitha luftërave çlirimtare.

Ne sot, me këtë rast u shprehim nderimet tona familjeve të dëshmorëve dhe të atyre luftëtarëve të lirisë që nuk jetojnë më.

RRAHMAN PARLLAKU

Kryetar i Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës Nacionalçlirimtare të Popullit Shqiptar Gjeneral-Lejtnant në pension, Hero i Popullit dhe "Nderi i Kombit"

**Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës Antifashiste
Nacionalçlirimtare të popullit shqiptar (OBVL) dënon me forcë
dhe përjeton me dhimbje sulmin e 11 shtatorit 2001 mbi kullat binjake**

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

**ORGANIZATA E BASHKUAR E VETERANËVE TË LUFTËS
ANTIFASHISTE NACIONAL ÇLIRIMTARE**

KRYESIA

Tiranë 15.09.2001

**Kryesisë së Organizatës
së Veteranëve të Luftës së II Botërore të SHBA**

Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare të popullit shqiptar (OBVL) dënon me forcë dhe përjeton me dhimbje sulmin e 11 shtatorit mbi kullat binjake, sulmin banditesk, terrorist kundër vendit tuaj, kështjellës së lirisë, demokracisë dhe civilizimit botëror. Ju shprehim ngushëllimet tona familjeve të viktimave dhe të gjithë popullit amerikan.

Në mbështetje tuajën ne jemi të bindur se shteti dhe populli amerikan do të asgjësojë çdo sulm terrorist dhe do të jetë në mbrojtje të lirisë dhe të demokracisë botërore.

KRYESIA
E ORGANIZATËS SË BASHKUAR E VETERANËVE TË LUFTËS
ANTIFASHISTE NACIONAL ÇLIRIMTARE TË POPULLIT SHQIPTAR

OBVL MBËSHTET REZOLUTËN E KËSHILLIT TË EUROPËS Nr 1096
PËR DËNINIM E KRIMEVE TE KOMUNIZMIT KONFERENCË
KOMBËTARE PËR DËNIMIN E KRIMEVE TË KOMUNIZMIT

Me 11 nëntor 2006 u mbledh Këshilli i Përgjithshëm i OBVL për mbështetjen e Rezolutës së Këshillit të Europës dhe të Parlamentit shqiptar për dënimin e krimeve të komunizmit.

Në përfundim u hartua një deklaratë, e cila u miratua me unanimitet. Në deklaratë nëvizohet se OBVL vlerëson maksimalisht Rezolutën e Këshillit të Europës Nr 1096 për ndëshkimin e krimeve të komunizmit dhe qëndrimin e mazhorancës së djathtë të parlamentit të Shqipërisë për dënimin e krimeve të komunizmit të kryera nga Enver Hoxha dhe regjimi i tij.

OBVL do të verë në vend nderin dhe prestigjin e mohuar të ish luftëtarëve të LANÇ të dënuar nga diktatura komuniste dhe do të luftojë për rivendosjen e të gjitha të drejtave të tyre të mohuara.

OBVL kërkoi organizimin e një konference kombëtare gjithëpërfshirëse për dënimin e krimeve të komunizmit në Shqipëri gjatë regjimit hoxhist.

JEMI TË VONUAR PËR HAPJEN E DOSJEVE TË KOMUNIZMIT

Intervistë me Znj.Liri Belishova

Zonja Belishova janë bërë shumë diskutime: a duhet të hapen dosjet e Sigurimit dhe përse janë vonuar?

Jemi shumë të vonuar. Dosjet në vendet e tjera ish-socialiste janë hapur që në fillim të viteve '90, menjëherë posa u përmbysën diktaturat komuniste.

Unë mendoj në radhë të parë, që të gjithë të burgosurit dhe të internuarit, duhet me ligj të kenë të drejtë të shikojnë dosjet që ka pasur Sigurimi për ta. Kjo është e drejta e tyre e pamohueshme. Dhe, këtë e kanë bërë vendet e tjera.

Hapja e dosjeve të atyre që kanë qenë agjentë të Sigurimit do të krijojë probleme serioze, sepse Sigurimi e kishte përhapur jashtëzakonisht rrjetin e tij. Por, është një operacion i domosdoshëm dhe duhet bërë. Pse ne duhet të bëjmë ndryshe nga vendet e

tjera? Mendoj se ka njerëz që janë rekrutuar me presione dhe kërcënime të jashtëzakonshme, dhe hapja e dosjeve është një dënim i rëndë për ta. Por, le të krijohen me ligj mundësitë që të shpjegohen dhe të mbrohen.

Çështja që ka ngjallur kundërshtimin e Partisë Socialiste dhe të disa të tjerëve është pas-trimi i aparatit shtetëror, sepse thonë që preket Kushtetuta, etj. Të them të drejtën, nuk e kuptoj këtë gjë. Vendet e tjera, që janë anëtare të BE-së, e kanë zgjidhur dhe mund të merret shumë mirë eksperiencia e tyre. Por, është e domosdoshme që aparati shtetëror të pastrohet nga ata që janë përgjegjës për krime. Nuk mund të durohet që deri në Gjykatën Kushtetuese të ketë njerëz që kanë dhënë vendime me vdekje për politikë, etj. Jemi shumë vonë. Tashmë dihet nga të gjithë se në regjimin totalitar të Hoxhës çdo njeri mund të dënohej, madje edhe të pushkatohej për asgjë.

Por, ju e kuptoni se çfarë mund të mendoja unë, sidomos pas vrasjes tragjike të Nako Spiros. Sidoqoftë, siç thashë më lart periudha më e vështirë ishte ajo pas Kongresit të XX, ku jam ruajtur me të gjitha fuqitë për të mos dhënë rast ndëshkimi.

VETERANËT E OBVL, NË MBËSHTETJE TË INTEGRIMIT TË SHQIPËRISË NË BE

- *Mbledhja e Këshillit të Përgjithshëm të OBVL, e datës 13 Prill 2010 konfirmoi mbështjen e plotë të veteranëve të kësaj organizate për procesin e integrimit të Shqipërisë në Bashkimin Europian.*
- *Si në raportin që mbajti në emër të kryesisë së OBVL, Sekretari për Marrëdhëniet Publike, Z.Sotir Budina dhe në diskutimet e anëtarëve të Këshillit të Përgjithshëm u vlerësuan reformat e ndërmarra nga qeveria aktuale lidhur me plotësimin e standardeve që kërkon marrja e statusit të vendit tonë si kandidat për anëtarësimin në Bashkimin Europian.*
- *Kryetari i OBVL, Rrahman Parllaku, gjeneral-lejtjant në pension, Hero i Popullit, në konkluzionet e kësaj mbledhje e vuri theksin tek mbështetja që veteranët e LANÇ i kanë dhënë në vijimësi dhe po i japin procesit të integrimit euroatlantik të vendit.*

Z. Parllaku pasi falenderoi pjesëmarrësit në këtë mbledhje për rolin që ata kanë luajtur në sensibilizimin dhe ndërgjegjësimin e opinionit publik për domosdoshmërinë e arritjes së standardeve që kërkohen për marrjen e statusit të vendit kandidat për në BE, kreu i OBVL e vuri theksin tek propogandimi i arritjeve të deritanishme që garantojnë ecurinë e këtij procesi. "Një vit më parë, si rezultat i reformave madhore Shqipëria arriti të bëhet anëtare me të drejta të plota e Aleancës së Atlantikut të Veriut.

Kjo ka ndikuar në arritjen e standardeve të kërkuara për anëtarësimin në BE"-tha ndër të tjera Z.Parllaku. Ai e vuri theksin gjithashtu tek domosdoshmëria e bashkëpunimit me instanca të larta qeveritare në funksion të plotësimit të nevojave jetike të veteranëve të LANÇ, siç janë rritja e pensioneve, rimbursimi i ilaçeve e shërbimeve të domosdoshme për ta, etj.

Në këtë mbledhje të Këshillit të Përgjithshëm të OBVL, Z.Astrit Leka informoi mbi vepërimtarinë e tij si anëtar i Kryesisë së Federatës Europiane të Veteranëve.

Me mjaft përgjegjësi diskutuan zv/kryetari i OBVL, Skënder Malindi si dhe anëtarët e Kryesisë e të Këshillit të Përgjithshëm të OBVL: Genc Ballanca, Ibish Islami, Fadil Veseli, Fluturak Vinçani, Osman Xhindoli etj, të cilët sollën përvojën pozitive të degëve të OBVL Durrës, Krujë e Korçë. Ndërsa Z.Dhimitër Ndrenika e vuri theksin tek ndikimi që duhet të

luajë OBVL në plotësimin e kërkesave të ushtarakëve të lirim.

Nga kjo mbledhje u përcaktuan objektiva të qarta për të ardhmen.

OBVL, mbrojtëse dhe transmetuese e vlerave të LANÇ

OBVL, si organizatë e pavarur, politiko-shoqërore-patriotike gjithmonë ka mbështetur dhe mbështet veprimtaritë demokratike që i shërbejnë kombit. Në themel të veprimtarisë së saj ka qenë dhe mbetet ruajtja dhe mbajtja gjallë e traditave të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare dhe transmetimi i tyre tek brezat pasardhës. Për këtë qëllim, gjatë vitit 2009, organizata jonë, në qendër dhe rrethe ka përkujtuar shumë ngjarje dhe data historike të luftës për liri e pavarësi, si Lidhjen e Prizrenit, 55-vjetorin e krijimit të shumë brigadave partizane, përvjetorin e çlirimit të Tiranës etj.

Kemi përkujtuar figura të shquara të LANÇ, si 90-vjetorin e lindjes të kryetarit të OBVL-së, Rrahman Parllaku dhe tani së fundi përkujtimin e disidentit Xhavit Qesja, mbledhje këto të organizuara mirë dhe me pjesëmarrje të madhe.

Që lufta jonë të njihet mirë edhe nga popujt e tjerë, organizata jonë ka krijuar dhe mbajtur lidhje të vazhdueshme me Organizatën e Veteranëve të Kosovës dhe me Organizatën Ndërkombëtare të Veteranëve të Europës, ku ne përfaqësohemi nga anëtari i Kryesisë të OBVL, Astrit Leka, i zgjedhur anëtar i Këshillit të Përgjithshëm të kësaj organizate. Po ashtu këtë vit ne jemi lidhur edhe me Organizatën e Veteranëve shqiptarë të Kroacisë, me një delegacion të së cilës ne para dy muajve patëm një takim të përzemërt, ku të dy palët shfaqëm pikëpamjet tona për luftën dhe për vazhdimin e forcimin me ta të lidhjeve e bashkëpunimit në të ardhmen.

Gjatë vitit të kaluar, për realizimin e detyrave si organizatë, një punë e mirë është bërë nga gazeta "Veterani" e drejtuar nga Halil Rama, e cila ka dalë rregullisht dhe vazhdimisht ka botuar në kohë shkrime për probleme të rëndësishme të vendit, si për futjen e Shqipërisë në NATO dhe në Bashkimin Europian, për pavarësinë e Kosovës, për problemet që preokupojnë veteranët etj. Megjithë lidhur me gazetën, për ta përmirësuar atë në të ardhmen (meqënëse ajo bën që ne të njihemi si organizatë) duhet, që jo vetëm të bëhen vërejtje dhe të jepen këshilla, por e rëndësishme është që herë pas here, të gjithë ne anëtarët e Kryesisë e të Këshillit të Përgjithshëm, të shkruajmë artikuj, të cilët kanë munguar.

Mendimi i redaksisë së gazetës është se deri tani kemi shkruar pak. Pra duhet të shkruajmë të gjithë. Edhe nga një apo dy artikuj në vit po të shkruajmë ne anëtarët e Kryesisë apo të Këshillit të Përgjithshëm të OBVL, janë të mjaftueshme për gazetën, që ajo të dalë rregullisht dhe të pasqyrojë jetën e veprimtarinë e OBVL-së. Por ne kemi shkruar pak, për të mos thënë që ka nga shokët tanë që nuk shkruajnë fare.

Përsa i përket realizimit të detyrave të planizuara për vitin e kaluar, duhet thënë se ne si organizatë më shumë jemi marrë me përkujtimin e ngjarjeve të LANÇ dhe të veteranëve të shquar të saj, dhe sigurisht që kemi bërë mirë, sepse lufta vazhdimisht duhet kujtuar dhe nuk duhet harruar; por duhet të merremi më shumë me problemet ekonomike që i preokupojnë veteranët e gjallë, si me atë të rritjes së shpërblimit të veteranit, rritjen e pensionit të ushtarakëve, me sigurimin pa pagesë të ilaçeve të shtrenjta që nuk mund të blihen nga veteranët; me pagimin e taksave direkte të cilat nga veteranët deri tani nuk janë paguar, por që tani me ligjin e ri, duke u ndryshuar emërtimi i taksës në tarifë, veteranët duhet t'i paguajnë, etj. Me këto probleme pra që shqetësojnë veteranët ne si organizatë nuk jemi

marrë sa e si duhet. Megjithëse i kemi relatuar në vijimësi gjatë këtyre pesë viteve, për këto probleme ende nuk kemi marrë një takim me kryeministrin Berisha, nga ku mund të gjejmë rrugëzgjdhje efikase. Kryesia e organizatës tonë, takim ka zhvilluar vetëm me Ministrin e Mbrojtjes, me këshilltarët dhe sekretarët e kryeministrit, por me sa duket ata nuk janë shumë të interesuar për zgjidhjen e problemeve tona. Prandaj është e domosdoshme që për zgjidhjen e këtyre problemeve, Z.Rahman dhe zëvendësat e tij të takohen me kryeministrin Berisha. Ky takim që është zvarritur duhet bërë sa më parë sepse veteranët e LANÇ sot janë në gjendje ekonomike të dobët; ata marrin 150-200 mijë lekë në muaj pension, që duke qenë pleq dhe të sëmurë nga mosha, sot ato nuk janë të mjaftueshme për të bërë një jetë normale. Në krahasim me nëpunësit që dalin sot në pension të cilët marrin 300-400 mijë lekë në muaj, veteranët me shpërblimin që marrin janë të nënvleftësuar.

Të nënvleftësuar shumë ne jemi edhe në krahasim me veteranët e vendeve të tjera të Ballkanit, me kroatët, maqedonasit, rumunët etj. Në takimin që patëm para dy muajsh me veteranët e Kroacisë, na thanë se atje çdo veteran shpërblehet me 500 Euro në muaj, dmth me rreth 650 mijë lekë, kurse ne shpërblehemi me 20-30 mijë lekë, pra 22 herë më pak se ata. Ne nuk kërkojmë që të shpërblehemi si veteranët kroatë, por një rritje të shpërblimit të veteranit që e kemi kërkuar duhet të na miratohet.

Pra për këto arsye që përmendëm problemi kryesor që duhet të zgjidhë Kryesia e OBVL-së në të ardhmen është rritja e shpërblimit të veteranit dhe pensionit të ushtarakëve para vitit 1991, për të cilët, ne anëtarët e kryesisë, duke qenë se në krahasim me veteranët e tjerë të ardhurat në lekë i kemi më të mira (pasi shumë nga ne marrim shpërblim të posaçëm, shpërblim invalidi ose ndonjë shpërblim tjetër), nuk jemi interesuar sa duhet që këto probleme shqetësuese të veteranëve të ishin zgjidhur. Tani, ky problem shqetësues për veteranët zgjidhet, jo duke takuar këshillatërt e Berishës, por vetë kryeministrin Berisha, i cili u ka premtuar veteranëve se këtë problem do ta zgjidhë.

Nga plani i vitit të kaluar, problemet që nuk janë realizuar dhe që duhet të realizohen këtë vit janë:

- Listat e reja të veteranëve që kemi kërkuar nga OBVL-të e rretheve për të ditur sa veteranë kemi në qendër dhe në rrethe të cilat nuk janë dërguar; ato i kanë dërguar vetëm Tirana, Korça, Durrësi dhe Kruja, kurse degët e tjera nuk i kanë dërguar për arsye se në kryesinë tonë këtë problem nuk e ndjek njeri.

- Gjithashtu në kryesi nuk është realizuar marrja në analizë e harxhimit të fondit për vitin 2009 dhe si do të përdoret fondi për vitin 2010. Kjo duhet bërë sa më parë në një mbledhje kryesie.

Për t'i përmirësuar më shumë lidhjet me këtë organizatë kemi planifikuar që Z.Astrit Leka, në 6-mujorine dytë të këtij viti të raportojë për punën e bërë.

Në funksion të përmirësimit të punës sonë duhet që këtë vit detyrat e planit të zbatohen më mirë, mbledhjet e Këshillit të Përgjithshëm dhe ato të Kryesisë t'i bëjmë të rregullta, me pjesëmarrje të plotë dhe të përgatitura mirë. Duhet që zëvendësat e Z.Parllaku dhe anëtarët e kryesisë dhe të Këshillit të Përgjithshëm të OBVL të jenë më kërkues dhe më aktivë, të mbajnë lidhje të vazhdueshme me OBVL-të e rretheve dhe të mos ndodhë si vitin e kaluar, ku përveç Tiranës anëtarët e kryesisë nuk morën pjesë në analizat e asnjë dege tjetër në rrethe.

**Nga Raporti i mbajtur në mbledhjen e Këshillit të Përgjithshëm të OBVL, datë 13.04.2010.*

DEKLARATË PROTESTË E OBVL

Shteti grek të distancohet nga këto akte që nuk i shkojnë një shteti anëtar të NATO-s dhe BE-së

OBVL dënon shfaqjet raciste dhe ksenofobe të ushtarakeve grekë

“Shprehim indinjatën tonë të thellë për gjestin e shëmtuar i cili nuk i shërben marrëdhënieve të mira mes dy vendeve”-deklaroj kreu i OBVL, Parllaku. Pasi ka denoncuar koret raciste dhe ksenofobe të ushtarakeve grekë, gjeneral Parllaku i ka kërkuar presidentit Topit, kryeministrit dhe gjithë forcave politike të ruajnë identitetin shqiptar

Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare të popullit shqiptar (OBVL) dënon me ashpërsi shfaqjet e racizmit grek ndaj popullsisë shqiptare. Duke reaguar kundër skandalit të ushtarëve grekë të cilët lëshuan thirrje antishqiptare gjatë paradës për festën Kombëtare të Greqisë, kryetari i OBVL Rrahman Parllaku, (gjeneral-lejt-nant në pension – Hero i Popullit) kërkon që Shteti grek të distancohet nga këto akte që nuk i shkojnë një shteti anëtarë të BE-së.

“Shprehim indinjatën tonë të thellë për gjestin e shëmtuar i cili nuk i shërben marrëdhënieve të mira mes dy vendeve”- deklaroj kreu i OBVL, Parllaku. Pasi ka denoncuar koret raciste dhe ksenofobe të ushtarakeve grekë, gjeneral Parllaku i ka kërkuar presidentit Topi, kryeministrit dhe gjithë forcave politike të ruajnë identitetin shqiptar.

Parada u zhvillua më 25 mars, dhe ushtarët grekë thirrnin në kor “Grek lind, nuk bëhesh kurrë, gjakun tënd do të derdhim, mor derr shqiptar”. Videoja u publikua nga mediat helene. E gjitha kjo ndodhi ndërkohë që parada ndiqej në rrugë nga familjarë emigrantë që ishin mbledhur me dhjetëra, pjesa më e madhe e tyre, shqiptarë, të cilët shumë prej tyre shtruan pyetjen: “Pse kaq urrejtje ndaj nesh”. Përpara pak kohësh gazeta greke “Ta Nea” publikoi një video të ngjashme të ushtarëve grekë të cilët stërviteshin duke kënduar në korr një këngë me përmbajtje të theksuar antishqiptare e antiturke. “I shikoni ata, i quajnë shqiptarë, litarë do të bëjmë me zorrët e tyre. I shikoni ata, quhen turq, opinga do bëjmë me lëkurën e tyre...”. ishte një ndër tekstet e këngëve që këndohej gjatë marshimit.

Skandali më i fundit ngjalli dhe reagimin e qeverisë shqiptare. Ministri i Jashtëm Ilir Meta i quajti skandaloze dhe të dhunshme thirrjet e ushtarëve “Grek lind, nuk bëhesh kurrë, gjakun tënd do të derdhim, mor derr shqiptar” dhe kërkoi dënimin e autorëve. Në një deklaratë të ministrit grek të Mbrojtjes thuhet se ka nisur hetimi për thirrjet raciste dhe për personat që kënduan gjatë paradës. Ai shtoi se është pezulluar nga puna oficeri i kontingjentit 36 zhytës. Mars 2010

Mosnjohja e librezave të veteranëve nga pronarët e mjeteve të transportit urban, vendim absurd, antiligjor

OBVL: BASHKIA, PËRGJEGJËSJA E VETME E KAOSIT NË TRANSPORTIN URBAN NË KRYEQYTET

Përveç taksave që paguajnë kompanitë, bashkia përfiton që prej dy vjetësh nga secili autobus i kompanive edhe një taksë suplementare prej 700 mijë lekësh

Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare të popullit shqiptar (OBVL) e konsideron absurd dhe antiligjor vendimin e Shoqatës së Transportit Urban në Tiranë për mosnjohjen më të librezave të veteranëve të LANÇ e personave me aftësi të kufizuar, apo dhe heqjen e aboneve që nga një 1 nëntori. Ndaj këtij akti arbitrar ka reaguar ashpër Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës (OBVL), duke e konsideruar atë si shkelje e të Drejtave ligjore të veteranëve e invalidëve. Sekretari i Përgjithshëm i OBVL, Edip Ohri tha për gazetën "Veterani" se përgjegjëse e vetme për kaosin në transportin urban në kryeqytet është bashkia e Tiranës që menaxhon këtë transport. Kjo sipas tij për faktin se Qeveria Demokratike, me dhënien e Statusit të Veteranit dhe atë të Invalidit të

LANÇ, u ka njohur veteranëve dhe invalidëve të drejtën e udhëtimit falas me mjetet e transportit urban.

Pak ditë më parë, Ministria e Transporteve dhe ajo e Financave, në një deklaratë për shtyp, bënë përgjegjëse për ndërmarrjen e këtij vendimi, Bashkinë e Tiranës si institucionin që licencon këta operatorë privatë. Bashkia e Tiranës nuk duhet vetëm të vjelë taksat, por edhe t'i përgjigjet shqetësimit të operatorëve të transportit urban në Tiranë. Kjo ka qenë deklarata që ka bërë Ministria e Transportit, lidhur me problemet e ngritura nga operatorët e transportit publik qytetas. Dhe në vazhden e kësaj deklarate, zyra e shtypit të Ministrisë së Transporteve shprehet se, kaosi në transportin urban dhe gjendja e rënduar e operatorëve të transportit në qytetin e Tiranës e ka origjinën pikërisht në institucionin që i licencon dhe që është Bashkia e Tiranës. Kjo e fundit, sipas MPPT-së merr vetëm taksat, por që në asnjë rast

nuk merr vendimin për t'i ndihmuar, "Bashkia e Tiranës abuzon me faktin se, në kontratën që ajo ka me operatorët nuk parashikohet subvencion për këtë lloj shërbimi. Ndërkohë që, përveç taksave që paguajnë kompanitë, bashkia përfiton që prej dy vjetësh nga secili autobus i kompanive edhe një taksë suplementare 700 mijë lekësh. Pra, a nuk kryen të njëjtin shërbim operatori i transportit që mbulon linjën Kombinat-Kinostudio, e cila është në fakt edhe linja më fitimprurëse për sa i përket tregut të operimit, të cilën ajo e subvencionon 100%?!", thekson në deklaratën e saj Ministria e Transporteve. Po sipas burimeve zyrtare të MPPT-së, mësohet se ka bashki të tjera, si Bashkia e Elbasanit që drejtohet nga socialistë apo ajo e Kamzës, të cilat i japin subvencionin operatorëve privatë. Në këtë drejtim, janë vetë operatorët, të cilët kërkojnë korsi preferenciale për autobusët dhe taksitë. Megjithatë, në të gjitha rrugët e Tiranës, me përjashtim të disa pak metrave rreth qendrës, këto korsi mungojnë dhe se për këtë sipas MPPT-së mbeten shumë pak shpresa që ato të ndërtohen në një të ardhme. "Siç të gjithë e dimë, meqënëse parkimet mungojnë tërësisht, sepse askush në Bashkinë e Tiranës nuk ka planifikuar (parkime) të tilla, korsitë janë kthyer në vendparkimi të automjeteve", nënvizon më tej MPPT-ja. Mungesa e një terminali të autobusëve dhe ndryshimi i shpeshtë i vendqendrimit të tyre, sjell jo vetëm një kaos suplementar, por dhe stres për operatorët e transportit rrugor, drejtuesit e autobusëve, taksive dhe udhëtarët që duan të udhëtojnë si brenda qytetit ashtu edhe në linjat jashtë qytetit.

Tetor 2010

VETERANËT E OBVL, SOLIDARITET ME FAMILJET E PREKURA NGA PËRMBYTJET

Kryesia e Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare të popullit shqiptar (OBVL) analizoi me përgjegjësi situatën e krijuar në mbarë vendin dhe sidomos në Shkodër nga përmbytjet e shirave të fundit dhe në solidaritet të plotë me familjet e prekura nga kjo fatkeqësi natyrore vendosi të japë një ndihmë modeste për ta në shumën 25.000 lekë. Kryetari i OBVL Rrahman Parllaku, gjeneral-lejtnant në pension, Hero i Popullit, vlerësoi menaxhimin e mirë të kësaj situate nga strukturat qeveritare dhe në emër të gjithë veteranëve të kësaj organizate shprehu solidaritet të plotë me familjet e prekura nga kjo fatkeqësi natyrore.

Në këtë mbledhje të radhës, nënkryetari i OBVL, Skënder Malindi informoi kryesinë e organizatës për vizitën e suksesshme të delegacionit shqiptar në Paris me rastin e 60-vjetorit të krijimit të Federatës Botërore të Veteranëve. Z.Malindi foli për përshtypjet e udhëtimit

dhe për ceremonitë festive me rastin e këtij jubileu të lavdishëm si dhe për mbresat e paharruara nga vizitat në vendet turistike të Francës.

Kreu i OBVL, Parllaku vlerësoi përfaqësimin dinjitoz të kësaj organizate në ceremonitë festive me rastin e 60-vjetorit të krijimit të Federatës Botërore të Veteranëve nga Z.Skënder Malindi dhe i shprehu atij mirënjohjen e gjithë veteranëve të LANÇ.

Nga diskutimet dhe fjala e

Z.Parllaku u vlerësua shumë pozitive veprimtaria e delegacionit shqiptar në Paris dhe u shtruan detyra konkrete për zbatimin e kërkesave të Rezolucionit të Konferencës Botërore të Veteranëve.

Kryetari i OBVL, Durrës, Z.Genc Ballanca shprehu shqetësimin për moszbatimin nga instancat qeveritare të detyrimeve ligjore për të drejtat e veteranëve. Ndërkohë lidhur me këtë shqetësim Z.Parllaku tha se kryesia e OBVL do të shikojë mundësitë për t'u ardhur në ndihmë financiarisht. "Është detyra jonë të mbajmë këtë organizatë në këto kushte që kemi: moshe, sëmundjesh, vështirësish ekonomike e financiare", -tha Z.Parllaku.

Në këtë mbledhje, me propozim të Z.Genc Ballnac u mbajt një minutë heshtje për veteranët e larguar nga jeta gjatë këtyre kohëve.

16 dhjetor 2010

Kryesia e OBVL analizoi me përgjegjësi situatën e krijuar në mbarë vendin dhe sidomos në Shkodër

OBVL JEP DY MILIONË LEKË PËR FAMILJET E PREKURA NGA PËRMBYTJET

Kryetari i OBVL Rrahman Parllaku, general-lejtnant në pension, Hero i Popullit vlerësoi menaxhimin e mirë të kësaj situatë nga strukturat qeveritare dhe në emër të gjithë veteranëve të kësaj organizate shprehu solidaritet të plotë me familjet e prekura nga kjo fatkeqësi natyrore

Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare ka akorduar një fond prej dy milionë lekësh në ndihmë të familjeve të prekura nga përmbytjet në rrethin e Shkodrës. Kryesia e OBVL analizoi me përgjegjësi situatën e krijuar në mbarë vendin dhe sidomos në Shkodër nga përmbytjet e shirave të fundit dhe në solidaritet të plotë me familjet e prekura nga kjo fatkeqësi natyrore vendosi të japë një ndihmë modeste për tan ë shumën dy milionë lekë. Kryetari i OBVL Rrahman Parllaku, general-lejtnant në pension, Hero i Popullit vlerësoi menaxhimin e mirë të kësaj situatë nga strukturat qeveritare dhe në emër të gjithë veteranëve të kësaj organizate shprehu solidaritet të plotë me familjet e prekura nga kjo fatkeqësi natyrore.

Situata në Qarkun e Shkodrës u përkeqësua gjatë muajit dhjetor 2010 si pasojë e reshjeve të shumta të shiut dhe nga derdhja e ujit nga Hidrocentralet. Qindra familje nga zonat e përmbytura në rrethin e Shkodrës janë evakuuar në mjedise të posaçme, si hotele e konvikte, të vëna në dispozicion nga Shtabi i Emergjencës në Prefekturën e këtij qarku në veri të vendit. Sipas të dhënave zyrtare të Shtabit të Emergjencës në Shkodër, të bëra publike situata më kritike e përmbytjeve preku komunat Dajç, Ana e Malit, Bërdicë, Guri i Zi dhe Bushat. Shtabi i emergjencës ka bërë të ditur se, ka zona të përmbytura dhe në periferi të qytetit të Shkodrës, si në lagjet Livadhe, Ajasëm dhe Bahçallëk.

Si pasojë e shirave të rrëmbyeshëm, që kanë nxjerrë nga shtrati ujërat e lumenjve Buna dhe Drin si dhe kanë tejfryrë Liqenin e Shkodrës, janë përmbytur mijëra hektarë tokë bujqësore.

Rritja e nivelit të ujit në Liqenin e Shkodrës dhe Lumin Bunës rëndoi gjithashtu situatën e përmbytjes në lagjen Xhabiaj në Shkodër. Megjithë gjendjen e rënduar qeveria e menaxhoi mjaftë mirë këtë situatë dhe ajo që është më kryesorja nuk pati asnjë viktime.

Janar 2011

OBVL Durrës: TË ZBATOHET STATUSI I VETERANIT

OBVL, Dega Durrës, me anë të një letre drejtuar Presidentit të Republikës, Z.Bamir Topi, Kryetares së Kuvendit, Znj.Jozefina Topalli dhe Kryeministrit Z.Sali Berisha, tërheq vëmendjen e autoriteteve më të larta shtetërore për moszbatimin e kuadrit ligjor që ka të bëjë me trajtimin e veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare. Në këtë letër evidentohet shkelja e të drejtave të veteranit si figurtë e lartë e popullit dhe atdheut, konk-

retisht moszbatimi nga instancat përkatëse të VKM Nr.7874 dt.17 .11.1994 dhe Nr.8526 dt.29.09.1999 për mbrojtjen e trajtimin e veçantë të veteranëve të LANÇ.

OBVL, Dega Durrës u kujton autoriteteve të larta shtetërore shkeljen e një seri urdhërash e udhëzimesh të nxjerra nga Ministria e Fiancave në zbatim të VKM të mësipërme.

Po në këtë kontekst veteranët e OBVL, Durrës kërkojnë zbatimin e ligjeve Nr.7874 dhe 8526 "Për shpërblimin mujor të veteranëve", "Për kurimin falas në spitale e klinika dentare", "Për dhënjen e barnave falas për sëmundjet kronike", "Për udhëtimin falas me mjetet e komunikacionit civil, etj".

Duke iu drejtuar autoriteteve më të larta të Shtetit, veteranët e OBVL, Durrës kërkojnë më shumë vëmendje për zbatimin e detyrimit ligjor për pushimet e veteranëve në Shtëpitë e Pushimit të Ushtarakëve, sipas kohës së caktuar në Këshilli i Ministrave, përjashtimin e tyre nga të gjitha taksat e drejtpërdrejta etj.

DREJTUESIT E OBVL, TAKIM ME KRYEBASHKIAKUN LULZIM BASHA

Kryetari i Bashkisë së Tiranës, Z.Lulzim Basha, priti në një takim të veçantë kryetarin e Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës, Rrahman Parllaku, sekretarin e Përgjithshëm, Edip Ohri, nënkryetarin, Myfit Guxholli dhe anëtarët e kryesisë të kësaj organizate, Liri Belishova e Jorgji Terca.

Kryebashkiaku Basha u rezervoi drejtuesve të OBVL një pritje tepër të përzemërt, duke ndjekur me vëmendje të veçantë shpjegimet dhe sugjerimet e tyre.

Zoti Parllaku dhe pjesëmarrësit tjerë në këtë takim e vunë në dijeni kryebashkiakun Basha për veprimtarinë e OBVL në përputhje me programin e saj dhe veçanërisht për veprimtaritë përkujtimore të ngjarjeve historike dhe të figurave që kanë dhënë kontribut të veçantë për lirinë e pavarësinë e kombit, sidomos gjatë Luftës Nacionalçlirimtare, pjesëmarrës aktiv të së cilës ata kanë qenë.

“Me aktivitetet që organizon e drejton, OBVL përpiqet të japë ndihmesën e saj për historinë tonë kombëtare, që ajo t’u vlejë sado pak brezave të ardhshëm. Këtë, Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës përpiqet ta bëjë sa mundet me objektivitet; ajo vlerëson të gjithë ata që kanë punuar e luftuar për të mirën e kombit, duke iu shmangur ndikimeve partiake e politizimeve të historisë, që e bëjnë atë të pabesueshme”, u shpreh ndër të tjera kryetari i OBVL Parllaku në këtë takim të parë me kryebashkiakun Basha.

Ai si dhe anëtarët tjerë të kryesisë së OBVL, pjesëmarrës në këtë takim shprehën gatishmërinë e tyre për të qenë pjesëmarrës aktivë në aktivitetet që zhvillon bashkia në përkujtim të ngjarjeve përkujtimore e historike, për të dhënë ndihmesën e tyre modeste. Gjithashtu ata shprehën bindjen që Z.Basha do ta mbajë premtimin e tij të kujdesit për të moshuarit, se kjo në radhë të parë u takon atyre, pasi pjesëmarrësi 13 vjeçar në luftë, tashmë i ka kaluar 80 vitet.

Kryebashkiaku Basha u rezervoi drejtuesve të OBVL një pritje tepër të përzemërt, duke ndjekur me vëmendje të veçantë shpjegimet dhe sugjerimet e tyre. Pasi i priti me dashamirësi, kryebashkiaku Basha u premtoi mbështetje të plotë dhe bashkëpunim me ta edhe në të ardhmen.

Pjesëmarrësit në takim u larguan tepër të kënaqur, pasi gjetën tek Z.Basha, që i takon brezit të tretë një pritje të ngrohtë, më tepër se ç’ mund të bëjnë nipërit për gjyshërit e tyre.

(28 Nentor 2011)

OBVL NGUSHËLLON FAMILJEN MBRETËRORE PËR HUMBJEN E TRASHËGIMTARIT TË FRONIT, LEKA ZOGU I

OBVL ka ngushëlluar Familjen Mbretërore për humbjen e trashëgimitarit të fronit, princ Leka Zogu I. “Ndarja nga jeta e trashëgimitarit të fronit Leka Zogu I është një humbje e madhe. Është një moment i dhimbshëm për të gjithë, familjen, popullin dhe bashkëatdhetarët”, tha kryetari i OBVL, Rahman Parllaku.

Leka Zogu I ndërroi jetë më 30 Nëntor në mëngjes, në Spitalin nr. 5 të Qendrës Spitalore Universitare “Nënë Tereza” në Tiranë, si pasojë e arrestit kardiak. Gjendja shëndetësore e Leka Zogu I ka qenë e rënduar kohët e fundit dhe me probleme shëndetësore të vjetra, gjë që e bëri të pamundur betejën mes jetës dhe vdekjes..

Gjendja shëndetësore e pretendentit të fronit mbretëror Leka Zogu I është ndjekur në mënyrë të përkushtuar nga një ekip profesionistësh pranë reanimacionit të neurokirurgjisë. Rëndimi i vazhdueshëm i problemeve cardiake dhe respiratore, e bënë të pamundur fitimin e betejës me jetën. Në kohën që Leka Zogu I ka qenë i shtruar në spital është mbajtur me frymëmarrje artificiale.

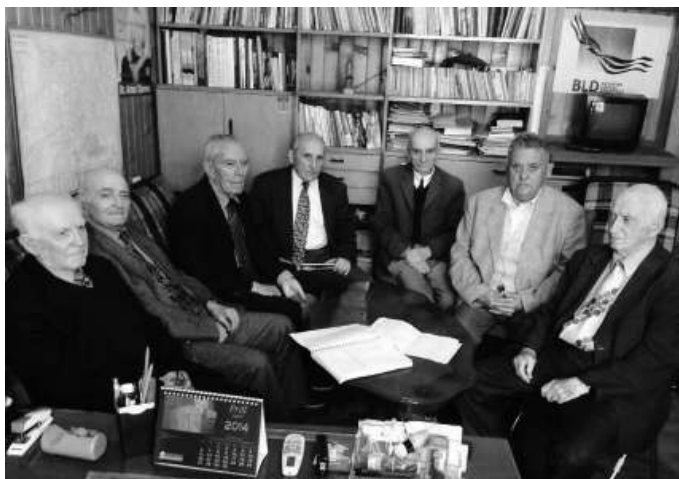
Këshilli i Ministrave, në mbledhjen e datës 30 Nëntor, vendosi organizimin e ceremonisë funebre shtetërore, në nderim të të ndjerit Leka Zogu I, (pretendent i Fronit Mbretëror të Shqiptarëve), i cili ndërroi jetë pas një sëmundjeje të rëndë.

Për organizimin e kësaj ceremonie funebre Këshilli i Ministrave vendosi ngritjen e komisionit shtetëror, në përbërje të të cilit janë Edmond Haxhinasto, zëvendëskryeministër dhe ministër i Punëve të Jashtme; Aldo Bumçi, ministër i Turizmit, Kulturës, Rinisë dhe Sporteve; Arben Imami, ministër i Mbrojtjes; një përfaqësues i Oborrit Mbretëror Shqiptar; një përfaqësues i protokollit të Shtetit dhe një përfaqësues i protokollit të Kuvendit të Republikës së Shqipërisë. Ceremonia e homazheve organizohet ditën e shtunë, datë 3 dhjetor 2011, nga ora 10.00 deri 12.00, në mjediset e sallës së seancave plenare të Kuvendit të Republikës së Shqipërisë. Qeveria vendosi që shpenzimet e varrimit dhe të ceremonialit të përballohen nga buxheti i vitit 2011, miratuar për Ministrinë e Punëve të Jashtme.

KËRKESË NGA ORGANIZATA E BASHKUAR E VETERANËVE TË LUFTËS NACIONALÇLIRIMTARE (OBVL)

Zotit SALI BERISHA, Kryeministër i Republikës së Shqipërisë

I nderuar Z.Kryeministër!

Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës Nacionalçlirimtare u është drejtuar me shkresën Nr.10/280 datë 05.04.2012, me të cilën kërkonte të ishim pjesëmarrës në Komisionin e Festimeve të 100-vjetorit të shpalljes së pavarësisë, si përfaqësues të brezit që bëri luftën, siç kemi qenë përfaqësuar edhe në festat jubilarë të pavarësisë në të kaluarën.

Lufta Antifashiste Nacionalçlirimtare është pjesë e rëndësishme e historisë sonë kombëtare; ajo jo vetëm çliroi Shqipërinë, duke rivendosur lirinë e rrëmbyer nga

pushtuesit nazifashistë, por na lidhi me Aleancën e madhe antifashiste botërore, të kryesuar nga Anglia, ish Bashkimi Sovjetik dhe SHBA.

Ne gjejmë rastin t'ju shprehim Ju falenderimet tona për vlerësimet e larta publike që keni bërë për brezin që bëri luftën.

Siç dihet luftën e bëri rinia e moshës 13-22 vjeçare; ata djem e ato vajza në luftë bënë sakrifica mbinjerëzore; mijëra prej tyre bënë sakrificën sublime.

Sot, ish 13-vjeçari në luftë ka kaluar 80 vitet. Ai gjen në vlerësimin tuaj sadisfaksionin e sakrificave dhe pret përkujdesje nga Ju për to.

Siç e dini, Organizata jonë dhe anëtarët e saj në gjithë Shqipërinë kanë mbështetur dhe mbështesin ndryshimet e zhvillimet që kanë ndodhur e po ndodhin kudo në vendin tonë.

Ne kemi vlerësuar edhe kontributet në luftë të nacionalistëve, siç kanë qenë ato të udhëhequr nga Abaz Kupi, vëllezërit Kryeziu, Hysni Lepenica e ndonjë tjetër.

Edhe njëherë shprehim dëshirën për të qenë pjesëmarrës në Komision, pasi aty ne do jepnim mendimet, do të bënim sugjerimet dhe propozimet tona.

*Me respekt të veçantë
Rrahman PARLLAKU*

ORGANIZATA E BASHKUAR E VETERANËVE TË LUFTËS NACIONALÇLIRIMTARE (OBVL)

K R Y E S I A

MENDIME E PROPOZIME TË OBVL PËR KOMISIONIN QEVERTAR PËR PËRKUJTIMIN E FESTAVE TË 100-VJETORIT TË PAVARËSISË, TË KRYESUAR NGA KRYEMINISTRI, Z.SALI BERISHA

1. Varrezat e dëshmorëve të Luftës, me varrosjen aty të pilotëve, ushtarakëve të rënë në luftimet për çlirimin e Kosovës, në Maqedoni, Kosovën Lindore (Preshevë); ushtarakë të rënë në krye të detyrës brenda e jashtë vendit, janë kthyer në varreza të dëshmorëve të kombit. Propozojmë që kështu të emërtohen (varreza të dëshmorëve të kombit).
2. Gjithashtu propozojmë që qeveria të urdhërojë drejtuesit e njësive të qeverisjes vendore (bashki e komuna) të kujdesen për ruajtjen e mirëmbajtjen e tyre; si dhe të busteve e përmendoreve kushtuar ngjarjeve historike, patriotëve e luftëtarëve të çështjes kombëtare, pasi ato jo vetëm janë krenari kombëtare që respektohen në çdo vend të botës, por janë edhe objekte të vizitueshme nga vendas e të huaj.
3. Në kujtim të 100 vjetorit të pavarësisë propozojmë të emetohet një Medalje Përkujtimore që t' u jepet të gjithë atyre që kanë dhënë kontribute në luftrat për liri në gjithë hapësirën kombëtare e diasporë.
4. Propozojmë të përkujtohen disa ngjarje luftarake siç janë: Çlirimi i Tiranës; Lufta e Reçit, Shkodër; Lufta e Gjormit kundra mercenarëve, ku u vra edhe komandanti i operacionit, koloneli fashist Klement (në këto dy luftimet e fundit kanë marrë pjesë forcat partizane dhe të Ballit Kombëtar).
5. Në ceremonitë festive kryesore të ftohen sipas protokollit, ashtu siç kanë qenë ftuar në

festat jubilarë në Tiranë e Vlorë, 10-15 veteranë të LANÇ. Gjithashtu Organizata jonë do të ftojë, ashtu siç ka ftuar në festat e kaluara, veterane të Luftës Nacionalçlirimtare të Kosovës, të UÇK-së të Maqedonisë dhe të Kosovës Lindore (Preshevë); edhe këta 10-15 veta duhen përfshirë në protokolle të shtetit; si për akomodimin dhe transportin e tyre.

Rrahman PARLLAKU
Kryetar i OBVL

OBVL URON BUJAR NISHANIN PËR POSTIN E PRESIDENTIT

Presidenti i ri Bujar Nishani ka marrë urime nga Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare (OBVL). Në komunikimin për mediat kryetari i OBVL, Rrahman Parllaku, general-lejtnant (në pension), Hero I Popullit i përcjell urime të ngrohta Z. Bujar Nishani për zgjedhjen e tij sot si President i Republikës së Shqipërisë.

“Në postin e tij aktual dhe ato të mëparshme qeveritare, Z. Nishani ka shërbyer në mënyrë të respektueshme dhe të përgëzueshme, si dhe ka bërë shumë për forcimin dhe konsolidimin e shtetit ligjor”, -shprehet ndër të tjera Z.Parllaku. Kryetari i OBVL, është shprehur se ndjehet shumë i kënaqur me lajmin për zgjedhjen e Bujar Nishanit për President të Republikës së Shqipërisë, nisur edhe nga fakti se ka edhe një karrierë të shkëlqyer si ish ushtarak. Parllaku e ka uruar presidentin e ri të Shqipërisë në emër të veteranëve të OBVL dhe emrin e tij personal, duke i dëshiruar sukses në punën tuaj, në krye të shtetit shqiptar.

Tiranë, më 08.07.2013

VETERANËT E LANÇ, OBVL DHE SHOQATA E VETERANËVE TË KOSOVËS MARRIN PJESË NË FESTIMET E 100 VJETORIT TË PAVARËSISË NË VLORË

Jubileu i lavdishëm i 100-vjetorit të pavarësisë së Shqipërisë u prit me gëzim të veçantë nga veteranët e Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, pasi ata patën fatin të shohin të realizuar ëndërrën e tyre; ta shohin kombin të lirë e të bashkuar.

Gëzimi i tyre është i madh se në këtë ditë të madhe, kur kudo në kryeqytetet e Shqipërisë, Kosovës, Maqedonisë., të Europës, Amerikës e Australisë së largët skuqin flamujt tanë kombëtarë, po përjetojnë e gëzojnë të përsëritet ajo që ata arritën me Luftën Antifashiste, me gjakun e shoqeve e shokëve të tyre, me sakrificat mbinjerëzore që bënë, duke e bashkuar Shqipërinë me koalicionin e madh botëror, Aleancën antifashiste të popujve, me fitimtarë të 61 vendeve të 5 kontinenteve të botës, të drejtuara nga Britania e Madhe, ish-Bashkimi Sovejtik e SHBA.

Flamuri ynë që skuq sot të gjitha sheshet, rrugët e ballkonet e shtëpive të shqiptarëve kudo që janë, në ditën e fitores mbi fashizmin u ngrit krenarë krahas

flamujve të fitimtarëve. Na gëzon fakti që kryeministri Sali Berisha, në vijimësi, por edhe në këtë ditë vlerëson Luftën Nacionalçlirimtare, vlerëson kontributin e veteranëve të LANÇ, duke e veçuar atë nga masakra e pashembullt që kreu diktatura komuniste.

Siç është shprehur kryeministri Berisha, historia duhet të shkruhet nga historianët me të vërtetat e saj, duke evidentuar gjakun e derdhur dhe sakrificat e bëra nga luftëtarët e lirisë.

Veteranët e LANÇ gëzohen kur shohin flamurin tonë të valvitet krahas flamujve të aleancës më të fortë ushtarake, NATO-s, kur shohin që flamujt e NATO-s parakalojnë bashkë me flamurin tonë në festën e 100-vjetorit të pavarësisë kombëtare.

Ata ndjehen krenarë, kur me iniciativën e ministrit të Mbrojtjes, Z.Arben Imami shohin që një grup mbi 80-vjeçarësh hapin paradën ushtarake të 100-vjetorit të pavarësisë.

Organizata e Bashkuar e veteranëve të LANÇ u përfaqësua në të gjitha veprimtaritë kombëtare e lokale në nderim të festës së 100-vjetorit të pavarësisë kombëtare. Festën e bëmë të përbashkët edhe me veteranët e Luftës Nacionalçlirimtare të Kosovës. Edhe kurorën në varret e të rënëve të kombit e vendosëm bashkë me Znj.Vahide Hoxha-kryetare e Shoqatës të veteranëve të LANÇ të Kosovës, e cila bashke me Z.Zija Mulhoxha ishte e pranishme në festimet e 100-vjetorit të pavarësisë së Shqipërisë, që u organizuan në Tiranë më 28 Nëntor. Bashkërisht ishim në të gjitha aktivitetet, deri edhe në pritjen zyrtare të Presidentit të Republikës.

OBVL KËRKON DËNIME TË ASHPRA PËR TË GJITHË PERSONAT QË VRASIN PËR GJAKMARRJE FËMIJËT DERI NË MOSHËN 18-VJEÇARE DHE GRATE SI DHE BURGIM TË PËRJETSHËM TERRORISTËVE QË KRYEJNË VRASJEN E PERSONAVE GJATË KRYERJES SË DETYRËS

Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës Nacionalçlirimtare (OBVL) përshëndet dhe mbështet dekretin e arqipeshkvit të Shkodres, Primat i Shqiperise dhe sufraganet e tij, i cili shpall çkisherimin e te gjithë atyre qe kryejne krime nderi apo gjakmarrje (Dekret i publikuar ne ditën e Ekzaltimit te Kryqit, 14 shtator 2012). OBVL e konsideron këtë nje vendim mese të drejte dhe kurajoz .

OBVL përshëndet dhe mbështet gjithashtu deklaratën e kryeministrit Sali Berisha për të ligjëruar dënimin me burgim të përjetshëm të terroristëve që kryejnë

vrasjen e personave gjatë kryerjes së detyrës.

Gjithashtu propozojmë që në ndryshimet që do t'i bëhen Kodit Penal për krimet e rënda të përfshihet edhe dënimi me burgim të përjetshëm, për të gjithë personat që vrasin për gjakmarrje fëmijët deri në moshën 18-vjeçare dhe gratë.

Këto akte kriminale nuk mund të justifikohen duke abuzuar me Kanunin.

Kanuni kishte formën dhe përmbajtjen e një ligji për të dhënë drejtësi atëherë kur nuk kishte shtet në vendin tonë. Por edhe duke iu referuar Kanunit abuzohet me të, pasi ai ka pas norma që rregullonin edhe fenomenin e gjakmarrjes. Me Kanun nuk lejohej të vritej për gjakmarrje djali që nuk ishte bërë i aftë të mbante armë dhe as gruaja nuk vritej për gjakmarrje. Kurse vrasja në besë dënohej me lëçitje (bojkot) nga fisi, fshati e krahina. Vrasësi duhej të largohej pa lënë drejtim se ku do të përfundonte familjarisht, prandaj besa shqiptare ishte bërë e shenjtë.

Duke marrë parasysh se hakmarrja e gjakmarrja po torturojnë me vite e po lënë në erësirën e padijes e në varfëri të skajshme me qindra familje e mijëra fëmijë, propozojmë që të formulohen e votohen nga parlamenti ligje shtërnguese që janë në interes të popullit, të bashkimit e vëllazërimit të tij.

Ne veteranët e Luftës Nacionalçlirimtare, që më i riu i kaluar 80 vjetët duam ta lëmë popullin pa armiqësi e ndasi ndërmjet vedit. Këtë thirrje ua drejtojmë edhe partive politike që të jenë të bashkuara për problemet madhore të interesave të popullit e të atdheut.

Për Organizatën e Bashkuar të Veteranëve të Luftës Nacionalçlirimtare

K r y e t a r i

Rrahman Parllaku

Gjeneral-lejtnant në pension; Hero i Popullit

ORGANIZATA E BASHKUAR E VETERANËVE TË LUFTËS NACIONALÇLIRIMTARE (OBVL)

Mesazh falenderimi për Kryeministrin e Shqipërisë
Prof.Dr.Sali Berisha

I nderuar z.Berisha!

Kryesia e Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare shpreh vlerësimin maksimal për kontributin tuaj madhor në shembjen e regjimit më gjakatar që ka njohur historia, themelimin e pluralizmit politik dhe të Partisë Demokratike, për krijimin dhe konsolidimin e shtetit ligjor.

Kontributi juaj në këta dy dekadat e fundit është evident kudo.

Ju si askush tjetër realizuat aspiratën e popullit shqiptar: anëtarësimine Shqipërisë në Këshillin e Europës dhe në NATO, afrimin e vendit tonë fare pranë Bashkimit European.

Është evident roli juaj në vlerësimin dhe përcimin e vlerave të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, luftë kjo që e radhiti Shqipërinë përkrah Aleancës së fuqishme të popujve të drejtuar nga SHBA, Britania e Madhe dhe ish BS.

vlerësojmë mbështetjen që i keni dhënë organizatës tonë dhe veçanërisht idetë dhe vizionin tuaj për rishkrimin e historiografisë shqiptare, ku padyshim, siç jeni shprehur edhe Ju, LANÇ përbën një nga faqet më të ndritura të saj.

Ju dhe qeveria juaj bëtë realitet Shqipërinë e zhvilluar me infrastrukturë moderne, ku veçanërisht Rruga e Kombit, Tuneli i Krrabës dhe autostrada Tiranë – Elbasan janë përmendore që mbajnë vetëm emrin tuaj. Në zgjedhjet e 23 qershorit, për të cilat ju u angazhuat maksimalisht për të zhvilluar konformë standardeve europiane, të çertifikuara si të tilla edhe nga organizmat prestigjiozë ndërkombëtare, Ju shpalosët projektin e Shqipërisë së zhvilluar. Ndonëse nuk u votua masivisht, ky projekt mbetet për sot dhe në të ardhmen në themelet e programeve të mazhorancave që do të vijnë. Ndërsa me aktin e dorëheqjes nga funksionet drejtuese në PD ju demostruat sërish forcën dhe vitalitetin e një burri të shquar shteti.

Ju ishit dhe mbeteni ideatori dhe frymëzuesi i fitoreve të reja të së djathtës reale shqiptare, të cilat padyshim që do të jenë të afërta.

Edhe njëherë ju konfirmojmë vlerësimin dhe njëherësh mbështetjen tonë maksimale.

KRYESIA E OBVL

RAHMAN PARLLAKU

EDIP OHRI

SKËNDËR MALINDI

MYFIT GUXHOLLI

- Kryetar

- Sekretar i Përgjithshëm

- Nënkyetar

- Nënkyetar

**OBVL dhe Shoqata e Veteranëve të LANÇ të Kosovës,
Sesion Jubilar kushtuar 70- vjetorit të Konferencës së Bujanit**

**KONFERENCË HISTORIKE QË I NJOHU KOSOVËS TË DREJTËN E
VETËVENDOSJES**

70 vjet më parë më 31 dhjetor 1943 dhe 1-2 janar 1944 në fshatin Bujan të Malësisë së Gjakovës është mbajtur konferenca themeluese e Këshillit Nacional Çlirimtar të Kosovës. Kjo konferencë historike dhe rezoluta e saj i njohën Kosovës të drejtën e vetëvendosjes deri në shkëputje, dhe shqiptarëve realizimin e dëshirës së tyre shekullore për bashkim me Shqipërinë, me njohje kombëtare dhe ndërkombëtare.

Me këtë rast konferencën e përshëndeti dhe Kryetari i Kuvendit , z. Ilir Meta i cili tha se “përkujtojmë një nga ato ditë të zjarra të historisë moderne shqiptare, që përfshin Shqipërinë dhe Kosovën dhe ata gra e burra, komunistë e nacionalistë, atdhetarë e demokratë, përfaqësues të forcave të armatosura dhe të rinj antifashistë, që shënuan një gur themeli në të nesërmen dhe vizionin për të ardhmen e çështjes shqiptare”.

Në përfundim të fjalës së tij, z. Meta u shpreh se Tirana e Prishtina, por edhe Beogradi dhe gjithë hapësira Juglindore e Evropës tentojnë Brukselin si kryeqytet të përbashkët dhe evropianizmin e demokracinë, si vlera gjithashtu të përbashkëta.

Në këtë aktivitet, kanë folur edhe personalitete të tjera të shkencës. Gjeneral z. Rrahman Parllaku, kryetar i Organizatës së Bashkuar të veteranëve të LANÇ të Popullit Shqiptar tha se në Konferencën e Bujanit, u projektua rruga që duhej ndjekur në vazhdimin e Luftës Nacional Shqiptare për zgjidhjen e çështjes kombëtare shqiptare, e cila nuk gjeti zgjidhje deri në mbarim të Luftës së Dytë Botërore, por platforma dhe programi i kësaj konference mbetën udhërrëfyes për zgjidhjen e problemit shqiptar në Ballkan.

Kryetari i Shoqatës së Veteranë të LANÇ të Kosovës, z. Vehap Shita vuri në dukje rëndësinë e Kuvendit të Bujanit, i cili ka vënë themelet e shtetësisë së Kosovës, si subjekt konstitutiv i shtetit të lirë dhe të pavarur.

Në emër të Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës Nacionalçlirimtare të popullit shqiptar, përshëndeti z. Skëndet Malindi, nënkryetar i kësaj organizate.

Veteranët e Luftës Nacionalçlirimtare, dhe gjithë pjesëmarrësit e shumtë në këtë sesion jubilar i shprehën mirënjohjen e thellë kryeparlamentarit shqiptar, Ilir Meta për nisma të tilla për kremtuar përvjetorët jubilarë të ngjarjeve historike të kombit tonë.

Rezoluta e Konferencës së Bujanit ishte platformë dhe fitore e madhe e LANÇ, e cila nuk mund të tjetërsohet, as të shlyhet me kurrfarë mjetesh institucionale, as jashtë institucionale, edhe për faktin se është arritur në Luftën e Dytë Botërore.

Pa dyshim, që në këtë sesion jubilar, të gjithë mirëpritën dhe ndoqën me vëmendje e mendimin shkencor të akademikëve dhe historianëve nga Tirana e Prishtina.

Me interesim të veçantë u ndoq referati me temë: “Rivlerësim për Konferencën e Bujanit”, që mbajti Prof. dr. Ana Lalaj.

Një nga zërat më të spikatur të botës akademike, në Shqipëri, Kosovë dhe hapësirën mbareshqiptare është akademiku nga Prishtina, Pajazit Nushi. Në këtë sesion jubilar ai mbajti referatin: Konferenca e Bujanit dhe përmasa komëtare e saj”.

Ndërsa Prof. Dr. Nevila Nika mbajti referatin me temë “E drejta e vetëvendosjes, një utopi apo një e drejtë reale” .

Për “Tiparet dhe objektivat e LANÇ të Kosovës” referoi juristi kosovar -Zija Mulhaxha.

Prof. dr. Jusuf Bajraktarin, një personalitet tjetër i botës akademike e shkencore në Prishtinë dhe në hapësirën mbarë shqiptare, mbajti referatin “Konferenca e Bujanit dhe mohimi i saj në Kuvendin e Prizrenit” .

Ndërkohë historiani i mirënjohur nga Puka, Xhemal Meçi mbajti referatin “Konferenca e Bujanit - mesazh i bashkimit kombëtar shqiptar” .

Qindra pjesëmarrësit në këtë sesion jubilar vlerësuan mendimin teorik e shkencor të referuesve në këtë sesion jubilar, të bindur se do të arrihet njohja ndërkombëtare e pavarësisë së Kosovës nga të gjitha shtetet demokratike të botës dhe se Kosova do të zërë vendin e vet në Organizatën e Kombeve të Bashkuara e në organizatat e tjera ndërkombëtare” si shtet Sovran dhe i pavarur.

KONFERENCA QË SHËNOI NJË GUR THEMELI PËR TË ARDHMEN E ÇËSHTJES SHQIPTARE

ILIR META*

*I nderuar Gjeneral Rrahman Parllaku.
Të nderuar veteranë,
Miq e të ftuar,*

Jam i lumtur që ndodhem sot këtu mes jush, mes më të motçmit të veteranëve të Luftësë Dytë Botërore, nga Shqipëria dhe Kosova, por edhe më të rinjve, brezit të tretë të atyre etërve që luftuan nazifashizmin shtatë dekada më parë.

Jemi këtu për të përkujtuar një nga ato ditë të zjarra të historisë moderne

shqiptare, që përfshin Shqipërinë dhe Kosovën dhe ata gra e burra, komunistë e nacionalistë, atdhetarë e demokratë, përfaqësues të forcave të armatosura dhe të rinj antifashistë, që shënjuan një gur themeli në të nesërmen dhe vizionin për të ardhmen e çështjes shqiptare.

Të respektosh dhe të kujtosh të shkuarën do të thotë të kuptosh më mirë të ardhmen dhe të projektosh më mirë atë.

Dhe duke i bërë sot homazh të shkuarës, në fakt ne nderojmë të ardhmen tonë.

Në dimrin e egër të vitit 1943-1944, lufta kishte bërë atë që bëri paqja mbas luftës së Kosovës në vitin 1999: kufiri ishte një vijë imagjinare, me shqiptarë andej dhe këndej kufirit. Rreziku nazifashist që kërcënonte atëherë këtej dhe andej kufirit kombin tonë, njëlloj si kërcënimi nacionalfashist i Milosheviçit në vigjilje të mijëvjeçarit të ri, i detyroi shqiptarët të bëjnë zgjedhjen e duhur.

Ata u rreshtuan në radhët e koalicionit antifashist herën e parë dhe u bënë pjesë e koalicionit të madh demokratik herën e dytë, në atë përpjekje gjigante dhe sprovë historike që kërkon koha.

Ne shqiptarët kemi demonstruar shumë shpesh se na bën bashkë e keqja e përbashkët dhe ndeshja me të; Konferenca e Pezës dhe më pas, Konferenca e Bujanit në Kosovë dhanë përgjigjen e duhur në ato kohë të turbullta.

Në Ballkan, siç thuhej dikur dhe në Evropën Juglindore siç thuhet më shumë sot, historia e prodhuar me tepri shpesh ka ndarë popujt me lumenj gjaku, mërie dhe urrejtjeje. Shpesh, si rregull, ata kanë qëndruar matanë gardheve të armiqësisë. Por urrejtja, edhe kur është e tejzgjatur në kohë, është e përkohshme. Të jetuarit bashkë është i përjetshëm.

Popujt i bëjnë bashkë vetëm qëllimet e mëdha dhe fisnike.

Lufta e përbashkët kundër pushtuesit është një nga këto qëllime të mëdha.

Për shqiptarët në Kosovë, makthi i pushtimit nazifashist ishte vetëm një pjesë e të keqes; veç detyrimit të çlirimit të vendit, problem thelbësor ishte dhe zgjidhja e çështjes kombëtare.

Nga largësia e kaq viteve gjithçka duket e thjeshtë sot. Por mendoni vetëm për një çast, në ato kushte të rënda, të pushtimit dhe të izolimit, çfarë kanë bërë ato gra e burra të mbledhur në konferencën e Bujanit.

Në rezolutën dhe proklamatin e tyre ata citojnë se “Kosova dhe Rafshi i Dukagjinit është krahinë e banuar me shumicë nga populli shqiptar, i cili si gjithmonë, ashtu edhe sot, dëshiron me u bashkue me Shqipërinë”. E po kështu, përcaktonin luftën e përbashkët me popujt e tjerë të Jugosllavisë kundër pushtuesit të huaj: “Si të vetmen rrugë për me fitue lirinë, në të cilën të gjithë popujt..., pra dhe populli shqiptar, do të kenë mundësi me vetëvendosë për fatin e tyre, me të drejtën e vetëvendosjes deri në shkëputje”. Ky parim bazë i Kartës së Atlantikut, i shpallur solemnisht nga aleatët e mëdhenj antifashistë, pati jehonë dhe në malësinë e Bujanit dhe shqiptarët dëshmuuan zgjedhjen e tyre.

Denoncimi që ju bë Konferencës së Bujanit nga titistët, cilësimi si shqiptaromadhe dhe anashkalimi i saj, ishte një aksident që do të zgjidhej vetëm shumë dekada më pas. Vijat e hequra në harta nuk janë asgjë përpara të drejtës universale të popujve për vetëvendosje.

Sot, Evropa Juglindore është një realitet krejt i ri. Urrejtjet historike i kanë lënë vend nevojës historike për bashkëjetesë dhe integrim në hapësirën e madhe evropiane. Tirana e Prishtina, por edhe Beogradi dhe gjithë hapësira Juglindore e Evropës tentojnë Brukselin si kryeqytet të përbashkët dhe evropianizmin e demokracinë, si vlera gjithashtu të përbashkëta.

Ky është një proces i pakthyeshëm, në të cilën, edhe Konferenca e Bujanit dhe frymëzimi i saj ka vendin e vet të paçmuar. E kam të vështirë të flas si historian për historinë, sepse këtu kemi historian dhe historian shumë të nderuar, por si politikan që i beson historisë së të ardhmes, nuk kam asnjë dyshim: se e nesërmja do të jetë e përbashkët.

**Kryetar i Kuvendit të RSH*

SHQIPËRIA DHE KOSOVA, KRAHAS SHTETEVE FITIMTARE NË LUFTËN E DYTË BOTËRORE

Nga Rrahman PARLLAKU*
Kryetar i OBVL

*I nderuar Z. Ilir Meta, Kryetar i Kuvendit të Shqipërisë;
I nderuar Z. Muzafer Kërkuçi, Kryetar i Akademisë së Shkencave të RSH
I nderuar Z. Vehap Shita, Kryetar i Shoqatës të Veteranëve të Luftës Nacionalçlirimtare të Kosovës;
Të nderuar miq nga Kosova;
Të nderuar pjesëmarrës;
Zonja e zotërinj akademikë, profesorë e historianë që na keni nderuar me pjesëmarrjen tuaj ;*

Kam nderin dhe privilegjin të çel vitin e 70-vjetorit të çlirimit të atdheut nga okupatori nazifashist me këtë session jubilar, kushtuar 70-vjetorit të Konferencës së Bujanit.

Që në fillim, shpreh bindjen se me referimet tuaja do të ndihmoni në ndriçimin e mëtejshëm të njërës nga ngjarjet madhore të historisë sonë kombëtare, siç është Konferenca e Bujanit, në të cilën u projektua rruga që duhej ndjekur në vazhdimin e Luftës Nacionalçlirimtare për zgjidhjen e çështjes kombëtare të shqiptarëve.

Për fat të keq çështja kombëtare shqiptare nuk gjeti zgjidhje në mbarim të Luftës së Dytë Botërore. Por platforma dhe programi i Konferencës së Bujanit, mbetën udhërrëfyes për zgjidhjen e problemit shqiptar në Ballkan.

U deshën sakrifica të mëdha të tre brezave, për të arritur këtu ku jemi sot: Kosova e lirë – shtet Sovran e demokratik, populli shqiptar kudo që jeton në trojet e veta etnike i ka fituar të drejtat nacionale e po shkon drejt konsolidimit të tyre.

Unë sot, në moshën 95-vjeçare e brezi i veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, ndjehemi krenarë e të privilegjuar që arritëm ta shohim kombin tonë të lirë e të ringjallur në Ballkan; faktor paqeje e stabiliteti në rajon.

Ndihemi krenarë që jemi pjestarë të Luftës së lavdishme Nacionalçlirimtare dhe që kemi dhënë kontributin tonë për çlirimin e Shqipërisë nga pushtuesit nazifashistë dhe që kemi ndihmuar edhe popullin vëlla të Kosovës, që me pjesëmarrjen në të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, u shkëput nga boshti nazifashist, dhe u bë i mundur që i tërë kombi ynë t'i bashkohet Luftës së Aleancës Antifashiste të popujve të botës, që kryesohej nga Anglia, ish BS e SHBA. Në këtë mënyrë bëmë që flamuri ynë kombëtar të valëvitet krahas flamujve të shteteve fitimtare në Luftën e Dytë Botërore.

Me këtë rast, edhe këtu dua t'u drejtoj falenderime atyre burrave të Kuvendit të Bujanit, që me aq përkushtim, vendosmëri e largpamësi morën ato vendime historike.

Më vjen shumë mirë dhe përgëzoj Kryesinë e Shoqatës të Veteranëve të LANÇ të Kos-

ovës, që do e përkujoj këtë ngjarje madhore edhe në kullën e patriotit Sali Mani, ku u mbajt ky kuvend historik.

Tryeza shkencore që u mbajt në Prishtinë më 13 dhjetor, Ky sesion jubilar këtu në Tiranë, prezenca dhe përshëndetjet e kryetarëve të Kuvendeve të dy shteteve tona, Ilir Meta e Jakup Krasniqi, si dhe veprimtaritë e fundit të janarit në Tropojë, janë gjithashtu një vlerësim për popullin e Malësisë së Gjakovës, që u bë vatër e strehë në mbështetje të Luftës Nacionalçlirimtare të Kosovës.

Falenderim e respekt për brezat e luftëtarëve, veçanërisht për ata të UÇK-së që bënë sakrifica mbinjerëzore, deri sa arritën fitoren më të madhe historike pas shpalljes së pavarësisë, çlirimin e pavarësinë e Kosovës, dhe krijimin e shtetit të saj të pavarur, si dhe fitoren e të drejtave nacionale e demokratike të shqiptarëve, kudo që jetojnë në trojet e tyre etnike, në ish Federatën Jugosllave. Por çështja jonë kombëtare ende lëngon sa kohë kemi të pazgjidhur çështjen came.

Mirënjohje të veçantë SHBA e vendeve anëtare të NATO-s që mbështetën luftën e drejtë të UÇK-së dhe bënë realitet këtë ëndërr shekullore të shqiptarëve, ashtu si edhe luftëtarëve të UÇK të Maqedonisë, që imponuan kancelaritë perëndimore dhe autoritetet maqedonase të inicionin dhe pranonin Marrëveshjen e Ohrit.

Shpreh bindjen se akademikët, profesorët e historianët tanë të nderuar do të shpalosin më së miri vlerat e kësaj ngjarjeje madhore.

Duke përfunduar, i uroj punë të mbarë këtij sesioni jubilar kushtuar 70-vjetorit të Konferencës së Bujanit.

Ju faleminderit!

KUVENDI I BUJANIT HODHI THEMELET E SHTETËSISË SË KOSOVËS

Vehap Shita

Shkrimtar, Veteran i LANÇ të Kosovës

Këto ditë janë bërë 70 vjet nga dita kur më 31 dhjetor 1943 dhe 1 e 2 janar 1944, në fshatin Bujan të Malësisë së Gjakovës, është mbajtur Konferenca Themeluese e Këshillit Nacionalçlirimtar për Kosovë e Rrash të Dukagjinit. Në këtë Konferencë, të mbajtur në kohën e Luftës së Dytë Botërore dhe në territor të çliruar, është miratuar Rezoluta me të cilën popullit të Kosovës - në bazë të pjesëmarrjes aktive në Luftën Antifashiste Nacionalçlirimtare në anën e Bllokut Antifashist të Aleancës Veriatlantike - Anglisë, Shteteve të Bashkuara të Amerikës e Bashkimit Sovjetik - i njihet e drejta e vetëvendosjes deri në shpëtim dhe shqiptarëve edhe e drejta për realizimin e dëshirës së vet shekullore për bashkim me Shqipërinë e bashkim kombëtar...

Shoqata e Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare të Kosovës tërë aktivitetin e vet gjatë vitit 2013 e ka zhvilluar në shenjë të këtij përvjetori dhe 5 vjetorit të shpalljes së Kosovës Republikë e pavarur dhe shtet sovran e demokratik. Në këtë kuadër, më 13 dhjetor 2013, në hapësirat e Kuvendit të Republikës së Kosovës, Shoqata e Veteranëve të LANÇ të Kosovës ka mbajtur Tryezën Shkencore të kushtuar 70-vjetorit të Konferencës së Bujanit nën patronatin e Kryetarit të Kuvendit të Republikës së Kosovës, prof. dr. Jakup Krasniqi, i cili edhe i ka përshëndetur pjesëmarrësit.

Në punimet rreth tryezës kanë marrë pjesë akademikë, studiues, profesorë, publicistë e intelektualë dhe veteranë të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare ose familjarë të tyre. Pjesëmarrësit i ka përshëndetur edhe Heroi i Popullit i Shtetit Shqiptar, gjeneral-lejtënant në pension Rrahman Parllaku, kryetar i Organizatës së Bashkuar të LANÇ të Popullit Shqiptar. Referate, abstrakte e rezume ose pjesë të referateve në Tryezë kanë prezantuar 16 punëtorë të shkencës e të kulturës nga Kosova dhe Shqipëria.

Po këtë vit Shoqata jonë, në kuadër të këtyre përvjetorëve dhe 100-vjetorit të Pavarësisë së Shtetit Shqiptar, ka botuar edhe një libër vëllimor më se 700 faqesh mbi veprimtarinë e pjesëmarrësve të LANÇ të Kosovës si "Krah i luftës për çlirim, pavarësi, vetëvendosje e shtetësi të Kosovës në vitet 1990-2012", në të cilin jemi përpjekur të prezantojmë identitetin e Lëvizjes Antifashiste Nacionalçlirimtare në Kosovë në periudhën më të re dhe që nga fillimet e saj. Kemi publikuar ose bashkëpunuar për botimin e publikimeve për figurat e shquara të LANÇ të Kosovës dhe të pjesëmarrësve të Konferencës së Bujanit, Zekeria Rexha, Hajdar Dushi, Fadil Hoxha, Xheladin Hana, Emin Duraku, Ramadan Vraniqi e të tjerë...

Janë bërë disa vjet që Shoqata jonë është duke vazhduar një bashkëpunim të frytshëm me Organizatën e Bashkuar të Veteranëve të LANÇ të Popullit Shqiptar në Tiranë. Me ftesën e

saj dhe me përkrahjen e Ministrisë së Mbrojtjes të Qeverisë së Republikës së Shqipërisë, disa herë kemi qenë mysafirë të këtyre dy institucioneve të larta e përfaqësuesit e Organizatës së Veteranëve të LANÇ të Shqipërisë kanë qenë mysafirë tanë në Prishtinë, Gjakovë e qytete të tjera të Kosovës dhe kanë përcjellje thuaja të gjitha evenimentet tona në Kosovë. E përdyjavshmja e Organizatës së Veteranëve të Shqipërisë “Veterani” u ka dhënë vend shkrimeve tona për organizatën tonë e manifestimet që ka organizuar ajo duke ia prezantuar opinionit të gjerë shqiptar këto e ngjarjet dhe figurat e shquara të Lëvizjes dhe të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare të Kosovës.

Në vazhden e këtij bashkëpunimi është edhe ky Sesion Jubilar këtu, në Tiranë, me disa referate e fjalë nga Tryeza në Prishtinë. Për këtë paraqitje këtu falënderojmë Organizatën e Bashkuar të Veteranëve të LANÇ e kryetarin e saj, gjeneral Rrahman Parllakun, e në mënyrë të veçantë dhe me shumë respekt kryetarin e Kuvendit të Republikës së Shqipërisë zotin Ilir Meta, i cili po na nderon me pjesëmarrjen e fjalën e tij në këtë kuvend tonë të përbashkët. Kemi falënderuar edhe kryetarin e Kuvendit të Republikës së Kosovës, prof. dr. Jakup Krasniqin, i cili, si padron i këtij evenimenti, është përkujdesur me tërë stafin e tij për Tryezën tonë kushtuar 70-vjetorit të Konferencës së Bujanit në Prishtinë dhe na ka ndihmuar për mbajtjen e saj,

Falënderojmë me këtë rast edhe Akademinë e Shkencave të Shqipërisë që na ka pritur në këtë shtëpi të mendjes shqiptare e ambient të bukur të saj që të ndërrojmë ca fjalë për këtë ngjarje madhore të historisë sonë kombëtare. Më duhet të falënderoj edhe sineastin nga Tirana, zotin Ilir Buçpapaj, dhe tërë ekipin e tij që kanë realizuar një dokumentar për Kuvendin e Bujanit dhe Televizionin Publik Shqiptar që e ka emetuar këtë dokumentar në tërë rrjetin e tij.

Kuvendi i Bujanit i ka vënë themelet e shtetësisë së Kosovës si subjekt konstitutiv i shtetit të lirë e të pavarur – Republikës së Kosovës që me prerogativa kombëtare shtetërore e njohje ndërkombëtare mund të vendosë për fatin e mëtejshëm të Kosovës e të popullit të saj. Pa dyshim, Kosova është sot shtet i pavarur e sovran mu pse më se 90 për qind e popullsisë së saj janë shqiptarë dhe ata kanë të drejtë e detyrë të vetëvendosin për fatin e vet si subjekt i lirë dhe i barabartë në bashkësinë evropiane dhe ndërkombëtare. Kjo e drejtë, e fituar – me njohje kombëtare e ndërkombëtare - ishte platformë dhe fitore e madhe e LANÇ e cila nuk mund të tjetërsohet as të shlyhet me kurrfarë mjetesh institucionale as jashtë institucionale edhe për faktin se është arritur në luftë dhe me luftë në anën e Bllokut Antifashist gjatë Luftës së Dytë Botërore. Ajo ishte, është dhe do të mbetet e këtillë. Në mbështetje të saj ishte edhe Kushtetuta e Kosovës e vitit 1974, edhe Deklarata Kushtetuese e Kushtetuta e Kaçanikut e vitit 1990, edhe Referendumi i vitit 1991. Në bazë të kësaj të drejte të vetëvendosjes, të fituar e të njohur nga aleatët e Bllokut Antifashist në kohën e luftës, jemi të bindur se duhet dhe mund të arrihet njohja ndërkombëtare e pavarësisë së Kosovës e me këtë edhe zgjidhja e drejtë e çështjes së Kosovës. Mbi këtë bazë dhe me luftën e Ushtrisë Çlirimtare të Kosovës e ndihmën e NATO-s u dëbuan nga Kosova forcat okupuese ushtarako-police serbe në qershor të vitit 1999 dhe në shkurt të vitit 2008 u shpall pavarësia e Kosovës Republikë - shtet i lirë sovran e demokratik.

ÇËSHTJA SHQIPTARE PO PËRJETON MOMENTE HISTORIKE

Skender Malindi*

I nderuari z. Ilir Meta, Kryetar i Parlamentit të Shqipërisë;

I nderuari z. Vehap Shita, Kryetar i Shoqatës së Veteranëve të Luftës NÇI të Kosovës;

Të nderuar zonja dhe zotërinj!

Në emër të Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare të popullit shqiptar (OBVL), falenderoj Kryesinë e Shoqatës të Veteranëve të LANÇ të Kosovës, qe mori iniciativën për të kremtuar 70 vjetorin e Konferencës së Bujanit, jo vetëm në Kosovë, por dhe në Shqipëri. Kjo është një kënaqësi e madhe për të gjithë ne, veteranët e luftës në Shqipëri, si dhe për të gjithë popullin tonë.

Një sy i shpejtë në historinë e njerëzimit, na tregon që shumë popuj të mëdhenj e të lavdishëm, u asimiluan në rrjedhën e kohës. Në këtë kuptim, mbijetesa e popullit tonë, megjithëse i vogël, tregon një vitalitet të mrekullueshëm, që ashtu si dhe gjuha shqipe, nuk u tretën në luftën për ekzistencë.

Kjo luftë është një përpjekje e vazhdueshme, ku çdo epokë ka betejat dhe sfidat e saj. Në këtë përballje me historinë, për të realizuar identitetin, formimin e plotë si komb dhe si shtet, kemi dritat dhe hijet, sukseset, por dhe dilemat tona. Pa frike, mund të themi që aktualisht, çështja shqiptare po përjeton momente historike, por do të ishte naivitet, të besonim që tashmë ky proces ka përfunduar.

Pa dyshim, një nga momentet më të ndritura në historinë moderne të kombit, është dhe Konferenca e Bujanit. Ajo, ashtu si edhe Konferenca e Mukjes, kishin për qëllim çlirimin e Kosovës dhe bashkimin e gjithë trojeve shqiptare.

Organizatorët e Konferencës së Bujanit, me iniciativën që moren, treguan një kurajo madhështore, largpamësi dhe vizion patriotik, për të formuar atë unifikim kombëtar aq të domosdoshëm për realizimin e shtetit shqiptar.

Në vendimet përfundimtare, ata patën parasysh, historinë unike të kombit tonë, flamurin ndërshtetërisht kuq e zi, si dhe simbolin mbarëkombëtar, heroin legjendar, Skënderbeun, monumenti i të cilit, sot, ngrihet në Tiranë, Prishtinë dhe Shkup. Patën parasysh Lidhjen e Prizrenit, e cila ishte një kuvend historik i gjithë popullit shqiptar.

Gjithashtu, edhe shpalljen e Pavarësisë, momentit lapidar të formimit të shtetit, ku të gjitha trevat shqiptare kishin përfaqësuesit e tyre.

Misioni për të cilin u mbajt kjo konferencë, që nderon ideatorët e saj, për pjekurinë prej burrash shteti të rilindjes, përpos të tjerave, afirmon mospranimin e masakrave ndaj trojeve shqiptare dhe vendosmërinë për të mos u pajtuar kurrë me padrejtësitë historike në dëm të popullit më të vjetër të gadishullit.

Nga ana tjetër, nuk mund të mos theksohet, që një nga pikat më të errëta, ku interesat e shqiptarëve u injoruan, apo u trajtuan sipas oreksit të fqinjëve dashakeqas, ku Bujani dhe Mukja u konsideruan si tradhëti ndaj kombit, fatkeqësisht, ishte kur kjo, përbënte platformën e politikës së shtetit mëmë shqiptar. Jo rrallë, e keqja na ka ardhur nga brenda,

shpesh tragjedia e këtij kombi kanë qenë politikanët e tij.

Por atë që s'e arriti Konferenca e Bujanit si dhe lufta çlirimtare partizane, e cila u ideologjizua sipas interesave sllave, e realizuan demonstratat e vazhdueshme, të vendosura të studenteve, rinisë si dhe gjithë popullit të Kosovës në luftë me pushtuesin serb. Nga këto përpjekje lindi dhe Ushtria Çlirimtare e Kosoves, kontributi i së cilës ishte vendimtar në luftën për pavarësi.

Historia tregoi që për këto aspiratanduhej paguar njëçmim shumë i madh. U deshën shumë sakrifica dhe gjakderdhje. Një rol të veçantë luajti kontributi i popullit shqiptar, si dhe mbështetja decizive e Shteteve të Bashkuara të Amerikës, bashkë me NATO-n.

Aspirata e Bujanit për bashkimin e të gjithë kombit tonë, tashmë si rrugë ka atë të integritetit në familjen europiane, vendit natyral në të cilin na takon të jemi.

Lavdi të përjetshme organizatoreve të Konferencës së Bujanit! Lavdi dëshmorëve të kombit dhe atyre të luftës partizane!

Lavdi dëshmorëve të Ushtrisë Çlirimtare të Kosovës!

KONFERENCA E BUJANIT, 31 DHJETOR 1943-2 JANAR 1944

(Një analizë e rivlerësuar)

Prof. Dr. ANA LALAJ

Konferenca e Bujanit mbushi 70 vjet e megjithatë diskutimet rreth saj nuk kanë sosur. Studiues dhe pjesëmarrës të asaj konference, publicistë etj., me prirje politike dhe me përkatësi etnike të ndryshme, sipas rastit, pohojnë, mohojnë, sulmojnë apo mbrojnë vlerat e Bujanit. Për fat të mirë, prurjet e tyre përbajnë kujtime, dokumente të papublikuara që na mundësojnë komentet dhe interpretimet. Konferenca e Bujanit është një ngjarje, për të cilën vlerësimet kanë ardhur valë-valë. Herëherë është folur dhe shkruar shumë, ashtu siç edhe është heshtur shumë. Historiografia shqiptare ka folur kur i është kërkuar të flasë

dhe ka heshtur, kur i është kërkuar të heshtë. Ndërsa historiografia jugosllave këtë ngjarje e ka cilësuar dhe pastaj arkivuar si përpjekje irredentiste kundër tërësisë federative.

Ajo çka e mendoj si të nevojshme është se mbledhja e mbajtur në Bujan, ashtu si e gjithë lufta antifashiste në Shqipëri dhe në Kosovë, kërkon shqyrtime larg pasioneve, pra mendje të ftohtë dhe, kuptohet, njohuri të mjaftueshme. Kjo do t'i shërbente shumë historiografisë sonë, ku, me të drejtë, opinioni mbetet ende pretendues. Në këto rrethana, e pashë të udhës t'i rikthehem kësaj ngjarjeje, sidomos disa momente të diskutueshme.

Konferenca e Bujanit me vendimet e saj dëshmoi se megjithëse komunistët shqiptarë të Kosovës kishin pranuar udhëheqjen e PKJ, ata nuk ishin bashkudhëtarë të harmonizuar. Në luftën kundër pushtuesve nazifashistë rruga e tyre ishte e përbashkët, ndërsa për çështjen nacionale rrugët e tyre ndaheshin. Udhëheqja e PKJ synonte ruajtjen e Jugosllavisë kurse komunistët shqiptarë të Kosovës, synonin shkëputjen e Kosovës nga Jugosllavia. Në Konferencën e Bujanit, delegatët shqiptarë e shfrytëzuan momentin. Për herë të parë ata u ndodhën shumicë në një forum drejtues krahinor dhe morën vendime në pajtim me aspiratat e tyre dhe të popullsisë shqiptare të Kosovës. Kjo u sanksionua në Rezolutën e Bujanit: se rruga e vetme e bashkimit me Shqipërinë "... asht lufta e përbashkët me popujt e tjerë të Jugosllavisë kundër okupatorit nazist gjakësor e rrogëtarëve të tij", dhe se "... populli shqiptar do të ketë mundësi me vetëvendosë mbi fatin e tij me të drejtën e vetëvendosjes deri në shkëputje". Kësisoj, Konferenca e Bujanit me vendimet e saj i shkau nga duart udhëheqjes së PKJ duke u kthyer në një aksident për të. Po përdor termin aksident, sepse vendimet e Bujanit nuk ishin në përputhje me vendimet e marra në Konferencën e Dytë të AVNOJ-t, mbajtur një muaj më parë, më 29 nëntor 1943, në Jajcë të Bosnjës. Gjithashtu fakti që vendimet e Kon-

ferencës së Bujanit nuk u morën nga nacionalistët shqiptarë, siç mund të pritej, dhe as nga Komanda gjermane e Luftës për demagogji, por nga komunistët; kjo e bënte ngjarjen edhe më të papëlqyer për PKJ.

Pra, mënjatë kemi AVNOJ-in e fundit të nëntorit dhe në anën tjetër Bujanin e pas një muaji. Por a ishin në dijeni organizatorët komunistë të Konferencës së Bujanit për vendimet e Mbledhjes së Dytë të KANCJ? Në literaturën historike shqiptare ekziston mendimi se pjesëmarrësit e Konferencës së Bujanit ishin plotësisht të informuar për vendimet e Mbledhjes së Dytë të AVNOJ-t. Personalisht e kam të vështirë ta pranoj këtë tezë, dhe po aq të vlerësoj me saktësi se në ç'shikallë ishin të informuar për vendimet e AVNOJ-t drejtuesit krahinorë të Kosovës dhe vetë pjesëmarrësit e Konferencës. Megjithatë do përpiqem të ndjek zhvillimin e ngjarjeve nëpërmjet disa dokumenteve të kohës:

Së pari, në Konferencën e Dytë të AVNOJ-t nuk morën pjesë përfaqësues nga Kosova. Në raportin e Todor Vujasinoviçit (Todor Vujasinović), i paraqitur në emër të Këshillit verifikues, flitet për praninë në mbledhje të delegatëve nga Kroacia, Bosnjë-Hercegovina, Vojvodina, Serbia, Mali i Zi e Boka, si dhe nga Sllovenia. Sqarohet po ashtu se nuk kishin mundur të mbërrinin delegacioni nga Maqedonia dhe Sanxhaku, ndërsa për përfaqësuesit e Kosovës nuk u tha asnjë fjalë. Ekziston edhe një variant tjetër se “përfaqësuesit nga Kosova nuk e ndoqën Konferencën e Dytë të AVNOJ, për shkak se nuk kishin komunikim të rregullt me Komitetin Qendror dhe Komandën e Shtabit NÇ të Jugosllavisë. Sipas një interviste të Mita Milkovic, atëherë Komisar politik i Brigadës shqiptare-maqedonase, emrat e delegatëve nga Maqedonia dhe Kosovë Metohija do të duhej të jepeshin me anën e radios së Shtabit të Përgjithshëm për Maqedoninë. Por radio u prish gjatë transmetimit dhe vetëm 3 emra u transmetuan (Dimitar Vlahov, Vlado Poptomov, Mihajlo Apostolski)”. Lidhur me praninë e delegatëve nga Kosova në AVNOJ, nga hulumtimet në Arkivin Nacional të Beogradit më rezulton se Tempo i ka propozuar Titos që përfaqësues nga Kosova të vendosen si anëtarë të Presidiumit të AVNOJ-t, por edhe si anëtarë të Veçës (Këshillit) të AVNOJ. Në listë ishin vënë emrat e Fadil Hoxhës, Qamil Brovinës, Milan Zeçarit, (Predrag Ajticit, Milutin Miljkovic) etj. Përgjigja pëlqyese e Titos ka ardhur më 17 dhjetor 1943, nëpërmjet një telegrami dërguar Shtabit të Korpusit II të UNÇJ.

Së dyti, radiostacioni “Jugosllavia e Lirë”, me qendër në Moskë, në dhjetor 1943 e kishte dhënë lajmin për Konferencën e Dytë të AVNOJ-t, por vendimet për krijimin e Federatës Jugosllave dhe të Qeverisë jugosllave të Frontit Nacionalçlirimtar u censuruan me porosi të Stalinit. Në zemërim e sipër, Stalini i kishte konsideruar ato vendime “një thikë në shpinë të BS dhe vendimeve të Teheranit”, ku tre të Mëdhenjtë ishin shprehur në një zë kundër bashkimeve federative gjatë viteve të LIIB. Ndërsa vetë Tito, vendimet për përfshirjen brenda Jugosllavisë federative të bregdetit slloven, të Sllovenisë beneshke, të Istries dhe të ishujve kroatë të Adriatikut, nuk ia bëri të njohur Stalinit, pasi ato vendime mbaheshin sekret si ndaj tij ashtu dhe ndaj Aleatëve të tjerë të Mëdhenj. “Vendimet e sakta që duhej të merrte AVNOJ, i fshihnim nga rusët, i fshihnim nga Bota”, është shprehur vite më vonë Vladimir Bakariç, një nga drejtuesit kryesorë të Luftës në Kroaci. Për përmbajtjen e plotë të vendimeve të mbledhjes Dytë të AVNOJ-t u mësua vetëm nga mesi i pranverës të vitit 1944. Edhe referati i plotë i J.B.Titos i mbajtur në këtë mbledhje u bë publik vetëm në vitin 1953.

Po kështu, në prag të Konferencës së Bujanit, vendimet e Konferencës së Dytë të AVNOJ-t nuk u ishin dërguar as Komitetit Krahinor dhe as Shtabit Ushtarak të Kosovës. Nga dokumentet del se, asnjë nga drejtuesit krahinorë nuk ishte informuar plotësisht mbi Konfer-

encën e Dytë të AVNOJ-t, madje as Pavle Joviçeviçi, i cili ishte i vetmi që mbante lidhjet e Komitetit Krahinor me KQ të PKJ. Kështu, në një letër drejtuar KQ të PKJ në fund të janarit 1944, Pavle Joviçeviçi shkruan: “Nuk i kishim materialet dhe nuk dinim për konferencat në Sanxhak, Bosnje Hercegovinë dhe Mal të Zi. Po ashtu nuk kishim as materialet ndihmëse ose materiale të tjera të ngjashme. Morëm parasysh marrëveshjen kuadër të Këshillit Nacional Çlirimtar të Jugosllavisë, sepse çështjen e Këshillit, KU e SI u formua nuk e dinim”. Është kjo arsyeja që në diskutimet e delegatëve të Konferencës së Bujanit, në Rezolutën e miratuar prej saj dhe në Thirrjen drejtuar popullit të Kosovës dhe të Rrafshit të Dukagjinit, kur përmendet Konferenca e Dytë e AVNOJ-t nuk jepen detaje për vendimet e AVNOJ-t.

Dihet se Rezolutën e Konferencës Themeluese të Këshillit Nacional Çlirimtar të Kosovës dhe Rrafshit të Dukagjinit e firmosën të gjithë pjesëmarrësit, që në mbledhje ishin kthyer në anëtarë të Këshillit të ri. Pra, me vullnet të lirë, të gjithë i pranuan të gjitha vendimet. Në një letër që Pavle Joviçeviçi ia dërgon Tempos më 12 janar 1944, shkruan: “Pas përgatitjeve dhe një pune të gjatë arritëm të organizojmë dhe të mbajmë me sukses Konferencën [e Bujanit]. Punimet e Konferencës, vendimet dhe diskutimet ishin të mira, madje më të mira se ne i prisnim. Në Konferencë është marrë vendim që të dërgojmë dy delegatë në Komitetin Nacional të Këshillit Antifashist [të Jugosllavisë], si dhe një delegat në Këshillin Nacional-Çlirimtar të Shqipërisë. Këto vendime i morëm për efekt politik. Duhet përpjekur që në Shqipëri të shkruhet sa më shumë për konferencën tonë”.

Por, pikërisht në janar diçka ndryshoi te Pavle Joviçeviçi. Ai sapo ka marrë dy letra të Tempos, të shkruara më herët, njëra më 2 tetor dhe tjetra më 25 nëntor 1943. Në to, Tempo kritikon drejtuesit e Komitetit Krahinor të Kosovës se ata “kanë rënë nën ndikimin e klikës shqiptaromadhe lidhur me kufijtë e ardhshëm ndërmjet Jugosllavisë dhe Shqipërisë” dhe se “duket qartë se ju në Kosmet i trajtoni gjërat në linjën shqiptaromadhe”. Nisur nga fakti se në hierarkinë komuniste disiplina në zbatimin e urdhrave është shumë e rreptë dhe qëndrimi ndryshe penalizohet rëndë, madje në kohën e luftës edhe më shumë, ka arsye të mendojmë se këto kritika të Tempos kanë ndikuar te Pavle Joviçeviçi për të rivlerësuar vendimet e Bujanit. Më 31 janar 1944, ai i shkruan një letër KQ PKJ, ku pasi informon për situatën politike, ushtarake dhe organizative në Kosovë, lajmëron për krijimin e Këshillit Nacional Çlirimtar të Kosovës e Rrafshit të Dukagjinit, organizimin dhe vendimet e tij. Pavle Joviçeviçi pohon se, në to “kanë kaluar disa lëshime dhe të meta, por në situatën në të cilën ishim nuk mund të bëhej ndryshe”. Prandaj P. Joviçeviçi e quan të nevojshme që “Këshilli Antifashist NÇ i Jugosllavisë ose Komiteti Kombëtar i Jugosllavisë t’i shkruajë Këshillit tonë e t’i tregojë të gjitha gabimet, mungesat dhe dobësitë”. Pra kthesa kundër Bujanit filloi pa u tharë ende boja mbi letrën ku kishin nënshkruar me plot vullnet edhe ata që iu kundërvunë vendimeve të tij.

Pas Konferencës së Dytë të AVNOJ-t, ku u vendosën kufijtë e Jugosllavisë dhe Kosova mbetej në kuadër të federatës jugosllave, Tito dhe udhëheqësit e tjerë jugosllavë nuk ishin më të shqetësuar përse shqiptarët e Kosovës ishin të ftohtë dhe hezitues për të marrë pjesë masivisht në luftë. Kjo alternativë tanimë ishte tejkaluar. Madje, Tito në këto momente “mund të ishte i interesuar që të mos kishte kurrfarë rezistence (kundër pushtuesit- A.L.) në Kosovë”, me qëllim që shqiptarëve t’u mbyllej goja në fund të Luftës. Shqetësimi i tij më kryesor ishte si të vihehin në zbatim vendimet e AVNOJ-t, të cilat kënaqnin nacionalistët e komunistët jugosllavë, duke dhunuar parimin e vetëvendosjes që ai vetë kishte deklaruar. Kartën e Atlantikut Tito e shfrytëzoi për aq sa pati nevojë. Në fillim të Luftës ai

bëri premtime për vetëvendosjen edhe të shqiptarëve, kurse në nëntor 1943, në mbledhjen e Jajcës, kur fitorja mbi Boshtin dukej e sigurt, Tito ngriti pushtetin revolucionar komunist, i ndaloi Mbretit Pavle Karagjorgjeviç (Pavel Karađorđević) kthimin në Jugosllavi dhe shpalli federatën, veprime këto që ishin në kundërshtim me vendimet e të Mëdhenjve të Aleancës Antifashiste në vitet e Luftës. Tito e parashikonte rebelimin e shqiptarëve të Kosovës kur ata do të ndodheshin përpara faktit të kryer, por për të, më mirë të kishte kundër Prishtinën se Beogradin. Dhe për këtë ai bëri presion jo vetëm te komunistët e Kosovës, por edhe tek ata të Shqipërisë.

Nuk është e rastit që nga shtabi i Titos, në të njëjtën kohë u dërguan dy letra: njëra në Shqipëri, më 26 mars dhe tjetra në Kosovë, më 28 mars 1944. Letra e parë, e 26 marsit 1944, iu dërgua Shtabit të Përgjithshëm të UNÇSH nga Peko Dapçeviç (Peko Dapčević), komandant dhe Mitar Bakiç (Mitar Bakić), komisar i Korpusit II të Ushtrisë jugosllave. Që në krye letra bën me dije se kufijtë e Jugosllavisë nuk do të ndryshojnë pas luftës: “Ju e dini se ne mbetemi në qëndrimin se asnjë pëllambë e tokës sonë, për lirinë e së cilës luftojmë qysh tre vjet dhe japim bijtë më të mirë të vendit tonë nuk do t’ia lamë kurkujt, e aq më shumë atyne që kanë mujtë me grabitë krahinat tona në mbështetje të grupeve të okupatorit”. Më tej, duke vënë theksin te “reaksioni shqiptar në Veri të Shqipërisë”, ku njërive të Korpusit të Dytë UNÇJ i është dashur “gjysëm viti të mbajnë front kundrejt kufirit të ri [të Shqipërisë në Kosovë]”, letërshtuesit kërkojnë që formacionet e UNÇSH të kalojnë në Shqipërinë e Veriut dhe të bashkëpunojnë me forcat jugosllave në frontin e Kosovës. Sipas tyre, “kjo do të kishte rezultate politike si në luftë kundra okupatorit ashtu edhe kundra reaksionit, si sot ashtu edhe në të ardhmen”. Këtë detyrë u ftuan ta përballonin njësitet e ushtrisë shqiptare dhe pas tyre do të vinin formacionet jugosllave. Duket se jugosllavët ndjeheshin mjaft të sigurt për ta përdorur udhëheqjen shqiptare të luftës aty ku ata kishin nevojë, pra për ta vënë përballë edhe kundër atij që ata e quanin “reaksion shqiptar”. Marrëveshja ishte bërë: jugosllavët ishin të vetmit që kishin marrë përsipër sjelljen e komunistëve shqiptarë në pushtet.

Kurse letra e dytë, ajo e 28 marsit 1944, i dërgohet Komitetit Krahinor të Kosovës dhe Metohisë nga KQ i PKJ, ku anulohen prerogativat legislative të Këshillit Nacionalçlirimtar të Kosovës dhe Rrafshit të Dukagjinit dhe goditet Rezoluta e Konferencës së Bujanit në pikën e saj më nevralgjike, siç shprehet profesor zakeria Cana, aspiratën kombëtare të popullsisë shqiptare të Kosovës për bashkim me Shqipërinë, të shprehur hapur dhe qartë si kurrë më parë në një dokument politik të PKJ në Kosovë. Pas dy muajve, drejtuesit e Komitetit Krahinor të Kosovës ua bënë me dije letrën e Gjilasit të 28 marsit 1944 komiteteve vartëse të rretheve.

Ishte pikërisht kjo atmosferë politike, kur më 24 mars 1944, Enver Hoxha i dërgonte letër Fadil Hoxhës, ku e uronte për krijimin e Këshillit NÇ të Kosovës dhe Rrafshit të Dukagjinit me këto fjalë: “Formimi i Këshillit NÇ për Kosovë e Dukagjin është një hap i madh drejt vëllazërimit të popujve të Kosovës dhe zmadhimit të Luftës Nacionalçlirimtare”. Asnjë fjalë për vetëvendosjen dhe aspiratën kombëtare të popullit shqiptar të Kosovës! Dhe nuk mund të bëhej ndryshe kur vetë Hoxha gjashtë muaj më parë, në Labinot kishte hedhur poshtë Konferencën e Mukjes ku lufta për krijimin e Shqipërisë etnike, ishte një nga vendimet e saj. Pra, Tito kishte arritur që në Kosovë të heshte për Bujanin, kurse në Shqipëri të heshte për Kosovën. Porosia e tij në letrën e 6 dhjetorit 1943 se “Nuk ka nevojë me proklamue që midis nesh dhe Shqipërisë demokratike antimperialiste kjo çështje [Kosova] mund të jetë problem”, ishte plotësuar.

Heshtja ndaj Konferencës së Bujanit ishte sinjali i parë i tronditjeve që do të përjetonte Kosova pas Luftës. Në vitet që vijuan, pjesëmarrësit e Konferencës së Bujanit u akuzuan se “nuk ishin mandatuar nga populli i Kosovës, por ishin caktuar nga Komiteti Krahinor i PKJ për Kosovë Metohinë, ata nuk ishin zgjedhur, nuk përfaqësonin zona të caktuara, por ishin të përzgjedhur”, se në të “nuk u përfaqësuan të gjitha shtresat dhe grupimet politike të Kosovës, por vetëm ithtarët e të ashtuquajturës Lëvizje Nacional Çlirimtare, gjegjësisht komuniste” etj. Është e vërtetë që vendimi për formimin e Këshillit Krahinor NÇ të Kosovës e Rrafshit të Dukagjinit u mor në një forum komunist, Komiteti Krahinor i PKJ për Kosmetin. Ky hap hynte në strategjinë e PKJ për krijimin e Frontit të Bashkuar Nacional Antifashist. Ata që u ftuan për të ardhur në konferencë ishin luftëtarë në vijën e parë të zjarrit, veprimtarë të vendosur dhe simpatizantë të linjës së Luftës Antifashiste. Konferenca nuk ishte pluraliste në kuptimin e mirëfilltë të fjalës, por shtresëzimi shoqëror dhe politik i pjesëmarrësve të saj ishte i shumëllojshëm: prefektë, partizanë, komunistë, mësues, punëtorë, fshatarë etj.

E përbashkëta ishte se, të gjithë ata kundërshtonin pushtimin e Kosovës nga Gjermania naziste. Kjo ishte themelore. Pra, Këshilli NÇ i Kosovës dhe Rrafshit të Dukagjinit ishte një front antifashist. Si i tillë, ai do të përfaqësonte një potencial të fuqishëm në luftë. A mund të veprohej ndryshe në Kosovën e pushtuar dhe ku nuk kishte territore të lira? Akoma më tej, a ka ndonjë organizatë, lidhje, besëlidhje, qoftë edhe ato të shpallura nacionaliste, të krijuara gjatë viteve të pushtimit nazifashist në Shqipëri, ku anëtarët e tyre të kenë marrë mandatin përfaqësues me anë të zgjedhjeve të lira? Pa folur pastaj për qeveritë apo asamblatë kombëtare të krijuara në këta vite. Sigurisht, komunistët i përdorën frontet nacionalçlirimtare edhe për të kapur pushtetin, por në vitet e rezistencës antifashiste asnjë parti apo grup politik nuk mund të mbijetonte, nëse nuk merrte pjesë aktive në këtë rezistencë, e aq më pak nëse bashkëpunonte me pushtuesin. Përndryshe, ata do të shuheshin së bashku me pushtuesin, ashtu siç edhe ndodhi në fakt.

Koha tregoi se Konferenca e Bujanit dhe statusi i Kosovës do të kishin një lidhje organike me njëri tjetrin: Sa herë evoluonte statusi i Kosovës, Konferenca e Bujanit do të merrej si referenca kryesore e mëvetësisë së saj, e sa herë minimizohej statusi i Kosovës, do të goditej dhe Konferenca e Bujanit. Në Konferencën e Bujanit, vetëvendosja u shpreh në formën e aspiratës dhe të së drejtës natyrore për bashkimin e Kosovës me Shqipërinë nëpërmjet luftës së armatosur kundër pushtuesit, por nuk u realizua. Në këtë vështrim, ajo ka qenë një ngjarje djegëse për pushtetin e djeshëm serb, dhe delikate për regjimin komunist në Shqipëri. Prandaj u preferua heshtja. Konferenca e Bujanit dhe vendimet e saj nuk janë as vepër e Titos e as e Enver Hoxhës, siç aludohet jo rrallë. Konferenca e Bujanit është vepër e komunistëve të Kosovës dhe mbështetësve të tyre, të cilët siç shkruan prof. Arshi Pipa e “kishin shumë të hollë membranën ideologjike nën të cilën ndodhej një lëvizje e fortë nacionaliste”. Pavarësisht se ç’ndodhi më pas, shqiptarët vazhduan të besojnë te vetëvendosja dhe nuk i ndërprejnë përpjekjet për ta bërë atë realitet në një kohë tjetër. Kësisoj, e parë në dy kohë, gjatë Luftës së Dytë Botërore dhe në Rindin e Ri Botëror të vendosur pas Luftës së Ftohtë, Konferenca e Bujanit mbetet referencë e pashmangshme, madje me impakt progresiv, në përpjekjet e popullit të Kosovës për liri dhe vetëvendosje.

V.

**QËNDRIME, DEKLARATA, FJALIME
DHE DOKUMENTA TË OBVL
NË MBËSHTETJE TË LUFTËS SË UÇK,
TË KOSOVËS SË LIRË, TË ÇËSHTJES
SHQIPTARE, TË SHQIPTARËVE
NË MAQEDONI, NË LUGINËN E
PRESHEVËS, NË MAL TË ZI, TË
ÇËSHTJES ÇAME**

BASHKIMI I ORGANIZATAVE JOQEVERITARE (OJQ-VE) NË NDIHMË TË LUFTËS ÇLIRIMTARE TË POPULLIT TË KOSOVËS.

Më 30 Mars 1999 u mbledhën 68 organizata e shoqata jo qeveritare dhe krijuan Këshillin Koordinues të OJQ-ve në ndihmë të popullit të Kosovës. Këtyre Organizatave ju bashkangjitën edhe shumë të tjera.

Këshilli Koordinues përbëhej prej 9 antarësh me drejtues zotin Ibrahim Milushi. Pranë këshillit u ngritën disa grupe pune me njerëz kompetentë për çdo sektor, siç ishin; grupi i informacionit, me detyrë informimin e këshillit

për gjendjen e të dëbuarve dhe marrjen e masave të menjëhershme në ndihmë të tyre, grupi që do të mbante lidhje e do të koordinonte veprimtaritë me organet e pushtetit qendror e lokal, grupi që do të merrej me mjetet e shtypit të shkruar e televiziv në mënyrë që të informohej në kohë opinioni i brendshëm dhe i jashtëm, krijimi i disa grupeve për pritjen e të ardhurve e shpërndarjen e tyre nëpër lagje e familje, për të kontrolluar vendosjen e trajtimin e të ardhurve në kampet ku ishin vendosur, si edhe për trajtimin shëndetësor etj.

Këshilli Koordinues vendosi të mos merreshin me grumbullimin e shpërndarjen e ndihmave materiale, pasi nuk ishin në gjendje ta drejtonin e kontrollonin këtë veprimtari dhe mund të na bëheshin abuzime.

Unë duke qenë pjesëmarrës e një nga drejtuesit e këtyre OJQ-ve po rradhish më poshtë në libër disa nga dokumentat për aktivitetin e OJQ-ve, por aktiviteti i tyre ka qenë shumë i gjerë, kam bindjen se ish drejtuesi i Këshillit Koordinues të këtyre organizatave e shoqatave, zoti Ibrahim Milushi, që i disponon të gjitha dokumentat, do ta shlyej detyrimin që ka ndaj qindra vullnetarëve që luftuan e ranë dëshmor në radhët e Ushtrisë Çlirimtare të Kosovës, po edhe të atyre që bënë atë punë të madhe humanitare në shërbim të motrave e të vëllezërve Kosovarë. Këtë aktivitet e solidaritet tepër njerëzor duhet ta shkruajmë, tu'a bëjmë me dije jo vetëm brezave që jetojnë sot, por të mbetet edhe për brezat e ardhshëm, të zërë vend në historinë tonë të humanizmit, që i ka karakterizuar gjithnjë shqiptarët.

Humanizmi ynë ndaj hebregjeve, për t'i mbrojtur nga barbaria naziste, është unikal në Europë, po ashtu edhe humanizmi i treguar ndaj ushtarëve italianë që erdhën tek ne si okupatorë, por kur ranë në fatkeqësi, e kur nazistët i grumbullonin dhe i nisnin në kampet e vdekjes ishim ne shqiptarët që i morrëm në mbrojtje. Po jap një shembull të jetuar nga unë gjatë luftës nacionalçlirimtare, ku vetëm nga kampi i Drashovicës, në Vlorë, ne liruam 5000

ushtarë italianë, të cilët u pranuan e u mbrojtën nga populli. Ata nga armiq u kthyen në miq.

Këtë humanizëm të popullit tonë duhet ta vëmë në dukje, se ndryshe për ne kanë shkruar armiqtë tanë.

Ndihem krenar që jam nga krahina e Lumës e qarkut të Kukësit, pasi qyteti dhe gjithë qarku i Kukësit ishin porta e parë pritëse për motrat dhe për vëllezërit kosovarë. U hapën dyert e çdo shtëpie, u bashkuan familjet si mes vëllezërish e motrash të një gjaku e fisi. Populli i Kukësit, në ditët e para, priti një popullsi mbi pesë fishin e popullsisë që ka i gjithë qarku dhe e përballoi situatën me gjithçka që kërkohej për jetën e njerëzve.

Gëzohem kur shikoj përmendoren e ngritur në qytetin e Kukësit në shenjë kujtimi e mirënjohjeje, për këtë kontribut me vlera universale.

Bashkëngjitur po radhisim disa prej dokumentave të atyre ditëve:

ORGANIZATA E BASHKUAR E VETERANËVE TË LUFTËS ANTIFASHISTE NACIONAL ÇLIRIMTARE

DEKLARATË

Në mbështetje të luftës së popullit të Kosovës për pavarësi kombëtare

Si për mjaft popuj të tjerë, por në mënyrë të veçantë për ne shqiptarët zgjidhja e problemit kombëtar mbetet preokupim i të gjithëve, pasi gjysma e popullit tonë dhe e territorit të vendit është lënë jashtë kufijve shtetërorë, si rezultat i vendimeve të padrejta të fuqive të mëdha në Kongresin e Berlinit e sidomos në Konferencën e Londrës 1913, të cilat i coptuan trojet tona për të kënaqur lakmitë shoviniste të fqinjëve tanë.

Krahas mohimit të të gjitha lirive nacionale e demokratike të shqiptarëve që jetojnë në trojet e tyre etnike në ish federatën jugosllave, përfshirë edhe ato të drejta të cunguara që u kish dhënë Kushtetuta e vitit 1974, edhe tani Kosova po injorohet nga fuqitë ndërkombëtare. Ajo nuk u ftua të merrte pjesë në Konferencën e Dejtonit, më 21 nëntor 1995, kur u diskutuan problemet e Federatës Jugosllave, megjithëse ajo ishte pjesë konstituive e Federatës si të gjitha republikat e tjera.

Ky qëndrim që mbajnë fuqitë botërore ndaj problemit shqiptar në Ballkan, e bën parësore daljen tonë në mbrojtje të çështjes kombëtare.

Ky preokupim sot është bërë shqetësim i padurueshëm, pasi po ushtrohet shtypje, dhunë e genocid i egër ndaj vëllezërve tanë në ish federatën jugosllave, sidomos nga serbët në Kosovë.

Shqiptarët, kudo ku jetojnë, janë të preokupuar e të shqetësuar për jetën e bashkëkom-basve të tyre në ish federatën jugosllave, pasi atyre u mohohen të drejtat kombëtare, liritë demokratike dhe ekonomike. Ata nuk janë zot në trojet e tyre etnike.

Edhe partitë politike dhe organizatat politiko – shoqërore shqiptare, kudo që e ushtrojnë aktivitetin e tyre, në Shqipëri, në ish federatën jugosllave dhe në diasporë, kanë në pro-gramet e tyre si të domosdoshme zgjidhjen e çështjes kombëtare të shqiptarëve në trojet e tyre etnike. Pikëpamjet e tyre për këtë problem përkujtojnë më tepër se për çdo problem tjetër, megjithëse në praktikë jo të gjitha u përmbahen me përpikmëri programeve të tyre të apro-vuara.

Është i njohur fakti se problemet nacionale nuk u zgjidhën as pas Luftës së Dytë Botërore, por në disa raste u keqësuan, si rezultat i vendimeve të marra nga të mëdhenjtë e Alenancës Antifashiste (Shtetet e Bashkuara, Bashkimi Sovjetik dhe Anglia) në Konferencën e Teheran-it, Jaltës e Potsdamit për të mos ndryshuar kufijtë e shteteve që morën pjesë në Luftën An-tifashiste. Këto vendime lanë pa zgjidhur problemet e shumta nacionale dhe etnike që kanë qenë dhe mbeten “mollë sherri” dhe shkak për konflikte midis shteteve. Në këto mbledhje u la që shtetet që kishin probleme nacionale në mes tyre t’i zgjidhnin me marrëveshje bilat-erale. Dihet se asgjë nuk u zgjidh e nuk do të zgjidhej nga shtetet diktatoriale që u krijuan në Europën Lindore, por ruajtja e statukuose ekzistuese, siç duket, u ka interesuar edhe fuqive të mëdha e blloqeve ushtarake të krijuara pas luftës.

Të drejtat nacionale, politike e shoqërore të nacionalistëve dhe pakicave etnike u përkeqësuan shumë me shpërbërjen e Bashkimit Sovjetik dhe Federatës Jugosllave. Me shpërbërjen e Federates Jugosllave u rigjallërua shovinizmi serbomadhi me tërë egërsinë e tij, kjo egërsi u lëshua me tërbim kundër shqiptarëve si popull jo sllav dhe pastaj kundër atyre popujve me fe jo orthodoxe, egërsi që të kujton kryqëzatat në mesjetë. Shqipëtarëve si kombi i tretë në numër në Federatën Jugosllave nuk iu njoh e drejta të kenë shtetin e tyre, kurse malazezët që përbëjnë si komb 1/6 e shqiptarëve në ish Federatën Jugosllave kane republikën e tyre. Edhe kushtetuta jugosllave e vitit 1974, që e njohu Kosovën pjesë konsti-tutive të federatës, nuk i dha statusin e republikës.

Shovinizmi serb i mbështetur në teorinë e Çubrilloviçit dhe pasuesve të tij në Akademinë serbe të Shkencave filloi fushatën e spastrimit etnik të shqiptarëve, spastrim që kishte nisur që me krijimin e shtetit serb në gjysmën e shekullit të kaluar.

Në atë kohë u bënë shpërnguljet e para të shqiptarëve me forcën e armëve nga qindra fshatra të rrethinave të Nishit e rajone të tjera të banuara në shekuj prej tyre. Spastrim që ata nuk arritën ta bënin as me dhunën e raprezaliet që përdorën serbët në Kosovë menjëherë pas Luftës së Dytë Botërore kundër shqiptarëve në trojet e veta. Dhunë e terror që po vazh-don të ushtrohet edhe tani me okupimin e Kosovës nga serbët.

Megjithë dhunën e terrorin që po ushtrohet ndaj shqiptarëve në trojet e tyre etnike në ish federatën jugosllave e sidomos nga serbët në Kosovë, akoma mendimi i përgjithshëm mbarëshqiptar është se çështjet nacionale, liritë demokratike e të drejtat ekonomike, duhet të arrihen në rrugë paqësore, me bisedime të drejtpërdrejta dhe me ndërmjetësimin e faktorit ndërkombëtar, pasi kjo është alternativa që i përgjigjet edhe frymës europiane të zgjidhjes së problemeve nacionale të mbetura të pa zgjidhura pas Luftës të Dytë Botërore. Zgjidhje kjo që duhet bërë në bazëtë dokumentave të pranuar e të nënshkruara nga të gjitha shtetet në kuadrin e organizmave botërore (OKB) dhe atyre europiane e rajonale.

Pushtuesit serbë jo vetëm nuk pranojnë asnjë alternativë tjetër për zgjidhje, por vazh-

dojnë të intensifikojnë shtypjen e terrorin ndaj shqiptarëve, ndërsa subjektet ndërkombëtare nuk po bëjnë asgjë për ti detyruar ata ti japin fund kësaj gjendjeje, përkundrazi fuqitë e mëdha dhe organizmat ndërkombëtare vazhdojnë tu rekomandojnë shqiptarëve të Kosovës, të Maqedonisë, të Serbisë e Malit të Zi: “Duron shtypjen e poshtërimit?” Durim në pafundësi?! Durimi ka një kufi, e kur ky kufi kalohet, “Dy duar për një kokë janë” – thotë populli ynë. Përgjithësisht në këtë qëndrim, bëjnë disa deklaratat të zyrtarëve të lartë amerikanë, ku theksohet se heqja e sanksioneve ndaj Jugosllavisë së cunuar, do të kushtëzohet edhe me zgjidhjen e problemit të Kosovës në kuadrin e zgjidhjes të problemeve në ish federatën jugosllave.

Mendimi im është se çdo shqiptar indinohet dhe dëshpërohet kur konstaton se fuqitë e mëdha dhe organizmat ndërkombëtare i pranojnë dhe ç’është më e keqja i përsërisin slloganet serbe ku këmbëngulet se kufijtë nuk duhet të ndryshohen me forcë dhe se Kosova është çështje e brendshme e Serbisë.

Lind pyetja: - Kush ka kërcënuar për ndryshimin me dhunë të kufijve të Serbisë? - Republika e Shqipërisë, sigurisht që jo, pasi bëhet fjalë për Kosovën.- Atëherë kush? - jashtëtokësorët?! Kjo është shpikje serbe si pretekst për të mbajtur Kosovën të pushtuar e për të ushtruar dhunë e genocid mbi shqiptarët. Kjo për çudi po ndodh, kur Europa po i heq pengesat kufitare dhe kur është shembur muri i Berlinit që ndante gjermanët. Atëherë përse duhet ruajtur muri – kufi që ndan shqiptarët?

Me deklaratat se Kosova është çështje e brendshme e Serbisë, siç kuptohen nga shqiptarë, në heshtje u thuhet serbëve: “Bëni ç’të doni me shqiptarët në Kosovë”, kurse kosovareve u thuhet: “Pranoni shtypjen nacionale dhe mohimin e të gjitha lirive deri në humbjen e identitetit kombëtar ose dëbimin nga trojet etnike”.

Ky qëndrim nuk është në nderin e Fuqive të Mëdha dhe organizmave ndërkombëtare, si OKB-ja, OSBE-ja, e të tjera, të cilat kanë aprovuar me tonelata vendime e rezoluta në mbrojtje të lirive nacionale e të drejtave njerëzore. aq më tepër kur Kosova me kushtetutën e vitit 1974 të ish federatës jugosllave ishte subjekt konstituiv i federatës, ajo banohej në mbi 80% të territorit të saj nga shqiptarët dhe zor se gjendet në rajon e në Europë ndonjë shtet me përbërje kaq të pastër nacionale.

Atëherë përse Kosova të jetë çështje e brendshme e Serbisë, apo për faktin se serbët janë pushtues dhe sillen me shqiptarët siç janë sjellë nazistët me hebrenjtë.

Europa dhe Bota e dinë mirë se ç’po ndodhe në Kosovë e viset e tjera ku banojnë shqiptarët në trojet e veta të ish federatës jugosllave dhe si po shtypen e denigrohen ata. Këtë ua kanë bërë të njohur mirë Fuqive të Mëdha e të gjithë organizmave ndërkombëtare Presidenti Rugova dhe qeveria e Kosovës, të gjitha partitë politike e organizatat politiko – shoqërore të shqiptarëve në ish federatën jugosllave dhe në diasporë. Po kështu situatën në Kosovë e kanë bërë prezent qeveria, diplomacia, të gjitha partitë politike e masmedia e Republikës të Shqipërisë, megjithëse duhet të bënin edhe më shumë. Këtë gjendje e kanë konstatuar edhe të dërguarit e organizmave ndërkombëtare, si të OKB-së, të OSBE-së etj, si edhe personalitetet e larta shtetërore, shkencore e kulturore nga vende të ndryshme të botës.

Por siç duket të gjitha këto nuk mjaftojnë për fuqitë e mëdha, për OKB-në, për Këshillin e Sigurimit, për OSBE-në e të tjera, ta shtrojnë për zgjidhje çështjen e Kosovës, në kuadrin e zgjidhjes të të gjitha çështjeve në ish federatën jugosllave.

Ngjarjet e zhvilluara në këto pesë vitet e fundit, me shpërbërjen e federatës jugosllave, po tregojnë se shovinistët serbë, me forcën e armëve po kërkojnë të krijojnë serbinë e mad-

he dhe po ushtrojnë dhunë dhe terror të tipit nazist ndaj popujve jo serbë. Nga ana tjetër duket sikur po përsëritet historia, fuqitë e mëdha dhe organizmat ndërkombëtare, po u bëjnë lëshime agresorëve serbë ashtu siç u bënë nazifashistëve në vigjilje të Luftës të Dytë Botërore, duke ua shtuar atyre oreksin.

Qëndrimi i Fuqive të Mëdha dhe organizmave ndërkombëtare ndaj agresorëve serbë po zhgënjëjnë shpresat e popujve në ish federatën jugosllave, ndërhyrja e tyre është pavendosur e joefektive. Ajo kufizohet kryesisht në ndihma humanitare. Ata lejuan agresorët fashistë serbë të kryejnë masakrën më të madhe, pas atyre të Hitlerit në Luftën e Dytë Botërore, masakruan në korrik të 1995-ës 8000 burra në Strebencë të Bosnjes.

Asgjë nuk po bëhet kundër dhunës, genocidit e spastrimeve masive etnike.

Kujtojmë pamjet sa tronditëse aq edhe poshtuese me pengjet paqeruajtëse, kur i shikojmë të lidhur si qenër pranë objektivave për mbrojtje ajrore. Me këtë fashistët serbë u bëjnë sfidë, jo vetëm shteteve të mëdha, Francës e Anglisë, por edhe OKB-së e NATO-s. Dhe për çudi në vënd që t'u jepej këtyre fashistëve një mësim më i rëndë se ç'iu dha Sadam Huseinit, po i kërkohet Rosisë tu lutet "vëllezërve sllavë" t'i lirojë këto pengje. Nuk po kuptohet se çfarë interesash i pengojnë për të vepruar kështu e për të pranuar këtë sfidë e poshttrim. Kjo e ka ulur shumë prestigjin e besimin në Fuqitë e Mëdha dhe në organizmat ndërkombëtare në sytë dhe shpresat e popujve.

Fuqitë e Mëdha dhe organizmat ndërkombëtare nuk pushojnë së kërkuari edhe nga shqiptarët të durojnë shtypjen, dhunën e diskriminimin, që të ruhet paqja në rajon. Kjo kërkesë bëhet sidomos ndaj kosovarëve mbi të cilët po ushtrohet genocid i tipit nazist. Edhe shqiptarët në Maqedoni që përbëjnë mbi 1/3 e popullsisë së këtij shteti dhe pa të cilin nuk mund të krijohet shteti maqedonas, trajtohen si qytetarë të dorës së dytë, duke u mohuar deri arsimimin në gjuhën amtare dhe jo më t'u njihet e drejta si pjesarë shtetformues. Edhe organizmat ndërkombëtare e Fuqitë e Mëdha megjithëse e njohin gjendjen denigruese të shqiptarëve, u kërkojnë atyre ta durojnë këtë gjendje në interes të stabilitetit të Republikës së Maqedonisë e të gjendjes në rajon, pa folur për të drejtat e shqiptarëve në Mal të Zi e në Serbi, megjithëse ata përbëjnë minoritete kompakte në trojet e tyre.

Një qëndrim i tillë i shteteve të mëdha dhe organizmave europiane e botërore ndaj shqiptarëve në Kosovë dhe në viset e tjera në ish federatën jugosllave është kryesisht i pa kuptueshëm, kur shkelen hapur e brutalisht parimet e pranuar nga çdo shtet e kolektivisht të drejtat më elementare të njeriut, por edhe për rrezikun e përhapjes të luftës në rajonin e Ballkanit, të Europës dhe me gjerë.

Me gjithë përpjekjet e shqiptarëve që të fitojnë me rrugë paqësore duke duruar shtypjen e egër që ushtrohet mbi ta, sidomos me pushtimin serb të Kosovës, durimi ka një kufi, dhe nga faktori ndërkombëtar përveç këshillës, "Duroni", nuk po shohim asnjë veprim ndaj okupatorëve shtypës. Konflikti i provokuar vazhdimisht nga pushtuesit serbë në Kosovë, një ditë mund të shpërthejë dhe po ndodhi kjo, konflikti do të shpërthejë e do të përfshijë të gjithë shqiptarët, pasi ata nuk do të durojnë që bashkëkombasve tanë t'u ndodhë ajo që po vuajnë boshnjakët, që të vriten, të përdhunohen dhe të përzihen nga vatrën e tyre.

Nëqoftëse do të shpërthejnë luftimet në Kosovë, kosovarët për t'ju shpëtuar raprezalieve, do të vijnë tek vëllezërit e tyre në Shqipëri, në Maqedoni e në Mal të Zi. Asnjë kufi nuk do të mund të mbajë të ndarë të shtatë milion shqiptarët të ndihmojnë njeri - tjetrin e të bashkohen në një shtet të vetëm, pasi të dy anët e kufirit prej derdhjes së Bunës në detin Adriatik e deri në liqenin e Prespës banohen nga shqiptarët.

Po filloi konflikti në Kosovë, do të përfshijë njëherësh jo vetëm katër shtete, Serbinë, Shqipërinë, Maqedoninë e Malin e Zi, por edhe të gjithë Ballkanin e më gjerë. Serbët duhet ta dinë mirë se të shtatë milion shqiptarët të bashkuar në luftë, zor ti trembin zagarët e çiftet e Millosheviçit dhe as dymbëdhjetë milion serbët që jetojnë në të gjithë hapësirën e ish Jugosllavisë, edhe sikur të mos jenë të zënë me luftën në Bosnje e Kroaci.

Përsa u takon thënjeve se shqiptarët janë frikacakë, këtë mund ta thonë vetë frikacakët. Ne i njohim e i respektojmë popujt fqinjë, se jo njëherë jemi matur me ta, sidomos me serbët, por edhe duke luftuar krah për krah njeri me tjetrin kundër nazifashistëve. Në një gjë e dime mirë, serbët na kanë parë vetëm gjoksin dhe jo shpinën.

Ne nuk kemi dëshiruar dhe nuk dëshirojmë luftën me asnjë popull e jo më me fqinjët, pasi lufta vetëm fatkeqësi u sjell popujve dhe i armiqëson ndërmjet tyre, kurse ne duam miqësi e vëllazëri me popujt, e në radhë të parë me fqinjët. Por nëqoftëse lufta na imponohet, ne do të ngrihemi, siç thotë populli ynë nga 7 deri në 70 vjeç, një për të gjithë e të gjithë për një, por edhe unë bashkë me shokët e mi do të ngrihemi, megjithëse i kemi kaluar të 70-tat.

Historikisht popullit tonë i është dashur të ndeshet në luftë me armiq më të fortë, më të shumtë në numër e në armatim dhe jo vetëm u ka qëndruar përballë me guxim e trimëri, por edhe ka fituar kundër tyre. Tani populli shqiptar ka shtetin e tij, ka një potencial të mjaftueshëm njerëzor e intelektual dhe kuadro të shumtë e të aftë për t'a mobilizuar drejtuar popullin edhe në luftë dhe për ta çuar atë në fitore.

Përsa u përket armëve, populli ynë ka luftuar me çfarë ka mundur dhe në luftë e sipër është armatosur me armët që u ka rrëbmyer armiqve duke i mundur ata. Sot popullit tonë nuk do ti mungojnë armët dhe këtë e dine mirë armiqët e shqiptarëve.

Unë bashkohem me dëshirën e kërkesën që kanë shqiptarët ndaj të gjitha partive politike shqiptare, kudo kue ushtrojnë aktivitetin e tyre, që të merren vesh menjëherë në mes tyre e të formulojnë një program të përbashkët për zgjidhjen e çështjes kombëtare Shqiptare. Kjo është urgjente, pasi shtrirja e konfliktit në jug të Ballkanit është rrezik imediat dhe ai në radhë të parë do të na godasë ne Shqiptarëve. Kam besim e bindje se po ndodhi e keqja e filloi lufta shqiptarët do të veprojnë si një trup i vetëm. Partitë politike dhe të gjitha organizatat politiko – shoqërore do ti lënë menjëherë mënjanë grindjet e mosmarrëveshjet në mes tyre.

Ata me siguri do të veprojnë si Rilindasit tanë të lavdishëm, me parrullën e tyre lapidare, "Feja e shqiptarit është shqiptaria", pasi në atë kohë feja ishte rreziku që i ndante shqiptarët, kurse sot, në rast rreziku, të gjithë shqiptarët do të bashkohen me parrullën, "Partia e shqiptarit është shqiptaria", pasi rreziku i përçarjes së shqiptarëve sot janë partitë politike.

Askush nuk ka të drejtë ti akuzojë e fajësojë shqiptarët nëse fillon konflikti në Kosovë, pasi askush si shqiptarët nuk është përpjekur që të mos nisë ky konflikt. Ata kanë duruar e po durojnë shtypjen e poshtërimit më të rëndë, për ta evituar atë, në kundërshtim edhe me karakterin e tyre. Por siç thamë durimi ka një kufi.

Kryetari

Gjeneral Lejtnant Rrahman Parllaku

ORGANIZATA E BASHKUAR E VETERANËVE TË LUFTËS ANTIFASHISTE NACIONAL ÇLIRIMTARE

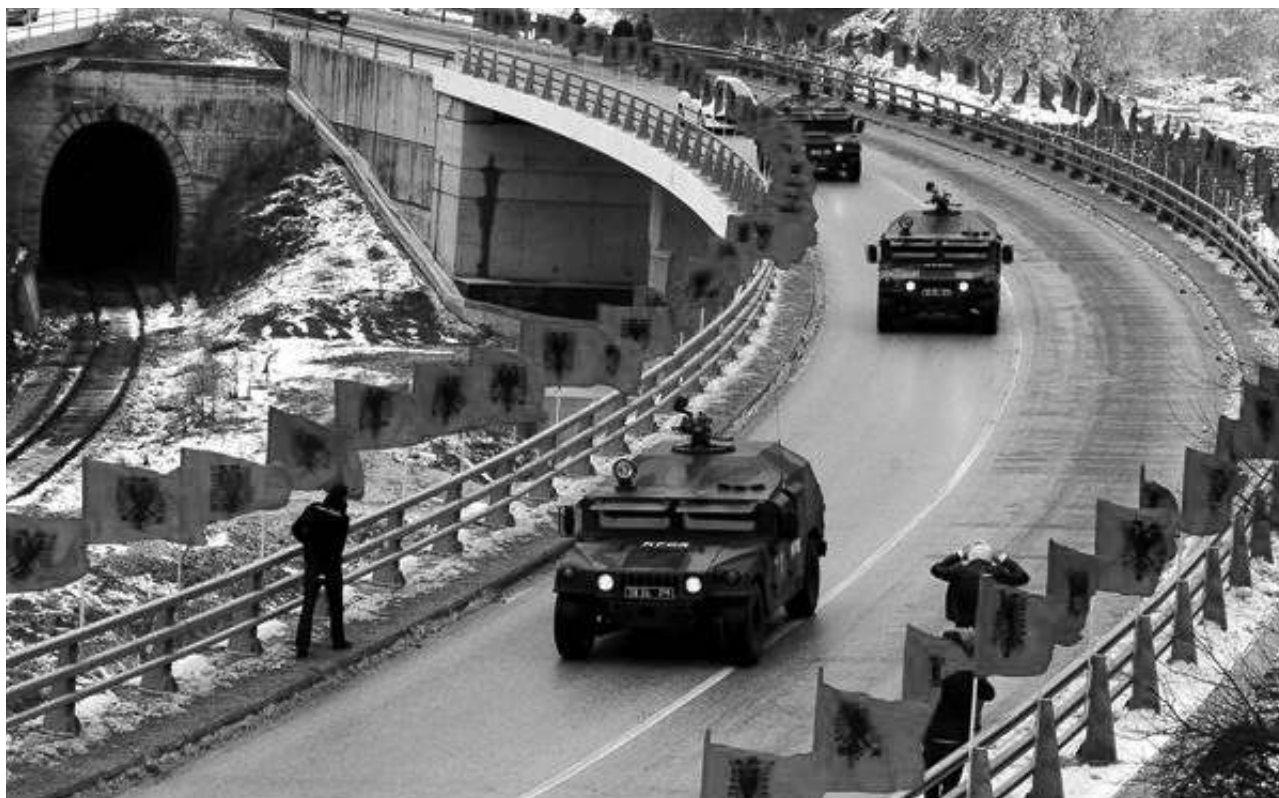
DEKLARATË

Pa Kosovën dhe pa kosovarët nuk vjen paqja në Ballkan

Sot në gjithë botën agjensi të lajmeve, shtypi dhe mjetet elektronike të informacionit vazhdimisht vënë në dijeni publikun e gjerë mbi luftimet në Kosovë. Ato paraqesin dukshëm terrorin shtetëror që po ushtron krimineli Millosheviç ndaj popullit shqiptar me të gjithë arsenalin ushtarak që trashëgoi ushtria serbe nga ish ushtria jugosllave, si dhe furnizimet me armë që ka marrë e merr nga qeveria Ruse.

Po ti ndjekësh me vëmendje këto informacione vëren se ka një preokupacion të opinionit të gjerë botëror që shpreh indinjatë për vrasjet masive të fëmijëve, grave dhe pleqve, për djegiet dhe shkatërrimet e fshatrave dhe krahinave të tëra, për genocidin e spastrimin etnik që po kryehet në Kosovë. Ata me të drejtë po e njësojnë gjendjen e sotme në Kosovë, me atë që u zhvillua në Bosnje, përfundimet e së cilës janë ende të freskëta në mendjet e gjithë europianëve.

Ekziston ky qëndrim human e njerëzor në opinionin e gjerë dhe bëhet thirrje prej tij, për

të ndërhyrë me forcë e në mënyrë që ti jepet fund kësaj katastrofe që po përsëritet brenda pak vitesh në qendër të Europës nga Bosnja në Kosovë. Nga ana tjetër të indinjon e zemëron fakti që fuqitë e mëdha europiane, ato që përbëjnë Grupin e Kontaktit dhe forcën kryesore në NATO, e shikojnë gjendjen me një indiferentizëm cinik e neveristës. Veçanërisht të indinjon fakti se bëhen përpjekje për ta barazuar luftën për liri, për të drejta njerëzore, për mbrojtjen e vatrave të tyre, për mbrojtjen e identitetit kombëtar në trojet e veta etnike, që po bën Ushtria Çlirimtare Kombëtare dhe gjithë populli i Kosovës, me barbanizmin e spastrimin etnik që po bën Millosheviçi në Kosovë.

Cinizmi e paturpësia e Grupit të Kontaktit ka arritur deri atje sa që për terrorizmin shtetëror serb bën fajtor "terroristët" e UÇK-së. Ndoshta Grupi i Kontaktit kërkon të gjejë "fakte" për të bërë fajtor luftëtarët e UÇK-së edhe për ngjarjet e vitit 1989-1992, kur Millosheviçi i bekuar nga Kryqi i Peshkopit Pavle i hoqi autonominë Kosovës, shkatërroi edhe institucionet e ndërtuara në bazë të Kushtetutës të ish Federatës Jugosllave, mbylli shkollat dhe të gjitha qendrat kulturore e mjetet e informimit, pushoi nga puna qindra mijë punonjës shqiptarë të sferave të ndryshme dhe vendosi regjimin pushtues ushtarak, ndonëse dihet botërisht se UÇK këtë vit u paraqit si faktor i ri në lëvizjen Çlirimtare të Kosovës.

Mesa duket ky cinizëm e qëndrim denigrues e keqdashës i Fuqive të Mëdha Europiane ndaj popullit shqiptar kërkon të ruajë traditën e atyre padrejtësive shkatërruese të Konferencës së Londrës, ku Shqipëria u përdor prej tyre si plaçkë tregu për të kënaqur orekset ortodokse sllavo-greke.

Nga ato padrejtësi antinjerëzore populli ynë vuajti e po vuan prej afër një shekulli e kjo bëhet nga të njëjtat fuqi, për të ruajtur interesat e tyre konjunkturale dhe marrëdhëniet që kanë me Rusinë, paçka se vritet e shfaroset një popull i tërë.

Edhe Amerika, që dikur ndihmoi të krijohej një shtet shqiptar qoftë edhe i cunguar, sot po tregohet inaktive dhe e pavendosur për të ndërhyrë forcërisht e për të ndaluar terrorizmin shtetëror serb, spastrimin etnik të Kosovës dhe ti japë fund marrëveshjes së Grupit të Kontaktit, që i ka lënë dorë të lirë kriminelit Millosheviç të bëjë në Kosovë atë që bëri në Bosnje. Bosnja ka treguar se Millosheviçi vetëm gjuhën e forcës njeh. Këtë forcë ne shpresojmë ta tregojë Amerika me NATO-n, sa nuk është tepër von.

Ditët e fundit qarqe të caktuara të furnizuara nga mjetet e informimit serb po trumpetojnë se Ushtria Çlirimtare është goditur rëndë e po shkatërrohet dhe Millosheviçi para mëse një jave shpalli se ofensiva kundër UÇK-së e arriti qëllimin, porsiq thotë populli gënjeshtër i ka këmbet të shkurtëra dhe këto ditë luftimet po zhvillohen me intensitet gjithnjë në rritje.

Lufta ka fitore dhe humbje, po për një gjë jemi të sigurt se lufta çlirimtare e një populli, pa marrë parasysh kohën e zik-zaket e saj është e pamposhtur. Në luftë e sipër fitohet përvoja, megjithëse kjo përvojë paguhet me gjak. Na vjen mirë që UÇK-ja pou shmanget luftimeve frontale, ku armiku është shumë superior në forca e sidomos në teknikë luftarake. Ne kemi bindje se lufta çlirimtare do të zhvillohet në shumëllojshmëri e saj. Shembull për këtë janë luftërat e popullit tonë për liri, që nga koha e Skënderbeut, lufta për pavarësi e deri te Lufta Nacional - Çlirimtare, si edhe nga përvoja botërore, kur edhe popujt e vegjël i kanë përgjyjur të mëdhenjtë, që nga lufta e popullit spanjoll kundër Napoleonit e deri tek ajo e ditëve tona, si lufta e çeçenëve kundër Rusisë. Përparësia e saj është se ajo zhvillohet kryesisht pa front, goditjet jepen të befasishme dhe atje ku armiku nuk e pret, në front e prapavijë, në fshat e qytet, kundër rrugëve të komunikacionit, kundër garnizoneve të veçuara, bazave të furnizimit, shtabeve, pikave të drejtimit, e tjera.

Krahas luftimeve të reparteve në fshatra e krahina, një rëndësi të veçantë merr lufta guer-rile në qytete, pasi ajo godet brenda qendrave kryesore dhe efektet morale e psikologjike të kësaj lufte janë shumë të mëdha.

UÇK e ka zhvilluar luftën vetëm kundër forcave represive të policise, të forcave parausht-arake, të ushtrisë e të atyre qëbashkëpunojnë me ta. Ajo nuk ka vrarë as fëmijë, as gra, e as pleq, siç vrasin në masë forcat e fashistit Millosheviç, të cilat bëjnë terror kundër popullsisë së pambrojtur. E keqja është se megjithë qëndrimin human të UÇK-së, atë e akuzojnë për terrorizëm, prandaj mendoj se nuk duhet hezituari, duhet të goditen e të hidhen në erë ob-jekte brenda në Beograd e në qytete të tjera serbe që të ndihet edhe atje era e barutit dhe e dinamitit. Në këto veprime mund të ketë viktimë në popull, por kjo do ta bëjë të mendohet më mirë popullin serb që të mos fërkojë duart ose të jetë sehirxhi kur masakrohet populli shqiptar. Boll po thonë shqiptarët, “Oh nëna ime”, le të thërrasin edhe serbët, “Lele majko”.

Ajo që sot shqetëson e preokupon shumë çdo shqiptar është se forcat politike në Kosovë nuk po merren vesh mes tyre për të vepruar bashkarisht në këtë luftë, e për ti dhënë gjithë ndihmën e nevojshme Ushtrisë Çlirimtare Kombëtare si faktori kryesor që do ta detyrojë Millosheviçin të ulët në tryezën e bisedimeve dhe do ti sjellë popullit fitoren. Fatkeqësisht kjo ndodh edhe brenda kufijve shtetërorë ku nuk arrihen marrëveshjet e duhura mes for-cave politike.

Tani është momenti historik dhe shansi për zgjidhjen e Çështjes Kombëtare, prandaj u bëjmë thirrje të gjitha partive politike, të djathta apo të majta qofshin, kudo që ushtrojnë veprimtarinë e tyre brenda apo jashtë kufijve, si edhe atyre në diasporë që kanë krijuar dasi mes shqiptarëve, po ta quajnë vehten parti shqiptare, duhet ti lënë mënjatë meritë e grindjet partiake dhe sëbashku me intelektualët e njerëzit e ndershëm, që janë shqiptarë të vërtetë, të bashkohen me parullën “Një Komb, Një Qëndrim” dhe të japim gjithçka për luftën duke marrë pjesë aktive në të. Shqiptarët kanë luftuar si vullnetarë në ndihmë të popujve të tjerë e për çlirimin e tyre, kurse sot po luftohet për çlirimin e bashkimit e kombit tonë, askush që është shqiptar i vërtetë nuk duhet ti largohet kësaj detyre të shenjtë që nga fëmijët e deri te të moshuarit si unë.

Qeveria shqiptare nuk duhet lënë në asnjë mënyrë që vendi ynë të kthehet në tampon si Maqedonia për ta izoluar Kosovën, por duhet t’u krijojë luftëtarëve të lirisë të gjitha lehtësitë që të lidhen e të komunikojnë me botën e me drejtuesit e tyre, të ndihmojë në furnizimin me gjithçka u nevojitet për jetën e veprimtarinë luftarake, të kujdeset për mjekimin e kurimin e të plagosurve, të mos i lërë në mëshirë të fatit të ikurit nga lufta, portë tregojë kujdes mak-simal për ta.

Vendi duhet të jetojë në gjendje gadishmërie të plotë, për këtë përgjegjësi i bie Parla-mentit, Presidentit që është Komandant i Përgjithshëm dhe Kryetar i Keshillit të Mbrojtjes. Ata duhet t’i vënë qeverisë, si organ ekzekutiv, detyrën që ta drejtojë të gjithë jetën e vendit në forcimin e mbrojtjes.

Sot po bie këmbana e lirisë dhe e bashkimit të kombit, të gjithë në këmbë për të vënë në jetë parrullën “Një Komb, Një Qëndrim”.

*Gjeneral Lejtnant Rrahman Parllaku
Gazeta “55”, 14 gusht 1998, faqe 6*

ORGANIZATA E BASHKUAR E VETERANËVE TË LUFTËS ANTIFASHISTE NACIONAL ÇLRIMTARE

TË FLASIM ME NJË GJUHË PËR KOSOVËN

(Thirrje për bashkim në mbrojtje të luftës në Kosovë)

Shqiptaret do të kundërshtojnë me çdo mënyrë e mjet një plan që do të parashikonte ndarjen e Kosovës në zona në mes forcave paqeruajtëse dhe sidomos do të reagonin ashpër në qofte se forcat ruse vendoseshin në kufirin verilindor të Kosovës dhe pa qenë nën komandën e NATO-s. Me një veprim të tillë do të sanksionohet ndarja defakto e Kosovës dhe do të shpërblehet mirë i akuzuari i Gjyqit të Hagës, kriminelin Millosheviç për genocidin dhe spastrimin etnik të Kosovës.

Rusia dihet që historikisht ka mbështetur veprimet e sllavëve të Jugut për pushtimin e trojeve tona etnike. Ajo ka qenë shkaktarja kryesore në mes të fuqive të mëdha europiane,

që me vendimet e marra ne Konferencën e Londrës 1913 copëtuan pjesën më të madhe të trojeve shqiptare në mes sllavëve e grekërve, duke u dhënë serbëve më shumë se gjysmën e tyre. Po nëqoftëse fuqitë e mëdha europiane, anëtare të NATO-s, po përpiqen sot të ndalojnë barbarinë e mëtejshme serbe kundër shqiptarëve dhe të ndreqin sado pak fajet e tyre të së kaluarës për tragjedinë që i ka shkaktuar kombit tonë.

Rusia po e thellon krimin e bërë më parë, pasi edhe sot në prag të shekullit të ri po mbështet barbarinë serbe. Ajo është furnizuesi kryesor me armë te kohës e në sasi të mëdha të ushtrisë serbe, me të cilat kriminelët e Millosheviçit po vrasin gra, fëmijë e pleq në Kosovë, po shkatërrojnë, djegin e rrafshojnë pasurinë e tyre dhe po bëjnë spastrimin total etnik të shqiptarëve. Rusët në asnjë rast nuk i kanë kundërshtuar e dënuar këto barbarizma, përkundrazi ata janë ngritur në këmbë kundër bombardimeve të Serbisë, që kanë për qëllim ta detyrojnë kriminelin Millosheviç t'i japë fund barbarisë serbe në Kosovë dhe të pranojë kushtet e vëna nga NATO, në mënyrë që t'u kthehet siguria të dëbuarve që mezi popresin të kthehen në trojet e tyre edhe nëse shtëpitë i kanë të djegura etë shkatërruara. Po shqiptarët kurrë nuk do ta ndienin veten të sigurt po të ktheheshin ne zonën ku do të kishte trupa ruse dhe aq me tepër nëse këto nuk do te ishin nën komandën e NATO-s. Është bindja e përgjithshme se rusët do të pengojnë kthimin e të debuarve shqiptarë në trojet e veta, duke e plotësuar boshllëkun që krijohet me kolonën serbe.

Shqiptarët duan një paqe që t'u japë fund padrejtësive shekullore që janë bërë në kurriz të tyre, padrejtësi që i kanë paguar e po i paguajnë me gjak e sakrifica mbinjerëzore që na ka shkaktuar e po na shkakton barbaria serbe. Ata duan të jetojnë të lirë e me dinjitet në tokën e tyre, e kjo arrihet vetëm kur të zbatohen, e përsëris, pikë për pikë pesë kushtet që NATO i ka venë kriminelit Millosheviç, pasi dihet se asnjëmarrëveshje me Millosheviçin nuk ka pasur jetë në të kaluarën dhe aq më pak mund të ketë tani, kur ai është i cilësuar nga Gjyqi i Hagës kriminel lufte. Po mbetemi tepër skeptik kur dëgjojmë se paqa vendoset pa pjesëmarrjen e shqiptareve, me bisedime direkte dhe duke i bërë lëshime të pajustificueshme të akuzuarit të Gjyqit të Hagës, kriminelit Millosheviç.

Ky injorim nga faktori ndërkombëtar i detyron të gjithë shqiptarët, që o sot o kurrë të jenë të bashkuar për të mbrojtur çështjen tonë kombëtare, ky është momenti që kemi fatin të kemi në anën tonë bashkësinë ndërkombëtare e NATO-n që të mos e humbim këtë shans. Veçanërisht me përgjegjësi do t'i ngarkojë historia udhëheqësit partiakë e shtetërorë, në Shqipëri, në Kosovë, në Maqedoni, në të gjitha trojet shqiptare e në diasporë, që duhet t'i lenë mënjane të gjitha mosmarrëveshjet e të flasim me një zë për çështjen kombëtare, se vetëm kështu do na dëgjohet zëri e nuk do të jemi të injoruar.

Gjeneral Lejtnant Rrahman Parllaku

ORGANIZATA E BASHKUAR E VETERANËVE TË LUFTËS ANTIFASHISTE NACIONAL ÇLRIMTARE

DEKLARATË

Fillimi i luftës së popullit të Kosovës kundër shtypjes nacionale serbe

Rezistenca e popullit Kosovar fillon me vendosjen e pushtetit ushtarak serb, që shkelte çdo liri nacionale e individuale të kosovarëve. Ata injoroheshin e nuk kishin shpresë për përkrahje nga Europa, pasi në atë kohë kur Europa e Bota po heshte dhe bënte sikur s'kishte problem shqiptar brenda federatës Jugollave, dhe as problem kosovar në Ballkan, këta ia bënë me dije Europës dhe Botës se ekziston problemi shqiptar në ish federatën Jugosllave dhe në Ballkan. Këtë e bënë protestat, demonstratat e përleshjet e studentëve të ndjekur nga masat popullore, kundër forcave represive serbe, e bëri në mënyrë të organizuar dhe me mençuri Lidhja Demokratike e Kosovës me në krye burrin e shquar, politikanin Ibrahim Rugova. Rugova ka meritën që u dha formë të organizuar e të drejtuar lëvizjeve e protestave, pas heqjes të autonomisë së Kosovës.

Millosevici i mbylli shkollat, Lidhja demokratike i mbajti të hapura në shtëpitë e popullit patriot kosovar, nuk i la të rinjtë e fëmijët të mbeten analfabet, po i bëri të mësojnë në gjuhën amtare, të ruajnë e mbrojnë kulturën, e bashkë me ta, të rrisë ndjenjën kombëtare të

rinisë.

Lidhja Demokratike e Kosovës, në kushtet e një terrori të paparë, organizoi zgjedhjet e para demokratike, mblodhi parlamentin në fushë të hapur, pasi policia serbe i mbylli sallën, po në fushë të hapur parlamenti aprovoi kushtetutën e Kosova u shpall Republikë. Të gjitha këto akte të shpallura u bënë pa përfillur presionin e shtetit serb. Ato patën jehonë të madhe e mbështetje brenda vendit. Nën presionin e raprezaljeve të forcave ushtarako-policore serbe populli i Kosovës shkoi në zgjedhje, shpalli republikën dhe krijoi një dy pushtet, njeri ishte i okupatorit dhe tjetri u krijua i popullit, pa marrë parasysh që pushteti i popullit u pengua të funksiononte, kjo ishte një kundërvenie ndaj pushtetit të dhunës tëushtuar nga okupatori.

Këto akte patën rëndësi veçanërisht për të njohur opinionin ndërkombëtar, e për ti tre-guar botës se shqiptarët po i kundërvihen me forcë pushtetit të okupatorit dhe nuk do të pajtohen asnjëherë me gjendjen e krijuar. Edhe qeveria në mërgim e Kosovës vuri në lëvizje emigracionin shqiptar, bëri një punë të madhe informuese, grumbulloi fonde e dërgoi vull-netarë e armatime në ndihmë të luftës.

Kur shkruajmë historinë duhet të përpiqemi të themi të vërtetën më të mundshme dhe të bëjmë vlerësime sa më objektive për ata që dhanë kontribute të veçanta për arritjen e fitores. Unë u përpoqa të jap vlerësimet e mia, si për udhëheqjen e luftës antifashiste nacionalç-lirimtare në Kosovë edhe për udhëheqësin e saj, Fadil Hoxha. Të jap vlerësimet e mia për udheheqjen e Lidhjes Demokratike të Kosovës e drejtuesin e saj, Ibrahim Rugova. Pa tjetër, vleresioj edhe kurorën e fitores, që e meriton heroi legjendar Adem Jashari dhe udhëheqja e ushtrisë çlirimtare të Kosovës, që kurorëzuan me fitoren përfundimtare përpjekjet njëshekullore të shqiptarëve për liri e pavarësi kombëtare. Kur flasim për merita, duhet të ruajmë patjetër nderimet e falenderimet tona për mikun e madh, Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe për atë forcë moderne e mbrojtëse të paqes, dhe lirisë të popujve, NATO-n.

I ftuar nga organizata e veteranëve të LANC-it të Kosovës, une sëbashku me një delega-cion të Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të LANC-it pata rastin të vizitoj Kosovën dy muaj pas çlirimit të saj. Me këtë rast bëmë një vizitë në Prekaz, ku nderuam të rënë duke vënë kurora me lule në varrin e heroit legjendar, komandantit Adem Jashari e familjarëve të tij. Familjen Jashari pata rastin ta vizitoj përsëri më vonë, dhe më gëzoi shumë fakti që kjo familje në traditën e paraardhësve të tyre po shtohet me pasardhës. Jam miqësuar me djalin e Ademit, Lulëzim Adem Jashari, dhe me nipin e tij, Murat Rifat Jashari.

Kam pasur privilegjin e kënaqësinë e veçante që familja Jashari më ka nderuar me medaljen “Adem Jashari”. Do tu jem atyre mirënjohës për jetë.

Lufta e Ushtrisë Çlirimtare, vendosmëria e saj për të bërë çdo sakrificë për çlirimin e pop-ullit nga barbaria serbe, gjeti mirëkuptim dhe fitoi mbështetjen e SHBA-ve dhe të NATO-s. Mençuria e udhëheqjes të luftës së popullit të Kosovës ishte se pranuan këshillat e miqve, nënshkruan vendimet e Konferencës së Rambujesë. Kjo bëri që SHBA e NATO të ndërhyjnë në mbështetje të ushtrisë çlirimtare duke i dhënë fund genocidit që po ushtronin forcat ushtarako-policore të kriminelit Millosheviç në Kosovë.

Ndërhyrja e NATO-s ishte vendimtare në shkatërrimin e forcës ushtarake serbe. Ata e detyruan kriminelin Millosheviç ta tërheqë ushtrinë nga Kosova dhe të pranojë disfatën. Kjo ndërhyrje meriton edhe njëherë falenderimet e të gjithë popullit shqiptar ndaj Amerikës dhe NATO-s.

Lufta e Ushtrisë Çlirimtare të Kosovës, u bë luftë mbarë kombëtare, krijoi një solidaritet

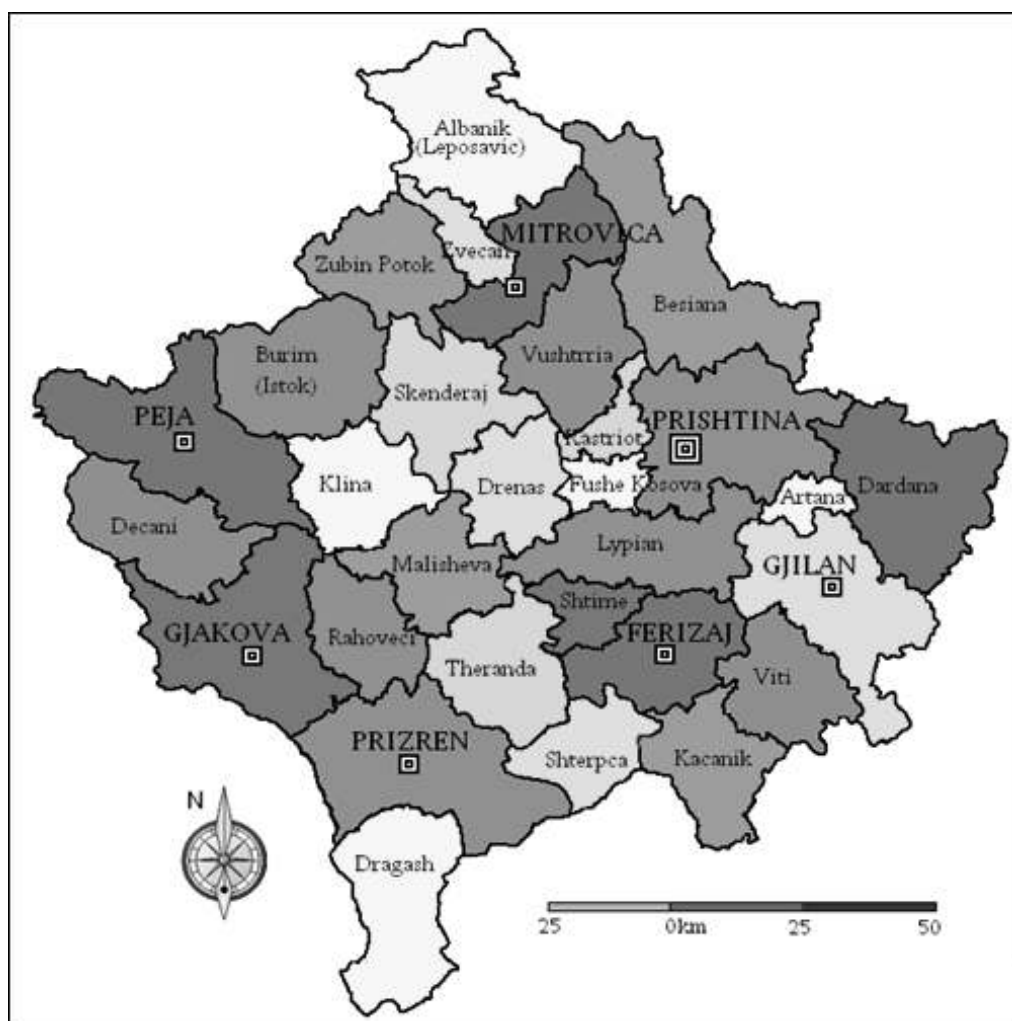
të paparë të të gjithë kombit.

Në të u përfshi qeveria me të gjithë organizatat e saj, u përfshinë të gjitha partitë politike, organizatat e shoqatat jo qeveritare e mbarë populli shqiptar. Kjo u pa qartë në mikpritjen e kujdesin e treguar ndaj të dëbuarve forcërisht prej trojeve të tyre nga kriminelit Milosheviç.

U pritën afër 1 000 000 milion njerëz në Shqipëri. Një eksod i tillë brenda disa javëve do të krijonte krizë në çdo shtet të Europës. Kjo nuk ndodhi në Shqipëri, pasi vëllezërit tanë të ardhur nuk u pritën vetëm nga organet shtetërore, por u mobilizuan të gjitha organizatat shoqërore dhe ajo që e lehtësoi punën ishte se u hap çdo derë shtëpie dhe u pritën me krahë hapur motrat e vëllezërit kosovarë.

Organizata e Oficerëve në Pension e në Lirim dhe Organizata e Bashkuar e Veteranëve të luftës nacional-çlirimtare, si edhe shumë organizata e shoqata joqeveritare u vunë tërësisht në mbështetje të luftës çlirimtare të popullit vëlla të Kosovës, por ardhja masive e të dëbuarve nga Kosova shtroi detyra të mëdha e urgjente që nuk mund të përballoheshin veçmas nga asnjë organizatë joqeveritare.

Lindi nevoja e bashkimit të këtyre organizatave dhe ky bashkim u arrit me nismën e bashkimit në Kuvendin Gjithë shqiptar.

VIZITË E NJË GRUPI USHTARAKËSH TË LARTË, GJENERALË E KOLONELË NË PENSION NË DIVIZIONIN E KUKËSIT E NË KUFIRIN VERILINDOR TË VENDIT

Vizita në divizionin e Kukësit e në kufirin verilindor të vendit u realizua me kërkesën e ushtarakëve të lartë, gjeneralë e kolonelë në pension të shqetësuar për situatën kritike atje, për tu njohur nga afër me ringritjen dhe vënien në gatishmëri të ushtrisë, pas ngjarjeve të viteve 1996 – 1997 dhe për t'u siguruar për fuqinë e ushtrisë sonë në përballje me një provokacion të mundshëm të forcave serbe, nisur nga zhvillimet e luftës të UÇK-së në Kosovë. Kërkesa jonë u mirëprit nga nga ish Ministri i Mbrojtjes, zoti Luan Hajdaraga që e mundësoi këtë vizitë të organizuar mjaft mirë nga Komandanti i Divizionit, gjeneral

Kudusi Lama dhe shtabi i tij, të cilët na njohën me gjendjen e gatishmërisë së divizionit e na çuan në vendislokimet e poligonet e stërvitjes, ku pamë përgatitjen e efektive të llojeve të ndryshme të armëve dhe na u tregua armatimi dhe teknika luftarake në veprim.

Kënaqësia e gëzimi ynë ishte tepër i veçantë, pasi na kishte dëshpëruar shpërbërja e ushtrisë dhe shqetësimi i rrezikut që mund t'i vinte vendit nga mungesa e një mbrojtjeje efektive. Gjeneral Kudusi, ose gjenerali i luftës, siç e ka mbiquajtur Halil Katana në librin kushtuar këtij gjenerali, për kontributin e tij të veçantë në luftën për çlirimin e Kosovës, ato ditë na shoqëroi me përkushtim dhe na spjegoi me hollësi jo vetëm gjendjen e divizionit të tij, por edhe gjendjen e luftimeve që po zhvilloheshin në Kosovë. Ai na shoqëroi në kufirin me krahinën e Hasit dhe na i tregoi në terren të gjitha masat e marra për mbrojtjen e vendit.

E falenderuam nga zemra gjeneralin e palodhur për pritjen e ngrohtë dhe respektin e treguar ndaj nesh, si brezi që i kushtoi jetën shërbimit ushtarak.

Për mua kënaqësia ishte e dyfishtë, pasi Kudusiun e kisha njohur tepër të ri, në fillimet e karrierës së tij ushtarake dhe të dy jemi nga krahina e Lumës.

Pas kthimit ishte detyra jonë ti shprehnim falenderimet zotit Hajdaraga që na mundësoi vizitën, e cila jo vetëm na dha qetësi shpirtërore, por edhe na siguroi se vendi kishte zot dhe ndihma për luftetarët e Kosovës nuk do të mungonte.

S.Onuzi

DISA DITË NË KOSOVËN E LIRË

Një delegacion i Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës, i kryesuar nga unë dhe i përbërë nga Sadik Bekteshi, Muhamer Spahiu, Liri Belishova, Alfred Moisiu e Astrit Leka, bemë një vizitë në Kosovë për të parë Kosovën e lirë, pas afër një shekulli vuajtjesh nën sundimin barbar serb, që me zjarr e gjak u përpoq ta zhdukë popullin autokton shqiptar nga trojet e veta etnike. Kjo barbari serbe u shfaq me një egerrsi që ja kaloi edhe holokaustit nazist ndaj hebrenjve në Luftën e Dytë Botërore.

Ne shkuam edhe për të plotësuar një dëshirë të kolegëve e bashkëlufëtetarëve tanë, veteranë të Luftës Nacionalçlirimtare të Kosovës dhe për të krijuar lidhje e marrëdhënie vëllazërore në mes të organizatave tona, për të dhënë kontributin e përbashkët, sado modest, në forcimin e lidhjeve dhe bashkëpunimin e klasës politike dhe shtresave të popullit, që, sipas vlerësimit tonë, është vendimtar që Kosova t'i shërojë sa mëparë plagët e luftës dhe që populli shqiptar, si një trup i vetëm, të ecë me shpejtësi drejt zhvillimit, përparimit e integritetit në Europë.

Për këto probleme madhore të marrëdhënieve të organizatave tona, delegacioni ynë bisedoi me kryesinë e organizatës së veteranëve të Kosovës. Bisedimet u zhvilluan në frymë vëllazërore e shumë konstruktive. U bënë prezent problemet me të cilat ndeshen organizatat tona, pozicionin që mbajnë në mbarë hapësirën shqiptare, detyrat për ruajtjen, mbrojtjen e zhvillimin e traditave patriotike dhe për përçimin e tyre brezit të ri, veçanërisht përçimit të traditave të Luftës Nacionalçlirimtare.

Pritja nga shokët e bashkëlufëtetarët tanë ishte shumë vëllazërore. Për të gjitha problemet e diskutuara në takimin me kryesinë e veteranëve, por edhe në bisedat e zhvilluara me kryetarin Ramadan Vraniqi dhe personalitete të tjera të luftës, anëtarë të kryesisë, zotërinjtë

Fadil Hoxha, Xhavit Nimani, Imer Pula, Veli Deva e të tjerë, gjetëm mirëkuptim të plotë, sidomos për nevojën e bashkëpunimit të faktorit politik në Kosovë, në Shqipëri, në mbarë hapsirën shqiptare në Ballkan e diasporë, si edhe të lidhjeve të ngushta që duhen krijuar Shqipëri-Kosovë.

Sipas pikpamjeve të përbashkëta, kjo do të arrihet vetëm kur t'u jepen fund grindjeve e dasive në klasën politike si në Kosovë, ashtu edhe në Shqipëri dhe kur të punojmë sëbashku për të mobilizuar të gjithë potencialin energjik e intelektual, aftësinë e vendosmërinë që ka treguar populli ynë gjatë shekujve për ekzistencë, të cilën e demostroi me madhësi në luftën për çlirimin e Kosovës dhe në përballimin e krizës të të shpërngulurve, aq sa kthimi i tyre me shpejtësi mahnitëse në vatrat e shkatërruara, e befasoi dhe e çuditi botën.

Vetëm të bashkuar ne do ta kemi ndihmën e faktorit ndërkombëtar për stabilizimin e gjendjes në Kosovë, për rindërtimin e saj si dhe për zhvillimin e Shqipërisë e të Kosovës.

Është fat për kombin tonë që për herë të parë në historinë e tij pati dhe ka në anën e vet fuqitë më të mëdha të botës, Shtetet e Bashkuara të Amerikës, Bashkimin Europian dhe forcën e tyre ushtarake, NATO-n, që e detyruan kriminelin Millosheviç të tërheqë forcat e tij ushtarake paramilitare e terroriste nga Kosova.

Gjatë katër ditëve që qëndruam në Kosovë, ne patëm mikpritjen e përkujdesjen e veçantë të vëllezërve tanë kosovarë. Ata na mundësuan njohjen me kryeqytetin e Kosovës, Prishtinën. Në këto vizita na shoqëroi vetëkryetari i organizatës, zoti Ramadan Vraniqi. Ai ishte me ne edhe në vizitat që bëmë në Institutin e Historisë dhe në Arkivin e Kosovës, ku na pritën drejtorët përkatës, zotërinjtë Fehmi Rexhepi e Jusuf Bajraktari.

Në vizitat jashtë Prishtinës na shoqëroi antari i kryesisë, personaliteti i njohur, zoti Imer Pula. Vizita bëmë edhe në qytetin, fatkeqësisht ende të ndarë të Mitrovicës, ku pamë shkatërrimet që ishin bërë, kryesisht në pjesën e banuar nga shqiptarët.

Nga Mitrovica shkuam në Drenicë, ku janë zhvilluar luftimet më të ashpra e janë bërë shkatërrimet më të mëdha në të gjithë Kosovën.

Në Skënderaj na priti, në mungesë të kryetarit, zëvendësi i tij, Fadil Rustemi. Ai na njohu me gjendjen e rrethit dhe me përpjekjet e popullatës së Drenicës, që ishin drejtuar kryesisht në ndërtimin e një strehe ku do të kalonte dimrin çdo familje.

Shkuam edhe në Prekaz në shtëpinë e vëllezërve Jashari. Kjo familje ka bërë një akt heroizmi masiv. Dy herë theu sulmin serb familja Jashari, por në sulmin e tretë serbët vunë në veprim armët e rënda, përfshi edhe tanket. Nga 20 pjestarët e familjes që ndodheshin në shtëpi, kishte shpëtuar vetëm një vajzë 11 vjecare. Në kujtim të tyre ne vumë një buqetë me lule në varrin e komandantit legjendar të UÇK-së, Adem Jashari.

Nga Drenica shkuam në Pejë, në qytetin më të shkatërruar të Kosovës. Pamë se edhe aty kishte filluar jeta. Kudo bëheshin pastrime të rrënojave dhe ndërtime të reja. Në Pejë u pritëm me dashamirësi të veçantë nga Prefekti i Pejës, Ethem Çeku. Ai na njohu me gjendjen në prefekturë, me punën që bëhej për rindërtimin e qytetit dhe masat për të pastrehët në atë prag dimri. Na gëzoi bashkëpunimi i të gjitha forcave politike dhe fakti si Prefekti i aktivizonte njerëzit në drejtimin e punëve në prefekturë e komuna.

Pas Pejës, në kalim e sipër vizituam Deçanin, që gjithashtu ishte i djegur e i shkatërruar. Edhe në Gjakovë nuk qëndruam gjatë, por pamë pazarin e vjetër që ishte shkatërruar plotësisht, duke fshirë edhe vlerat monumentale që mbartte nga e kaluara. Në vazhdim të rrugëtimit vizituam edhe qytete të tjera më pak të dëmtuara si; Prizrenin, Shtimjen, Ferizajn e Kaçanikun.

Gjatë qëndrimit në Kosovë, me kërkesën tonë, u pritëm dhe zhvilluam bisedime me zotërinjtë Bujar Bukoshi, Hashim Thaçi e Rexhep Qosja. Në këto takime morem u sqaruam për kërkesën që ne kishim ndaj tyre: “Afrimin e bashkëpunimin e të gjithë faktorit politik në Kosovë, për të shfrytëzuar fitoren e UÇK-së e të popullit të Kosovës dhe faktorit ndërkombëtar (NATO-s që na mundësoi dëbimin e okupatorit nga Kosova).

T’i përvishemi punës bashkërisht për konsolidimin e fitores së rindërtimit të Kosovës dhe çuarjes përpara të procesit të pavarësisë”.

Kërkesave tona bashkëbiseduesit iu përgjigjën në mënyrë pozitive dhe na premtuan se do të përpiqeshin e do të ishin të vendosur në arritjen e bashkëpunimit për interesa kombëtare, megjithë dallimet e deritashme.

Ne i falenderojmë për pritjen që na rezervuan e sqarimet që na dhanë për gjendjen në Kosovë dhe marrëdhëniet me përfaqësuesit e organizmave ndërkombëtare dhe KFOR-in, si edhe për konsideratën që shprehën për veteranët e Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare.

I bëmë kërkesë për takim edhe Presidentit Rugova, por ai na shprehu nëpërmjet shefit të protokollit keqardhjen se nuk mund te na priste në atë kohë, pasi ishte i zënë me takime të planifikuara më parë, kurse ne e patëm të pamundur të prisnim për një takim të mëvonshëm.

Mendimi ynë dhe i veteranëve të Kosovës është se detyra kryesore sot është krijimi i lidhjeve sa më të ngushta e të bashkëpunimit të dyanshëm Shqipëri-Kosovë, në marrëdhëniet politike, ekonomike, kulturore, shoqërore, të infrastrukturës e deri te ato familjare, për ta bërë de fakto inekzistent kufirin ndarës të dy vendeve tona.

Vizita në Kosovë na dha mundësi të shkëmbejmë mendime me bashkëluftëtarët tanë dhe arritëm në përfundime të përbashkëta për problemet që diskutuam për gjendjen në Kosovë e në Shqipëri, për nevojën e bashkëpunimit të faktorëve politikë në interes të konsolidimit të fitores e të rindërtimit të Kosovës, për ecjen përpara drejt pavarësisë, për stabilizimin e gjendjes në Shqipëri duke goditur krimin e organizuar e vendosjen e rendit, si edhe për luftën kundër korrupsionit e varfërisë që ka mbërthyer vendin.

U shprehëm falenderimet tona udhëheqjes së veteranëve të Kosovës për mikpritjen e ngrohtë e vëllazërore dhe zotit Ramadan Vraniqi për kujdesin e veçantë e mikpritjen vëllazërore që tregoi gjatë kohës që ne qëndruam në Kosovë duke na përcjellë deri në Prizren. Ky qëndrim vëllazëror, i hapur e i sinqertë bëri që vizita jonë të mbyllej me sukses.

Do të përpiqemi t’ipërgjigjemi mikpritjes së tyre në Tiranë, gjatë vizitës që presim të zhvillojnë ata në Shqipëri, sipas ftesës që u kemi dërguar.

Gjeneral Lejtnant Rrahman Parllaku

Gazeta “Albania”

12 tetor 1999

ORGANIZATA E BASHKUAR E VETERANËVE TË LUFTËS ANTIFASHISTE NACIONAL ÇLIRIMTARE

PROTESTË

Aleanca Ushtarake Beograd – Shkup Aleancë për luftë kundër shqiptarëve

Takimi Xhingiç - Gjeorgjevski në Shkup, shpalli marrëveshjen ushtarake për luftë kundër shqiptarëve në Maqedoni e në Kosovën Lindore, por me synim edhe krejt Kosovën, pasi sipas tyre ajo na qenka qendra e “terrorizmit” shqiptar.

Ne shikojmë me shqetësim se potë ndodhte kjo, do të përsëriteshin aleancat e vjetra ballkanike që, sic dihet, bënë raprezaljet e krimet më të egra kundër shqiptarëve, u dëbuan qindra mijëra vetë nga trojet e tyre etnike.

Shqiptarët do t’u jenë mirënjohës për jetë SHBA-së dhe antarëve të NATO-s për ndihmën shpëtimtare, që u dhanë vëllezërve tanë në Kosovë, duke u krijuar mundësi të kthehen në vatrën e tyre. Po nga ana tjetër na dëshpërojnë sot qëndrimet e disa përfaqësuesve të organizmave ndërkombëtare, që po i fajësojnë e po i cilësojnë shqiptarët si shkaktarë të të gjitha trazirave në Ballkan. Cilësime të tilla po inkurajojnë shkaktarët e vërtetë të këtyre trazirave në rajon sllavët, shtypësit shekullor të shqiptarëve, të cilët po vazhdojnë edhe sot t’u mohojnë atyre edhe të drejtat më elementare nacionale e njerëzore.

Shqiptarët po quhen terroristë, por askush nuk mund të sjellë qoftë edhe një fakt të vetëm që të vërtetojë se luftëtarët shqiptarë kanë vrarë civilë e sidomos fëmijë, gra e pleq. Nga ana tjetër, nuk po dënohet dhuna e terrori i hapur shtetëror, që po ushtrohet kundër shqiptarëve.

Ishin rrënjëthënë pamjet televizive të krimit që kryen forcat maqedonase kur nxorën nga makina dy shqiptarë, babë e bir, në rrugët e Tetovës.

Gjithkush po shikon përditë në ekranet televizive fshatrat shqiptare në tym e në flakë, të bombarduar me të gjitha llojet e armëve që disponon ushtria maqedonase.

Në shtëpitë e këtyre fshatrave gjenden fëmijë, gra e pleq pasi luftëtarët e UÇK-së janë në pozicione luftimi përballë ushtrisë maqedonase.

Qëllimi i vetëm ikëtyre bombardimeve barbare është të masakrohen shqiptarët dhe të detyrohen t’i leshojnë trojet e veta, por shqiptarët kanë vendosur të vdesin nën germadha e të mos u përgjigjen thirrjeve të ushtrisë maqedonase për të lënë shtëpitë e tyre e për të emigruar, siç janë detyruar në të kaluarën.

Edhe në Kosovën Lindore aleanca serbo - maqedonase do ta përkeqësonte më shumë situatën, pasi shqiptarët do të viheheshin midis dy zjarresh, por gjendja do të bëhet e pakontrollueshme në qoftë se largohen forcat e KFOR-it nga zona e sigurisë.

Me largimin e këtyre forcave dhe kthimin e ushtarëve e paramilitarëve serbë, pjesëmarrës në krimet kundër shqiptarëve në Kosovë, krimi shtetëror serbo-maqedonas do të marrë përmasat e krimeve të kryera nga Milosheviçi në Kosovë. Po ndodhi kjo, me siguri konflikti do të zgjerohet e do të përfshijë të gjithë rajonin.

Ne kemi besim se bashkësia ndërkombëtare nuk do të lejojë të vihet në jetë kjo aleancë e rrezikshme.

A do të lejohet që krimet kundër shqiptarëve nga sllavët, të filluara që në vitet 60 –të të shekullit XIX, sipas planit të Negoshës, të përsëritura në planet e Akademisë së Shkencave serbe, të formuluar nga Çubriloviçi e të zbatuara nga ushtria e paramilitarët serbë, të demostruara deri në ditët tona me krimin e gjenocidin e ushtruar nga Milloshevicin në Kosovë, të vazhdojnë padrejtësisht nga pasardhësit e tij në Maqedoni e në Kosovën Lindore.

Duke i shtruar këto probleme, u drejtohem organizmave ndërkombëtare e në radhë të parë OKB-së, SHBA-së dhe NATO-s që të mos lejojnë krijimin e këtyre aleancave, që do të çonin në një luftë që nuk mund të kufizohet vetëm kundër shqiptarëve etnikë në trojet e tyre, por do të përfshinte të gjithë rajonin e më gjerë.

Ne kërkojmë të mos lejohet Xhinxhiçi të lidhë aleanca të reja për të vazhduar rrugën e Milosheviçit në luftë kundër shqiptarëve, por të detyrohet të dorëzojë ne gjyqin Hagës, Milosheviçin e gjithë kriminelët, bashkëpunëtorë të tij.

Gjithashtu të mos lejohet qeveria e Beogradit të nxisë serbët në Mitrovicë e në gjithë Kosovën për të shkaktuar trazira e destabilitet atje, pasi problemet e Kosovës i zgjidhin përfaqësuesit e OKB-së bashkë me shqiptarët e pjestarët e minoriteteve që jetojnë atje, si serbë, boshnjakë, turq e tj.

Krijimi i stabilitetit në rajon kërkon që faktori ndërkombëtar ta detyrojë qeverinë maqedonase të ndalojë sa më parë terrorin shtetëror kundër shqiptarëve, t'i zgjidhë problemet me ta nëpërmjet bisedimeve dhe të bëjë ndryshimet kushtetuese duke siguruar të drejta të barabarta për të gjithë shtetasit e vet. Qeveria maqedonase problemet e brendshme që ka krijuar vetë, kërkon t'ia faturtojë faktorit të jashtëm, duke akuzuar Kosovën.

Mendojmë se edhe përpjekjet e faktorit ndërkombëtar për krijimin e një koalicioni të gjerë qeveritar, pa ndaluar terrorin shtetëror kundër shqiptarëve, do të dështojnë, pasi shqiptarët pjesëmarrës në koalicionin qeveritar do të bëheshin bashkëfajtorë në krime ndaj bashkëkombasve të tyre dhe do të humbisnin besimin e të gjithë shqiptarëve.

Besueshmëria në të ardhmen e qeverisë së koalicionit është vënë në dyshim para krijimit të saj, me qëndrimet e veprimet e kryeministrit Gjeorgjevski. Ai, në ditët që bisedohej për krijimin e kësaj qeverie, lidhi aleancën ushtarake me Xhinxhiçin për luftë kundër shqiptarëve dhe ditën e krijimit të qeverisë deklaroi se do të krijonte një forcë tëposaçme për të zhdukur "terroristët shqiptarë", siç i quan aipjestarët e UÇK-së.

Nga sa thamë më sipër, udheheqësit maqedonas nuk heqin dorë nga qëndrimi ekstremist shoven, nuk kanë as dëshirë e as predispozicion për të zgjidhur problemet me shqiptarët me bisedime e me marrëveshje. Ata u ulën për bisedime të detyruar nga faktori ndërkombëtar.

Prandaj, edhe një herë, i bëjmë thirrje faktorit ndërkombëtar ta detyrojë qeverinë maqedonase që të pushojë luftimet dhe të zgjidhë problemet me shqiptarët me bisedime e me marrëveshje, pasi pa u njohur të drejtat nacionale e liritë demokratike të shqiptarëve, nuk do të ketë stabilitet në Maqedoni.

Mbetemi me shpresë se logjika, arsyeja dhe e drejta do të triumfojnë.

Gjeneral Lejtnant Rrahman Parllaku
HERO I POPULLIT, "Gazeta 55", 17.05.2000

ORGANIZATA E BASHKUAR E VETERANËVE TË LUFTËS ANTIFASHISTE NACIONAL ÇLRIMTARE

Deklaratë

Mbi dënimin si një ide fashiste, të papërgjegjshme dhe luftënxitëse deklaratën dhe planin e Akademisë së Shkencave dhe të Arteve të FYROM, mbi shkëmbimin e territoreve dhe të popullsisë të disa viseve, midis Ish Republikës Jugosllave të Maqedonisë dhe Republikës së Shqipërisë.

Kombëtar i Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Shqipërisë, në mbledhjen e tij të radhës, të datës 31 maj 2001, pasi diskutoi informacionet e botuara në shtypin shqiptar të sotëm, vëren dhe deklaron se:

1. Dënojmë si një ide fashiste, të çmendur, të papërgjegjshme dhe luftënxitëse deklaratën dhe planin e Akademisë së Shkencave dhe të Arteve të IRJM (FYROM), mbi shkëmbimin e territoreve dhe të popullsisë të disa viseve, midis Ish Republikës Jugosllave të Maqedonisë dhe Republikës së Shqipërisë.

Plane dhe deklarata të tilla të kujtojnë vitet 1913-1914, vitet e vendimeve arbitrare dhe të njëanshme të Konferencës së Ambasadorëve në Londër, pasojat e të cilave Ballkani po i vuan dhe po i pasqyron edhe sot.

Ato gjithashtu të kujtojnë veprimet e Hitlerit të viteve 1938-1939, ndaj çekoslovakisë si dhe pastrimin e Prusisë Lindore në përfundim të Luftës së Dytë Botërore.

2. Plane të tilla shoviniste, antihumane dhe në kundërshtim me të gjitha dokumentat ndërkombëtare mbi të drejtat e njeriut, të ngjashme si dy pika uji me planet e shovinistëve serbë, të hartuara që në kohën e kralëve dhe më vonë të Milosheviçit, të kujtojnë se janë gatime nga e njëjta kuzhinë sllave.

3. Jemi në shekullin e 21-të, kur Europa po kërkon dhe po punon për të gjetur dhe përsosur rrugët për një integritet sa më të mirë. Pikërisht në këto kohëra, këto mendime dhe propozime duken si një zë vjen nga fundi i mesjetës, që nga koha e barbarizmave dhe dyndjeve sllave në Ballkan.

Sigurisht që na habit kurajo e këtyre “shkencëtarëve”, që në këto kohëra në vend që të mendojnë se si t’u transmetojnë qarqeve politike dhe qeveritarëve Maqedonase mesazhe për të gjetur sa më parë rrugët e zgjidhjeve paqësore të problemeve, dalin me të tilla mendime e propozime.

Këtë ne e gjykojmë edhe pasojë të një përkëdhelje të pashpjegueshme, që Përfaqësuesit e Europës së Bashkuar dhe të NATO-s po u bëjnë qeveritarëve dhe politikanëve Maqedonas, e cila po i çon këta njerëz në veprime dhe qëndrime vërtet të papërgjegjshme dhe në kundërshtim të plotë me frymën e Integritetit Europian.

4. Jemi të befasuar nga qëndrimi pritës dhe servil i Qeverisë Shqiptare ndaj qëndrimeve dhe veprimeve të çmendura sllavo-shoviniste të “shkencëtarëve” dhe të qeveritarëve Maqedonas.

Ajo që i është thënë Kryetarit të Akademisë së Shkencave të Shqipërisë, në një drekë pune, nuk mund të jetë në asnjë mënyrë një shkëndijë personale e dikujt, por shfaqja e një plani të zi, të përpunuar me kujdesin sllavo-barbar. Akademia e Shkencave të Shqipërisë, veçanërisht Kryetari i saj, që në atë moment duhet të kishte braktisur tavolinën dhe nuk duhet ti kalonte këto deklarata në heshtje, pasi ato nuk bëhen asnjëherë pa qëllim.

5. Ne përfaqësuesit e Organizatës së Bashkuar të Veteranëve ju bëjmë thirrje të gjithë qeveritarëve shqiptarë, të gjitha forcave politike shqiptare, të gjithë shqiptarëve të ndershëm të rrisin vigjilencën dhe qëndresën ndaj këtyre planeve ogurzeza.

Luftimet dhe pastrimi i deritanishëm etnik në rrethinat e Kumanovës (deri tani rreth 35.000 shqiptarë të atyre viseve janë shpërngulur nga vatrat e tyre) janë pikërisht fillimi i realizimi të planit të “shkencëtarëve” maqedonas.

6. Shqiptarë jini vigjilentë! Mos pranoni të luhet edhe më tej me fatet tona. Ne veteranët, që gjatë Luftës së Dytë Botërore kemi luftuar bashkërisht me luftëtarët e atyre viseve kundër pushtuesit të përbashkët, ju kujtojmë ish bashkëluftëtarëve dhe trashëgimtarëve tanë se boll është luajtur me kombin shqiptar. Ne edhe në këtë moshë, po të jetë nevoja do ti japim shembullin tonë, rinisë dhe Ushtrisë Shqiptare, se si mund tëmbrohen trojet tona.

*Këshilli i Përgjithshëm i OBVL-së
Tiranë 31 Maj 2001*

ORGANIZATA E BASHKUAR E VETERANËVE TË LUFTËS ANTIFASHISTE NACIONAL ÇLIRIMTARE

OBVL ndjek me shqetësim të madh situatën në Kosovë Zgjidhja e vetme, pavarësia e Kosovës

Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës Nacionalçlirimtare ndjek me shqetësim të madh zhvillimin e ngjarjeve në Kosovë. Duke konkluduar për një situatë që ka shkaktuar plagë të reja dhe që dëmtojnë rëndë stabilitetin dhe zhvillimet në rrugën drejt Pavarësisë së Kosovës, kryetari i OBVL-së, Rrahman Parllaku, Gjeneral në pension, Hero i Popullit thekson se këto ngjarje provokohen nga dora e zezë e serbëve, çërna ruka, që gjithnjë kanë vepruar kundër shqiptarëve.

Pikërisht tani, kur Serbia është vënë para kërkesave për të dorëzuar në Gjykatën Ndërkombëtare të Hagës për krime kundër njerëzimit të kriminelit Milosheviç, qarqe shoviniste serbe kërkojnë të destabilizojnë Kosovën dhe gjithë rajonin për të spostuar vëmendjen nga problemet e tyre të brendshme", thekson Parllaku në një prononcim për mediat. Sipas tij, acarimit të situatës në Kosovë i ka ndihmuar edhe qëndrimi i forcave ndërkombëtare, duke lejuar ndarjen e Mitrovicës, hyrje-daljet lirisht të bandave Millosheviçiane që janë shkaktarë direkt të kësaj situatë dramatike.

OBVL konkludon se këto veprime irritojnë me të drejtë popullsinë kosovare, sidomos ata që edhe pas pesë vjetësh nuk u janë kthyer pjesa më e madhe e të zhdukurve dhe as eshtrat e tyre dhe më e keqja është se edhe tani ndiqen e vriten fëmijët e tyre nga të njëjtët kriminelë që bënë genocidin dhe krimet makabër në Kosovë.

Kryetari i OBVL, Parllaku, u shpreh për mediat se, zvarritja e kalimit të kompetencave nga ndërkombëtarët tek organizmat qeverisëse të Kosovës dhe shtyrja e mëtejshme e afatit të përcaktimit të statusit përfundimtar për pavarësinë e Kosovës nuk e ndihmon, por përkundrazi e bën evident destabilizimin e saj dhe të krejt rajonit. Në këto kushte Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës Nacionalçlirimtare të popullit shqiptar i bën thirrje popullit të Kosovës, qeverisë së saj dhe forcave politike të atjeshme të mos bien pre e provokacioneve të serbëve, pasi destabilizimi i situatës dëmton rëndë procesin drejt pavarësisë

(Gazeta "Rilindja Demokratike" , e shtunë 20 mars 2004)

ORGANIZATA E BASHKUAR E VETERANËVE TË LUFTËS ANTIFASHISTE NACIONAL ÇLRIMTARE

DEKLARATË

OBVL dënon vendimin e parlamentit serb për ta quajtur Kosovën pjesë të Serbisë

KOSOVA KURRË NUK DO TË JETË PJESË E SERBISË

Bindja jonë është patundur që Kosova këtë vit do të ketë shtetin e saj të pavarur dhe do të ecënë rrugën e demokratizimit e përparimit, për tu bërë anëtare e Kombeve të Bashkuara, pjesë e Europës së Bashkuar dhe e NATO-s.

Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare të popullit shqiptar (OBVL), me përbuzje dënon vendimin e parlamentit serb për ta quajtur Kosovën pjesë të Serbisë.

Ta dinë mirë Tadiç, Drashkoviç, e gjithë viçet e parlamentit serb, që po ndjekin rrugën e kriminelit Millosheviç, se Kosova kurrë nuk do të jetë pjesë e Serbisë. Ajo do të jetë e pandarë dhe e pavarur.

Boll ka vuajtur nën barbarinë serbe për një shekull të tërë populli i Kosovës e i viseve të tjera shqiptare në ish-Jugosllavi.

Populli i Kosovës, me ndihmën e SHBA-së dhe NATO-s fitoi lirinë. Ai po shkon i vendosur drejt shpalljes së pavarësisë dhe ndërtimit të shtetit demokratik dhe perspektiva e tij është të bëhet pjesë e Bashkimit Europian dhe NATO-s. Në këtë rrugë ai ka mbështetjen e komunitetit ndërkombëtar dhe është i bindur se OKB do ta marrë këtë vit vendimin e saj për Kosovën e pavarur, pasi është bindja e të gjithëve se një vendim i tillë i shërben jo vetëm popullit të Kosovës, por edhe paqes, stabilitetit e sigurisë në Ballkan e më gjërë.

Lidershipi aktual serb po e përdor Kosovën për kapital të brendshëm politik. Nisur nga ky qëllim, udhëheqësit serbë mashtrojnë e manipulojnë serbët e Kosovës me të ashtuquajturën pasiguri të tyre në Kosovë. Edhe thirrja e tyre për të marrë pjesë në të ashtuquajturin referendum për atë paçavure Kushtetutë të Serbisë është një provokim i rëndë.

Serbët e Kosovës duhet të mos mashtrohen e manipulohen nga Beogradi. Ata duhet ta shikojnë me besim të ardhmen e tyre në Kosovën e lirë, të pavarur e demokratike.

Kosova është vendi i tyre dhe atje ku do t'i gëzojnë të gjitha të drejtat e tyre si shqiptarët, ashtu edhe popullsia e kombeve të tjera në Kosovë. Ata duhet të mendojnë e punojnë për të ndërtuar me sukses të ardhmen edhe për pasardhësit e tyre.

Kryesia e OBVL-ës, Gazeta "Sot", Tiranë, më 10.10.2006

OBVL PËRSHËNDET MËVETËSINË E KOSOVËS MESAZH URIMI

Drejtuar:

Presidentit të Kosovës, Zotit Fatmir Sejdiu

Kryeministrit të Kosovës, Zotit Hashim Thaci

Kryetarit të Kuvendit të Kosovës, Zotit Jakup Krasniqi

Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare të popullit shqiptar, (OBVL), ju përcjell Juve dhe nëpërmjet jush gjithë popullit vëlla kosovar urimet me të përzemerta për shpalljen e pavarësisë së Kosovës. Ashtu si Ju, edhe veteranët e Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare të popullit shqiptar, më 17 shkurt, përjetuan momentin më solemn. Kjo është ditëlindja e vërtetë e kombit shqiptar.

Ky akt madhor i Juaji dhe i gjithë politikës kosovare detyron çdo shqiptar të përulet me nderimin më të thellë para lumenjve të sakrificave mbinjerëzore që shqiptarët e Kosovës bënë për liri, dinjitet dhe pavarësi.

Ne përulemi me nderimin më të thellë para atyre burrave e grave të botës së lirë, të Kongresit Amerikan e të Qeverisë së Shteteve të Bashkuara, të Britanisë së Madhe, të Francës, të Gjermanisë, të Italisë e të Parlamentit Europian, që në ditët më të vështira qëndruan në anën e lirisë të një kombi të shtypur.

Ne përulemi para NATO-s, aleancës më të shkëlqyer të historisë së të gjitha kohërave, që na mundësoi këtë ditë.

Ne veteranet e LANÇ-it sëbashku me vëllezërit kosovarë, që dhamë kontributin tonë për njohjen e kësaj lufte nga Fuqitë e Mëdha, e kemi pritur me gëzim të madh këtë ditë.

Parlamentarët e Kosovës firmosën me votën e tyre fundin e një gadishulli që bazohej në hegjemoninë e një kombi ndaj kombeve të tjera. Ata çelën përfundimisht kapitullin e një rajoni me kombe të barabarta, me kombe që punojnë për një projekt të përbashkët, për integrimin europian dhe atë në NATO, me kombe të vendosur për të lënë prapa armiqtë e konfliktet dhe të gatshëm për të ndërtuar bashkëpunimin, miqësinë dhe të ardhmen e përbashkët.

OBVL shpreh bindjen se Ju do ta udhëhiqni të sigurt Kosovën drejt konsolidimit të shtetit të saj demokratik dhe drejt integritetit të saj në strukturat Euroatlantike.

Për OBVL të popullit shqiptar,

Sekretari
EDIP OHRI

Kryetari,
Gjeneral RRAHMAN PARLLAKU

(Gazeta "Veterani", më 20 shkurt 2008)

TELEGRAM

Shoqatës të Veteranëve të LANÇ të Kosovës Shoqatës të Veteranëve të UÇK-se

Prishtinë

Ne emër të Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare të popullit shqiptar, Ju urojmë për pavarësinë e Kosovës.

Me këtë rast, Ju përshëndesim Ju, bashkëluftëtarëve tanë kosovarë dhe ju garantojmë se ndajmë të njëjtin gëzim si dhe Ju. Ne Ju garantojmë se do të japim të gjithë ndihmesën tonë për konsolidimin e pavarësisë së Kosovës, do të vazhdojmë të bashkëpunojmë ngushtë, si edhe deri tani, për ruajtjen e transmetimin tek brezat e ardhshëm të traditave tona luftarake.

Edhe njëherë, urimet më të përzemërta për mëvetësinë e Kosovës.

PËR OBVL TE POPULLIT SHQIPTAR

Kryetari,

Gjeneral RRAHMAN PARLLAKU

Sekretari,

EDIP OHRI

ORGANIZATA E BASHKUAR E VETERANËVE TË LUFTËS ANTIFASHISTE NACIONAL ÇLIRIMTARE

Mirënjohje SHBA-së dhe BE-së

Pavarësia e Kosovës është arritja më e madhe e kombit shqiptar, pas shpalljes së pavarësisë e krijimit të shtetit të parë shqiptar, më 28 Nëntor 1912.

Tashmë, Shqipëria e Kosova janë bërë faktor i rëndësishëm në Ballkan. Asnjë problem i rajonit nuk mund të zgjidhet pa ndikimin e faktorit shqiptar. Nisur edhe nga ky fakt, shpallja e pavarësisë së Kosovës është fitore e të gjithë shqiptarëve kudo që jetojnë, në Shqipëri, në Kosovë, në trojet e tyre etnike e në diasporë.

Brezi im që bën Luftën Antifashiste Nacionalçlirimtare dhe që pati fatin e madh të arrijë ta gëzojë këtë fitore të madhe është i bindur se populli shqiptar i Shqipërisë e Kosovës, të lidhur nga gjaku e kombësia do të progresojnë me hapa të shpejta dhe qëllimi i tyre madhor për të ecur përpara dhe për tu bërë sa më parë pjesë e Europës së Bashkuar.

Tani, kur nuk ekziston asnjë pengesë, qeveritë e Shqipërisë e Kosovës do të bashkëpunojnë ngushtë në të gjitha fushat, politike, ekonomike, kulturore e shoqërore.

Ato do të koordinojnë shfrytëzimin e të gjitha potencialeve të shumta që disponojnë, në radhë të parë popullatën e re e të shkolluar, e cila ka në radhët e veta intelektualë e specialiste të të gjithë sektorëve e që janë faktori vendimtar në zhvillimin e përparimin e vendit.

Shqipëria e Kosova kanë pasuri të pallogaritshme natyrore dhe me krijimin e infrastrukturës, e cila do të forcojë lidhjet e bashkëpunimit ndërshtetëror për shfrytëzimin e këtyre mundësive, ne me forca të bashkuara do të përparojmë shpejt në rritjen ekonomike dhe ngritjen e mirëqenies së popullit tonë që ka vuajtur në shekuj.

Ne këtë ditë të lumnueshme, populli i Kosovës arriti lirinë pas shumë luftrash me serbët e pas sakrificash që vazhduan për afër një shekull e gjysëm, që kur serbët filluan të pushtojnë njera pas tjetrës trojet shqiptare të Kosovës, duke e nisur nga afërsitë e Nishit.

Ata vranë, masakruan e dëbuan nga trojet e tyre qindra e mijëra familje shqiptare, dogjen e shkatërruan krahina të tëra në të gjithë Kosovën, e këto ndodhën ne sytë e Fuqive Europiane dhe pa ndërhyrjen e tyre.

Krimet ndaj shqiptarëve vazhduan edhe kur u shembën njera pas tjetrës diktaturat komuniste në Europën Lindore, edhe kur u shpërbë ish Federata Jugosllave.

Shteti fashist serb i drejtuar nga kasapi i Ballkanit, kriminel Millosheviç, për të mbajtur me dhunë e nën sundim Kosovën, ushtroi genocidin me të egër të fundshekullit të XX-të, që krahasohet vetëm me Holokaustin e nazizmit hitlerian, por populli heroik i Kosovës, që i kishte rezistuar për një shekull represionit serb, duke i mbrojtur, e duke qëndruar i patundur në trojet e veta etnike, kur pa se po rrezikohej ekzistenca e tij e po dëbohej me forcë nga këto troje, u ngrit si një trup i vetëm në luftë kundër barbarisë serbe. Ai krijoi Ushtrinë e tij Çlirimtare, UÇK-në, e cila arriti të sigurojë mbështetjen e SHBA-së dhe këtë radhë edhe të Fuqive të medha demokratike Europiane e të NATO-s, të cilat luajtën rolin vendimtar në shkatërrimin e makinës ushtarake serbe, duke e detyruar atë të largohet përgjithmonë nga Kosova.

Kjo luftë i solli lirinë popullit të Kosoves e u mundësoi kosovarëve të përzënë me forcë

nga trojet e tyre që të kthehen e të jetojnë të lirë në vatrat e tyre.

Megjithëse kjo liri u ka kushtuar shtrenjtë dhe ka me mijëra familje që akoma nuk e dinë fatin e të afërmeve të tyre, ato respektojnë e nderojnë sakrificat e gjakun e derdhur që solli lirinë.

Në këtë luftë, qeveritë e Fuqive të Mëdha Europiane shlyen një pjesë të fajtë paradržësve të tyre ndaj popullit shqiptar. Ne emër të OBVL-së, që unë drejtoj, shpreh bindjen se ata bashkë me SHBA-në do ta ndihmojnë Kosovën në konsolidimin e shtetit demokratik, në ngritjen e ekonomisë dhe përgatitjen e saj për tu bërë pjesë e Europës së bashkuar.

Shpresojmë se në Europën e Bashkuar, Shqipëria e Kosova do të përfaqësojnë sëbashku kombin shqiptar.

Fuqitë e Mëdha Europiane për ta çuar deri në fund shlyerjen e borxhit të ish qeverive të vendeve të tyre ndaj shqiptarëve, duhet të kërkojnë me këmbëngulje nga qeveria maqedonase të zbatojë pa vonesë Marrëveshjen e Ohrit, që të mos mbeten edhe sot shqiptarët të diskriminuar në vendin e në shtetin e tyre. Gjithashtu të ndihmojnë shqiptarët e Kosovës Lindore dhe të Malit të Zi që t'i gëzojnë të drejtat e tyre siç i gëzon ato popullata e çdo minoriteti në shtetin demokratik ku jeton, ashtu si i gëzon pakica e popullatës greke në Shqipëri, kurse popullatës çame të perzënë me dhunë nga trojet e veta etnike nga shteti grek, duhet ti njihet e drejta e kthimit në trojet e veta dhe e drejta e pronësisë mbi pasuritë e saj.

Vetëm kur shqiptarët do t'i gëzojnë plotësisht të drejtat e tyre, kur të jenë të barabartë me të gjithë qytetarët e tjerë të shtetit ku ata jetojnë, atëherë çështja shqiptare do të jetë zgjidhur, dhe kjo do jo vetëm do t'i shërbejë stabilizimit të gjendjes në Ballkan, por edhe do të krijojë mundësitë për një miqësi të vërtetë mes popujve të rajonit tonë.

Kosova, në zhvillimin e përparimin e saj do të ecë bashkë me Shqipërinë dhe do të ketë, ashtu si e pati gjatë luftës edhe në çastin e shpalljes së pavarësisë, ndihmën e SHBA-së dhe të Europës së Bashkuar, ku aspirojnë të jenë të gjithë popujt europianë.

Përparimi i shpejtë i Shqipërisë e Kosovës do ta detyrojë më në fund Serbinë të pranojë realitetin dhe të kuptojë se e vetme nuk mund të qëndrojë jashtë Ballkanit dhe Europës.

*Rrahman Parllaku, Gjeneral Lejtnant në pension
Gazeta "Sot", 19 shkurt 2008*

ORGANIZATA E BASHKUAR E VETERANËVE TË LUFTËS ANTIFASHISTE NACIONAL ÇLIRIMTARE

Askush nuk ka të drejtë të fajsojë Shqiptarët për destabilizim të rajonit të Ballkanit

Sot po flitet e po bëhen deklarime nga organizma e personalitete ndërkombëtare, nga mediat e shkruara e radiotelevizive, si dhe nga analistë të ndryshëm për një gjëndje të paqëndrueshme në rajonin e Ballkanit e që mund të shkaktojë konflikte të armatosura të paparashikuara, po ajo që të habit është fakti se në shumicën e këtyre deklaratave e të shkrimeve akuzohen shqiptarët si shkaktarë të kësaj gjëndjeje. megjithëse askush nuk merr mundimin tu referohet fakteve historike e jo më t'i analizojë ato për të nxjerrë faktet, shkaqet dhe shkaktarët e vërtetë të kësaj gjëndjeje.

Sipas meje shkaktarët e vërtetë kanë qënë Fuqitë e mëdha Europiane që me vendimet e Konferencës së Londrës të vitit 1913 copëtuan trojet shqiptare duke ua ndarë fqinjëve tanë sllavo-ortodoksë, të cilët u sollën barbarisht ndaj shqiptarëve, duke i vrarë e masakruar, duke i larguar me forcë nga trojet e tyre etnike për mëse një shekull.

Edhe pas luftës së dytë botërore, në të cilën shqiptarët dhanë një kontribut të çmuar për fitoren e aleancës antifashiste të popujve mbi nazi-fashizmin, gjëndja e tyre mbeti e pandryshuar. Kundër shqiptarëve vazhdoi terrori, persekutimi, masakrat e shpërnguljet nga trojet e tyre, u përzunë dhjetra mijëra çamë nga trojet etnike, kurse me qindra mijë shqiptarë në Kosovë e në treva të tjera të Jugosllavisë gjithashtu u vranë, u masakruan e u përzunë nga trojet dhe vatrat e tyre, po, për çudi, për këto krime askush nuk e ngriti zërin e jo më të ndërhynte për ta ndaluar këtë genocid të vërtetë e për fat të keq as qeveria shqiptare nuk bëri dhe nuk mund të bënte gjë pasi ajo ishte bashkëfajtoare në këto krime.

Shtrohet pyetja: A mund të mendohet se duke ruajtur gjëndjen që u është imponuar shqiptarëve për mëse një shekull, duke iu shkëlur të drejtat nacionale, njerëzore e liritë demokratike, mund të ketë paqe në Ballkan?

Me ndryshimet në Europën Lindore, me ardhjen në pushtet të Mihail Gorbaçovit në ish Bashkimin Sovjetik, lindën shpresat për çlirim e pavarësinë kombëtare të kombeve të shtypur, pra edhe për shqiptarët që kishin vuajtur më tepër se çdo komb tjetër në Europë.

Mirëpo shovinistët e tërbuar serbë, duke e ndierë rrezikun e shpërbërjes të Federatës Jugosllave dhe për të ruajtur sundimin e tyre, bënë përpjekje për të krijuar në vend të saj Serbinë e Madhe. Ata u turrën në rradhë të parë kundër shqiptarëve të Kosovës dhe u hoqën atyre dhe atë autonomi të cunguar që e kishin fituar, pas shumë përpjekjesh, me aprovimin e kushtetutës Jugosllave të vitit 1974. Bashkë me të u hoqën çdo të drejtë nacionale e liri njerëzore të njohur e të sanksionuar në dokumentat e OKB-së dhe organizmave të tjera ndërkombëtare.

Edhe pas kësaj gjëndjeje të rëndë shqiptarët u përpoqën ti rifitojnë të drejtat e tyre me rezistencë paqësore, duke ngritur organe paralele të pushtetit. Ata shpresonin se në këto përpjekje do të kishin edhe ndihmën ndërkombëtare, po për fat të keq ajo u mungoi plotësisht

dhe me përjashtimin e tyre nga tryeza e paqës së Daytonit, forcat policore, paramilitare e ushtarake serbe të drejtura nga kriminelë Millosheviç morën kurajo për të vazhduar më me egërsi shtypjen e raprezajet kundër shqiptarëve të Kosovës.

Kjo i detyroi ata që krahas rezistencës paqësore të organizonin edhe luftën e armatosur. Duke e ndjerë rrezikun, kriminelët serbë kaluan nëgenocid të krahasuar vetëm me atë të Hitlerit, burgosën e vranë me dhjetra mijëra shqiptarë, dogjën e shkatërruan fshatra e krahina të tëra, përzunë nga trojet e tyre rreth një milion njerëz.

SHBA dhe antarë të tjerë të NATO-s, pas paralajmërimeve që i bënë Millosheviçit, ndërhyjnë ushtarakisht në Kosovë për t'i dhënë fund genocidit fashist dhe të gjitha krimeve serbe në Kosovë. Është e para ndërhyrje ndërkombëtare që i dha kombit shqiptar ndihmë vendimtare dhe në këtë nuk duhet ta harrojmë kurrë, prandaj u jemi mirënjohës shtetit Amerikan dhe aleatëve të tyre në NATO. Ky ishte dhe një mësim i mirë për çdo agresor dhe veçanërisht për atë serb që bënë krimet më të egra ndaj popujve Boshnjak e Shqiptar.

Po të kthehemi tek akuzat që u bëhen shqiptarëve si shkatarrarë të stabilitetit në rajon, pasi sipas tyre, shqiptarët nuk respektojnë të drejtat e pakicave në Kosovë, krijojnë trazira në Kosovën lindore dhe tani së fundi në një fshat të Maqedonisë, dihet nga i gjithë opinioni publik se forcat politike shqiptare në Kosovë dhe udhëheqësit e tyre janë të distancuar nga të gjitha aktet e krimet që bëhen ndaj pakicave, i kanë dënuar ato publikisht, duke bërë thirrje tu jepet fund sa më parë, pasi ato në asnjë rast nuk mund të jenë në interes të Kosovës e të popullatës së saj.

Ato u shërbejnë kriminelëve serbë për të mbuluar genocidin e tyre ndaj shqiptarëve, gjithashtu po u shërbejnë edhe Koshtunicës dhe qeveritarëve të sotëm serbë që po kërkojnë të shfaqojnë kriminelët për krimet e tyre të bëra në Kosovë, duke penguar kështu edhe gjykatën ndërkombëtare të Hagës për ti nxjerrë ata para drejtësisë.

Për Koshtunicën me shokë Millosheviçi duhet dënuar për disa qindra milionë dollarë e pesë vetë të vrarë nga opozita serbe dhe jo për dhjetra mijëra të vrarë e të zhdukur Boshnjakë e Shqiptarë, për qindra mijë të terrorizuar e sakatuar, për diegjet e shkatërrimet të llogaritura në miliarda, për spastrimet etnike me dëbimin e afro dy million njerëzve nga vatrat e tyre e shumë krime të tjera që krahasohen vetëm me krimet naziste Hitleriane.

Koshtunica e qeveria serbe janë përgjegjës për gjendjen e tensionuar, pasi ata nuk po bëjnë asgjë që tensionet të ulen në rajonin e Ballkanit, ata nuk kanë kërkuar falje për krimet që kanë bërë bashkëkombasit e tyre, përkundrazi ata po i provokojnë e akuzojnë shqiptarët me mbajtjen në burgjet serbe të afro njëmijë pengjeve të luftës, duke mos dhënë asnjë informacion për mijëra të zhdukur, duke nxitur e mbështetur forcat e drejtura nga kriminelët e luftës për ta mbajtur Mitrovicën të ndarë, dhe për t'i provokuar shqiptarët edhe nëpërmjet enklavave të tjera serbe në Kosovë.

Ata po mbajnë në krahinat lindore të Kosovës forcat gjakatare të armatës së Prishtinës, policë e paramilitarë me në krye ata kriminelë që i kanë drejtuar edhe gjatë kryerjes së krimeve në Kosovë, që duhet të ishin sot para gjyqit të Hagës.

Këta kriminelë po vazhdojnë të kryejnë krime në rajonet e Preshevës, Bujanovcit dhe Mjetvegjës, dhe po i detyrojnë banorët e këtyre krahinave të rrëmbejnë armët për të mbrojtur jetën, liritë e të drejtat e tyre dhe për çudi për këtë ata po quhen terroristë?!

Edhe krimet që sot kryen në Kosovë janë të organizuara e të nxitura nga agjentë të zbulimit serb, pasi vetëm atyre u intereson destabilizimi i Kosovës e i gjithë rajonit. Kriminelët e bandës së Millosheviçit nuk qederosen se po vriten disa serbë, por mjafton të gjejnë shkak

për të akuzuar shqiptarët si terroristë e ta largojë vëmendjen e opinionit ndërkombëtar nga krimet barbare që kryen në Kosovë dhe të justifikojnë krimet që po kryejnë sot në Kosovën lindore. Po të duan stabilitet në rajon serbët le të ndërpresin nxitjen dhe mbështetjen që u japin kriminelëve që kanë mbetur në Mitrovicë e në enklavat serbe, le të largojnë forcat e armatës së Prishtinës, policët e paramilitarët nga Kosova lindore, le tu njohin të drejtat nacionale e liritë demokratike shqiptarëve të Preshevës, Bujanovcit dhe Mjetvegjës, siç janë të sanksionuara nga konventat ndërkombëtare, dhe po tu njihen këto të drejta me siguri Ushtria Çlirimtare e këtyre krahinave s'ka përse të luftojë.

Sot po bëhet një zhurmë e madhe për ngjarjet në fshatin Tanushë dhe po akuzohen pa të drejtë shqiptarët, pa ditur shkaqet që i shtynë ata të luftojnë.

Përse nuk është akuzuar e dënuar për terrorizëm policia maqedonase, kur hyn natën në familjet shqiptare, kur kontrollon arreston e torturon deri në vdekje edhe gra e fëmijë, pse nuk është bërë zhurmë për rreth 30shqiptarë të vrarë nga policia maqedonase se mbrohet gjuha, traditat e simbolet kombëtare, pse nuk bëhet zhurmë kur shqiptarëve në Maqedoni nuk u njihet e drejta për arsim, kur janë përjashtuar nga pjesëmarrja në pushtet, në polici e në ushtri, pse shqiptarët trajtohen si popull i dorës së dytë dhe nuk janë kombi shtetformues i Maqedonisë, megjithëse janë në sasi të barabartë me maqedonasit. Po të përjashtohen turqit, romët, serbët e vllahët që jetojnë në Maqedoni?! Të dihet mirë nga të gjithë që pa shqiptarët nuk mund të ketë Maqedoni.

Qeveria e Maqedonisë ndërmori kohët e fundit veprime provokuese të papranueshme për shqiptarët. Ajo bashkë me qeverinë e "mbetur" Federale të Jugosllavisë, pa pjesëmarrjen e udhëheqësve Kosovarë caktoi kufirin e Kosovës me Maqedoninë, kur dihet qëky është kufi vetëm ndërmjet shqiptarëve, pasi të dy anët e këtij kufiri banohej nga shqiptarë, ashtu siç banohej nga shqiptarë edhe i gjithë kufiri mes Shqipërisë dhe Maqedonisë nga derdhja e Bunës e deri te liqeni i Prespës. Mos vallë shqiptarët me dashje e kanë vendosur këtë kufi mes tyre?! Jo, kurrë! Atë ua kanë imponuar Fuqitë e Mëdha Europiane dhe ato duhet të përgjigjen për këtë, duke mos i mbështetur aleancat sllavo-ortodokse që i krijojnë këto tensione. Sipas mendimit tim duhen analizuar me kujdes ngjarjet. Duhet gjetur shkaktarët e nxitësit e tensioneve dhe vetëm atëherë të merren masat për zhdukjen e tyre. S'ka përse akuzuhen ata, të cilët halli i detyron të ngrihen në mbrojtje të të drejtave të mohuara, dhe kur faktori i jashtëm nuk ndërhyr për të ndrequr padrejtësitë shekullore që vazhdojnë të lindin tensione.

Destabilitetit në rajon i ndihmon edhe aleanca sllavo-ortodokse,(Serbi-Greqi-Maqedoni) që ka patur e ka mbështetjen e pakursyer të vëllait të madh sllav, Rosisë, që e ka ndihmuar jo vetëm me armatim e teknikë luftarake Millosheviçin, por edhe me dërgimin e mercenarëve rusë në Kosovë, të cilët bashkë me forcat serbe kanë kryer krime e genocid ndaj popullit shqiptar të Kosovës.

Po ajo që na brengos shumë është fakti se përpjekjet e kësaj aleance kanë gjetur mbështetje dhe po u bëhet jehonë edhe nga personalitete të sferave të larta nga disa qeverive të shteteve që, në kuadrin e NATO-s, morën pjesë në bombardimin e Jugosllavisë duke e detyruar ushtrinë serbe të tërhiqet nga Kosova, dhe duke mundësuar kthimin e kosovarëve në vatrat e tyre. Nuk e kuptoj se çfarë interesash i shtynë këto shtete të japin mbështetje për të mbajtur në këmbë një ngrehinë tashmë të rrënuar që quhet akoma Federatë Jugosllave dhe për këtë po bëjnë trysni të madhe edhe mbi qeverinë e Malit të Zi.

Ky qëndrim e shpërblim që po i bëhet pasardhësit të Millosheviçit, Koshtunicës, mendoj

se nuk i shërben uljes së tensioneve në rajon, përkundrazi i nxit ato.

Na dëshpëron shumë qëndrimi zyrtar i qeverisë shqiptare, qëndrim që nuk i shërben mbrojtjes të interesave kombëtare, përkundrazi në mjaft raste bëhet fasadë e propagandës anti shqiptare. Këtu dua të theksoj qëndrimin e qeveritarëve tanë në Samitin e Shkupit, ku nuk ngulën këmbë që aty të përfaqësoheshin shqiptarët e Kosovës ose të mos pranohej as Koshtunica, po përkundrazi Koshtunica jo vetëm u pranua, por ai u bë akuzues ndaj shqiptarëve, në vend që përfaqësuesit e qeverisë Shqiptare ta akuzonin atë dhe ta detyronin të kërkonte falje për krimet e genocidin e ushtruar nga bashkëkombasit e tij ndaj Shqiptarëve e Boshnjakëve.

Përse nuk lirohen nga burgjet serbe rreth një mijë pengje të marra nga Millosheviçi gjatë luftës në Kosovë?

Përse nuk jepet informacion për mijra shqiptarë të zhdukur?

Përse nuk i tërheq ushtrinë, policinë e paramilitarët nga Kosova lindore dhe komandantët e tyre bashkë me Millosheviçin ti dorëzojë në gjykatën e Hagës, po i le ata të kryejnë krime të tjera në krahinat e Kosovës Lindore?

Koshtunica e qeveria Maqedonase i provokuan shqiptarët duke caktuar ata kufijtë ndërmjet shqiptarëve që duhet të caktoheshin vetëm me praninë e përfaqësuesve të Kosovës.

Edhe për ngjarjet në Tanushë qeveria shqiptare dënon shqiptarët e atij fshati, vetëm në bazë të akuzave që u bënë atyre qeveria Maqedonase, pa u përpjekur të dijë se kush i organizon e nxit këto konflikte. Nuk mendon ajo se prapa tyre është zbulimi serb që provokon, se shqiptarët luftojnë të detyruar nga qeveria Maqedonase dhe për këtë duhet kërkuar zgjidhje e kujdesshme e problemeve të qytetarëve të saj. Ne deklaratë të bie në sy edhe këshilla e dyshimtë për partitë politike të Kosovës, pasi ato nuk kanë asnjë lidhje me ngjarjet në Maqedoni, prandaj të mos bëhet aluzion se këto parti kanë përgjegjësi për ngjarjet në Maqedoni dhe në Kosovën lindore.

Të çudit fakti se kryeministri Meta nga Parisi deklarohet se nuk është për Shqipërinë e Madhe. Për Shqipëri të Madhe kanë folur e flasin Serbët, Grekët e Maqedonasit, që kanë zgjeruar shtetet e tyre me tokat shqiptare.

Shqiptarët kudo që janë në Serbi, Greqi, Maqedoni e Mal të Zi, ndodhen në trojet e veta etnike. Ata kurrë nuk kanë përzënë të tjerët nga trojet e tyre, për të bërë Shqipërinë e madhe, Kanë qënë Serbët e Grekët që i kanë përzënë shqiptarët nga trojet e tyre. Kjo parullë e hedhur nga shovinistët e tërbuar fqinjë nuk duhet të zërë vend në gojën e kryeministrit shqiptar, pasi kjo u shërben të tjerëve për ti bërë shqiptarët fajtorë dhe jo të vihen në vend fajtorët e vërtetë. Në fund desha të theksoj se të gjithë duhet ta dinë mirë, që nuk ka paqe e stabilitet në rajonin e Ballkanit e më gjërë pa zgjidhjen e problemit shqiptar, në bazë të normave të njohuara e të sanksionuara nga organizmat ndërkombëtare dhe të pranuar edhe nga qeveritë ku banojnë shqiptarët, prandaj shqiptarëve kudo që jetojnë në trojet e tyre, duhet tu njihen të drejtat nacionale dhe liritë njerëzore e demokratike.

Kushdo që mendon ose përpiket ti mbajë shqiptarët e Kosovës nën sundimin serb gabon rëndë. Kjo nuk do të ndodhë kurrë më, prandaj serbët ta dinë mirë se, po të ndërmerren veprime ndaj Kosovës, kombi shqiptar do të veprojë si një trup i vetëm. Vetëm të bashkuar do të fitojmë. Këtë na i ka mësuar historia e sidomos ngjarjet e fundit në Kosovë e në rajon.

Rrahman Parllaku, Gjeneral Lejtnant në pension
Gazeta "TEMA", 08.03.2001

ORGANIZATA E BASHKUAR E VETERANËVE TË LUFTËS ANTIFASHISTE NACIONAL ÇLIRIMTARE

Protestë kombëtare “Ndal terrorit fashist maqedonas!”

Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare proteston dhe u bën thirrje gjithë shqiptarëve, kudo që jetojnë, të ngrenë zërin e të dënojnë me forcë terrorin fashist, që po ushtrojnë zyrtarët shovinistë maqedonas kundër vëllezërve tanë në trojet e tyre në Maqedoni.

Nëpërmjet kësaj proteste, kërkojmë nga Organizatat

Ndërkombëtare e në rradhë të parë nga SHBA, që të ndërhyjnë sa më shpejt e ta detyrojnë qeverinë maqedonase të ndalojë operacionet ushtarake e terrorin ndaj popullatës të pambrojtur shqiptare dhe t’u imponojë autoriteteve të shtetit fillimin sa më parë të bisedimeve me shqiptarët.

Ne kërkojmë t’u jepet fund shtypjes e diskriminimit shekullor, e në vazhdimësi, që detyroi së fundi shqiptarët të rrëmbejnë armët për të mbrojtur dinjitetin, lirinë dhe të drejtat më të domosdoshme.

Për këtë shpërthim njerëzor e qytetar ata u quajtën “terroristë” dhe, për fat të keq, ky epitete e ka gjetur përdorimin mekanikisht, pa u thelluar e pa të drejtë nga disa përfaqësues të disa Kancelarive Diplomatike dhe të ndonjë Përfaqësuesi Shteti.

Vandalizmi e terrori shtetëror që kryhet nga shteti maqedonas ndaj shqiptarëve, është i njëjllotë me atë që bënë serbët në Bosnje - Hercegovinë e në Kosovë.

Kërkojmë nga qeveria shqiptare të qëndrojnë në lartësinë e detyrës kushtetuese, të dalë në mbrojtje të bashkëkombasve dhe të mos bjerë në pozitat e disa qarqeve të interesuara ndërkombëtare, shkaktare të trazirave që bëjnë shqiptarët.

Sikur studentët, mësuesit, intelektualët e qytetarët shqiptarë qenkan “terroristë” e “ekstremistë”.

Po cilat janë kërkesat e tyre? Ato janë nga me të arsyeshmet dhe nga më qytetaret e demokratiket.

Shqiptarët duan të gëzojnë të drejta të barabarta me maqedonasit, pasi janë mbi 40% e popullatës të atij shteti.

Ata kanë luftuar dhe do të luftojnë për të mos ua lëshuar trojet e veta etnike atyre, që kërkojnë t’i përzenë prej tyre, siç kanë bërë në të kaluarën sllavët e grekët e siç u përpoq të bënte Millosheviçi në Kosovë.

Mbrojtja e të drejtave të shqiptarëve për ekzistencë, si komb në trojet e tyre etnike është detyrë për cilindo që e quan veten shqiptar.

Ne u bëjme thirrje shqiptarëve, maqedonasve e Bashkesisë Ndërkombëtare, të mos e futin vendin në luftë civile pasi do të kishte pasoja katastrofike për vetë popullsinë shqiptaro - maqedonase dhe për stabilitetin në Ballkan.

Duam të bëjmë të njohur hapur të vërtetën, që kombi shqiptar ka peshë ne Gadishullin e Ballkanit, që është çelës për Ballkanin, çelës për Mesdheun dhe për lidhjet Perëndim-Lindje. Këtë çelës forcërisht në situata të favorshme e në konjuktura historike e kanë patur sllavo - grekërit.

Perandoria Ruse u shkatërrua. E vërteta historike dhe e vërteta aktuale i jep të drejtën Kombit shqiptar që të fitojë lirinë, unitetin e të bëhet faktor stabiliteti, paqeje e mirëkuptimi në Ballkan e me gjerë.

Gjeneral Lejtnant Rrahman Parllaku
Gazeta "55" 10.05.2001

ORGANIZATA E BASHKUAR E VETERANËVE TË LUFTËS ANTIFASHISTE NACIONAL ÇLIRIMTARE

DEKLARATË PROTESTE

Në FYROM vriten të pafajshëm

Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare proteston dhe u bën thirrje shqiptarëve kudo që jetojnë; “Të ngremë zërin e të denojmë me forcë terrorin fashist që po ushtrojnëzyrtarët shovinistë maqedonas kundër vëllezërve tanë në trojet e tyre në Maqedoni.

Ne, nëpërmjet kësaj proteste, kërkojmë nga organizatat ndërkombëtare e në radhë të parë nga SHBA, të ndërhyjnë sa më shpejt, që t’a detyrojnë qeverinë maqedonase të ndalojë operacionet ushtarake e terrorin ndaj popullatës së pambrojtur shqiptare dhe t’u imponojnë autoriteteve të shtetit të fillojnë sa me parë bisedimet me shqiptarët.

Kërkojmë t’i jepet fund shtypjes dhe diskriminimit shekullor e në vazhdimësi, që i detyroi më së fundi shqiptarët të rrëmbejnë armët për të mbrojtur dinjitetin, lirinë dhe të drejtat më të domosdoshme.

Për këtë shpërthim njerëzor e qytetar ata u quajtën “terroristë” dhe për fat të keq, ky epitë ka gjetur përdorim mekanikisht, pa u thelluar e pa të drejtë nga disa përfaqësues të disa kancelarive diplomatike dhe ndonjë përfaqësues shteti.

Vandalizmi e terrori shtetëror, që kryhet nga shteti maqedonas ndaj shqiptarëve, është i njëllotë me atë që bënë serbët në Bosnje – Herxekovinë e në Kosovë. Kërkojmë nga qeveria shqiptare të qëndrojë në lartësinë e detyrave kushtetuese dhe të dalë në mbrojtje të bashkëkombasve.

Ajo të mos bjerë në pozitat e disa qarqeve te interesuara ndërkombëtare, që shkaktare të trazirave bëjnë shqiptarët, sikur studentet, mesuesit, intelektualet e qytetaret shqiptare qenkan “terroriste”, “ekstremiste”. Po cilat janë kërkesat e tyre? Ato janë nga me te arsyeshmet, nga më qytetarët e demokratikët.

Gjeneral Lejtnant Rrahman Parllaku
Gazeta “Shekulli” 10.05.2001

TË LUFTOSH PËR LIRI E BARAZI NUK DO TË THOTË TERRORIZËM!

(Kryetari OBVL, replikë me Lordin Robertson, Sekretar i Pergjithshëm i NATO-s)

Jam në moshën 83 vjeçare. Në luftë kam komanduar divizionin e V-të të Ushtrisë Antifashiste Nacionalçlirimtare Shqiptare në luftimet në territorin e ish Federatës Jugosllave, nga tetori i vitit 1944 e deri në fund të marsit 1945. Luftimet i kemi përfunduar me çlirimin e qytetit të Vishegradit, bashkë me divizionin e VI-të shqiptar. Kam shërbyer në ushtri për afro 30 vjet në funksione të larta, 15 vjet si zëvendësshef i Shtabit të Përgjithshëm të Ushtrisë dhe zëvendësministër i Mbrojtjes. Mbaj gradën Gjeneral-Leitënant.

Jam nderuar me titullin e lartë, Hero i Popullit, për kontributin tim në Luftën Nacionalçlirimtare.

Jam dënuar me 25 vjet burg. Kam vuajtur mbi 17 vjet dënim nga diktatura komuniste

E bëra të gjatë këtë paraqitje, pasi dua që në emër të brezit që përfaqësoj të falenderoj nëpërmjet jush zoti Robertson, gjithë anëtarët e NATO-s, e në veçanti SHBA -në e Anglinë për kontributin e veçantë që dhanë duke shpëtuar popullin shqiptar të Kosovës nga genocidi fashist e spastrimi etnik i forcave serbe të drejtuara nga kriminelin Milosheviç.

Populli shqiptar duhet t'i ngrejë përmendore NATO-s jo vetëm në Prishtinë, po edhe në Tiranë.

Zoti Robertson, ju falenderojmë juve personalisht për mbrojtjen e shqiptarëve gjatë luftimeve në Kosovë në funksionin e ministrit të jashtëm të Anglisë. Shqiptarët në Luftën e Dytë Botërore u bashkuan me aleancën antifashiste të drejtuar nga Anglia, BS e SHBA...

Duke marrë parasysh popullatën prej vetëm një milion shqiptarësh dhanë kontributin e tyre modest, të paguar me 28.000 të vrrarë e të zhdukur. Shqipëria si gjithë vendet e Europës u çlirua me ndihmën e fuqive të mëdha të aleancës. Në Shqipëri nuk erdhën ushtri aleate, po ndihma e tyre që vendimtare për fitoren mbi nazifashizmin edhe për Shqipërinë! Ushtrisë Nacionalçlirimtare Shqiptare ndihmë direkte në logjistikë i ka dhënë vetëm ushtria angleze. Në Shqipëri kanë dhënë jetën vetëm ushtarakë anglezë. Ne i nderojmë varrezat e tyre me respekt të veçantë.

Zoti Robertson, Ushtria Nacionalçlirimtare Shqiptare e çliroi vendin dhe nuk e ndërpreu luftën, por vazhdoi të japë ndihmesën e saj në kuadrin e aleancës antifashiste me forcat e dy divizioneve tona, të V-të dhe të VI-të që vazhduam luftën në territoret e ish Federatës Jugosllave.

Detyrat me të cilat u ngarkuan nga Shtabi i Përgjithshëm i Ushtrisë Nacionalçlirimtare Shqiptare të dy divizionet tona, ishin dy: E para; të ndihmonim popujt e Jugosllavisë për çlirimin e tyre dhe e dyta; të pengonim e vononim me çdo kusht tërheqjen e organizuar të forcave gjermane që shpejtonin të shkonin për në frontin perëndimor kundër forcave aleate që mësynin në drejtim të Gjermanisë.

Luftimet e divizioneve tona u ndërprejnë në thellësi të Jugosllavisë me çlirimin e Vishegradit.

Me luftën e përbashkët antifashiste ne shqiptarët besuam se në të ardhmen do të jetonim

vëllezërisht me popujt fqinjë, por ky qe nje besim naiv për arsye se serbët ruanin në sirtaret e tyre planet e kahershme të viteve 60- të, të shekullit të 19- të të Negoshës, që ngarkonte armatën serbe t'i shpërngulte shqiptarët e të pushtoheshin rrethinat e Nishit, të Kosovës e më tej synohej dalja në Adriatik.

Këto plane u rinovuan nga Akademia e Shkencave serbe nën drejtimin e Çubrilloviçit e u zbatuan pas Luftës së Parë Botërore. Ato vazhduan të zbatohen pas Luftes së Dytë Botërore. I vazhdoi Milosheviçi e po përpiqen t'i vazhdojnë pasardhësit e tij në Serbi e në Maqedoni.

Falë ndërhyrjes së NATO-s iu dha fund krimit e genocidit fashist të Milosheviçit në Kosovë. Shqiptarët asnjëherë nuk kanë qenë agresivë ndaj fqinjëve të tyre, por kanë qenë të detyruar të mbrohen nga synimet e tyre grabitqare e kriminale.

Dua të ndalem në sqarimin e disa akuzave të padrejta që u bëhen bashkëkombasve tanë nga parfaqësues të organizmave ndërkombëtare e të disa shteteve.

Shqiptarët nuk kanë qenë dhe nuk janë terroristë. Shqiptarët luftojnë vetëm për të drejtat nacionale, liritë demokratike e njerëzore. Ata duhet të kene te drejta njësoj si maqedonasit, si shtetas të Maqedonisë, e asgjë më tepër. Po kështu shqiptarët e Kosovës duhet të gëzojnë liritë demokratike e njerëzore ashtu si edhe serbët.

Kjo a mund të quhet terrorizëm?

Askush nuk mund te japë një fakt se pjestarët e UÇK-së kanë vrarë civilë; gra, fëmijë e pleq. Pra si mund të quhen ata terroristë?

Pse nuk po dënohet terrorizmi shtetëror maqedonas që po përdor të gjithë arsenalin ushtarak; tanke, artileri të rëndë e raketa nga toka e nga ajri në bombardimet ditë e natë mbi fshatrat e banuara nga shtetas maqedonas të kombësisë shqiptare. Nën gërmadhat e shtëpive të bombarduara vdesin gra, fëmijë e pleq shqiptarë. Qëllimi i qeverisë maqedonase është që me anë të terrorit ti detyrojë shqiptarët të emigrojnë duke bërë atë që bëri Milosheviçi në Kosovë.

Gjithë bota ndoqi në televizor vandalizmat e shovinistëve maqedonas në Manastir, në prani të policëve që shkatërruan shtëpi, dyqane e magazina të shqiptarëve.

Kush nuk pa gjithashtu në ekranet televizive ushtarët maqedonas qe nxorrën nga makina e masakruan babë e bir në rrugët e Tetovës?

Nga krahasimi i këtyre veprimeve del qartë se kush janë kriminelët dhe terroristët e vertetë. Ky është shteti maqedonas, ku shqiptarët akuzohen se nxisin konflikte e krijojnë destabilitet, kur ata duan vetëm stabilitet në rajon. Dihet se ishte qeveria demokratike shqiptare e para që njohu shtetin e pavarur maqedon, kur pavarësinë e Maqedonisë e kundërshtonte jo vetem Serbia, por edhe fqinjët e tjerë të saj.

Konfliktet i ka nxitur qeveria maqedonase që u ka mohuar shqipëtarëve, që bëjnë 40% të popullatës të shtetit maqedonas, të drejtat më elementare, që janë të sanksionuara në konventat ndërkombëtare. Ajo u mohoi shqiptarëve edhe disa të drejta që u ishin dhënë nga kushtetuta jugosllave.

Prej mëse 10 vjetësh janë përpjekur partitë politike shqiptare për t'i fituar këto të drejta në rrugë paqësore, po asgjë nuk kanë arritur. Ky qëndrim shovinist i drejtuesve të shtetit maqedon i detyroi shqiptarët të rrëmbejnë të drejtat e tyre dhe për këtë po quhen terroristë.

Shqiptarët po akuzohen se duan të krijojnë Shqipërinë e Madhe. Këtë akuzë e ka berë Milosheviçi, për të justifikuar terrorin e genocidin kundër shqiptarëve të Kosovës. Të krijosh shtetin e madh duhet të përzesh të tjerët nga trojet e tyre. Këtë e kanë bërë Serbia e Greqia afër një shekull më parë, kur dëbuan qindra mijëra shqiptarë nga trojet e tyre. Nuk mund të

gjendet asnjë fakt që shqiptarët të kenë përzënë të tjerët nga trojet e tyre.

Shqiptarët janë në trojet e tyre etnike shumë shekuj para dyndjeve sllave në Ballkan. Nëqoftëse vendbanimet shqiptare në Maqedoni, Serbi e gjetkë, i përkasin Shqiperisë së Madhe, le të na kthehen.

Akuzohen shqiptarët se duan të ndryshojnë kufijtë me forcë. Këtë e përgënjeshtrojnë vetë luftëtarët e UÇK-së që nuk kërkojnë të ndryshojnë kufijtë, po vetëm të fitojnë të drejta të njëjta me sllavët maqedonas e asgjë më tepër.

Gjithashtu shqiptarët po akuzohen si destabilizues të Ballkanit. Ata nuk kanë qenë e nuk janë destabilizues të rajonit. Më lejoni edhe njëherë ti referohem historisë. Kanë qenë shkak-tare të destabilizimit Fuqitë e Mëdha europiane të kohës, që i coptuan trojet shqiptare për të kënaqur kërkesat e Rusisë dhe për të plotësuar lakmitë serbe e greke, pas luftës ballkanike, me vendimet që mori, pas luftës ballkanike, Konferenca e Ambasadorëve e Londrës, më 1913.

Këto Vendime bënë të ushtrohet një terror e genocid i paparë. U dëbuan afër një milion shqiptarë nga trojet e tyre, po fatkeqësia po vazhdon edhe sot. Shqiptarëve vazhdojnë t'u mohohen të drejtat nacionale e njerëzore. Vazhdon terrori e dëbimi nga trojet e tyre etnike dhe gratë, femijët e pleqtë që largohen maleve për t'u shpëtuar masakrave e mbrojtësit e tyre quhen terroristë.

Ne kërkojmë përkrahje, ndihmë e mirëkuptim nga NATO e organizmat e tjera ndërkombëtare që shqiptarëve, kudo që jetojnë, t'u njihen e respektohen të drejtat nacionale e liritë demokratike të njohura ndërkombëtarisht, siç i gëzojnë qytetarët e shtetit ku ata jetojnë dhe të jeni të sigurt se kjo do ti shërbejë stabilitetit në Ballkan.

Gjeneral Lejtnant Rrahman Parllaku
"Gazeta 55", 22 maj 2001, faqe 16

VEPRIMTARI TË PËRBASHKËTA TË OBVL DHE TË ORGANIZATËS SË VETERANËVE TË KOSOVËS

Me këto delegacione janë shkëmbyer eksperiencë dhe është folur për bashkëpunim. Patëm kënaqësinë të prisnim, në vitin 2002 me rastin e Festës Kombëtare, një delegacion të vëllezërve tanë të kryesuar nga i paharruari Xhevdet Pula, dhe në vitin 2009, me rastin e 65 vjetorit të Çlirimit të Atdheut pritëm delegacionet e LANÇ-it të Kosovës, kryesuar nga Vahide

Hoxha dhe Vehat Shita, Përfaqësuesit e UÇK-së, kryesuar nga kolonel Muharrem Xhemali dhe nga Sokol Poga, si edhe përfaqësuesit e Ushtrisë Çlirimtare Kombëtare të Maqedonisë të kryesuar nga Polat Xhaferi e Hajrulla Misini

VETERANËT E OBVL, UDHËTIM TURISTIK MBRESËLËNËS NË KOSOVË

Një grup prej 30 veteranësh të OBVL kreu para pak ditësh një ndër udhëtimet turistike më mbresëlënëse në Kosovë dhe malësitë e Tropojës. Prioritet i këtij aktiviteti të organizuar me përkujdesjen e kryetarit të OBVL Rrahman Parllaku, gjeneral-lejtnant, Hero i Popullit, ishte vizita në Qendrën për Mjekësi Fizikale dhe Rehabilitim “Nëna Naile” – Banja në Kllout.

Në përgjigje të interesimit të kryetarit të Degës së OBVL Tiranë, Z.Jorgji Terca, Presidenti i këtij institucioni kishte garantuar mikëpritjen dhe kushtet e akomodimit (fjetje dhe ushqim) dhe gjithshka ishte përgatitur nën logon “Ju dëshërojmë mirëseardhjen!”.

Mirënjohje për Ministrinë e Mbrojtjes

Ministria e Mbrojtjes ka mbështetur në vijimësi Organizatën e Bashkuar të Veteranëve të Luftës në përmbushjen e kalendarit të aktiviteteve të saj. Pikërisht për këtë drejtuesit e OBVL shprehin mirënjohjen më të thellë për zyrtarët e kësaj ministrie. Kjo, sidomos për udhëtimin turistik në Kosovë dhe në malësitë e Tropojës, për të cilin Ministria e Mbrojtjes

kishte siguruar një autobus mjaftë komod që drejtohej me kopetencë nga një shofer shem-bullor. Ministri I Mbrojtjes kishte nxjerrë urdhër të veçantë për masat e e sigurisë gjatë udhëtimit turistik të veteranëve të OBVL.

Mbresa nga udhëtimi në “Rrugën e Kombit”

Më 26 Maj në mëngjes u nisëm për në Kosovë. Padyshim që “Rruga e Kombit” do të ishte mbresëlënëse për ne veteranët që aq shumë e kemi ëndërruar këtë vepër madhështore të standardeve ndërkombëtare.

Gjatë udhëtimit u ndalëm për kafe e ushqim dhe pamë nga afër konturet e kësaj rruge me vlera kombëtare , e pse jo edhe ndërkombëtare. Veteranë të LANÇ, anëtarë të degëve të OBVL Tiranë, Durrës, Korçë, Pogradec, përmet, Elbasan etj, u mrekulluan me madhështinë e kësaj rruge, por dhe me bukuritë e veçanta natyrore të kësaj rruge.

Vizita në Prizrenin historik

Pasi kaluam pa asnjë vështirësi pikën kufitare të Morinës, u ndalëm për dy orë në qytetin historic të Prizrenit. Vizituam Shtëpinë Muze të Lidhjes së Prizrenit-një ndërtesë dykatëshe me përmasa të përkufizuara për gjithë ata patriotë protagonistë dhe pjesëmarrës të kësaj Lidhje që zënë vend nderi në historiografinë shqiptare.

Prizreni, për nga mëdhështia dhe hijeshia e tij të mahnit ngado që e shikon. Një qytet muze i shumëpëlqyer, jo vetëm për shqiptarët por edhe për turistët e huaj. Veteranët e OBVL ndjehen krenar për historinë e lavdishme dhe veçanërisht për patriotët e mëdhenj që shkruan me gjak historinë e këtij qyteti historik.

Mbresëlënëse ishte edhe udhëtimi nëpërf fshatrat e Kosovës, grykave të Çaraleves e Kaçanikut ku janë zhvilluar beteja të përgjakshme midis ushtrisë të Lidhjes Shqiptare dhe hordhive turke. Në këto troje legjendare është derdhur gjaku rrëke për lirinë e kombit. Në historinë e tyre shndrrit emri i komandantëve e luftëtarëve legjendarë Idriz Seferi, Mic Sokoli e dhjetra të tjerëve.

Qendra për Mjekësi Fizikale dhe Rehabilitim “Nëna Naile” – Banja në Kllout

Rreth 50 km në juglindje të kryeqytetit të Kosovës-Prishtinës, me pamje të mrekullueshme në drejtim të maleve të larta të Sharrit dhe në lartësi mbidetare prej 400 metrave shtrihet një nga fenomenet, respektivisht margaritarët e natyrës kosovare me emrin Kllout. Pikërisht në vendin me këtë natyrë magjepëse gjendet Qendra për Mjekësi Fizikale dhe Rehabilitim “Nëna Naile” – Banja në Kllout. Gjatë vizitës në këtë qendër vetarënt e OBVL panë nga afër mjediset me ujë të pashtershëm termomineral dhe të pajisur me teknikë moderne mjekësore dhe rekreative, që ka filluar të funksionojë që nga viti 2007. Mbi të gjitha gjetëm një personel shumë të kualifikuar në shërbim të të sëmurëve me reumatizëm, dhimbje të kokës, kyçeve e kockave, të ardhur nga të gjitha viset e Kosovës, Shqipërisë, Maqedonisë e Malit të Zi, por dhe nga vendet e rajonit.

Presidenti i kësaj qendre, Z.Sabri Hamiti-Novosela, pinjoll i një familje nacionaliste njihet për rezitencën në bugjet shfarosëse të Goli Otokut, por dhe për kurajon si emigrant i suksesshëm në disa shtete të Evropës e SHBA. Gjithshka arriti në emigracion einvestoi në këtë qendër bamirësie. Ai është një intelektual i mirëfilltë, autor i 8 librave në shërbim të çështjes kombëtare.

Nga Prishtina në “Bajram Curri”

Ditën e dytë të vizitës grupi i vetëranëve të OBVL qëndroi për dy orë në Prishtinë. Pamë nga afër dhe u mallëngjyem me kryeqendrën e Kosovës. Më pas udhëtua për në qytetin “Bajram Curri”, ku pamë nga afër malësitë e Gjakovës dhe u mahnitëm me bukuritë e rralla të kësaj perle shqiptare. Në Bajram Curri na u rezervua një pritje madhështore. U akomod-uam në hotel “Shkëlzeni”, mjaftë komod dhe mbi të gjitha me shërbim cilësor.

Ditën e tretë, pas shetitjes nëpër qytetin Bajram Curri , gjatë udhëtimit të kthimit qëndruam në qytetin antik të Gjakovës, më pas në Kukës nga ku pimë kafetë shlodhëse për moshën tonë.

Mbritëm në Tiranë me mbresat e një udhëtimi turistik të paharruar.

Isuf IMERAJ

VI.

VEPRIMTARI PERKUJTIMORE KUSHTUAR NGJARJEVE, HERONJVE DHE DËSHMORËVE TË LANÇ

Përkujtohet 103 vjetori i lindjes së Sejfulla Malëshovës

SEJFULLA MALËSHOVA, IDEATORI DHE LUFTËTARI PËR DEMOKRACI DHE PLURALIZËM NË SHQIPËRI

OBVL në bashkëpunim me Shoqatën "Përmeti" dhe Muzeun Historik Kombëtar organizuan me 28 shkurt 2003 tubimin përkujtimor për 103 vjetorin e lindjes së Sejfulla Malëshovës.

Tubimin e hapi Kryetari i OBVL-së së Shqipërisë Heroi i Popullit Gjen. Rrahman Parllaku.

Fjalën kryesore e mbajti Z. Edip Ohri Sekretar i Përgjithshëm i OBVL-së. Folën gjithashtu Niko Tyto, Mehmet Gëzhilli etj.

PASAPORTA E SEJFULLA MALËSHOVËS

VENDLINDJA:

Sejfulla Malëshova lindi në Malëshovë të Përmetit në 2 Mars të vitit 1900.

ARSIMIMI:

Kreu shkollën fillore në vendlindje. Kreu studimet në shkollën "San Demetro Di Korona" në Siçili, në të cilën më parë kishte ndjekur studimet edhe De Rada

Më pas ishte student i Fakultetit të Mjekësisë në Romë.

Në vitet 1926-1931 kreu studimet në Universitetin e Filozofisë, në Lomonosov të Moskës.

GJUHËT E HUAJA:

Njihte shkëlqyer me shkrim dhe këndim tetë gjuhë të huaja por veç fushës së përkthimit ai spikaste dhe në poezi, publicistikë dhe politikë.

AKTIVITETI

1924- Sekretar i përgjithshëm i kabinetit qeveritar të Fan Nolit

1931- Bëhet anëtar i PKBS-së

1933- Pedagog dhe dekan në Universitetin e Filozofisë në Lomonosov të Moskës

1934- Bëhet anëtar i Kominternit

1941- Kthehet në Shqipëri

1943- Bëhet anëtar i Këshillit të Përgjithshëm Antifashist Nacionalçlirimtar

1945- Ministër i Arsimit dhe i Kulturës

1946- Përfshihet nga partia dhe shkarkohet nga të gjitha detyrat

1947- Izolohet në Fier, ku i ndalohen të gjitha botimet dhe përdhosen psikologjikisht, duke e vënë në punë tepër të rëndomta.

1971- Vdiq në vetmi, në banesën e tij në Fier.

Sejfulla Malëshova lindi në Malëshovë të Këlcyrës në 2 mars 1900 dhe vdiq në Fier në 9 qershor 1971, ku dhe u varros. Arsimin fillor e kreu në vendlindje, kurse studimet e mesme i kreu në Itali në kolegjin e Shën Dhimitrit në Koronë, atje ku dikur kishte studiuar edhe De Rada.

Këtu së bashku me mikun e tij Odhise Paskalin botoi revistën Studenti Shqiptar, në të cilën botoi edhe vjershat e tij te para. Me pas kur do të studioje mjekësi në Romë do të botoje poemën e tij të parë me pseudonimin Kostandini në vitin 1923.

Kthehet në atdhe një vit më vonë dhe do të jetë për gjashtë muaj sekretar i kabinetit të kryeministrit Fan Noli. Pas dështimit të Revolucionit të qershorit do të emigrojë dhe në vitin 1926 do të fillojë studimet në universitetin Lemonosov të Moskës për filozofi, studime që do ti përfundojë në vitin 1930. Pas një debati në organizatën e partisë të BS, ku bënte pjesë, do ta largojnë nga Moska dhe për tre vjet do të punojë në një uzinë në Kaukaz. Në vitin 1933 rehabilitohet dhe emërohet pedagog dhe dekan i fakultetit të filozofisë në universitetin Lemonosov. Ndërkohë një vit më parë në vitin 1932 u martua me një moskovite me të cilën u nda pas tre muajsh për arsye divergjencash, duke vendosur kështu të mos martohej asnjëherë. Nuk dua të krijoj më familje i deklaroi njërit prej miqve të tij sepse unë jam revolucionar gjaknxehtë dhe impulsiv.

Në vitin 1934 pranohet në Komintern dhe me këtë detyrë vjen në vitin 1941 në Shqipëri dhe bëhet pjesë e Këshillit të përgjithshëm nacional-çlirimtar, aktivitet që i siguroi një pozitë drejtuese në Shqipërinë e pasluftës.

Në vitin 1946 do të jetë ministër i arsimit dhe kulturës në qeverinë e Enver Hoxhës. Ndërkohe që në vitin 1945 do të zgjidhet kryetar i Lidhjes së Shkrimtarëve dhe Artistëve të Shqipërisë (LSHA), kryetari i parë i kësaj organizate. Po këtë vit do të botohet edhe vëllimi i tij poetik vjersha me pseudonimin letrar Lame Kodra.

Në vitin 1946 për divergjenca të shumta që kishte me Enver Hoxhën në fushat e ekonomisë, kulturës dhe drejtimit të Partisë, përjashtohet nga ajo dhe shkarkohet nga të gjitha funksionet. Kështu intelektual dhe njeriu me i mirëarsimuar i Shqipërisë internohet në Fier, ku jeton për 24 vjet, duke punuar si magazinier në ndërmarrjen e grumbullimit.

Pas një jetë të vetmuar në 9 qershor 1971, Sejfulla Malëshova u nda nga jeta dhe u varros në varrezat e vjetra të qytetit. Në vitin 1993 një grup intelektualësh u kujdesen për rivarrimin dhe ceremoninë e munguar për përkthyesin e Internacionales, Gëtes dhe Nekrasovit, apo poetin rebel siç i pëlqente ta quante veten.

SEJFULLA MALËSHOVA NË KUJTIMET E NEXHMI BALLKËS

Zoti Nexhmi, cila është e vërteta e peripecive të Malëshovës në ish-Bashkimin Sovjetik?

Atje ai kishte shkuar që në vitin 1926 dhe ishte pranuar jo vetëm si antar i PKBS-së, por kishte mbaruar edhe Fakultetin e Filozofisë. Kishte ikur nga Shqipëria pas përmbysjes së Nolit me të cilin kishte një miqësi të jashtëzakonshme. Madje në qeverinë e tij, Malëshova ishte sekretar i përgjithshëm i kabinetit.

Në verën e vitit 1933 kur Sejfullai kishte mëse një vit që punonte në Kaukaz, bëhet një mbledhje e radhës në Byronë politike të KQ-së të Bashkimit Sovjetik, të drejtuar nga Stalini. Ajo mbledhje kishte si rend dite për të diskutuar pikërisht caktimin e rregullave të brendshme të funksionimit të partisë. Ishte kjo temë, që kishte flakur Malëshovën. Çuditërisht dhe për fatin e madh të Malëshovës, në fjalën e Stalinit u vu theksi saktësisht për mënyrën e

funksionimit të partisë në idetë dhe në parimet, që një vit më parë i kishte mbrojtur Malëshova. Stalini kishte ngritur zërin, duke thënë se të gjithë ata komunistë, që nuk kanë qenë dhe nuk janë dakord me parimet e përmendura kanë ide të qëllimshme kundër rrugës së partisë sonë.

Vetëm kaq mjaftoi që e gjithë organizata, e cila një vit më parë kishte përjashtuar Sejfulla Malëshovën, të shkrihej tërësisht si organizatë partie dhe Sejfullai të rehabilitohej në mënyrë të menjëhershme. Kjo për të do të thoshte që të kthehej në Moskë dhe të kishte mundësi të ushtronte profesionin e tij si intelektual.

Por nuk mjaftoi vetëm ai rast fatlum, që atij i çeli në mënyrën më të papritur në atë verë të 1933-it, pasi një tjetër dritë jeshile iu hap përpara.

Për çfarë rasti bëhet fjalë?

Sa u rikthye në Moskë në vitin 1933, mësoi se në Universitetin Lomonosov, ku ai tre vjet më parë kishte qenë student, vdiq dekani i Fakultetit të Filozofisë, i cili më parë kishte qenë edhe pedagogu i tij. Nuk vonoi as një muaj nga ai njoftim, kur i shkon një ftesë nga universiteti me të cilën i krijohet mundësia për të konkurruar për vendin e pedagogut, që kishte mbetur bosh. Në atë çast, ai mësoi rregullat e emërimit të një pedagogu në universitetin e famshëm, ku ftoheshin në konkurim ish-studentët më të shkëlqyer të pesë viteve të fundit. Në 100 konkuresit me kombësi nga shumë vende të botës fitoi pikërisht djaloshi nga Shqipëria, Sejfulla Malëshova.

Është e vërtetë se ai ka qenë i martuar një herë në Moskë?

Është e vërtetë një gjë e tillë. Ai në periudhën që ka qenë në Bashkimin Sovjetik ka qenë i martuar. Ishte viti 1932, kur vendosi të krijonte familje, duke u martuar me një komuniste nga Moska, por që për divergjenca të theksuara mendimesh ajo martesë nuk zgjati as tre muaj. Pas saj ai vendosi të mos martohet asnjëherë.

Unë këtë gjë e mësova në periudhën e parë pas Çlirimit, kur ai ishte ministër i Arsimit dhe unë zëvendës i tij.

Mosmarrveshjet politike të Malëshovës me Enver Hoxhën

Kur e pyesja shpesh, ai dëgjonte me vëmendje dhe më së shumti nuk reagonte. Pas kësaj teme e merrte fjalën, duke e çuar bisedën te problemet, që i lindnin në Byronë politike dhe në Komitetin Qendror të Partisë. E shikoja që e shqetësonte shumë mënyra e kryerjes së punëve politike. Ai kishte shumë pakënaqësi me mënyrën e funksionimit të autoritarizmit brenda radhëve të udhëheqjes politike. Me Enverin nuk i kishte punët mirë dhe shpesh e theksonte që nuk duhej ta kishte ndihmuar në Berat, kur në Plenum desh i dhanë shkelmin.

Ishte e zakonshme kjo gjendje e tij dhe më dhimbsej jo pak, prandaj detyrohesha t'i thoja shpesh që të rrinte urtë se këtë tip kishte pasur që e kishte pësuar dhe në Bashkimin Sovjetik, që ishte dënuar duke u shndërruar në punëtor të rëndomtë. Por, ai nuk donte t'ia dinte për ato këshilla.

Ti e di se luftën e nisur në Plenumin e Beratit kundër Enver Hoxhës nuk do ta ndërpres

në mes sido që të jetë. Në Berat, ne i lamë gjërat pezull me pretendimin që të ridiskutoheshin mirë edhe një herë pas çlirimit, kur partia ta kishte bërë kongresin dhe të kishte zgjedhur organet e saj legjitime.

Tani unë do të kërkoj brenda në byronë politike, që të mbahet qëndrim për vetë Enver Hoxhën, i cili nuk njeh parime dhe statut partie në mënyrën e drejtimit dhe të veprimit të tij politik". "Por ai është kryeministër tani dhe nuk ka më pozitat që kishte në Berat, ku u ndodh papritur në minorancë, i thashë jo pak i shqetësuar kur dëgjova sërish nga goja e Sejfullait qëllimet që i kishte vënë vetes".

Konferencë përkujtimore me rastin e 90 vjetorit të lindjes së Heroit të Popullit Tuk Jakova

HEROI I POPULLIT TUK JAKOVA, FIGURË E SHQUAR E LANÇ

*Fjala e Kryetarit të OBVL, Gjen. Leit Rrahman Parllaku
në Konferencën përkujtimore me rastin e 90 vjetorit të
lindjes së Heroit të Popullit Tuk Jakova*

Jemi mbledhur në këtë tubim për të përkujtuar 90 vjetorin e lindjes së një prej figurave më të shquara të Luftës Antifashiste Nacional Clirimtare, Heroit të Popullit, të paharruarit Tuk Jakova.

Pa e tepruar aspak, mund të pohojmë me zë të lartë se në personin e Tukut qenë të mishëruara cilësitë më humane e ato virtyte që e ngrenë njeriun në pedestal.

Ciltërsia e thjeshtësia, altruizmi e guximi për të mbrojtur të vërtetën, qëndresa burrërore përballë çdo vështirësie e rreziku, aspirata për ta parë popullin të lirë e të lumtur, ishin tiparet që e karakterizonin Tukun, tipare që i shpa-

losi nëçdo hap të jetës së tij, e deri nëçastet e fundit të saj.

Tuk Jakova u nda nga kjo jetë në pikën kulmore të saj, në moshën 45 vjecare. Ai u nda pa brengosje në ndërgjegje, sepse nuk ia pati askujt me hile dhe nuk ia punoi askujt prapa krahëve.

Lindi në qytetin e Shkodrës, me 20 Shkurt 1914, në një familje me prejardhje nga Gjakova. Arsimin fillor dhe dy klasë gjimnaz i kreu në vendlindje. Tuku, jo s'ë nuk e deshi shkollimin, por, për shkak të gjëndjes së vështirë ekonomike, që i detyruar të ndërpriste studimet dhe t'i bëhej krah babait, i cili me punën e argjendarit mbante familjen prej 6 personash. Kështu, duke i ndërprerë për vete mësimet, Tuku, mundësoi shkollimin e tre vëllezërve që vinin pas tij, (Kolës, Franos e Filipit).

E nisi punën si nxënës marangoz, për t'u bërë brenda disa vitesh, një nga mjeshtrit më të mirë të qytetit, por duke mbetur gjithmonë një mjeshtër i profesionit në shërbim të punëdhënësve.

Tuku nuk u shkëput nga shoqëria me rininë shkollore, e me ndihmën e shokëve i zgjeroi njohuritë e tij. Në atë kohë, në mesin e të rinjve kishin lindur e po studioheshin ide të reja për ndryshime në jetën shoqërore. Kjo kohë përkon me kthimin në Shkodër nga Viena të Zef Malës, i cili krahas studimeve filozofike universitare, kishte studiuar edhe doktrinën komuniste dhe ishte brumosur me përmbajtjen e saj.

Këto ide dhe nismën e Zef Malës, i përqaftuan shumë të rinj që u angazhuan për triumfin e tyre. Nga të parët që Tuku. Ai bashkë me Qemal Stafën, Vasil Shanton, Sadik Bekteshin, Xhemal Brojën, Zija Dibrën, Ramiz Xhabinë, Hajdar Dushin, Emin Durakun, Nazmi Rushitin e të tjerë, u bënë promotorë të lëvizjes për përparim shoqëror. Në krye të grupit qëndron-

te idhulli i tyre Zef Mala. Një nga bashkëpunëtorët më të afërt të Zefit ishte Tuk Jakova. Ai, si punëtor, e shtriu ndikimin e punës së grupit, midis punëtorëve, kryesisht tek zanatçinjtë, duke bërë të aderonin në grup ndër më të përparuarit e tyre.

Grupi çdo dite e më shumë shtrinte ndikimin e tij në masën e rinisë shkollore e punëtorë. Kjo shtrirje u favorizua nga prania në qytetin e Shkodrës të konviktit "Malet Tona", ku jetonin gjimnazistë të ardhur nga të gjitha krahinat e vendit dhe nga Kosova. Djemtë që shkolloheshin në gjimnaz, ndikuan në shtrirjen e degëve të Grupit të Shkodrës në Tiranë, Durrës, Vlorë e disa qytete të tjera të Shqipërisë.

Zefi dhe një pjese e anëtarëve të grupit, midis tyre Tuku, Qemali, Vasil Shanto, Kristo Themelko, Sadik Bekteshi e shumë të tjerë qenë arrestuar nga qeveria e Zogut në vitin 1938 për veprimtari subversive. Pas disa muaj hetimi ata u gjykuan nga një gjykatë e posaçme në shkurt të vitit 1939 dhe u dënuan me afate të ndryshme burgimi.

Pushtimi fashist i vendit i gjeti në burgun e Mezhgoranit në Berat. Sipas Sadik Bekteshit ata i kërkuan qeverisë të lirohen e të armatoseshin për të mbrojtur vendin nga pushtuesit, pasi më përpara se të ishin komunistë, ishin patriotë të vendit të tyre, por qeveria e Zogut iku jashtë vendit duke i lënë të mbyllur në burg. Ata e shpërthyen burgun kur fashistët kishin zbarkuar në vendin tonë.

Me arrestimin dhe internimin e Zef Malës në Ventotene të Italisë, qendra e drejtimit të grupit në nëntor 1939 u spostua në Tiranë, kurse drejtues i degës së Grupit për Shkodrën u caktua Tuku.

Me pushtimin e vendit nga fashistët, komunistët e Grupit të Shkodrës duke dëshmuar se ata para se të ishin komunistë ishin atdhetarë, vunë në plan të parë luftën kundër zaptuesit fashist. Por kjo nuk mund të arrihej vetëm nga Grupi Komunist i Shkodrës, por kërkonte bashkimin e komunistëve në një parti të vetme, e bashkimin e gjithëpopullit, sipas parullës që shpalli Konferenca e Pezës, me 16 shtator 1942: "Bashkim pa dallim feje, krahine e ideje".

Kjo kërkesë imperative u arrit pas shumë përpjekjesh nga të gjitha grupet komuniste të asaj kohe me 8 nëntor 1941.

Me krijimin e Partisë Komuniste edhe rezistenca antifashiste u rrit me shpejtësi e mori formë të organizuar. Tuku, nëmbledhjen themeluese u zgjodh në Komitetin Qendror Provi-zor dhe u caktua me drejtimin politik.

Pas formimit të partisë e nevojës për shtrirjen e organizimin në bazë, Tuku u dërgua i deleguar i Komitetit Qendror të Partisë Komuniste në Shkodër, si qarku e qyteti më i madh i Shqipërisë, që të ndihmonte Komitetin Qendror. Një punë të veçantë ai bëri për krijimin e bërthamave (njësive) ushtarake në qendër e krahina, për krijimin e bazave të luftës e ngritjen e Këshillave Nacional Clirimtare. Tukun e dallonte karakteri i tij i fortë, thjeshtësia, dashamirësia e sinqeriteti, që e bënë atë të mirëpritur kudo dhe iu hapën dyert nga populli.

Tuk Jakova, bashkë me dy shokët e tij drejtues të Komitetit të Partisë të Qarkut, Sadik Bekteshin e Zija Dibrën, u përball me trimëri në luftë të pabarabartë me forcat fashiste; të rrethuar në lagjen Tepe, të tre të armatosur vetëm me revole e bomba dore, e çanë rrethimin, duke vrrarë togerin e kuesturës dhe duke plagosur tre policë, kurse ata nuk pësuan asnjë dëmtim.

Në Konferencën e Parë të Partisë Komuniste në Labinot të Elbasanit, ai u zgjodh vetëm anëtar i Komitetit Qendror të Partise, pasi preferencat e Miladinit e të Dushanit nxorën të tjerë në postet kryesore. Por kjo ndodhi edhe për faktin se Tuku kritikoi rëndë të deleguarin e Partisë Jugosllave në konferencë, Bllazho Ivanoviçin për pikpamjet shoviniste e deni-

gruese në adresë të tij.

Pas Konferencës, Tuku përsëri dërgohet në bazë, këtë rradhë në rrethin e Pogradecit, në krahinën e Mokrës. Edhe aty Tuku punon me përkushtim duke shkuar fshat më fshat. Me punën, thjeshtësinë e sjelljen e tij shumë korrekte u bë i dashur për njerëzit që ia dëgjonin fjalën dhe me bindje i pranonin porositë e këshillat e tij.

Ai, së bashku me Reshit Collakun, ngriti Këshillat Nacional Clirimtare, krijoi çeta partizane në krahinë dhe në maj 1943 edhe batalionin partizan të Mokrës.

Qënia përherë në krye të aksionit dhe rezultatet e arritura në detyrat e ngarkuara, bënë që Tuku të caktohej komisar politik i formacionit më të madh ushtarak deri atëhere, Brigadës së Pare Sulmuese. Në veprimet luftarake që zhvilloi brigada, Tuku ndodhej gjithmonëaty ku luftimet zhvilloheshin më të ashpra, duke treguar trimëri, gjakftohtësi e maturi. Ai ndodhej kurdoherë në mes të luftëtarëve duke i udhëhequr me shembullin e tij personal, me fjalën e urtë e këshillën e mençur dhe me kujdesin e dashurinë më se vëllazërore.

Tuku, asnjëherë nuk është pajtuar me veprime arbitrare. Ai ka qenë kurdoherë kundër masave ekstremiste e terroriste.

Tuku që kishte qenë i pari komisar politik brigade, edhe me krijimin e Divizionit të Parë, u ngarkua me detyrën e Komisarit Politik të këtij Divizioni. Në detyrën e re Tuku shpalosi, përveç vetive të larta të karakterit të tij edhe aftësi e përvojë të lartë drejtuese që bënë që ai të plotësojë me shumë sukses detyrën e ngarkuar.

Ka shumë fakte që dëshmojnë se Tuku që parimor dhe ka pasur mendime e aspirata demokratike. Këto i demostroi edhe kur u zgjodh President i Sindikatave në shtator 1945. Në Rezolucionin dhe Statutin që miratoi Kongresi i Parë i Sindikatave, theksohej se sindikatat duhej të njiheshin si një forcë ligjore, përfaqësuese e pavarur e punëtorëve dhe nëpunësve të Shqipërisë.

Gjithashtu theksohej se duhet t'u garantohej me ligj punëtorëve e drejta e shpalljes së kërkesave ekonomike si dhe e drejta e organizimit të grevës së pjesëshme e të përgjithshme. Enver Hoxha, për oportunitet në atë kohë, nuk e kundërshtoi këtë formulim, por tregoi mospërfillje për organizatën e punëtorëve dhe me kohë e vuri nën diktat duke e kthyer si çdo organizatë tjetër, në një levë zbatuese të bindur të urdhërave e vendimeve partiake e shtetërore.

Në Kongresin e Parë të Partise (Nëntor 1948), Tuku zëvendësoi Koçi Xoxen në postin e Sekretarit Organizativ të Komitetit Qendror të Partisë së Punës së Shqipërisë, duke u ngarkuar edhe me detyrën e zëvendëskryeministrit.

Në fakt, ai u bë figura e dytë në hierarkinë partiake e shtetërore, pas Enverit, por për çudi kjo gjëndje nuk zgjati shumë kohë. Ai u shkarkua nga posti i sekretarit dhe nga Byroja Politike me motivacionin se kishte manifestuar shfaqje oportuniste të djathta.

Për të vërtetuar këtë akuzë u mjaftua të paraqitej si rast tipik i kësaj shfaqjeje pritja nga Tuku në shtëpi të një prifti katolik, të cilit i paskësh dhënë aq para sa të udhëtonte me autobuz deri në Shkodër.

Do të ishte naivitet i tepruar të besosh, se ky ishte shkak i vërtetë i goditjes së Tukut. Nuk është zor i madh të merret me mend se Enveri e kurdisi këtë akuzë për të goditur Tukun, ashtu siç kishte bërë dhe vazhdoi të bënte deri në fund të jetës, duke goditur e likuiduar njëri pas tjetrit udhëheqësit më të shquar të luftës, bashkëpunëtorët më të afërt e më të përkushtuar.

Tuku nuk e miratoi, por e kundërshtoi ashpërsimin deri në ekstrem të luftës së klasave,

që motivohej si domosdoshmëri për konsolidimin e pushtetit.

Duke mos u pajtuar me qëndrime të egra, me veprime antihumane në emër të gjoja luftës së klasave, Tuk Jakova u stigmatizua si oportunist i pakorigjueshëm, se ishte nën ndikimin e shpirtbutësisë që atij ia ushqente veç të tjerave edhe edukata fetare.

Edhe në mbledhjet plenare të mëvonshme të Komitetit Qendror, kur Tuku tashmë ishte vetëm anëtar i Komitetit Qendror dhe Ministër i Financave, ai nuk ka nguruar të dënojëçdo shtrembërim që i bëhej të vërtetës historike.

Shembull tipik i këtij qëndrimi ishte rasti kur Tuku nëmbledhjen e Komitetit Qendror në vitin 1955 do të deklaronte se themelimi i Partisë Komuniste Shqiptare nuk mund t'i atribuohet një njeriu të vetëm, d.m.th. Enver Hoxhës. Në këtë Plenum, me cilësitë dhe kurajon që e karakterizonin, u shpreh se kjo meritë u takonte të gjithë komunistëve, të cilët kishin marrë pjesë në formimin e Partisë. Më tej Tuku theksonte se është i pafalshëm shtrembërimi i fakteve historike.

Njëçështje tjetër që ai shtroi në atë mbledhje, përsëri kishte lidhje me pasqyrimin e figurave në muzeumin e shtëpise ku qe themeluar Partia Komuniste Shqiptare. Tuku qe indinjuar kur atje kishte parë, se nuk ishin ekspozuar fotografite e të gjithë anëtarëve, që kishin marrë pjesë nëmbledhjen themeluese, por ishin vënë fotografite e disave që nuk kishin marrë pjesë fare, të cilët më vonë ishin ngritur deri anëtarë të Byrosë Politike. Tuku kërkoi që për hir të së vërtetës historike, këto pasqyrime të pasakta të ndreqeshin.

Këto qëndrime burrërore e parimore të Tukut e të Bedriut, që ndante të njëjtin mendim me të, nga Enveri dhe të tjerët që i mbanin ison atij shiheshin si qëndrime të hapura antiparti.

Kuptohet se Tuku dhe Bedriu, nuk mund të qëndronin në detyrat që kishin. Dhe jo vetëm kaq. Ata nuk mund të mbaheshin madje as në radhët e partisë. Por Enveri nuk u mjaftua me kaq. Ai i degdisi në internim familjarisht.

Me 26 gusht 1959 Tuk Jakova u nda nga jeta në spitalin e burgut që ndodhej fare pranë klinikave kirurgjikale. Vdekja e tij mbeti enigmë. Është krejt e pabesueshme që duke qenë i shtruar, pra nën vëzhgimin e mjekut gjatë 24 orëve, i sëmurë të vdesë nga një sëmundje kirurgjikale kaq banale siç është apendisiti.

Vetëm 6 ditë para vdekjes së Tukut, Drejtoria e Policisë së Burgut dhe Ministria e Punëve të Brendshme nuk e lejuan familjen ta takonte atë, as për disa minuta. Dhe jo vetëm kaq, por as t'i çonin ushqimet e sjella nga shtëpia e as t'i shkruanin dy gisht letër.

Është tejet indinjuese dhe e dhimbshme të mësosh për kalvarin e tejzgatur, të vuajtjeve e torturave që kanë kaluar bashkëshortja dhe fëmijët e Tukut.

Është për t'u admiruar qëndresa shembullore, e papërkulur e bashkëshortes e njëherazi bashkëluftetares së Tukut, gruas fisnike e trimëreshë, zonjës së nderuar Mita Jakova. Diktatura e egër nuk dënonte vetëm atë që quhej fajtor, por edhe familjen e gjithë të afërmit.

Në veçanti, haraç tejet të shtrenjtë për "gjynahet" e Tukut i ra për hise të paguante edhe vëllai i tij, Frano Jakova, së bashku me të shoqen, Marijen dhe me një tufë fëmijë. Të dy bashkëshortët, megjithëse kishin një barrë meritash lufte e pune, u persekutuan egërsisht në kampe e burgje me gjithë fëmijët.

Kështu ia shpërbleu diktatura Tuk Jakovës, njërit prej udhëheqësve kryesorë të luftës, patriotit e burrit të shquar të kombit tonë, luftën, sakrificat e kontributin e veçantë që ai dha në të mirë të kombit.

Tiranë, me 19. 11. 2004

**SHOQATA E HISTORIANËVE USHTARAKË TË SHQIPËRISË
PRANON ANËTAR NDERI HEROIN E POPULLIT
TUK JAKOVA**

SHOQATA E HISTORIANËVE USHTARAKË TË SHQIPËRISË

Kryesia e Shoqatës së historianëve ushtarakë të Shqipërisë në mbledhjen e saj të datës 18.11.2004

VENDOSI

Të shpallë Heroin e Popullit

TUK JAKOVA,

anëtar Nderi të Shoqatës së historianëve ushtarakë të Shqipërisë me motivacionin:

“Për ndihmesën e shquar që ka dhënë në fushën e mendimit dhe të drejtimit të LANÇ 1939-1944 dhe organizimit të rezistencës antifashiste në Shqipëri”

SEKRETARI

Prof.As. Dr. Gjergj P. Titani

KRYETARI

Prof. Dr. Shahin Leka

MBLEDHJE PËRKUJTIMORE ME RASTIM E 85 VJETORIT TË GJENERAL GJIN MARKUT

Organizata e Bashkuar e Veteranëve të LANÇ, OBVL, organizoi me 3 qershor 2003 në Muzeun Historik Kombëtar një mbledhje përkujtimore me rastin e 85 vjetorit të lindjes së Gjen. Gjin Markut.

Në mbledhje merrnin pjesë veteranë, ushtarakë, familjarë e të afërm të heroit.

Për kontributin madhor të këtij gjenerali të lavdishëm foli Kryetari i OBVL Gjen. Leit. Rrahman Parllaku.

Folën gjithashtu e bija Zvetllana e cila falenderoi OBVL dhe të pranishmit për organizimin e kësaj mbledhje përkujtimore. Folën gjithashtu historiani Pal Doçi, bashkëuftëtari Hysni Daja si dhe Misto Çile dhe Koli Çobo.

Më poshtë po japim fjalën e Z. Rrahman Parllaku.

GJIN MARKU Udhëheqes i shquar i Luftës Antifashiste, Një nga Gjeneralët e parë të Ushtrisë

Gjini Marku ka lindur në fshatin Baz të Mirditës në një familje me tradita luftarake atdhetare. Mbetur jetim nga i ati, që kishte luftuar për Shqipërinë, u edukua nga ëma, trimëresha malësore Mara, me traditat e familjes e të krahinës.

Një pjesë të fëmijërisë e ka kaluar në strehën vorfnore. Mbaroi shkollën e mesme amerikane e më pas punoi tre vjet agjent bujqësor në Korçë e Leskovik.

Merr pjesë në lëvizjen kundër pushtimit fashist të Shqipërisë. Zgjidhet një nga udhëheqësit kryesorë të Partisë Komuniste Shqiptare. Ngarkohet me detyra të ndryshme për organizimin e drejtimin e luftës në qarkun e Beratit. Gjithnjë në lëvizje në Fier, Lushnjë, Kuçovë, Patos, në fshatrat e Myzeqesë, Mallakastrës, Skraparit, nga bregdeti në malet e Shpiragut, Tomorrit deri në Ostrovicë etj. Ai nuk ishte nga ata që e shikonte luftën me dylbi, së largu, por gjendej gjithnjë në vijën e parë të zjarrit. Me krijimin e komandave të qarkut, me urdhër të Shtabit të Përgjithshëm, Gjini drejtoi me

shumë sukses luftimet e forcave partizane për çlirimin e fshatrave të krahinave e të qarqeve.

Gjin Marku gjeti në Skrapar shumë bashkëluftëtarë të shquar si Mestan Ujanikun, Kahreman Yllin, Hysen Zaloshnjën etj. Në luftën për mbrojtjen e zonave tëçliruara, Gjini e shokët e tij u treguan krijues duke dhënë përvojë për luftën e mëtejshme, duke kombinuar mirë goditjen e armikut me prita në krah dhe në shpine, duke raskapitur e dobësuar fuqinë e tij dhe pastaj me luftën në front të kombinuar me kundërsulme. Këtu pësuan disfatë disa gjeneralë fashist me eksperiencë.

Aftësitë e Gjinit si komandant e udhëheqës ushtarak dolën më mirë në pah gjatë drejtimit të luftimeve të forcave partizane të qarkut për thyerjen e operacionit nazist në dimrin e vitit 1943 – 1944. Pas këtij operacioni u krijua Brigada e Shtatë Sulmuese. E komanduar nga Gjin Marku, kjo brigadë bashkë me forcat e tjera të qarkut kaloi në mësymje, çliroi krahina të tëra, duke i mbyllur forcat fashiste në qytete e duke ruajtur rrugët kryesore.

Brigada në maj u vendos në mbrojtje të punimeve të Kongresit të Përmetit. Forcat e Brigadës thyen të gjitha sulmet e gjermanëve.

Ndër betejat më të suksesëshme është ajo në fshatin Gziq të Mirditës, krahina e Gjinit, ku nazistët pësuan humbje të rënda. Dëshmi e kësaj beteje kanë qenë deri vonë mbeturinat e dhjetra tankeve e autobindave të djegura. Gjin Marku e komandoi Brigadën e Shtatë Sulmuese deri nëçlirimin e Shkodrës dhe të gjithë Shqipërisë.

Me krijimin e Divizionit të VI Sulmues, Gjin Marku emërohet komandant i këtij divizioni dhe merr urdhër për të ndjekur forcat naziste gjermane përtej kufirit shtetëror. Tashmë në front të rregullt zhvillohen betejat të ashpra në kushte shumë të vështira në terrenin e Malit të Zi, tepër të thyer, të një dimri të egër, ku mungonte çdo lloj furnizimi, edhe buka, pasi gjermanët linin prapa tokën e djegur. Por edhe në këto kushte divizioni luftoi me heroizëm, duke i shkaktuar armikut humbje të mëdha, veçanërisht në betejën e Vishegradit që ishte kulmi dhe fundi i luftimeve.

Pas çlirimit Gjin Marku ndjek studimet e larta ushtarake. Kthehet në atdhe në qershor të vitit 1948. Në kongresin e Parë të Partisë Komuniste Shqiptare, ai godet udhëheqjen e lartë dhe Enver Hoxhën. Hoxha e godet për të dytën herë Gjinin, që nga viti 1943, për “qëndrim tolerant ndaj kundërshtarëve dhe bashkëpunim me forcat e Ballit Kombëtar”, në qytetin e çliruar të Beratit. I ndërgjegjshëm se nuk i shërbente Enver Hoxhës, por mbrojtjes së atdheut, vazhdoi punën për forcimin e ushtrisë.

Më 1950 dënohet së bashku me Nexhip Vinçanin me akuzën se ishte kundër udhëheqjes së Shtabit të Përgjithshëm.

Më 1964 në menyre të heshtur largohet nga ushtria duke e nxjerrë në lirim dhe e dërgojnë në Llakatund. Pas dy vjetësh internohet në kampin e Zvërnecit, Vlorë.

Një farsë gjyqësore pas kësaj e dënon Gjin Markun me 10 vjet burg për agjitacion e propagandë kundër pushtetit.

Përsëritet e njëjta akuzë dhe si rrjedhojë edhe 10 vjet të tjera burg në burgun famëkeq të Burrelit. I torturuar fizikisht e psikologjikisht.

Një çerek shekulli internim e burgim. Familja gjatë gjithë kësaj kohe e persekutuar në mënyrën më barbare. Edhe djali në burg. Këto ia shkurtuan jetën Gjinit.

Skënder Malindi

GJIN MARKU, TRIMI NGA MIRDITA, MIK I SKRAPARLLINJVE

Gjin Marku, figurë madhore e Luftës Nacionalçlirimtare të popullit shqiptar

Gjin Marku është një figurë madhore e Luftës Nacionalçlirimtare të popullit shqiptar. Ai është organizatori kryesor i luftës në qarkun e Beratit. Biri i Mirditës, Gjin Marku u lind në Baz të Mirditës me 2 qershor 1918. I mbetur jetim që në fëmijëri, Gjini u edukua nga nënë Mara, kjo burrëreshë mirditore që e mëkoi me atdhedashuri dhe tradita patriotike. Mësimet fillore i mori në vendlindje dhe në strehën vorfnore. Më vonë vazhdoi studimet në Teknikumin Bujqësor të Kavajës. Pas mbarimit të teknikumit u caktua me punë si teknik bujqësie në Carçovë, Leskovik dhe në Korçë. Që në vitin 1937 bie në kontakt me rrethet përparimtare revolucionare në qytetin e Korçës dhe merr pjesë aktive në të gjitha grevat dhe manifestimet e ndryshme antifashiste të kohës.

Gjatë krijimit të Partisë Komuniste Shqiptare me 8 nëntor 1941 merr pjesë si një nga drejtuesit e grupit të Korçës. Me krijimin e PKSH, Gjini zgjidhet anëtar i Komitetit Qendror të saj. Në fillim të vitit 1942 ai shkon në Berat për të organizuar luftën çlirimtare kundër fashizmit Italian. Në Berat ai merr kontakt me Kahreman Yllin, Iliaz Sevrarin, Kristo Isakun, Nure Dobrushën dhe Tajar Grepckën me të cilët bisedon për krijimin e bërthamave të para të luftës antifashiste në këtë zonë. Takohet me Mestan Ujanikun dhe e bind atë që çeta e tij të kthehet në çetë partizane. Që në takimin e parë Mestanit i pëlqeu mirditori trim Gjin Marku dhe vendosi të luftojë së bashku me të deri në fund.

Me 14 mars 1942 në qafën e Kulmakut formohet çeta partizane e Skraparit, ku organizatori kryesor i saj ishte Gjin Marku. Që në ditët e para të krijimit të saj, kjo çetë u vu në ballë të luftës kundër fashistëve. Autoritetet fashiste në Tiranë u shqetësuan shumë për këto aktivitete kundër tyre në Skrapar. Aksioni i Mëlovës dhe çlirimi i Skraparit më 5 shtator 1942 janë edhe merita të Gjin Markut.

Me 16 shtator 1942 Gjin Marku merr pjesë në Konferencë e Pezës. Veprimtaria e Gjin Markut vazhdon edhe në Myzeqe, Shpirag, Kucovë etj. Për asgjësimin e veprimtarisë së Isa Toskës në fshatrat Luar, Zharrëz dhe Kuman organizoi sulmin kundër tij me forcat e batalionit të Skraparit, Kucovës dhe të Myzeqesë, sulm që konsistoi në asgjësimin e bandave të tij dhe shpëtimin e popullit të këtyre anëve nga raprezaljet e Isa Toskës.

Në popull Gjin Marku krijoi një figurë autoritare dhe të simpatizuar, gjë që kishte rënë në vesh të Enver Hoxhës. Në shtator 1943, me kapitullimin e Italisë fashiste, Gjin Marku organizoi futjen e forcave partizane në qytet dhe marrjen në dorzim nga partizanët të depove italiane. Në këtë kohë hynë edhe trupat gjermane në qytet, por urdhëri i Gjin Markut ishte që të bëhej më parë furnizimi i partizanëve nga këto depo për të siguruar vijueshmërinë e luftës. Kjo u quajt nga Enver Hoxha, kompromisi i Gjin Markut me gjermanët. Për këtë Gjin Marku u përjashtua nga Komiteti Qendror i PKSH.

Me 17 mars 1944 u formua në Vlushë të Skraparit Brigada e VII Sulmuese me komandant Gjin Markun, organizator i luftës në Berat dhe komisar Kadri Hoxhën, organizator i luftës në Elbasan. Sukseset e kësaj brigade të drejtuar nga Gjin Marku dhe Kadri Hoxha janë të njohura. Me 12 shtator 1944 Br VII cliroi Beratin dhe më pas zonat e Fierit, Dumresë, Lushnjës. Pas çlirimit të këtyre Brigada VII zhvendoset në veri, në Gziq të Mirditës dhe më pas

mori pjesë në çlirimin e Shkodrës.

Për meritat e tij të drejtimit të luftës , Gjin Marku u emërua komandant i Divizionit të VI dhe u dërgua në viset shqiptare të Ish Jugosllavisë. Kudo ku luftoi Gjin Marku me formacionet që drejtoi u shqua për trimëri dhe organizim të përsosur, por veprimtaria e tij në zonat e Beratit dhe Skraparit ka qenë e pashembullt. Ai njihet si organizatori i luftës antifashiste nacional çlirimtare në këtë qark të rëndësishëm.

Pas çlirimit të vendit, Gjin Marku shkon për studime në Akademinë “Voroshilov” të Bashkimit Sovjetik. Kthehet në vitin 1948, emërohet në Ministrinë e Mbrojtjes dhe në Kongresin e I të PKSH diskuton jo sipas direktivës së Enverit, por sipas parimeve të tij , parimeve që rridhnin nga premtimet e luftës. Kjo nuk i pëlqeu Enver Hoxhës dhe kjo ishte goditja e dytë e tij. U emërua në detyra edhe më të ulta, të dorës së dytë, detyra që nuk i shkonin aspak kontributit dhe meritave të tij.

Në vitin 1950, Gjin Marku dhe Nexhip Vinçani dënohen nga plenumi i posacëm i KQPPSH. Gjini emërohet komandant i Shkollës së Bashkuar të oficerëve dhe më pas komandant i Mbrojtjes Civile. Në vitin 1964 me akuza të rreme e lirojnë nga ushtria dhe e caktojnë drejtor ferme në Llakatund të Vlorës. Por përsëri me akuza false e internojnë në Zvërnec të Vlorës dhe më pas e dënojnë për agjitacion dhe propogandë kundër partisë dhe pushtetit popullor me 10 vjet burg. Pas 10 vjetësh e riarrestojnë në burgun e Burrelit me të njëjtën akuzë dhe e dënojnë edhe me 10 vjet të tjera. Rreth 25 vjet bëri burgim , internim dhe keqtrajtim, ai dhe familja e tij. I sëmurë nga kanceri më 6 gusht 1986 Gjin Marku vdiq në spitalin e burgut.

Me 5 shtator 2002, me rastin e 60 vjetorit të çlirimit të Skraparit, Gjin Markut ju dha titulli i lartë “Nderi Kombit”.

PRESIDENTI I REPUBLIKËS ALFRED MOISIU I JEP DEKORATËN MË TË LARTË NDERI I KOMBIT TAHIR KADARESË, NJËRIT PREJ KOMANDANTËVE TË LAVDISHËM TË LANÇ

Më 26 nëntor 2003 në sallën e Muzeut Historik Kombëtar u përkujtua 90 vjetori i lindjes së Gjeneralit të talentuar Tahir Kadare.

Në këtë veprimtari përkujtimore të jetës dhe veprës së njërës prej organizatorëve dhe gjeneralëve më të lavdishëm të LANÇ, Tahir Kadaresë, organizuar nga OBVL e Shqipërisë morën pjesë veteranë, ushtarakë, familjarë, intelektualë etj.

Këshilltari ushtarak i Presidentit të Republikës Rruzhdin Ramadani, pasi përshëndeti pjesëmarrësit në emër të Presidentit Alfred Moisiu, i dorzoi familjes së Gjen. Kadaresë dekoratën më të lartë, atë të Nderit të Kombit.

Për jetën dhe veprën e Gjen. Tahir Kadaresë folën nënkryetari i OBVL-së Skënder Malindi, Sekretari Përgjithshëm i OBVL-së Edip Ohri, Gjen. Ernest Jakova, bashkëluftëtari i tij Syrja Tahiri etj.

Në emër të familjes përshëndeti dhe falenderoi Musa Kadare.

TAHIR KADARE, KOMANDANT I LAVDISHËM I LANÇ

Nga Rrahman Parllaku

Hero i Popullit, Gjeneral lejtant

Tahir Kadareja bën pjesë në atë plejadë të figurave të shquara, me pikpamje demokratike të viteve '30 - '40, dhe në plejadën më të lavdishme të Luftës Nacional Clirimtare. Ai mbetet një ndër udhëheqësit më të shquar të ushtrisë.

Tahiri lindi në qytetin e Gjirokastrës me 28 nëntor 1913, në një familje me edukatë të lartë qytetare, që e mësoi atë me dashuri për atdheun, me ndjenjën e ndershmërisë e të drejtësisë. Kjo pati ndikim parësor në formimin e tij demokratik e patriotik. Ai që në moshë të re u dal-lua për këto cilësi në mes shokëve, natyra e tij e qetë, e çiltër dhe komunikuese në shoqëri, bënë që të respektohej e nderohej prej tyre, cilësi të cilat Tahiri i ruajti deri në fund të jetës së tij.

Tahiri pasi mbaroi shkollën e mesme në qytetin e tij të lindjes, vazhdoi studimet ushtarake në degën e artilerisë. Me mbarimin e shkollës ushtarake, u emërua në detyrë pranë komandës së artilerisë në Tiranë.

Por shpirti i tij demokratik nuk e duronte shtypjen e regjimit të mbretit Zog, prandaj u

përfshi në lëvizjen antizogiste, duke bërë pjesë në grupin e oficerëve që u godit nga regjimi më 1935 me zbulimin e lëvizjes së Fierit.

Pasi u burgosën, u përjashtuan nga ushtria dhe humbën të drejtën e gradës së bashku me Dali Ndreun e Bedri Spahiun. Më vonë arratiset në Greqi bashkë me Mustafa Matohitin.

Me okupimin fashist të vendit Tahiri u kthye në atdhe.

Ai u përfshi që në fillim në Lëvizjen Antifashiste dhe u bë shpejt një nga udhëheqësit e saj në rrethin e Gjirokastrës, duke u marrë kryesisht me organizimin e drejtimin e njësiteve të para, çetave e batalioneve partizane. Ai ishte përfaqësues i Qarkut të Gjirokastrës në luftimet në Kuqar, Përmet, Kiçok, në të cilat morën pjesë forcat e përbashkëta nga qarku i Korçës, Gjirokastrës e Beratit, i pari aksion i përbashkët që përfshinte pothuajse tërë jugun e Shqipërisë.

Me zhvillimin e zgjerimin e luftës, Tahiri shpалosi aftësitë e tij si udhëheqës e strateg i luftës partizane.

Me krijimin e Brigadës së Parë Sulmuese, ai emërohet nga Shtabi i Përgjithshëm zëvendës komandant i kësaj brigade. Me efektivin e brigadës së parë Tahiri drejtoi shumë veprime luftarake me sukses dhe për këtë ai pas pesë muajsh u emërua komandant brigade.

Detyrën e komandantit të Brigadës së Gjashtë Sulmuese Tahiri e mori në kulmin e operacionit gjerman të dimrit, të vitit të acartë 1944. Por efektiv i brigadës i drejtuar me guxim e mjeshtëri nga komandant Tahiri, përballoi luftime shumë të rrepta kundër armikut shumë herë superior në forca e sidomos në armatim e teknikë luftarake.

Brigada e Gjashtë Sulmuese nën drejtimin e Tahirin u bë një nga njësitë më të forta të Ushtrisë Nacional Clirimtare. Kudo që luftoi ajo korri sukses nga Konispoli në jug, në Mirditë e Shkodër në veri, në largimin e ushtarit të fundit armik nga kufiri i shtetit shqiptar. Me të njëjtin vrull e shpirt luftarak që e kishte përgatitur komandant Tahiri luftoi efektiv i saj, duke përshkuar një pjesë të mirë të territorit jugosllav, nga Mali i Zi e deri në Vishegrad e Bosnje.

Në gusht 1944, Tahiri caktohet komandant i Divizionit të Dytë Sulmues dhe në këtë detyrë drejtoi veprimet luftarake të brigadave qëçliruan gjithë pjesën veripërëndimore të Shqipërisë, e bashkë me Shkodrën, të gjithë Shqipërinë.

Pas çlirimit të vendit Tahiri, si komandant i përmasave të mëdha caktohet komandanti i Korparmatës së Dytë që kishte për detyrë të mbronte frontin e jugut, kur gjendja në Greqi ishte e pa qëndrueshme dhe forcat shoviniste kishin pretendime territoriale ndaj vendit tonë. Këtu kam patur fatin të njihem së afërmi me Tahirin sepse unë isha komisar në Korparmatën që ai komandonte, në prill 1945.

Nuk do e harroj kurrë pritjen e ngrohtë e shoqërore që më bëri Tahiri, pa marrë parasysh ndryshimin në moshë e kulturën ushtarake, ai u suall me mua si koleg i barabartë, mandej nga sjellja e tij më dukej se mërespektonte disi më tepër seç duhej, por kjo ishte edukata e sjellja e tij me shokët.

Më vonë prapë pata kënaqësinë të punoja me Tahirin si kolegë pune në Ministrinë e Mbrojtjes për 5 – 6 vjet. Edhe këtu shoqëria dhe miqësia jonë mbeti e sinqertë e me respekt të lartë ndaj njëri tjetrit. Pas çlirimit Tahiri mbaroi studimet e larta ushtarake në Akademinë e Shtabit të Përgjithshëm të Ushtrisë Sovjetike me rezultate të shkëlqyera. Për aftësitë e tij, përkushtimin në punë, si ushtarak i dimensioneve operativ – strategjike dhe si një nga udhëheqësit e lartë të Luftës Nacional Clirimtare, ai u ngarkua me detyra të larta në Ministrinë e Mbrojtjes, Komandant i Artilerisë së Ushtrisë, Zëvendës Shef i Shtabit të Përgjithshëm e

Drejtor Operativ, zëvendës i parë i Ministrit të Mbrojtjes etj.

Pa mëdyshje duhet thënë se Tahiri që nga udhëheqësit ushtarakë më të përgatitur, më me autoritet, nga më të ndershmit e më të shquarit e ushtrisë.

Tahir Kadare ishte nga ata burra të ditur e me dinjitet, që i shprehte hapur mendimet e veta, për çdo problem dhe në sens të kundërt me ato të udhëheqjes, e këto dihet se ç'furtunë sillnin.

Pas Konferencës së Partisë për Tiranën më 1956, në të cilën u goditën shumë gabime e faje që kishte bërë udhëheqja e Partisë dhe kërkoheshin ndryshime, siç po bëheshin në vendet e lindjes. Këtu u godit Tahiri ashpër, për mendimet e kritikën e hapura e me guxim që kishte bërë në organizatën bazë kundër udhëheqjes së partisë dhe që i prunë edhe në konferencë.

Menjëherë filloi persekutimi, jo vetëm kundër Tahirit, por edhe kundër gjithë familjes Kadare. Sëpari nisi me transferimet, pastaj lirim nga ushtria e internim në Kuçovë. Më vonë Tahiri mbyllet në ishullin e Zvërnecit, i izoluar plotësisht nga familjarët, miq e të afërm të familjes. Gjithashtu i persekutoan edhe tre vëllezërit me gjithë familjet e tyre. Muhedinin e lirojnë nga ushtria dhe e internojnë në Zvërnec.

Duke qenë i mbyllur në Zvërnec, Gjeneral Tahiri në moshën 49 vjeçare goditet nga një sëmundje e rëndë e megjithatë mbetet i pa thyeshëm në karakterin e tij.

Ai edhe në këto momente refuzoi me përbuzje ofertën për lirim e tij dhe një shumë parash, që i ofronte një zyrtar i lartë i diktaturës, në mes dhëmbjeve që i shkaktonte sëmundja i bërtiti funksionarit: "Nuk kam nevojë për lëmoshën tuaj".

Më 1962 pushoi së rrahuri zemra e komandantit trim, e njërit nga drejtuesit më të njohur të formacioneve më të mëdha të Ushtrisë Nacional Çlirimtare, e njërit prej gjeneralëve dhe ushtarakëve më të talentuar të ushtrisë shqiptare.

Askush nga shokët, miqtë, por as vëllezërit e të afërmit, nuk mundën ta përcillnin në banesën e fundit.

Njerëz si Tahir Kadareja, Atdheu populli e historia do t'i kujtojë gjithmonë.

TAHIR KADAREJA, NJË TALENT I LINDUR I USHTRISË SHQIPTARE

Skënder Malindi

Tahir Kadareja është një nga komandantët më të lavdishëm të Luftës Nacionalçlirimtare dhe një nga gjeneralët më të talentuar të ushtrisë. Ai është një nga organizatorët e Luftës Nacionalçlirimtare në Zonën e I Operative Vlorë-Gjirokastrë dhe një nga organizatorët e ushtrisë pas çlirimit.

Ai lindi me 28 nëntor 1913 në qytetin e Gjirokastrës,

Pas përfundimit të shkollës së mesme në qytetin e lindjes vjen në Tiranë në shkollën e oficerëve, në armën e artilerisë, të cilën e përfundon në gusht 1931, ku gradohet aspirant. Në vitin 1933 gradohet nëntoger dhe caktohet me punë në komandën e artilerisë ku shërbeu deri në vitin 1935. Po në këtë vit merr pjesë në lëvizjen antimonarkiste të Fierit, ku pas shtypjes së kësaj lëvizjeje së bashku me disa ushtarakë të tjerë burgoset dhe më pas internohet në Tepelenë. Me datë 12 nëntor 1937 humbet gradën, përjashtohet nga ushtria së bashku me Dali Ndreun dhe Bedri Spahiun.

Pas kësaj së bashku me Mustafa Matohitin, edhe ky oficer karriere arratisen në Greqi.

Pas pushtimit të Shqipërisë nga Italia fashiste me 7 prill 1939, Tahir Kadareja u përfshi në lëvizjen antifashiste dhe u muar me përgatitjen e formacioneve të luftës nga më i vogli deri tek më i madhi.

Në luftën Përmet-Kuqar-Qafë e Kicokut në qershor 1943 ku morën pjesë tre qarqe, Korçë, Berat dhe Gjirokastrë, Tahir përfaqësonte Gjirokastrën në shtabin e kësaj lufte. Me krijimin e Br I Sulmuese Tahir caktohet Zv. Komandant brigade, ku u shqua si drejtues ushtarak. Për aftësitë e tij, me krijimin e Br VI Sulmuese në janar 1944 caktohet komandant i kësaj brigade. Ai e drejtoi me sukses të plotë këtë brigadë në operacionin e qershorit të vitit 1944 kundër nazistëve gjermanë. Me formimin e Divizionit të II Sulmues me 4 gusht 1944 caktohet komandant i këtij divizioni dhe me formimin e korparmatës së II, formacionit më të madh ushtarak të vendit, me 18 nëntor 1944, caktohet komandant i këtij formacioni.

Binte në sy aftësia organizuese dhe drejtuese si ushtarak. Pas luftës ai dërgohet për studime jashtë shtetit në Bashkimin Sovjetik në Akademinë "Voroshilov", të cilën e përfundon me rezultate të shkëlqyera. Për aftësitë e treguara në luftën antifashiste dhe për aftësitë e tij ushtarake emërohet Zv. Shef i shtabit të Përgjithshëm të ushtrisë shqiptare. Në vitin 1949 gradohet gjeneral major dhe emërohet komandant i artilerisë. Shquhet në organizimin e artilerisë gjatë provokacioneve të gushtit të vitit të vitit 1949.

Tahir ishte gjeneral i nderuar dhe i respektuar, i aftë dhe i drejtë. Fliste hapur dhe kritikonte edhe udhëheqjen e partisë dhe të shtetit, por kjo nuk i pëlqente Enver Hoxhës. Për meritat e luftës tek partizanët Tahir Kadareja vlerësohej edhe më shumë se Enver Hoxha. Dhe kjo nuk kaloi pa pasoja. U gjet rasti dhe e shkarkojnë nga komandant të artilerisë shqiptare dhe e caktojnë komandant të Shkollës së Bashkuar të oficerëve.

Në konferencën e Tiranës Tahir Kadare së bashku me disa ushtarakë të tjerë dalin haptas dhe kritikojnë udhëheqjen e Partisë së Punës dhe Enver Hoxhës. Për këtë e internojnë në Kuçovë dhe në Zvërnec. Këtu ai sëmuret rëndë dhe në vitin 1962 vdes.

Pas viteve 90, Tahir Kadare nderohet nga Presidenti i Republikës me dekoratën e lartë "Nderi i Kombit", ashtu siç e kishte merituar që në gjallje të tij.

VEPRIMTARI PËR 90 VJETORIN E DALI NDREUT, GJENERAL DHE DREJTUES I SHQUAR I LANÇ

Me 22 shkurt 2002, në sallën e Shtëpisë Qendrore të Ushtrisë OBVL organizoi mbledhjen përkujtimore me rastin e 90 vjetorit të Gjen. Dali Ndreut, Zv. Komandant i Shtabit të Përgjithshëm të Ushtrisë Nacional Çlirimtare.

Fjalën e hapjes e mbajti Sekretari i Përgjithshëm i OBVL, Z. Edip Ohri.

Fjalën e rastit, kumtesën kryesore për jetën dhe veprën e Gjen. Dali Ndreut, një prej figurave më të shquara të LANÇ e mbajti Kryetari i OBVL, Gjen. Leit. Rrahman Parllaku, Hero i Popullit.

Më pas historiani Pal Doçi nxorri në dritë fakte të reja mbi jetën dhe veprën e Gjen. Dali Ndreut.

Diskutantë të shumtë, bashkëkohës të Daliut, që morën fjalën në këtë mbledhje përkujtimore sollën kujtime nga lufta për çlirimin e Tiranës, luftë që e drejtoi personalisht Dali Ndreu, si dhe për ngjarje të tjera të kësaj luftë të lavdishme.

GJENERAL DALI NDREU DEKOROHET NGA PRESIDENTI I REPUBLIKES ALFRED MOISIU ME DEKORATËN MË TË LARTË “NDERI I KOMBIT”

Me 15 gusht 2007 në Shtëpinë Qendrore të Ushtrisë, nga OBVL në bashkëpunim me Ministrinë e Mbrojtjes u organizua ceremonia e dekorimit (pas vdekjes) të Gjen. Dali Ndreut me Urdhërin Nderi i Kombit dhënë nga Presidenti i Republikës Alfred Moisiu.

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FA Gjen. Leit. Luan Hoxha i dorëzoi dekoratën e lartë familjes Ndreu. Në këtë ceremoni përveç familjarëve, veteranëve dhe ushtarakëve të pranishëm ishin edhe Sekretari i Presidencës Aleksandër Flloko, Zv Ministrja e Mbrojtjes Zana Xhuka, deputetë e tj.

Më poshtë po japim fjalën e Z. Rrahman Parllaku

DALI NDREU, FIGURË E SHQUAR UDHËHEQËSE E LANÇ DHE USHTRISË SHQIPTARE

(Fjala e rastit e Kryetarit të OBVL, Gjen. Leit Rrahman Parllaku në ceremoninë e dekorimit të Gjeneral Dali Ndreut me “Nderi i Kombit”)

Gjeneral Dali Ndreu ishte një nga figurat më të shquara udhëheqëse të LANÇ. Ai ishte

zëvendës komandant i Shtabit të Përgjithshëm, njëkohësisht dhe operativ i këtij shtabi, i cili së bashku me komandantin e shtabit, Gjeneral Spiro Moisiu e ka drejtuar luftën në të gjitha etapat e saj.

Biri i familjes së njohur, Ndreu, të Sllovës së Dibrës, pasardhës i denjë i patriotëve e pri-jësve të shquar dibranë Elez Isufi e Suf Xhelili, pasi kreu shkollën fillore në vendlindje, në moshën 16 vjeçare, me 1928 filloi studimet në shkollën ushtarake në Tiranë në degën artileri. Me 1931 mbaron studimet me rezultate të larta, gradohet aspirant dhe emërohet zëvendës komandant baterie. Pas një viti gradohet toger dhe emërohet komandant baterie artilerie.

Me 1938 fillon studimet në fakultetin e shkencave ekonomiko-politike në Itali, të cilat i ndërpret pas pushtimit fashist të Shqipërisë dhe me 1940 kthehet në Atdhe.

Në fillim, bashkë me Esat e Faik Ndreun, me Beshir Laçin etj, punoi për organizimin e Lëvizjes Nacionalçlirimtare në krahinë dhe me krijimin e çetës partizane të krahinës së Sllo-vës bëhet komandant i saj.

Me krijimin e Shtabit të Përgjithshëm të Ushtrisë Nacionalçlirimtare në korrik 1943, Dali Ndreu u zgjodh anëtar i shtabit dhe u caktua Zv/komandant e njëherësh operativ i këtij shtabi.

Gjeneral Dali Ndreu, përveçse organizator e drejtues operativo-strategjik i luftës, ishte edhe një komandant i suksesshëm në fushën e betejës, si në luftën partizane dhe në atë fron-tale, në kushte të ndryshme të terrenit dhe të kohës. Këto aftësi i demonstroi edhe kur mori drejtimin e Brigadës së III-të Sulmuese në dhjetor 1943, gjatë operacionit armik të dimrit 1943 – 1944, kur megjithëse kjo brigadë rrezikohej të asgjësohej nga forcat e mëdha gjermane dhe mercenare, që po e rrethonin, Gjeneral Dali Ndreu e komandoi atë duke çarë çdo rre-thim e kapërcyer çdo vështirësi.

Duke e vlerësuar si një nga oficerët me aftësi të lartë profesionale e zotësi të veçanta komanduese, Kongresi i Përmetit e gradoi Dali Ndreun “kolonel” dhe e emëroi komandant të Divizionit të Parë të Ushtrisë Antifashiste Nacionalçlirimtare, duke i ngarkuar detyrën që divizioni të kalonte në mësimje për çlirimin e Shqipërisë Verilindore, krahinave të Matit, Dibrës e Mirditës, ku gjermanët kishin forca të shumta dhe mbështetje nga forcat e Ballit Kombëtar, të Legalitetit e nga paria e vendit.

Pas këtij operacioni të suksesshëm, me krijimin e Korp-Armatës së Parë, me meritë, komandant i saj u emërua Dali Ndreu dhe u gradua Gjeneral-Major. Në krye të kësaj Korp-Armate, Dali Ndreu drejtoi operacionin e forcave për çlirimin e kryeqytetit, Tiranës, opera-cion që përfundoi me sukses brenda 20 ditëve.

Më pas ai komandoi operacionin për çlirimin e gjithë Shqipërisë.

Mirëpo, pas luftës, me ndikimin dhe ndërhyrjen e jugosllavëve në punët e brëndshme të vendit tonë, filloi goditja kundër intelektualëve dhe patriotëve të ndershëm, përfshi edhe pjesëmarrësit aktivë në Luftën Antifashiste Nacionalçlirimtare. U godit grupi i deputetëve, bashkë me ta edhe komandantë të njohur në luftë, si kolonelët: Islam Radovicka, Mestan Ujaniku, Rrahman Ruci, etj.

Në këtë kuadër nuk mbetej jashtë edhe gjeneral Dali Ndreu, për shumë arsye:

Së pari, Daliu ishte biri i Sufë Xhelilit dhe nipi i Elez Isufit, dy figura të njohura ud-hëheqëse të luftës kundër serbëve për mbrojtjen e trojeve kombëtare dhe si i tillë ai nuk do

t'i nënshtrohej politikës kolonizuese jugosllave ndaj Shqipërisë.

Së dyti, ai vinte nga një shtresë më në zë, jo vetëm në Dibër, por në gjithë veriun e Shqipërisë, dhe dihet që regjimi që u vendos tek ne pas luftës, ishte kundër dyerve të mëdha, sidomos kur kishin emër për patriotizëm e atdhetari, për arsye se këto duhet të ishin monopole vetem të Partisë Komuniste Shqiptare.

Së treti, lufta e klasave do t'i godiste ekonomikisht dhe politikisht shtresat e larta, dhe duke njohur karakterin e shpirtin demokrat të Daliut, para udhëheqësve shtrohej pyetja: A do të ishte ky dakort me këtë politikë dhe çfarë mund të sillte duke qene ai në krye të ushtrisë?!

Së katërti, Daliu u martua me Liri Gegën, një nga udhëheqëset kryesore të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare dhe pa marrë parasysh gabimet që iu ngriten në Plenumin e Beratit, mënyra se si u mënjanua nga udhëheqja në prag të përfundimit të luftës, u jepte një arsye më tepër Enver Hoxhes, Koci Xoxes e rrethit të tyre, që Daliu të mos ishte në krye të ushtrisë.

Prandaj filluan edhe masat kundër Daliut, por ato u morën në menyrë të shkallëzuar, duke patur parasysh jo vetëm ndikimin që kishte ai në ushtri por edhe në popull.

Kështu, fillimisht e emëruan komandant prapavije të ushtrisë. Në vitin 1947 e përjashtuan nga Komiteti Qendror i Partisë dhe e nxorën në lirim, duke e caktuar në detyra të një rëndësie të dorës së dytë e të tretë dhe duke e mbajtur gjithnjë nën mbikqyrjen e sigurimit, derisa u gjet momenti për ta asgjësuar.

Dhe ky moment ishte pikërisht atëhere kur diktatori Enver Hoxha, pas Konferencës së Partisë së Tiranës shpalli se: "tani lufta e klasave zhvillohet brenda radhëve tona ..."

Dihet se kjo luftë e shkatërroi shoqërinë shqiptare.

Për Dali Ndreun dhe Liri Gegën, dy luftëtarë të orëve të para, që i kishin dhënë aq shumë luftës për çlirimin e Atdheut, me porosi të Enver Hoxhës u sajuan akuza të paqena nga kuzhina e sigurimit famëkeq të shtetit, për t'i çuar ata në pushkatim, siç kishin çuar më parë dhe çuan me pas qindra patriotë dhe udhëheqës të shquar të Luftës, nga më të aftët dhe me të devotshmit, që po punonin për ndërtimin e një shteti demokratik, ashtu siç e kishin ëndërruar dhe dëshiruar dëshmorët dhe e aspironin luftëtarët e lirisë.

Kaq e pamëshirëshme u tregua diktatura ndaj këtyre luftëtarëve e udhëheqësve të shquar, sa nuk la të gjalle as nënën e fëmijëve, që ua kërkoi Daliu në gjyq kur tha: "Më pushkaton mua, por lëreni të gjallë Lirinë, që të kenë fëmijët një prind...!".

Egërsia e diktaturës nuk u kufizua vetem tek këta të dy, por u shtri në gjithë familjen dhe fisin e nderuar Ndreu, që kishte qënë baza më e rëndësishme e Luftës në veri dhe që i kishte dhënë asaj udhëheqës të shquar në luftë, Dali dhe Esat Ndreun, dëshmorët Mersin Elez Ndreun, Abaz Haziz Ndreun dhe shumë luftëtarë të tjerë. Okupatorët u kishin shkatërruar shtëpi, pasuri e katandi, por egërsia e okupatorëve nuk mund të krahasohet me atë të diktaturës, që u përpoq të shkatërrojë një fis të tërë, por që gjithsesi nuk ia arriti dot.

Lavdi për jetë, gjeneralit të shquar, strategut të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, Dali Ndreu!

PËRKUJTOHET 25 VJETORI I VDEKJES SË GJENERAL ET'HEM GJINUSHIT

Me rastin e 25 vjetorit të Gjeneralit të luftës dhe të ushtrisë Et'hem Gjinushi, në mars të vitit 2005, OBVL organizoi një përkujtimore ku foli bashkëluftëtari i tij, kryetari i OBVL Gjen. Rrahman Parllaku.

Më poshtë po botojmë fjalën e Gjen. Rrahman Parllakut mbajtur në këtë përkujtimore dhe botuar në gazetën Veterani të prillit 2005.

Ishte shkurt i vitit 1942, kur në lokalin tonë erdhi Vehbi Hoxha bashkë me Et'hem Gjinushin. Vehbiun unë e kisha përgjegjës në grupin edukativ. Ai më prezantoi me Et'hemin dhe prej asaj dite u bëmë shokë.

Së bashku ishim pjesëmarrës në njesitin gueril të qytetit. Et'hemi më propozoi të pranohesha në Parti dhe për një kohë bëmë pjesë në një celulë.

Et'hemi e një grup shokësh të ardhur nga rrethet e tjera dhe që nuk i kishin familjet në Vlorë, lokalin tonë e kishin strehë ku takoheshin, rrinin e bisedonin lirshëm, pasi të gjithë ishin pjesëmarrës në njesitet guerile, mes tyre Hito Cako, Koco Kllapi, Et'hemi, Kristaq Cali, Faik Merolamçe dhe unë bashkë me ta.

Gjatë luftës në qytet, Et'hemi ka qënë pjesëmarrës në shumë aksione që kërkonin trimëri e vendosmëri, pasi kryheshin në kushte tepër të rrezikshme.

Me xha Zenelin, babanë e Et'hemit u njoha kur ishte arrestuar e burgosur Et'hemi. E lajmëruan të vinte nga fshati, pasi kishte njohje me marshallin e karabinerisë, Lombardo, drejtues i SIMI-t në Vlorë, i cili gjatë luftës italo-greke kishte qëndruar për një kohë në fshatin Hormovë, vendlindja e Et'hemit. Ai u takua me marshallin, i cili i tha se Et'hemi ishte përfshirë në lëvizje dhe ishte ndër më aktivet. Xha Zeneli e kishte kundërshtuar. Kishte kërkuar që ta takonte djalin, pastaj do të bisedonte me marshallin.

Xha Zeneli, në takin i thotë Et'hemit: "Meqë je përfshirë në luftë, eja në Tepelenë se do të jesh në mes të njerëzve të njohur. Atje, ti me aktivitetin tënd e përkrahjen time, do të behesh dikushi, pasi këtu në Vlorë e ke të veshtirë, ndiqesh nga agentët e SIMI-t dhe je pa krah!

Et'hemi e kundërshtoi të jatën: "Unë kam krah shokët e idealit, e nga këta nuk ndahem".

Kur e kishte parë vendosmerinë e Et'hemit, atëhere 20 vjeçar, xha Zeneli i thotë: "Meqenëse je kaq i vendosur, qëndroju besnik shokëve, se po i tradhëtove, megjithëse të kam një të vetëm, e ti e di se në familjen tonë tre burra nuk bëhen, do të të vras me doren time". Ky ishte qëndrimi i një patrioti të vërtetë.

Me ndërhyrjen e xha Zenelit, Et'hemi u lirua dhe vazhdoi luftën në ilegalitet.

Pas kësaj, xha Zeneli erdhi tek ne, na dha lajmin e lirim të Et'hemit. Xha Zeneli shkoi pas Et'hemit duke u bërë luftëtar aktiv, dhe për kontributin e tij në luftë që zgjedhur anëtar i Këshillit Nacionalçlirimtar të qarkut të Gjirokastrës. Kurse Et'hemi u largua nga Vlora e u ngarkua përgjegjës për luftën në krahinën e Topalltisë.

Me Et'hemin u takuam sërish në malet e Labërisë, në operacionin gjerman të dimrit 1943 - 1944. Ai ishte zëvendëskomisar i batalionit "Perlat Rexhapi" dhe unë komisar i batalionit të pestë të Brigadës së Pestë Sulmuese. Bashkërisht na ishte ngarkuar detyra të mbronim sektorin nga Turani në Salari, në drejtim të Kurveleshit. Pas katër ditë luftimesh u detyruam të tërhiqemi e të kalojmë malet e Këndrevicës dhe të Dhemblanit, në ashpërsinë e atij dimri ku temperatura mund të kishte zbritur deri 15 gradë nën zero.

Ishte nata e 4 shkurtit 1944. Megjithëse në këtë operacion na u vranë dhe ngrinë në dëborë 23 shokë dhe mbetën shumë të plagosur, batalionet tona i vazhduan luftimet dhe çliruan krahinat e Vlorës, nga Bregu i Lumit, Vjosën, Selenicë e deri në Mesaplik.

Me mbarimin e operacionit të dimrit, Et'hemi më zëvendësoi mua si komisar i batalionit, pasi isha transferuar në brigadë. Në këtë brigadë Et'hemi u njoh me Nailen, luftëtare e kësaj brigade, me të cilën u lidhën për jetë.

Pas kësaj ndarjeje, me Et'hemin u takuam në Lumën time në tetor të vitit 1944, kur unë kaloja me Brigadën e Tretë për në Kosovë dhe ai ishte emëruar zëvendës komisar i Brigatës 24-tër të Lumës.

Pasi u ktheva nga lufta në tokat e ish Jugosllavisë, me Et'hemin e përtëritëm shoqërinë tonë.

Kur flasim për Et'hem Gjinushin, nuk flasim vetëm për një luftëtar trim e të vendosur, por për një kuader udhëheqës të luftës, zëvendës komisar brigade.

Pas çlirimit, karriera e Et'hemit njeh ngjitje si drejtues politik. Me mbarimin e studimeve të larta ushtarake - politike në ish Bashkimin Sovjetik, ai u ngrit në detyrën më të lartë të hierarkisë ushtarake: Drejtor Politik i Ushtrisë.

Me Et'hemin punuam së bashku për afro 20 vjet, si kolegë në Ministrinë e Mbrojtjes dhe përfshi 7 vjet në Komandën e Forcave Ushtarake - Detare, unë komandant e ai zëvendës për punët politike.

Et'hemi ka qenë trim i pa përmbajtur në luftë me armikun, por kurrë nuk ka qenë hak-marrës. Ai ka qenë kundër çdo veprimi terrorist dhe këtë e ka treguar që gjatë luftës.

Dihet se në luftimet kundër Muharrem Bajraktarit, Brigata e Pestë pati 22 të vrarë e shumë të plagosur. Si kundërveprim, komanda e Brigadës pushkatoi 22 veta në fshatin Buzmadhe e 4 në fshatin tim, Novosej. Para se të bëheshin pushkatimet, komanda e Brigadës thërret Et'hemin dhe i thonë: "Na thuaj sa duhet të pushkatojmë për humbjet që ke patur në Lusen. Ai u përgjigj: "Asnjë, pasi nuk mund t'i dallojmë vrasësit e vërtetë". Dhe në Lusen nuk u pushkatua asnjë njeri.

Këtë qëndrim human e njerëzor, lumjanët nuk ia harrojnë kurrë Et'hem Gjinushit. Ata e deshën dhe e respektuan kur e patën zëvendës komisar brigade dhe kur e patën komisar të Komandës së Qarkut dhe kanë vazhduar ta duan e respektojnë vazhdimisht.

Më kujtohet, kur ne dolëm nga Traktati i Varshavës gjendja u acarua, fshatarët e Lumës erdhën tek Et'hemi dhe i thanë se po ndodhi gjë, Nailja me fëmijët të vijnë tek ne se jemi

malësi e do t'i mbrojmë si fëmijë tanë.

Edhe kur vdiq Et'hem ata i erdhën për ngushëllim Nailes dhe Skënderit, njëri prej tyre kishte lënë vajzën e tij të sëmurë për vdekje.

Populli nuk ta harron kurrë të mirën. Ai e ruankëtë dashuri e respekt gjithmonë, për atë që i ndodhet pranë në ditë të vështira.

Miqësinë dhe shoqërinë me Et'hemin dhe Nailen unë e provova edhe brenda hekurave të burgut. Kur isha shtruar për analiza e mjekim, bashkëshortja e Skënderit, Meri, nën zë, në prezencë të policëve më dha të njohur dhe u kujdes në mënyrë të veçantë për analizat e mjekimin tim. Dhe këtë e bënte nën mbikqyrjen e policëve.

Edhe kur u lirova nga burgu, nga të parët që erdhën të më urojnë e të pinë kafe ishin Naileja me Skënderin.

HERO I POPULLIT, GJENERAL LEITNANT MUHAMET PRODANI,

Figurë e Shquar e Luftës dhe një nga drejtuesit kryesorë të Ushtrisë Shqiptare

(Fjala e Kryetarit të OBVL-së Rrahman Parlaku në mbledhjen përkujtimore me rastin e 85 vjetorit të ditëlindjes së Gjeneral Muhamet Prodanit)

Heroi i Popullit, Gjeneral leitnant Muhamet Prodanit, ishte njëri nga figurat e shquara të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare dhe nga drejtuesit kryesorë të ushtrisë shqiptare.

Muhameti, si bir i një familje të dëgjuar kolonjare, me tradita të larta patriotike, që në moshë të re u përfshi në Luftën Antifashiste Nacionalçlirimtare, pjesëmarrës në protestat dhe demonstratat e para kundër fashizmit dhe pjesëmarrës me armë në dorë që në krijimin e çetës së parë partizane e Batalionit "Hakmarrja" të Kolonjës.

Me krijimin e Brigadës së Parë Sulmuese, Muhameti rreshtohet në radhët e saj si kuadër komandues, ku ai u shqua për guxim, trimëri dhe aftësi drejtuese. Duke vlerësuar këto cilësi dhe aftësi, atij në Maj 1944 iu besua detyra e drejtimit të kësaj brigade dhe bashkë me kolegë të tij, Arif Hasko zëvendësuan në detyrë dy nga udhëheqësit e shquar të asaj brigade, Mehmet Shehun e Tuk Jakovën, që kishin lartësuar emrin e saj si njësi kryesore luftarake.

Detyra që e rëndë sepse duhej ta mbaje dhe ta çojë më lart lavdinë e kësaj brigade, dhe Muhameti me guxim e aftësi e lartësoi më tej atë. Ai, që në ditët e para kur mori komandën e brigadës u përballua me ashpërsi me operacionin nazist të Qershorit 1944. Me luftime të vendosura i theu forcat armike, çau përpara dhe e çoi brigadën nga fitorja në fitore. Në kuadrin e Divizionit të Parë zhvilloi luftime të ashpra për çlirimin e krahinave të Shqipërisë së mesme e të veriut dhe i kurorëzoi ato me çlirimin e kryeqytetit të vendi, Tiranës.

Muhameti nuk ishte vetëm një udhëheqës i shquar i luftës, por me mbarimin e studimeve të larta akademike, ai u bë një nga drejtuesit kryesorë të ushtrisë. Ai për aftësi e merita mori detyra të larta komanduese të divizionit e korparmatës dhe funksione drejtuese në Ministrinë e Mbrojtjes. Muhameti mori gradën e gjeneral-leitnantit dhe titullin e lartë të Heroit të Popullit. Por kontributin e dhënë në çlirimin e vendit dhe atë në përgatitjen dhe aftësimin e ushtrisë për mbrojtjen e atdheut, diktatura e Enver Hoxhës, ashtu si shumicës së kuadrove kryesore të ushtrisë, ia shpërbleu Muhametit me diskriminim dhe persekutimin e tij. E internoi bashkë me familjen dhe e dënoi me 18 vjet burgim.

Unë, Halimi e Gjergji jemi dëshmitarë të sjelljes kriminale ndaj Muhametit, kur i komunikuan nga sporteli i qelisë vdekjen e bashkëshortes. Dhe vetëm pas 40 ditësh i lejuan djemtë e tij të vinin e të ngushëlloheshin me babanë për vdekjen e nënës së tyre.

Por Muhameti u qëndroi me dinjitet e burrëri vuajtjeve e persekutimeve të diktaturës.

Ai, ashtu si disa prej nesh pati fatin ta shikojë përmbysjen e diktaturës dhe i mbështeti zhvillimet demokratike të vendit.

MUHAMET PRODANI, NJË NGA KOMANDANTËT E LAVDISHËM TË LANC

Skënder Malindi

Muhamet Prodani është një nga komandantët e lavdishëm të LANC dhe një nga gjeneralët më të përmendur të ushtrisë shqiptare. Ai është bir i Kolonjës së pushkës dhe penës, bir i shquar i Shqipërisë. Burrat e familjes Prodani kanë luftuar brez pas brezi dhe kanë derdhur gjak për lirinë e këtij vendi.

Lindi më 5 prill 1922 në Psar të Kolonjës. Mësimet e para i mori në vendlindje, ndërsa arsimin e mesëm e filloi dhe e mbaroi në Korçë. Pushtimi italian e gjeti si student në demonstratat antifashiste dhe për këtë përjashtohet nga shkolla.

Në korrik 1942 rreshtohet në çetën partizane të Kolonjës, ku më vonë u emërua zv.komandant i saj. Në maj 1943, me formimin e batalionit partizan "Hakmarrija" caktohet Zv. Komandant i këtij batalioni. Ai shquhet në të gjitha luftimet për guximin e jashtëzakonshëm që patën partizanët e këtij batalioni në Vithkuq, në Urën e Kovaçit, në Leskovik, në operacionin e Kuqar-Përmetit etj.

Me formimin e Brigadës së parë në Vithkuq, në fillim emërohet komandant kompanie dhe shumë shpejt bëhet komandant batalioni, ku dallohet në luftimet e Pogradecit, Patosit, Dukatit, Martaneshit, Labiotit, Mushqetasë etj.

Në Kongresin e Përmetit, ku u vendos për formimin e Divizionit të parë sulmues, Muhamet Prodani u caktua komandant i Br I Sulmuese, detyrë që deri në këtë kohë e kishte mbajtur Mehmet Shehu. M.Prodani me aftësitë e tij komanduese e drejtoi me guxim këtë brigadë në të gjitha luftimet, përfshirë edhe atë për çlirimin e Tiranës. Mbas çlirimit të Tiranës më 1 dhjetor 1944 emërohet komandant i Divizionit të III, me gradën nënkolonel. Më vonë emërohet në funksione të ndryshme në njësitë e ushtrisë.

Në vitet 1946-1948, qëndroi në dispozicion, pa punë për shkak se nuk shihet me sy të mirë nga Koxi Xoxe. Në vitin 1950 dërgohet për studime në Akademinë "Frunze" në Moskë, ku vlerësohet shkëlqyeshëm. Më 1956 emërohet komandant korpusi në Elbasan dhe gradohet general major. Ka kryer detyrat e komandantit të mbrojtjes bregdetare, komandantit të mjeteve të blinduara, komandantit të korpusit të Gjirokastrës për 10 vjet rresht. Në vitin 1971 emërohet drejtor i përgatitjes luftarake të ushtrisë dhe në vitin 1972 drejtor i përgatitjes operative në Shtabin e Përgjithshëm. Merr gradën general leutnant dhe më pas Presidiumi i Kuvendit Popullor për meritat e tij në luftë e dekoron me dekoratën më të lartë atë të Heroit të Popullit. Në vitin 1974 Muhamet Prodani dënohet nga Enver Hoxha së bashku me të ashtuquajturin grup puçist dhe e vuan dënimin në burgun famëkeq të Burrelit.

Pas daljes nga burgu militon me devotshmëri në organizatën e bashkuar të veteranëve të luftës antifashiste nacionalçlirimtare derisa u nda nga jeta me 2 tetor 1997. Ceremonia e tij u organizua nga Ministria e Mbrojtjes dhe OBVL ashtu siç i ka hije një heroi dhe një gjenerali të sprovuar.

VEPRIMTARI E OBVL-së PËR PËRKUJTIMIN E 90 VJETORIT TË LINDJES DHE 20 VJETORIT TË VDEKJES SË GJEN. LEIT. TODI NAÇI

OBVL në bashkëpunim me Organizatëne Oficerëve të Liruar dhe në pension më 12 mars 2005 ora 10.00 organizoi në sallën e Shtëpisë Qendrore të Ushtrisë një mbledhje përkujtime me rastin e 90 vjetorit të lindjes dhe 25 vjetorit të vdekjes së Gjen. Leit. Todi Naçi.

Fjalën e hapjes e mbajti Sekretari i Përgjithshëm i OBVL-së Edip Ohri.

Fjalën e rastit mbi jetën dhe veprimtarinë e Gjen. Todi Naçi e mbajti Gjen. Leit. Rrahman Parllaku.

Më pas e morën fjalën dhe sollën kujtime Dhimitër Ndrenika, Xhafer Peçi dhe Lame Çekani.

Në fund përshëndetën dhe falenderuan familjarët.

Më poshtë po japim fjalimin e Z. Rrahman Parllaku, kryetar i OBVL-së

GJENERAL TODI NAÇI, KRIJUES DHE DREJTUES I ARTILERISË SHQIPTARE

Fjala me rastin e 90 vjetorit të lindjes dhe 25 vjetorit të vdekjes së Gjen. Todi Naçi

Gjeneral leitnant Todi Naçi, lindi në qytetin e Pogradecit në një familje me veprimtari të gjërë patriotike e me kontribute të veçanta në përpjekjet për çlirimin kombëtar.

Todi, me një inteligjencë të lindur, dhe me një vullnet e këmbëngulje të veçante, u dallua që në rininë e hershme për rezultate të larta në shkollë, rezultate që i hapën rrugën për të vazhduar studimet në Akademinë Ushtarake, në Torino të Italisë, të cilat i përfundoi me rezultate të larta. Ai u bë një nga oficerët më të përgatitur dhe me dinjitet në Ushtrinë Kombëtare Shqiptare.

I lindur dhe i edukuar në një mjedis familjar, me ndjenja patriotike e atdhedashëse dhe me tradita të vyera, Todi, nuk mund të pajtohej me pushtimin fashist të vendit, prandaj shpejt u lidh me drejtues të Lëvizjes Antifashiste, me Reshit Collakun e të tjerë. Ai u inkadrua në formacionet partizane dhe me krijimin e Brigadës së Parë Sulmuese, u rreshtua në radhët e saj, duke u caktuar komandant baterie i artillerisë që dispononte brigada. Bateria, megjithëse me municione të kufizuara, me goditjet e saj të sakta, ngrinte moralin e partizanëve dhe inkurajonte sulmet e tyre mbi armikun.

Pas çlirimit të vendit, Todi u emërua në detyrat e komandantit të grupit të Rregjimentit të Artillerisë dhe, kur ai i ishte përveshur punës për përgatitjen luftarake të efektivit dhe

rritjen e gatishmërisë luftarake të repartit, sigurimi i shtetit filloi të hedhë mbi Todin hijet e dyshimit për veprimtari armiqësore, siç vepronte me shumicën e oficerëve të karrierës, por sigurimsat të ndodhur para faktit, që nuk u gjet asnjë akuzë që të vërtetonte fajsinë e tij, u detyruan ta lironin e ta kthenin në detyrë.

Edhe pas këtij veprimi antiligjor e krejt të pajustificuar, që i bëhej një patrioti e luftëtari të lirisë, Todi nuk u dekurajua. Ai vazhdoi të punonte si më parë në plotësimin e detyrave të ngarkuara.

Me emërimin e tij në detyrën si Shef i Shtabit të Komandës së Artilerisë së Ushtrisë, ai së bashku me komandantin e tij, gjeneralin e shquar të ushtrisë Tahir Kadare, ju përvesh punës me këmbëngulje e përkushtim duke u bërë një nga organizatorët e drejtuesit kryesorë të armës së artilerisë.

Gjeneral Todi, që drejtoi për një kohë të gjatë Komandën e Artilerisë, pati meritën të krijojë një komandë me kolektiv kompakt, të aftë e të përkushtuar në kryerjen e detyrës.

Nën drejtimin e Tudit, artileria u bë arma më e fuqishme e zjarrit në ushtrinë tonë. Ajo përveç pajisjes me të gjitha llojet e kalibrave e armëve të artilerisë, kishte një përgatitje të lartë ushtarako-profesionale të kuadrit komandues dhe efektivit artilier dhe ishte në gatishmëri të plotësonte çdo detyrë luftarake.

Gjeneral Todi Naçi jo vetëm kishte një përgatitje të lartë ushtarako – profesionale dhe tekniko – shkencore si artilier, por ai zotëronte edhe një diapazon të gjërë në njohjen e artit ushtarak në shkallë të lartë operativ – strategjike, që e kishte fituar edhe me mbarimin e studimeve të larta, në Akademinë Ushtarake të Shtabit të Përgjithshëm të Ushtrisë së ish Bashkimit Sovjetik.

Ai kishte eksperiencën e gjatë në shërbim të ushtrisë, si Komandant i Artilerisë, si Komandant i Mbrojtjes Kundërajrore të Shtetit dhe si zëvendës Drejtor i Institutit të Studimeve Ushtarake.

Ai ishte një nga gjeneralët studiues dhe kërkues të së resë dhe zotëronte tri gjuhë të huaja.

Përgatitja e tij e lartë në zotërimin e Artit dhe Shkencës Ushtarake, bënë që kontributi i tij të mos kufizohej vetëm në drejtimin e armës së artilerisë, por të shtrihej në përgatitjen dhe rritjen e gatishmërisë luftarake të gjithë ushtrisë, pasi për një kohë të gjatë ai ishte anëtar i Kolegjiut të Ministrisë së Mbrojtjes dhe pjesëmarrës në vendimmarrje për problemet kryesore të mbrojtjes së vendit.

Gjeneral Todi dhe kuadrot e larta të ushtrisë, që kishin përgatitje të lartë ushtarako-shkencore dhe eksperiencë prej disa dekadash në funksione të larta drejtuese të ushtrisë, nuk mund të pranonin të ashtuquajturat reforma, që vendosën Komitetet e Partise në të gjitha instancat komanduese të ushtrisë, të cilat i mënjantuan faktikisht komandat nga vendimmarrja e pavarur dhe drejtimi efektiv i ushtrisë, me sllogane politike pa asnjë bazë shkencore si: “Ushtria e Popullit dhe i gjithë populli ushtar”.

Ky qëndrim i kuadrove kryesore të ushtrisë binte ndesh me planet e Enver Hoxhës, që donte një ushtri, që t’i siguronte pushtetin personal diktatorial, prandaj i shikonte me mosbesim e frikë kuadrot e larta të ushtrisë, që gëzonin autoritet jo vetëm në ushtri por edhe në popull, pasi ishin ata që e kishin krijuar, organizuar, e komanduar Ushtrinë Nacionalçlirimtare në luftë dhe që prej 30 vjetësh po e komandonin dhe përgatishnin atë duke e bërë

të krahasueshme me ushtritë e përparuara të Europës. Kjo e frikësonte diktatorin, rreziku i humbjes së pushtetit, prandaj me anë të sigurimit të shtetit fabrikoj akuza të paqena për të argumentuar goditjen e kuadrove drejtuese të Ministrisë së Mbrojtjes, të njësive e reparteve, duke shpikur të shtuqajturin "Puc Ushtarak në krye të ushtrisë", që në fakt ishte puç i diktaturës kundër ushtrisë.

Kësaj goditjefatale nuk mund t'i shpëtonte Todi dhe familjarët e tij. Ai vdiq 25 vjet më parë në internim, larg të afërmëve të tij, larg shokëve, bashkëluftëtarëve e kolegëve, me të cilët luftoi e punoi për me tepër se 30 vjet për ta krijuar, organizuar e drejtuar ushtrinë në luftë dhe gjatë modernizimit të saj.

Todi, në shoqëri, me humorin e tij, krijonte ambient të gëzuar dhe të hareshëm, por kishte edhe ironi therëse për të paaftët, për servilët, për të këqijat në shoqëri, por këto nuk mbeteshin jashtë vëmendjes së sigurimsave që i mbledhnin, i shtonin dhe i raportonin.

Këtë e degjuam nga Mehmet Shehu natën e 13 dhjetorit 1974, kur na komunikonte vendimin e Byrosë Politike të Partisë, për përjashtimin nga ushtria si të pa denjë për të shërbyer në radhët e saj, të 18 kuadrove kryesore të ushtrisë. Pasojat e mëvonëshme dihen nga të gjithë.

Diktatura i mohoi Todit gjithçka, edhe ceremoninë mortore që i takonte një gjenerali. Ai u përçoll në banesën e fundit vetëm nga familjarët e tij.

Vetëm me fitoren e demokracisë, me kujdesin e familjarëve dhe të Organizatës së Oficerëve në Pension e të Liruar (OPL) , në vitin 1993, u plotësua dëshira dhe amaneti i tij, që eshtrat t'i varroseshin në qytetin e lindjes, në Pogradec.

Në ceremoninë e rivarrosjes, bashkë me familjarët, të afërmit, bashkëluftëtarët e bashkëpunëtorët e tij, mori pjesë i gjithë populli i Pogradecit, për t'i bërë nderimet e fundit birit të shquar të tij.

Figura dhe personaliteti i gjeneral Todi Naçit do të kujtohet me nderim e respekt, jo vetëm nga populli i Pogradecit, veteranët e ushtarakët, por edhe nga i gjithë populli shqiptar që e deshi aq shumë, se për lirinë e tij nuk kurseu as jetën.

Rrahman Parllaku
Hero i Popullit, Gjeneral lejtant

MAQO ÇOMO, NJË JETË KUSHTUAR ATDHEUT

(Mbledhje përkujtimore në 10 vjetorin e vdekjes së Maqo Çomos)

Me 26 janar 2008 në Shtëpinë Qendrore të Ushtrisë, Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare (OBVL) dhe Shoqata Atdhetare "Devolli", organizuan një mbledhje përkujtimore, për të nderuar shokun e bashkëluftëtarin e paharruar, Maqo Çomo, me rastin e 10 vjetorit të ndarjes së tij nga jeta.

Fjala e hapjes e Kryetarit të OBVL-së Gjen. Rrahman Parllaku në takimin përkujtimor me rastin e 10 vjetorit të ndarjes nga jeta të Maqo Çomos

Maqo Çomo dhe e gjithë familja e tij u përfshinë në Lëvizjen Antifashiste Nacionalçlirimtare, duke dhënë një kontribut të shquar në këtë luftë të madhe të popullit shqiptar.

Ai që në moshë fare të re përqafoi lëvizjen në rrethin e Durrësit ku punonte dhe me krijimin e çetës së parë partizane në vendlindje, në Devoll, mori pjesë me armë në dorë.

Duke u shquar për aktivitetin e tij luftarak, Maqua u bë kuadër drejtues nëçetë, dhe me krijimin e batalionit "Fuat Babani" do të dallohej edhe si zv/komisar i këtij batalioni. Po ashtu, me krijimin e brigadës së XV, Maqo Como bëhet kuadër i saj, po në detyrën e zv/komisarit.

Në kohën kur u ktheva nga lufta në tokat e ish Jugosllavisë e u emërova komisar i Korpamatës së II-të, Maqua ishte zv/komisar i Divizionit të Gjirokastrës. Kështu, në rrugën e tij luftarake, për trimëri e aftësi drejtuese, Maqua arriti përgjegjësi në strukturat kryesore të Ushtrisë Nacionalçlirimtare.

Edhe pas çlirimit të vendit nga pushtuesit nazi - fashistë, Maqo Como punoi me këmbëngulje e përkushtim maksimal për plotësimin e detyrave që ju ngarkuan. Veçanërisht, ai shpalosi aftësitë dhe vizionin e tij kur u ngarkua në funksionin e lartë të Ministrit të Bujqësisë. Ishte koha kur po kryheshin reforma të thella dhe kur po bëheshin ndryshime rrënjësore në bonifikimin, kullimin e vaditjen e tokave, tharjen e kënetave e moçaleve dhe kur në bujqësinë shqiptare u fut mekanizimi, kimizimi, racat e zgjedhura në blegtori, etj.

Maqua nuk qe i specializuar në fushën e bujqësisë, por ai u tregua organizator e drejtues i aftë. Me mençurinë dhe largpamësinë që e karakterizonte, ai krijoi marrëdhënie shumë të mira e korrekte me specialistë të fushave përkatëse, të përgatitur e të aftë, të gjithë

sektorëve të bujqësisë e blegtorisë. I dëgjonte me vëmendje mendimet e tyre, i mbështeste për projektet që i parashtronin, duke krijuar kështu ambjentin e duhur për realizimin e progresit të dëshiruar. Kështu, në dikasterin e bujqësisë, mendimi shkencor çoi në rritjen e rendimenteve në të gjithë sektorët.

Ne bashkëvuajtësit, e njohëm nga afër Maqon dhe ai ishte shembull i qëndrimit dinjitoz ndaj represionit të regjimit në burgjet e diktaturës. Maqua ishte në mes nesh nga ata që vua-jti më gjatë brenda hekurave të burgut, me i privuari për takimet familjare, pasi zonjës Liri nuk i lejohej takimi.

Por goditja më e rëndësishme për Maqon, që kur i komunikuan nëpërmjet sportelit lajmin e vdekjes së vajzës së tij, Dritës, pa i krijuar mundësi të ngushëllohej me bashkëshorten. Por edhe këtë moment tepër tragjik, ai e përballoi me dinjitet.

Maqo Como, me karakterin e tij ishte njeriu që na ulte gjakrat kur nervozoheshim me personelin shërbyes në burg. Duke vënë buzën në gaz na thoshte: “ç’keni me këta?! Atyre u është vënë detyrë, që të na trajtojnë kësisoj, që të na e bëjnë më të vështirë jetën, prandaj ulini gjakrat!”. Ai ishte tejet human. U vinte në ndihmë bashkëvuajtësve që nuk kishin lidhje me familjet e tyre. Ndante me ta, ato që u dërgonte zonja Liri, atij dhe Bardhyllit në burg, për 26 vjet.

I tillë ishte dhe mbeti Maqo Como, shembull i luftëtarit të vendosur antifashist, qeveritar model, por dhe njeri human e i pamposhtur nga represioni i diktaturës.

RRAHMAN PARLLAKU

Gjeneral lejtant, Hero i Popullit

DASHNOR MAMAQI, DREJTUES DHE VEPRIMTAR I SHQUARI FORMACIONEVE TË LANC

**Fjala e rastit e Kryetarit të OBVL-së Gjen. Rrahman Parllaku
në përkujtim të 20 vjetorit të vdekjes së Dashnor Mamaqit**

OBVL në bashkëpunim me Shoqatën Atdhetare Kulturore "Përmeti" organizuan një mbledhje përkujtimore kushtuar Dashnor Mamaqit.

Diskutuan dhe morën fjalën Kryetari i OBVL-së Rrahman Parllaku, Niko Tyto, Kozeta Mamaqi etj.

Më poshtë po japim fjalën e Z. Rrahman Parllaku

Dashnor Mamaqi do të kujtohet si një nga luftëtarët e orëve të para dhe si kuadër drejtues i Luftës Nacionalçlirimtare.

Dashnori e filloi aktivitetin e tij luftarak për çlirimin e vendit, që kur ishte nxënës në shkollën Normale të Elbasanit.

Ai u bë njeri nga drejtuesit kryesore të luftës në rrethin e Përmetit dhe i të parit formacion luftarak të këtij rrethi, i batalionit "Naim Frashëri". Me inkuadrimin e këtij batalioni në Brigadën e 6-të Sulmuese, arriti në detyrën e zëvendëskomisarit të kësaj brigade.

Pas çlirimit të Atdheut, ai u ngarkua me detyra drejtuese partiake e shtetërore, fillimisht në rrethin e Kukësit, më pas si zëvendës ministër i arsimit, etj.

Me përfundimin e studimeve të larta në ish Bashkimin Sovjetik, ai shërbeu si drejtues në sektorët e kulturës, ishte sekretar partie në rrethet Gjirokastrë dhe Durrës dhe ishte zgjedhur anëtar i Komitetit Qendror të Partisë.

Në të gjitha detyrat e ngarkuara Dashnori punoi me përkushtim e aftësi. Ai dallohej për sjellje korrekte dhe tregonte një përkujdesje të veçantë për njerëzit.

Ne shokët e tij ruajmë kujtimet më të mira për mikun tonë të paharruar Dashnorin, por edhe për bashkëshorten e tij Shpresën, bashkëluftëtaren tone trime. Ne s'mund ta harrojmë gjallërinë dhe humorin e tyre, që krijonte gjithmonë një ambient të hareshëm e të gëzueshëm në shoqëri.

Fatkeqësisht goditja e diktaturës ja ndërpreu Dashnorit në mes punën dhe aktivitetin, në një kohë kur ai me kulturën, pjekurinë e moshës dhe përvojën e punës në drejtim do të vazhdonte t'i shërbente popullit dhe atdheut të tij.

KIÇO NGJELA
ME PROPOZIM TË OBVL DEKOROHET (PAS VDEKJES)
NGA PRESIDENTI I REPUBLIKËS BAMIR TOPI
ME MEDALJEN “SHQIPONJA E ARTË”

Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacional Çlirimtare (OBVL) në bashkëpunim me Shoqatën Atdhetare “Çajupi” organizuan me 22 nëntor 2008 në sallën e Shtëpisë Qendrore të Ushtrisë një mbledhje përkujtimore me rastin e 90 vjetorit të lindjes së Kiço Ngjelës, një nga figurat e rëndësishme të LANÇ dhe një burrë shteti i shquar.

Me këtë rast, me propozim të OBVL, Presidenti i Republikës Bamir Topi e dekoroi pas vdekjes me medaljen “Shqiponja e Artë”.

KIÇO NGJELA
LUFTËTAR DHE BURRË SHTETI I SHQUAR

Kiço Ngjela lindi në Sheper të Zagorisë në dhjetor të vitit 1917. Mbasi përfundoi me rezultate të larta shkollën Normale të Elbasanit, ushtroi për një kohë të shkurtër detyrën e mësuesit për edukimin e brezit të ri.

I etur për dije e kulturë iu mundësua nga familja vazhdimi i shkollimit të lartë në Itali. Ai atje njihet nga afër me Qemal Stafën, Sami Bahollin e shumë bashkëatdhetarë të tjerë të cilët gjallonin ndjenjat atdhetare e përparimtare.

Kiçua s’mundi të përfundonte studimet e larta, kreu vetëm dy vjet, mbasi u kthye në atdhe, ku “balta është më e ëmbël se mjalta”, se e thërriste detyra e shenjtë e luftës për ta çliruar nga murtaja nazi-fashiste. Menjëherë u përfshi aktivisht në rezistencën mbarë popullore kundër pushtuesve këmishëzinj.

Me krijimin e Partisë Komuniste Shqiptare, Kiço Ngjela pranohet anëtar i saj dhe më pas militon në radhët e luftëtarëve të lirise, duke u bërë një nga drejtuesit kryesorë në kryeqytet.

Ai në nëntor 1943 caktohet së bashku me shumë shokë të tjerë për organizimin e Brigadës së Dytë Sulmuese, një nga formacionet e para të mëdha të ushtrisë partizane, ku edhe u emërua zëvendës komisar i brigadës, në radhët e së cilës luftoi deri në çlirimin e plotë të Shqipërisë.

Në nëntor të vitit 1944, Kiçua zgjidhet anëtar i Komitetit Qendror të Partisë Komuniste Shqiptare. Pas çlirimit ai kryen funksionet e larta në ekonomi përkrah Nako Spiros, ku edhe

ka luftuar ashpër ndaj përpjekjeve të Jugosllavisë për ta përfshirë ekonominë shqiptare në vartësi të plotë të saj.

Kiço Ngjela për afro tre dekada ka drejtuar një nga dikasteret më të rëndësishme të ekonomisë shqiptare, atë të Ministrisë së Tregëtisë së brendshme dhe të jashtme. Duhet theksuar pa mëdyshje se Kiçua aty përballoi me sukses punën e rëndë e me përgjegjësi siç ishte ai i furnizimit të popullatës së vendit me sendet më të nevojshme gjatë gjithë kohës, e në veçanti në kushtet e izolimit total, ku e kishte katandisur vendin diktatori Enver Hoxha. Me gjithë ngarkesën e madhe, Kiçua ka manifestuar një vullnet të çeliktë e një këmbëngulje të rrallë.

Në saj të studimit të pandërprerë e të përvojës disa vjeçare në frontin që drejtonte, u bë një nga kuadrot më të devotshëm dhe më të respektuar në fushën e ekonomisë së vendit.

Kiçua për nga sukseset në punë dhe rezultatet e arritura në fushën e ekonomisë rradhitej denjësisht përkrah ekonomistëve të shquar shqiptarë si Abdyl Këllezi e Koço Tashko etj, të cilët u goditën rëndë nga diktatori Enver Hoxha, pasi kishin shfaqur rezerva ndaj vendimeve absurde të diktatorit për shpronësimin e fshatarësisë shqiptare, e sidomos për hapjen e ekonomisë sonë me botën e jashtme në fushën e tregëtisë.

Për këto qëndrime e pikpamje të ekonomistëve të shquar, Enver Hoxha dhe sistemi i tij totalitar, shikonin rrezik për pushtetin e tyre gjakatar, prandaj edhe i goditi këta martirë, me të njëjtën ashpërsi e arrogancë, siç bëri edhe me kuadrot e lartë të kulturës, të ushtrisë dhe naftës, ku s' munguan as dënimet kapitale, megjithëse ata ishin personalitete publike të nderuara e të respektuara nga populli.

Ata populli i kishte zgjedhur gati për 30 vjet deputetë të Kuvendit Popullor.

Diktatori Enver Hoxha, jo vetëm dënoi ashpër Kiçon, por ai u tregua shumë i egër dhe i pa mëshirshëm ndaj gjithë familjes së tij të mrekullueshme si dhe farefisit.

I burgosi të dy djemtë Spartakun dhe Sokolin.

I internoi bashkëshorten Vera, vajzën dhe motrën. Nuk i kurseu as vëllezërit dhe rrethin familjar, duke i persekutuar barbarisht dhe larguar nga funksionet e merituar në organet shtetërore.

Mua më takoi fati të vuaja së bashku me Kiçon 14 vjet burg, në një qeli, dhe jam dëshmitar i dhëmbjeve të tij shpirtërore për fatkeqësinë e njerëzve të tij më të shtrenjtë. Ishte shumë i shqetësuar ndaj peripecive të vajzës së tij, Shpresës, e cila jo vetëm punonte për të ndihmuar të tre të burgosurit, por edhe rropatej e ngarkuar me trasta rrugëve të Burrelit, Spaçit, Qafë-Barit e Ballshit. Kurse bashkëshorten Verën e kishin privuar krejtësisht për ta takuar. Madje, ajo s' kishte të drejtë të takonte as djemtë!!

Kiçua këtyre torturave çnjerëzore u bëri ballë me një vullnet të jashtëzakonshëm e me një qëndresë burrërore. Ai ishte krenar për pjesëmarrjen e vet në Luftën Antifashiste, për sakrificat e shumta që kishte kapërcyer në emër të lirisë e të pavarësisë, si dhe për kontributin 30 vjeçar që kishte dhënë, me ndershmërinë më të madhe në postet e larta shtetërore, në të mirë të popullit e të vendit të tij.

Pas daljes nga burgu Kiçua u gëzua se mbas aq vitesh po mblidheshin tërë pjestarët e familjes së tij të shtrenjtë. Por Kiçua ndjeu edhe dy gëzime: pa shpinën e diktatorit Enver Hoxha e përmbysjen e regjimit të tij, pa me sytë e tij çlirimin e Kosovës për të cilën kishte një brengë të thellë në zemër.

Rrahman PARLLAKU

VEPRIMTARI TË OBVL PËR NDERIMIN E RAMIZE GJEBRESË

- *OBVL në bashkëpunim me familjarët e Ramize Gjebresë (zotërinjtë Apollon, Ali, Shpëtim Gjebrea, etj), organizoi në mars 1994, përkujtimin e 50-vjetorit të vrasjes së Ramizesë në sallën e Akademisë së Shkencave.*
- *Presidenti Sali Berisha, me propozimin e OBVL-së në nëntor 1994 e ka dekoruar Ramizenë me Urdhrin e lartë të Flamurit.*
- *Më 23 prill të vitit 2003 nën drejtimin e Gjeneral Rrahman Parllakut, kryetar i Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të LNÇL, u përkujtua 82 vjetori i lindjes së Ramizesë.*
- *OBVL në bashkëpunim me familjarët e Ramizesë organizoi në maj 2005 një tjetër mbledhje përkujtimore në Shtëpinë e Ushtarakëve, një nderim i bukur dhe plotësisht i merituar për Ramizenë.*

Liri Belishova, një nga bashkëlufëtarët e saj shprehet se:

"Vrasja e saj ishte shumë tragjike. Atë e vranë shokët e saj. Vrasja e Ramizesë ishte një krim, një krim mizor, krejtësisht i padrejtë, krejtësisht i pajustificuar. Të gjitha përpjekjet për ta justifikuar, për ta zbutur, për ta quajtur gabim nga rrethanat e luftës, nga mentaliteti prapanik etj, janë të pabaza dhe të kota. Ishte një krim.

Ky krim bëhet akoma më i pafalshëm kur mendon se çfarë vajze vranë. Ramizeja ishte vërtet një vajzë e mrekullueshme nga çdo anë. E kam thënë dhe e përsëris: nga gjithë ne shoqet e saj të Institutit Femëror "Nana Mbretneshë", ajo ishte më e shquara, më e zonja, më trimja (ishte e vetmja vajzë e njësiteve guerile në Shqipëri). E bukur, shumë inteligjente, me kulturë (lexonte jashtëzakonisht shumë), me mendime përparimtare dhe patriotike e flaktë për Shqipërinë etnike, fitonte shpejt simpati dhe impononte respekt e

autoritet.

Në Luftën Nacional-çlirimtare u angazhua me të gjitha forcat dhe me përkushtim të jashtëzakonshëm. Me aftësitë e saj të rralla u shqua si organizatore dhe drejtuese e Rinisë Komuniste Shqiptare dhe e Rinisë Antifashiste. Ajo ishte fillimisht anëtare e komitetit qarkor të RKSH të Tiranës, pastaj sekretare politike e K.Q të RK së Vlorës, dhe me formimin e Brigadës së V-të, anëtare e Seksionit Politik si përgjegjëse e rinisë dhe përgjegjëse për agjitacionin dhe propagandën.

Të gjithë e donin dhe e respektonin; fjalimi i saj në inaugurimin e Brigadës së V-të janar '44, që i mahiti të gjithë partizanët dhe qindra vlonjatë prezentë, u bë legjendë. Ja, një vajzë të tillë kreshnike e vranë.

E vranë në lulen e rinisë, 21 vjeçe. Kur kishin mbetur vetëm pak muaj nga çlirimi i Shqipërisë, që ajo nuk e gëzoi. Endërronte Shqipërinë e përparuar, një jetë të re, ku gratë do të çliroheshin nga zgjedhat e zakoneve prapanike dhe do të gëzonin të gjitha të drejtat, ku ajo do të ndërtonte lumturinë e saj... Ajo për këtë luftë, për këta shokë kishte lënë shkollën, kishte lënë nënën e dashur dhe gjithë familjen, kishte lënë gjithçka. Atje në Ramicë, ajo kishte vetëm këta shokë dhe perëndinë në qiell. Ata duhet ta mbronin nga çdo përfolje dhe intrigë, kurse e vranë pa mëshirë pa asnjë të drejtë.

Nuk e aprovuan vrasjen e Ramizesë as partizanët e Brigadës së V-të, as fshatarët e zonës dhe Vlora, as në Berat dhe as në Tiranë. Nuk kam dëgjuar gjatë gjithë këtyre viteve sikur një njeri të thotë: "mirë ia bënë".

Për gjykimin dhe dënimin e Ramizesë dhe Zaho Kokës në Arkivin Qendror të Shtetit është një raport dyfaqësh, i daktilografuar, që i bëhet KQ të PKSH-së nga trupi gjykues më 7.3.1944 (F.14, D72).

Nga ky dokument mësojmë se trupi gjykues përbëhej nga: Komandanti i Brigadës së V-të, Shefqet Peçi, Komisari Hysni Kapo, z/Komisari Manush Myftiu, organizativi i Seksionit Politik, Hito Cako, Kulturo-arsimori Bilbil Klosi, Sekretari Politik i K.Q të partisë për Vlorën, Pajo Islami, i deleguari i K.Q. të RKSH, Ramadan Xhangolli (Xhako).

Ramizeja dhe Zaho Koka janë akuzuar për marrëdhënie dashurore. Për këtë ka pasur 4 denoncime me shkrim, (që i bashkëngjiten raportit). Gjithë gjyqi përqëndrohet, a është apo jo e vërtetë që kanë pasur marrëdhënie dashurore dhe deri ku kanë shkuar këto? Këto dalin nga disa copëra letrash, që edhe këto i janë bashkangjitur raportit. Ndjej neveri e njëkohësisht revoltë duke i lexuar dhe nuk më duket aspak e drejtë që akoma dhe sot të gërvëliset në këtë drejtim. A e ka dashur apo jo Ramizeja Zaho Kokën, nuk ka asnjë rëndësi lidhur me vrasjen e saj.

Gjyqi vendosi njëzëri që Ramizeja të pushkatohet, kurse për Zaho Kokën, pas shumë diskutimesh (që nuk pasqyrohen), vendosi të shkarkohet nga të gjitha përgjegjësitë (ishte zv/komisar i Batalionit të III), të përjashtohet nga partia dhe të dërgohet në një qark tjetër.

Në fakt ai, trimi me fletë me shumë autoritet në të gjithë bregdetin e Himarës, i sflitur nga dëshpërimi dhe poshtërimi, shumë shpejt (8 qershor '44) u vra duke luftuar nga plumbi gjerman, apo ndofta i ndonjë "shoku" të porositur".

Gjeneral-lejtnant Rrahman Parllaku për Ramize Gjebrenë shprehet:

“Njohja ime me Ramizenë u bë për shkaqe pune. Me ardhjen në Vlorë, ajo u adresua të vinte tek unë, që asokohe isha përgjegjës ushtarak i qytetit të Vlorës. Që në kontaktet e para ne gjetëm gjuhë të përbashkët dhe patëm përputhje të plotë mendimesh mbi të gjitha problemet e luftës, që na hanin ditë e netë të gjata diskutimesh të shumta, kur ajo vinte dhe ikte nga qyteti i Vlorës, rrugë që e bëri disa herë. Ramizeja donte të njihte Vlorën, punën që bëhej me njerëzit, situatën e qytetit. Unë prej saj merrja të rejtat që sillte nga qendra, mbasi ajo ishte në udhëheqje të Rinisë dhe kishte kontakte me udhëheqës të lartë të Partisë, siç ishte Nakua, i fejuari i saj. Horizonti dhe inteligjenca e saj në sqarimin e problemeve e bënte edhe më këndshme bisedën. Ishte trimëreshë e rrallë.

Ndonëse në ilegalitet të plotë, si në udhëtimet e rrezikshme Tiranë-Vlorë dhe anasjelltas, edhe në lëvizjet nga baza në bazë, ajo e kryente detyrën pa ju dridhur qerpiku. Kjo trimëri e saj u manifestua më pas gjatë aksioneve luftarake, por asaj iu sajua një skenar i turpshëm me qëllimin e vetëm për ta eliminuar. Ajo asnjëherë nuk i ishte shmangur sakrificës. E karakterizonte guximi dhe trimëria, kurse motivet morale ishin krejtësisht të pabaza. Çuditërisht, veç saj dhe Zahos, mbi të cilin u morën masa ndëshkimore që e rënduan në ndërgjegje dhe e çuan drejt vetëvrasjes, të tjerët s’pësuan asgjë.

Ajo ishte e zgjedhur në organet qendrore të Rinisë dhe këtë vendim krejtësisht të padrejtë dhe të pabazuar s’guxuan t’ja komunikojnë as gjykatësit e saj. I thanë të dilte për të bërë autokritikë para efektivit, dhe pas shpine i vunë skuadrën e pushkatimit.

Këtë mendim timin mbi vrasjen e Ramizesë ia shpreha Nakos, që në takimin e parë me të në Kongresin e Përmetit.

Në 100 Vjetorin e Lindjes

HERO I POPULLIT , GJENERAL MAJOR, VELI DEDI, TRIMI NGA KOSOVA, LUFTETARI INTERNACIONALIST PËR LIRINË E POPULLIT SPANJOLL E FRANCEZ

Më 5 prill 1912, në fshatin Dede të Komunës së Medvegjës në Kosovën lindore, në familjen e Jasharve, bashkëshorteve Musa Jashari dhe Gjyle Radinoci u lind fëmija i tetë, Veliu. Ai lindi mes hallesh e vuajtjesh të mëdha të shkaktuara nga robëria e egër e ç'njerëzore serbe që kishte përfshirë tërë familjet e trojeve shqiptare të asaj treve. Gjyshi dhe babai i tij pat luftuar si para dhe pas Lidhjes Shqiptare të Prizrenit përkrah burrave të mëdhenj shqiptarë, viganë të atij kuvendi historik, si dhe gjatë luftrave ballkanike për lirinë e trojeve etnike dhe shpalljen e pavarësisë që u arrit me 28 Nentor 1912.

Shkollën fillore e kreu në Medvegjë e Gazdar, të mesmen, gjimnaz, në Leskoc. Fakultetin e makinerisë e kreu në Beograd. Pasi erdhi në Shqipëri vazhdoi shkollën mbretërore të oficerëve, por një herësh i lindi dëshira për të shkuar në Akademinë Ushtarake në Itali, gjë që e shtyu për të mësuar gjuhën italiane shumë shpejt.

Në vitin 1934 shkoi në Itali për studime ushtarake, ku për dy vite kreu Akademinë e Xhenjos e të Artilerisë në Torino.

Gjatë qëndrimit në Shqipëri dhe Itali njihet me shumë patriotë shqiptarë, si, Ali Kelmen-di, Bedri Pejani, Rexhep Mitrovica, Emrush Myftari, Sali Vuçiterna, Ibrahim Gjakova, Xhemal Kada, Asim Vokshi, (një ndër shokët më të ngushtë të tij), etj.

Më 1933 bëhet anëtar i Komitetit të Mbrojtjes Kombëtare të Kosovës. Vazhdimisht e derisa ndërroi jetë, mendja i punonte e zemra i rrihte për Atdheun, për Shqipërinë e Kosovën e për mbarë trojet shqiptare.

Kur fashistët e Frankos iu vërsulën Spanjës Republikane në vitin 1936, Veliu u nis në mbrojtje të lirisë së popullit spanjoll bashkë me Asim Vokshin, Ramiz Varvaricën, Xhemal Kadën, Zef Hotin, Musa Fratarin, Thimio Gogozotin e të tjerë që dhanë jetën, gjënë më të shtrenjtë të njeriut, për një ideal të madh, për lirinë e popullit spanjoll.

Shokët e tij të luftës Petro Marko, Skënder Luarasi, Justina Shkupi, Zef Prela e të tjerë sëbashku me shumë luftëtarë spanjollë të lirisë e vullnetarë antifashistë italianë, në shumë beteja të fronteve të rezistencës spanjolle dhe luftime të brigadave internacionaliste, panë

Veliun të hidhej me trimëri të rrallë kundër fashistëve, me thirrjen "NO PASERA!". Në film luftoi me Brigadën "Garibaldi" përkrah brigadave internacionaliste të 57 vendeve të botes, përfshirë batalionin "Abraham Linkoln" të Amerikës.

Frontet kryesore të luftës ku mori pjesë Veliu kanë qenë: Fronti i Madridit, Barcelonës, i Aragonës dhe i Ebros. Me 1937 gradohet kapiten dhe në saj të aftësive, profesionalizmit e zotësisë së tij mundi të marrë e të kryejë detyra të rëndësishme si Shef Xhenio e Shef Operativ i Divizionit të Ebros.

Për aftësitë e shfaqura në fushën e betejës, për guximin dhe trimërinë e treguar gjatë luftës nëçdo front në vitin 1938 dekorohet me "Urdhërin e Kavalierit të Lirise".

Në fund të vitit 1939 kur Revolucioni Spanjoll u mbyt me gjak nga fashistët e Musolinit e të Frankos, Veliu me shumë antifashistë të tjerë kaloi nga Spanja në Francë për të vazhduar më tej luftën kundër pushtuesit nazist të Francës. Fillimisht atje i vendosën në një kamp përqëndrimi, gjë që Veliut i shërbeu për të mësuar mjaft mirë gjuhën frenge të cilën e përdori më së miri për sa kohë që jetoi e luftoi në Francë. Në këto kushte përqëndrimi, nuk duroi dot për shumë kohë dhe u arratis, duke iu bashkuar luftëtarve të rezistencës franceze pas pushtimit nazist të vendit. Veliu mori pjesë dhe u dallua për trimëri e profesionalizëm në organizimin dhe kryerjen e veprimeve luftarake diversioniste në front, e sidomos në prapavijat e armikut, ku me përdorimin e mjeteve të luftës me mina e eksploziv, duke hedhur në erë objekte e linja hekurudhore ua nxu jetën pushtuesve nazistë të Hitlerit.

Ai i njohur nga bashkëluftëtarët si vaillant albanais (trimi shqiptar) për guximin, trimërinë dhe aftësitë e treguara në luftimet dhe aksionet e zhvilluara u emërua në detyrën e Komandantit të Forcave Franceze të Rezistencës për rajonin e Marsejës.

Me thyerjen e rezistencës së armikut, të cilit po i vinte fundi, Veliu futet në qytetin e Marsejës dhe përpara turmës që brohoriste, ngrihet e thërret duke valvitur flamurin francez "Rroftë Franca e Lirë!".

Pas disa ditësh luftimesh forcat e rezistencës nën drejtimin e tij hidhen drejt kodrës së qytetit ku armiku ende rezistonte e zhvillonte përlëshje të përgjakshme. Atje u shfaq heroizmi i tij i pashoq si antifashist trim e i paepur, hero i dy popujve, atij spanjoll e atij francez.

Në luftimet e zhvilluara gjatë betejës përfundimtare në ditën e çlirimit të qytetit të Marsejës në vitin 1944, Veliu në ballë të kryengritësve francezë, priu e çau përpara me flamur në dorë përmes breshërive të plumbave e shpërthimit të granatave të armikut dhe vendosi me dorën e tij flamurin e fitores në majë të kështjellës në kodrën e Marsejës, po me thirrjen, "Rroftë Franca e Lirë".

Qyteti u çlirua.

Në saj të aftësive të tij mundi që t'i bindte që të dorëzoheshin 37 mijë fashistë, të cilët po luftonin që të rrënonin Marsejën. Argumentet që përdori për bindjen e tyre qenë njohja nga ana e tij e të gjitha konventave ndërkombëtare në hollësi e me profesionalizëm si dhe siguria që u garantonte atyre në krye të njësisë franceze që drejtonte.

Më vonë, bashkë me repartin e tij u transferua në Nicë ku luftoi po me atë trimëri e vendosmëri në frontin franko - italian të Luftës së Dytë Botërore deri në kapitullimin e plotë të bishës naziste.

Por Veliu, sytë dhe zemrën i kishte gjithnjë tek atdheu, tek Shqipëria, Kosova dhe trojet shqiptare, kështu që, më 1946 kthehet në Shqipëri me gradën e majorit francez së bashku me

bashkëshorten Elena, një italiane, antifashiste që e njohu në Marsejë, e cila iu bë bashkëpunëtoresh dhe krah gjatë gjithë jetës së tij.

Kthimin e tij në Shqipëri, populli ynë e priti me ngrohtësi si birin e tij trim e hero që ia rriti e lartësoi figurën e shqiptarit kudo në botë dhe e mbajti në gjirin e tij për afro dy dekada deputet të rrethit të Tropojës.

Pas kthimit në atdhe me gradën e majorit francez, emërohet në detyrën e Drejtorit të Xhenios së Ushtrisë Shqiptare, ku dha një kontribut të lartë në organizimin, kompaktësimin e konsolidimin e trupave xheniere, si dhe nëfortifikimin e brezit kufitar për përballimin e provokacioneve të monarko fashistëve grekë të gushtit 1949.

Gradualisht mori gradimet në ushtrinë shqiptare deri gradën e Gjeneral Majorit dhe titullin më të lartë "Hero i Popullit".

Gjeneral Major Veli Dedi ka meritën e veçante për kontributin e jashtëzakonshëm që dha personalisht për çminimin e mëse 40 km front bregdetar të Shqipërisë, të minuara gjatë Luftës së Dytë Botërore nga nazistët gjermanë.

Gjatë gjithë kohës që punoi në ushtrinë tonë, u shqua për kulturë ushtarake të gjërë, për profesionalizëm, aftësi drejtimi e komandimi, kërkesë të lartë e komunikim të arsyeshëm mbi bazën e argumentave të nevojshëm.

Gjeneral Veli Dedi gjatë jetës së tij në Shqipëri pas kthimit nga Franca më 1946, kreu disa detyra të tjera shtetërore, të cilat në një mënyrë apo në një tjetër tregonin për një mënjanim e ftohtësi ndaj tij. Kjo për arsye ende të panjohura e të pa publikuara, që me sa duket binin ndesh me sistemin e kohës.

Kështu kreu detyrën e Komandantit të Garnizonit për Qytetin e Tiranës e më pas detyrën e Drejtorit të Arkivit Shtetëror të Shtetit Shqiptar i cili në vitet 50 varej e kontrollohej nga Ministria e Punëve të Brendshme.

Proceset demokratike në Shqipëri i priti, i përgëzoi dhe i mbështeti moralisht, në kushtet e një moshe madhore, me besimin e madh se ato do të ndikonin e do të ndihmonin në ndryshimin e gjendjes në Kosovë e nëçlirimin e saj.

Dhe me të vërtetë me luftën që bëri UCK, e mbështetur fuqimisht nga Aleanca e Atlantikut të Veriut (NATO), Kosova u çlirua dhe mori pavarësinë.

Gjeneral Major Veli Dedi vdiq më 3 Prill 1995 në Tiranë.

U përcoll me nderime e respekt nga shteti shqiptar dhe populli i Tiranës, si luftëtar e veteran i Luftës së Spanjes, si Komandant i Forcave Franceze të Rezistencës për Marsejën në Luftën e Dytë Botërore.

Ai u përcoll si ushtarak e Hero i lavdishëm i Kombit tonë, si deputet i rrethit të Tropojës, si n

N/kolonel Ali Demushi

Tiranë më 14 Prill 2012.

MUSINE KOKALARI, LUFTËTARE DHE SHKRIMTARE E SHQUAR

Më 13 gusht 2013, në Ministrinë e Turizmit, Kulturës, Rinisë dhe Sporteve, salla "Tefta Tashko", në një ceremoni të veçantë u përkujtua 30- vjetori i ndarjes nga jeta të intelektualës së shquar Musine Kokalari .

I pranishëm ishte dhe ministri i TKRS-së, Z. Visar Zhiti.

Musine Kokalari lindi më 10 shkurt të vitit 1917, në Adale të Turqisë. Në vitin 1921, familja e saj kthehet në Shqipëri dhe vendoset në Gjirokastrë, ku Musineja kreu shkollën fillore. Nëntë vjet më vonë, familja Kokalari vendoset në Tiranë. Në vitin 1937, Musineja mbaroi shkollën e mesme "Nëna Mbretëreshë" dhe më pas shkoi për studime në Universitetin e Romës, në Itali, të cilin e mbaroi shkëlqyeshëm në vitin 1941. Ajo botoi librin e saj të parë "Seç më thotë nëna plakë" në vitin 1939. Ishte viti 1943, kur Musine Kokalari së bashku dhe me disa shokë të tjerë formuan Partinë Socialdemokrate. Një vit më vonë, me përpjekjen e saj, doli numri i parë i gazetës "Zëri i Lirisë". Në vitin 1944, botoi librin e saj të dytë "Rreth vatrës", ndërsa më 12 nëntor të po këtij viti u pushkatuan vëllezërit e saj, Muntaz e Vesim Kokalari. Katër ditë më vonë e arrestuan dhe Musinenë, të cilën e mbajtën 17 ditë në burg. Në janar të vitit 1945, u botua libri i tretë i Musine Kokalari "Sa u tund jeta". Më 23 janar të vitit 1946, ajo u arrestua për së dyti nga forcat e Mbrojtjes së Popullit e gjyqi e dënoi me 20 vjet heqje lirie. Në vitin 1961, e nxjerrin nga burgu dhe e internuan në Rrëshen, ku dhe doli në pension me gjysmë page. Në vitin 1981, sëmuret nga sëmundja e kancerit, që dy vjet më pas do ta largonte përgjithmonë nga jeta. Dhjetë vjet më vonë, pra në vitin 1993, Presidenti i Republikës i dha pas vdekjes medaljen "Martir i Demokracisë". Musineja, një intelektuale e kompletuar e tipit perëndimor, mendonte ndryshe nga Enver Hoxha, i cili e ndjente rrezikun e intelektualëve, sidomos atyre opozitarë, ndaj i vrau, burgosi i internoi, i persekutoi,

ibloi ata në luftën e përbindshme të klasave. Kështu bëri edhe me Musinenë, pasi ajo nuk u bë kurrë komuniste dhe vegël e Enver Hoxhës. Asaj iu bë thirrje që të futej në Partinë Komuniste, por ajo nuk pranoi të ishte anëtare e një partie, që drejtohej nga serbët dhe e futi Shqipërinë në diktaturën më të egër e më të përgjakshme të historisë së saj.

Musine Kokalari ishte e dashur, e butë, e ditur, e zgjuar dinjitoze dhe me karakter të fortë, në kundërshtim me antinjerëzoren e njeriut të programuar, të njeriut “të ri” që ushqej me luftë dhe urrejtje, ateist, pa personalitet që zhbiron të tjerët, konformist e servil, formatuar i varur dhe i nënshtruar.

Çastet e fundit të jetës

Në dorëshkrimin “Mbi jetën time”, Musineja shkruan: “Komunistët më varrosën për së gjalli, se nuk iu kërkova falje në gjyq për aktivitetin tim. Dhe pse do të kërkoja falje?... Unë s’jam fajtores...”. Në një seancë gjyqi, ndërsa dikush thirri se ajo duhet të dënohej me vdekje në litar, dhe kryetari Frederik Nosi, e pyeti se a e dëgjonte atë që kërkonte populli, Musineja me qetësi iu përgjigj: “Nesër këtë do të thonë edhe për ju”. Musineja nuk pranoi avokat, ajo bëri një apologji të shkëlqyer që e jep qartë edhe në qëndrimin e saj prej politikeje demokrate, konsekuente dhe e papërlyer. Gjyqi komunist e dënoi me 20 vjet heqje lirie, me hubjen e të gjitha të drejtave civile dhe kunfiskim të pasurisë. Pasi kreu 16 vjet nga dënimi i saj, Musinenë e internuan në Rrëshen, ku për 22 vjet punoi në bujqësi dhe ndërtim, si punëtore llaçi, e përgjuar ditë e natë nga Sigurimi i Shtetit. Pas punës, ajo shëtiste vetëm, por dhe shkonte në vendin e saj të preferuar, bibliotekën e qytetit, ku gjente miqtë e saj të vërtetë, librat. E dërmuar nga vuajtjet dhe e raskapitur nga punët e rënda, Musineja u sëmur nga kanceri.

“Ç’fat tragjik, shkruan ajo. Më doli edhe sëmundja kundër. Të paktën të kisha pak qetësi në vitet e fundit të jetës sime”. E shtruar në spitalin onkologjik, ajo shkruan: “Këtu kuptova një gjë. Për mua jo vetëm që nuk interesohen, por kanë qejf të më zvarritin. Dhe vetë kontrollet e këtyre muajve s’kanë gjë tjetër veçse fjalë të kota. Sipas rregullave, unë duhet të isha operuar këtu e gjashtë muaj më parë. Ç’do të ngjasë?”. Duke iu referuar epilogut, diçka nga përvoja e saj: “Njoha kulturën demokratike, njoha tragjedinë e përmbysjeve të mëdha revolucionare. Njoha një gjyq special. Njoha 16 vjet burg dhe 22 vjet internim me përplasje andej-këndeje. Njoha punën e punëtorit me normë individe, njoha punën e krahut me normë kolektive në bujqësi e ndërtim. Njoha vetminë e vetëkërkuar, shoqërinë e rastit në burg dhe gjithë ndryshimet që pasojnë nga ky tërmet i pandërprerë për të konsoliduar diktaturën e proletariatit. Nganjëherë them me vete se nuk fitova gjë që mbeta gjallë. Kam 38 vjet që nuk e di ç’domethënë familje. Ndoshta do të ishte mirë të kisha mbyllur sytë njëherë e përgjithmonë. Kështu merrnin fund edhe vuajtjet, me gjithë gjendjen tragjike. Kjo do të ishte një gjë shumë e mirë. Nëse vdes, në valixhen e vogël kam disa sende me vlerë etnografike për

Muzeun e Gjirokastrës. Ato pak kursime dhe gjithçka tjetër le të hyjë në fondin e shtypit që duhet të krijohet për punëtorin e krahut, i cili është i domosdoshëm, që të demokratizohet puna e krahut dhe të kultivohet punëtori i thjeshtë”.

“Për shëndetin tim nuk i drejtohem kujt, aq më pak atij që kishte në dorë të më lehtësonte dënimin”. Kështu shkruante Musineja vetëm pak kohë para se të vdiste, duke lënë të kuptohet se “ai” nuk ishte veçse Enver Hoxha, i cili u kujdes deri në fund për dënimin e saj. E konsideruar si kundërshtar e regjimit komunist, ajo u dënua me 20 vjet burg dhe më pas u internua për 22 të tjerë në Rrëshen, ku vdiq në vitin 1983, nga kanceri. Bashkëkohësit tregojnë se nuk iu dha mundësia as të kurohej në spitalin onkologjik. Vdiq e vetme dhe u varros nga varrmihësit. Kur e zhvarrosën vite më vonë, u pa se duart e saj ishin të lidhura me tela me gjemba.

Diktatura e burgosi, e internoi, e vdiq, por nuk e varrosi dot. Ajo i mbeti e gjallë popullit dhe atdheut, si një dritë e pashuar e kulturës shqiptare, si flakadan i përjetshëm i demokracisë. Nga piedestali ku e vendosi koha, ajo na mëson: “Besa, shpresa, dashuria, ato pra na lartësojnë. Përçarja dhe marrëzia na poshtërojnë dhe na mjerojnë”.

INXHINIERI I SHQUAR USHTARAK DHIMITËR DHESPOTI

OBVL, Shoqata e historianëve ushtarakë të Shqipërisë, Shoqata e Miqësisë Shqipëri-Greqi dhe familja organizuan më 20 nëntor 2005 një mbrëmje përkujtimore për nder të kujtimit të inxhinier Dhimitër Dhespotit.

Fjalën kryesore e mbajti Prof. As. Dr. Gjergj P. Titani, ndërsa solli kujtimet e veta Gjen. Rrahman Parllaku, të cilat po i botojmë më poshtë.

Jeta dhe vepra e inxhinierit të shquar, major Dhimitër Dhespoti është pasqyruar me hollësi, shkruar me ndjenjë dhe dokumentuar historikisht nga zotërinjtë Gjergj Titani e Hektor Ruci.

Unë, inxhinierin e nderuar Dhimitër Dhespoti e njoha nga afër gjatë viteve 1952 – 1954, kur u emërova zëvendës Ministër i Mbrojtjes për prapavijat e ushtrisë dhe ai projektonte e drejtonte ndërtimet ushtarake. Në përbërje të personelit që drejtonte, major Dhespoti kishte edhe inxhinierët e aftë e me eksperiencë Nech Vatal e Pashai. Në këtë kohë kishte mbaruar periudha e emergjencave të shkatërrimit që kishte lënë lufta dhe ku ndihmesa e inxhinier Dhespotit qe e veçantë. Por ndërtimet në ushtri vazhdonin nga Saranda në jug deri në Kukës në veri, për strehimin e sistemimin e efektivave në garnizone, sigurimin e tyre me ambiente për përgatitjen fiziko – ushtarake, edukim e argëtim. Gjithashtu në këtë periudhë u bënë shumë ndërtime banesash për familjet e ushtarakëve, oficerë e nënoficerë që bëheshin disa mijëra.

Edhe këtë volum të madh ndërtimesh inxhinier Dhespoti e përballoi me stoicizëm. Ai duke punuar me përkushtim, në të njëjtën kohë drejtonte projektimin e objekteve, ndiqte e kontrollonte ecurinë dhe cilësinë e punimeve në të gjithë garnizonet.

Sektori i ndërtimeve kishte të bënte me kushtet e jetesës së njerëzve, prandaj më shtynte të kisha kontakte të shpeshta me inxhinier Dhespotin. (Kështu e thërrisnim ne inxhinierin e nderuar).

Inxhinier Dhespoti kishte krijuar marrëdhënie të mira e shumë korrekte me kolektivin që drejtonte. Unë sa herë zbrisja në zyrën e tyre, të tre inxhinierët i gjeja të kërrusur mbi projektet që përgatishnin. Mua në atë kohe, në moshën 33 vjeçare më dukeshin të moshuar, më ngjallnin respekt të veçantë me sjelljen e punën e tyre që e bënin me aq shumë përkushtim. Në mjaft raste nuk fliste inxhinier Dhespoti, por Necht Vatali e Pashai. I fundit për ëdo rast do të sillte një shembull nga jeta, ose do të tregonte ndonjë anekdotë, sidomos nga koha e studimeve në Paris. Nevoja për punën e tyre, por edhe dëshira për t'i njohur nga afër këta njerëz fisnikë, me kulturë të gjër dhe eksperiencë jete më afronin me ta dhe më kanë lënë mbresa të pashlyera në jetë.

*Gjeneral Rrahman Parllaku, Hero i Popullit
(Gazeta Veterani, nëntor 2005)*

TAKIM PËRKUJTIMOR ME RASTIN E 80 VJETORIT TË LINDJES DHE 18 VJETORIT TË VDEKJES SË NJË PREJ PERSONALITETEVE TË USHTRISË SHQIPTARE

Abaz Fejzo, oficer bashkëkohor, me vizione të qarta pune dhe drejtimi

Me rastin e 80 vjetorit të lindjes dhe 18 vjetorit të vdekjes së Gjen. Maj. Abaz Fejzos , Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare të Popullit Shqiptar (OBVL), në bashkëpunim me Shoqatën Atdhetare Kulturore “Tragjasi” organizuan më 15 janar 2005 një takim përkujtimor për të përkujtuar një nga figurat e shquara të Ushtrisë Shqiptare, Komandantin e Forcave të Blinduara dhe një nga luiftëyarët e orëve të para të LANC-it

Në emër të OBVL-së foli Sekretari i Përgjithshëm Edip Ohri. Në fjalën e tij ndër ta tjera ai tha:” Abaz Fejzo i përket atij brezi luftëtarësh heroikë të LANC-it që u brumos në luftën për lirinë e Shqipërisë kundër okupatorëve nazifashistë. Ai u edukua nga familje patriotike nga prindër të mrekullueshëm , të cilët e mësuan birin e tyre me dashurinë për atdheun. Abaz Fejzo njihet në ushtrinë shqiptare si një nga gjeneralët më energjikë, studiues shkencor. Ai kishte përfunduar me sukses studimet e larta ushtarake në Akademinë “Frunze” dhe klasifikuar me medalje të artë. Ai ishte një oficer shtatmadhorie gjitharmësh, bashkëkohor, i kompletuar, me vizione të qarta pune dhe drejtimi. U përket atyre personaliteteve ushtarake shqiptare që punuan dhe ju përkushtuan ngritjes së ushtrisë shqiptare në nivelet e ushtrive më të përparuara të rajonit.

Por nuk kishte se si të ndodhte ndryshe pas vitit 1974. Edhe Gjen. Maj. Abaz Fejzon e akuzuan dhe e burgosën pa faj, bile në burgun më të të egër, atë të Burrelit, ku vdiq në vitin 1987, në moshën 62 vjeçare.

Më pas për jetën e Abaz Fejzos foli edhe Gjen. Maj. Halim Ramohito, bashkëluftëtar dhe bashkëfshatar i tij. Folën gjithashtu Elami Hado, Lavdosha Dule, Xhafer Peçi, dhe Gjergj Titani.

Pjesëmarrësit në emër të familjes i falenderoi bashkëshortja e Abaz Fejzos, Filloreta Fejzo.

GJENERAL ABAZ FEJZO

Komandanti i lavdshëm i armës së tankeve

Abaz Fejzo, një djalosh i ri nga Tragjasi i Vlorës, fshat arsimdashësish dhe trimash të çartur, me cilësi të larta morale. Ai u poq dhe u burrërua shumë

shpejt, si për të ndjekur me besnikëri zhvillimet e papritura politike të vendit. Abazi i ri, si shumica e shokëve të tij, iu bashkua qysh në fillim luftës kundër okupatorit dhe së bashku, shkruan faqe lavdie. Në këtë luftë, djaloshi i ri plagoset rëndë, por fati e do që të shpëtojë nga vdekja.

Falë guximit të tij dhe shquarjes si organizator, atij i ngarkohen detyra të rëndësishme, të cilat vazhdojnë edhe pas çlirimit të vendit.

Abazi kudo që punoi, u dallua për zgjuarsin dhe kulturën të lartë, për dashuri dhe besnikëri për shokët dhe vartësit e tij. Kudo ai doli faqebardhë, madje edhe në studimet, kur u dërgua në Akademinë ushtarake "Frunze" në Moskë të cilën e mbaroi me medalje ari. Udhëheqja e lartë e ish Bashkimit Sovjetik, i jep atij diplomën në sallën historike Georgievskaja të Krem-linit. Duke shërbyer në Korçë, ai bie në dashuri dhe martohet me Filloretën, një grua që kishte luftuar me armë në dorë dhe që i qëndroi gjithmonë pranë me devocion dhe dinjitet.

Abazi zotëronte katër gjuhë të huaja dhe nuk i ndahej leximeve, gjë që i dha mundësinë që të kryejë më së miri edhe detyrën si diplomat në Itali. Në çdo pritje a takim që bëhej me përfaqësuesit e vendeve të ndryshme, binte lehtë në sy erudicioni i këtij shqiptari të ri e mjaft të shkathët i cili e nderonte atdheun e tij.

Fare i ri erdhi komandant i Brigadës së Durrësit, e mbajnë mend mire të gjithë, me atë uniformën që shndriste dhe që i kishte aq hije. Do e gjeje shpesh pasditeve, te libraria e qytetit, duke blerë librat e rinj që dilnin. Por mbahen mend edhe tri vajzat e tij të bukura dhe të sjellshme dhe gruaja e tij, e cila ishte drejtore e Teatrit "Aleksandër Moisiu". Pra, ata ishin një familje e lumtur, për t'u pasur zili. Ai kishte dijeni të thella edhe për artin, e sidomos atë skenik, për historinë, arkeologjinë apo muzikën dhe pikturën.

Ky njeri i fortë në detyrë, ishte shumë zemërbutë dhe i ndjeshëm ndaj atyre që kishin shqetësime. Ashtu sikurse vihej në mendime, kur dëgjonte tingujt magjikë të ndonjë opere apo "Katër Stinëve" të Vivaldit. Ai nga ana tjetër, kishte kurajon të pranonte burrërisht edhe gabimet e veta, sado të parëndësishme të ishin ato. Dhe kjo ia shtonte akoma më tepër vlerat e tij si njeri dhe kuadro i lartë. Shembull domethënës, është ai i Kepit të Rodonit dhe i mbledhjes së kuadrove.

Por madhështia e këtij heroit del në pah, kur ai pa qenë fare tankist, emërohet komandant i Brigadës së tankeve dhe pastaj i Mjeteve të Blinduara të të gjithë ushtrisë. Dhe ishte talenti dhe këmbëngulja e gjeneral Abaz Fejzos, ajo që bëri pajisjen e ushtrisë tonë me një sasi aq të madhe tankesh.

Por nuk qe e thënë që kënaqësia e punës plot përkushtim në favor të atdheut të zgjaste shumë, pasi pas viteve 1974 - 75 në ushtri erdhi fshesa e hekurt e paranojakut Enver Hoxha.

Si gati të gjithë kuadrot e larta të ushtrisë, edhe Abazin, fillimisht e përjashtojnë nga ushtria dhe familjarisht e internojnë në qytetin e vogël të Gramshit. Për ta turpëruar e caktojnë punëtor të thjeshtë në S.M.T, gjersa, pas vrasjes së Kryeministrit Mehmet Shehu, i cili ishte treguar i pashpirt me shokët e tij dikur dhe shumë i zellshëm për t'i shkatërruar ata, arrestohet dhe burgoset, pa bërë as më të voglin faj. Kjo ishte goditje shumë e rëndë për atë burrë dhe familjen e tij që kishte humbur njërin vajzë, Tamarën e mirë, e cila kishte lënë djalin e vogël.

PERSONALITETE SI SALI ANGONI JANË THESARI I INTELIGJENCËS KOMBËTARE

Më 18 shkurt 2005 Shoqata e Ndërtuesve dhe Arkivi Qendror i Ndërtimit në bashkëpunim me OBVL organizuan një mbledhje përkujtimore për inxhinierin Sali Angoni.

Merrnin pjesë veteranë të LANÇ dhe të ndërtimit, bashkëluftëtarë dhe bashkëpunëtorë të Angonit.

Për veprimtarinë e Sali Angonit gjatë Luftës Antifashiste Nacional Çlirimtare dhe për vetitë e larta njerëzore të tij foli Kryetari i OBVL-së Rrahman Parllaku.

Më poshtë po botojmë fjalën e Gjen. Rrahman Parllakut

Ishte korriku i vitit 1944 kur prita një grup të rinjsh që vinin nga Tirana për në Brigadën e Tretë Sulmuese. I pritëm bashkë me Gogo Nushin që ishte sekretar i parë i komitetit të partisë për Tiranën. Unë isha zëvendës komisar i Brigadës së Tretë Sulmuese. Gogua duke ma dhënë listën e të ardhurve, u ndal te dy prej tyre, te Spiro Pano e Sali Angoni dhe më dha porosi për ta.

Ai më tha se Spirua është me profesion mësues dhe është i aftë për të kryer detyra drejtuese, kurse Saliu është student me kulturë, serioz e i përpiktë në kryerjen e detyrës që i ngarkohet.

Edhe ky nga aftësitë mund të kryejë detyra drejtuese, por më porositi, këtë ta bëni pasi të jenë provuar në luftë direkte.

Edhe provën e luftës ata e dhanë shkëlqyeshëm.

Me Saliun e pruri rasti dy herë të bjerë në luftim e duke qenë në krah të njëri tjetrit. Saliu pozicionin që zinte e lëshonte i fundit, e provova vetë. Vepronte me gjakftohtësi të admirueshme. Ai nuk qe nga ata që i demonstرونin veprimet e tyre, ndodhej gjithnjë në mes të luftëtarëve me shembullin e fjalën e tij u jepte kurajo e guxim.

Unë nuk e pashë Saliun të shkonte në ndonjë bazë të zgjedhur për të kaluar natën, ai shkonte në bazën e fundit, pasi i kishte siguruar të gjithë partizanët.

Saliu nuk tregojte entusiasm i tepruar për suksesin në luftim, por as pesimist kur pësonim humbje, reagimi i tij ishte gjithnjë i ballancuar dhe në kërkim të nxjerrjes së mësimave për detyrat që na prisnin.

Unë nuk e pashë Saliun të tregonte shenja fodullëku, megjithëse ishte midis masës me nivel të ulëtarsimor, ai sillej me modesti të admirueshme si intelektual e qytetar. Më ka mbetur në mendje një bisedë që pata me të, ai me tha: "Kur këta fshatarë analfabetë tregojnë një patriotizëm kaq të lartë e bëjnë sakrifica sublime për çlirimin e vendit, meritojnë respektin më të madh, kurse për fat të keq, ka intelektualë që nuk e tregojnë vehten atdhetarë të tillë".

Kështu e njoha Saliun në luftë, njeri me kulturë, i sjellshëm e i kujdesshëm për njerëzit, trim i heshtur, po ta kishe në krah ishte i sigurtë, se ai do të tërhiqej pasi të siguronte shokun.

Pas lufte me një ndërprerje në kohë të kontakteve, sepse ai edhe unë vazhduam studimet jashtë shtetit, u takuam sërish dhe e ruajtëm shoqërinë e papërsëritëshme të luftës.

Me sa më kujtohet, do të ishte viti 1967, kur unë isha komandant i Forcave Ushtarake – Detare, kur i kërkova Saliut të më ndihmonte për të projektuar disa ndërtime në ishullin e Sazanit, e veëanërisht sigurimin e ujit për repartet ushtarake dhe familjet e ushtarakëve.

Ai u tregua i gatshëm. Më tha se kam për të bërë punën fizike dhe mund ta bëj atje, me disa shokë që më duhen për punën.

Kështu u bë. Saliu erdhi vetë i katërt. Inxhinierë e topografë punuan për një muaj në terren. Më dërgoi edhe dy dosje me disa projekte për objekte të ndryshme, mbi të cilat do të bëhej urbanizimi i ishullit.

OBVL FESTON 90 VJETORIN E VEPRIMTARIT TË SAJ NEXHMI BALLKA

Për Nexhmi Ballkën, nismëtarin e formimit të OBVL

Në 90 vjetorin e lindjes së veteranit Nexhmi Ballka, bashkëluftëtarët e tij kanë shfaqur respekt e falenderime, për kontributin që ai ka dhënë në Luftën Nacionalçlirimtare, për çlirimin e atdheut nga pushtuesit nazifashistë, si kuadër drejtues i kësaj lufte.

Nexhmiu si njeri i kulturës, punoi me përkushtim për mëse 40 vjet për mësimin dhe edukimin e brezave të tërë të rinjsh e të rejash, që të bëheshin të aftë për jetën dhe të devotshëm për zhvillimin e mbrojtjen e atdheut.

Nexhmiu si intelektual ishte për zhvillimin demokratik të vendit, për fjalën e mendimin e lirë, por në vend që të dëgjohej fjala e mendimi i tij, të vlerësohej e të respektohej, përkundrazi për shprehjen e këtij mendimi që ishte në interes

të zhvillimit të vendit, ai për mëse tri dekada u ndoq, u persekutua, u burgos e u torturua.

Por Nexhmiu qëndroi i pa përkulur, në krah të atyre intelektualëve që mbronin këto parime të të paharruarve Sejfulla Malëshova, Ymer Dishnica e intelektualëve të tjerë të brezit të tij.

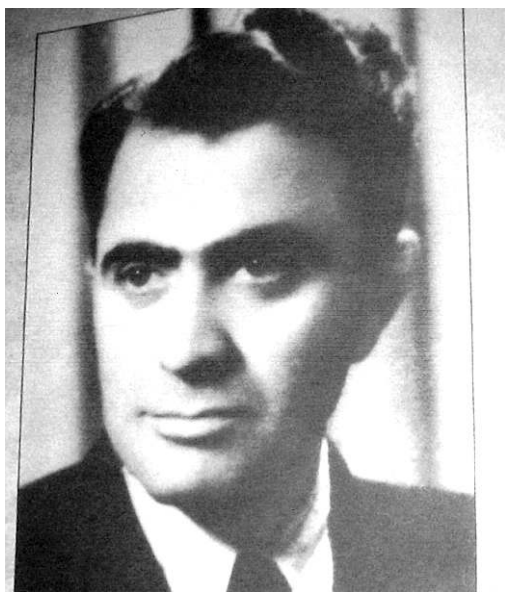
Nexhmiu në moshën 80 vjecare bashkë me Ymer Dishnicën e bashkëluftëtarë të tjerë morën inisiativën për krijimin e Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, mbron e vlerëson traditat e Luftës Nacionalçlirimtare e ato patriotike të popullit tonë.

**Gjeneral Rrahman Parllaku,
Hero i Popullit**

XHAVIT QESJA,

NJË JETË NË SHËRBIM TË ATDHEUT

Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare të popullit shqiptar (OBVL) organizoi një tubim përkujtimor kushtuar luftëtarit të lirisë dhe kundërshtarit të dikakturës enveriane, disidentit Xhavit Qesja.

Në sallën e Qendrës Kulturore të Ushtrisë në Tiranë, pjestëtarë të familjes, të afërm dhe vetaranë të OBVL nderuan kujtimin e këtij burri të shquar të Krujës dhe të gjithë Shqipërisë.

Kryetari i OBVL, gjeneral-lejtnant Rrahman Parllaku (Hero i Popullit), në fjalën e hapjes së kësaj mbledhje përkujtimore evidentoi vlerat e spikatura, morale e intelektuale të Xhavit Qeses.

Më pas për jetën dhe aktivitetin e tij, gjatë LANÇI, në periudhën e rindërtimit të vendit dhe për disidencën e tij të vendosur dhe të papërkulur referoi sekretari i Përgjithshëm i OBVL, Edip Ohri.

Për aktivitetin luftarak dhe intelektual të Xhavit Qeses foli edhe kryetari i Degës së OBVL, Krujë Z.Fadil Veseli. Ai shprehu mirënjohjen që iu dha rasti të fliste në emër të veteranëve krutanë për idhullin e rinisë së tij

Xhavit Qesja, që ishte njëherësh dhe ylli i burrërisë krutane. Duke u ndalur në origjinën e këtij personaliteti të shquar, ndër të tjera ai tha se Xhavit Qesja lindi në një familje të pasur tregtarësh të ndershëm, patriotë e fetarë. Ndërsa për rininë e tij Z.Veseli evidentoi reputacionin që fitoi tek rinia krutane Xhavit Qesja pasi kishte mbaruar gjimnazin e Shkodrës, kur me trimëri e mençuri të madhe, me patriotizëm dhe me ndjenja të thella antifashiste, elektrizoi rininë antifashiste krutane, duke mbledhur rreth vetes mbarë qytetin, veçanërisht rininë studentore që studjonin në universitete të Italisë e Francës. "Xhaviti mobilizoi nxënësit e shkollave të mesme që mësonin në Tiranë, Elbasan, Korçë, Durrës e Shkodër si Xhemal Korbi, Hamit Dedja, Lule Kasemi, Sanije Lama etj. Rreth organizatës antifashiste Xhaviti grumbulloi tregtarët, zanatçinjtë, punëtorët e fshatarët e qytetit e të rrethit të Krujës", tha ndër të tjera Z.Veseli. Më pas ai foli për rolin e tij udhëheqës në krye të njësitit partizan, si komisar i Çetës Partizane e më vonë të Batalionit të Fushë Krujës dhe si komisar politik i Brigadave të 23 dhe 24 S. Po ashtu evidentoi kohën kur Xhavit Qesja, pas çlirimit shëbeu me devotshmëri si udhëheqës politik në qarqet e Shkodrës e Beratit. Për aktivitetin patriotik dhe disidencën e Xhavit Qeses folën edhe zotërinjtë Gjergj Titani, Agim Doçi e Spartak Ngjela.

Pjesëmarrësit në këtë tubim përkujtimor, në emër të familjes i përshëndeti Shpëtim Qesja (i biri i Xhavit Qeses).

Isuf IMERAJ

XHAVIT QESJA, LUFTËTAR I LIRISË, DISIDENT E KUNDËRSHTAR I DIKTATURËS

Nga Rrahman PARLLAKU*

Xhaviti lindi nga një familje e njohur e me emër të Krujës. Ai aktivitetin antifashist e nisi që në fillimet e luftës, kur ishte në moshë fare të re. Për aktivitetin antifashist u burgos nga fashistët; me lirimin nga burgu e vazhdoi luftën me këmbëngulje dhe u bë një nga drejtuesit e saj në rrethin e Krujës.

Me krijimin e Çetës Partizane dhe më vonë të Batalionit të Fushë Krujës bëhet komisar i këtyre formacioneve, të cilët i drejtoi me aftësi e trimëri, në të gjitha luftimet që zhvilluan.

Për aftësitë e treguara në drejtimin e këtyre reparteve, me krijimin e Brigadës së 23-të S emërohet komisar i kësaj njësie, që e drejtoi me sukses në të gjitha luftimet që zhvilloi deri në çlirimin e Atdheut.

Mbas çlirimit të vendit Xhaviti punoi në funksione të larta drejtuese në qendër e në Qarkun e Beratit. Kudo ai drejtoi me aftësi e koopetencë.

Ai ishte studjues i rregullt, me aftësi të veçanta në përvetësimin e dijeve e kulturës.

Xhaviti që nga të parët që iu kundërvu diktaturës e drejtpërsëdrejti diktatorit Enver Hoxha, si rrallë ndokush tjetër. Letrat e tij drejtuar Enverit e më pas Ramiz Alisë janë sa therëse e ironizuese, aq dhe demaskuese për ta.

Për këtë qëndrim burrëror, Xhaviti u dënua nga diktatura me tre vendime gjyqësore, nga 10 vjet sejcili dhe me tre vendime administrative internimi, me nga 5 vjet sejcili, që në fakt nuk ishte internim por burg në ishullin e Zvërnecit në gjolin e Nartës, izoluar nga bota. Ai vuajti 30 vjet e 6 muaj dënim, duke u qëndruar me stoicizëm torturave të xhelatëve.

Me lirimin nga burgu, Xhaviti e familja e tij u bashkuan me forcat demokratike që përmbysën diktaturën dhe dhanë kontributin e tyre për zhvillimet demokratike të vendit.

Xhaviti e bashkëshortja e tij, Zonja Meriban, janë iniciatorët dhe themeluesit e Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të LANÇ. Ata kanë dhënë kontribut në forcimin e saj.

Detyra e Organizatës sonë dhe e neve që po jetojmë është t'i kujtojmë bashkëluftëtarët tanë për kontributet e tyre në luftën për çlirimin e vendit, por dhe atë kundër diktaturës. T'ua sjellim në kujtesë brezave të sotëm e atyre që do vijnë sakrificat që bënë këta luftëtarë të lirisë, në të mirë të Atdheut.

LUFTËTARI, USHTARAKU DHE SHKRIMTARI XHAFER MATUKA

Xhafer Matuka “Qytetar Nderi” i Kurveleshit

Organizata e Bashkuar e Veteranëve të LANÇI (OBVL), Komuna e Kurveleshit, Shoqata “Nivica” dhe familjarët, organizuan më 20 tetor 2012 ceremoninë e dhënies së titullit “Qytetar Nderi” i Kurveleshit, Xhafer Matukës (pas vdekjes) më 20.10.2012. Në këtë ceremoni që u mbajt në Qendrën Kulturore të Ushtrisë në Tiranë merrnin pjesë veteranë të LANÇI, bashkëluftëtarë, të afërm dhe familjarë të Xhafer Matukës. Pas hapjes së ceremonisë nga Arben Runa, Kryetar i Shoqatës “Nivica” fjalën e përshëndetjes dhe dhënies së titullit e mbajti kryetari i Komunës së Kurveleshit Z. Pëllumb Milori.

Mbi jetën dhe aktivitetin e Xhafer Matukës foli Kryetari i OBVL-së Rrahman Parllaku, Gjeneral lejtant në pension, Hero i Popullit, fjalën e të cilit po e botojmë të plotë.

Në emër të Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të LANÇI-it falenderoj kryetarin e Shoqatës “Nivica”, Z. Arben Runa dhe Kryetarin e Komunës së Kurveleshit, Z. Pëllumb Milori për iniciativën dhe vendimin e marrë për të nderuar Xhafer Matukën me titullin “Qytetar Nderi” të Kurveleshit.

Ky nuk është vetëm një nder që i bëhet Xhaferit, bashkëluftëtarit tonë, po dhe krahinës tuaj, për kontributin e veçantë që ka dhënë në LANÇ; u bëhet luftëtarëve e dëshmorëve të kësaj krahine në 100-vjetorin e shpalljes së pavarësisë së Shqipërisë.

Xhaferin e njoha në ditët e zjarra të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, kur ai ishte partizan 13 – 14 vjeçar.

Njohja me Xhaferin u përsërit pas 17 vitesh, më 1961 kur u krijua Komanda e Forcave Ushtarake – Detare (FUD). Unë u emërova komandant i këtyre forcave (përveç forcave tokësore kisha në vartësi edhe Flotën Detare dhe Artilerinë Bregdetare). Zëvendëskomandant për Artilerinë Bregdetare u emërua Xhafer Matuka. Tani po bëhej njohja më e plotë në punë. Takohesha me një Xhafer, burrë të pjekur, oficer i kualifikuar, me një horizont të gjërë kulturor, studiues jo vetëm i literaturës ushtarake, por edhe asaj historike e artistike. Madje ai kishte filluar të shkruante e të botonte libra.

Xhaferi në komunikim me shokët kishte një humor të këndshëm, me një ironi të hollë dhe herë-herë qëndisësë për servilët e të pasinqertët. Aftësitë profesionale, niveli kulturor dhe personaliteti i tij, i mundësuan Xhaferit pranimin edhe në shoqërinë ushtarake.

Por njerëzit me kulturë e personalitet në atë kohë viheshin në dyshim dhe cmirëzitë në

shërbim të sigurimit të shtetit sajnin shpifje, përgjonin e intrigonin.

Dhe për fat të keq, të tilla u gjetën edhe në rrethin ushtarak e krahinor të Xhaferit. Ata ja sajuan kurthin edhe këtij personaliteti të njohur.

Unë pushoja familjarisht në Pogradec, kur më merr në telefon Et'hem Gjinushi, (atëhere zëvendësi im për punë politike), dhe më kërkon të kthehem në Tiranë sa më parë, pasi të nesërmen në mbledhjen e organizatës së partisë do të diskutohej e vendosej për një akuzë politike që i bëhej Xhaferit, i cili rrezikonte të përshtohej nga partia. Pas përjashtimit për qëndrim politik dihejshin pasojat që vinin me pas. U nisa menjëherë.

Në mbledhjen e organizatës u lexua akuza që bënte një denoncues pa dhënë emrin e tij, por mua shefi i sigurimit të njësisë ishte i detyruar të ma tregonte personin për pozitën që kisha. Denoncuesi ishte një njeri pa personalitet, ish shofer që me një kurs u bë oficer për shërbimet që i bënte sigurimit të shtetit. Madje u shpërblye mirë. Pas dënimit të udhëheqjes më të lartë të ushtrisë, atë e emëruan drejtor të Transportit Automobilistik të Ushtrisë.

Akuza ndaj Xhaferit ishte se në një rreth shokësh, duke pirë në një lokal ai paskësh për folur Hysni Kapon, Mehmet Shehun e deri Xan Zyberin! Në atë rreth ndodhej edhe Rustem Peçi, i biri i Shefqetit. I thashë Et'hemit ta ftonte Rustemin të vinte në mbledhjen e organizatës, por nuk e di për çfarë arsyes nuk erdhi.

Gjeneral Halim Ramohito, ish përfaqësuesi ynë pranë Traktatit të Varshavës, kishte deklaruar se kur u prishën marrëdhëniet tona me ish Bashkimin Sovjetik, u bëmë thirrje të gjithë studentëve ushtarakë të kthehen në atdhe. Xhaferi ishte nga ushtarakët më aktiv e ndikoi tek studentët e Leningradit e Shën Petërburgut që të ktheheshin. Ai qe mbështetësi kryesor që asnjë ushtarak shqiptar të mos mbetej në Rusi. Nisur nga ky fakt, në organizate u shtrua pyetja: Kur Xhaferi paskësh këto mendime, ai kishte rast të qëndronte e jo të punonte që të gjithë studentët të ktheheshin. Të gjitha këto fakte i bëjnë të pabesueshme akuzat, (për më keq që denoncuesi e bënte akuzën pas një viti), në këtë përfundim arriti organizata.

Pas afro 5 orë diskutimesh, shumica e efektivit të saj nuk u bind se akuza ishte e vërtetë, prandaj u mjaftua duke e ndëshkuar Xhaferin me një vërejtje dhe duke e porositur të jetë i kujdesshëm me fjalët që lëshonte. Dhe në fakt ai ishte i përkushtuar në punë e korrekt në detyrë e shoqëri.

Gjithsesi, edhe pse i shpëtoi ndëshkimit e përjashtimit nga partia, ai mori masë nga Ministria e Mbrojtjes, duke e transferuar në detyrë më të ulët, komandant grupi i Artilerisë Bregdetare në Durrës. Pa marrë parasysh qëndrimin që mbante, Xhaferiurvejohej e ndiqej nga organet e sigurimit, por ai qe i kujdesshëm e diti t'u shmangej provokimeve të tyre.

Komanda, duke vlerësuar aftësitë profesionale, përkushtimin në punë dhe si studiues, i propozoi Ministrisë dhe ajo e transferoi Xhaferin me detyrë në Institutin e Studimeve Ushtarake. Në këtë detyrë e lamë Xhaferin kur ne u dënuam, dhe unë nuk u pashë më me të, pasi kur u lirova nga burgu, ai nuk ishte ndër të gjallët.

Pas dënimit tonë, si shumë ushtarakë të aftë, të ndershëm e të përkushtuar në punë që morën dënime të ndryshme, erdhen ne pushtet servilet, te zellshmit qe shpifën e hodhën balte mbi udhëheqesit e tyre. Ne mes të të dënuarve pa tjetër do të ishte Xhaferi, që e quanin i "përkëdheluri" dhe i mbrojturi nga ne.

Xhafer Matuka mbeti në kujtesën time si një oficer i përgatitur shumë mirë nga ana profesionale, i aftë si drejtues, lexues, studiues dhe krijues, cilësi këto që e dallonin në mes të kuadrove oficerë.

XHAFER VOKSHI, ANTIFASHISTI QË U PERSEKUTUA NGA DIKTATURA

Rrahman Parllaku*

Të nderuar pjesëmarrës,

Ju falenderoj për ftesën që më bëte për të marrë pjesë në këtë përkujtimore në nderim të shokut tonë të dashur e të paharruar Xhafer Vokshit.

Xhaferi, si partizan trim dhe si udhëheqës i rinisë antifashiste, që përfshinte në gjirin e saj 90% të luftëtarëve të ushtrisë Naionalçlirimtare, i përshkoi të gjitha trojet Shqiptare me pushkë në dorë.

Ky bir i Vokshajve do të ndiqte rrugën e të parëve të tij, që kishin brez pas brezi kontribute të shquara në luftërat për liri e pavarësi kombëtare.

Vendi i nderit të Vokshajve në historinë e kombit tonë do të përcillej që nga Sulejman Vokshi e deri te Bija e Xhaferi.

Hasimi që në bangat e shkollës u lidh me Komitetin Kombëtar për Mbrojtjen e Kosovës.

Si luftëtar antifashist, ai shkoi në mbrojtje të Republikës Spanjolle, ku dha edhe jetën për të mbetur dëshmor i lirisë.

Rrugën e Hasimit e ndoqi edhe Bija me Xhaferin, duke ju bashkuar, që në fillimet e saj, lëvizjes antifashiste.

Shtëpia e Vokshajve në Kryeqytet u kthye në strehë mbrojtëse për luftëtarët antifashistë.

Atje u strehuan udhëheqësit kryesorë të luftës dhe u bënë mbledhje te rëndësishme për drejtimin e saj.

Në atë shtëpi, Heroi i Popullit Qemal Stafa krijoi Organizatën e Rinisë Komuniste.

Ndërsa djemtë dhe vajzat mblidheshin për të diskutuar për luftën, Bija me Xhaferin bënë roje me armë në dorë, në krye të rrugës, të gatshëm për t'u sakrifikuar në mbrojtje të luftëtarëve të lirisë.

Me Bijen dhe Xhaferin pata rastin të njihem kur Brigada e III-të, zv/Komisar i të cilës isha, do të shkonte në Kosovë, për të ndihmuar, që vëllezërit Kosovarë të çliroheshin nga pushtuesit nazistë.

Në luftimet për çlirimin e fshatrave të Gjakovës e të Pejës, ne konstatuam se burrat, të frikësuar nga gjermanët dhe bashkëpunëtorët e tyre, që ju kishin thënë se ne do ti vrisnim, ishin larguar në masë nga shtëpitë e tyre.

Familjarët e tyre na thanë, se ata do të ktheheshin menjëherë po t'i merte në besë Bije Vokshi.

Aq i madh ishte në popull ndikimi i familjes Vokshi, sa ata i besonin plotësisht edhe fjalës së një gruaje.

E shfrytëzuam këtë besim të tyre dhe biseduam me Fadil Hoxhën, i cili e nisi menjëherë Bijen, që në atë kohë ndodhej pranë Shtabit të tij.

Me të ardhur Bija, jo vetëm u kthyen të gjithë të ikurit, por edhe që prej asaj kohe, me shkërmoqjen e Divizionit SS, Skënderbej, që ishte në mbrojtje të rrugëve nga tërhiqeshin gjermanët, asnjë pushkë kosovari nuk shtiu më kundër nesh.

Bija dhe Xhaferi jo vetëm morrën pjesë aktive në luftë, por i ndihmuan asaj edhe me vlerat e shquara të familjes se tyre

Por si u shpërblyen sakrificat e këtyre luftëtarëve të lirisë.

Xhaferi për t'u shpëtuar raprezaljeve të serbëve erdhi në Shqipëri, ku siç thoshin kosovarët, ra nga shiu në breshër.

Shpëtoi nga Rankoviçi për t'u persekutuar familjarisht nga diktatori Hoxha, me burg e me internim.

Fatkeqësisht edhe Xhaferi e pësoi si qindra udhëheqës të luftës e si mijëra shqiptarë, që vuajtën nga diktatura, por fatmirësisht, jetëgjatësia, me gjithë problemet e rënda shëndetësore, i dhanë mundësinë të shikonte të realizuar ëndrrën e tij, për të cilën kishte luftuar pa e kursyer jetën, pa Kosovën të lirë e të pavarur, pa kombin tonë të rilindur.

Në radhët e Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës, Xhaferi ka qenë anëtar i Kryesisë tepër aktiv dhe i përkushtuar, që megjithëse i ulur në karocë, e detyronte të birin ta shoqëronte në mbledhjet tona në Tiranë, ku kontribuonte me këshillat e mendimet e tij të vyera.

Në emër të Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës Nacionalçlirimtare, duke ju shprehur edhe një herë familjarëve të Xhaferit dhe të gjithë të afërmeve të tij ngushëllimet tona më të singerta, ju themi se ai do të jetojë përjetësisht në mendjet dhe zemrat tona.

I paharruar qoftë kujtimi i tij.

CEREMONI PËRKUJTIMORE NË 70-VJETORIN E RËNIES SË HEROIT TË POPULLIT ASIM ZENELI

Komuna e Kurveleshit dhe Organizata e Familjeve të Dëshmorëve të LANÇ organizuan një ceremoni përkujtimore në 70-vjetorin e rënies së Heroit të Popullit, Asim Zeneli.

Pranë memorialit të tij në Grykën e Këlcyrës vendosi një kursorë me lule dhe përshëndeti të pranishmit edhe kryetari i OBVL-së Rrahman Parllaku, i cili mori pjesë në këtë veprimtari përkujtimore, me ftesë të autoriteteve lokale të komunës së Kurveleshit.

Pas ceremonisë, i shoqëruar nga kryetari i komunës, Z.Milori dhe nga Z.Isa Tare, kreu i OBVL-së bëri një vizitë në komunën e Kurveleshit.

Bashkë me ta, Z.Parllaku vizitoi familjen e vëllait të Heroit të Popullit Hito Çako (Gjik Çako), familje kjo ku ai është pritur e strehuar në vitet e zjarra të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare.

Mjaft mbresëlënëse ishte drekë shtruar nga kryetari i Komunës së

Kurveleshit ku merrnin pjesë vetaranë të LANÇ e të ftuar të tjerë, me kërkesën e tyre, Z.Parllaku, solli në vëmendje kujtimet e disa betejave luftarake të zhvilluara në këtë krahinë kundër okupatorëve nazifashistë, në të cilat ai kaqenë pjesëmarrës.

Pjesëmarrësit ndoqën me vëmendje kujtimet e z.Parllaku për thyerjen e operacionit nazist të Dimrit 1943-1944, në atë terren malor dhe në kushtet e një dimri tejet të ashpër, ku partizanët bënë sakrifica mbinjerëzore. Kryetari i OBVL falenderoi kryekomunarin e Kurveleshit, Z.Milori për ftesën dhe mikpritjen e veçantë, vëllazërore e të ngrohtë.

I mallëngjyer nga vizita në ato vende ku i vinin në kujtesë shokët e shoqet e rinisë, Parllaku nderoi me respekt të veçantë kujtimin e 23 ish luftëtarëve të lirisë që mbetën të vrarë e të ngrirë në borë në luftimet e 2-6 shkurtit në Salari e Malin e Këndrevicës së Dhemblanit.

Po ashtu ai solli në kujtesë edhe shumë të tjerë të plagosur të cilët mbetën invalid për jetë.

Z.Parllaku foli për sakrificat sublime që bënë luftëtarët e lirisë në moshën e rinisë dhe të adoleshencës 13-15 vjeçare.

Kryetari i OBVL u bëri thirrje autoriteteve vendore, të rinjve dhe të rejave që të kujdesen për mirëmbajtjen e memorialëve e të varrezave të dëshmorëve, si pjesë e historisë sonë kombëtare.

VII.

FJALIME, PËRSHËNDETJE DHE BOTIME PËR FIGURA TË SHQUARA TË LANÇ

DEKORATA MË E LARTË “NDERI I KOMBIT” PËR NAKO SPIRUN

NGA PRESIDENTI I REPUBLIKËS
ALFRED MOISIU

Më 19 nëntor 2002 në 55 vjetorin e likujdimit tragjik të Nako Spirut, Presidenti i Republikës Alfred Moisiu, me propozim të OBVL-së i jep pas vdekjes Nako Spirut urdhërin më të lartë “Nderi i Kombit”, një prej figurave më të shquara të LANÇ.

Këtë urdhër e mori në dorëzim motra e Nakos, ndërsa qyteti i Durrësit e kishte shpallur një ditë më parë “Qytetar Nderi” tëkëtit qyteti dhe një shesh u pagëzua me emrin e tij.

NAKO SPIRU, (KOMANDANT DETI), UDHËHEQËS I SHQUAR I LANÇ

Intervistë me Rrahman Parllakun, Hero i Popullit

(Botuar në gazetën Albania me 20 Nëntor 2007)

Pyetje: Zoti Parllaku, si e keni njohur ju Nako Spirun?

Përgjigje: E kam takuar relativisht vonë, pas çlirimit. Por gjatë luftës, edhe pse nuk e takova kurrë, u njoha me të dhe me përgjegjësitë apo edhe aftësitë e tij nëpërmjet të fejuarës së tij të parë, e cila ishte Ramize Gjebrea.

Aty nga viti 1943 isha caktuar komandant i njësiteve guerile të qytetit të Vlorës. Duke qenë në këtë rol pata rastin të shoqëroj dhe të përcjell disa herë Ramize Gjebrenë. Kjo e fundit ishte me një mision të vështirë dhe mbante lidhjet me drejtues të lartë të partisë në atë kohë dhe natyrisht përgjegjësia për pritjen e saj në Vlorë, apo për përcjelljen e saj nuk ishte e vogël. Për të qenë i sinqertë, unë i kam krijuar Ramizes kushte shume të mira gjatë veprimtarisë së saj në Vlorë dhe ky ishte një fakt që ajo ja përcolli Nakos gjatë luftës, ndërsa Nako dëgjoi gjatë kësaj kohe për mua nëpërmjet Ramizes.

Do t’ju them një kuriozitet. Unë deri pas çlirimit as e dija se kush ishte Nako Spiru, pasi ai njihej në radhët tona si komandant “Deti”.

Pyetje: Pra ju nga Ramizeja kishit dëgjuar vetëm për komandant “Detin”?

Përgjigje: Pikërisht, pasi nisur nga rrethanat e një lufte totale, ne vepronim me shumë ku-

jdes dhe drejtuesit kryesorë njiheshin vetëm me pseudonime, për të rritur nivelin e sigurisë së tyre fizike.

Pyetje: Ju shërbenit në Vlore. Po Nako Spiru ku shërbente gjatë kësaj kohe?

BNga nëntori i vitit 1943 deri në mars të vitit 1944, Nako Spiru ka qenë komandanti i njësitit të Tiranës. Dua të them se ai ishte një njeri me vlera të veçanta. Aq sa sot, në analizë të këtyre ngjarjeve, mendoj se Qemal Stafa dhe Nako Spiru ishin dy kualitetet më të kompletuara dhe më të zotët në radhët tona.

Pyetje: Po pas luftës, kur e keni takuar për herë të parë Nako Spirun?

Përgjigje: E kam takuar gjatë mbledhjes së parë të Parlamentit në vitin 1945. Të dy ishim zgjedhur përfaqësues në këtë parlament. Dhe më pas kemi pasur rastin të punojmë dhe të bisedojmë si kolegë e si miq për çështje nga më të ndryshmet.

Pyetje: Cfarë keni folur gjatë takimit të parë? Juve ju "lidhte" Ramize Gjebrea, ndër-kohe kur ju jeni takuar, ajo ishte pushkatuar, apo jo?

Përgjigje: Në takimin e parë folëm pikërisht për këtë çështje. Nako me pyeti menjëherë se çfarë dija unë lidhur me historinë e pushkatimit të saj. Unë iu përgjigja se nuk dija ndonjë gjë më shumë nga sa i ishte thënë atij. Mbaj mend se ai kishte një revoltë të brendshme për sa kishte ndodhur.

Nisur nga motivi i pushkatimit të saj, (pra për çështje morali, siç u tha atëhere), ai mendonte se sjellja ndaj saj ishte makabre dhe e pa tolerueshme. "Ja, ta zemë se ishte vërtetë ashtu, siç pretendojnë për të. Përse duhet të kryhej një krim pas kësaj?" më tha Nako.

Kuptohet se ai e dashuronte Ramizen dhe vrasja e saj, në rrethanat që tashmë dihen, ishte një goditje e madhe shpirtërore për të.

Pyetje: Po gjatë bashkëpunimit në Parlament, a ju ka lidhur puna për çështje të rëndësishme, apo domethënëse?

Përgjigje: Këtu, dua të sqaroj diçka. Pas çlirimit kishte një boshllëk të madh legjislativ dhe shumë ligje duhet të bëheshin nga e para. Kuptohet që këtë detyrë nuk mund ta bënin të gjithë deputetët, pasi një pjesë e mirë kishin dalë delegatë nga Lufta Nacionalçlirimtare dhe nuk kishin njohuri të shëndosha apo kompetencë në fushën e ligjeve.

Nako bënte përjashtim. Ai ishte nga të paktët deputetë që dominonte diskutimet dhe përcillte argumente gjatë hartimit të ligjeve. Pa dyshim që ai ishte aso kohe ekonomisti më i mirë dhe një njohës shembullor i praktikave legislative dhe kjo epërsi intelektuale i dha atij një akses të veçantë në jetën parlamentare.

Ai dha një kontribut tëçmuar dhe në mëkëmbjen ekonomike të vendit. Nako Spiru ka qenë një promotor në këtë fushë. Ishte aktiv jo vetëm në analiza dhe hartimin e politikave të zhvillimit, por ishte shume i angazhuar edhe në shtypin e përditshëm, ku jepte mesazhe mbi lëvizjet e radhës.

Pyetje: Megjithatë një njeri kaq i aftë, duket se Nako Spiru nuk mundi t'u bënte dot ballë armiqve të tij, pasi siç dihet, bëri vetëvrasje në zyrën e tij. Ju si mendoni, cilat ishin motivet dhe shkaqet e këtij veprimi?

Përgjigje: Motivi ishte i thjeshtë. Ai u ekzekutua pikërisht sepse ishte një ekonomist i

shkëlqyer. Unë mendoj se në ato rrethana, kur jugosllavët kishin shumë ndikim në udhëheqjen komuniste shqiptare e kur plani i tyre duhej të finalizonte Shqipërinë si republikë të shtatë të Jugosllavisë, një ekonomist dhe udhëheqës si Nako Spiru përbënte një pengesë serioze.

Pyetje: Në ç'kuptim përbënte pengesë për jugosllavët?

Përgjigje: Shikoni, në atë kohë jugosllavët po bënë shumë përpjekje për gruposjen ekonomike të vendit tonë. Kujtoni manovrat që u bënë me lekun dhe dinarin, pra me kërkesën për njësimin e monedhës apo politikat doganore të sugjeruara prej tyre. Në tryezat ku diskutoheshin propozimet e jugosllavëve, Nako Spiru ishte një kundërshtues i papërballueshëm i tyre. Ai njihte ekonominë dhe u përgjigjej me argumente atyre. Kësisoj, për ta ai ishte kthyer në problem të madh.

Në një kohë që gjithë energjitë e jugosllavëve ishin përqendruar në shëndrrimin e Shqipërisë në republikë të shtatë, papritmas për ta kishte dalë një pengesë shumë serioze.

Në këto rrethana është lehtësisht e kuptueshme se ishin pikërisht jugosllavët që krijuan rrethanat e vështira për të, çka e çoi edhe në vetëvrasje.

Pyetje: Por jugosllavët nuk mund ta çonin në qarko rrethana Nako Spirun nëse ai do të kishte mbështetjen e Partisë Komuniste Shqiptare, apo jo?

Përgjigje: Pa dyshim që atë e lëshuan udhëheqësit shqiptarë.

Vite më vonë, Enver Hoxha e rehabilitoi (e më pas prapë e dënoi) figurën e tij duke goditur Koçi Xoxen e duke e bërë Koçi Xoxen bashkëpunëtorin e jugosllavëve. Por të jeni të bindur, që asgjë nuk është bërë pa dijeninë dhe aprovimin e Enver Hoxhës. Kështu që nëse Koçi Xoxe punoi për interes të jugosllavëve, ai ka punuar nën aprovimin dhe urdhërat e Enver Hoxhës e për këtë nuk ka pikë dyshimi. Nuk mund të akuzohet Koçi Xoxe si i lidhur me jugosllavët dhe si bashkëpunëtor i tyre në një kohë kur edhe veprimi më i vogël nuk mund të kryhej pa dijeninë e Enverit.

Për rrjedhojë, misionin jugosllav për eliminimin e pengesës që sillte Nako Spiru e ka urdhëruar vetë Enver Hoxha.

Pyetje: Ju vete, zoti Parllaku, mendoni se ka qenë thjesht dhe vetëm vetëvrasje? A mendoni se dikush mund të ketë qëlluar mbi Nako Spirun në zyren e tij?

Përgjigje: Duhet që të flitet me argumenta. Për atë kohë mjaftonte që rreth teje të krijohet një situatë mbytëse dhe e pa shpresë për të të lënë të kuptojë se e kishe më të leverdisëshme të vrisje veten. Pra nuk ka rëndësi se kush e shkrepë këmbëzën, rëndësi ka se nuk ishte vetëvrasje, por vrasje. Edhe në rast se rrethanat e vështira e çuan atë në vetëvrasje, atëherë sërish kemi të bëjmë me një vrasje. Dhe vrasësit janë ata njerëz që ia vështirësuan rrethanat dhe ia kufizuan mundësitë Nako Spirus.

SPIRO MOISIU KOMANDANTI DHE DREJTUESI USHTARAK I LANÇ

(FJALA ME RASTIN E DHËNIES SË EMRIT "SPIRO MOISIU" AKADEMISË USHTARAKE)

Të nderuar pjesëmarrës në ceremoninë e dhënies së emrit Spiro Moisiu, Akademisë Ushtarake.

Është kënaqësi e veçantë të flasësh në këtë eveniment të rëndësishëm për një nga strategët e luftës, siç ishte komandanti legjendar Spiro Moisiu.

Ai lindi me 3 Maj 1900 në qytetin e Kavajës. Rrjedh nga familja e njohur e Moisiu, të dalluar për kulturë e patriotizëm. Pasi mbaroi shkollën fillore në qytetin e lindjes, vazhdoi mësimet në shkollën e mesme gjatë viteve 1914 – 1916 në Vels të Austrisë, të cilat i ndërpret për shkak të Luftës së Parë Botërore dhe kthehet në atdhe.

Në prill 1919 thirret në shërbim ushtarak dhe merr pjesë në forcat e mbrojtjes së Kongresit të Lushnjës dhe në shtator të atij viti titullohet oficer me gradën e Aspirantit.

Në muajt gusht – shtator 1920 merr pjesë në luftën kundër mësymjes së forcave serbe në drejtim të Tiranës, në vijën mbrojtëse të Kaptinës së Martaneshit në detyrën shef shtabi grupi dhe përfundimisht i kushtohet karrierës ushtarake.

Gjatë vitit 1923 ndjek kursin e rregullt të perfeksionimit për oficerë të drejtuar nga instruktorë gjermanë dhe në mbarim të tij i jepet grada e nëntogerit.

Nga viti 1924 – 1927 shërben në forcat e Garnizonit të Tiranës.

Brenda vitit 1928 gradohet dy herë, toger në janar dhe kapiten në tetor të atij viti.

Për dy vjetë, nëntor 1928 deri në tetor 1930 ndjek kursin e perfeksionimit të oficerëve dhe klasifikohet i pari ndër 43 pjesëmarrësit. Pas mbarimit të kursit transferohet në Shkodër në detyrën shef shtabi batalioni dhe në qershor 1931 emërohet komandant batalioni, Mali i Thatë, Korçë.

Gjatë viteve 1937 – 1938 ndjek kursin një vjeçar për oficer madhor, duke e përfunduar me rezultate shumë të mira dhe gradohet major.

Në shkurt 1939 emërohet komandant batalioni i rojeve kufitare, Shkodër. Në këtë detyrë drejtoi luftimet kundër pushtuesve fashistë në prill 1939 në Shëngjin dhe Ura e Bunës, Shkodër.

Në fund të prillit 1939 transferohet komandant i batalionit "Tomorri" në Berat.

Në krye të këtij batalioni, Spiro Moisiu kreu aktin historik patriotik, braktisi frontin e

luftës dhe doli hapur kundër agresionit fashist ndaj popullit fqinj grek. Ky gjest patriotik u bë shembull dhe u ndoq nga të gjithë repartet e mijëra ushtarë shqiptarë. Ata, me këtë akt kundërshtuan, jo vetëm okupatorët fashistë, por edhe qeverinë kuislinge të Tiranës.

Akti historik i ushtrisë shqiptare pati jehonë të gjër ndërkombëtare. Vetë deklaratimet e kreut të fashizmit Benito Musolini, se braktisja e frontit nga ushtria shqiptare ishte një nga faktorët e disfatës së ushtrisë italiane në luftën kundër Greqisë, tregon përmasat e këtij akti.

Spiro Moisiu e mori këtë vendim tepër të guximshëm, i ndërgjegjshëm se rrezikonte jetën, sipas ligjeve ushtarake të luftës dhe në fakt gjyqi ushtarak e dënoi me vdekje.

Por qeveria fashiste italiane hasi në kundërshtimin e opinionit politik e publik, pasi ishin mijëra ushtarakë shqiptarë që kishin braktisur frontin e nuk mund të bëheshin dënime masive. Nga kjo situatë përfitoi edhe major Spirua, i cili nuk u ekzekutua.

Në prill të vitit 1942, komanda italiane dekreton lirim të Spiro Moisiut nga ushtria. Pas lirit nga ushtria vendoset në Lushnjë dhe në tetor të atij viti përfshihet në lëvizjen Antifashiste Nacionalçlirimtare. Zgjidhet Kryetar i Këshillit Antifashist për Myzeqenë dhe merret me organizimin e drejtimin e çetës së parë partizane të Lushnjës dhe më pas të batalionit të Myzeqesë.

Duke marrë parasysh përgatitjen, karrierën e gjatë e të suksesshme ushtarake, karakterin e tij burror, popullaritetin që kishte fituar me gjestin patriotik për të mos luftuar për interesat e pushtuesit fashist, zotërimin e tre gjuhëve të huaja, si dhe pjesëmarrjen aktive në Luftën Antifashiste Nacionalçlirimtare, major Spirua u bë kandidatura më e përshtatshme për të komanduar e drejtuar Ushtrinë Nacionalçlirimtare.

Mbështetur në këto të dhëna, Këshilli i Përgjithshëm Nacionalçlirimtar e zgjodhi major Spiro Moisiun anëtar e Komandant të Shtabit të Përgjithshëm të Ushtrisë Nacionalçlirimtare, detyrë që iu përkushtua me gjithë aftësitë e energjitë të tij.

Ai menjëherë organizoi marrjen nga Komanda e Shtabit të Përgjithshëm të drejtimit të komandave të reparteve e të gjitha strukturave ushtarake të krijuara deri në atë kohë. Në të njëjtën kohë u dhanë udhëzime për krijimin e komandave të grupeve, të qarqeve e zonave, u përcaktua struktura, përbërja e tyre dhe drejtimi luftarak. Gjithashtu u përcaktuan marrëdhëniet me Këshillat Nacionalçlirimtare, të cilat me mbështetjen e popullit do t'i siguronin ushtrisë gjithçka që i nevojitej për plotësimin e detyrave luftarake.

Me kapitullimin e Italisë fashiste, Komanda e Shtabit të Përgjithshëm u vuri detyrë komandave të reparteve, qarqeve e zonave, që edhe me ndihmën e Këshillave Nacionalçlirimtare ta shfrytëzonin gjendjen e krijuar e të grumbullonin sa më shumë armë e materiale luftarake, të domosdoshme për armatosjen e reparteve e sidomos të brigadave që po krijoheshin.

Krijimi i Komandës së Shtabit të Përgjithshëm pati edhe jehonë ndërkombëtare sepse u rrit prestigji e besueshmëria në luftën e Ushtrisë Nacionalçlirimtare, sidomos tek pjestarët e Aleancës Antifashiste Angli – SHBA e BS. Anglezët u përgjigjën me dërgimin e Misionit Ushtarak me 16 tetor 1943 të kryesuar nga gjenerali Dejvis, i akredituar pranë Shtabit të Përgjithshëm. Kështu u krijuan lidhje të rregullta dhe filluan të na vinin ndihma materiale e një sasi e vogël armësh.

Gjatë vitit 1943 forcat partizane u shtuan vrullshëm. Komanda e Shtabit të Përgjithshëm mori masa për krijimin e njëjësive taktiko – operative dhe deri në fund të atij viti u krijuan katër brigada, të afta për të plotësuar detyra luftarake në të gjithë hapsirën e vendit.

Me masat e shpejta dhe energjike që mori Komanda e Shtabit të Përgjithshëm, Ushtria

Nacionalçlirimtare jo vetëm u shumua numerikisht, por u konsolidua organizativisht duke rritur aftësitë luftarake për të përballuar betejat e ardhëshme me pushtuesin e ri, nazistët gjermanë, dhe kjo do të provohej në operacionin armik të dimrit 1943 – 1944.

Në këtë operacion ushtria naziste gjermane, i kishte vënë qëllim vetes të asgjësonte Ushtrinë Nacionalçlirimtare dhe të shuante Lëvizjen Nacionalçlirimtare. Në funksion të këtij qëllimi kishte grumbulluar mbi 50 000 forca, armatim e teknikë të shumtë luftarake, por ajo dështoi në qëllimet e saj.

Ushtria Nacionalçlirimtare, e drejtuar me zotësi nga Komanda e Shtabit të Përgjithshëm me në krye Spiro Moisiun, me një moral e vendosmëri të admirueshme, duke bërë sakrifica mbinjerzore e theu me sukses mësymjen e okupatorëve nazistë e bashkëpunëtorëve të tyre dhe doli fitimtare. Ajo, jo vetëm nuk u asgjësua sic kishte qëllim armiku, por doli më e fortë. Gjatë zhvillimit të operacionit u krijuan tre brigada të reja, ushtria jonë fitoi përvojë të madhe luftarake që do t'i vlenin për betejat e ardhshme.

Me përfundimin e operacionit armik të dimrit, Ushtria Nacionalçlirimtare, në pranverën e vitit 1944 u shtua vrullshëm. Ajo mbante tëçliruar hapësira të mëdha të territorit të vendit.

Në kushtet e reja të krijuara, Komanda e Shtabit të Përgjithshëm, nën drejtimin e Spiro Moisiut përgatiti planin e mëtejshëm të zhvillimit të ushtrisë, që t'u përgjigjej detyrave të ardhëshme.

Kongresi i Përmetit vendosi të bëheshin ndryshime në drejtimin e ushtrisë. U krijua funksioni i Komandantit të Përgjithshëm. Në këtë funksion u caktua Enver Hoxha dhe ju dha gradat e gjeneral – kolonelit, kurse Spiro Moisiu u gradua gjeneral – major dhe u caktua shef i Shtatmadhorisë së Ushtrisë.

Kongresi gjithashtu vendosi dhënien e gradave ushtarake, krijimin e divizionit të parë dhe kalimin e ushtrisë në mësymje për çlirimin e krahinave që mbante armiku dhe të gjithë Shqipërisë.

Menjëherë pas përfundimit të punimeve të Kongresit të Përmetit, Shtabi i Përgjithshëm dha urdhëra dhe u caktoi detyra komandave të njësive e reparteve për thyerjen e operacionit armik të qershorit 1944, të ndërmarre kundër forcave tona të përqëndruara në Zonën e Parë Operative, Qarkun e Korçës e të Beratit.

Në fillim të korrikut 1944 pata rastin të qëndroja 12 ditë pranë Shtabit të Përgjithshëm dhe pashë se si punonte natë e ditë shtabi nën drejtimin e Gjeneral Spiro Moisiut e zëvendësit të tij Bedri Spahiut.

Në të gjitha direktivat, urdhërat e udhëzimet e karakterit ushtarak ishte mendja e dora e Gjeneral Spiro Moisiut. Ai me bashkëpunëtorët e tij kanë meritë të madhe, që planizuan e drejtuan luftën deri në Kryengritjen e Përgjithshme të armatosur qëçoi nëçlirimin e Atdheut.

Nga nëntori 1944 e deri në fund të vitit 1946, Gjeneral Spiro Moisiu, në detyrën e kryetarit të Shtatmadhorisë së ushtrisë, punoi me të njëjtin vrull e këmbëngulje për ta reformuar e transformuar ushtrinë tonë, nga ushtri nacionalçlirimtare, në ushtri të rregullt që t'u përgjigjej detyrave për mbrojtjen e vendit.

Gjeneral Spiro Moisiu ka meritën qëgrumbulloi rreth vetes e vuri në shërbim të reformimit të ushtrisë, jo vetëm oficerët e karrierës, pjesmarrës në Luftën Nacionalçlirimtare, por thirrri në shërbim oficerë të karrierës që nuk kishin marrë pjesë në luftë, por ishin të përgatitur në shkollat e akademi ushtarake, specialistë artiliere, detarë, xhenierë, ndërlidhës, etj të cilët ndihmuan në riorganizimin e llojeve të armëve e shërbimeve, në shtabe të njësive.

Ndihmesë të veçantë ata dhanë në organizimin e drejtimin e kurseve e shkollave ushtarake për përgatitjen e oficerëve të dalë nga lufta. Ata vunë bazat e arsimit ushtarak.

Kujdesi dhe mbështetja e Gjeneral Spiros për oficerët e karrierës i bëri të pa kënaqur këshilltarët jugosllavë, pasi ata ishin inferiorë ndaj oficerëve shqiptarë, të përgatitur në shkollat e akademite ushtarake perendimore.

Me largimin e Gjeneral Spiros nga ushtria, nën ndikimin e këshilltarëve jugosllavë, lufta e klasave bëri që oficerët e karrierës, jo vetëm të largoheshin nga ushtria, por edhe të persekutoheshin në mënyrën më të egër.

Pa marrë parasysh kohën e shkurtër që Gjeneral Spiro Moisiu ishte në krye të Shtatmadhorisë, është një fakt i pamohueshëm që ai e ndryshoi ushtrinë nga "partizane" në ushtri kombëtare të konsoliduar e të aft të mbronte me dinjitet kufijt e atdheut.

Një meritë të veçantë, Gjeneral Spirua ka në ngritjen e shkollave e institucioneve arsimore ushtarake. Me kujdesin e tij u dërguan qindra vetë për studime në shkollat e Akademisë Ushtarake Sovjetike.

Largimi i Gjeneral Spiro Moisiut nga detyra e Kryetarit të Shtatmadhorisë kishte vetëm motive politike.

Në janar 1949 rimerret në shërbim ushtarak aktiv dhe caktohet komandant i Garnizonit të Tiranës dhe Kryetar i Komisionit të Rregulloreve.

Për dhjetë vjet ka qenë i zgjedhur kryetar i Këshillit të Përgjithshëm i Shoqërisë në Ndihmë të Ushtrisë e të Mbrojtjes, ku edhe në këto detyra modeste Gjeneral Spirua punoi me përkushtim duke dhënë kontributin e tij në forcimin e ushtrisë.

Me 6 korrik 1963, me rastin e 20 vjetorit të Ushtrisë Nacionalçlirimtare gradohet gjeneral-leitnant. Ai, për meritat e luftës dhe detyrat e mëvonëshme është dekoruar me 15 urdhëra e medalje.

Gjeneral Spiro Moisiu gëzonte popullaritet e simpati në të gjitha shtresat e shoqërisë shqiptare. Ai ishte zgjedhur 9 legjislatura deputet në vendlindjen e tij, Kavajë dhe nga viti 1962 Kuvendi Popullor e kishte zgjedhur anëtar të Presidiumit.

Ai mbeti jashtëçdo intrige të pushtetit, i pastër dhe i ndershëm.

HERONJTË E POPULLIT BEQIR BALLUKU, PETRIT DUME DHE HITO ÇAKO NDERI DHE KRENARIA E LUFTËS DHE E USHTRISË SHQIPTARE

(Fjala me rastin e gjetjes dhe rivarrimit të eshtrave)

Jemi mbledhur këtu për të kujtuar me respekt jetën dhe veprën e tyre në shërbim të ushtrisë dhe të atdheut që nga gjënimet e para të luftës kundër pushtuesve fashistë dhe derisa ata u masakruan nga dora mizore e diktaturës së Enver Hoxhës.

Jeta dhe vepra e tyre është njohur për të gjithë ushtarakët e deri asaj kohe, por edhe për më të vonëshmit. Pavarësisht nga censura e rreptë e partisë shtet dhe e sigurimit famëkeq të shtetit, emrat e tyre në mënyra të ndryshme ju bënë të njohur edhe brezave të ushtarakëve të mëvonshëm.

Ne, që kemi qenë dëshmitarë të kohës, këtë e kemi ditur shumë mirë, pavarësisht se një pjesë bënte ovacione dhe një pjesë me ndrojtje heshte, se nuk kishin të bënë as me armiq as me tradhëtarë, por me pasojat e një loje të rrezikshme, që po luhej në kurriz të popullit dhe të ushtrisë, për të ruajtur të paprekur dhe të sigurtë jetëgjatësinë e dinastisë Hoxha.

Gjeneralët e ushtrisë kanë punuar me ngulm dhe me gjithë shpirt, që ushtria të ishte sa më e gatshme për të kryer detyrat e kohës, në interes të vendit, por asnjëherë për t'iu kundërvënë popullit.

Këtë e treguan më së miri përkrahja që në pjesën dërmuese Ushtria Shqiptare u bëri zhvillimeve demokratike në vendin tonë.

Gjeneral Balluku, Gjeneral Dume dhe Gjeneral Çako, ishin ushtarakë që punuan dhe

luftuan për çlirimin e vendit, duke komanduar çeta, batalione, brigada e divizione. Ata që në fillim bashkë me kuadrot e tjerë, u përfshinë në strukturimin dhe modernizimin e ushtrisë, për t'iu përshtatur sa më mirë detyrave të kohës.

Ata përfunduan studimet e larta ushtarake në ish Bashkimin Sovjetik, udhëhoqën mjaft stërvitje të komplikuara dhe arritën që t'a bëjnë ushtrinë tonë një ndër më të përgatiturat dhe më të konsoliduarat në rajon.

Në këtë kalvar të madh 45 vjeçar, u përfshinë mjaft kuadro të larta të ushtrisë. Goditjet masive ndaj saj u kryen me 1965, 1974 dhe 1982. Rreth

20 gjeneralë u burgosën, u pushkatuan dhe u internuan, për të vetmen arsye se mund të ktheheshin në rrezik potencial për sundimtarin. Në këtë kalvar u përfshinë edhe familjet dhe të afërmit e tyre.

Sigurisht asnjë nuk mund të harrojë dhe nuk duhet të harrojë ato kohëra. Gjeneralët martirë dhe ne bashkëkohësit e tyre u futëm në luftë për një Shqipëri të lirë, për demokraci dhe për një jetë më të mirë. Ardhja dhe fitorja e demokracisë bëri të mundur që njerëzit të marrin frymë lirisht, që të punojnë për veten e tyre dhe për vendin, që të thonë pa frikë, hapur dhe me zë të lartë atë që mendojnë.

Për ju të nderuar familjarë dhe të afërm të tre gjeneralëve të ushtrisë, sot është një ditë rivajtimi të fatit të njerëzve tuaj të dashur, por në të njëjtën kohë, është një ditë që duhet t'u bëjë të mendoni më shumë për të shkuarën dhe në mënyrë të veçantë për të ardhmen.

Kjo ditë duhet të na bëjë të gjithëve të reflektojmë. Të punojmë sa më shumë për të forcuar demokracinë dhe për të ruajtur identitetin dhe pavarësinë e Kombit Shqiptar, si një pjesë tepër të rëndësishme të familjes së popujve të Ballkanit, duke u përpjekur për të dhënë kontributin tonë paqësor.

Në emër të Organizatës së Bashkuar të Veteranëve dhe ish ushtarakëve i paraqesim ngushëllimet tona të gjithë familjarëve dhe të afërmëve.

Rrahman PARLLAKU

HEROI I POPULLIT SADIK BEKTESHI

(Nga fjala e Z. Rrahman Parllaku në ceremoninë e vdekjes
së Heroit të Popullit Sadik Bekteshi)

*Familjare të Sadikut,
Shokë dhe bashkëluftëtarë të tij,
Zonja dhe zotërinj pjesëmarrës në këtë tubim të përmortshëm.*

Jemi mbledhur për t'i dhënë lamtumirën e fundit, njeriut me zemër të zjarrtë, patriotit e luftëtarit të shquar për çështjen kombëtare, Heroit të Popullit Sadik Bekteshi.

Sadiku lindi më 1915 në Vuthaj, të krahinës shqiptare të Plavës e të Gucisë. Familja e Sadikut që nga viti 1913, është përzënë prej barbarëve serb tri herë prej trojeve të veta dhe përfundimisht, pasi i dogjën dhe u shkatërruan shtëpi e katandi, më 1930 u vendos në Shkodër,

ku kaloi një fëmijëri në varfëri, por gjithnjë i edukuar me ndjenjën patriotike.

Sadiku, megjithse i varfër, i dëshiruar për shkollë, ndoqi mësimet në gjimnazin e Shkodrës, ku u njoh me Qemal Stafën e shokë të tjerë dhe u përfshi në lëvizjen përparimtare të kohës.

Ai u gjykua dhe u dënua nga regjimi i Zogut, bashkë me Qemal Stafën e të rinj të tjerë. Dënimin e vuajtën në një fshat të Beratit, ku e gjeti pushtimi fashist.

Pasi shpërthyen burgun, Sadiku u kthye në Shkodër. Atje ai u përfshi në lëvizjen antifashiste, duke u bërë një nga drejtuesit kryesorë të protestave, demonstratave dhe aksioneve kundër okupatorit fashist.

Për këtë aktivitet, u arrestua dhe u internua në Itali, në ishullin Ventotene dhe si një nga më të rrezikshmit, izolohet në burgun e Barit.

Me t'u liruar nga internimi, Sadiku u kthye në Shkodrën e tij të dashur, në gjirin e bashkëluftëtarëve të tij, Tuk Jakova, Vasil Shanto etj.

Ai u bë një nga udhëheqësit kryesorë të Luftës Nacionalçlirimtare në Qarkun

e Shkodrës, si drejtuesi kryesor i Qarkorit të Shkodrës, komandant i çetës së parë, dhe më vonë i Batalionit “Perlat Rexhepi”, që luftoi jo vetëm në Qarkun e Shkodrës, por edhe në krahinat e tij te lindjes, në Plavë dhe në Guci, në krahinat e Tropojës, Hasit e Kukësit.

Sadiku që një nga organizatorët e Konferencës së Bujanit, në të cilën u morën vendime historike, që Kosova pas çlirimit nga fashizmi të kishte të drejtën për vetëvendosje.

Ai e përfundoi luftën si komandant i Brigadës 27 Sulmuese.

Pas çlirimit të atdheut, Sadiku me të njejtin vrull dhe përkushtim ju përvesh punës për riorganizimin dhe transformimin e ushtrisë, nga partizane në ushtri të rregullt kombëtare.

Ai duke patur detyra të larta drejtuese, si Drejtor Politik i Ushtrisë, Zëvendës Ministër i Mbrojtjes, Drejtor i Institutit të Studimeve Ushtarake dha një kontribut të veçantë në rritjen dhe forcimin e gatishmërisë luftarake të ushtrisë, për mbrojtjen e pavarësisë së atdheut.

Sadiku për merita të veçanta të Luftës Nacionalçlirimtare, dhe punën e madhe në ndërtime dhe forcimin e ushtrisë, është dekoruar me shumë urdhëra e medalje ushtarake, përfshi edhe titullin e lartë të Heroit të Popullit.

Ai kishte marrë gradën e lartë ushtarake të Gjenral Lejtnantit, pas përfundimit me sukses të Akademisë së Shtabit të Përgjithshëm në Moskë.

I zgjedhur në organet udhëheqëse të PPSH, dhe për disa legjislatura deputet i Kuvendit Popullor.

Por lufta dhe puna e tij e jashtëzakonshme, përkushtimi dhe sakrificat në interes të Atdheut e Kombit, iu shpërblyen nga diktatura dhe diktatori Enver Hoxha duke e denuar me 25 vjet burg, me persekutimin e egër të bashkëshortes e bashkëluftëtares së tij Havasë, nënës së tij të dashur që e kishte rritur me sakrifica, vajzave e djemve dhe të gjithë fisit të tij. Në torturat e sigurimit vdiq nipi i tij, Sadriu, vetëm për faktin, se nuk pranonte që daja ishte tradhëtar.

Sadiku gjithë jetën ka patur preokupim të madh çështjen për çlirimin e Kosovës. Ai e ka ndjekur dhe mbështetur me përkushtim luftën për çlirimin e Kosovës. Që në fillim mbështeti Ushtrinë Çlirimtare të Kosovës dhe përshëndeti ndërhyrjen e NATO-s, për rivendosjen e paqes dhe të drejtave të njeriut në Kosovë.

Fatmirësisht Sadiku e pa Kosoven e lirë. Ai vizitoi të gjitha krahinat e saj, u takua atje me bashkëluftëtarët e tij të vjetër e të rinj dhe bashkëkombasit e tij.

Ne bashkëluftëtarët e bashkëpunëtorët e tij e kemi pasur gjithmonë shembull për karakterin e tij burrëror, të hapur dhe mirëdashës.

Tek Sadiku ruheshin të forta karakteristikat e traditës shqiptare, të cilat duhet t’ja transmetojmë brezit tonë të ri.

Lamtumirë i dashur shok e vëlla !

KADRI HOXHA, LUFTËTAR DHE UDHËHEQËS I SHQUAR I LANC

Kadriu lindi më 1913 në Orenjë të Librazhdit në një familje atdhetare. I jati, Hazisi, kishte shërbyer pranë patriotit Aqif Pashë Elbasani.

Kadriu, pasi mbaroi shkollën fillore në fshat e shkollën e mesme teknike në Tiranë, nga viti 1934 deri në vitin 1937 ndoqi studimet në kolegjin ushtarak në Napoli, Itali. Ai që i pajisur me kulturë të gjërë, ishte një intelektual i kompletuar që zotëronte gjuhën italiane e angleze.

Duke qenë në kolegjin ushtarak në Napoli, Kadriu u përfshi në lëvizjen antizogiste e antifashiste. Për këtë u arrestua nga autoritetet italiane, të cilat ia dorzuan qeverisë shqiptare e kjo e fundit e dënoi me 6 muaj internim në Gramsh.

Edhe pas kthimit në Shqipëri, Kadriu nuk e pushoi aktivitetin politik kundër regjimit të Zogut dhe rrezikut të pushtimit fashist. Ai u lidh me grupet përparimtare me ndjenja antizogiste.

Pushtimin fashist të vendit e priti me indinjatë e urrejtje. Ai ishte ndër të parët, në krye të protestave e demonstratave, duke kërkuar armë për të luftuar në mbrojtje të Atdheut.

Kadriu, si shumë intelektualë të rinj u bashkua me grupet komuniste, që në atë kohë ishin nga më aktivët, në përpjekje për të organizuar rezistencën antifashiste.

Me krijimin e PKSH, bëhet një nga udhëheqësit e saj dhe në prill 1942 delegohet për të organizuar e drejtuar luftën në Qarkun e Elbasanit.

Në detyrën e ngarkuar, Kadriu u shqua në punë për sqarimin dhe mobilizimin e masave dhe organizimin e drejtimin e tyre në luftë kundër fashizmit. Ai menjëherë filloi punën për organizimin e njësiteve të armatosura partizane në qytete, fshatra e krahina.

Pas Konferencës së Pezës iu përvesh punës për ngritjen e Këshillave antifashiste Nacionalçlirimtare. Si rezultat i punës intensive e luftës u arrit që brenda vitit 1942 të çlirohen krahinat e Martaneshit dhe Cermenikës, që patën rëndësi të veçantë, pasi u bënë baza për drejtimin e luftës në tërësi.

Kështu, Qarku i Elbasanit, i ndodhur në qendër të vendit, me hapësira territori të çliuara e baza të sigurta prej verës së vitit 1943 u bë qendra e drejtimit të luftës. Aty u bë mbledhja e Këshillit të Përgjithshëm Antifashist me 10 korrik 1943 kur u krijua Shtabi i Përgjithshëm i Ushtrisë Nacionalçlirimtare. U siguroi gjithashtu sheshi për hedhjen nga ajri të armatimit e materialit luftarak që na dërgonin aleatët. Aty u krijua Brigata e II-të Sulmuese, etj. Nga aty, për një kohë të gjatë drejtonte Kryesia e Këshillit të Përgjithshëm Nacionalçlirimtar dhe Shtabi i Përgjithshëm.

Në këto arritje, një peshë të madhe mbante Kadri Hoxha me punën e tij si udhëheqës kryesor politik e ushtarak i Qarkut të Elbasanit.

Ai ishte komandant i çetës së parë partizane, komandant i Batalionit të Cermenikës, komandant i Grupit dhe Qarkut Ushtarak të Elbasanit.

Kadriu qe i zgjedhur në organet qendrore të pushtetit e të Partisë Komuniste: anëtar i Këshillit të Përgjithshëm Antifashist Nacionalçlirimtar dhe anëtar i Komitetit Qendror të PKSH, i zgjedhur në Konferencën e I të Vendit të Partisë në Labinot, mars 1943.

Në mars 1944 e emërua në Shtabin e Përgjithshëm, dhe komisar i Brigatës së VII-të Sulmuese.

Në Kongresin e Përmetit, Kadriut i jepet grada nënkolonel dhe caktohet shef i misionit tonë ushtarak pranë komandës aleate të Mesdheut në Itali, ku përfaqësoi me dinjitet, jo vetëm Ushtrinë, por edhe të gjithë luftën e popullit shqiptar.

Në zgjedhjet parlamentare të dhjetorit 1945 Kadri Hoxha zgjidhet deputet i Kuvendit Popullor, si përfaqësues i popullit të Qarkut të Elbasanit. Ai u nderua me shumë urdhëra e medalje për kontributin e tij në luftë.

Kadri Hoxha radhitet ndër udhëheqësit e shquar ushtarak e politikë të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare të Shqipërisë.

Kadri Hoxha, si intelektual i kompletuar kishte mendime demokratike e përparimtare për ndërtimin e një shteti demokratik e zhvillimin e vendit pas luftës, mendime këto, që binin ndesh me ato të diktatorit Enver Hoxha. Për këto mendime, Kadriu, me t'u kthyer nga Misioni Ushtarak pranë Komandës Aleate në Bari të Italisë, lihet për një kohë në dispozicion, përjashtohet arbitrarisht nga Komiteti Qendror i PKSH, pa iu dhënë mundësia të paraqesë mendimet e tij para këtij organi ku kishte qenë zgjedhur.

Më pas filluan përndjekjet. Akuzat siç dihet i përgatiste si t'i kërkoheshin, Sigurimi i Shtetit.

Ai kishte mbaruar shkollën teknike të Fullcit, që në atë kohë qe bërë sinonim i një qendre agenturore të CIA-s. Kështu me akuza të sajara fillon kalvari i përndjekjeve e persekutimeve, siç kishte ndodhur deri atëhere me udhëheqësit më të shquar të luftës, Ymer Dishnica, Sejfulla Malshova, Dali Ndreu, Grupi i Deputeteve e të tjerë.

Ai për 43 vjet rresht provoi kampet e internimit në Selenicë, Zvërnec të Vlorës, burgjet në Bëçë, Tepelenë e Burrel. Bashkë me të vuajti edhe bashkëshortja e tij e pandarë, Zyraja.

Kadri Hoxha u qëndroi burrërisht persekutimit e torturave në burgjet e diktaturës. Ai mbeti deri në fund të jetës besnik i idealeve të tij të lirisë e demokracisë.

Kadriu përqafoi me gëzim e entuziazëm zhvillimet demokratike dhe qëndroi në krahun e tyre, duke dhënë kontributin e tij në krijimin e Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare.

Gazeta Ushtria, 13 janar 1999

RRAHMAN PARLLAKU
Hero i Popullit

MEDALJA E ARTË E SHQIPONJËS për Gjen. Leit. VASKË GJINO

Akorduar nga Presidenti i Republikës Alfred Moisiu

Me rastin e 80 vjetorit të lindjes së Vaskë Gjinos me 10 nëntor 2002, në ambjentet e Shtëpisë Qendrore të Ushtrisë në Tiranë, në prani të shumë të ftuarve dhe familjes së tij. Në takimin e organizuar nga OBVL e morën fjalën shumë vetë të cilët kujtuan punën dhe veprën e Gjeneral Gjinos. Nga familja e Vaskë Gjinos, foli djali i tij Petrit Gjino. Me propozimin e Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës Nacionalçlirimtare (OBVL), me rastin e 80 – vjetorit të lindjes, Vaskë Gjino, për kontributin e dhënë në LANÇ dhe në forcimin e modernizimin e Ushtrisë Kombëtare, u dekorua nga Presidenti i Republikës, Alfred Moisiu me “Medaljen e Artë të Shqiponjës”.

Edhe Shoqata “Dardha” në bashkëpunim me OBVL organizuan një mbledhje përkujtimore në shenjë nderimi e respekti për gjeneralin e shquar Vaskë Gjino. Kryetari i OBVL, gjeneral-lejtnant (në pension) Rrahman Parllaku foli gjerësisht për jetën dhe veprën e Gjeneral Lejtnant

Vaske Gjinos.

Kush ishte Gjeneral Lejtnant Vaskë Gjino ?

Vaskë Gjino lindi në Dardhë të Korçës më 15 Nëntor 1922. Në vitin 1938 mbaroi shkollën Teknike të Korçës, ku spikati si student i shkëlqyer.

Pushtimin e Shqipërisë nga Italia fashiste, Vaska dhe familja e tij, e pritën me urrejtje të madhe. Në një nga demonstratat antifashiste, ra edhe Aspasi Gjino, nëna e Vaskës, më 9 Shtator 1943.

Personalisht Vaska mori pjesë jo vetëm në demonstrata, por edhe në grupet e para antifashiste, duke u bërë shembull në krye të njësiteve guerrile të cilët vepronin në Korçë. Vaskë Gjino ka meritë për angazhimin e nxënësve të shkollës Teknike të Korçës, në Luftën Nacionalçlirimtare. Pas disa kohësh edhe vetë Vaska rreshtohet në formacionet partizane, së pari në çetën e Gorës dhe më vonë në batalionin “Hakmarrja”, ku ishte i angazhuar si kuadër i saj. Në këto formacione, ai u dallua për qartësi politike, trimëri, gjakftohtësi dhe vendime të rëndësishme.

Me përshkallëzimin e formacioneve partizane, në bazë të kushteve luftarake, Vaskë Gjino u inkuadrua në Brigadën e IV Sulmuese, më 28 Dhjetor 1943, me detyrën e Komisarit të Batalionit të III-të, në krah të komandantit të saj, Spiro Shalsit. Kjo dyshe e dorës së fortë, e

drejtoi këtë batalion, në luftimet që u zhvilluan përgjatë operacionit të Dimrit 1943-44, në luftimet e Pranverës 1944, në operacionet e Qershorit 1944 dhe deri në çlirimin e plotë të Shqipërisë.

Pas çlirimit, në janar të vitit 1945, Vaskë Gjino u emërua Komisar i Brigades së IV Sulmuese. Në vitin 1945 dërgohet në Moskë për studime të larta ushtarake në Akademinë “Frunze”, akademi të cilën e mbaroi me rezultate të shkëlqyera.

Pas mbarimit të studimeve në Moskë, Vaska u emërua komandant i Shkollës së Bashkuar dhe pak më vonë, komandant i Divizionit të V të Gjirokastrës, divizion i cili me përpjekjet e Gjinos u dallua për rezultate të larta në rang ushtrie dhe për një gatishmëri të lartë luftarake.

Përsëri dërgohet në Moskë për studime të metejshme dhe këtë rradhë në Akademinë “Voroshilov”. Pas përfundimit të saj, u rikthye në atdhe dhe u emërua Drejtor i Drejtorisë Operative, në një nga pikat më të rëndësishme të Ministrisë së Mbrojtjes, ku shërbeu për 12 vite rresht. Nën drejtimin e tij, kjo drejtori, pati një metodologji të studiuar, shkencore e profesionale, duke vënë baza të forta për të ardhmen.

Krahas detyrës së drejtorit të Drejtorisë Operative, ishte caktuar edhe zv/shef i Shtabit të Përgjithshëm të Ushtrisë, duke treguar vlerat e tij si strateg i niveleve të larta ushtarake.

Pas kësaj periudhe, mori detyra të tjera në Korpusin e IV Bregdetar ose F.U.D, në Akademinë Ushtarake, etj., detyra të cilat i kreu me sukses të plotë dhe me ndërgjegje të lartë.

Gjeneral Vaskë Gjino spikat si ushtarak me përgatitje absolute në çdo fushë të ushtrisë, me aftësi të shkëlqyera të një drejtuesi profesionist dhe njohës i mirë i ushtrive të shteteve anëtare të Traktatit të Varshavës.

Gjeneral Lejtnant Vaskë Gjino, megjithëse dha gjithçka për Luftën nacionalçlirimtare dhe për modernizimin dhe organizimin e ushtrisë shqiptare, u dënua me akuza të pabaza nga diktatura komuniste dhe vuajti në burgun famëkeq të Burrelit deri sa vdiq në këtë burg.

Ushtarakë të tillë si Vaskë Gjino do të rrezatojnë në kohëra.

ANDON SHETI, DREJTUES I SHQUAR I ZBULIMIT USHTARAK SHQIPTAR

(Nga kujtimet e Gjen. Rrahman Parllakut)

Me Andonin u njohëm në ditët e zjarrrta të luftës, kur ishim fare të rinj. Na bashkoi ideali i përbashkët i luftës për çlirimin kombëtar. U njohëm në nëntor të vitit 1943, kur unë u emërova komisar i batalionit të tretë të Brigadës së Pestë Sulmuese. Në këtë batalion ishte inkuadruar edhe çeta e Bregut me komandant trimin Zaho Koka, që ishte emëruar zëvendës komisar në atë batalion.

Ceta e Bregut vinte në batalion me një eksperiencë të pasur luftarake. Ia thonin edhe këngës labe me theks si të asaj të Bregut, të Koco Mukës, që e kthente me zë basi Zaho.

Andonin e kujtoj djalë shtathedhur, fidan, si plepat sepse binte në sy për shtatin e pamjen e tij.

Andoni në luftë u përfshi me të gjithë familjarët e tij. Tre vëllezër partizanë: Llambrua dëshmor,

Aleko, invalid i luftës, Andoni u bë kuadër drejtues që në luftë. Arriti të bëhet komisar batalioni, i dalluar për vendosmëri e trimëri në çdo përpjekje.

Nënë Lilua, përveç tre djemve që çoi në luftë, bashkë me vajzat e saj fare të reja e bënë shtëpinë strehë dhe u dhanë çdo ndihmë luftëtarëve të lirisë.

Me mbarimin e luftës, Andoni ndoqi karrierën ushtarake, duke punuar me përkushtim në çdo detyrë. Ai tregoi cilësi e aftësi të larta në çdo përgjegjësi që iu ngarkua deri në organet më të larta të ushtrisë.

Me mbarimin e studimeve të larta ushtarake në Akademinë Politike të ish Ushtrisë Sovjetike, Andoni punoi për 23 vjet në drejtimin e zbulimit ushtarak, 13 vjet drejtor i këtij shërbimi në Ministrinë e Mbrojtjes.

Me të drejtë Andoni është quajtur krijuesi, organizatori dhe drejtuesi i këtij shërbimi tepër të rëndësishëm në ushtrinë tonë. Ai e ngriti këtë shërbim në lartësinë e kërkesave të kohës; përgatiti një brez të tërë zbuluesish të aftë për çdo detyrë. Me këmbënguljen e tij shërbimi i zbulimit u pajis edhe me teknikën e kohës.

Falë punës së tij me përkushtim, Shtabi i Përgjithshëm siguronte të gjitha të dhënat e nevojshme, për të qenë i gatshëm në çdo kohë.

Andoni ishte kërkues i rreptë në detyrë me vartësit, por shumë i drejtë në vlerësimin e punës së tyre dhe përpiquej të ua zgjidhte hallat e problemet si një prind i vërtetë.

Të punoje me Andonin ishte kënaqësi. Unë i vlerësoja aftësitë e karakterin e tij dhe e trajtoja si kolegj e jo si vartës.

Por fatkeqesisht, pikërisht atëhere kur Andoni e kishte ngritur shërbimin e zbulimit usht-

arak në shkallën më të lartë dhe po përpiqeshim ta çonim edhe më përpara në interes të forcimit të ushtrisë e mbrojtjes së atdheut, Andoni si shumica jonë e kuadrove të larta të ushtrisë u godit nga diktatura si pjestar i të ashtuquajturit “puç ushtarak”.

Diktatura e dënoi me 20 vjet burgim dhe bashkë me të dënuan e persekutuan gruan e fëmijët në internim për më se 16 vjet.

Vuajtjet e tmerrshme të burgut bënë që Andoni të shënojë goditjen e parë të ishemisë dhe organet represive të diktaturës e lanë të vuante në qelitë e burgut, t’i kalojë së bashku me ne këto vuajtje, pa marrë asnjë masë për ta dërguar për mjekim. Ishin vuajtjet e qelive të burgut që lanë pasoja në shëndetin e tij dhe t’i perseritej sëmundja deri sa ju shua jeta.

Andoni i përballoi me stoicizëm vuajtjet në qelite e burgut. Ndonëse i goditur nga shëndeti, ai ishte optimist dhe i bindur se e drejta do të fitojë dhe se diktatura do të përmbysë. Dhe pati fatin ta arrinte këtë.

Pas lirimit nga burgu Andoni, megjithse i goditur nga sëmundja, ai i mbështeti me entuziazëm ndryshimet demokratike në vendin tone.

Ai e priti me gëzim të madh çlirimin e Kosovës, pasi detyra si zbulues e kishte njohur më mirë me vuajtjet e shtypjen nacionale të popullit të Kosovës.

Andoni dha një ndihmesë të veçantë në organizimin e drejtimin e Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, në mbrojtje të vlerave të kësaj lufte dhe në shërbim të edukimit të brezave të rinjë me ndjenjat e atdhedashurisë.

*Rrahman Parllaku,
Hero i Popullit, Gjeneral leitnant*

(Gazeta Veterani, 16 gusht 2005)

PËR HEROIN E POPULLIT AJET XHINDOLE

Nga Skënder Malindi

Si në të gjithë Shqipërinë, edhe në qytetin e Beratit, shumë familje patriotike u përfshinë që në fillim me luftën antifashiste nacionalçlirimtare si ato : Tutulani, Capo, Xhindole, Me-hqemeja, Sallabanda, Frashëri etj. Aktivistët më kryesorë të kësaj lufte në Berat kanë qenë Margarita dhe Kristaq Tutulani, Kristaq Cepo, Ajet Xhindole, Konstandin Leka etj.

U njoha për herë të parë me Ajetin kur u krijua batalioni i rinisë “Margarita Tutulani”. Unë isha komandant dhe Ajeti komisar batalioni. Që në pamjen e parë më ngjalli respekt dhe simpati.

Ajeti kishte qenë për studime në Itali për mjekësi, por me okupimin e vendit ishte larguar nga Italia dhe kishte ardhur në atdhe për të luftuar kundër fashistëve.

Kishte trup mesatar , të lidhur mirë, shpatullgjërë. Ishte i zgjuar dhe komunikues me njerëzit. Vishej me rroba ushtarake oficeri, me gjerdan dhe me nagant. Përdorte edhe maliherin. U bë mik i të gjithë partizanëve. I donte dhe kujdesej për ta.

Ajet Xhindole është pushkatuar nga nazistët më 21 dhjetor 1943, pas torturave çnjerëzore në Qafën e Kumbullave , afër Beratit.

Mban dekoratën më të lartë të luftës, “Hero i Popullit”.

NGA TAKIMI ME KOLONEL AHMET KRASNIQIN

(Për patriotin e luftëtarin e çështjes kombëtare, që u vra pabesisht nga dora tradhëtare)

Me Kolonel Ahmet Krasniqin u njoha në fillim të Korrikut 1998 në takimin që patëm në rezidencën e tij në Tiranë.

Takimi na u mundësua nga përfaqësia e qeverisë së Kosovës në Tiranë. Ai zgjati më tepër se një orë, bisedimet u përqëndruan mbi gjendjen në Kosovë dhe sidomos për përgatitjen për një luftë të ashpër me okupatorin fashist serb që ishte superior jo vetëm në njerëz, po kishte dhe ushtri të përgatitur që trashëgonte gjithë armatimin e teknikën luftarake të ushtrisë jugosllave.

Preokupacioni kryesor i Kolonel Krasniqit sipas bisedës ishte në radhë të parë bashkimi i të gjitha forcave që po ngriheshin në luftë brenda Kosovës dhe pritja e përgatitja e vullnetarëve që kishin gadishmëri e po vinin nga diaspora për të luftuar për çlirimin e Kosovës. Ai u shpreh se pa bashkim e përgatitje të mirë të forcave dhe koordinimin e veprimeve të tyre luftarake, nuk mund të arrihet fitorja.

Në takim mu krijua bindja e plotë se Kolonel Ahmet Krasniqi ishte tepër i vendosur për arritjen e këtij qëllimi. Në personin e tij ne pamë një ushtarak të kompletuar me përgatitje e njohuri të thella mbi artin ushtarak dhe të aftë për të drejtuar e plotësuar këtë mision shumë të vështirë patriotik e tepër fisnik.

Ne si ushtarakë në pension, anëtarë të Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës Çlirimtare (OBVL) dhe të Organizatës të Ushtarakëve në Lirim e në Pension ishim të vendosur t'i shërbenim me të gjitha mënyrat Luftës Çlirimtare të Kosovës, sipas aftësive fizike dhe duke shfrytëzuar përgatitjen e lartë profesionale, eksperiencën e luftës dhe të përgatitjes e të drejtimit të ushtrisë Shqiptare për dekada me rradhë. I premtuam Kolonel Ahmetit se ishim gati ti vinim në dispozicion oficerë me aftësi të lartë ushtarako-profesionale e fizike e të gatshëm për të marrë përsipër jo vetëm përgatitjen e vullnetarëve që vinin nga diaspora, por edhe të shërbenin vetë si vullnetarë në shtabet e në radhët e UÇK-së. Për fat të keq ne nuk na dëgjohej zëri në organet shtetërore të drejtuara nga socialistët, me gjithë përpjekjet tona që edhe ata ta ndihmonin sa më shumë luftën në Kosovë.

Personalisht mora përsipër ti jepja Kolonel Ahmetit të shkruara disa mendime mbi organizmin e drejtimin e Luftës Guerrile, për të cilën kam një përvojë të pasur pasi jam marrë me organizimin e drejtimin direkt të luftës guerrile fillimisht në qytet dhe pastaj të luftës

partizane gjatë Luftës Nacionalçlirimtare.

Materjalin e dërgova më 18 Korrik 1998. Më premtuan se do të shkonte në destinacion, pasi siç dihet Kolonel Ahmet Krasniqi u vra.

Me vrasjen e Kolonel Ahmetit, për fat të keq edhe vetë veprimtaria jonë nuk mori ato përmasa që ne dëshironim, pasi edhe drejtimi i luftimeve në Kosovë kaloi në dorë të personave të tjerë, me të cilët lidhjet tona nuk u krijuan ashtu si ne i dëshironim. Megjithatë organizatat tona e zhvilluan më tej aktivitetin e tyre në ndihmë të vëllezërve kosovarë që erdhën në Shqipëri të përzënë nga fashistët serbë.

Kur mësova vrasjen e Kolonel Ahmet Krasniqit, ndjeva dhimbje e pikëllim për humbjen e patriotit dhe udhëheqësit ushtarak shumë të vlefshëm, për kontributin e veçantë që po jepte, jo vetëm për çlirimin e Kosovës, por edhe për çështjen e madhe mbarëkombëtare.

Ajo që më dëshpëroi e më dëshpëron më shumë është fatkeqsia që na ka ndjekur e po na ndjek në vazhdimësi ne Shqiptarëve, tradhëtia në shërbim të të huajve, pasi edhe ata që organizuan dhe bënë vrasjen e Kolonel Ahmet Krasniqit me tradhëtinë e tyre u shërbyen armiqve të betuar të Kombit Shqiptar.

Kam bindjen se burra si Ahmet Krasniqi do të kujtohen nga ne e brezat e ardhshëm për kontributin e veçantë që kanë dhënë në shërbim të çështjes sonë Kombëtare.

Gjeneral Lejtnant Rrahman Parllaku

MYSLIM KETA,

KRIJUESI I ARMËS SË TANKEVE

(Nga fjala e Kryetarit të OBVL-së Rrahman Parllaku në përkujtimoren e 70 vjetorit të lindjes së Heroit të Popullit Myslim Keta)

Jemi mbledhur sot për të përkujtuar 70 vjetorin e lindjes së njërit prej figurave të shquara të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, që u bë simbol trimërie, vendosmërie e vetmohimi jo vetëm për rininë e luftëtarët e Tiranës, por për të gjithë Shqipërinë, shokut tonë të paharruar Myslim Keta, Lymit ose Tatës, siç e thërrisnin me respekt shokët, ashtu siç i ka thirrur populli prijësat e shquar si “Tate”, “Bacë”, “Babë”, megjithëse ai ishte ma i ri se pjesa më e madhe e tyre.

Në formimin e Myslimit si njeri e luftëtar i lirisë, ndikim vendimtar pati familja që e edukoi atë, të ndershëm, të sinqertë, të dashur për atdheun e popullin. Babi i Lymit, Ceni si mësues e mori atë prapa në Kurdari të Matit, në malësinë e Shëngjergjit, në Priskë të Madhe etj. Myslimi i vogël dëgjonte me vëmendje bisedat në kullat e malsorëve, për bëmat e luftëtarëve të lirisë, për trimëritë e tyre në luftë kundër pushtuesve të huaj, biseda këto që zhvillonin fan-

tazinë e tij prej fëmije, për t’u ngjarë atyre. E ëma e Lymit, një grua me kurajo e personalitet në familje dhe që u bë bashkëluftëtare e tij, duke e kthyer shtëpinë në bazë e strehë për luftëtarët antifashistë pa marrë parasysh asnjë rrezik që kërcënonte tërë familjen. Një familje luftëtarësh të lirisë.

Pushtimi i vendit nga fashistët italianë e hidhëroi pa masë Myslimin, ashtu si gjithë rininë shqiptare.

Lymi nxënës i shkollës teknike, duke ndjekur shembullin e më të rriturve, si kushëriri i tij Dullë Keta, shokët e tij Hamit Shijaku, Hamdi Mëzezi, Ali Visha e të tjerë, u hodh në rreshtat e para të demonstratave për të kundërshtuar pushtimin fashist.

Myslimi 14 vjeçar, me trup të hedhur dhe me pjekuri të parakohëshme, nuk rreshti më së marri pjesë në demonstratat antifashiste që u zhvilluan në Tiranë. Jo vetëm kaq, por ai me një grup shokësh nisi përgatitjet fizike, madje edhe të mësimet për përdorimin e armëve.

Për arsye ekonomike i ndërpreu mësimet në shkollën e mesme teknike dhe nisi punën si elektrikist në shoqërinë SITA.

Hyrja në punë e lidhi me shoqatat e punëtorëve, masat punëtore si gjithë rininë i kishin përfshirë idetë antifashiste e revolucionare. Myslimi ishte ndër më të hedhurit dhe kjo e bëri të njihet shpejt me Qemal Stafën, Vojo Kushin, Misto Mamen e të tjerë udhëheqës të rinisë

e guerilas të Tiranës. Ai në moshën 16 – 17 vjeçare ishte ndër guerilasit e parë të Tiranës, në luftë të organizuar kundër okupatorëve, spiunëve e kalaboracionistëve në shërbim të tyre.

Myslim Keta i vendosur, trim, me zhdërvjelltësi të jashtëzakonshme, sikur ishte i lindur për këtë lloj lufte, u shqua midis guerilasve të kryeqytetit. Këto cilësi e bënë Lymin që në moshën e rinisë së hershme t'i besoheshin detyra tepër të rëndësishme e me rrezikshmëri të madhe, por çdo detyrë ai e zgjidhi me mençuri, gjakftohtësi e trimëri të rrallë. Kreu aksione që dukeshin të pamundura, ditën e natën, në mesin e Tiranës, kur rrugët e rrugicat ishin të mbushura me karabinierë, xhandarë, policë milicie e spiunë të fashistëve e të nazistëve, kur ushtrohej terror i egër nga zaptuesit.

Lymi kishte një fantazi e krijimtari të veçantë nëthurjen e planeve të aksionit, sipas situatës së krijuar, vendoste aty për aty për varjantin më të volitshëm. Me këto veprime që sillnin rezultate në kryerjen e aksionit, ai u imponohej shokëve. Ata kishin krijuar bindje e besim në aftësitë e veçanta të tij.

Myslimi, i maskuar herë si karrocier, herë si hamall, herë si intelektual, hidhej në aksion aty ku nuk pritej nga armiku. I veshur me uniformën e milicit fashist apo të oficerit nazist gjerman, ai hynte në kazerma dhe bënte kërdrinë me granata ndaj armiqve. Ai ishte mjeshtër i përdorimit të gjithë armatimit personal nga revolveri e deri tek mitralozi e granatat e të gjitha llojeve.

Myslimi ishte gjithnjë në kryerjen e aksionit. Në prerjen e linjave telefonike të armikut, në hedhjen në erë të depove të municionit në Qesarakë, në rrëmbimin e letrës e të ciklostilit në depot e Postë-Telegrafës, në prerjen e linjave elektrike, në aksionin e daljes nga burgu të 26 të dënuarve antifashistë, e të tjera.

I pari ishte edhe si atentator kundër oficerëve e policëve italianë e atyre nazistë gjermanë, kuislingëve e spiunëve të tyre.

Lymi u bë shembull, jo vetëm në hapësirën e guerilasve të Tiranës, por të mbarë vendit.

Njohja dhe popullariteti i madh i Lymit, ndjekja e vazhdueshme ndaj tij e fashistëve dhe spiunëve të tyre, ja bënë të pamundur qëndrimin në qytet, prandaj doli partizan, fillimisht në çetë e më vonë në batalionin "Dajti".

Ai në krye të çetës që drejtonte zhvilloi shumë luftime të suksesshme, si sulmin kundër depove italiane të xhenios në Surrë e Lanabregas, ndaj postave të xhandarmërisë në zonën e Dajtit, të postblloqeve në hyrjet e qytetit dhe në rrugët e Tiranës.

Me inisiativën e tij në krye të një detashmenti partizan në Mushqeta ia preu rrugën autokollonës së intendencës së një divizioni gjerman që vinte nga Bullgaria në prag të kapitullimit të Italisë fashiste, duke zënë rob 14 ushtarë e oficerë gjermanë dhe katër automjete.

Edhe gjatë tre ditë luftimesh në tetor 1943, Myslim Keta i veshur me uniformën ushtarake gjermane u doli prapa shpine forcave gjermane dhe i shpartalloi ato, duke e përdorur mitralozin e lehtë si automatik të varur në qafë.

Me krijimin e Brigadës së Tretë Sulmuese, Myslimi u inkuadrua në formacionet e saj në detyrën e komandantit të kompanisë e më vonë zv/komandant batalioni.

Edhe në luftimet që zhvilloi brigada që nga Arbana e në malësinë e Tiranës gjatë operacionit të dimrit 1943 – 1944, në rrethin e Përmetit gjatë operacionit gjerman të Qershorit 1944 dhe në çdo luftim tjetër që zhvilloi brigada, Lymi drejtoi me kompetencë e mençuri dhe luftoi me trimëri. Kur brigada u kthye përsëri në Shqipërinë e Mesme, Lymi në krye të kompanisë që komandonte, filloi goditjet kundër postblloqeve të qytetit të Tiranës dhe garnizoneve armike të vendosura në periferi të qytetit.

Edhe me kalimin e forcave të brigadës në Kosovë, në luftimet e zhvilluara në Junik, Deçan e në rrethinat e Pejës për afër një muaji, Lymi u dallua si drejtues i luftimeve me fantazi e guxim.

Më vonë si zëvendës komandant batalioni drejtoi luftimet në luftë të rregullt në Sanxhak e Bosnje. Edhe këtu Lymi duke shfrytëzuar përvojën e luftës partizane, gjente boshllëqet e të çarat në frontin e armikut, për ta goditur në krah e në shpinë e për ta shpërngulur nga pozicionet e fortifikuara. Gjithnjë ai vepronte në mënyrë krijuese për arritjen e suksesit.

Për Myslim Ketën flitej në mes partizanëve bile edhe në popull se Lymi “ka lindur me këmishë, është trim me fletë e nuk e ze plumbi”, e të tjera si këto duke u bërë legjendar në imagjinatën e popullit.

Për aktivitetin në luftë, për trimërinë e vendosmërinë e treguar deri në vetmohim, Presidiumi i Kuvendit Popullor me dekretin Nr. 358 datë 7 korrik 1947, kur Lymi ishte 22 vjeç, i jep kapiten Myslim Ketës titullin e lartë Hero Kombëtar, me motivacionin: “Dalluar për heroizma dhe abnegacion të pashoq. Shembull qëndrese e vetmohimi gjatë Luftës Nacionalçlirimtare, u bë dhe mbeti një nga luftëtarët më të shquar të brezave të sotëm dhe të nesërm të popullit shqiptar”.

Mbas lufte, ndër kuadrot e para që u dërguan për studime ishte edhe Lymi. Ai u dërgua në shkollën ushtarake të këmbësorisë në Bashkimin Sovjetik, por për arsye shëndetësore i ndërpreu ato.

Me përmirësimin e gjendjes fizike, ndoqi studimet e larta për inxhinieri tankesh. Pas mbarimit të studimeve u emërua në detyra të rëndësishme si, komandant regjimenti tankesh, komandant i brigadës së tankeve, komandant i forcave ushtarake – detare, shef i forcave tankiste, etj.

Lymi ishte mjeshtër në njohjen e përdorimin e tankeve. Ai përgatiti breza të tërë tankistësh, (ushtarë, nënoficerë e oficerë), dhe ka një meritë të veçantë në organizimin, pajisjen dhe zhvillimin e trupave tankiste në ushtrinë tonë. Lymi njihet si themeluesi i kësaj arme.

Aksidenti tragjik që e ndau Lymën nga ne, hidhëroi thellë jo vetëm nënën, familjarët e të afërmit e Lymit, por gjithë bashkëluftëtarët, bashkëpunëtorët, shokët e miqtë dhe cilindo që e kish njohur sado pak, apo kishte dëgjuar për të, të gjithë popullin.

Rrahman PARLLAKU

SALI ORMENI, (TABORRI), TRIMI DHE KOMANDANTI NGA TRAGJASI

(Nga fjala e Kryetarit të OBVL-së Rrahman Parllaku në ceremoninë e
varrimit të Sali Ormenit)

Zonja dhe zotërinj pjesëmarrës në këtë tubim përkujtimor të njërit prej luftëtarve e udhëheqësve të Luftës Nacionalçlirimtare, Sali Ormenit, "Taborrit", pseudonim me të cilin e thërrisnim në shokët e bashkëluftëtarët e tij.

Sali Ormeni lindi me 15 Janar të vitit 1914, në një familje të thjeshtë të fshatit Tragjas të Vlorës. Këtu ai u mbryjt me traditat patriotike të familjes dhe Tragjasit, që historikisht është dalluar me pjesëmarrjen masive në luftërat për liri e veçanërisht në Luftën Nacionalçlirimtare ku me qindra djem e vajza morën pjesë me armë në dorë, dhe mbushën radhët e Ushtrisë Nacionalçlirimtare, duke treguar trimëri e heroizëm. Në mes tyre u dallua edhe Taborri, jo vetëm si luftëtar trim, por edhe si komandant i zoti.

Saliu u detyrua nga kushtet e rënda ekonomike të familjes të fillojë punën që në moshë të njomë 14 vjeçare, për t'i ardhur në ndihmë familjes. Ai në këtë moshë provoi punët më të rënda, si hamall e punëtor krahu në ndërmarrje të ndryshme. Pas shumë përpjekjesh për të fituar një zanat, me 1931, u pranua të ndiqte një kurs dy vjeçar për ndërlidhje (radio – telegrafist) dhe megjithatë fitoi gradën e nënoficerit, atë të rreshterit, nuk iu dha punë në profesionin e fituar dhe kështu atij iu desh të kalonte përsëri në punën e krahut dhe pas okupimit të vendit nga okupatorët italianë, duke provuar veç shtypjes nacionale edhe atë sociale. Kështu ai mori pjesë në protestat kundër shtypjes e pabarazisë për pagat e të njëjtës punë që bënë e paguheshin italianët. Këto ia shtuan urrejtjen kundër okupatorëve.

Saliu mori pjesë në luftë, qysh në organizimet e saj në vitin 1942, duke marrë pjesë në të gjitha aksionet luftarake, që ndërmernte njësitë ushtarake të krahinës, siç qenë ai i Radhimës, Ujit të Ftohtë e të tjera. Ai u dallua sidomos në luftimet për thyerjen e operacionit fashist, si dhe të mercenarëve të Halil Alisë, që filloi në Tragjas me 31 dhjetor 1942 deri në luftimet e Gjormit me 2 janar 1943, të cilët patën për qëllim shtypjen e Lëvizjes Nacionalçlirimtare, por që u shpartalluan me turp dhe me humbje të rënda, ku veç të tjerave mbeti i vrarë edhe komandanti i operacionit, kolonel Klementi.

I dalluar në aktivitetet luftarake Saliu, u caktua një nga komandantët e çetave të para në Qarkun e Vlorës, në korrik 1943 dhe me 28 nëntor të atij viti, komandant i batalionit të dytë të Brigadës së Pestë Sulmuese, të cilin e drejtoi me zotësi, në të gjitha luftimet ku u angazhua dhe veproi Brigada, që nga Vlora deri në Kosovë.

Me 1 tetor 1944 Saliu emërohet komandant i Brigadës së Tretë Sulmuese, por për arsye se u plagos rëndë, nuk mundi të marrë komandën e saj dhe pasi kurohet në Prizren, kthehet

në Tirane, po me detyrën komandant brigade.

Më tej zëvendës komandant i Divizionit të Mbrojtjes dhe nga viti 1948, Drejtor i Përgjithshëm i Policisë dhe zëvendës minister i Punëve të Brendshme për Prapavijën.

Me Saliun shërbyem bashkë në Brigadën e Pestë Sulmuese, nga dhjetori 1943 deri në fund të marsit 1944, ai komandant i batalionit të dytë, kurse unë komisar i batalionit të pestë, por më afër u njohëm në ditët shumë të vështira, të operacionit gjerman në dimrin e ashpër të vitit 1944. Forcat tona së bashku me ato të batalionit “Perlat Rexhepi”, mbronin sektorin Turan – Salari të Tepelenës. Pas pesë ditë luftimesh, rrezikoheshim nga një rrethim i forcave të shumta armike që kishin depertuar në drejtimin Gjirokastrë – Golem – Tepelenë – Bençë – Lekdush dhe Kuç-Gusmar. I vetmi shteg për të dalë nga rrethimi, ishte kalimi i malit të Dhembelit, për të zbritur në Dhemblan, në krahinën e Lopësit. E kjo do të bëhej në një furtunë e reshje të vazhdueshme dëbore. Kur u ngjitëm në majë të malit, dëbora të qorronte sytë, kaq vrullshëm binte. Kollona u shkëput nga udhëheqësit që njihnin vendin dhe pjesa kryesore në vend që të zbrisnin në Dhemblan u gjendën në Salari, pra aty nga u nisën e që një ditë më parë fshati ishte i mbushur me gjermanë. Ne ishim krejt të çorganizuar, por fatmirësisht, gjermanët kujtuan se do t’i sulmonim dhe morën masa mbrojtjeje.

Falë përpjekjeve të përbashkëta dhe mjegullës që na mbuloi nga zjarri i artillerisë gjermane, mundëm t’i nxjerrim forcat nga rrethimi, me gjithë dëmet që patëm, të vrarë e të ngrirë nga dëbora, përfshi edhe komandantin e batalionit “Perlat Rexhepi”, Refat Bajramin, që i ngrinë këmbët e mbeti invalid.

Vendimi i gjykatës së Tiranës Nr. 9563, datë 29 nëntor 1996, vërteton se e Sali Ormenin e kanë vrarë pa gjyq, e jo “vetëvlarë”, siç e kishin shpallur organet e diktaturës.

Saliu ashtu si në luftë u shqua edhe në plotesimin e detyrave të larta që ai kryente në funksionet si, Drejtor i Përgjithshëm i Policisë, Deputet i Kuvendit Popullor, i zgjedhur në Legjislaturën e dytë, anëtar i Komitetit Qendror të Partisë së Punës (Komuniste) të Shqipërisë i zgjedhur në Kongresin e Parë të PPSH dhe zëvendës ministër.

Ata si duket kanë patur frikë ta gjykojnë Saliun, se ai mund t’iu nxirrte telashe gjatë gjykimit, se i zbulonte e demaskoheshin, veprimtari antiligjorë e krime të tyre. Prandaj ata si mjeshtra që ishin për krijimin e kurtheve e legjendave, sajuan e fabrikuan akuza të paqena, për ta vënë Saliun në pozitë të vështirë, duke përhapur turli shpifjesh nëpër ambiente, ku ai ushtronte veprimtarinë e tij, deri edhe historinë e “vetëvrasjes”, se gjoja ai ishte fajtor dhe kishte frikë të përballej me gjykimin.

Ne sot përkujtojmë Saliun, jo vetëm si një nga figurat kryesore të Luftës Nacionalçlirimtare e burrë shteti, por edhe si “Martir i Demokracisë”, shpallur nga Presidenti i Republikës Sali Berisha me dekretin Nr. 1494, datë 22.05.1996.

I paharruar do të mbetet për ne, kujtimi i martirit Sali Ormeni.

*Rrahman Parllaku
Hero i Popullit*

DR. PETRAQ PROGRI,

LUFTËTAR DHE MJEK I PËRKUSHTUAR DERI NË VETËSAKRIFIKIM

Petraqi ka lindur në Korçë më 27 prill 1910. Ai rrjedh nga një familje atdhetare. I ati i tij Llazo Progri ka zhvilluar veprimtari të gjërë atdhetare për pavarësinë e vendit duke u renditur me luftëtarët e Themistokli Gërmenjit e Mihal Gramenos.

Ai ka qenë nismëtar i hapjes së shkollës së parë shqipe në Progër më 1908. Doktor Petraq Progri arsimin e kreu në qytetin e lindjes Korçë.

Në vitin 1930 përfundoi liceun francez dhe po atë vit filloi studimet e larta për mjekësi në universitetin e Romës, të cilin e përfundoi në shtator të vitit 1936.

Kthehet në Shqipëri dhe emërohet mjek në Bashkinë e Korçës, në spitalin e atij qyteti dhe më vonë në Ersekë e në Tiranë. Gjatë luftës Italo – Greke ishte mjek në batalionin “Tomorri”, që siç dihet largohet nga kjo luftë dhe bashkë me efektivin internohet në Shijak.

Në vitin 1943, ai merr pjesë në Luftën Antifashiste Nacionalçlirimtare dhe me kalimin e forcave tona në Kosovë, u bashkua me ne si mjek i Brigadës.

Doktor Petraq Progri ishte mjek i përkushtuar në detyrë deri në vetësakrifikim. Këto cilësi bashkë me shpirtin e tij human ja njoha Doktor Progrit në kushtet tepër të vështira të Luftës Nacionalçlirimtare, kur ai erdhi në Brigadën e Tretë Sulmuese, ku shërbeu si mjek dhe pastaj si shef i spitalit të Divizionit të Pestë që unë komandoja.

Doktor Progrin e gjeje në vijat e para të frontit, për t’u dhënë ndihmën e shpejtë të plagosurve dhe shoqërimin e tyre në vendet e mjekimit.

Situata që e ngriti figurën e Doktor Progrit si guximtar deri në vetësakrifikim ishte kur nga efektivi i divizionit u infektua nga epidemia e tifos, rreth 2500 veta. Ai iu përvesh punës ditë e natë për mjekimin e të sëmurëve, përgatitjen e infermierëve në kurse të përshpejtuara dhe mori masa profilaktike e mbrojtëse kundër epidemisë. Në gjendjen e rëndë në të cilën ndodhej efektivi i divizionit, kur epidemia po na merrte më shumë jetë njerëzish se sa lufta, unë dhe komandantët e brigadave e shikonim Doktor Petraqin dhe njerëzit që shërbenin pranë tij, si heronj që me vetëdije ishin futur brenda rrethit të zjarrit dhe po sakrifikoheshin për të nxjerrë shokët nga zjarri. Mjaft prej tyre humbën edhe jetën në plotësimin e kësaj detyre tepër humane.

Ne që drejtonim divizionin, bashkë me profesorin e nderuar Doktor Selaudin Bekteshi, shefi i shëndetësisë, jemi dëshmitarë të asaj pune kolosale që bëri Doktor Progri bashkë me njerëzit e tij, të cilët shpëtuan qindra jetë luftëtarësh.

Doktor Progri e Profesor Selaudin Bekteshi u indinjuan së tepërmi ndaj pretendimeve të mjekve jugosllavë, të ngritura para një ekipi mjekësh amerikanë, se epideminë e kishin çuar forcat shqiptare atje, kur dihej se ne arritëm në Sanxhak pa asnjë të sëmurë.

Doktor Progri hulumtoi në shumë fshatra dhe gjeti fakte se kjo epidemi kishte ekzistuar prej vitesh në disa zona të Sanxhakut, duke e hedhur poshtë këtë tezë.

Në maj të vitit 1945, kthehet ne Shqipëri me detyra të ndryshme, në fillim në Spitalin Ushtarak në Tiranë, në vitet 1950 – 1952 në Spitalin e Gjirokastrës dhe pastaj për një periudhë 15 vjeçare punoi si zëvendës shef i degës së shëndetësisë në Ministrinë e Mbrojtjes.

Gjatë kësaj periudhe ka dhënë një kontribut të çmuar në organizimin dhe mbarëvajtjen e shërbimit shëndetësor në ushtri.

Doktor Petraq Progri gjithë jetën e kaloi në detyrë si mjek ushtarak duke shërbyer me devotshmëri.

Ai ishte i papërtuar për të ndihmuar njeëezit që vuanin. Me çantë në dorë u shkonte në shtëpi familjeve të ushtarakëve, të njohurve, komshinjve e kujtdo që i drejtohej për ndihmë.

*Ish Komandanti i Divizionit të Pestë Sulmues
Rrahman Parllaku*

PAJO ISLAMI (FLAMURI),

INVALID I LUFTËS NACIONAL ÇLIRIMTARE

Pajo Islami ishte përfshirë në Levizjen Antifashiste Nacionalçlirimtare që kur ishte nxënë në bangat e shkollës. Ai që në moshë të re tregoi trimëri, vendosmëri dhe aftësi drejtuese në luftë. Në qytet, Pajua nga janari deri në mars 1943 ishte në detyrën e përgjegjës ushtarak dhe drejtonte veprimet luftarake të njësiteve guerile, detyrë të cilën ma dorëzoi mua, kur u zgjodha për ta kryer atë, ndërsa ai u thirr me detyrë pranë Komitetit Qarkor të Partisë për Vlorën.

Pajua në detyrën e re u tregua shumë aktiv kundër "Fraksionit" të Xhepit, Sadik Premtes. Ai u plagos në një përpjekje me fraksionistët. Gjendja e tij u bë shqetësuese, pasi plumbi i kishte mbetur thellë në kofshë dhe rrezikonte gangrenizimin. Tentativat për ta operuar në Vlorë u bënë të pamundura. Atëhere filluan përpjekjet për ta dërguar në Tiranë, pasi aty kishte kunatin që punonte në bankë dhe mori përsipër të gjente mjekun që do ta operonte.

Në ndihmë për të përgatitur dokumenta të rreme, na erdhi simpatizanti dhe aktivisti i luftës, dëshmori doktor Kacellano, që në atë kohë kryente edhe detyrën e zëvendës-federalit. Në dokumentin e përgatitur thuhej se ishte kapur i plagosur në përpjekje me fashistët, prandaj dërgohej i arrestuar për në Tiranë dhe shoqërohej me dy nënoficerë të karabinierisë, kapterët Bajram Myftiu e Xhemal Rrapaj, të cilët ishin në shërbimin tonë.

I shoqëruar prej tyre i kaloi pa shqetësime postbllloqet dhe u dërgua tek kunati i tij, që ja kishte krijuar kushtet për t'u operuar nga mjeku Loci, profesor i mjekësisë italiane, aso kohe mjaft i njohur në vendin tonë.

Operacioni që i suksesshëm. Ju shpëtua këmba duke lënë pasoja të lehta që nuk e penguan në jetë. Me t'u përmirësuar, Pajua u kthye në Vlorë, ku vazhdoi veprimtarinë e tij luftarake nën udhëheqjen e partisë së qarkut të Vlorës.

Pas vrasjes së Ali Demit, në dhjetor 1943, ai u zgjodh sekretar politik i Komitetit Qarkor të Partisë për Vlorën, detyrë që e mbajti deri në çlirim të vendit.

Pas çlirimit Pajua u caktua në detyra të larta shtetërore, si drejtor i naftës në Kuçovë, drejtor e zëvendës ministër në Ministrinë e Industrisë, por Pajua ishte nga ata kuadro që kishin mendimet e tyre për zhvillimin e vendit dhe kishin guximin t'i thoshin hapur pikpamjet e tyre, prandaj si i tillë ai u godit që në Konferencën e Tiranës më 1956, duke vuajtur kalvarin e gjatë të internimeve e burgimeve për dhjetra vite me radhë, deri në përmbysjen e diktaturës.

*Gjeneral Rrahman Parllaku,
Hero i Popullit*

KONTRIBUTI I KRYEZINJVE NË LUFTËN ANTIFASHISTE

(Nga fjala në Konferencën Shkencore mbajtur në Prishtinë,
Shtator 2006)

Unë në këtë konferencë do të sjell disa kujtime që ruaj nga takimi që kam pasur me vëllezërit Hasan e Gani Kryeziu, në fshatin Devë të Gjakovës me 18 tetor 1944. Në këtë takim unë shoqëroja Manush Myftiun, i deleguar i Koorparmatës së Parë pranë Brigadave të Pestë dhe të Tretë, ku unë isha zëvendës komisar i kësaj të fundit.

Takimi u bë sipas porosisë që kishte marrë Manushi nga Komanda e Përgjithshme. T'u bëhej thirrje vëllezërve Kryeziu, t'i dorzonin forcat tek brigadat tona dhe të shkonin pranë Kryesisë së Këshillit Antifashist Nacional Clirimtar, ku do të kishin vendin e tyre në këtë kryesi e organe te tjera drejtuese të asaj kohe.

Dua të theksoj këtu se pritja nuk qe e këndëshme për ne. U bë në një gjendje të tensionuar. Hasan Begu, në zemëratë e sipër na u drejtua neve: "Ju na kërkon t'i dorëzojmë forcat e të vijmë pranë Shtabit e Këshillit tuaj! Na thoni, si do vijmë?! Si peng e rob, siç na keni marrë vëllain tonë, Sahitin, ashtu siç morët, arrestuat përfaqësuesit aletatë, sic na e morët dhe e vratë këshilltarin tonë politik Zoi Fundo?! E tani na ftoni të jemi pjestarë në frontin tuaj!".

U përpoqa t'i sjell këto shprehje siç i tha Hasan Begu e siç janë ruajtur në kujtesën time pas 62 vjetëve.

Kurse Gani Begu u tregua shumë më i përmbajtur, por i prerë në qëndrimin e tij. Ai kërkoi që më parë të sqarohej përse u ndërmorën ato masa ekstreme ndaj nesh e përfaqësuesve aleatë, që mund të çonin në vëllavrasje në mes nesh. Përse u vra pa gjyq Zoi Fundo? Duam të dimë nëse këto u bënë me urdhër të Komandës së Përgjithshme apo ishin masa ekstremiste të reparteve partizane, siç u veprua kundër Muharrem Bajraktarit në Lume e u derdh gjak shqiptari nga të dyja anët!...

Pa u sqaruar këto çështje nuk mund të kemi besim se do të jemi të mirëpritur siç po na thoni ju e do të vlerësohet drejt kontributi ynë në luftë.

Manushi u përpoq t'i bindë se çdo gjë do të sqarohet dhe lufta e tyre do të vlerësohet, pasi ky ishte mendimi i udhëheqjes së lartë të luftës.

Bisedën e mbylli Gani Begu, me kërkesën se presim prova të bindemi dhe se më pare të na kthehet Sahiti e pastaj të vendosim për qëndrimin tonë ndaj kësaj ftese.

Meqë ishte kohë dreke, na shtruan bukën dhe pas drekës u ndamë me vëllezërit Kryeziu.

Manushi u premtoi edhe një herë se kërkesat e tyre të plota do t'ia bënte me dije udhëheqjes së lartë të Komandës së Përgjithshme dhe Kryesisë së Frontit Nacional Clirimtar.

E përçolla Manushin deri në Qafë Prush e u ktheva në Brigadë.

Këto ishin kujtime direkte nga takimi që patëm me vëllezërit Kryeziu, por për aktivitetin e tyre në luftë mësova shumë nga drejtues të Brigadës së 25-të të Malsisë së Gjakovës, e cila hyri në vartësi të Divizionit të Pestë, që unë komandova gjatë luftimeve në Sanxhak e Bosnje në dimrin e vitit 1945.

Komandanti i Brigadës Veli Niman Doçi, shefi i zbulimit të divizionit, Shpend Dega, komandanti i batalionit të Hasit Ismail Poga e të tjerë, të cilët kishin qenë më parë kuadro drejtuese të luftës në Malësi e Has, më kanë folur gjërësisht për veprimet luftarake të reparteve që komandonte Gani Kryeziu dhe për bashkëveprimin me to gjatë luftimeve kundër forcave nazifashiste.

Sipas tyre, asnjëherë nuk kishte patur konflikt në mes tyre e forcave të Gani Begut.

Ndërkohë, këto të dhëna m'i ka vërtetuar edhe shoku e kolegu im, Gjeneral Sadik Bekteshi, që gjatë operacionit nazist gjerman të dimrit 1943 – 1944 ka vepruar në krahinat e Malësisë së Gjakovës me batalionin "Perlat Rexhepi" të Shkodrës, që ai e komandonte.

Sadiku ndante të njëjtat mendime me Veliun, Shpendin, Ismailin e të tjerë.

Veçanërisht ato vlerësonin luftimet e forcave që kishte komanduar Gani Kryeziu në shkatërrimin e minierës së Kamit e lirim të qindra të burgosurve të kombësive të ndryshme të rajonit tonë, që shfrytëzoheshin si skllevër nga nazistët.

Siç dihet këto luftime u bënë shkak për vrasje, djegje e raprezalje në masë që bënë gjermanët në krahinën e Bytyçit, që ishte edhe baza kryesore e Kryezinjve në Malësinë e Gjakovës.

Këto vlerësime patëm parasysh unë e Sadik Bekteshi që ngulëm këmbë të njihet Lufta Antifashiste e Kryezinjve dhe luftëtarëve të tyre t'u jepet Statusi i Veteranit të luftes, i aprovuar me dekretin e Presidentit të asaj kohe Sali Berisha, në nëntor 1994.

Rrahman Parllaku
Ish komandanti i Divizionit V Sulmues

SHKOLLA “SKËNDERBEJ”, FIDANISHTE E USHTRISË TONË KOMBËTARE

**Përshëndetje nga Rrahman PARLLAKU,
kryetar i OBVL, me rastin e 65 vjetorit të kësaj shkolle**

Ju faleminderit për ftesën që më bëtë të marr pjesë në takimin përkujtimor të 65-vjetorit të shkollës tuaj. Mirë bëtë që u kujtuat për mua plakun!

Ju që jeni mbledhur këtu, bëni mirë që ruani kujtimet e viteve të shkollës; ato mbeten të paharruara për ju se kanë qenë vitet e rinisë, të ëndërrimeve, dëshirave dhe shpresës, për të ardhmen tuaj. Vite që nuk përsëriten në jetë. Shkolla “Skënderbej” u emërtua fidanishte e Ushtrisë,

emër i mirëgjetur; bujku për të bërë pemëtoren mbjell e mirërrit fidanishten. Dhe ne na dilte detyra të kishim një fidanishte të tillë për Ushtrinë. Në këtë fidanishte sëpari dërguam pionierët trima, pjesëmarrës në luftë. Brezi ynë që bëri luftën u bëmë kuadro pa kaluar nga fidanishtja e shkolla. Po e ndjemë domosdoshmërinë e shkollimit. Prandaj me mbarimin e luftës i krijuam fidanishtet e shkollat. Kam patur privilegjin, e kam ndjerë me kohë kënaqësinë, se duke qenë drejtor i kuadrit nga viti 1946 jam marrë direkt me organizimin e këtyre institucioneve mësimore brenda vendit, si dhe të përzgjedhë e të dërgoj studentë, afro 1000 veta për studime jashtë shtetit, në shkollat e Akademitë, kryesisht në ish BS, po fillimisht edhe në ish Jugosllavi. Në organizimin e kurseve e shkollave ushtarake në vendin tonë, një ndihmesë të veçantë dhanë oficerët e karrierës, pjesëmarrës në luftë e ata që thirrëm në shërbim pas lufte. Marrja e masave për shkollimin e oficerëve e ngritjen e shkollave ka qenë puna më frytëdhënëse e Shtabit të Përgjithshëm të Ushtrisë dhe Ministrisë së Mbrojtjes që përgatitën kuadro për gjithë llojet e armëve, përfshi pilot e detar, kur nuk kishim avionë e anije luftarake.

Sipas vlerësimit tim që drejtova përgatitjen luftarake 9 vjet si ish zv/ministër, e siç e tregoi koha, dy kanë qenë faktorët që ushtria jonë u modernizua e u bë e krahasueshme me ushtritë më të përparuara të kohës: kthimi i oficerëve të përgatitur në shkollat e akademitë ushtarake gjatë viteve 1948-1950, dhe e dyta, kur në ushtri hynë oficerët që kishin kaluar nga shkolla Skënderbej e të shkolluar në shkollat ushtarake. Këta qenë oficerë me kulturë të gjithanshme e ushtarakë të përkushtuar në shërbim.

Detyra ushtarake siç e keni provuar vetë është detyrë nderi, po që kërkon sakrifica në plotësimin e saj, që e ndjejnë edhe familjarët e oficerit. Na vjen keq që kjo nuk është vlerësuar e nuk po vlerësohet; po mungon kujdesi ndaj shtresës së oficerëve në lirim, rezervë e pension. Duhet të përpiqemi të arrijmë tek një vlerësim dinjitoz, i merituar për këtë shtresë.

NDARJA NGA JETA E ARBËN XHAFERIT ËSHTË HUMBJE PËR FAKTORIN POLITIK SHQIPTAR NË RAJON

Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalclirimitare të Popullit Shqiptar (OBVL) e konsideron vdekjen e Arbën Xhaferit humbje për faktorin politik shqiptar në rajon.

“Me hidhërim të thellë mësuam për humbjen e njeriut tuaj të dashur, udhëheqësit dhe vizionarit politik, themeluesit dhe presidentit të nderit të PDSH, Arbën Xhaferi. Humbja e Arbën Xhaferit është një humbje jo vetëm për familjen dhe miqtë pranë tij, por është një humbje për të gjithë faktorin politik shqiptar në Maqedoni, në rajon dhe më gjerë”, shprehet kryetari i OBVL, Rahman Parllaku në mesazhin e ngushëllimit për familjen Xhaferri. Sipas gjeneral-lejtnant (ne pension) Parllakut, vlerat e këtij patrioti të madh janë një pasuri që do të trashëgohet nga kombi shqiptar dhe mendimi i tij patriotik progresist do të mbetën udhërrëfyes të elitës së mendimit shqiptar për një kohë të gjatë. Në mesazhin e tij, Parllaku shpreh dhimbjen për humbjen këtij titani të mendimit të lirë, i cili e vuri të gjithë jetën e tij në shërbim të çështjes shqiptare

në mbrojtje të interesave dhe dinjitetit të popullit shqiptar në Maqedoni dhe në rajon.

Kryetari i OBVL vlerësoi lart figurën e Arbën Xhaferit, duke theksuar se ishte një humbje e madhe për botën shqiptare, ndarja e tij nga jeta. “Vdekja e tij, një humbje e madhe për botën shqiptare në disa përmasa që veç Arbën Xhaferi i mishëronte në një njeri të vetëm. U prehtë në paqe”, përfundon ngushëllimi i kreut të OBVL ndaj familjarëve të Xhaferit.

TELEGRAM

Familjes së Fadil Hoxhës

Prishtinë

Ngushëllimet tona për humbjen e bashkëshortit dhe babait tuaj të dashur Fadilit, shokut dhe bashkëluftëtarit tonë të paharruar

Për Organizatën e Bashkuar të Veteranëve të LANÇ të Shqipërisë

KRYETARI

Rrahman Parllaku

26.04.2001

FJALA PERCJELLESE E KRYETARIT TË OBVL-së RRAHMAN PARLLAKU PËR VAHIDE HOXHËN

Të nderuar Zonja e zoterinjtë pjesëmarrës në këtë tubim mortor,

Më lejoni, që në emër të veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare dhe në emrin tim personal, tu përcjell ngushëllimet e mia të përzemërta, familjarëve të Zonjës Vahide, për humbjen e njeriut të tyre të dashur, dhe bashkëluftëtarëve të saj veteranë, për humbjen e kryetares së tyre të paharruar.

Personalisht, si pjesëmarrës i Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare,

pata fatin të marr pjesë edhe në luftën për çlirimin e popullit vëlla

të Kosovës, prandaj vazhdoj edhe sot, të ruaj të freskët në kujtesë, nderimin dhe respektin më të thellë, për partizanët trima të Kosovës, që luftuan heroikisht nën komandën e mikut tim të ngushtë, Zotit, Fadil Hoxha.

Fatmirësisht, me gjithë moshën e thyer, arrita ta shikoj të realizuar ëndrrën e time, ta shikoj Kosovën të lire e të pavarur.

Kjo më dha mundësinë që, pas afër 50 vjetësh, të ritakohem me ish partizanët veteranë, dhe me mikun tim, zotin Fadil Hoxha,

Dhe, që prej asaj dite, lidhjet e dy Organizatave tona të Luftës, kanë vazhduar pambarimisht, bashkëpunimin e tyre. Aktivitetet tona dy palëshe, kanë vijuar me veprimtari përkujtimore, në nderim të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, në nderim të ngjarjeve historike kombëtare, dhe në nderim të figurave të shquara të kombit tonë.

Bashkëpunimi ynë na njohu, me sukseset dhe arritjet e Shqipërisë dhe të Kosovës. Finalizimi i lidhjeve tona, ishte festimi i 100-vjetorit të pavarësisë, i cili na dha rastin, që të vendosim së bashku me zonjën Vahide Hoxha, në varrezat e të rënëve të kombit, pranë përmendores, Nënë Shqipëri, në Tiranë, kurorën në nderim të dëshmorëve.

Në radhët e Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës, Vahideja, megjithë vështirësitë e moshës së thyer, ka qenë kryetare tepër aktive dhe e përkushtuar, që asnjëherë nuk u është shmangur vështirësive, por i ka shërbyer me nder ish luftëtarëve të lirisë dhe bashkëpunëtarëve të saj veteranë.

Në emër të Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës Nacionalçlirimtare ju shprehim edhe një herë, familjarëve të Vahidesë dhe të gjithë të afërmeve të saj, ngushëllimet tona më të sinqerta

I paharruar qoftë kujtimi i saj.

RRAHMAN PARLLAKU

Kryetar i Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës

VAHIDE HOXHA, HISTORIA E EMANCIPIIMIT TË FEMRËS SHQIPTARE

Prof. Pajazit Nushi

Biografia e Vahide Hoxhës, esencë pasqyron historinë e emancipimit të femrës shqiptare në Kosovë dhe më gjerë rreth njëqind vjetëve të fundit. Mua më takoi ta kryej këtë detyrë të rëndë, sepse kemi bashkëpunuar si arsimtar dhe si punëtorë të politikës arsimore e kulturore në Prishtinë dhe në Beograd më shumë se pesëdhjetë vjetët e fundit të jetës së të ndjerës Vahide. Por, si të flitet në këtë mbledhje komemorative për personalitein e një gruaje të këtillë, e cila deri në momentet e fundit të jetës së vet nuk u nda nga puna. Në veprimtari arsimore të profesurës jemi takuar në Shkollën Normale të Prishtinës dhe jemi ndarë para dy javësh duke më lënë dy porosi me fjalët e fundit të saj. Familja e saj dhe më pas pasardhësit e saj kishin përjetuar kohën e Vilajetit të Kosovës – Kosovën pjesë e Banovinës së Vardarit (Shkupit) e Mbretërisë Serbe, më pas Mbretërisë Serbe – Kroate

e Slloveve; Kosovën pjesë e bashkuar me Shqipëri të Mbretërisë Shqiptare nën kunorën e Perandorit të Italisë - Viktor Emanuelit III, Kosovën nën pushtimin gjerman, Kosovën në LNÇ, Kosovën e Metohinë “oblast”, Kosovën Krahinë Autonome, Krahinë Autonome Socialiste me status të barabartë me njësitë e tjera të Federatës Jugosllave dhe Kosovën shtet të pavarur – kjo është koha e ndryshimeve politiko – administrative dhe shtetërore e Kosovës, kjo është Kosova e jetës dhe e aktivitetit arsimor, kulturor dhe politik e së ndjerës Vahide 87 vjeçare.

Për familjen Kabashi, për fëmijët e saj kam mësuar pak nga bisedat shoqërore me vëllanë e saj – shok në Normalen e Gjakovës, Zenelin e ndjerë, atëherë përkrahës i platformës së Ballit Kombëtar, nga disa shkrime në të përditshmet tona, si edhe nga intervistat e pakëta të zhvilluara me të. Njëra ndër këto intervista ka qenë botuar në përmbledhjen “Tregime jete për gratë me karrierë” e botuar në një libër të veçantë më 2010. Por, karrierë jo në kuptimin e përparimit të shpejtë në hijerarkinë shkollore e të politikës arsimore e kulturore siç u bë zakon, por karrierë në kuptimin e angazhimit të mirëfilltë punues nga rinia e hershme deri në pleqëri duke mos lënë veten të qetë askund. Shtëpia qendrore e saj – shtëpia “amëz” ishte në Prishtinë drejt së cilës mbërrinte sado larg që banonte kurdo që kishte mundësi. Kjo shtëpi për të ishte më e ngrohtë dhe më e këndshme se sallonat e Beogradit, të Bledit ose edhe pushimorja e Budves dhe e vendeve të tjera. Nga këto burime përvojash duhet kuptuar sa është vështirë të ndahesh nga bashkëpunëtorja e zellshme, jeta e së cilës është përçar me kundërshti dhe me peripeci të zotuar me fisnikëri nga e ndjera Vahide. Qysh në shkollim fillor, të mesëm, të lartë, në veprimtari arsimore e kulturore dhe politike u ballafaqua me sfi-

da të rënda, që nuk iu ndanë prej rinisë së hershme deri në pensionim, madje edhe pas pensionimit kur u desh të argumentonte se nuk i takuar kurrfarë grupacioni politik fashist, por ka luftuar kundër fashizmit në vendlindje, në Shkodër, në Prishtinë e gjetiu. Jo vetëm kaq, por u gjend në situata që vetëm ajo arriti t'i përballojë, sepse qëndroi burrërisht jo vetëm kundër akuzave kundër saj, por edhe kundër akuzave të bashkëshortit tashmë të ndjerit Fadil Hoxha, të cilin Beogradi i viteve tetëdhjeta e akuzonte sipas modelit shprehimor të përgjithshëm: "Gjarprin duhet giditur së pari në kokë"; ajo kokë ishte koka e bashkëshortit të jetës së vet, koka e Fadil Hoxhës, kurse gratë serbe e akuzonin as më pak dhe as më shumë se "Fadil Hoxha duhet varur, duhet pushkatuar". Jo vetëm kaq, por disa gra serbe nga shoqëria e mëhershme e kishin maltretuar në mes të rrugës së Prishtinës, kurse ajo këtë e kishte mbajtur të fshehur, aq sa ka qenë e mundur. Gjatë gjithë kohës së luftës kishte ngelur me të shoqin dhe fëmijët në shtëpinë e saj me një pistoletë të bashkëshortit, që ai e kishte përgatitur për mbrojtje, sepse donin të vdisnin në tokën e tyre. Në këso situatash krizash kur në fëmijëri e në rini ballafaqohej me mentalitetin e pazarit të vjetër të Prizrenit qysh është e mundur bijat e moshës 12 – 14 vjeçare të Xhemail Kabashit, e ndjera Rahmije dhe tash e ndjera Vahide në vend të fshiheshin nën çarçaf, këto të vijnë në mesimet në shkollën serbe, përkatësisht në Gjinnazin Real të Prizrenit, ku dy motrat ishin të vetmet shqiptare që ndiqnin mesimet në këtë institucion të viteve të fundit të dekadës së tretë të shekullit të kaluar. I këtillë mbeti mentaliteti i popullit tonë edhe më vonë, përkatësisht edhe atëherë kur e bija e lindur nga i ati Xhemajloviç dhe Yldiz Ademoviç si e paskan pas quajtur atëherë babain dhe nënën e të ndjerës Vahide dhe e katër fëmijëve të tjerë, bija e perkrahësit të Lidhjes së Dytë të Prizrenit të martohet me komandantin e Shtabit Kryesor të Ushtrisë Nacional Çlirimtare dhe Arradhavë Partizane të Kosovës e Rrafshit të Dugagjinit? Kjo e kaluar me këto ngjyime mentalitetesh të llojllojshme e ka përcjellë të ndjerën Vahide gjatë gjithë jetës së saj duke përfshirë vitet, muajt, javët dhe ditët e dekadës e fundit të jetës së vet.

Por, pikërisht në këto gërshërë mentalitetesh të ndryshme, qëndrimesh politike e ngjyrimesh emocionale individuale dhe kolektive e ndjera Vahide u tregua femër bujare, humaniste, modeste, e thjeshtë dhe e fisme e rrallë. Jo vetëm që i zotërojë këto situata duke qëndruar vertikalisht e fortë dhe burrneshë, por duke u treguar profesoreshë e respektuar në Normalen e Prishtinës të viteve 60 – ta të shekullit të kaluar, punëtore e dalluar në Institutin e Historisë së Serbisë në Beograd, në Muzeun e Kosovës, në Entin e Historisë së Kosovës, në Këshillin Ekzekutiv të Kosovës, në Kuvendin e Serbisë dhe në atë të ish Federatës Jugosllave, në Bashkësinë Krahinore të kulturës, madje kohët e fundit deri në vdekje edhe në Shoqatën e Veteranëve të LANÇ, ku vdekja e ka gjetur në funksionin e Kryetares së kësaj organizate. Mbi të gjitha, e ndjera Vahide ka qenë shtëpiake që ka ditur me bujari të jashtëzakonshme të presë e të përcjellë mysafirë të ardhur nga të gjitha anët në mesnatë e pas mesnate duke u treguar në të njëjtën kohë nënë e mrekullueshme, që me aq kujdes diti të kujdesej, të edukojë dhe të rritë Lulen, Sharin dhe Lekën kaq të mrekullueshëm me sjelljet e tyre në secilin mjedis ku marrin pjesë. Për këto shkaqe pikëllimi ynë për vdekjen e së ndjerës Vahide është pikëllim i kulturës në të cilën e ka murosuar jetën e vet dhe për ne ngel simbol i kuptimit femër, nënë, arsimtare dhe punëtore politike e arsimit dhe e kulturës e denjë përgjithmonë për nderim dhe respektim. Profilin e këtillë të personalitetit me tiparet integrale të karakterit të saj e ka ndërtuar me sjelljet dhe me punën e saj vetëmohuese pa iu referuar kurrë, madje as indirekt autoritetit të bashkëshortit të saj dhe as autoritetit të asku-

jt tjetër. E përjetonte rëndë prezntimin e saj se ishte bashkëshorte e Fadil Hoxhës, sepse dëshironta ta ndiente veten si të gjithë të tjerët. Modestia dhe thjeshtësia e saj ngelin vërtet i ndritshëm i sjelljeve të saja kudo ku ka punuar, kur ka shkuar në këmbë duke kërkuar të jetë e barabartë me të gjithë të tjerët në kuptimin e mirëfilltë të fjalës barabarësi. Këtë e mbajnë në mend edhe ata që kanë pasur rastin ta takojnë në rrugë, të udhëtojnë me të në mjetet e komunikacionit ndërrurban. Këtë vërtet e dallojmë edhe në pikturat amatore të saj, ku pasqyrohet jo vetëm modestia e thjeshtësia, por edhe hijeshia e punës së saj.

Natyrisht, shumë veta duan të dinë prej nga lindi dhe u zhvillua profili i këtillë i një femre të mjedisit të Kosovës. Edhe rasti i së ndjerës Vahide na bind për rolin e madh dhe rëndësinë e jashtëzakonshme të edukatës familjare në zhvillimin dhe në formimin e personalitetit me tipare të karakterit kaq të lartë që kishte Vahide Hoxha. Prindërit e së ndjerës ishin në zë pozitiv shumë të lartë të popullit të Prizrenit dhe jo vetëm të tij. Xhemal Kabashi ka filluar shkollimin në Selanik dhe kishte përfunduar në Stamboll studimet për drejtësi, kurse gjyshi i së ndjerës ishte deputet në Kuvendin e Stambollit. Nëna e së ndjerës ishte amvise, por e edukuar dhe e përkushtuar rritjes, edukimit dhe shkollimit të fëmijëve të saj dhe e palodhur në afrimin e ndihmës së bashkëshortit të vet. Nga një familje e këtillë fisnike, humaniste, arsimdashëse e patriotike ka lindur Vahide Kabashi – Hoxha, e cila me mundin dhe me sakrificën e madhe diti t'i përballojë sfidat politike ndër më të papriturat. Kjo nuk ishte model i emancipimit të femrës së një lagje, qyteti, e një krahine siç quhej atëherë Kosova, por femër e emancipuar që punoi e luftoi për çlirimin e njerëzor dhe kombëtar të shqiptarëve. Të këtillë e dallojmë në demonstratat e nxënësve të Konviktit "Donika Kastrioti" të Shkodrës, kundër Drejtoreshës së Konviktit, Italianës fashiste, në demonstratat e 28 nëntorit 1941 në Prizren, në demonstratat e nxënësve të Gjymnazit, përkatësisht të Normales së Prishtinës më 1942, në angazhimet rinore të viteve 1943 – 1945, në kundërshtimet e urta që i bënte në mbledhjet e organeve politike e administrative të Prishtinës dhe të Kosovës kur debatohej për zhvillim të kulturës e të mendimit krijues të artistëve shqiptarë, sidomos në diskutime të pathyeshme për investime në objektet e kulturës. Sa e urtë dhe e sjellshme që ishte me të gjithë, aq e ngriste zërin por kur ishin në pyetje shkurtime a restriksionet, siç quheshin atëherë zvogëlimet e sasisë së mjeteve për ndërtim të ndërtesës së Radio Prishtinës, të Bibliotekës Popullore e Universitare, të Arkivit të Kosovës, të Pallatit të shtypit "Rilindja", të Institutit Albanologjik të Prishtinës, të shtëpive të kulturës në komunat e Kosovës së viteve 70 – ta të shekullit njëzet.

Në këto diskutime e ndjera nuk njihte autoritete politike të asnjë rangu, madje megjithë shoqërinë që kishim, ishte në gjendje të rrokej edhe me autorin e këtyre rreshtave që në atë kohë kryja detyrën e nënkryetarit të Këshillit Ekzekutiv, nga buxheti i të cilit organ financoheshin edhe investimet në objekte të kulturës. Gjatë kohës kur ishte Kryetare e Bashkësisë së Kulturës filluan dhe u kryen objektet kapitale të kulturës në Kosovë. Të këtillë e dallojmë edhe në pjesëmarrjen bashkë me bashkëshortin në demonstratat kundër politikës shtypëse të Slobodan Milosheviqit që pat bërë bujë të madhe në mediat e vendit dhe të jashtme të asaj kohe. Të këtillë e dallojmë në porositë publike, kur filluan bisedimet tekniko – politike të përfaqësuesve të Kosovës me ata të Serbisë. Fjala e saj në mbledhjen e Kryesisë së Veteranëve: "Kujdes", serbët nuk janë të sinqertë, ta kërkojnë gishtin dhe ta marrin dorën" ishte porosi domethënëse. E këtillë ngeli edhe në ditët e fundit të jetës së vet kur kërkoi që

të drejtën natyrore të popullit shqiptar të fituar me luftërat shekullore dhe me pjesëmarrje në koalicionin antifashist të botës demokratike, ta kurorëzojë me ngritjen muze të Kullës së Sali Mani, ku u mbajt kënferenca e Bujanit. Kjo ishte dëshira e fundit e të ndjerës, që nuk arriti ta realizojë, por e konsideroj porosi të përbashkët duke më dhënë lamtumirën nga lulishtja e bukur e shtëpisë së saj të ngritur dhe të kultivuar nga vetë ajo. Me duart e saja i ka sjellë varrit të bashkëshortit çdo muaj nga një copë tokë me lule të Kosovës, që asociohet me qëndrimin politik të të shoqit, shqiptarët të vdekur e të gjallë “Jemi në shtëpinë tonë” e jo ta ndiejmë veten si “në shtëpi tonë”. E kam ndjerë si nderim të lartë informacionin intim të saj se tuben e madhe të luleve të bukura, që kishte përgatitur më 28 nëntor 2009 për t’ia lulëzuar varrin të shoqit – Fadil Hoxhës, me këtë e kryente detyrën që e kishte marrë nga ai, që me një buxhetë lulesh ta vizitonte varrin e tij për 28 nëntorin e çdo viti dhe për 1 majin – ditën e punëtorëve.

**Prishtinë, më 31 maj 2013. - Fjala e përmotëshme kushtuar Vahide Hoxhës*

FIGURA E AZEM HAJDARIT

APELON PËR UNITET E BASHKIM KOMBËTAR

• *Kryetari i OBVL-së, Rrahman Parllaku (gjeneral-lejtnant në pension, Hero i Popullit), nënkryetari Myfit Guxholli dhe anëtarët e kryesisë: Sotir Budina, Vangjel Kokeri e Jorgji Terca bënë homazhe dhe vendosën një kurorë me lule pranë arkivolit me eshtrat e Liderit të Lëvizjes Studentore*

Azem Hajdari, Heroi i Demokracisë, u shoqërua më 12 shtator 2013 në varrezat e Dëshmorëve të Kombit, përmes një ceremonie të organizuar nga Bashkia e Tiranës, në 15 vjetorin e vrasjes së tij. Për më shumë se dy orë në Pallatin e Kongreseve, qindra simpatizantë, të afërm, miq e politikanë, si dhe veteranë të OBVL-së bënë nderimet e fundit për Azem Hajdarin. Në homazhe morën pjesë personalitete të larta të jetës politike, Presidenti i Republikës, Bujar Nishani, Kryetari i parlamentit, Ilir Meta, ministra të qeverisë Rama, kryetarë të partive politike në vend, Ambasadorë të akredituar në vendin tonë, si dhe

studentë të dhjetorit '90, intelektualë, nismëtarë të lëvizjes për demokraci, miq, shokë dhe kolegë të Azem Hajdarit.

Në emër të kryesisë së OBVL-së, Kryetari Rrahman Parllaku (gjeneral-lejtnant në pension, Hero i Popullit), nënkryetari Myfit Guxholli dhe anëtarët e kryesisë: Sotir Budina, Vangjel Kokeri e Jorgji Terca bënë homazhe dhe vendosën një kurorë me lule pranë arkivolit me eshtrat e Liderit të Lëvizjes Studentore.

Në një prononcim për mediat Kryetari i Parlamentit dhe kreu i LSI, Ilir Meta, tha se "kujtimi i Azem Hajdarit do të jetë i paharrueshëm dhe njëkohësisht një ditë e angazhimit për të ardhmen për të plotësuar ëndrrën e tij që Shqipëria të jetë si e gjithë Europa. Ne do të na duhet të tregojmë më shumë urtësi dhe përgjegjshmëri që ëndrra e tij dhe e gjeneratës së tij të bëhet realitet sa më shpejt".

Më tej rreth orës 12:30 kortezhi i përmortshëm me arkivolin e vendosur në shtratin e topit, u nis për në Varrezat e Dëshmorëve, ku u zhvillua dhe ceremonia e rivarrimit.

Kryetari i Partisë Demokratike e njëkohësisht dhe i Bashkisë së Tiranës, Lulzim Basha, në fjalën e tij gjatë ceremonisë së rivarrimit, u shpreh se "ai ishte prijësi i lëvizjes studentore prandaj edhe u vra. Se kishte qënë protagonist për hapjen demokratike të vendit, se kishte qënë themeluesi i PD-së, se kishte qënë mbrojtës i demokracisë dhe çështjes kombëtare. Nuk është e vërtetë se përmbysja e komunizmit u bë në mënyrë paqësore, lëvizja për demokraci ka dhënë liderin e saj të parë. Sot figura e tij apelon për unitet dhe bashkim për vlerat kombëtare".

“Ndonëse ka kaluar vetëm një dekadë e gjysëm nga dita e tij e rënies, Azen Hajdari pas rilindasit më të shquar përsa i përket vlerësimeve dhe nderimeve institucionale, sepse Lëvizja e Dhjetorit ‘90, e drejtuar prej tij, shënoi ndarjen nga diktatura komuniste dhe fillimin e demokracisë perëndimore dhe kjo ishte e do mbetet sot e gjithë ditën rilindja e vërtetë e Shqipërisë pas dekadash izolimi”, deklaroi Basha gjatë ceremonisë në Varrezat e Dëshmorëve.

Basha theksoi se Azem Hajdari do të ketë përgjithmonë vendin e merituar në historinë e demokracisë shqiptare. “Besoj se nuk ka asnjë njeri të vetëm e të lirë në këtë vend që nuk i detyrohet atij për hapin që hodhi në Dhjetor ‘90. Kujtesa e kombit e ka regjistruar Azemin si njeriun që vrau frikën”, tha kryetari i PD-së.

“Azemi u vra më 12 shtator ‘98. Ai u vra se ishte prijësi i lëvizjes studentore, u vra se kishte qënë protagonist për hapjen demokratike të vendit, se kishte qënë themelues i orëve të para dhe kryetari i PD-së nga dhjetor ‘90 deri në shkurt ‘91 dhe se kishte qënë mbrojtës i demokracisë dhe çështjes kombëtare. Nuk është e vërtetë se përmbysja e komunizmit në Shqipëri u bë në mënyrë krejt paqësore. Lëvizja për demokraci ka dhënë liderin e saj të parë, ajo ka paguar me gjakun e Azem Hajdarit, të cilin nuk e vranë në betejën balllore të fillimit, por në kulisat e pabesitë e revanshit. Sot figura e tij apelon për unitet dhe bashkim për vlerat kombëtare”, u shpreh Basha, ndërsa shtoi se trashëgimia e testamenti i tij politik i përkasin gjithë shqiptarëve, pa dallim krahine apo feje.

Azem Hajdari u lind më 11 mars 1963 në qytetin e Bajram Currit. Ai filloi studimet në Universitetin e Tiranës, Fakulteti i Shkencave Politike e Juridike në 1987, ku u diplomua në vitin 1993 për filozofi. Në vitin 1995 diplomohet si jurist, në Universitetin e Tiranës. Angazhimi i tij politik nis në dhjetor 1990 si udhëheqës i Lëvizjes Studentore, më tej si Kryetar i Komisionit Nismëtar të krijimit të Partisë Demokratike. Në vitet 1991 - 1993 ai u caktua Nënkyetar i Partisë Demokratike të Shqipërisë dhe anëtar i Komitetit të saj Drejtues. Në 31 mars 1991 Azem Hajdari u zgjodh deputet i Partisë Demokratike të Shqipërisë për Shkodrën. Në

22 mars 1992 u zgjodh deputet i Partisë Demokratike të Shqipërisë për Shijakun. Në 26 maj 1996, u bë pjesë e Kuvendit si deputet i Partisë Demokratike të Shqipërisë për Bulqizën, dhe në 29 qershor 1997 si deputet i Partisë Demokratike të Shqipërisë për Tropojën.

Azem Hajdari, Heroi i Demokracisë, mban titullin më të lartë të Republikës së Shqipërisë “Urdhërin e Flamurit” dhe urdhërin më të lartë në Republikën e Kosovës “Medaljen e Lartë të Lidhjes Shqiptare të Prizrenit”, të dhënë nga ish-Presidenti Ibrahim Rugova. Azem Hajdari është Qytetar Nderi i Tiranës dhe pothuajse i të gjithë bashkive dhe komunave të Shqipërisë.

VIII.

HOMAZHE NË NDERIM TË VETERANËVE DHE VETERANEVE TË LANÇ

MESTAN UJANIKU,

LEGJENDA E MALEVE TË SKRAPARIT

Skënder Malindi

Mestan Ujaniku lindi në vitin 1902 në fshatin Ujanik, rrëzë Malit të Tomorrit. Burrat e kësaj familjeje janë rreshtuar në çetat e Servet Zaloshnjës dhe të Sali Butkës. Vetë Mestani u bë një personalitetet e shquara të luftës antifashiste nacionalçlirimtare. Aktiviteti i tij filloi nga mezi i vitit 1941, kur ai organizon një çetë me rreth 15 vetë, të cilët nuk pranonin të shkonin për të kryer shërbimin ushtarak në ushtrinë italiane.

Në ditët e para të muajit mars 1942 së bashku me Gjin Markun, i deleguar i PKSH organizon çetën partizane në Teqenë e Kulmakut më 14 mars 1942. Pas krijimit çeta shkon në zonat e Beratit dhe Roskovecit për të ndihmuar në krijimin e çetave të tjera antifashiste. Në korrik 1942 Mestani shkon në fshatrat e Kolonjës, në Butkë, Qafzes, Kozel, Rehovë, Selenicë, Pishëz, Qinan, Qesarakë dhe Lubonjë për të propoganduar luftën për çlirimin e Shqipërisë.

Meqenëse veprimtaria e çetës u bë e njohur qeveria fashiste shqetësohet, prandaj dërgon kapiten Xhafer Balin me 63 milicë për ta asgjësuar çetën. Këta i dogjën shtëpinë Mestanit dhe u vendosën në fshatin Mëlovë për të vazhduar veprime të mëtejshme. Ceta e Mestanit së bashku me popullin e armatosur të fshatrave për rreth i rrethuan milicët në fshatin Mëlovë. Zjarri u hap nga të gjitha anët. Kapiten Xhafer Bali duke parë se ishte i rrethuar dhe në pamundësi për të dalë nga ky rrethim u dorëzua me gjithë milicët. Ky aksion bëri bujë të madhe në qeverinë e Tiranës, e cila dërgoi menjëherë forca të shumta ushtarake drejt Skraparit. Mestan Ujaniku, pa pritur që këto forca të mbërrinin në Skrapar organizoi me shpejtësi një sulm të fuqishëm kundër karabinjerëve dhe si rezultat i këtij sulmi më 5 shtator 1942 u çlirua Corovoda dhe i gjithë Skrapari. Kështu Skrapari u bë rrethi i parë në Shqipëri që u çlirua nga partizanët. Në ditën e çlirimit të Skraparit me 5 maj 1942 u takova me

Mestan Ujanikun. Ishte një burrë me trup mesatar, me pamje krenare, i armatosur me një pushkë të shkurtër tip “mauzer”. Me qylaf të bardhë në kokë, me shqiponjën në mes dhe përkrenaren e Skënderbeut në të dhe me yll të kuq.

Clirimi i Skraparit e rriti shumë famën e Mestan Ujanikut jo vetëm në Skrapar, por në të gjithë Shqipërinë. Mestani në çetë kishte edhe tre djemtë e tij Xhemalin, Hatemin dhe Vëhapin. Xhemali u bë komandant çete, kurse Hatemi u caktua zëvendës komandant i batalionit “Margarita Tutulani”.

Në muajin korrik 1943 Mestani u bë komandant i shtabit të qarkut të Beratit, kurse në Kongresin e Përmetit gradohet major. Më 1946 i jepet grada nënkolonel si dhe u emërua anëtar i shtabit të Divizionit të II Shkodër.

Më 1947 arrestohet me të ashtuquajturin “grupi i deputetëve” me akuzën gjoja agjent i angloamerikanëve. Mestani vdiq nga torturat më 1947 në moshën 46 vjecare.

Pas viteve 90 Presidenti i Republikës e ka dekoruar Mestan Ujanikun me medaljen “Shqiponja e artë” dhe me urdhërin “Dëshmor i demokracisë.”

SELFIXHE BROJA, PËLLUMBESHA E LIRISË

Nga Çobo Skënderi
Kryeredaktori i parë i gazetës "Veterani"

AMANETI

*"Mos më qaj për udekjen,
Më qaj për qazin që më vranë,
Ëndrrat që më shuan
Për dhëmbjen ndaj shokëve dhe miqve
Humbur, zhdukur, vranë,
Pa lot, pa lule, pa varr
Ku nënat, gratë, motrat dhe bijtë
Ferrin së gjalli t'u qanin.
Ku ne shokët e idealit e zhgënjimit
Kurorë dafinash t'u vinim
Dhe një epitaf: "Martir Lirie"
Zë eshtrat më qetë t'u pushonin.*

Selfixhe Broja

E filluam këtë jetëshkrim të shkurtër me një poezi nga libri i saj, që lexuesi të njohë botën e brendshme të Selfixhe Brojes dhe më pas edhe jetën e saj me kalvar vuajtjesh dhe mundimesh.

Nuk gabojmë nëse themi se Shqipëria jetëgjatësinë dhe lirinë e ka nga bijat e veta. Nga ato që mëkojnë përjetësisht tek fëmijët dashurinë për mëmëdhenë, për gjuhën e përendive, për kombin, për dritën, për zhvillimin dhe përparimin. Ato që në të gjitha kohët djepet dhe çerdhet i kanë kthyer në shkollë identiteti, krenarie dhe lavdie. Ato që ngjizin në genet e bijve të vet shqiptarizëm të vertetë. Ato që mënjërisht mbjellin në mendjet dhe në shpirtat e krijesave të tyre: mirësi, vëllazëri, drejtësi dhe barazi. Ato me sakrificë sublime kanë shenjtëruar emrin shqiptar.

Një nga këto bija të rralla ka qenë poetja, shkrimtarja dhe publicistja e talentuar Selfixhe Broja (Kolombia). Ajo që në moshën 17 vjeçare ligjëroi e këndoi me zërin e zanave dertet e "Manushaqes" dhe të "Baba Tomorrit" Këngët e saj nuk ishin gjumëndjellëse, por zgjimtare. Ishin të tilla sepse ajo me sytë e mendjes shikonte përtej kohës.

Dhe kur u poq kënga e saj ishte himn e kushttrim. Me të në gojë rrëmbeu pushkën dhe ndoqi rrugën e Skënderbeut. Në ato shtigje u përball me demonë dhe me vdekjen, por s'u frikësua, s'u gjunjëzua e nuk u tërhoq. Jo se s'donte të shijonte jetën, por se për të kishte më

tepër rëndësi fati dhe ardhmëria e kombit.

Poetsha Pëllumbeshë (Kolombia) , motra e Shotës, e bija e Pirros, në udhët e vetëtimta që zgjodhi, u njoh dhe u lidh pazgjidhshmërisht me birin e Teutës, Xhemal Brojën. Me atë, që kishin të njëjtat pikpamje, shije e ideal: lirinë e Shqipërisë dhe prosperitetin e saj. Me atë që për atdheun “falte dashurinë” nëçdo moment. Me atë djalë zemërbardhë e luftëtar i orëve të para, dhanë fjalë e besë për të bashkuar zemrat dhe për t’i thënë murtajës së zezë: Ndal se ky vend ka zot. Bashkuan armët dhe qëlluan hasmin në lule të ballit. Ecën rrugës së lirisë e kënduan me pushkë e me penë për mëmëdhenë.

Por çuditërisht në kohën që menduan se tëshmë duhej kënduar dhe punuar ndryshe , morën si shpërblim nga ish bashkëluftëtarët, tashmë të shëndruar në lubi, arrestim dhe burgim.

Por çifti Broja nuk u përkul, nuk u thye e nuk u ligështua, por luftoi, qëndroi e jetoj duke pasur flamur mbi flamur dashurinë për atdheun. Ata sfiduan kampet e tipit Mat’hauzen. Mbijetuan dhe rritën fëmijë të dënjë , të mençur dhe të ndershëm , shqiptar të vërtetë.

Pas viteve 90 Selfixhja është në krye të proceseve demokratike , të cilat i kish patur në mendje në zemër qysh në rininë e saj. Me krijimin e OBVL-së, Selfixhja është nismëtare e parë e saj.

VERA NGJELA (POJANI), KAPEDANE E SAKRIFICAVE TË PANUMËRTA

(Nga fjala përcjellëse në emër të OBVL-së e Zonjës Liri Belishova)

Më 4 maj 2003, iu dha lamtumira e fundit znj. Vera Ngjela (Pojani), kësaj gruaje që ka qënë një shqiptare e shquar. Në anët tona kur një grua, shquhej e quanin kapedane. Vera ka qënë me të vërtetë një grua kapedane.

Për mua kjo ngjarje është veçanërisht e hidhur, sepse ne kemi qënë shoqe shumë të ngushta, që nga vitet kur mësonim në Institutin Femëror "Nana Mbretëreshë". Kjo miqesi u forcua kur ne u bëmë kuadrot e rinisë, "kuadrot e shkollës së Nako Spirut", bashkëpunëtorë shumë i afërt I të cilit ishte dhe Kiçua. Miqesia jonë vazhdoi gjithë jetën, nuk e cënuan as tallazet që na u desh të përballonim.

Që në maturë, Vera dallohej për veti të shkëlqyera që u zhvilluan gjatë viteve, për atdhedashuri të flaktë, për personalitet të fortë, zgjuarsia, aftësi, trimëri e përkushtim, guxim e rreptësi, për ti rënë shkurt me "sëpatën e dardharit" dhe njokohësisht ajo ishte një shoqe e dhimbsur bisnike, një njeri i mirë, me virtyte të larta morale.

Vera i përket atij brezi, që me vetëmohim të jashtëzakonshëm bëri Luftën e lavdishme Nacionalçlirimtare dhe e nderoi Shqipërinë për kontributin e shquar (në krahasim me popullatën) në luftën botërore antifashiste, siguroi rivendosjen e pavarsisë në kufijtë e rrezikuar të 1913-ës. Duke filluar që nga demonstratat e vitit 1939 dhe deri në çlirim, Vera luftoi me trimëri pa kursyer jetën, në fillim në rezistencën ilegale dhe pastaj si përgjegjëse e rinisë në Brigadën e IV partizane.

Do të përmënd vetëm atë që u bë legjendë jo vetëm në qarkun e Korçës: Ishte Vera, vajza që rrëmbeu flamurin në ballë të demonstratës e u përlesh me forcat e armatosura fashiste dhe ishte po kjo Verë, që përballoi dhimbjen e tmerrshme kur fashistët i pushkatuan babanë dhe vëllanë e vetëm.

Brezi ynë është një brez tragjik, sepse duke i besuar ëndrrës se komunizmi do ta bënte Shqipërinë të lirë, të përparuar e të begatë, me luftën tonë mundësua fitoren e PK, e bëmë fitoren të hidhur, në vënd të demokracisë u vendos për afro 50 vjet diktatura e E. Hoxhës, më e egër ndër diktaturat komuniste dhe gjysma e Shqipërisë mbeti nën okupacionin e huaj. Pas çlirimit Vera punoi me aftësi e përkushtim të madh në udhëheqjen e organizatës së Rinisë dhe pastaj për shumë vjet si zv/minister e Shëndetësisë e për një kohë drejtore e

spitalit civil TË Tiranës. Me vullnet të jashtëzakonshëm kreu Fakultetin Gjuhë-Letërsi dhe më pas Fakultetin e Mjeksisë, megjithëse shumë e ngarkuar me punë dhe nënë e tre fëmijëve.

Tragjedia jonë filloi kur filluan të na hapen sytë para ndëshkimeve të egra të diktaturës, që ranë mbi ne dhe mbi fëmijët e të afërmit tanë. Më 1975, arrestuan Kiçon e Spartakun (Sokolin e arrestuan më vonë) dhe familjen e internuan në Selenicë. Sa e vështire ka qenë për të të durojë këto për 15 vjet , të durojë shkatërrimin e familjes së Shpresës dhe me ndihmën e saj në punë të rëndë, për të ndihmuar babanë e dy vëllezërit e burgosur, të durojë gjithë vuajtjet e p[ri]vacionet e persekutimit.

E dashur Verë! Duke të përcjellë për në banesën e fundit , në gjirin e ngrohtë të tokës nënë, për të cilën ti s'kurseve asgjë, të gjithë ne që të kemi dashur e respektuar, mendojmë se peshorja e dhimbjeve anoi si shumë mbi ty, se humbe herët nënën, u rrite jetime, durove pushkatimin e babait e të vëllait, vdekjen e motrës së vetme, të paktën të të ishte kursyer vdekja kaq e parakohëshme e Sokolit. Megjithatë pate edhe gëzime të mëdha : Përmbysjen e diktaturës e fillimin e rrugës demokratike si dhe çlirimin e Kosovës së lavdishme . Kur u takuam pas 30 vjetësh , në bisedat tona disa herë kemi thënë: “ Më mirë të ishim vrrarë në luftë”. Ishim shumë të shqetësuar edhe për gjendjen e vështirë të Shqipërisë .Por t’I besojë, ashtu si edhe ne të gjithë , që bijtë tanë , brezi që ka tani përgjegjësinë për Atdhenë, do ta bëjë Shqipërinë një lagje të lulëzuar të Europës. Kjo ngjarje është veçanërisht e hidhur për fëmijët e saj , Spartakun, Shpresën dhe Edmondin , ndahen përgjithmonë nga nëna e tyrë, nga nëna që iu dha gjithë dashurinë e dhembshurinë e mundshme të nënës që vetë asaj I mungoi , që bëri çdo gje të mundshme dhe nuk iu shua asnjë sakrificë për ta. Dhe ne kemi besimin se ata të tillë do të jenë gjithë jetën, kemi besimin se ata se në çdo hap do të mendojnë që janë përgjegjës dhe para kujtimit të Kiços, Verës, dhe Sokolit.

JO KUSHDO LË PAS NJË KUJTIM KAQ TË BUKUR E TË NDERUAR SI DRITA MALILE

Më 14 janar 2012 u nda nga kjo jetë luftëtarja trime, Zonja e nderuar Drita Malile (Hoxha).

Drita u lind më 14 gusht 1922 në një familje të nderuar dhe patriote gjirokastrite. Shkollën fillore e mbaroi në qytetin e Gjirokastrës, pastaj fitoi një bursë nga shteti dhe ndoqi shkollën e mesme Instituti Femëror “Nana Mbretreshë”, ku më 1942 u diplomua mësuese.

E zgjuar, me etje për dituri, me vullnet të fortë, ajo u dallua si nxënëse, por edhe në vepërimitarë jashtëshkollore, si shoqe shumë e dashur dhe miqësore me të gjithë.

Në ditët tragjike të prillit 1939, kur Italia fashiste sulmoi dhe pushtoi Shqipërinë e vogël dhe të pambrojtur nga fuqi mike, Drita ishte shumë aktive në demonstratat e zjarra të rinisë, ku shprehej jo vetëm urrejtja për agresorët fashistë, por kërkoheshin armë për të mbrojtur pamvarësinë e nderin e Atdheut.

Drita, bashkë me shoqet e saj ishte shumë aktive për të kundërshtuar e sabotuar masat e okupatorëve dhe të kuislingëve për të fashistizuar shkollat dhe për të tërhequr rininë, duke i kthyer aktivitetet që organizonin ata në demonstrata antifashiste. Po kështu në shkruarjen e parullave antifashiste, në grisjen e portreteve të Musolinit dhe të Viktor Emanuelit të III, në grisjen e flamurit fashist etj. Për këtë aktivitet në Dhjetor 1941 Drita bashkë me tetë nxënëse të tjera, si Ramize Gjebrea, Eleni Terezi, Liri Belishova etj, u përjashtua nga shkolla, por për shkak të përshtypjes që bëri kjo masë në opinionin publik, i kthyen pas një muaji në shkollë, kurse pas demonstratës kundër profesorëve fashistë italianë në shkurt 1942 u përjashtua përsëri bashkë me Shejnaze Jukën, Liri Belishovën, Fatbardha Toton, Mila Çoratin, me të drejtën e mbrojtjes së diplomës në vjeshtë.

Pas shkollës Drita mori pjesë aktive në Tiranë e në Durrës në organizimin e demonstratave dhe në të gjitha format e rezistencës antifashiste.

Në qershor 1944 Drita u arrestua por për mungesë faktesh dhe me ndërhyrjen energjike të një miku të familjes, u lirua. Me një herë pas lirimit nga burgu ajo shkoi në grupin partizan të Pezës dhe u aktivizua në drejtimin e organizatave ilegale të rinisë etj.

Pas çlirimit ajo vazhdoi të punojë me përkushtim dhe entuziazëm. Por nuk e gëzoi lirinë. Lufta e saj me vetmohim, pa kursyer jetën, u harrua. Pak kohë pas çlirimit nga okupatorët, më 1946, u arrestua për gjoja veprimtari armiqësore, si pjestare e të ashtuquajturit grup anti parti të Hysen Ballhysës etj. E dënuan me disa vjet burg. Pasi u lirua nga burgu punon si punëtoore krahu në qendra pune të ndryshme. Vetëm më 1963 i dhanë të drejtën të punonte si arsimtare, dhe pas 8 vjetësh doli në pension Ajo ka shkruar: “Kam punuar me përkushtim por kurrë nuk u vlerësova, madje edhe kur dola në pension nuk ma dhanë atë të shkretë 100 lekë që më takonte për Luftën. Sepse kurrë nuk m’u shqit damka e “elementit anti parti!”.

Vetëm pas përmbysjes së diktaturës komuniste u vu në vend nderi i Dritës dhe ju njohën të drejtat dhe meritat.

Megjithëse në moshë të thyer dhe e drobitur, Drita i mbështeti me të gjitha forcat përmbysjen e diktaturës dhe zhvillimet demokratike. Së bashku me Zenel Bardhin, Idriz Hoxhën,

Emin Haznedarin etj ka punuar për krijimin e Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare për rrethin e Durrësit dhe ka qenë vazhdimisht anëtare e kryesisë së kësaj dege. Ajo ishte anëtare e Këshillit të Përgjithshëm të OBVL dhe kishte titullin “Veterane Nderi”. Gëzonte dashurinë dhe respektin e gjithë veteranëve për luftën, vuajtjet, punën dhe aktivitetin e saj, për atë që ajo ishte tërë gjallëri, e dashur dhe miqësore me të gjithë.

Diktatura ia shkatërroi jetën. Por ajo pati fatin e madh e të pazëvendësueshëm të gëzojë dashurinë dhe përkujdesjet e bashkëshortit dhe fëmijëve të saj; të gjithë njerëz të mirë dhe qytetarë të nderuar.

E kam respektuar dhe dashur Drita Malilen si motrën time. Miqësia jonë e viteve të bukura të Institutit “Nana Mbretneshë” dhe e Luftës Antifashiste nuk u zhvillua normalisht, sepse Drita u dënua nga diktatura më 1946 dhe unë më 1960. Përmbysja e diktaturës dhe demokracia krijuan edhe mundësitë që miqësia jonë të ripërtërihet e të bëhet e fortë.

Lamtumirë motra dhe shoqja jonë e dashur.

Jo kushdo lë pas një kujtim kaq të bukur e të nderuar si Drita Malile.

Liri Belishova

MERIBAN (NAIDENI) QESJA,

SHEMBULL FRYMËZIMI PËR TË GJITHË

Më 14 Nëntor 2013 u nda nga jeta në moshën 90-vjeçare, Meriban Qesja (Naideni), bashkëluftëtarja dhe aktivistja e OBVL-së.

Meribani lindi në një familje me tradita të larta patriotike. Ishte mbesë e Hoxhë Vokrit (Said Naidenit), i njohur për veprimtarinë e tij patriotike në interes të atdheut.

Në moshën e fëmijërisë, Meribani bashkë me prindërit erdhi nga Dibra e Madhe në Tiranë. Këtu mbaroi shkollën fillore. Sipas zakonit të atëhershëm bëhet vajzë shtëpiake. Po kjo nuk e pengoi të shprehë ndjenjat e saj patriotike dhe të përfshihet që në orët e para në Lëvizjen Antifashiste e të bëhet një luftëtare e vendosur, shembull për rininë e vajzat e Tiranës.

Me aktivitetin e saj luftarak, Meribani dha një kontribut të veçantë në mobilizimin e organizimin e vajzave e grave në Lëvizjen Antifashiste, të cilat u bënë mbështetje e madhe për luftëtarët ilegalë në kryeqytet.

Unë, për herë të parë e takova Meribanin në gusht 1944 në Priskë të Tiranës, kur merrte pjesë në një takim me të rinj të Tiranës që kishte organizuar Gogo Nushi, drejtues i luftës në Tiranë. Ai më njohu me Meribanin; më tha se ishte një vajzë shtëpiake, por që me aktivitetin e guximin e saj në luftë bëri që t'i dëgjohet zëri e të respektohet edhe nga gratë e vajzat intelektuale. Për kontributin e saj në luftë dhe më pas në vitet e rindërtimit, Meribani është nderuar me Urdhëra e Medalje Lufte e Pune.

Pas luftës, Meribani ka punuar e drejtuar organizatat e masave e në administratat shtetërore. Kudo që punoi, çdo detyrë e plotësoi me devotshmëri e ndershmëri dhe gëzoi respektin e kolektivit.

Meribani me të paharruarin, bashkëshortin e saj, Xhavitin, krijuan një familje model, ashtu siç ishin vetë model në shoqëri.

Kjo, për faktin se bashkëluftëtari ynë i paharruar, Xhaviti, vuajti mbi 20 vjet internim e burgim për arsye se ballë për ballë me diktatorin Enver Hoxha, si rrallë kush mbrojti idetë demokratike. Po ashtu u qëndroi presioneve të jashtëzakonshme edhe brenda hekurave të burgut. Mua më ndoqi i njejtë fat si i të paharruarit Xhavit; u bashkuam në qelitë e burgut të Burrelit ku u përsërit shoqëria që u forcua edhe pas liritimit nga burgu kur morëm pjesë në krijimin e Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës Nacionalçlirimtare. Xhaviti e Meribani qenë nismëtarë të kësaj organizate dhe dhanë kontributin e tyre në mbarëvajtjen e saj. Po rëndimi i shëndetit të tyre erdhi si pasojë e persekutimit e vuajtjeve psikologjike, por për Xhavitin edhe fizike në kushtet e burgut ferr të Burrelit. Madje këto vuajtje ndikuan edhe tek Meribani në një lëngim të zgjatur.

Kështu ua shpërbleu diktatura sakrificat e kontributin që dhanë këta dy luftëtarë të shquar për çlirimin e Atdheut.

Rrahman Parllaku

I PAHARUARI MANOL KONOMI

Më 3 qershor 2002 u nda nga jetabashkëlufëtari, miku dhe shoku ynë i nderuar Manol Konomi, po ai la pas një emër që do të kujtohet me rrespekt, jo vetëm për kontributin e tij në luftën për clirimin e Atdheut dhe në vënien e themeleve të drejtësisë shqiptare, por edhe si njeriu që doli kundër diktatorit Enver Hoxha në mbrojtje të ligjit të drejtësisë. Manoli lindi dhe u edukua në një familje të kulturuar e të rrespektuar, shkollën e mesme e bëri në Janinë e Korfuz, kurse studimet e larta për drejtësi në Tuluz të Francës. Në Francë nuk mori vetëm kulturën profesionale, por falë inteligjencës, dëshirës këmbënguljes së tij për zgjerimin e dijeve, ai mori një formim e kulturë të përparuar franceze. Gjate studimeve në Francë ai përqafoi idetë socialiste të kohës. Me mbarimin e studimeve Manoli u kthye në Atdhe, po gjëndja në Shqipëri e zhgënjeu, për tre vite mbeti pa punë. Me shumë përpjekje mundi të emërohet në profesionin e juristit, po fillimi i punës e vuri para shumë të papriturave në zbatimin e normave ligjore, pasi ligji duhej zbatuar sic e kërkonte më i forti. Por Manoli i edukuar me frymën demokratike, respektimin e zbatimin e ligjit. Ai me entuziasmin, vendosmërinë e guximin rinor, e vuri veten në provë dhe pa marrë parasysh pasojat këtë qëndrim e pagoi shtrenjt, i vranë të vëllain po ai kurrë nuk u tërhoq nga zbatimi i ligjit me korrektësi e ndershmëri, pasojat e ndoqën gjithë jetën. Manoli duke punuar në Korçë, u gjënd në një rreth intelektualësh me ide përparimtare të kohës. Atje e gjeti pushtimi fashist i vëndit, të cilin e priti me urrejte si të gjithë intelektualët. Atdhetar ai u përfshi ato ditë në protesta e manifestime antifashiste. Që në fillimet e Lëvizjes Nacional clirimtare Manoli u bë një nga aktivistët e saj. Për këtë veprimtari ai u burgos dhe u internua në kampin e Portoromanos, ku ishin mbyllur shumë intelektualë nga i gjithë vëndi. Pas kapitullimit të Italisë fashiste ai u lirua nga kampi dhe menjëherë u vu në shërbim të luftës. Manoli i inkuadrua pranë Shtabit të Përgjithshëm të Ushtrisë Nacionalclirimtare. Kongresi i Përmetit e zgjodhi Manolin në Komitetin Antifashist në krye të departamentit të drejtësisë dhe me kthimin e Komitetit Antifashist në qeveri, ai u caktua ministër i drejtësisë. Në kongresin e parë të Partisë Komuniste Shqiptare zgjidhet anëtar i KQ. Manoli në krye të dikasterit të drejtësisë dha një kontribut të vecantë në ngritjen e institucioneve të drejtësisë, krijimin e lejislacionit të pasluftës dhe këtë e bëri nën tryshninë e tendencave diktatoriale në krye të pushtetit. Po Manoli punoi me përkushtim, ndershmëri dhe besim se gjërat do të shkonin për mirë pa u tërhequr nga bindjet e tija. Ai ju kundërvu diktatorit Enver Hoxha duke mbrojtur parimet e tija profesionale e morale dhe pranoi me gjakftohtësi masat që u morën ndaj tij që do të vuanë në jetë. Manoli ngeli gjithë jetën i ndershëm e i vendosur në rrugën e punës e tij. Me shembjen e diktaturës Manoli mbështeti me entuziazëm ndryshimet dhe zhvillimet demokratike. Ai megjithëse në moshë të thyer vuri në shërbim të Atdheut dijen dhe eksperiencën e tij të madhe, si anëtar i gjykatës Kushtetuese që me krijimin e saj. Po Manoli dha dorëheqjen pa i mbaruar mandati, për arsye se nuk ishte dakort me nxjerrjen e ligjeve që shfuqizonin vendimet e Gjykatës Kushtetuese sic që ligji nr.8257 dt.19.11.97. Në veteranët që e patën Manolin anëtar të Kryesisë së Organizatës Bashkuar të Veteranëve të Luftës Nacional Clirimtare që në themelimin e saj, ruajmë kujtime të paharruara për mendimet e këshillat shumë të vlefshme që na jepte, për sjelljen shumë modeste e shoqërore ndaj secilit.

TANUSH SHYTI,

NJË NGA FIGURAT E SHQUARA TË LANÇ DHE TË USHTRISË SONË KOMBËTARE

Me 27 gusht 2004 u nda nga jeta Gjen.Maj. në pension Tanush Shyti. Ai lindi më 15 mars 1915 në Tragjas të Vlorës në një familje të thjeshtë , atdhetare dhe lirisdashëse.

Në vitin 1942 Tanushi u aktivizua me lëvizjen Nacional Çlirimtare dhe më pas në rradhët e Ushtrisë Nacional Çlirimtare. Në vitin 1943 u inkadrua në Batalionin e I të Vlorës ku ju ngarkua detyra e itendentit të batalionit. . Më vonë do të merrte detyrën e Zv.itendentit të Br V S.

Edhe pas çlirimit të vendit ai e vazhdoi karrierën ushtarake në rradhët e forcave tona të armatosura ku sherbeu për 35 vjet rresht pa u shkëputur deri në vitin 1978 kur pl;tësoi moshën dhe doli në pension pleqërie. Gjatë viteve 1955/1956 ai kreu studimet për prapavija në Ish Bashkimin Sovjetik në Akademinë e Prapavijave.

Pas përfundimit të këtyre studimeve ai ngjiti shkallët e hierarkisë ushtarake duke marrë detyra të rëndësishme në Ministrinë e Mbrojtjes, si inspektor në Komandën e Përgjithshme, shef i seksionit të përgjithshëm në drejtorinë ekonomike në Ministrinë e Mbrojtjes, shef i shtabit në Drejtorinë e Prapavijave dhe deri në Zv Ministër i Mbrojtjes për çështjet ekonomike.

Gjatë shërbimit aktiv në Forcat e Armatosura, ai kreu me sukses të gjitha detyrat që ju ngarkuan, me profesionalizëm të lartë dhe ndjenjë përgjegjësie duke arritur gjithmonë rezultate të larta.

Ai shquhej jo vetëm për kërkesë llogarie dhe organizim të përsosur të punëve , por edhe për një komunikim të ngrohtë dhe korrekt me shokët, vartësit dhe eprorët.

Gjeneral Tanush Shyti ishte dhe do të mbetet shembull frymëzimi për të gjithë ushtarakët e Forcave tona të Armatosura.

Për kontributin e shquar që ka dhënë gjatë 35 vjetëve në shërbimin aktiv në FA ai është dekoruar më shumë medalje e urdhëra të ndryshme.

Gjen. Brig. Kudusi Lama

DR. SITKI BUSHATI,

PËRÇUES I VLERAVE TË BUSHATLLINJVE TË SHKODRËS

(Një nga iniciatorët e parë të krijimit të Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare dhe anëtar i kryesisë së saj)

Më 11 qershor 2007 ju dha lamtumira e fundit Dr. Sitki Bushatit, një nga veteranët e shquar të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare.

Ai u lind më 1924 në një familje fisnike qytetare shkodrane, me tradita shekullore patriotike, tradita që familja e tij dhe Sitkiu i demonstruan edhe gjatë Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare.

Shtëpia e Shefqet Bej Bushatit u bë baza kryesore për luftëtarët e lirisë pa marrë parasysh rrezikun e përhershëm që i kërcënonte.

Vetë Sitkiu që në rininë e hershme kur ishte në bangat e gjimnazit u përfshi në luftë, fillimisht drejtues i organizatës së rinisë. Ai ishte pjesëmarrës aktiv në njësitet guerile të qytetit, ku edhe ishte plagosur në një aksion kundër policisë fashiste.

Kur Sitkiut iu bë i pamundur qëndrimi në qytet, doli partizan, ku u shqua jo vetëm si luftëtar, por edhe sai drejtues dhe arriti deri në komisar batalioni me gradën kapiten.

Pas çlirimit Sitkiu ndoqi studimet universitare për mjekësi në Petërburg të Rusisë. Me mbarimin e studimeve shërbeu si mjek ushtarak dhe doli në lirim me gradën e nënkolonelit.

Edhe pas lirimit nga ushtria shërbeu në profesion fisnik të mjekut duke u shërbyer me humanizëm pacientëve, me profesionalizëm duke transmetuar shpresë dhe inkurajim tek ata. Shërbeu me devotshmëri si mjek deri sa doli në pension.

Sitkiu megjithëse kishte rënë nga shëndeti kishte një kujtesë për ta patur zili dhe ka shkruar vitet e fundit të jetës së tij një sërë kujtimesh dhe artikujsh për ngjarjet dhe personazhet e Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare.

Për merita në luftë dhe në punë, mjeku i shquar dhe pedagogu i mjekësisë shqiptare Sitki Bushati ishte dekoruar me disa urdhëra e medalje.

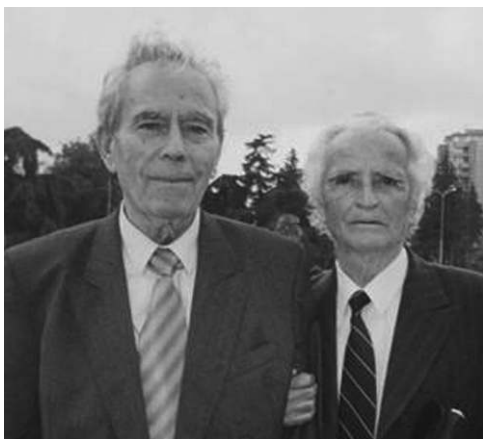
Ai, megjithëse kishte vlerësime të larta për luftën, ishte tepër kritik ndaj krimeve që kishte bërë diktatura tek ne.

Me përmbysjen e diktaturës komuniste, Sitkiu mbështeti zhvillimet demokratike të vendit tonë. Ai qe një nga iniciatorët e parë të krijimit të Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare dhe anëtar i kryesisë së saj.

Ai pati një gëzim të veçantë dhe e quante vehten me fat që e pa Kosovën të lirë dhe të pavarur. Ne shokët e miqtë e Sitkiut do ta rujamë atë në kujtesën tonë me çiltërsinë e tij, fjalën e mençur dhe humorin dashamirës.

Rrahman Parllaku

BAJRAM HYSENI,

LUFTËTAR, USHTARAK DHE GAZETAR I SHQUAR
I DËNUAR NGA REGJIMI KOMUNIST

Bajram Hyseni u lind në Sllovë të Dibrës, buzë Drinit të Zi dhe u rrit me zhurmën e gjëmimeve të tij, me luftërat e të parëve të tij për liri dhe pavarësi. Mësimet e para i kreu në Internatin e Kastriotit të Dibrës. Këtu ai u përfshi me lëvizjen antifashiste nacionallirimtare dhe që në moshë 15 vjeçare u rreshtua në formacionet partzane. Mësuesi i tij në internat, shkrimtari partizan Qamil Guranjaku lexonte dhe pëlqente poezitë e para të Bajramit.

Fill pas lufte Qamil Guranjaku si kryeredaktori i parë i gazetës së ushtrisë e fton si redaktor dhe gazetar në këtë gazetar, nxënësin e tij, ushtarakun Bajram Hyseni.

Punon dhe shkruan me pasion në këtë gazetë deri më 22 gusht 1964, moment kur e arrestojnë dhe pas 14 muajsh hetuesi e dënojnë me 5 vjet 5 burg për agjitacion dhe propogandë, si shkrimtar antisocialist. Në atë kohë Bajrami kishte botuar shumë libra, ndër ta edhe novelën e famshme “Sllavjanka”, e cila u botua në 14 gjuhë të botës. Kjo novelë u quajt nga specialistët e partisë në letërsi dhe në ushtri si nostalgji për vajzat ruse dhe për Rusinë, me të cilën Partia e Punës së Shqipërisë dhe Enver Hoxha tashmë ishin ndarë përfundimisht.

Pas 5 vjetësh Bajrami ridënohet përsëri, kësaj here me 25 vjet burg. Dënohet dhe i vëllai me 23 vjet burgim, si dhe djali, nxënës në Liceun Artistik “Jordan Misja”, i akuzuar për plan të rrezikshëm për hedhjen në erë të godinës së KQPPSH, kur në fakt ai ishte një nxënës fare i ri. E shoqja e Bajramit së bashku me djalin, Arbenin, dhe vajzën, Teutën dërgohet në internim në fshatin Vrap të Tiranës.

Më 26 mars 1991 në kampin e Shën Vasisë në Sarandë vijnë për të takuar ta jatin, Dashamiri, i biri që sapo ishte liruar nga burgu dhe Teuta 20 vjeçe, që kishte lindur pas burgosjes së Bajramit. Takim rrëqethës, por edhe midis njerëzish të “panjohur”. Vajza e rritur nuk njihte të jatin e plakur në burgjet e diktaturës, djali që nuk njeh të jatin se kishte 20 vjet pa e parë. Përveç këtyre Bajramit, shërbëtorët e regjimit, i bënë edhe një krim tjetër, i zhdukën bibliotekën e tij me 2100 libra dhe librat e botuar dhe ata në dorëshkrim me 7 vëllime.

Vepra e Bajram Hysenit tanimë është botuar, sigurisht me ato krijime që mbetën dhe që u ruajtën nga familja. E para që i mori këto libra me vlerë ishte Shkolla 9 vjeçare e vendlindjes së tij, Laçe, që mban edhe emrin e tij.

Njerëz si Bajram Hyseni flasin vetë. Mjafton që t’i lexojmë ata sepse ata lanë pas një thesar. Bajram Hyseni vdiq, por në fakt nuk ka vdekur, sepse rron vepra e tij në shërbim të atdheut, rron vepra letrare e tij, që është një vepër cilësore që do të mbetet ndër shekuj.

Shaqir Skarra

XHEVDET QAMIL BALLANCA,

“QYTETAR NDERI” I DURRËSIT

Xhevdet Ballanca, një akademik i shkëlqyer që zotëronte katër gjuhë të huaja (serbisht, turqisht, italisht dhe frëngjisht) u trajtua gjithë jetën si armik i nomenklaturës komuniste. Ai vdiq në vitin 1976, i bindur se edhe në Shqipëri një ditë do të triumfoje demokracia.

Kapiten i I-rë Xhevdet Qamil Ballanca është nderuar me titullin “Qytetar Nderi” i Durrësit (pas vdekjes). Ky titull iu akordua nga Këshilli Bashkiak i Durrësit me propozim të OBVL-së. Xhevdet Ballanca nderohet në këtë mënyrë si pjesëmarrës në rezistencën antifashiste të popullit tonë më 7 Prill 1939 me motivacionin: “Si një kuadër i lartë ushtarak që me përvojën e tij dha dha një kontribut të çmuar gjatë viteve të Luftës Antifashiste Nacion-
alçlirimtare .

Titulli i lartë iu dorëzua djalit të tij Genc Ballanca nga kryetari i Këshillit Bashkiak të Durrësit, Z.Zamir Ramadani. Në ceremoninë e organizuar me këtë rast merrnin pjesë deputeti Igli Cara, kandidati për kryetar bashkie i “Aleanca për qytetarin”, Ferdinand Xhaferaj, prefekti i Durrësit Genc Alizoti, përfaqësues të shoqatave si dhe veteranë të OBVL, miq dhe të afërm të familjes Ballanca.

Për jetën dhe veprën e Xhevdet Ballancës foli Z.Ferdinand Xhaferaj.

Më pas, Z.Genc Ballanca shprehu mirënjohjen e tij dhe të Familjes për këtë nderim që i bëhet të josit.

Kush ishte Xhevdet Qamil Ballanca

Akademiku ushtarak Xhevdet Qamil Ballanca ka lindur në Dibër të Madhe (sot Maqedoni) në vitin 1889. Ai u rrit dhe u edukua në një familje të mesme qytetare, nga e cila kishin dalë njerëz të penës dhe të pushkës.

Shkollën fillore dhe të mesme i kreu në vendlindje. Më pas përfundoi studimet në Akademinë e Sofjes si dhe për xhandarmëri në Romë të Italisë.

Me ardhjen e Mbretit Zog i I-rë në fuqi ai u bashkua me të, në fillim me gradën “Toger” dhe më vonë me detyrën si komandant qarku në Elbasan, Shkodër, Sarandë, Lushnjë, Durrës me gradën “Kapiten i I-rë”. Si një kuadër me formim intelektual e me përvojë Xhevdet Ballanca hapi shkollën e xhandarmërisë në Durrës.

Në vitin 1927 martohet me një vajza nga fisi Dollija i Kavajës me të cilën krijoi familje dhe së bashku lindën, rritën e edukuan 8 fëmijë (sot jetojnë pesë prej tyre, që të gjithë në pension).

Më 7 Prill 1939 komandant Xhevdet Ballanca u gjend në frontin e parë të rezistencës ndaj pushtuesit fashist, nën komandën e Major Abaz Kupit, i cili ishte caktuar me Urdhër të Mbretit Zog.

Mbas pushtimit fashist të vendit Xhevdetit i bëhen shumë oferta që të punonte me ta duke i ofruar deri dhe gradën “kolonel”, por ai refuzoi kategorikisht bashkëpunimin me

forcat pushtuese. Në kushte tejet të rënda për vendin ai hapi një dyqan të vogël sa për të mbajtur familjen. Në ato kohë të vështira i vjen një letër anonime ku e paralajmërojnë se do ta arrestojnë, ndaj dhe largohet në mal tek miku e shoku besnik major Abaz Kupi, i cili kishte formuar Partinë Lëvizja e Legalitetit dhe në atë kohë ishte dhe anëtar i KPNÇI i zgjedhur në Konferencën e Pezës.

Xhevdeti shërbeu në fillim si shef organizimi dhe më vonë shef shtabi me Bazin deri në fund të 1944. Këtë vit ai kryen aktin e lirim të disa nacionalistëve (në një rrugë afër Sukthit) që i kishin arrestuar dhe ia kishin dorëzuar atij për t'i çuar në burgun e Tiranës.

Mbas çlirimit Xhevdeti me familje jetonte në Tiranë, por më pas u shpërngul për në fshatin Rrashbull të Durrësit.

Në vitin 1946, pasi e kishin spiunuar, i rrethojnë shtëpinë 20 oficerë dhe një skuadër ushtarësh dhe i thonë të dorëzohet! Nuk bëri rezistencë por u dorëzua duke ua bërë të qartë se nuk kishte kryer asnjë krim. Del në gjyq; në fillim i japim dënim kapital, por ky vendim anulohet, bën disa muaj burg dhe lirohet. Më pas i sekuestrojnë të gjitha pronat dhe e internojnë së bashku me familjen.

Kalon kështu një kalvar i mundimshëm, plot vuajtje e sakrifica për të e familjen e tij. Më vonë vjen në Durrës ku punoi në ndërmarrjen e ndërtimit si punëtor llaçi e si lulishtar tek shatërvani i bashkisë.

Xhevdet Ballanca, një akademik i shkëlqyer që zotëronte katër gjuhë të huaja (serbisht, turqisht, italisht dhe frëngjisht) u trajtua gjithë jetën si armik i nomenklaturës komuniste. Ai vdiq në vitin 1976, i bindur se edhe në Shqipëri një ditë do të triumfonte demokracia.

Genc BALLANCA

IDRIZ SHABAN HOXHA DHE ZENEL IBRAHIM BARDHI SHPALLEN QYTETARË NDERI TË DURRËSIT

Me 6 korrik 2007 me propozimin e Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës Anti-fashiste Nacionalçlirimtare të Shijakut dhe të Durrësit , Bashkia e qytetit të Durrësit, Këshilli Bashkiak shpalli Qytetar Nderi , veteranët e shquar të kësaj organizatë Idriz Shaban Hoxhën dhe Zenel Ibrahim Bardhin, kryetarë dhe drejtues të devotshëm të OBVL_së në rrethin e Durrësit.Në prill të vitit 2006 Kryesia e OBVL-së Durrës duke vlerësuar kontributin e Zenel Bardhit dhe Idriz Hoxhës në Luftën Antifashiste Nacionalçlirimtare që nga viti 1942 e deri në çlirimin e plotë të vendit si dhe punën e tyre të jashtëzakonshme pas çlirimit , i propozoi këshillit bashkiak të Durrësit që ti nderojë këta atdhetarë të shquar me titullin qytetar nderi.

Që në vitin 1993 Zenel Bardhi dhe Idriz Hoxha janë nismëtarët dhe kryetarët e parë të OBVL-së në Durrës dhe në Shijak. Së bashku me veteranët Xhafer Rakipi, Agron Luarasi, Osman Xhindoli, Genc Ballanca, Jemin Haznedari, Eqerem Kuka, Hamit Berberi, Llukan Todhe etj ata punuan fuqishëm për ngritjen dhe funksionimin e rregullt të kësaj organizate në këtë zonë. Ata kanë meritën e madhe të dhënies së statusit të veteranëve të të gjithë veteranëve të zonës së Durrësit dhe të Shijakut, duke punuar direct edhe në përpilimet e dokumentacionit.

Titullin qytetar nderi nga kryeatri i bashkisë së qytetit, në emër të Idriz Hoxhës e mori bashkëshortja e tij, ndërsa në emër të Zenel Bardhit e mori e bija.

Në emër të OBVL-së së Shqipërisë mori pjesë dhe përshëndeti nënkryetari Myfit Guxholli. Këta dy figura të ndritura të qytetit të Durrësit dhe të gjithë Shqipërisë me shpirtin sa deti dhe zemrën sa mali, tha ndër të tjera Z. Guxolli vunë gjithçka në shërbim të atdheut deri në vdekjen e tyre. Për punën dhe kontributin e Z.Bardhit dhe I.Hoxhës folën zotërinjtë Genc Ballanca dhe Osman Xhindoli. Në emër të pushtetit vendor të Durrësit dorëzoi dekoratën nënkryetari i bashkisë Sokol Kokomani.

Më pas në lokalin “Ballanca” u shtrua një pritje koktej për të pranishmit.

ZENEL IBRAHIM BARDHI,

INTELEKTUALI QË IU PËRKUSHTUA OBVL-së

Me dat ën 23 nëntor 2004, u nda nga jeta Zenel Ibrahim Bardhi, patrioti dhe atdhetari, veterani i orëve të para të luftës Nacionalçlirimtare.

Zeneli lindi ne Viçidol të Tropojës më 1920 në gurëvotrën e Ibrahim Bardhit, një atdhetar i përkushtuar dhe i njohur ne Malësi, bashkëluftëtar i Bajram Currit dhe Hasan Prishtines, në vitet 30 i internuar për aktivitet patriotik në Kalanec të Gjirokastrës.

Zeneli shkollën fillore e mbaroi në fshatin e tij në Tropoje , vazhdoi në internatin e Krumës dhe shkollën e mesme amerikane me profil bujqësor në Tirane.

Në vitet 1939 është caktuar mësues në Tropojë. Okupacionin fashist italian e priti me shumë urrejtje. Në vitin 1940 caktohet në profilin e tij në punë në Korçë. Këtu hynë në lidhje me Koçi Bakon dhe aktivist të tjerë të lëvizjes kundër pushtuesit , duke marrë pjesë në demonstratën e Korçës 1941. Arrestohet nga italianët

dhe për mungesë provash lirohet. Kthehet në vendlindje, organizon rezistencën dhe ndeshet disa herë me postat e karabinerisë italiane, prej të cilëve edhe asgjësohen, për këtëshpallet në kërkim si person i rrezikshëm kundër regjimit fashist. Largohet nga Tropoja dhe hyn në lidhje me njësite partizane të Gjakovës, Kosovës, vazhdon veprimtarinë e tij në Dibrën e madhe, në Tetovë së bashku me Nazmi Rushitin, Haki Stermillin, Qemal Stafën, Emin Durakun etj. Aktiviteti i Zenelit është i njohur dhe shumë produktiv si organizator me talent për zgjerimin me aktivist të lëvizjes Nac.çl.

Me krijimin e Br.18.S. nëgusht të vitit 1944 në zonën e Peshkopisëështë pjesmarrës i saj dhe caktohet me detyrë komisar batalioni. Kurdoherëështë në krye dhe i prin me shembullin e trimërisë e zotësisë efektivit të batalionit.

I dashur i afërt përballues i vështirësive , trim i spikatur në betejat luftarake. Gjatë luftimeve në tokat e Jugosllavisë ky plagoset rëndë por nuk shpëtohet nga efektiviteti . Për kryerjen me zotësi të detyrave gradohet kapiten.

Pas çlirimit të vendit, Zeneli ngarkohet me detyra të rëndësishme partiake dhe shtetërore. Në vitet 1945-1947 ka punuar me detyrën që kishte në Shkodër dhe më vonë në Drejtorinë Politike të Ushtrisë.

Në vitin 1948, kur Tropoja kishte shumë nevojë për kuadro drejtues , organizator të aftë e caktuan sekretar të parë të partisë të rrethit Tropojë, detyrë të cilën e mori në kushte të vështira të shërimit të plagëve të luftës dhe në shumë problemeve që kishte Tropoja ne kete periudhë . Detyrat ishin të rënda e specifike por Zeneli me intelektin , vullnetin , ndershmërinë, zgjuarsine e burrërine e tij diti të afrojë, organizojë, udhëheqë popullin e kësaj kra-

hine patriotike, duke realizuar detyrat për përparimin në rritjen ekonomike dhe kulturore të popullit. Në këtë mënyrë Zeneli fitoj respektin, dinjitetin dhe e rriti personalitetin e tij si udhëheqës.

Për meritë pune si intelektual dhe drejtues, Zenelin e transferojnë në vitin 1952 Zv. Ministër i Bujqësisë detyrë të cilën vazhdoi ta kryente me profesionalizëm. Ashtu si dhe në Tropojë edhe në këtë detyrë Zeneli ishte i aftë i thjeshtë, i dashur me vartësit i rrespektuar e i degjuar me eprorët. Në vitin 1966 diktatura e kohës mundi të sajojë kleçka të luftës klasore dhe e transferojnë në Vlorë si drejtor i Ndërmarrjes "Perlat Rexhepi", më vonë në Ndërmarrjen e Bonifikimit në Durrës deri në vitin 1976 kur e arratojnë për agjitacion e propogandë kundër partisë dhe pushtetit popullor. Bëri tre vjet burg, por pas viteve 90 ju dha pafajësia.

Për merita të veçanta në luftë është dekoruar me medalje dhe urdhëra të ndryshme.

Me krijimin e OBVL, Zenel Bardhi u zgjodh kryetar i OBVL për rrethin e Durrësit, detyrë të cilën e kreu me devotshmëri dhe përkushtim

Isuf Imeraj
Veteran i LANÇ

IZET KOÇIBELLI, “QYTETAR NDERI” I DRENOVËS

Me propozimin e OBVL, dega Korçë, këshilli i Komunës Drenovë ka nderuar ish luftëtarin e shquar të LANÇI, Izet Koçibelli me titullin “Qytetar Nderi” i Drenovës. Në ceremoninë e organizuar me këtë rast, Kryetari i Degës OBVL Korçë, Z. Fluturak Vinçani foli mbi aktivitetin patriotik të ish veteranit dhe rilindasit, Izet Kocibelli.

Izet Koçibelli ka lindur në fshatin Qatrom në vitin 1898 dhe u nda nga jeta në vitin 1954. Ai lindi dhe u rrit në familjen e madhe të Koçibellve, me tradita atdhetare që gjithë jetën kanë luftuar dhe punuar duke u rreshtuar me ato forca politike që mbronin interesat e atdheut dhe të kombit shqipëtar.

Një rol të madh Izeti ka luajtur në drejtimin e fshatit Qatrom si kyeplak, duke vazhduar sipas traditës të babait të tij, Ismailit, që nga vitet 1920 e deri në krijimin e Këshillit Nacionalclirimtar. Ai e lidhi gjithë familjen me Luftën e madhe Antifashiste Nacionalclirimtare që ne fillimet e saj, me Nexhip Vinçanin, udheheqes dhe komandant i Shtabit partizan të qarkut Korçë dhe me familjen e tij me të cilën kishte dhe lidhje farefisnore. Kjo luftë e lidhi dhe me shumë njerez të tjerë si Riza Kodheli, Agush Gjergjevica dhe me shumë të tjerë të fshatrave. Gjithashtu Izeti dhe familja e tij kanë ndihmuar luftën partizane me ushqime dhe bukë.

Ndërkohë katër pjestarët e familjes, Izeti dy herë e më pas Murati, Ademi, Selajdini kishin shkuar në Amerikë, ku kanë qenë dhe anetarë të Shoqatës VATRA, duke dhënë kontribute financiare. Një sasi të konsiderueshme parash Izeti i ka dhënë në ndertimin e Bashkisë në qytetin e Korces (sot bashkia).

Pas çlirimit të Atdheut me 28 Nentor 1944, Izeti dhe familja ndjejnë një gëzim të pa parashikuar për sakrificën e bërë dhe fitimin e lirisë nga pushtuesit nazifashistë. Por edhe këtë familje të ndershme shqiptare diktatura do e fuste në vorbullën e luftes së klasave, një zhgënjim i pa imagjinueshëm.

Kështu në vitin 1950 me shpifje dhe akuza të sajua, të pamotivuara dhe pa asnjë bazë reale, ashtu siç vepronte sistemi i diktatures, pesë pjestarët e kesaj familje u dënuan 10 vite burg duke punuar në kanalet dhe Këneten e Maliqit, të Lushnjes etj. Atyre ju konfiskuan gjithçka, prona dhe bageti për të cilat kishin punuar një jetë të tërë në Shqipëri dhe në emigracion. Por asnjëherë nuk ja arritën të ulin vlerat dhe kontributet e Izetit dhe të tjerëve.

F. Vinçani

FJALA E GJEN. RRAHMAN PARLLAKUT NË CEREMONINË MORTORE TË GJENERAL DELO BALILIT

Delo Balili lindi me 1917 në fshatin Tërbaç të Vlorës, në familjen labe të Balilajve. Që në fëmijëri ai u edukua me ndjenjën e atdhedashurisë dhe të ndershmërisë. U përfshinë lëvizjen përparimtare, i ndikuar edhe nga patrioti e bashkëfshatari i tij, Hero i Popullit Halim Xhelo.

Delua, aktivitetin e tij revolucionar e filloi që në bankat e shkollës tregtare. Me mbarimin e saj ishte aktiv në grupet e rinisë, që e pritën me indinjatë e urrejtje okupimin fashist.

Pas pushtimit fashist të vendit, Delua ishte ndër të parët që u përfshi në protesta e demonstrata dhe për këtë u burgos nga fashistët.

Ai bashkë me shokët shpërtheu burgun në Kalanë e Gjirokastrës dhe me fillimin e luftës ishte ndër të parët që punoi për zgjerimin e luftës në ëqytetin e fshatrat e Vlorës dhe shumë shpejt u bë një nga drejtuesit e krahinës së Mesaplikut.

Me krijimin e reparteve partizane, Delua u ngarkua me detyra drejtuese, komisar batalioni, komisar i Grupit të Vlorës, komisar i Brigadës së Pestë Sulmuese. Në të gjitha detyrat e ngarkuara, ai është treguar i aftë si udhëheqës politik dhe edukator i partizanëve, i sjellshëm dhe i dashur me ta si shok e vëlla i tyre.

Delo Balili, ka qenë nga ata trima të rrallë, që qëndronte në ballë të luftës, që udhëhiqte partizanët me shembullin e tij, këtë e kanë treguar plagët e trupit, pesë herë i plagosur.

Pasi mbaroi luftën si drejtues i njësive të mëdha partizane, duke luftuar deri në Kosovë, me çlirimin e vendit, u ngarkua me detyra të larta shtetërore, zëvendës ministër i brendshëm për policinë, i graduar gjeneral major, i dekoruar me shumë urdhëra e medalje lufte e pune, ka përfaqësuar shtetin me dinjitet si ambasador dhe me detyra të larta në organet e drejtësisë. Kudo që punoi ai, që i përkushtuar për punën, i ndershëm dhe i sjellshëm me njerëzit.

Pas rrëzimit të diktaturës komuniste në Shqipëri, Delua, konseguent i idealeve të luftës, për ta bërë Shqipërinë një shtet demokratik e të begatë, dhe jo ashtu si e katandisi klika e Enver Hoxhës, ishte ndër të parët që përqafoi e dha kontribut për zhvillimet demokratike në Shqipëri.

Delua ishte njëri nga inisiatorët për krijimin e Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës Nacional çlirimtare, i zgjedhur në organet drejtuese të saj.

DEKOROHET PAS VDEKJES VETERANI DHE USHTARAKU I SHQUAR DILAVER RADESHI

Me 6 tetor 2002 në Shtëpinë e ushtarakëve të Korçës u organizua ceremonia e dorëzimit të dekoratës së medaljes së shqiponjës akorduar nga Presidenti i Republikës Alfred Moisiu, veteranit të luftës dhe ushtarakut të shquar Dilaver Radeshi (pas vdekjes).

Me këtë rast për të nderuar këtë figurë të shquar dhe të njohur në rrethin e Skraparit dhe në të gjithë Shqipërinë kishin ardhur shumë veteran, ushtarakë, pensionistë, familjarë, miq, shokë etj.

Për veprimtarinë e shquar të Dilaver Radeshit si gjatë luftës ashtu pas çlirimit foli Vaskë Zoto, sekretar i OBVL-së për rrethin e Korçës.

Në fjalën e tij ai theksoi se Dilaveri ishte pjesëmarrës i orëve të para në Luftën Antifashiste Nacionalçlirimtare, trim dhe atdhetar i vendosur për kauzën demokratike, por diktatura komuniste e burgosi për shumë vite.

HAXHI RUNI,

NJË NDËR NISMËTARËT PËR KRIJIMIN E OBVL-së

Më 20 gusht 2009, u nda nga ndarja nga jeta Haxhi Runi, ish anëtar i Kryesisë të Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës. Ai kishte lindur më 1920, në Gostivisht të rrethit të Kolonjës. U rrit me frymën e ideve patriotike, që trashëgonte familja e tij. Mori pjesë në LANÇ-in, duke u organizuar në brigadën e Dytë Sulmuese.

Pas çlirimit të Shqipërisë, ndoqi shkollën ushtarake të oficerëve, profesion që e ushtroi për disa vjet në qytetin e Korçës. Pas vitit 1955, kthehet në vendlindjen e tij në Gostivisht, ku ka punuar si ekonomist në Bankën e Shtetit, në Degën e Ersekës. Më pas ka punuar si ekonomist në Kooperativën Bujqësore të Gostivishtit. Pa ndryshimeve të ndodhura pas vitit 1990, z. Haxhi Runi, ishte një ndër

nismëtarët për krijimin e Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës, për zonat, Korçë, Kolonjë, Pogradec e Devoll, duke i organizuar ato dhe dha rezultatet më të mira, në shkallë republike, për organizimin dhe funksionimin sa më të mirë të kësaj organizate. Këtë aktivitet e zhvilloi më pas në gjirin e Organizatës së Veteranëve, në Tiranë.

MEHMET UKSHIN GJONGECI,

NJË GJYSMË SHEKULLI NË SHËRBIM TË SHKODRËS

Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacional Clirimtare (OBVL) për qytetin e Shkodrës, sëbashku me familjen përkujtojnë me nderime dhe respekt ish-ushtarakun dhe veteranin shembullor Mehmet Ukshin Gjongecin në përvjetorin e peste te ndarjes nga jeta.

Mehmeti u nda nga jeta në moshën 92-vjeçare me 13 Korrik 2008, në qytetin e Shkodrës, ku punoi e jetoi afro një gjysëm shekulli. Ai vinte nga një familje me tradita të larta patriotike - atdhetare, rrënjët e së cilës gjenden thellë në historinë shumë shekullore të mbarë trojeve tona etnike. Ishte biri i inxhinierit me diplomën e gdhendur në gur, i mjeshtrit të hapjes së kanaleve vaditëse në të gjithë zonën e veriut, që nga Tropoja në Dibër gjë që i bëri shërbim të madh çështjes tone kombetare, në gjysmen e parë të shekullit 20', i vlerësuar "Qytetar Nderi" i rrethit të Tropojës.

Vetë Mehmeti, i ushqyer me traditat e familjes dhe i shkolluar në Odat e kuvendeve të Malësisë së Gjakovës, me nxitjen, kujdesin e përkrahjen e babait të tij mundi të merrte mësimet e para në fshatin e tij Kolgecaj (sot qyteti Bajram Curri).

Në vitin 1944, urrjeshtua në brigadën e 25-të Sulmuese të Tropojës për çirimin e Shqipërisë dhe në kuadrin e kësaj brigade luftoi me guxim e trimëri për çlirimin e Kosovës nga nazifashistet që nga Ferizajt e Lipiani, Prishtina e Novipazari, Senica, Sanxhaku e Prepolja, duke përballuar vështirësitë e mëdha për veshje e ushqim. U bë shembull i rezistencës në kushte të vështira moti e terreni si edhe në kushtet e një pasigurie nga te ashtuquajturit aleatë partizanë serbo-malazezë të Titos, të cilët ishin një thikë vdekjeprurese pas kurrizit të partizanëve tanë e popullit shqiptar të Kosovës, çka e vërtetoi më vonë masakra e Tivarit.

Pas çlirimit të vendit Mehmeti mundi të shkollohej e të kualifikohet në kurse e shkollat tona ushtarake duke arritur që të bëhej oficer i lartë, specialist i ndërlikohjes në ushtrinë tonë. Ka mbajtur gradën e nënkolonelit në pension.

Në vitin 1953, Mehmeti mori goditjen e parë nga sistemi komunist duke u përjashtuar nga ushtria sepse në ditën e vdekjes së diktatorit sovjetik Josif Stalin u shpreh: "Unë nuk kam qarë kur më ka vdekur babai im, prandaj smund të qaj për Stalinin që nuk ma ka lindur nëna ime e që nuk e kam as ne farë e as në fis" | .

Për këtë qëndrim u mbajt në survejim të vazhdueshëm nga sigurimi i shtetit për vite me rradhë për të gjetur ndonjë shkak për arrestimin e tij, por me ndryshimin e politikës e marrëdhënieve me ish-Bs, mundi të rikthehej në ushtri si oficer i saj, duke shërbyer me devotshmëri, që nga Gjirokastra në Burrel e Shkodër, derisa doli në pension.

Pasioni e shtynte të punonte për çështjen e mbrojtjes së vendit edhe pas daljes në pension, duke përgatitur telegrafistët në kuadrin e radioamatorizmit në qytetin e Shkodrës.

Mehmeti gjithashtu kontribuoi deri në fund të jetës së tij në lagjen e banimit në Shkodër për edukimin patriotik e atdhetarë të rinjëve. Me shumë pasion u fliste atyre për Shqipërinë etnike, veçanërisht për Kosovën tone kreshnike, çlirimi i së cilës ia bëri zemren mal dhe sa herë e kujtonte këtë fakt i dilnin lotë gëzimi e mallëngjimi, për çka s'kish arritur ta realizonte me shokët e tij gjatë luftës Nacionalçlirimtare, por që u arrit pas më shumë se një gjysëm shekulli në sajë të luftës heroike që bënë bijtë e bijat e Kosovës, të rrjeshtuar në UÇK-në e të ndihmuar nga NATO-ja, anëtare e së cilës u bë Shqipëria, e cila gjatë kësaj lufte i shërbeu asaj si bazë mbështetjeje ku edhe shumë bij të saj dhanë gjënë më të shtrenjtë, jetën, për çlirimin e Kosovës .

Tek bisedojmë këto ditë ndërmjet shokësh, e kujtojmë Mehmet Gjongecin si njeriun e cilësive e virtyteve të larta të malësorit tonë trim e të ndershëm. Ai ishte modeli i njeriut e kuadrit punëtor e të palodhur, sistematik dhe i rregullt në detyrë, shumë burrëror, i fjalës e i veprës, i besës e i sinqeritetit, i guximtarit dhe gjykuesit të drejtë të qendrimeve e veprimeve, që nga vehtja e tij e deri tek shokët, miqtë e qytetarët e tjerë, duke i dhënë drejtësi të vërtetës dhe reales, pa krijuar asnjë konflikt e përplasje ndërmjet njerëzve. Pikerisht për këto cilësi ai gëzonte respekt të veçantë nga vartësi , eprorët, kolegët dhe qytetarët dhe njeherësh ishte shumë i dashur me ta .

Dy djemtë e dy vajzat e Mehmetit sot janë krenarë më shumë se kurrë tek dëgjojnë shokët, kolegët dhe miqtë e tij që flasin me respekt e dashuri për babin e tyre. Njëherësh keta shokë, kolegë e miq urojmë që trashëgimtarët e Mehmetit të punojnë pa u lodhur për të çuar më përpara traditat e familjes, proceset demokratike të cilat Mehmeti i përqafoi dhe i mbështeti pa rezervë, për sa punoi e jetoj sepse në këtë mënyrë do të lënë vlera për brezat e ardhshëm.

A.Demushi

BAJO TOPULLI,

NJË VAZHDUES I DENJË I FAMILJES SË TOPULLINJVE

Në prill 2010 iu dha lamtumira e fundit veteranit të LANÇ, Bajo Topulli.

Me vdekjen e tij familjarët humbën njeriun e tyre më të dashur, ne veteranët e ushtarakët humbëm bashkëluftëtarin e bashkëpunëtorin tonë të shtrenjtë,

Bajo Topulli lindi në një familje të njohur që ka zënë vend nderi në Historinë e kombit tonë, në lufrat për liri e pavarësi kombëtare, përfaqësuar denjësisht nga dy patriotët e mëdhënj, heronjtë e popullit Bajo e Çerçiz Topulli.

Siç ka shkruar vetë Bajua në librin me vlera që na la pas "Topullarët e Gjirokastrës" : "Linda më 1931 në atë shtëpi në Sarandë, bile në atë dhomë ku një vit më parë kishte mbyllur sytë xhaxhai im i nderuar, Bajo Topulli".

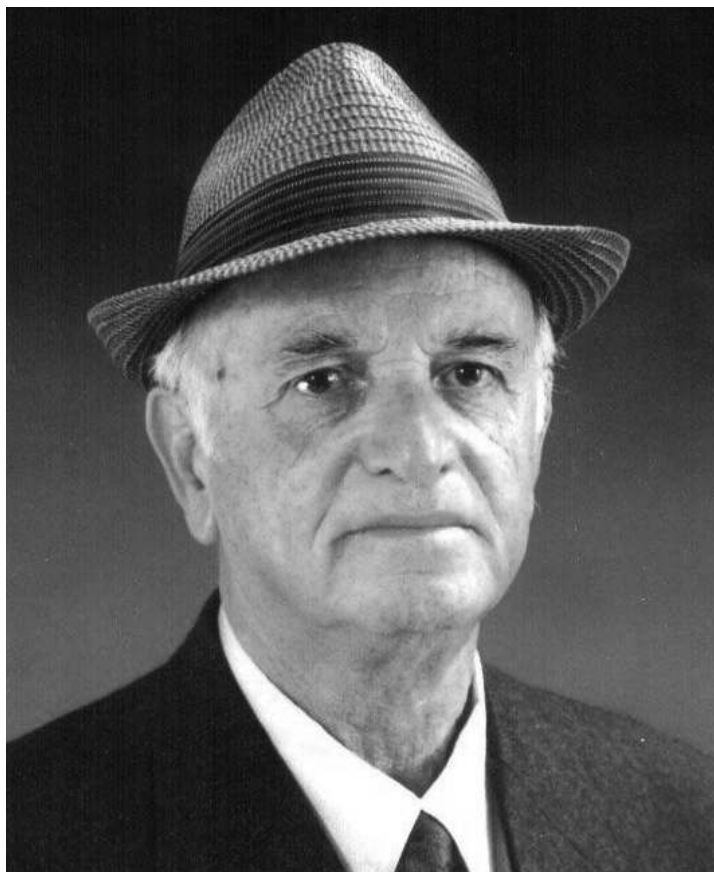
Bajua trashëgoi emrin e xhaxhait, u rrit dhe u edukua me ndjenjat patriotike e liridashëse të të parëve të tij, ndoqi shembullin e tyre. Ai, në moshë fare të re u përfshi në Luftën Nacionalçlirimtare, u bë pionier i luftës.

Edhe në jetë Bajua i qëndroi besnik traditës familjare të Topullajve: Pas luftës vazhdoi shkollimin e mesëm ushtarak, ju kushtua karrierës ushtarake. Ai, krahas plotësimit të detyrës vazhdoi studimet për rritjen e dijeve, jo vetëm në fushën ushtarake ku mbaroi me sukses studimet e larta në Akademinë Ushtarake, po falë vullnetit e këmbënguljes së tij, mbaroi studimet universitare dhe u diplomua në dy fakultete: atë të filologjisë e të ekonomisë, duke u bërë një nga ushtarakët e lartë me kulturë të gjerë e të gjithanshme, që e ndihmoi në jetë të arrijë detyra të larta, deri Drejtori i Përgjithshëm i Prapvijave të Ushtrisë dhe të plotësoj me nder të gjitha detyrat. Por regjimi monist ia mohoi kontributin e tij në forcimin e modernizimin e Ushtrisë.

Ndryshimet demokratike ne vend, Bajua i përshëndeti dhe i mbështeti ato, ai ishte një nga nismëtarët e krijimit të Organizatës të Oficerëve në pension e Lirim e nënkryetar i saj. Ishte anëtar i Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, Ne shokët e kolegët e tij e kemi vlerësuar Bajon, jo vetëm për kontributin e tij në luftë dhe përkushtimin e tij në punë për forcimin e modernizimin e Ushtrisë, por dhe për karakterin e tij të qëndrueshëm, për ndershmërinë e dashurinë për shokët e njerëzit.

*Rrahman PARLLAKU,
Kryetar i OBVL
(prill 2010)*

PROF. AGIM DYLGJERI,
NJERIU QË I SHERBEU KULTURËS

Më 26 korrik 2010 ndërroi jetë intelektual i njohur, Prof. Agim Dylgjeri. Agimi lindi në Elbasan me 8 shkurt 1931 në një familje qytetare me tradita të thella atdhetare, si dhe me një kontribut të shquar në të gjitha levizjet kombëtare prej Lidhjes Shqiptare të Prizrenit dhe në vazhdim. Baba i Agimit, Kamber Dylgjeri shquhej në zonën e Belshit dhe në të gjithë Dumrenë dhe Elbasanin për kontributin e tij si klerik i shquar dhe atdhetar. Miqtë e tij Lamçajt qënë nga pronarët më të mëdhenj në Shqipëri, njerëz më lidhje të forta me perendimin, jo vetëm për shkak të tregtisë, por edhe të mënyrës së jetësës, shkollimit dhe koncepteve për lirinë, tregun dhe të ardhmen e vendit. Pavarësisht kontributit të tyre të vjetër për çështjen kombëtare, regjimi komunist do t'i shpronsonte Lamçjat, duke i pushkatuar, burgosur dhe internuar për gati 50 vjet me radhë. Ky përsjekutim la gjurmë të thella në

formimin e Agimit si intelektual dhe njeri i lirë deri ditën e fundit të jetës.

Edhe pse ndërroi jetë pas një infrakti në zemër, Agimi mbetet i lidhur me botën, me qytetin dhe familjen e tij për shkak të zgjedhjes që kishte bërë, duke qënë një njeri i ekuilibrit dhe lirisë. Ai ishte një njeri i lirë dhe kurajoz. Prof. Agimi pas përfundimit të studimeve të larta si mësues, sherbeu me përkushtim gjatë gjithë jetës në Belsh dhe në Elbasan.

Agimi ka qënë një njëri human, i dashur me shokët, me studentët dhe komunitetin, prandaj dhe e thërrisnin me respekt dhe mirënjohje "Lalë Gimi."

Agim Dylgjeri ishte një intelektual sytrembur. Ai i shprehu gjithmonë pikëpamjet dhe mendimet e tij pavarësisht nga çmimi, por me vendosmeri dhe forcë, pa përdorur arrogancë.

Mundi dhe djersa e tij ju shpërblyen me krijimin e një familje të shendoshë, me 4 femijë të cilët do të bëheshin intelektualë të njohur në vend, femijë të cilët i rriti me bashkëshorten e tij të nderuar Lumnie, bijë e njëres prej familjeve më të shquara të Shqipërisë së Mesme.

Prof. Agimi si një intelektual i angazhuar nuk dyshoi kurrë tek liria dhe tek edukimi si proces i gjatë dhe me ndikim në formimin e njeriut, pavarësisht fatit që mund t'i kishte rezervuar jeta. Ai mendonte se "çdo njeri vlen se çdo njeri meriton një shans, se askush nuk ka lindur i parëndësishëm."

Ai tërë jetën luftoi që të forcoheshin shkollat, që tekstet e dobëta të hiqeshin nga qarkullimi, që ndryshimet sociale që erdhën pas levizjes së lirë, të mos shoqëroheshin me braktisjen e shkollës dhe rënjen e nivelit të cilësisë në zonat e thella dhe përfierike të vendit. Ai shkroi shumë artikuj për këto probleme tek gazeta "Nacional", por edhe në shtypin e Tiranës, duke marrë pjesë në shumë debate me këtë temë, si dhe përdorë lidhjet e veta miqësore me autoritetet e larta të vendit për të inicuar reforma rrënjësore në arsim dhe kulturë.

Prof. Agim Dylgjeri, duke patur një formim patriotik punoi tërë jetën për një komb të bashkuar, të pasur në mundësi dhe drejtësi. Ngjarjen e 22 korrikut 2010, të Gjykatës Ndërkombëtare të Drejtësisë e festoi në mënyrë solemne duke thënë se "tani Serbia i humbi të gjitha betejat më Kosovën dhe Shqiptarët." Edhe gjyshi edhe babi i tij, kishin punuar dhe luftuar për Kosovën, kishin kontribuar për Kosovën. Xhaxhai i tij Syrja Dylgjeri ishte deshmor i Luftës së Dytë Botërore. Ai vdiq si hero i vertetë duke luftuar me armë në dorë kundër pushtuesve italianë.

Agimi i ndiqte të gjitha lajmet për Kosovën nga njëri kanal në tjetrin, duke sygjerruar shpesh tema për shkrime të ndryshme në gazetën "Nacional" apo debate për Radio "Nacional" 93.3Mhz.

Për meritat e tij në shërbim të arsimit dhe kulturës shqiptare Prof. Agim Dylgjeri është dekoruar dy herë nga presidentët e Republikës më 1996 nga Presidenti Berisha dhe më 2002 nga Presidenti Moisiu. Ai ka marrë gjithashtu edhe plot mirënjohje nga Ministria e Arsimit, Kulturës, Organizata e veteranëve, etj.

Natyrisht, shërbimi i gjatë në arsim, kulturë dhe shkencë nuk mund të shperblehet kurrë, por kujtimi i njeriut të mirë është i pallogartishëm. Ai prin gjithnjë në rrugën e kontributit të lirisë dhe edukimit.

Agim Dylgjeri punonte me motivin se "jeta është e shkurtër, por mirësia dhe fisnikëria është e përjetshme."

Prof. Agimi ka qënë një veprimtar i shquar dhe i kudogjendur për zgjidhjen e halleve dhe problemeve të miqve, shokëve dhe komunitetit. Ai komunikonte gjithmonë me kortëzinë e një "ambasadori" korrekt, por edhe me forcën e argumentit të një polemisti të lindur.

Agim Dylgjeri ka drejtuar për një kohë të gjatë dhe plot pasion e përkushtim organizatën e veteranëve demokratë të Elbasanit, duke qënë edhe anëtar i kryesisë Qendrore të këtij Institucioni, duke merituar besimin e të gjithëve.

Vdekjet e shokëve të tij i përjetonte me dhimbje të madhe. Shkruante për ta përherë tek gazeta "Nacional", por edhe në gazetatat e Tiranës. Prandaj edhe Gjeneral Rrahman Parllaku,

kryetar i OBVL-së, u shpreh ditën e varrimit se

“Vdekja e Agimit qe një humbje e madhe për familjen dhe farefisën, shokët dhe veteranët.”

Në shumë debate ai mendonte se detyrat më të mëdha të demokracisë kryehen nga gjithësecili dhe këtë parim përpiqej ta nguliste mirë tek çdo njeri. Ai luftoi gjithë jetën duke ju përmbajtur këtyre parimeve. Ai punoi me tërë fuqinë dhe ndikimin e vet të gjërë që çështjet e kulturës dhe arsimit, çështjet e edukimit në tërësi të merrnin vend kryesor në politikën kulturore të vendit, që ato të mbeteshin në qëndren e kujdesit të ditëve tona.

Agim Dylgjeri punoi që të gjithë në komunitet të ishin qytetarë të përgjegjshëm shtetëror, për të ndërtuar një brez të ri me karakter të fortë kombëtar me besim tek zoti dhe familja.

Mujë Buçpapaj

AGETINA VOKSHI,

ANËTARE E ORËVE TË PARA TË “DEBATIK”-UT

Kryeministri Sali Berisha i dërgon mesazh ngushëllimi familjes “Vokshi”

Më 2 korrik 2010 u nda nga jeta, pas një sëmundjeje të rëndë Znj.Agetina Zezha (Vokshi), ish veterane e OBVL Durrës.

Agetina ka lindur më 3 Mars 1930 në një familje intelektuale e patriotike. Ajo kreu studimet në liceun e vajzave të Tiranës. Kur Shqipëria u pushtua nga fashizmi Italian, e gjithë familja e Agetinës, si dhe ajo vetë u lidhën me Luftën Antifashiste Nacionalçlirimtare. Ndonëse e re ajo u bashkua me grupin e rinisë, (duke qenë anëtare e orëve të parë e “Debatik”-ut), ku shpërndanin trakte, mbledhnin ndihma ushqimore e veshmbathje për t’i dërguar për partizanët në Çetën e Pezës.

Pas çlirimit të Shqipërisë Agetina punoi si sekretare në Gjykatën e Tiranës.

Në vitin 1951 ajo u martua me Z.Xhaferr Vokshi, i njohur si një nga luftëtarët e shquar për çlirimin e Shqipërisë e të Kosovës.

Por regjimi monstër ua mohoi kontributin asaj dhe bashkëshortit Vokshi dhe për më keq, familjarisht i internuan në Ballsh ku qëndruan për 15 vjet dhe më pas i lanë të lirë për disa kohë në Fier.

Pas kalvarit të mundimshëm arritën të vinin në Durrës ku Agetina punoi si sekretare shkolle dhe si edukatore kopshti deri sa doli në pension.

Për meritat gjatë LANÇ dhe për kontributin në edukimin e brezave të rinj ajo është dekoruar me Medaljet e Luftës e të Punës, dhe së fundi ish Presidenti Sali Berisha e ka dekoruar me rastin e 60-vjetorit të Çlirimit.

Me ardhjen e demokracisë, ajo me bashkëshortin e saj të nderuar Xhaferr Vokshi si dhe me Ernest Jakovën, Idriz Hoxhën, Zenel Bardhin, Emin Haznedarin, Llukan Todhe e Genc Ballancën krijuan OBVL, dega Durrës. Agetina ishte një nga anëtarët e dalluara të kësaj organizate, por sëmundja e rëndë e çoi drejt vdekjes.

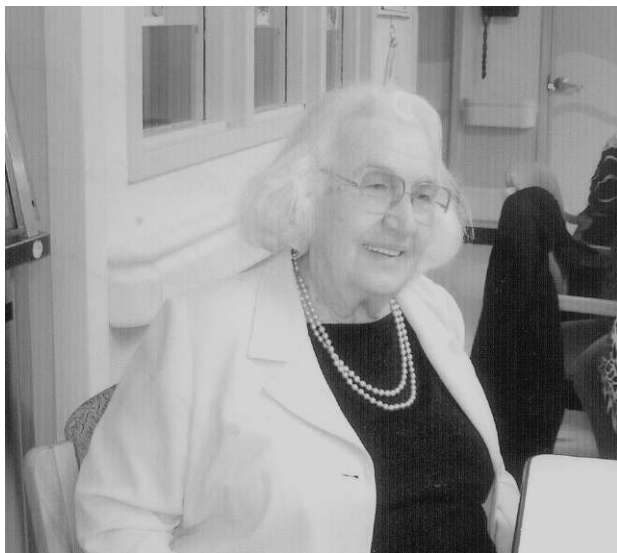
Ne veteranët dhe pasardhësit tanë nuk do ta harrojmë kontributin e kësaj gruaje, nëne, motre që gjithë jetën e saj punoi e sakrifikoi për edukimin e brezave të rinj.

Ne shokët e shoqet e OBVL Durrës përulemi me respekt përpara kësaj gruaje të nderuar dhe jemi krenarë që e kemi patur në gjirin e organizatës tonë Znj.Agetina Vokshi.

Genc BALLANCA
Kryetar i OBVL Durrës

HAVA BEKTESHI,

LUFTËTARE E PAEPUR PËR LIRI E DREJTËSI

Hava Bekteshi lindi në qytetin e Shkodrës më 1926; aty kaloi fëmijërinë e rininë e saj. Familja i dha asaj një edukatë të shëndoshë qytetare që ajo e shpalosi në gjithë jetën e veprimtarinë e saj në shërbim të Atdheut, në luftën për çlirim, në punë e familje.

Bashkë me vëllain e saj, Rexhep Hakën – ish oficer i karrierës, në 1942 u përfshinë në Lëvizjen Nacionalçlirimtare dhe së bashku u rreshtuan në Batalionin “Perlat Rexhepi”, ku Rexhepi u emërua komandant batalioni, kurse Sadik Bekteshi, bashkëshort i saj i ardhshëm, komisar i këtij batalioni. Sadiku ka qenë një nga udhëheqësit kryesorë të Luftës në Qarkun

e Shkodrës, shok i Qemal Stafës e Vasil Shantos, komisar brigade në luftë dhe një nga organizatorët e drejtuesit kryesor të ushtrisë, pas lufte; gjeneral-lejtnant, Hero i Popullit. Havaja pas çlirimit punoi në organet e Bashkimit të Gruas Shqiptare dhe me mbarrimin shkëlqyeshëm të studimeve juridike punoi në organet e drejtësisë. Havaja e Sadiku krijuan një familje të shëndoshë; lindën, mirëedukuan e shkolluan katër fëmijë: Verën, Guximin, Skënderin dhe Zanën. Por kontributin e Sadikut e Havasë në luftën për çlirim e vendit e punën e tyre pas çlirimit, diktatura e Enver Hoxhës ua “shpërbleu” me persekutim të egër: internim familjar e dënim me 25 vjet burg të Sadikut. (Ky i fundit, qe burgosur edhe para pushtimit fashist të vendit për idetë e tij patriotike në shërbim të Atdheut). Pas burgimit të Sadikut, Havaja e mbajti barrën e drejtimit të familjes në vitet e tmerrshme të internimit e persekutimit barbar. Ajo, bashkë me fëmijët e saj i përballuan me guxim e dinjitet ato 16 vite tepër të vështira.

Pas përmbysjes së diktaturës, Sadiku e Havaja, bashkë me fëmijët e tyre përqaftuan e mbështetën zhvillimet demokratike të vendit. Sadiku e Havaja qenë nga nismëtarët e krijimit të Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare; ata dhanë kontributin e tyre në forcimin e konsolidimin e OBVL-së.

Havaja, pas vdekjes së Sadikut shkoi në Amerikë pranë djemve të saj, ku dhe ndërroi jetë më 01.02.2010 në Neë York.

Kryesia e Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare i shpreh ngushëllimet fëmijëve e të afërmëve të Havasë për humbjen e njeriut të dashur të tyre. Ne veteranët do të ruajmë kujtimet tona më të mira për bashkëluftëtaren tonë, Hava Bekteshi.

KRYESIA E OBVL-së

DEMIR HAMIT NUELARI,**NJË ATDHETAR I SHQUAR QË GJITHË JETËN JA KUSHTOI ATDHEUT**

Gjithë jetën skraparllinjtë nuk e kanë lëshuar dyfekun nga dora; ata në çdo kohë dhe në çdo vend kanë luftuar për lirinë e Shqipërisë, kundër osmanllinjve dhe grekëve. Në lufrat e viteve 1847 luftuan përkrah Rrapo Hekalit për çlirimin e Beratit dhe nën drejtimin e Tafil Buzit e Zylyftar Poderit kundra ushtrive osmane. Lufrat e tyre kanë qenë të vazhdueshme kundër grekëve më 1913 dhe kundër italianëve në Vlorë më 1920 për të kulmuar në luftën partizane për çlirimin e Atdheut nga okupatorët nazifashistë, nga 1939 deri më 1944.

Mijëra djem dhe burra të Skraparit u rreshtuan në formacionet partizane. Ata më 5 shtator 1942 çliruan Çorovodën dhe gjithë rrethin e Skraparit nga pushtuesit fashistë.

Në Skrapar, burrë për çdo derë, madje dhe më shumë, qëndronin në pritje të sinjalit “tre të shtëna pushke dhe një bombë” për të shkuar në aksione luftarake.

Një nga djemtë trima të Skraparit që u rreshtua vullnetarisht në formacionet partizane, ishte dhe Demir Hamit Nuellari, nga fshati Zhaban i rrethit të Skraparit. Ai lindi në vitin 1925 në një familje me ndjenja të theksuara patriotike, e cila u lidh ngushtë me LANÇI dhe u bë një bazë e fuqishme e saj.

Vetë Demiri, që në moshëm 16 vjeçare, mori pjesë aktivisht në luftë deri në çlirimin e plotë të Shqipërisë. Në fillim ai u inkuadrua në komandën e vendit në Çorovodë, më pas u rreshtua në grupin e tretë të Skraparit, dhe me krijimin e Brigadës së 7-të S më 17 mars 1944, shkoi në këtë brigadë, ku mori pjesë në të gjitha luftimet e saj, si në Shqipëri ashtu edhe jashtë kufirit deri në Vishegrad të Jugosllavisë, duke u dalluar jo vetëm për trimëri, në të gjitha luftimet, por edhe si partizan shëmbullor në zbatimin e të gjitha detyrave.

Pas çlirimit, Demiri punoi në detyra të rëndësishme në organet e pushtetit, deri zv/kryetar i komitetit ekzekutiv të rrethit Skrapar. Më vonë ai u ngarkua me detyra të ndryshme në disa ndërmarrje të rëndësishme në Lushnjë dhe në Skrapar, të cilat nën drejtimin e tij arritën rezultate shumë të mira dhe Demiri për këto u falenderua disa herë.

Për merita të luftës dhe të punës është dekoruar me disa urdhëra dhe medalje të ndryshme.

Mbas daljes në pension Demiri vazhdoi të punojë në Organizatën e Veteranëve të LANÇI në rrethin e Skraparit ku dha një ndihmë të konsiderueshme për rritjen e vlerave të luftës tonë dhe për ngritjen në një shkallë më të lartë të patriotizmit shqiptar.

Për merita të mëdha në punë dhe si organizator i aftë, ai më 2000 u zgjodh kryetar i Komitetit të Veteranëve të rrethit Skrapar dhe anëtar i Komitetit Kombëtar të Veteranëve të LANÇI të Shqipërisë. Këto detyra i plotësoi në mënyrë të përsosur.

Demiri nuk ishte një nga ata që rrihte gjoksin për meritat e tija, ai asnjëherë nuk fliste për vete, po për shokët e vrarë, që dhanë jetën për Atdheun. Punonte vetëm për të dhënë dhe jo për të marrë, - këtu qëndronte forca e popullaritetit të tij, i cili nuk qe popullaritet i një pozite të madhe, apo i një funksionari të lartë.

Demiri është një personalitet pa pretendime, njeri i sakrificës për shokun, pa cmirë, pa arrogancë, njeri me edukatë të lartë; jo egoist, jo mendjemadh por me zemër të madhe që kishte

aftësinë e komunikimit me gjithë njerëzit. Ai nuk dinte të dyshonte për cilindo nga shokët, nuk ofendonte njeri; përkundrazi dinte vetëm të ndihmonte veteranët në çdo mënyrë dhe në çdo rast.

Si funksionar në pushtet dhe së fundi si Kryetar i Komitetit të Veteranëve të Skraparit, ai nuk fliste prapa krahëve për asnjeri; nuk merrej kurrë me thashetheme por fliste mirë për shokët e luftës dhe të punës. Merte pjesë kudo me gjithë shpirt në gëzimet dhe hidhërimet e veteranëve të luftës dhe shokëve të tjerë.

Ja, ky ishte Demir Nukellari, njeri që ishte në gjendje të bënte atë që nuk guxonin ta bënin të tjerët. Ai u nda nga jeta më 15 gusht 2010. Meqë gëzonte simpatinë e të gjithëve, u varos me respekt të thellë nga veteranët e Luftës të Skraparit, veteranët e rretheve të tjera dhe gjithë populli i Çorovodës, që vendosën kurora me lule në shenjë mirënjohje.

Skënder MALINDI

QEMAL RASIM CEKA,

VETERAN DHE USHTARAK MODEL

Familjarët, gjithë të afërmit shokët e shoqet përcollën për në banesën e tij të fundit, të ndjerin Qemal Rasim Ceka. Në fjalën e ngushëllimit mbajtur në këtë ceremoni mortore u tha: “Të nderuar familjarë të Qemalit, Z. Znj. Pjesëmarrës në këtë Ceremoni Mortore, me lot në sy e gjak të ngrirë në zemrat tona, në veçanti të shoqes së tij Myrvetes, djalit të tij Rasim dhe vajzave Lindita dhe Vjosa dhe gjith t’afërmëve në emër të shokëve dhe shoqeve veterane të Organizatës Bashkuar të LANÇL dhe të gjith pjesëmarrësve në këtë ceremony mortore më lejoni t’iu shpreh ngushëllimet tona “Të rrojnë edhe më gjatë e ta kujtojnë: Babin, Gjyshin, shokun e jetës.

Rrethanat historike e imponuan Qemalin, që si një i ri i rritur dhe i edukuar me shpirtin patriotik të familjes, e popullit patriotik shqiptar, që okupacionit fashist t’i përgjigjeshe me luftën patriotike çlirimtare.

Më 1942 Qemali mbaroj shkollën tregëtare në Durrës. Po në Durrës mori pjesë në Organizatën e Rinisë Antifashiste dhe drejtoi organizatën e Rinisë të këtij qyteti, në aksionet e saj.

Më 1944 dolli partizan e u inkuadrua në Br. I S. Gjat Luftës u tregua luftëtar trim i kuximshëm e i palodhur. Gjat betejës për çlirimin e Tiranës Nëntor 1944 plagoset në këmbë. Duke qënë përgjegjës rinie. Në mbarim të luftës mbante gradën e togerit të U. P.

Për kontributin e dhënë gjat LANÇL Qemali është dekoruar me 6 Medalje: Kujtimin, Çlirimit, Trimërisë, Shërbimit Ushtarak, Medaljen e Punës dhe 60 Vjetorit të Çlirimit t’Atdheut 1944-2004.

Gjat viteve 1946 – 1950 ka qënë shefi i sekretarisë të Drejtorisë Politike të U.P. Nga viti 1950 – 1965 ka që në stenografi i i sekretarisë teknike në Këshillin e Ministrave, detyra që i kreu me sukses, e po kështu detyrat e tjera.

Qemali ishte oficer, intelektual i hetur për dije. Kështu gjatë vitever 1956-65 kreu studimet në Fakultetin e Drejtësisë, të cilin e mbaroi me sukses.

Qemali ishte prind e familjar shëmbëllor, ai rriti dhe edukoi me atë shpirt për mësim e punë edhe fëmijët e tij dhe bëri një jetë bashkëshortore shëmbëllore.

Ne shokët e Qemalit ruajmë kujtimet më të mira për të. “ i palodhur në punë, në luftën për dije shkencore dhe në marrëdhëniet shoqërore”. Qemali i ngjet një ylli, që ndriçoj gjith kohën dhe ja tani shuhet, por drita e tij vazhdon të ndriçojë. Ashtu do të mbetet në Kujtesën e atyre që e njohën Qemalin për gjithë kohën që do të jetojnë.

Themistokli Çule

UKE A. CAMI,

VETERAN I LANÇ DHE I USHTRISË SHQIPTARE

Me 6 janar 2006, pas një sëmundje të gjatë u nda nga jeta veterani i Luftës Antifashiste Nacional Çlirimtare dhe i Ushtrisë Uke Abdulla Cami.

Uke Cami është lindur në Viçisht të Dibrës më 15 tetor 1920. Shkollën fillore plotore e kreu në Gjoricë, dy orë larg fshatit të tij. Ndërsa studimet e tjera arriti t'i kryejë vetëm pas çlirimit në shkollën e mesme tregtare të Vlorës.

Ai rrjedh nga një familje e shquar atdhetare.

Gjatë luftës së Drinit në korrik të vitit 1844 të parët e tij Mahmut dhe Mane Cami u bashkuan me forcat e Nandë Maleve të Dibrës dhe ndaluan forcat e Hajredin Pashës të futeshin në territorin e Dibrës. Më pas gjyshi i tij Shaban Cami dhe xhaxhai i babait Dan Cami, që të dy dëshmorë të atdheut, organizojnë luftën kundër serbëve pas vendimit famëkeq të vitit 1913. Shabani vritet nga serbët në vitin 1918, ndërsa xhaxhai i Ukes, Feta

Cami vritet në vitin 1916 nga pushtuesit bullgarë. Kështu në moshë 19 vjeçare dhe me këto ngjarje të mëdha atdhetare e të rënda familjare të shkaktuara nga shovinistët serbë dhe bullgarë e gjeti pushtimi fashist i vitit 1939. Dënoi me forcë pushtimin fashist në vitin 1939 dhe dy vjet më vonë së bashku me bashkëfshatarët e tij ngritën krye dhe goditën me armë ushtarët italianë, pjesë e Divizionit "Firence". Pas vrasjes së kushëririt të tij Fasli Cami, mësues normalist, dhe pushkatimit të tre kushurinjeve të tjerë fashistët italianë e vazhduan hakmarrjen e tyre dhe terrorin me burgosjen e 20 banorëve të këtij fshati dhe dërgimin e tyre në burgun e Burrelit ku vuajtën rreth 2 vjet.

Në burg së bashku me të vuan edhe babai i tij Abdullai (Dulla) që vdiq pas daljes nga burgu. Pas daljes nga burgu në maj 1943 formuan Çetën e Gollobordës me komandant akademikist, kapiten Ahmet Camin, djalin e xhaxhait të tij.

Me 26 korrik 1943 u inkuadrua së bashku me shokët e kësaj çete në batalionin e Dibrës që komandohej nga Haxhi Lleshi. Në gusht 1944 rreshtohet në forcat e Brigadës 18 Sulmuese ku luftoi me armë në dorë deri në çlirimin e vendit dhe ku kreu detyrën e komisarit të kompanisë së parë të batalionit të parë. Pas çlirimit shërbeu për 10 vjet në rradhët e ushtrisë dhe për arsye shëndetësore detyrohet të largohet nga rradhët e ushtrisë ku shërbeu me devotshmëri në Jergucat dhe Gjirokastrë në forcat e mbështetjes së kufirit, në Tiranë me detyrën e shefit të shtabit të grupit autonom të artilerisë, në Burrel në detyrën e drejtorit të Ndërmarrjes së Bujqësisë Ushtarake (NBU) etj. Gjatë kësaj kohe kreu kurset ushtarake dhe politike sipas detyrave përkatëse. Ka shërbyer edhe në detyra të ndryshme civile në tregëti, NFP etj deri sa doli në pension. Në vitin 1955, vetëm 35 vjeç, nxirret në lirim për arsye "shëndetësore" dhe vendoset në fshat, larg vëmendjes së disa pushtetarëve që me qëllim e harruan luftëtarin dhe ushtarakun e zot, që të mos u hapte më telashe në rrugën e tyre të ngjijës së pamerituar. Mban dekoratat e çlirimit, trimërisë, 10 vjetorit të ushtrisë etj.

H.Rama

NË LAMTUMIRËN E VETERANIT TË NDERIT

LLUKAN TODHE

Me të gjitha nderimet iu dha lamtumira e fundit të dashurit, shokut, mikut, bashkëluftëtarit dhe bashkëpunëtorit tonë të ngushtë, Llukan Todhe. Ai lindi më 13 shkurt 1927 në fshatin Limar të Malëshovës së Përmetit, në një familje të mesme patriotike.

Prindërit, Todhe dhe Argjiro e rritën dhe e edukuan Llukanin me ndjenja patriotike e atdhedashurie, veti që u pasqyrua me pjesëmarrjen e tij që në rininë e herëshme në Lëvizjen Nacionalçlirimtare për çlirimin e vendit nga okupatorët e huaj. Në gjurmët e vëllait më të madh, Prirro, ai ndoqi me stoicizëm rrugën luftarake të Brigadës së Parë Sulmuese, si ish partizan i saj deri në çlirimin e plotë të vendit.

Mbas çlirimit, Llukani kreu me devotshmëri shërbimin ushtarak në Korçë, dhe më pas u transferua në qytetin e Durrësit.

Gjatë jetës së tij ai është karakterizuar nga përkushtimi ndaj familjes dhe punës.

Familja e Llukanit gëzon respekt të thellë nga qytetarët e Durrësit me të cilët ka punuar dhe jetuar deri në ditën e vdekjes.

Llukan Todhe, që nga viti 1993, sëbashku me Ernest Jakovën, Zenel Bardhin, Genc Ballancën, Ferid Vocin e të tjerë, ka qenë në drejtimin e Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare për qytetin e Durrësit. Punoi me përkushtim si sekretar organizativ i kësaj organizate. Për meritat dhe kontributin e dhënë është dekoruar nga OBVL me titullin “Veteran Nderi”.

Me vdekjen e tij, familja humbi njeriun më të dashur, fëmijët humbën babain e dhëmbshur, ne shokët humbën bashkëpunëtorin tonë të palodhur.

GENC BALLANCA
Kryetar i OBVsë, Dega Durrës

BAJRAM ZAIMASI,

ISH PARTIZANI TRIM QË U PERSEKUTUA NGA DIKTATURA

Ndërroi jetë në moshën 83 vjeçare pionieri i Brigadës së I-rë Bajram Zaimasi nga Përmeti. Ai i përkiste një familjeje me tradita atdhetare. Si i tillë, kur atdheu ishte në zjarrin e luftës antifashiste Bajrami rreshtohet vullnetarisht në radhët e Brigadës së I-rë Sulmuese. Ndonëse vetëm 14 vjeç ai ndoqi rrugën luftarake të kësaj Brigade me histori të lavdishme luftimesh të ashpra kundër pushtuesit nazifashist. Bajram Zaimasi mori pjesë në të gjitha luftimet e kësaj brigade deri në çlirimin e plotë të vendit.

Mbas çlirimit kreu me devotshmëri detyra të rëndësishme. Mbante gradën “kapiten” në ushtri dhe si sekretar i zyrës sekrete në Korçë u shqua për përgjegjësi të lartë. Por në kohën kur ish PPSH dhe diktatori Enver Hoxha nisën luftën e klasave në front të gjerë, edhe Bajrami goditet si padëshiruar në ushtri dhe nxirret në lirim. Më pas e internojnë dhe për shumë vite në internim punoi me ndershmëri në punë të vështira në bujqësi e dërtim, duke qenë nën survejimin e përhershëm të ish Sigurimit Famëkeq të Shtetit.

Për meritat e tij në luftë Bajrami mbane disa dekorata si të “Trimërisë”, të “50 dhe 60-vjeçtorit të Çlirimit” etj.

Pas viteve '90 me vendosjen e sistemit demokratik, Bajrami mbështeti proceset demokratike. Mbështeti krijimin e OBVL dhe si anëtar i kryesisë së kësaj organizate punoi me përkushtim deri në momentet e fundit të jetës së tij. Me vdekjen e tij, familja humbi njeriun e dashur, ndërsa OBVL anëtarin e denjë të saj.

RAMAZAN OSMAN SEFA,

INVALIDI I LANÇ QË PROVOI REPRESIONIN KOMUNIST

Veterani i Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, invalidi i asaj lufte, Ramazan Osman Sefa, lindi në fshatin Çerkez, Morinë.

Me okupimin e Shqipërisë nga Italia fashiste dhe më vonë nga nazizmi, Ramazani iu bashkua si shumë atdhetarë të tjerë armatës së luftëtarëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare. Fillimisht u inkuadrua në njësitin guerril të fshatit dhe më vonë në batalionin e parë të Brigadës së I-rë Sulmuese. Në radhët e kësaj brigade luftoi me trimëri e heroizëm edhe matanë kufijve tanë shtetërorë, deri në Karadak të Malit të Zi. Gjatë zhvillimit të luftimeve ai është plagosur dy herë, dhe për këtë gëzonte Statusin e Invalidit të Luftës. Për meritat në luftë mbante dekoratat e Trimërisë e të Kujtimit si dhe Medaljen e 60-vjetorit të Çlirimit të Atdheut.

Mbas çlirimit të vendit punoi në detyra të ndryshme, por familja e tij pësoi represionin komunist për shkak të djalit të dënuar me 7 vjet burg, ku e ndjera, nëna e tij, Qamile, vdiq në internim, dhe e ndjera, bashkëshortja e tij e nderuar vuajti internimin për shumë vite.

Ramazani trashëgoi cilësi morale të larta gjatë gjithë jetës që ne shokët e tij e njohim. Ai ishte krenar për kontributin që dha në çlirimin e Atdheut nga okupatorët nazifashistë. Kurdoherë demonstroi ndershmëri dhe bujari të jashtëzakonshme për shokët e miqtë e tij, duke lartësuar figurën e tij si qytetar dhe kryefamiljar.

*Jorgji TERCA
(prill 2010)*

ALI RIZA CUFE,**OFICER POLICIE DHE VETERAN SHEMBULLOR**

OBVL, dega Korçë i shpreh ngushëllimet e saj familjes Cufe për vdekjen e njeriut të saj të dashur Ali Riza Cufe. Ai lindi në Vseshtë të rrethit të Skraparit më 10 gusht 1925 në një familje të varfër fshatare, por me ndjenja të shquara patriotike. Familja dhe farefisi i tij u lidhën ngushtë me Luftën Antifashiste Nacionalçlirimtare, ndërsa vetë Aliu u rreshtua në radhët e rinisë antifashiste që në vitin 1942. Ai luftoi me trimëri në betejën për çlirimin e qytetit të Çorovodës më 5 shtator 1942. Që në moshën 17 vjeçare ai ishte në çetën e parë të Skraparit, më vonë një njësitet guerrile të Skraparit e duke e vazhduar aktivitetin luftarak si partizan në Brigadën e VII-të Sulmuese që u krijua më 17 mars 1944 në Vlushë. Aliu ka qenë delegat i rinisë së Skraparit në Mbledhjen e Dytë të Këshillit Nacionalçlirimtar që u mbajt nga 20-22 tetor 1944 në Berat, ku u zgjodh qeveria e re demokratike. Pas çlirimit Aliu u zgjodh anëtar i Këshillit Popullor të rrethit Skrapar dhe kontriboi për ndërtimin e rrugëve të shkatërruara nga lufta. Më pas shërbeu në armën e policisë në Skrapar e Berat.

Nga viti 1949 deri më 1952 dërgohet në Shkollën e Policisë në Mirovë, të cilën e mbaron me rezultate të mira. Pas mbarimit të shkollës caktohet në armën e policisë në Skrapar e Berat ku shërben me përkushtime ndërgjegje të lartë. Duke i vlerësuar rezultatet e tij e tranferojnë si oficer policie në qytetin e Korçës ku shërbeu me devotshmëri derisa doli në pension. Edhe pas daljes në pension ai u shqua si veprimtar shoqëror i palodhur. Ai është dekoruar me Urdhëra e Medalje të ndryshme.

Me vendosjen e demokracisë në Shqipëri Aliu bëhet anëtar i OBVL ku dha një kontribut të shquar për forcimin e saj. Me vdekjen e tij, familja humbi njeriun e dashur, ne veteranët humbëm bashkëluftëtarin e bashkëpunëtorin tonë të mirë.

Fluturak VINÇANI
(mars 2010)

MUFIT ZENEL BARDHI,

NDERI DHE KRENARIA E LABËRISË

Ushtaraku shembullor që kaloi të gjitha shkallët e hierarkisë ushtarake, nga komandant toge deri në komandant korpusi

Më 24 shkurt 2010 vdiq veterani Mufit Zenel Bardhi. Ndarja e tij nga jeta ka hidhëruar shumë, jo vetëm familjarët e të afërmit, por edhe miqtë, shokët e bashkëpunëtorët e tij. Ai lindi në Gusmar të Kurveleshit më 15 nëntor 1933. Në këtë krahinë të Labërisë kaloi fëmijërinë. Në vendlindje kreu edhe shkollën fillore. Ishte jetim; qysh në fillim familja e tij mbështeti Lëvizjen dhe më vonë Luftën Antifashiste Nacionalçlirimtare.

Pas çlirimit të vendit nga okupatorët nazifashit ai iu kushtua shkollimit dhe përgatitjes së tij ideoprofesionale. Në vitin 1952 vazhdoi studimet në Shkollën “Skënderbej” dhe në 1957 vazhdon studimet edhe në Shkollën e Lartë të Bashkuar të Oficerëve në Tiranë, të cilën e mbaroi me rezultate shumë të mira. Pas diplomimit mori gradën “nëntoger”.

Mufiti shërbeu në fillim si oficer në disa reparte si në Berat, Vlorë, Përmet, Lezhë e Shijak, duke kaluar të gjitha shkallët e hierarkisë ushtarake, nga komandant toge deri në komandant korpusi.

Mufit Bardhi ishte një kuadër i edukuar, i nderëshëm dhe koopedent në çështjet ushtarake. Për këto cilësi ai kishte fituar zemrat e ushtarëve, nënoficerëve e oficerëve që komandonte dhe të eprorëve të tij.

Pikërisht pse vlerësoheshin aftësitë dhe përkushtimi i tij në detyrë, Ministria e Mbrojtjes e emeroi atë në detyrën elartë të komandantit të koorpusit. Për meritat e tij në Luftë e në Punë mbatne disa Urdhëra dhe Medalje.

Mbi të gjitha Mufiti ishte njeri dhe familjar shembullor; si i tillë ai rriti dhe edukoi tre fëmijë të mrekullueshëm për familjen dhe shoqërinë.

Me ndryshimin e sistemit ai përshëndeti dhe mbështeti proceset demokratike; u bë anëtar i OBVL dhe OUPSH, duke dhënë ndihmesën e tij në edukimin patriotik dhe forcimin e demokracisë në vendin tonë.

Rrahman PARLLAKU, Gjeneral-lejtnant në pension
Skënder MALINDI, Kolonel në pension
Myfit GUXHOLLI, Kolonel në pension
Dhimitër NDRENIKA, Kolonel në pension

(prill 2010)

NAMIK MEBELLI ,

KRYETAR I OBVL, DEGA LUSHNJË

Ish Kryetari i OBVL, dega Lushnjë, Z.Namik Tefik Mebelli, lindi në fshatin Radipasha të rrethit Skrapar.

Familja e Namikut përqafoi luftën kundër okupatorëve dhe vetë Namiku u rresh-tua me armë në dorë në brigadat partizane.

Me mbarimin e luftës Namiku doli në lirim dhe punoi në punë të ndryshme. Kudo që punoi ai la një emër të mirë, duke punuar me ndershmëri e përkushtim.

Me ndryshimin e sistemit, Namiku përkrahu proceset demokratike dhe punoi për forcimin e demokracisë dhe edukimin patriotik të brezave në vendin tonë, si veteran i luftës.

Me krijimin e Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalç-lirimtare, ai bëhet anëtar i saj dhe me përkushtim punoi për forcimin e kësaj organizate në rrethin e Lushnjës. Pikërisht, duke vlerësuar kontributin e tij, Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Bashkuar, Dega Lushnjë e zgjodhi kryetar të saj. Namiku njëkohësisht ishte edhe anëtar i Kryesisë së OBVL të përgjithshme.

Me vdekjen e tij familja humbi njeriun më të dashur të saj, ne shokët e miqtë humbëm bashkëpunëtorin e ngushtë, OBVL humbi një nga anëtarët më të devotshëm.

Skender MALINDI, Kolonel në pension

Myfit GUXHOLLI, Kolonel në pension

Harshi HOXHA, veteran

Bajram ALLA, veteran

(maj 2010)

HOMAZH PËR NJERIUN E MIRË

SULO TAHIR SAKOLLARI

Familjarë, miq dhe të afërm i dhanë lamtumirën e fundit njeriut të dashur të familjes, veteranit të luftës antifashiste nac-çlirimtare të popullit shqiptar Sulo Tahir Sakollari. Ai lindi në 1915 në Fratar të Përmetit në një familje fshatare, që shquhej për ndershmëri, bujari dhe mikpritje.

Babai i të ndjerit, Tahiri, emigroi në Amerikë për arsye ekonomike. Pas kthimit nga Amerika në fshatin e tij të lindjes krijoi familjen e tij. Ata u gëzuan me tre fëmijë: dy djem dhe një vajzë. Më i madhi nga djemtë Sulua pas vdekjes së vëllait që ishte hedhur në luftën nacionalçlirimtare zëvendësoi vëllain e tij Zenelin dhe u rreshtua në batalionin “Naim Frashëri” të Brigadës së 6-të sulmuese. Ai ishte pjesëtar në aksionin e Kuqarit që u zhvillua në 1 korrik 1943, në kalanë e Margellicit 29 mars 1944, në operacionin e qershorit në Kurvelesh të vitit 1944 si dhe në Kulmak ku u shqua për guxim e trimëri.

Me urdhër të shtabit të brigadës duke qenë se i kishte vdekur i vëllai u kthye në familje dhe ju vu detyrës të punojë në terren, në fshatin e vet, për forcimin e pushtetit lokal. Me krijimin e kooperativës bujqësore në vitin 1956 u caktua brigadier në kooperativën bujqësore që e kreu me nder duke gëzuar respektin e të gjithëve. Në vitin 1966 kooperativa e caktoi me detyrën e shitësit të prodhimeve bujqësore e të mbledhjes së mallrave ushqimore për tre fshatrat: Fratar, Selican dhe Bonje. Në vitin 1991 përqafoi lëvizjen demokratike në Shqipëri dhe aderoi në degën e organizatës së Bashkuar të veteranëve të Luftës në Këlcyrë si anëtar i kryesisë së saj ku dha një ndihmesë në organizimin e kësaj dege të organizatës.

Për meritat e tij si pjesëmarrës në LANCI mbante Statusin e Veteranit, Dekoraten e 50-të e 60-të vjetorit të çlirimit.

LLAZAR MORCKA,
KOMPOZITORI QË U NDËSHKUA PADREJTËSISHT NGA
DIKTATURA

Llazar Zisi Morcka lindi në Drenovë të Korçës në vitin 1923.

Kur Shqipëria u okupua nga fashizmi, Llazari fillon aktivitetin e tij së bashku me disa bashkëfshatarë në favor të Luftës Nacionalçlirimtare. Në vitin 1941 arrestohet nga fashizmi dhe pas lirimit nga burgu rreshtohet në brigadën shqiptaro-maqedonase (viti 1943) dhe më vonë në Çetën e Priskës deri në çlirimin e Shqipërisë.

Mbas çlirimit mbaroi për kompozicion. Punoi me shumë pasion dhe gjatë gjithë kohës kompozoi shumë këngë të mrekullueshme të muzikës së lehtë dhe operetën “Brigada e grave”.

Ai ishte një familjar shumë i rregullt. Me shembullin e tij kishte fituar respektin e shokëve ku punonte dhe të komshijve ku jetonte. Por si shumë intelektualë të tjerë edhe Llazarin nuk e “kurseu” diktatura komuniste. Me një akuzë të sajuar për mosvigjilencë ndaj “armikut të klasës” Llazarin e pushojnë nga puna, si edhe bashkëshorten e tij Iraklija që e përjashtuan nga konservatori (po ashtu edhe vajzën e vetme Lidianën). Kompozitorin e talentuar të më shumë se 400 këngëve e dërguan për “riedukim” në fermën “Gjergj Dimitrov”.

Proceset demokratike në Shqipëri ai i priti me entuziazëm dhe me krijimin e PD ai u bë një anëtar i devotshëm i saj.

Gjatë jetës ka vuajtur nga sëmundje të ndryshme të cilat i ka përballuar me kurajo të pashoqe.

Ai do të kujtohet me nderim nga ne bashkëluftëtarët e bashkëpunëtorët, nga familja e të afërmit.

Jorgji TERCA

VASIL MIHAL JORGJI,

SHEMBULL FRYMËZIMI PËR TË GJITHË

Veterani i shquar i Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, Vasil Mihal Jorgji, gjithë jetën e tij luftoi dhe punoi me vetmohim për të mirën e atdheut e të shoqërisë..

Vasili, ky luftëtar i orëve të para, lindi në një familje patriotike në Rrëmbec të Korçës.

Familja Jorgji në qarkun e Korçës njihet për kontributin e shquar që ka dhënë në rritjen e ndjenjave patriotike dhe për pjesëmarrjen e gjerë në luftën kundër fashizmit.

Vetë Vasili, i frymëzuar me këto ndjenja patriotike të krahinës së tij ka dhënë një kontribut të shquar për Luftën Nacionalçlirimtare, duke qenë jo vetëm aktivist i dalluar, por dhe pjesëmarrës aktiv i saj.

Mbas çlirimit të vendit nga okupatorët nazifashistë, duke mos e konsideruar të përfunduar misionin e tij, dhe duke qenë një kuadër i shkolluar në Normalen e Elbasanit, punoi pa u lodhur në shumë krahina të vendit si mësues në Gjirokastrë dhe Korçë, ku edukoi dhe shkolloi me dhjetra nxënës, të cilët dhanë dhe japin një kontribut të shquar për vendin.

Vasili qe një bashkëshort dhe prind i shkëlqyer; ai pati një përkujdesje të veçantë për bashkëshorten e tij dhe për rritjen dhe edukimin e fëmijëve të tij, të cilët i shkolloi dhe sot kontribuojnë për vendin.

Ai ishte shembull i mirësjelljes, i mirëkuptimit dhe korrektësisë. Megjithëse i moshuar mbante kontakte shumë të ngushta me të gjithë dhe sidomos me veteranët e Luftës.

Ai ishte bujar, i thjeshtë, zemërbardhë, i ndershëm dhe i guximshëm në mbrojtjen e të drejtës.

Për të gjitha këto veti do të ruhet në kujtesën tonë dhe do të ngelet i paharruar.

Sotir BUDINA,

Dhjetor 2011

LAMTUMIRË DASHAMIR OHRI!

Më 20 Nëntor 2011, miq, shokë, bashkëluftëtarë dhe të afërm i dhanë lamtumirën e fundit Dashamir Ohrit. Homazhet në nderim të këtij personaliteti të shquar të Ushtrisë Shqiptare u bënë pranë arkivolit me trupin e tij të vendosur në hollin e Qendrës Kulturore të Ushtrisë në Tiranë. Më pas ai u përcoll me të gjitha nderimet për në banesën e fundit.

Dashamiri lindi në një familje fisnike, po i mbetur jetim u rrit nën kujdesin e një fisniku të madh, siç ishte Qazim Bej Vlora, nga mori një edukatë shëmbullore, si vëllai Edipi dhe motrat Edibeja e Hyrmete.

Ai ndoqi shembullin dhe rrugën e tyre duke marrë pjesë që në moshën e adoleshencës në Luftën Antifashiste Nacionalçlirimtare. Ai në moshën 14 vjeç u radhit në forcat e Brigadës 3-të S.

Dashin, siç e thërrisnim ne e njoha kur u emërova zëvendës komisar i Brigadës së III-të në qershor 1944. Ai dallohej në mes shoqeve e shokëve për moshën, ishte pionier e njëkohësisht luftëtar trim. Për mua ai u bë edhe më i njohur kur udhëheqësi i luftës të qarkut të Tiranës, Gogo Nushi, që në atë kohë qëndronte pranë Shtabit të Brigadës, më kërkoi që Dashamirin ta ngarkonte me detyrën e ndërlidhësit me organizatën në qytet. Gogua e njihte Dashin siç njihte vëllanë e motrat si luftëtarë.

Dashamiri e pranoi detyrën, pa marrë parasysh rrezikun që paraqiste; ai e plotësoj detyrën me sukses; i veshur e i transformuar si djalë fshati me shallvare e e qylaf në kokë, me gomar in me dru, si drushitës i çonte drutë, e bashkë me to postën në bazën e caktuar dhe i sillte Gogos informacionin nga qyteti. Kur u largua nga rrethi i Tiranës ai mori falenderimet e Gogo Nushit për shërbimin që i bëri.

Me Dashamirin e vazhduam luftën në Kosovë, Sanxhak e Bosnjë' ai në atë moshë me trimëri përballoi vuajtjet e sakrificat që kërkonte lufta.

Në luftë Dashamiri u poq e u burrërua para kohe, u bë luftëtar i vërtetë.

Me mbarimin e luftës Dashamiri u dërgua për studime ushtarake në Jugosllavi ku i mbaroi me rezultate të larta; ai shkëlqeu edhe në karrierën ushtarake; në moshë fare të re u bë komandant batalioni, i dalluar në drejtimin e kursantëve ushtarakë në Shkollën e Bashkuar të Oficerëve.

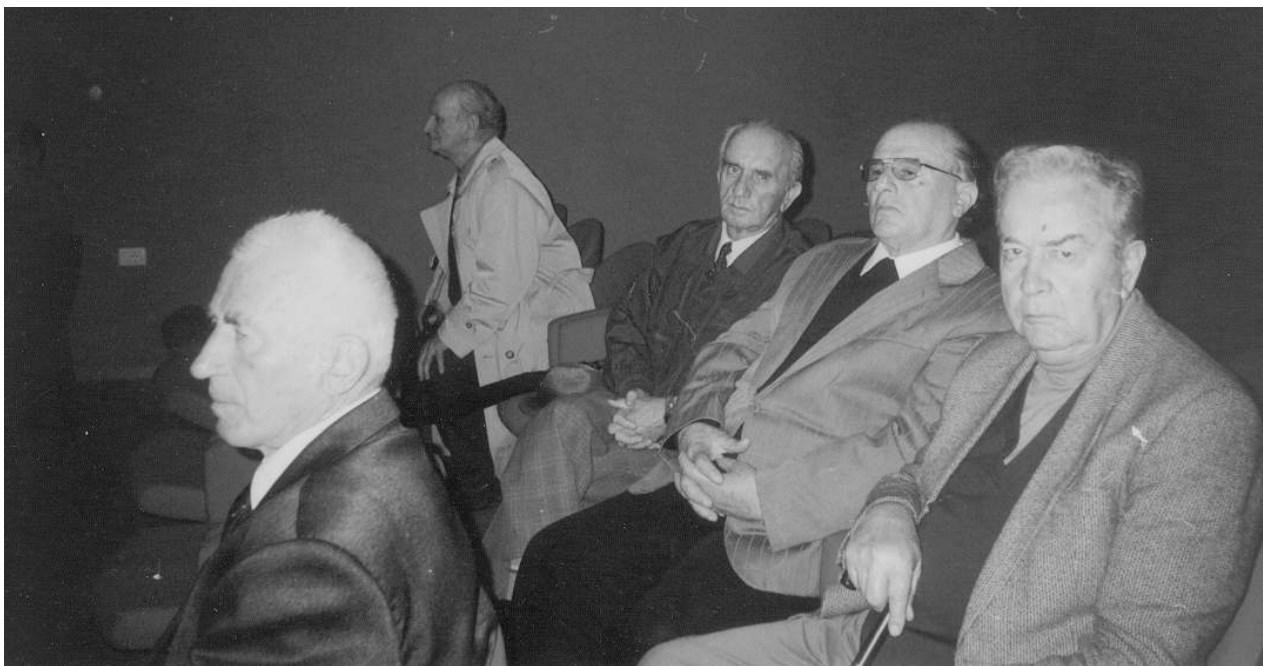
Për shkollimin e mëtijshëm Dashamiri shfaqti dëshirën e zjarrtë për të ndjekur studimet për detari ushtarake.

Ai u dërgua për studime në ish Bashkimin Sovjetik në shkollën e lartë të marinës në Baku. Me mbarimin me sukses të studimeve u emërua nga komandantët e parë të nëndetësëve dhe në vitin 1961, për sukseset e arritura në detyrë u emërua komandant i Brigadës së Nën-detësëve, detyrë që gjithashtu e kreu me shumë sukses, dhe pas kësaj u ngrit në detyrën e shefit të shtabit të komandës të Flotës Ushtarake Detare.

Dashamiri nuk qe vetëm officer e komandant i suksesshëm, po dhe një familjar i devotshëm, bashkëshort e prind i shkëlqyer.

Ai pati fatkeqësinë se bashkëshortja e tij Drita e nderuar u nda nga jeta, nga Dashi e fëmijët, dhe kjo për të qe humbje e dhimbje e madhe.

Po dëshpërimi i Dashamirit ka qenë i madh kur u nda nga detyra që e kish me shumë

passion. Po diktatura e Enver Hoxhës, sakrificat e kësaj familje luftëtarësh ua shpëbleu, siç ua ka shpërblyer kuadrove kryesore të ushtrisë, duke i pushkatuar, burgosur e diskriminuar; siç i ndodhi edhe Edipit të burgosur e Dashamirit të diskriminuar; dy udhëheqësve të Forcave ushtarake, elitë siç i quanin në aviacion e Fllotën Ushtarake Detare.

Të dy vëllezërit Edipi e Dashamiri përqaftuan ndryshimet demokratike që ndodhën në vendin tonë me përmbysjen e diktaturës.

Dashamiri qe nismëtar e një nga drejtuesit e Organizatës të Oficerëve në Pension e Lirim; në këtë organizatë u lidhëm përsëri me Dashamirin e bashkëpunuam ngushtë deri në fund të jetës së tij. Po ashtu edhe Edipi një nga nismëtarët e drejtuesit kryesorë të Organizatës të Bashkuar të Vetarëneve të Luftës; të dy kanë dhënë kontribut të çmuar në ruajtjen, zhvillimin e traditave më të mira luftarake e patriotike të popullit tonë dhe transmetimin e tyre te brezat e rinj. Të dy kanë qenë aktivistë, konsekuentë në mbështetjen e zhvillimeve demokratike të vendit e shoqërisë sonë.

Lamtumirë i dashuri ynë Dashamir!

**Fjala e mbajtur nga kryetari i OBVL Rrahman Parllaku, (gjeneral-lejtnant në pension, Hero i Popullit në ceremoninë elamtumirës të Dashamir Ohrit-Nentor 2011)*

DHIMITRA THIMI RUPI, VAJZA QË QËNDISI FLAMURIN KUQ E ZI GJATË LANÇ NË ERSEKË

Mbas një sëmundje të shkurtër, më 3 prill 2011 vdiq Dhimitra Thimi Rupi. Ajo kishte lindur më 30 prill 1920 në fshatin Lëngëz të Ersekës, në një familje fshatare e mesme, patriote dhe bujare.

Dhimitra u lidh që në fillim me Luftën Nacionalçlirimtare familjarisht. I jati i saj, Thimi Stefanllari në zgjedhjet e para të vitit 1943 zgjidhet kryetar i këshillit Nacionalçlirimtar të fshatit, detyrë të cilën e kreu me dinjitet deri në zgjedhjet e dyta të vitit 1945. Vëllai i Dhimitrës, Arqile Stefanllari, debatikas që kishte mbaruar Liceun e Korçës ishte sekretar i Grupit Edukativ të Rinisë në fshat.

Dhimitra, ndonëse e re në moshë u aktivizua në luftë duke ndihmuar partizanët me veshëmbathje e ushqime. Ajo qëndisi shumë bukur me dorë flamurin kuq e zi i cili sot ndodhet në muzeun e Ersekës.

Martohet në Renovë ku lindi 7 fëmijë. Ka qenë përgjegjëse e Gruas në tre fshatra dhe një aktiviste e denjë. Ajo kotribuoi në luftë me armë në dorë dhe si një propogandiste e flaktë.

Kur hyjnë gjermanët në fshat dhe zaptojnë shtëpinë e saj ku strehoheshin partizanët, Dhimitra me shpejtësi i strehoi në tavan Thanas Naçin, Xhokë Priftin etj. Pasi kontrolluan dhe s'gjetën gjë Thimin e marrin peng, e rrahin barbarisht dhe të nesërmen e lëshojnë.

Mbas çlirimit familja e Dhimitrës u godit nga diktatura, iu sekuestruan pronat dhe gjithshka ajo kishte si pasuri.

Me ardhjen e demokracisë, Dhimitra me familjen largohen nga fshati dhe vijnë në Durrës ku dhe u lidh me veteranët e OBVL të qytetit. Megjithëse shumë e moshuar dha kontributin e saj në konsolidimin e kësaj organizate.

Ne veteranët e vizitonim vazhdimisht dhe ajo na priste me shumë dashuri e optimizëm.

Pesë ditë para se të vdiste shkuam tre shokë; ajo u ngrit nga shtrati dhe na falenderoi me fjalët më të ëmbëla.

Vdekja e saj na preku të gjithëve. Na mbeti peng që s'e përcollëm me nderimet që meritonte, pasi e kishte lënë me gojë që ta varrosnin në fshatin e lindjes ku familja dhe fshati i bënë ceremoninë mortore.

Një grup i OBVL Durrës i shprehu ngushëllimet familjes së saj pasi ishin kthyer nga Erseka.

Për kontributin në luftë e punë ishte dekoruar disa herë.

Ajo vdiq e dëshpëruar sepse pasuritë e sekuestruara nuk ia kthyen asnjëherë.

*Genc BALLANCA,
Kryetar i OBVL, Durrës, Nentor 2011*

SELADIN SPAHIU, INTELEKTUALI QË U PERSEKTUA PËR MOTIVE POLITIKE

Pas një sëmundje të rëndë, më 12 Maj 2011 vdiq në SHBA Seladin Spahiu. Pas kthimit të arkivolit me trupin e tij në atdhe ai u përcoll për në banesën e fundit më 22 Maj në varrezat e qytetit të Durrësit.

Seladin Spahiu ka lindur në qytetin e Gjirokastrës më 1.4.1922 në një familje të mesme qytetare, intelektuale që ka nxjerrë njerëz të pushkës e të penës. Shkollën fillore e të mesme i kreu në vendlindje.

Para 70 vitesh shkon në Glogovc të Drenicës së Kosovës ku hap shkollën në gjuhën shqipe. Qëndron pak kohë pasi kthehet në vendlindje për të kontribuar në Luftën Nacionalçlirimtare. Luftoi në radhët e partizanëve nga viti 1943 deri në çlirimin e plotë të vendit nga pushtuesit nazifashistë.

Mbas çlirimit ka punuar në sektorë të rëndësishëm të Ushtrisë, në Sarandë e Tiranë. Në vitin 1951 dërgohet për studime në ish Bashkimin Sovjetik të cilat i përfundon në vitin 1956 dhe më pas kthehet në atdhe ku emërohet shef i veterenarisë në Brigadën e Korçës me gradën kapiten i I-rë.

Në vitin 1959 e lirojnë nga detyra me motive politike, për fajin e vetëm se kishte mbiemrin "Spahiu". U largua nga Korça për t'u vendosur në qytetin e Durrësit ku nis dhe kalvari i vuajtjeve. Agjentë të ish Sigurimit famëkeq të shtetit të diktaturës e ndiqnin këmba këmbës kur ai shërbente si agronom në Kavajë, Golem e Sukth dhe më vonë në laboratorin e veterenarisë të Durrësit, deri sa doli në pension.

Ne fillimet e demokracisë e pluralizmit ai përkrahu krijimin e OBVL-së, dega Durrës duke u bërë anëtar i saj deri sa u largua nga kjo jetë.

Ai ishte i ndershëm, intelektual i zoti, i urtë dhe i dashur me miqtë e shokët, cilësi këto që i trashëgoi tek fëmijët e tij.

Është dekoruar me medaljet e "kujtimit", "trimërisë" dhe të "çlirimit".

*Genc BALLANCA
Kryetar i OBVL, Durrës*

PËR NËNKRYETARIN E OBVL DURRËS, IBISH ISLAMAJ

Më 28 shkurt 2011, pas një sëmundje të rëndë u nda nga jeta Z.Ibish Islamaj, nënkryetar i OBVL, dega Durrës. Ai ka lindur më 10.02.1927 në fshatin Uç të Kosovës. Ibishi i përkiste një familje kosovare, trime e bujare. Ai dhe dy vëllezërit e tij mbetën jetimë që në vogëli, pasi u vdiqën prindërit dhe u morën nën kujdesin e xhaxhait. Para 70 vjetësh kjo familje u largua nga Kosova për t'i shpëtuar raprezaljeve serbe dhe u vendos në Qerret të Durrësit. Ibishi dhe vëllezërit e tij vazhduan shkollën e fshatit.

Që në rininë e tij Ibishi u hodh në luftë kundër okuparit nazifashit. Fillimisht u lidh me rininë e fshatit, duke shpërndarë trakte e mbledhur ushqime e veshëmbathje për çetën partizane që vepronte në atë zonë.

Pas çlirimit të Shqipërisë ai punoi në komandën e vendit dhe më vonë si korier në gjithë fshatrat e Qerretit.

Veçanërisht kur u prishën xhamitë ai filloi ta urrejë sistemin komunist, por kjo urrejtje iu shtua edhe me kolektivizimin e vendit.

Me ardhjen e demokracisë u bë një nismëtar i fshatit për krijimin e OBVL-së Durrës, së bashku me Idriz Hoxhën, Zenel Bardhin, Ernest Jakovën, Emin Haznedarin, Genc Ballancën, Llukan Todhe etj. Që në fillim të kësaj organizate ai u zgjodh anëtar i kryesisë së saj dhe për tre vjet nënkryetar i OBVL, dega Durrës, detyrë që e kreu me devotshmëri deri sa ndërroi jetë. Është dekoruar me disa Urdhëra e Medalje.

LLAZAR NIKOLLA GJANÇI DO TË MBETET I PAHARRUAR

Më 23 shtator 2011, në moshën 82-vjeçare u nda nga jeta veterani i LANÇ Llazar Nikolla Gjançi. Ai kishte lindur më 19 janar 1929 në qytetin e Korçës, në një familje të madhe bujare, mikpritëse, të lidhur ngushtësisht me Lëvizjen Antifashiste Nacionalçlirimtare.

Llazari, që në moshën 12 vjeçare u lidh me pionierët e Luftës. Ashtu si dy vëllezërit e tij partizanë, njëri në Brigadën e 9-të dhe tjetri në brigadën e 4-të S ai ka dhënë një kontribut të çmuar, duke marrë pjesë në demonstratën që u zhvillua tek sheshi i luftëtarit kombëtar, si dhe në disa luftime ballë për ballë me armikun.

Madje ai ka qenë dhe në burg me Floresha Myrtevelinë, nga ku u arratisën sepse deshën t'i pushkatonin. Në burg kishte edhe dy vëllezërit e tij partizanë të cilët përballuan torturat e nazifashizmit.

Pas çlirimit punoi në fushën e aviacionit dhe më pas llogaritar në ushqimore.

Është dekoruar disa herë me Urdhëra e Medalje të ndryshme.

Kur triumfoi demokracia edhe në vendin tonë, Llazari do të mbështeste pa rezerva proceset demokratike dhe me krijimin e OBVL, si kryetar i revizionimit dha një kontribut të shquar për të, megjithëse ishte i aksidentuar nga njëra këmbë.

Ai do të mbetet i paharruar në mendjet dhe zemrat tona.

F.Vinçani

DHIMITRAQ ZAVALANI,

VETERAN DHE USHTARAK I SHQUAR

Në shkurt 2012 u nda nga jeta veterani dhe ushtaraku i shquar, Dhimitraq Zavalani. Ai u lind në qytetin e Korçës në vitin 1924 në një familje patriotike. Që në moshë fare të re ai kontribuoi në Luftën Antifashiste Nacionalçlirimtare, pasi familja e tij ishte bazë e LANÇ.

Dhimitri është aktivizuar në fillim në njësitin e qytetit, në aksione të ndryshme. Po ashtu dhe familja e tij ka dhënë një kontribut të madh në luftë. Vëllai i tij, Raqi ishte një partizan trim dhe i pamposhtur.

Kur lufta mori përmasa të mëdha, Dhimitraqi me armë në dorë mori pjesë në çeta, batalione dhe në radhët e Brigadës së IV Sulmuese, ku luftoi deri në çlirimin e plotë të vendit.

Mbas çlirimit do të ishte në radhët e ushtrisë si toger, duke arritur deri në oficer madhor me gradën "kolonel".

Me ardhjen e demokracisë, Dhimitraqi mbështeti sistemin demokratik dhe në vitin 1994 dha një kontribut të veçantë në ngritjen e Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës (OBVL) në Korçë, duke qenë edhe nënkryetar i saj për disa vjet. Po ashtu ishte dhe kryetar i Organizatës së Ushtarakëve në Lirim për disa vjet.

Për merita të mëdha në luftë dhe si ushtarak mbantë shumë dekorata si atë të "Kujtimit", "Trimërisë", "Çlirimit" etj.

Me vdekjen e tij, familja humbi njeriun më të dashur, por dhe ne veteranët humbën shokun më të shtrenjtë.

Fluturak VINÇANI,
kryetar i OBVL, Korçë

HAMIT METUKU,

VETERANI QË U NDA NGA JETA NË DITËN E 100-VJETORIT
TË PAVARËSISË

Më 28 Nëntor 2012 u nda nga jeta partizani i brigadës së XXIII-të sulmuese dhe veterani i nderuar i Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, Hamit Metuku. Ai lindi më 10 Tetor 1927 në fshatin Shtjefën të rrethit Mat.

Hamiti rrjedh nga një familje me tradita të larta patriotike, atdhetare dhe liridashëse. Në vitin 1944, në moshën 17 vjeçare, ju përgjigj thirrjes së Atdheut për të marrë pjesë si partizan në LANÇ. Fillimisht u aktivizua në Batalionin e Matit e më pas u inkuadrua në rradhët e brigadës së XXIII-të sulmuese, deri në çlirimin e plotë të vendit. Kontributi i Hamit Metukut, gjatë luftës, ishte shumë i vyer. Deri sa doli në pension, ai ka punuar në disa ndërrmarje shtetërore si, përpunim druri, gjeologji-miniera, ndërrmarje ushtarake etj. Gjatë gjithë punës së tij është karakterizuar nga shpirti i sakrificës, rigoroziteti, sinqeriteti dhe korrektesa. Ishte gojë ëmbël dhe fjalë pak, i dashur me shokët dhe kolegët e punës. Kudo ku ka punuar gëzonte respekt, ishte demokrat në shpirt e në zemër, ndjente gjithnjë dashurinë e madhe për Atdheun. Merrte pjesë rregullisht edhe në aktivitetet shoqërore dhe në përvjetorët e brigadës së XXIII-të sulmuese, ku ai ka qenë partizan. Ishte kundër mënyrës së organizimit dhe funksionimit të regjimit komunist, dhe si i tillë e mirëpriti dhe e përqafoj lindjen e regjimit të ri demokratik. Nuk pajtohej me rrymat e regjimit të kaluar, madje edhe pse kishte kontribuar në LANÇ, regjimi i asaj kohe e kishte “evidentuar” në listën e personave të persekutuar, vetëm e vetëm se i vëllai i tij, Bilali, kishte bërë krushqi me një familje të padëshiruar për regjimin komunist!. Hamiti ishte me “damkë” nga regjimi komunist, vetëm e vetëm se motra e tij Kadrija, ishte martuar me një “kulak”!. Hamiti ishte me “njollë” nga regjimi i asaj kohe, vetëm e vetëm se motra tjetër e tij, Hikja, ishte martuar me një person, ku të afërmit e tij ishin arratisur jashtë shtetit!. Një tjetër peshë të rëndë persekutimi, Hamiti, mori dhe rreth vitit 1976, ku nipi i tij, Xhemal Murati, nga fshati Barbullej i Matit, me detyrë drejtor në shkollën e mesme në Klos të Matit, i cili në një mbledhje – aktiv, organizuar nga Komiteti Ekzekutiv i rrethit Mat, teksa informonte për problemet arsimore të shkollës ku ai drejtonte, u shpreh se: “Peshku është qelbur nga koka”. Menjëherë pas kësaj që ndodhi, Hamitit iu rëndua edhe më shumë pesha e persekutimit, ndërkohë që nipi i tij, Xhemali, vuante dënimin e internimit në minierat më të thella të Martaneshit. Pas viteve ’90-të, Hamiti ka banuar në qytetin e Tiranës. Ka lindur dhe rritur 9 fëmijë, nga këta, 8 djem dhe një vajzë, të gjithë të edukuar dhe të shkolluar. Për kontributin e tij, si në luftë ashtu dhe në punë, është dekoruar me urdhëra e medalje të ndryshme. Kontributi i tij në LANÇ është vlerësuar dhe nga institucionet e larta të shtetit. Që nga ajo kohë e deri në fund të jetës së tij, Hamiti ishte një qytetar i nderuar dhe i respektuar nga të gjithë ata që e njohën.

GJEN. HALIM RAMOHITO, LUFTËTARI I ORËVE TË PARA QË U PERSEKUTUA NGA DIKTATURA KOMUNISTE

Rrahman PARLLAKU

Më 10 Nëntor 2013 iu dha lamtumira e fundit Halim Ramohitos, njërit nga luftëtarët e orëve të para të Luftës Nacionalçlirimtare.

Halimin e kujtojmë djalë 16-vjeçar, pjesëmarrës në protestat e demonstratat e para antifashiste të nxënësve të Shkollës Tregtare të Vlorës, bashkë me shumë moshatarë e bashkëfshatarë të Tragjasit; të rinjtë dhe të rejtat e këtij fshati që provoi i pari flakët e djegies nga fashistët, dhe që dhanë një kontribut të veçantë në Luftën Antifashiste në qarkun e Vlorës.

Në mes vashava e djemve të Tragjasit, Halimi u shqua jo vetëm për guxim e trimëri, por edhe si drejtues i rinisë antifashiste në qytetin e Vlorës, në Brigadën e V-të si zëvendës komisar batalioni në moshën 18-vjeçare dhe si përgjegjës i rinisë në Divizionin e V-të. Halimi e përshkoi me luftë anë e kënd Shqipërinë, nga Vlora në Tropojë; drejtoi reparte luftarake në luftimet për çlirimin e Kosovës dhe vazhdoi më tej edhe në tokat e ish Jugosllavisë.

Pas çlirimit të vendit, Halim Ramohito kreu detyra në repartet e njësitë e ushtrisë; arriti detyra të larta në udhëheqje të ushtrisë deri si zv/drejtor politik.

Përfaqësoi denjësisht ushtrinë tonë në komandën e Traktatit të Varshavës.

Për meritat në luftë dhe kryerjen e detyrave në drejtimin e ushtrisë, Halimi u dekorua me 12 Urdhëra e Medalje Luftë e Shërbimi. Po ashtu ai mori gradën e lartë të gjeneralit.

Ishte një nga kuadrot e larta të Ushtrisë me kulturë e përgatitje profesionale dhe si i tillë përmbushi me sukses të gjitha detyrat e ngarkuara.

Por, edhe gjeneral Halim Ramohito, si shumë prej nesh u "shpërblye" nga regjimi diktatorial me persekutim, internim e burgim. Bashkë me të vuajti Ferdia, fëmijët e deri të afërmit e tij. Pasojat e këtij persekutimi i dëmtuan rëndë shëndetin atij dhe bashkëshortes së nderuar, Ferdie.

Po edhe në këtë gjendje Halimi u përpoq të lerë diçka që mund t'i vlejë historisë: librin e parë me titullin e gjetur "Në shërbim të Atdheut". Shëndeti nuk e la të mbarojë librin e dytë, siç kish filluar ta shkruante.

Unë, duke qenë me Halimin gjithë periudhën e luftës në ilegalitet në qytetin e Vlorës, në një battalion në Brigadën e V-të dhe në Divizionin e V-të, si dhe për 20 vite bashkë në drejtimin e Ushtrisë, dhe duke jetuar si vëllezër në një banesë, ku Petriti e Vjollca kaluan bashkë me fëmijët e mi vitet e vegjëlisë, ruajmë e do ruajmë kujtimet më të mira për Halimin e të nderuarën Ferdie.

KRYESIA E OBVL-së, LETËR NGUSHËLLIMI FAMILJES ZOTO

Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare të Popullit Shqiptar (OBVL), i shpreh ngushëllime familjes dhe të afërmëve të veteranit të shquar të LANC-it Vaskë Zoto. Kontributi që Vaska dhe familja atdhetare Zoto ka dhënë gjatë Luftës Nacionalçlirimtare që në fillim të saj ka qenë I madh. Shtëpia Zoto në krahinën e Korçës u bë bazë kryesore e luftës. Për meritat e luftës Vaska mbante medaljet e kujtimit dhe të çlirimit. Edhe pas çlirimit të vendit duke mos e konsideruar të përfunduar misionin e tij Vaska punoi me devotshmëri në të gjitha detyrat që ju ngarkuan, të cilat i kreu me përkushtim, duke shtrirë të gjitha aftësitë e tij, në interes të vendit.

Kryesia e OBVL-së vlerëson veçanërisht kontributin e shquar që Vaskë Zoto ka dhënë në gjallërimin dhe forcimin e Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës, dega Korçë, si sekretar i saj që nga krijimi i saj. Vaska do të mbetet shembull frymëzimi për të gjithë veteranët e luftës.

Ju shprehim ngushëllimet tona të thella dhe të sinqerta.

Për OBVL

Rrahman Parllaku

Gjen. Leit. në pension, Hero i Popullit

VASKË ZOTO, SHEMBULL FRYMËZIMI PËR BREZAT E ARDHSHËM

Në janar të vitit 2012, familjarët, miqtë e afërt, bashkëluftëtarët dhe bashkëpunëtorët e shumtë para pak ditësh i dhanë lamtumirën e fundit Vaskë Jorgji Zotos.

Ai u lind në qytetin e Korçës në shtator 1923 në një familje patriotike korçare. Babai i tij, që kur Vaska ishte i vogël, emigroi në SHBA dhe për fat të keq nuk u kthye më. Kjo e detyroi Vaskën që në moshë të re të punojë shëgert për të mbajtur familjen.

Familja Zoto dhe vetë Vaska gjatë gjithë Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare ka dhënë një kontribut të shquar. Shtëpia Zoto në qarkun e Korçës ka qenë një nga bazat e kryesore ku strehoheshin ilegalë, shpërndaheshin trakte dhe bëheshin mbledhje të Rinisë Antifashiste. Shumë anëtarë të kësaj familje kanë marrë pjesë me armë në dorë në çetat partizane.

Vetë Vaska duke patur një urrejtje për fashizmin që kishte pushtuar vendin, megjithëse i ri në moshë, që në fillim të luftës, duke qenë aktivist i dalluar, bëhet anëtar i Organizatës së Rinisë Antifashiste dhe anëtar i Grupit të Njësitit Gueril të qytetit të Korçës. Merr pjesë në shumë aksione të këtij njësi dhe dallohet në këto aksione. Për meritat e luftës Vaskë Zoto mban medaljet e kujtimit dhe të çlirimit. Pas çlirimit të vendit Vaska ka punuar me devotshmëri në shumë krahina të vendit, detyra që i ka kryer me përkushtim, duke shkrirë të gjitha aftësitë e tij në interes të atdheut. Një kontribut të shquar ka dhënë edhe në krijimin dhe zgjerimin e Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës, dega Korçë, si sekretar i saj që nga krijimi i saj. Po ashtu duke qenë edhe anëtar i Kryesisë së OBVL-së së Shqipërisë ka dhënë një kontribut të veçantë në ngritjen dhe trajtimin e problemeve të organizatës.

SOTIR BUDINA

ELAMI HADO,

**USHTARAKU I TALENTUAR QË
PËRBALLOI ME DINJITET BURGJET E DIKTATURËS**

Familjarë, miq dhe të afërm i dhanë lamtumirën e fundit shokut, mikut e bashkëluftëtarit tonë të dashur, Elami Hado.

Elamiu lindi dhe u rrit në një familje të shkolluar për kohën; mori edukatë patriotike të trashëguar nga familja e ajo krahinore, siç ishte Kolonja.

I edukuar me këto tradita, ai u përfshi në luftë kundër okupatorëve nazifashistë, që në moshë të re; u bë luftëtar trim e drejtues në repartet partizane.

Me çlirimin e vendit ai vazhdoi studimet ushtarake xheniere; dhe me mbarimin e studimeve emërohet komandant brigade, detyrë që e kreu me sukses.

Për rritjen e aftësive profesionale u dërgua për studime në Akademinë ushtarake Frunze në ish Bashkimi Sovjetik, të cilën e mbaroi me re-

zultate të larta.

Me kulturën e lartë ushake që u pajis dhe eksperiencën në kryerjen e detyrave, u emërua në degën e përgatitjes të komandove e shtabeve në Drejtorinë Operative të Shtabit të Përgjithshëm.

Ai ishte nga kuadrot që mbrojtën me argumente e guxim pikëpamjet e tij për përgatitjen e zhvillimin e ushtrisë.

Po dihet se diktatura nuk i duronte të aftët e ata që kishin mendime të pavarura, prandaj për mendimet e tij e uli atë në detyrë për një kohë.

Po duke vlerësuar aftësitë e Elamiut, ministri i Mbrojtjes e emëroi në Akademinë Ushtarake.

Kur u goditën udhëheqësit kryesorë të Ushtrisë, edhe Elamiu, si shumica e kuadrove më të afta, u përjashtua nga ushtria, u internua e u burgos për dhjetë vite.

Unë jam njohur nga afër me Elamiun në kryerjen e detyrave; e kam vlerësuar e respektuar, jo vetëm për aftësitë e tij profesionale, po edhe për korrektesën e ndershmërinë në shoqëri e familje.

Ne patëm fat të përbashkët, të vuajmë dënimin në burgun e Burrelit; aty shoqëria jonë u forcua më tej dhe e ruajtëm edhe pas lirimit nga burgu.

Kemi pasur e kemi mbrojtur mendime të përbashkëta, në detyrat që kemi kryer e në shoqëri.

Vuajtjet fizike e shpirtërore në internime e në burg e rënduan shëndetin e tij në moshën e thyer. Po pati fat se fëmijët i shërbyen me përkushtim, duke ia shpërblyer kujdesin në rritjen e edukimin e tyre.

Me vdekjen e Elamiut, familjarët humbën njeriun e tyre të shtrenjtë, ne humbëm shokun e bashkëluftëtarin tonë të dashur.

Edhe njëherë, në emër të Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të LANÇ u shprehim ngushëllimet tona, ju familjarëve të Elamiut.

*Rrahman PARLLAKU, kryetar i OBVL
Tiranë, më 03.02.2014.*

HAMIT NEZIRI

DO TË KUJTOHET GJITHMONË ME NDERIM

Më 11 Mars 2014 i dhamë lamtumirën e fundit, bashkëlufëtarit dhe bashkëpunëtorit tonë të ngushtë, Hamit Nezirit.

Hamiti u përfshi në Luftën Antifashiste Nacionalçlirimtare që në moshën e rinië së herëshme, së bashku me babain e tij Ramë Sadik Neziraj – njëri nga luftëtarët e parë të Malësisë së Tropojës, pjesëmarrës në Çetën Partizane të krahinës; ish partizan dhe kuadër në Brigadën e 25 të të Malësisë së Gjakovës.

Shtëpia e tij ishte bazë e Luftës nacionalçlirimtare.

Hamiti ishte aktivist në interes të luftës, kryesisht me detyra të korrierit, për informacione dhe angazhime të ndryshme.

Pas çlirimit të Shqipërisë nga okupatori nazifashist, Hamiti vazhdoi studimet ushtarake dhe u titullua oficer në vitin 1953.

Ka kryer detyra të ndryshme në ushtri, deri Shef i Degës Ushtarake të Tropojës, të cilat i ka përmbushur me sukses. Si i tillë është dekoruar me dekorata, Urdhëra e Medalje të Luftës dhe të Shërbimit.

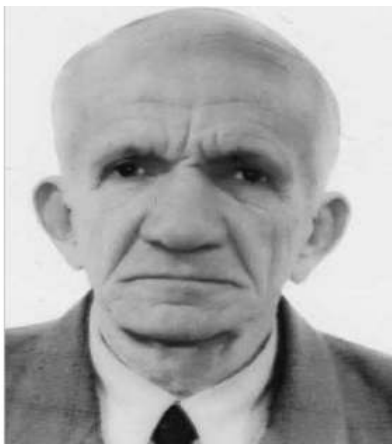
Ka dalë në pension me gradën nënkolonel.

Pas daljes në pension është angazhuar në proceset demokratizuese të vendit; është organizatori dhe krijuesi i Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës Nacionalçlirimtare në rrethin e Tropojës.

Pas ardhjes në Tiranë me familje, Hamiti është zgjedhur vazhdimisht anëtar i Kryesisë të OBVL dhe zëvendëskryetar i Shoqatës së Oficerëve të Liruar dhe në Pensjon të Shqipërisë, detyra këto që i kakryer me devotshmëri.

Në emër të kryesisë së OBVL i shprehim familjes dhe të afërmëve të tij ngushëllimet më të thella.

“MËSUESI I POPULLIT” BEQIR ADEM XHINDOLI DO TË KUJTOHET GJITHMONË ME NDERIM

Më 10 Prill 2014 ndërroi jetë veterani i Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, Beqir Adem Xhindoli.

Lindi në vitin 1920 në qytetin e Lushnjës, në një familje të pasur, atdhetare e bujare. Beqiri, shkollën fillore e kreu në Lushnjë dhe në vitin 1939 mbaroi edhe Normalen e Elbasanit.

Për 40 vjet me radhë ka shërbyer si mësues në fshatrat e Lushnjës, Vlorës, Skraparit, Kurbimit dhe në Laç.

I jati i tij, Adem Xhindoli ka qenë personalitet i njohur dhe i dëgjuar, jo vetëm në Lushnjë e Myzeqe, por në gjithë krahinat e Shqipërisë. Ishte mik i Ismail Qemalit, Isa Buletinit, Aqif Pashë Elbasanit, Omer Pashë dhe Hazis Pashë Virjonit, i Murat dhe Abdi Bej Toplanit e sa e sa të tjerëve. Ky patriot i shquar mori pjesë edhe në shpalljen e pavarësisë së Shqipërisë

më 1912. Po ashtu njihet si organizatori kryesor i Kongresit të Lushnjës më 1920 duke sponsorizuar 70 napolona flori për mbarëvajtjen e tij. Nga 1939 e në vazhdim kur Italia fashiste kishte okupuar Shqipërinë dhe tërë vendi rënkonte nën thundrrën e fashizmit barbar, e tërë familja e Beqir Xhindolit u lidh me Luftën Nacionalçlirimtare. Beqiri dhe tre vëllezërit e tij, Seiti, Shefqeti dhe Osmani dolën partizanë dhe luftuan me trimëri të rrallë deri në çlirimin e plotë të Shqipërisë. Që të gjithë kanë marrë Statusin e Veteranit të LANÇ. Sot jeton vetëm Osmani. Në vitin 1941 Beqiri martohet me Sofije Klosin, bijë e një familje të pasur e të dëgjuar në Mallkastër e në gjithë Shqipërinë e Jugut. Nga kjo martesë lindën djem e vajza të përkushtuar për atdheun, familjen e shoqërinë. Sot ata janë bërë gjyshër dhe gëzojnë respekt dhe dashuri nga gjithë shoqëria që i rrethon. Në shtëpinë e Beqir Adem Xhindolit në fshatin Imshtë të Lushnjës është vendosur pllakë përkujtimore më mbishkrimin: “Shtëpi bazë kryesore e Luftës Nacionalçlirimtare. Në këtë shtëpi kanë jetuar dhe banuar burra atdhetarë të popullit dhe kombit shqiptar”.

Por, si edhe në disa raste të familjeve patriote edhe mbi familjen Xhindoli, që në vitin 1947 do të niste ndëshkimi i madh i ish klikës komuniste në pushtet. Ju konfiskuan toka, shtëpia, bagëtitë dhe e gjithë pasuria e saj. Ndonëse kishte ndihmuar dhe punuar aq shumë për Luftën Nacionalçlirimtare dhe për partizanët, u persekutua vetëm e vetëm se ishte familje e pasur dhe të gjithë burrat e saj ishin të arsimuar dhe me influencë në gjithë zonën e Myzeqesë. Nga radhët e kësaj familje kanë dhënë jetën në lulen e rinisë bijtë më të mirë të shpallur heronj të popullit dhe dëshmorë të atdheut.

Beqir Xhindoli, në vitin 1995, së bashku me veteranë të Laçit formojnë dëgen e OBVL për Kurbinin. Nga ajo kohë deri më 2008 ishte sekretar i kësaj organizate. Si burrë i fjalës, besës, punës e mençurisë së manifestuar kudo, Beqiri gëzonte respekt në Laç e në rrethinat e tij. Si i tillë mbante dekoratën e luftës dhe titullin “Mësues i Popullit”.

Atë e përcollën për në banesën e fundit mijëra bashkëqytetarë me shumë nderime.

Osman XHINDOLI

EDHE PSE JETON AFËR NJË SHEKULL, KUR LEN PAS EMËR TË MIRË, MBETESH I PAVDEKUR

Është e pamundur që në caqet e një shkrimi të japësh të plotë jetën e punën e një shoku të mirë, siç ishte Gaqo Vito.

I ndjeri lindi 91 vjet më parë në Shën Vasi të Sarandës, në një familje të madhe, me tradita të lashta patriotike. Burrat e kësaj familje dalloheshin në tërë krahinën për atdhedashuri e besnikëri.

I lindur e rritur në këtë mjedis patriotik edhe Gaqua u mækua dhe u brumos me këto tradita të vyera. Ndonëse në moshë të vogël, priti me indinjatë të thellë pushtimin fashist të atdheut.

Me fillimin e Lëvizjes Nacionalçlirimtare, pas kontakteve të krijuara me luftëtarë si Zaho Koka, u radhit me ta në njsitë e luftës partizane. Edhe pse ishte vetëm 16 vjeç, falë aftësive të tij dhe vrullit revolucionar i besoheshin aksione të rëndësishme, të cilat i realizonte me sukses.

Luftoi me armë në dorë deri në çlirimin e plotë të atdheut nga pushtuesit nazifashistë dhe për këtë u vlerësua disa herë me Tituj e Urdhëra të ndryshëm.

Mbas çlirimit të atdheut Gaqua u titullua oficer karriere, ku spikatën aftësitë e tij profesionale dhe ndjenja e lartë e përgjegjësisë për detyrat e ndryshme që kreu.

Nga reformat e viteve '50 ai doli në rezervë, por përsëri u angazhua në reparte ushtarake si në Korçë, Durrës etj.. Për shumë vite drejtoi organizatën e Bashkimeve Profesionale të reparteve ku punonte.

Me bashkëshorten e tij, Kalina, edhe kjo një bijë e Bregut nga familje me tradita të mira, krijuan familjen e tyre solide, nga ku lindën, rritën e edukuan katër fëmijë shembullorë: Albertin, Arturin, Nikollën dhe vajzën, Janullën, që sot janë bërë vetë prindër dhe dallohen për virtyte të mira, në gjurmët e prindërve të tyre.

Pas daljes në pension, Gaqua militon në org. e veteranëve, ku shquhet për kontributin e tij në edukimin e të rinjve me cilësi e vlera të rralla atdhedashurie.

Pikërisht si të tillë, atë e përcollën me të gjitha nderimet që meritonte për në banesën e fundit, familjarë, miq, dashanirës e shokë të shumtë, me lotë e kurora të shumta me lule.

Lamtumirë o shoku e mikut ynë i mirë, Gaqo Vito. Ti u ndave nga ne, por na le pas emrin e veprën tënde të mirë.

Të qoftë sa më i lehtë dheu i tokës mëmë, për të cilën sakrifikove një pjesë të mirë të rinisë tënde.

*Shefki LEKA
Astrit MUSTAJ*

IX.

PROMOVIME

PROMOVOHET NË VLORË LIBRI I GJEN. RRAHMAN PARLLAKUT “MIRËNJOHJE FAMILJEVE VLONJATE”

Rrahman Parllaku është futur në hapësirat e legjendës

Në bibliotekën publike “Shefqet Musaraj” të qytetit të Flamurit, nën kujdesin e bibliotekës së qytetit, Parkut Arkeologjik “Amantia dhe Degës së shkrimtaëve Vlorë, më 26 Mars 2009 u përurua libri “Mirënjohje familjeve vlonjate që më mbajtën si birin e tyre”, shkruar nga Gjeneral-lejtnant Rrahman Parllaku-Hero i Popullit.

Morën pjesë studiues, punonjës të muzeve, mësues të lëndës së historisë të gjymnazeve të qytetit dhe të shkollave dhe familje që kanë kontribuar në Luftën e Dytë Botërore.

Takimin e organizuar me këtë rast e hapi Liliana Gjika, drejtore e bibliotekës së qytetit e cila ndër të tjera soli ngjarje e fakte nga libri i Gjeneral Rr.Parllakut, duke e quajtur Luftën e Dytë Botërore një ndërmarrje të fuqishme kundër pushtuesit të vendit. Ajo vlerësoi kontributin në këtë luftë të Rr.Parllakut dhe i uroi autorit jetë të gjatë dhe mirëseardhje në qytetin ku organizoi e drejtoi luftën në vitet e para të pushtimit fashist të vendit.

Për vlerat e këtij libri foli më pas Hilmi Bani kryetar i lidhjes së shkrimtarëve të Vlorës dhe kryetar i shoqatës së viktimave të Mathauzemit. Ndër të tjera ai tha se Rrahman Parllaku është futur në hapësirat e legjendës.

Një ekspozite më konkrete rreth këtij libri bëri Albert Abazi sekretar i lidhjes së shkrimtarëve të Vlorës.

Kryeredaktori i gazetës veterani Halil Rama tha se ky libër është sponsorizuar nga MTKRS dhe jep të dhëna të shumta për ngjarjet e luftës dyte botërore.

Ky libër është shkruar nga një personazh që e ka jetuar këto ditë dhe ka qenë një figurë në luftë, por kontributi i tij pas clirimit u mohua duke u dënuar nga regjimi komunist. Ndër të tjera, Z.Rama vlerësoi përshkrimin në këtë libër me vërtetësi të ngjarjeve dhe datave historike të periudhës 28 nëntor 1941 deri në Prill 1943. Këto janë përjetime të vetë autorit, ish pjesmarrës aktiv në Luftën Antifashiste Nacional clirimtare, drejtues i njësiteve guerrile në qytetin e Vlorës deri komisar batalioni, brigade e Divizioni. “Qëllimi i këtij libri është nxjerja në dritë e veprimtarisë të familjeve bazë të Luftës Antifashiste Nacionalclirimtare në qytetin e Vlorës. Vlera e librit qëndron në faktin se ngjarjet janë të përshkruara me vërtetësi e origjinalitet, si përjetime të vetë autorit”, - tha zoti Halil Rama. Si pas tij. Risi të këtij libri janë evidenti i aktivitetit luftarak kundër pushtuesit nazifashist në qytetin dhe në qarkun e Vlo-

rës dhe veprimet luftarake të batalionit që vetë autori ka drejtuar. Po ashtu libri “Mirnjohje Vlorës” ka vlera historike për qytetin e Vlorës e më gjerë, gjatë vitevetë Luftës Antifashiste Nacionalclirimtare. Ky libër ka vlera njohëse dhe edukative për brezat, si dhe shërben si bazë për historiografinë shqiptare. Po ashtu ky libër është i pari i këtij lloji për historikun e qarkut të Vlorës. Ai përbën një kontribut real në pasqyrimin me vërtetësi të historikut të LANC në qytetin dhe qarkun e Vlorës, për harkun kohor: nëntor 1941 deri në prill 1943.

Libri në dorëshkrim ka marre vlerësime pozitive nga personalitete të shquara të letërsisë dhe historisë shqiptare. Në përfundim, kryeredaktori i gazetës “Veterani” vlerësoi librin e Z.Parllaku dhe tha se lufta nacionalclirimtare është një vlerë e madhe, por nuk duhet mbivlerësuar shumë se i ikën vlera dhe as nuk duhet nënvlerësuar se humbet vlerën. Studiuesi Kotini përmendi kontributin e shquar të gjeneral Parllakut në luftë dhe në njësitë guerri- rile të Vlorës. Në këtë takim promovues foli dhe Dervish Mejdani i cili vlerësoi luftën dhe heroizmin e autorit të librit në qytetin e Vlorës në kohën e Luftë së Dytë botërore.

Poeti Rushdi Bajrami tha se ne kemi përpara një hero të luftës dhe ai duke qenë oficer për një kohë të gjatë vlerësonte rolin e tij dhe të shumë oficerëve të tjerë madhorë që u likujduan padrejtësisht pas clirimit të vendit.

Mjeku shkrimtar dhe kryetar i shoqatës “Cakrani” Asqeri Llanaj në fjalën e tij tha se ai nuk e kishte lexuar librin, por qëndrimi i tij dhe vlerësimi i autorit të librit ishte dinjitoz dhe tepër konkrete në paraqitjen e ngjarjeve historike në qytetin e Vlorës.

Në këtë takim mori pjesë edhe Halim Ramohito i cili ka shkruar parafërsisht kështu: Nuk është rasti që ky libër i mrekullueshëm starton nga qyteti dhe qarku i Vlorës. Është një vënd i shenjtëruar në shekuj nga ku Rrahmani ka marrë me meritë pagëzimin luftëtar antifashist e revolucionar.

Libri ka 280 faqe dhe është i bashkshoqëruar me foto nga figura dhe heronjtë të asaj kohe që kanë ndihmuar.

PARLLAKU ZË VËND TË NDERUAR NË LETËRSINË DOKUMENTARE TË LANC

Është fat dhe nder për qytetin e Vlorës të ketë në bibliotekën e tij librin e Gjeneral-Lejtnant Rrahman Parllakut me titullin sinjifikativ “Mirënjohje familjeve vlonjate që më mbajtën si birin e tyre”. Biblioteka “Shefqet Musaraj”, së bashku me Lidhjen e Shkrimtarëve dhe Parkun Arkeologjik “Amantia” e organizuan me mjaft dëshirë e kënaqësi promovimin e këtij libri. E vecanta e këtij promovimi është se Historia e Luftës Antifashiste Nacionalclirimtare na jepet e gjallë dhe e shkruar nga një figurë e ndritur e kësaj lufte e epopeje të lavdishme, sic është Rrahman Parllaku. Ndër vlerat e kësaj epopeje të LANC është edhe mendimi i këtyre luftëtarëve të shquar që morën pjesë në luftën për jetë a vdekje. Ata ishin bij të thjeshtë të popullit tonë si liridashësi Rrahman Parllaku, që jo vetëm e përqafuan këtë luftë por u bënë edhe promotorë e drejtues të saj. Trimëria dhe guximi, mbi të gjitha shpirti liridashës i këtij antifashisti të shquar njihen nga mjaftë botime e shkrime të autorëve të tjerë, enkas për të. Por botimi i librit të tij me kujtime “Mirënjohje familjeve vlonjate që më mbajtën si birin e tyre” është një dëshmi e gjallë e kësaj lufte epope, shkruar nga vetë autori me një kulture e stilt të vecantë. Duke lexuar këtë libër, mbi të gjitha del e gjallë edhe Vlora jonë, si një nga

vatrat e mëdha të kësaj epopeje legjendare, ku autori ka qënë dëshmitar okular, pjesmarrës në shumë beteja në trevën e Labërisë, Vlorës heroike. Në të dalin në pah personazhe historikë, luftëtarë e dëshmorë të lirisë, që përshkruhen në detaje nëpër kronika të gjalla.

Duke lexuar këtë libër, njëkohësisht kujtojmë me mall e nostalgji baballarët tanë, të cilët ishin pjesmarrës në këto beteja.

Në mënyrë të vecantë ky libër jep tabllo të plotë të organizimit të kësaj lufte, si një sakrificë sublime e tërë popullit shqiptar kundër nazifashizmit.

Autori me një kujdes të vecantë, me një rregull e përpikmëri të atillë që e karakterizon në gjithë librin ka mundur të grumbullojë e të ndërthurë ngjarjet në të, si një material që buron nga gjithë ajo gurrë e thellë shpirtërore e tij.

Kujtimet e Z.Rahman Parllaku zënë një vënd të nderuar në letërsinë dokumentare të LANC, pasi ai i ka përshkruar ngjarjet e betejat e zhvilluara, pjesë e të cilave ka qënë dhe ai vetë, me origjinalitet të plotë. Ska si të mos mallëngjehesh kur i lexon faqet e këtij libri për ato sakrifica që ata kanë bërë e kontributin që kanë dhënë në luftën dhëmb për dhëmb me armikun, pa kursyer as jetën e tyre, edhe pse ishin fare të rinj.

Libri “Mirënjohje familjeve vlonjate që më mbajtën si birin e tyre” I autorit Rahman Parllakut, gjeneralit otnë të nderuar, është një kronikë e gjallë e epopesë së LANC. Ai fare qartë përcjell për brezat që vijnë mesazhe të medha të lirisë dhe atdhedashurisë. Me këtë rast Bibloteka Publike “Shefqet Musaraj” e qytetit të Vlorës, Lidhja e Shkrimtarëve e Artistëve dhe Drejtoria e Parkut Arkeologjik Kombëtar “Amantia” falenderojnë autorin e këtij botimi, natyrisht me vlerë, për këtë dhuratë që i bëri Kulturës Historike të Luftës së Dytë Botërore. Mendoj se ky libër do të qëndrojë me dinjitet në raftet e Biblotekës Shqiptare dhe do të përcjellë mesazhe të qarta për lexuesit e të gjitha grupmoshave.

DËSHMI E GJALLË, FAQE E HIPOTEKUAR E ASAJ LUFTE LAVDI MBULUAR

Të flasësh për Rahman Parllakun në Vlorë, respekton veten, se nderon Luftën e Madhe Antifashiste Nacionalclirimtare të popullit shqiptar, ngaqë dhe Heroi shpreh mirënjohje familjeve vlonjate që e mbajtën si birin e tyre.

Është detyrim moral, njerëzor, qytetar e atdhetar për cdo vlonjt, për cdo shkrimtar e artist që nderon luftën për liri, për cdo veteran e pasardhës veteran të qytetit të Vlorës, që të shprehë falenderimet e rrespektin më sipëror për një nga yjet e gjallë të lirisë, Rahman Parllakun. Është në nderin e biblotekës “Shefqet Musaraj” të qytetit dhe të Lidhjes së Shkrimtarëve dhe Artistëve të Vlorës që sot takohet e nderon një personalitet të vyer për Historinë e Shqipërisë. Rahman Parllaku vjen këtu si dëshmi e gjallë, si faqe e hipotekuar e kësaj lufte në qarkun e Vlorës, kur bijtë e nënave të mirrnin gjak në vetull si vetëtima, në emër të idealit të lartë të clirimit të Atdheut nga kthetrat e bishës nazi-fashiste.

Të gjithë e njohin Rahman Parllakun në Vlorë nga brezi i luftës. Dhe brezat pasardhës, deri më ditët që jetojmë, e respektojnë atë, se nderojnë Luftën Antifashiste Nacionalclirimtare e historinë e popullit shqiptar. E kështu nderojnë e respektojnë vetveten, sepse, në fund të fundit, jeta është rrespektim vlerash. Në vitet e stuhishme të Luftës për Liri, Rahman Parllaku qe një zgalem furtune, që sia thyen dot krahët e idealit tramundanat e pushtimit. Në vitet e pasclirimit i rriten përmasat e dinjitetit e si një shqiponjë sypatrembur, vitet e

pleqëisë nuk i njeh, i quan informale dhe i flak tutje me shpërfillje si të ishin një pelerinë e vjetëruar e betejave, fushimeve, përherë në lëvizje gjithmonë në veprim, vetëm në shërbim të mbrojtjes së Atdheut. Rahman Parllaku vjen si një krenari malesh që tallet me bubullimat e më duket sikur thotë: “Vetëm ty, Nënë Shqipëri të falem , vetëm për ty, Nënë Shqipëri s’ndalem vetëm te ti mbahem vetëm prej teje nënë shqipëri s’ndahem dhe për ty flamur kuq e zi betohem dhe para teje flamur kuqezi gjunjëzohem dhe me ty kuq e zi krenohem dhe për ty flamur kuq e ziflijohem.

Të flasësh për Rahman Parllakun jo vetëm për librin e tij për Vlorën heroike, duhet pasur parasysh aktiviteti i tij shumë i gjatë në shërbim të popullit e Atdheut, aktivitet që ai e ka filluar që në moshë të re, brumosur me ndjenja të fuqishme atdhetare nga ajo familje kuksiane që e lindi, e rriti dhe e pëgatiti për Atdhe, si parë e tij. Në Vlorë ai zëvendësoi në detyrë Arif Haskon, birin e shquar të Tërbacit e Labërisë, që ne do tia kujtojmë deri në përjetësim emrin e tij të paharruar. Pjesmarrës aktiv në lëvizjen dhe LANC, Rahman Parllaku e ka përjetuar me intesitet e përkushtim atë kohë heroike, si drejtues i njësitëve guerrile të Vlorës, ku u shqua si një organizator shumë serioz, trim, i guximshëm, përgjegjës shumë i kujdesshëm në drejtimin e aksioneve, të cilat bazoheshin në rregulla shumë të forta. Emri i tij regjistrohet tok me ata trima të tjerë, që me heroizmat e tyre e rreshtuan Shqipërinë tonë në krah të vëndeve fitimtare të luftës, në plan botëror, sepse zhvilluan një luftë të drejtë, jo pushtuese dhe u kthyen, nga aksionet, betejat e nga malet me lirinë e shkruar në ballë, të bukura si liria, të qshur si ajo. Patjetër që Gjenerali na i sjell të pashlyeshme vetë kujtimet e tij për veprimtarinë e njësiteve guerrile të qytetit, ndaj unë do të theksoj dy cilësi të tij. Së pari, vlerën e vërtetë për mbrojtjen e Atdheut, reflektuar në arsimin më të lartë ushtarak dhe vetitë e larta komanduese e drejtuese. Duke shfletuar koleksionin e revistës “Mbrojtja” për efekt të një studimi, tek nr.1/1996,fq.18 lexoj se “Për përgjithësimin e përvojës së Luftës sonë të madhe antifashiste dhe hedhjen e bazave të artit të vërtetë ushtarak, në qëndër, u krijua një grup pune studimor, me bërthamë general-majorët: Spiro Shalsi, Thoma Xhixho e Ernest Jakova, general-leitnant Vaskë Gjino, Toi Nace, Muhamet Prodani, Rahman Parllaku, Arif Hasko, kundëradmirali Abdi Mati dhe general-majorët Mendu Backa e Abaz Fejzo. Kur rritej bërthama grupi plotësohej me 11-13 kolonelë, midis të cilëve është dhe emri i ish presidentit të Shqipërisë, Alfred Moisiu. Të gjithë emrat e tyre janë të shkruar, por se quaj të nevojshme t’i përmend, bile shtohen dhe komandantët e korpuseve etj. E quaj të tepërt komentim për të evidentuar vlerat e general-lejtnant Rahman Parllakut dhe për faktin e njohur se si arriti deri në detyrën e zv.shefit të Shtabit të Përgjithshëm të Ushtrisë. Së dyti dua të vlerësoj respektin e urtë deri në përgjegjësi morale që ka patur Rahmani për general Spiro Moisiun, figurë qëndrore e Ushtrisë Nacional Clirimtare. Po në revistën “Mbrojtja” nr.11/1994, fq. 9-11, gjej shkrimin ku Rr.Parllaku me vërtetësi e admirim thur portretin e Komandantit të Shtabit të Përgjithshëm të Ushtrisë Nacionalclirimtare, gjeneralit të parë të asaj ushtrie që i pruri lirinë Shqipërisë. Trimi rrespekton trimin, komandantin e guximshëm, që gëzonte besim e dashuri në ushtri e në popull, e adhuron. Dhe tërheq vëmendjen: “Historiografia jonë...i është shumë borxhli veprës së Spiro Moisiut. Si një mrekulli e vecantë stoike, si një koleksion i papërshkrueshëm xhevahiresh të cmuara me vlerë të pallogaritshme na ngjan shpirti i njeriut të mirë dhe gjeneralit të pathyer Rahman Parllaku. Faleminderit, o ëndër lufte, mirënjohje, o realitet i lirë! Rrofsh sa shqiponjat!

Albert Abazi

PROMOVOHET NË PRISHTINË LIBRI I GJEN. RRAHMAN PARLLAKUT “KOSOVA E LIRË, ËNDRRA E JETËS SIME”

Me datë 14 tetor 2011 në mesditë në sallën kryesore të konferencave të Bibliotekës Kombetare Universitare të Prishtinës u bë promovimi i librit të Gjen. Rrahman Parllakut “Kosova e lirë, ëndrra e jetës sime.”

Qindra veteranë të Luftës Antifashiste të Kosovës dhe të Shqipërisë, luftëtarë të UÇK, studentë kosovarë dhe të ftuar nga Shqipëria kishin mbushur sallën e kësaj biblioteke që është një vepër monumentale dhe vepër arti e Kosovës. Në këtë veprimtari promovuese merrte pjesë gjithashtu edhe ambasadori i Shqipërisë në Republikën e Kosovës Z. Islam Lauka.

Gjen. Rrahman Parllaku ndonëse në moshën 92 vjeçare vjen para lexuesve me librin e tij të dytë publicistik. Pas suksesit të librit të parë “Mirënjohje familjeve vlonjatë që më mbajtën si birin e tyre” Gjen. Rrahman Parllaku kjo figurë emblematike e Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, Hero i Popullit, merr përsipër dhe shkruan me sukses librin e tij të dytë për Kosovën. Ky luftëtar i dy luftërave të Kosovës e ndjen si obligim që të shkruajë për luftën e Divizionit të V në Kosovë si dhe për luftën e UÇK e përpjekjet e faktorit shqiptar për ta mbështetur këtë luftë të drejtë.

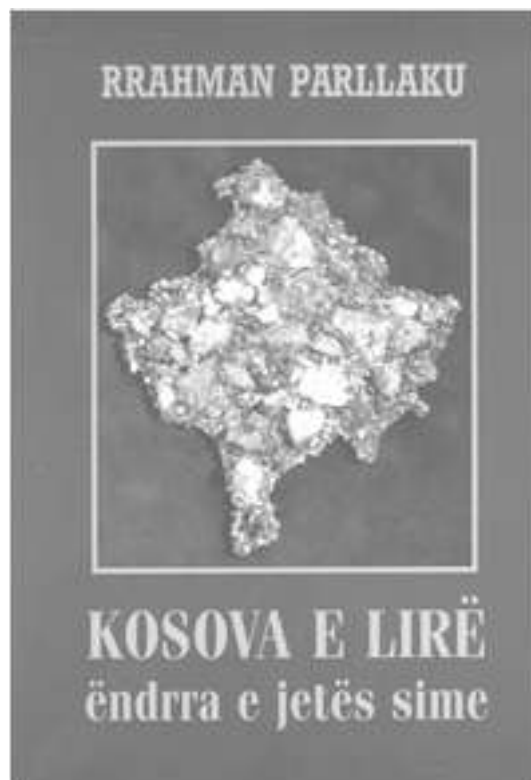
Promovimin e hapi Vahide Hoxha, kryetare e Shoqatës së veteranëve të LANÇL të Kosovës. Në fjalën e saj të hapjes zonja Vahide Hoxha ndër të tjera tha: “Libri i gjeneral-lejtnant Rrahman Parllakut përmban plot dokumente që dëshmojnë për ngjarje të rëndësishme të periudhës 1944-1945, kryesisht për heroizmin e forcave të Brig. 3 e 5-të në Kosovë e ish Jugosllavi.

Edhe tani, pas 65 vjetësh Gjen. Rrahman Parllaku ka një kujtesë të freskët dhe shkruan për të vërtetat e atyre viteve të stuhishme.

I uroj gjeneralit jetë të gjatë dhe libra të tjerë me kujtime për luftën.

Ndërsa Prof. Dr. Jusuf Bajraktari, drejtor i Institutit të Historisë në Prishtinë që ka shkruar edhe parathënien e këtij libri në referatin e tij kryesor thekson se Z. Rrahman Parllaku është një emër i veçantë dhe personalitet që të krijon afërsinë dhe ndjenjën e respektit për figurën e tij si dhe për ngjarjet, fenomenet dhe personazhet që i zë në gojë gjatë bisedave spontane.

Rrahman Parllaku, duke qenë njëra nga figurat më të shquara të Lëvizjes Antifashiste Nacionalçlirimtare në Shqipëri, i cili, përkundër moshës, ka një kujtesë e kondicion të lakmueshëm dhe zë një vend të veçantë në kujtesën tonë historike. Kujtimet e tij për Luftën Antifashiste Nacionalçlirimtare janë një kontribut i çmuar.

Mori pjesë në luftën për çlirimin Kosovës nga fashistët si komandat i Divizionit V Sulmues. Në këto kujtime, autori paraqet të dhëna me interes të posaçëm për kontributin e dëshmuar dhe përpjekjet e të gjitha forcave shqiptare që luftuan kundër pushtuesve në kuadër të Aleancës Antifashiste. Në pjesën e kujtimeve gjatë luftës në Kosovë, Gjeneral Parllaku do të sjellë kujtimet e tij nga takimi me vëllezërit Hasan e Gani Kryeziu, në fshatin Devë të Gjakovës. Ai përpiket t'i sjellë shprehjet e këtyre bisedave ashtu si i ka ruajtur në kujtesën e vet për plot 62 vjet.

Rahman Parllaku na jep kujtimet në mënyrën origjinale, duke u ndalur në momente më të rëndësishme dhe duke i interpretuar me mjeshtri të rrallë përjetimet e tij gjatë luftës në Kosovë si: Lufta e Junikut, qëndrimi në Mitrovicë, takimi me Miladin Popoviçin dhe oficerët rusë. Ai njëherazi ruan me besnikëri frymën, idetë, porositë origjinale dhe prezantimin e rrethanave të kohës, ndër më delikatët gjatë luftës.

Në kapitullin e dytë z. Parllaku ndalet në krijimin e Divizionit të V-të si dhe sukseset e këtij divizioni drejt marshimit të përgjithshëm në Mitrovicë, Rashkë, Pazar i Ri si dhe gatishmërinë për të zhvilluar mësymjen në drejtimin Sjenice-Priepole. Duhet cekur se autori vlerëson lart forcat e Divizionit të V-të, të cilat ai i komandonte, si përfaqësues të denjë të Ushtrisë Nacionalçlirimtare, qëndrimin e tyre shembullor me popullin vendas, veçanërisht në terrenin e banuar me serbë e malazez.

Autori, siç është e kuptueshme, vihet në mbrojtje të të vërtetave historike, për veprimet luftarake të forcave që ai i udhëhiqte në Kosovë, si për luftimet e brigadave të 3-të e të 5-të për çlirimin e Rrafshit të Dukagjinit, (Prizrenit, Gjakovës e Pejës me rrethinat e tyre), si dhe u kundërvihet të pavërtetave që janë shkruar për veprimet e Divizionit të 5-të e të 6-të pas kthimit në Kosovë, në mes të marsit 1945, me përfundimin e luftimeve në Sanxhak, Mal të Zi dhe Bosnjë.

Në pjesën e publicistikës na jep mënyrën origjinale të të menduarit prej një patrioti të kulluar, duke u ndalur në momentet më të rëndësishme të shqiptarëve të Kosovës, të Maqedonisë si dhe të Luginës së Preshevës. Për Gjeneralin Parllaku preokupimi kryesor është përpjekja për të shpjeguar rrethanat e shtypjes, të dhunës e të gjenocidit të egër ndaj vëllezërve shqiptarë që jetonin në viset e tyre në ish-Federatën Jugosllave.

Në përfundim mund të konstatojmë se ky libër përbën një dëshmi për personalitetin e Gjeneral Lejtënant Rahman Parllaku dhe brezat e tij.

Vehap Shita, Sekretar i Shoqatës të Veteranëve të LANÇI të Kosovës, shkrimtar në fjalën

e tij tha se Libri më i ri i Gjeneral Lejtnant Rrahman Parllakut “KOSOVA E LIRË, ëndrra e jetës sime” është shkruar me njohuri prej ushtaraku e me plot emocione e dashuri të sinqertë prej një patrioti të preokupuar me fatin e vendit e të popullit të tij me “ëndrrën e jetës” së tij që Kosovën njëherë ta shohë të lirë e të bashkuar me trungun vet , nënën Shqipëri. Këtë, jo vetëm që e ëndërronte autori, por për këtë edhe luftoi me tërë qenien e tij si drejtues partisan, si gjeneral e strateg në momentet kur vendi dhe populli i tij duhej të pozicionohej drejt që, në ato momente vendimtare të Luftës së Dytë Botërore, të mos gjendej në anën e humbësve, siç ka ndodhur shpesh gjatë historisë.

Gjeneral Parllakun, në librin e tij e shohim duke vrapuar në Kosovë nga fronti në front, në rrethin e Gjakovës, në Junik e Deçan, në Pejë e Mitrovicë, në takime e konsulta ushtarake me komandantët e njësive të UNÇ të Kosovës e të Shqipërisë. E shohim Gjeneralin e njësitë e ushtrisë së tij në mesin e shqiptarëve të Kosovës, në shtëpitë e tyre të pritur “me bukë e kripë e zemër”, e shohim në mesin e ushtarëve të rinj të Kosovës që iu bashkuan njësive të UNÇ të Shqipërisë dhe, së bashku, vazhduan luftën deri në përfundimin e saj.

Prof.Dr.Myslim Islami kryetar i Shoqatës Atdhetare-Kulturore “Lidhja e Prizrenit”, me qendër në Tiranë, në fjalën etij ndër të tjera tha:

“Në artikujt e shumtë që përmbledh ky botim dalin shumë fakte e shqetësime nëpër kohë të autorit, dhe po e them me fjalët e mia, se të to gjen refleksione e konkluzione të sakta ndaj arrivistëve, karieristëve e aventurierëve, që s’kanë patur guxim e forcë që të shkëputeshin nga mentaliteti i vjetër, nga enverizmi, kulti i gjatë dhe do t’i gjejë si ajo lëvizhja, që shkëputet nga trangu i lisit e një ditë bie në tokë si një kalbësirë.

Rrahman Parllaku gëzonte simpati dhe ishte i popullarizuar në qytetin e Vlorës, sepse në demonstrata mbante flamurin.

Në aksione, ishte në ballë, si organizator e plot iniciativa të guximshme; u bë talent me lëvizjet, me maskimet dhe me qëndresën kur binte përballë patrullave.

Labëria ka treguar trimëri dhe bijtë e saj nuk hapin kollaj rrugë, por Rrahmani, me virtytet e veta i bëri që ta çmonin e ta dëgjonin.

Në arkiva ka shumë dokumenta që e lartësojnë veprën e guximin e tij.

U zgjodh nga kuadrot e Luftës komandant i Divizionit të V-të në Nëntor 1944, që do të kalonte në Kosovë, në Sanxhak.

U fut midis drejtuesve madhorë të Ushtrisë ku ju besuan detyra e reparte tepër të rëndësishme si deri në Zv.shef i Shtabit të Përgjithshëm të Ushtrisë Shqiptare. Mbas studimeve në Akademinë e Lartë të Ushtrisë në ish Bashkimin Sovjetik, duke vlerësuar aftësitë dhe talentin e tij merr gradën e lartë gjeneral-lejtnant, midis 506 gjeneralëve të parë.

Në jetën e veprën e vet gjeneral Rrahman Parllaku s’ka patur zikzake, por kur vendi po izolohej, po zbriste poshtë e më poshtë, megjithëse kishte një ushtri të madhe e tepër të armatosur, sepse despoti shpalli se ish në gjendje që të thyente e të shpartallonte të dy superfuqitë e koalicionet e tyre, Rrahmani do të guxonte t’i përshtatej realitetit objektiv.

Gjeneral-lejtnant Rrahman Parllaku u dënua me 25 vjet dhe vuajti 17 vjet në burgjet e diktaturës nga 16 Dhjetor 1974 deri më 1991.

U burgos e dënua për motive të qarta politike bashkë me ish Ministrin e Mbrojtjes Beqir Balluku, ish shefin e Shtabit të përgjithshëm Petrit Dume e gjeneral Hito Çakon që u pushkatuan pas një hetuesie intensive e një procesi farsë, me akuzën si puçistë.

Me këtë akuzë absurde u dënua 25 vjet burg edhe gjeneral Rrahman Parllaku. Për 17 vjet në burg qëndroi si një cop shkëmb dhe trimfoi mbi despottizmin. U lirua kur u përmbys

diktatura.

Heroit të Popullit Rrahman Parllaku, sot në moshën 92 vjeç i urojmë të rrojë mbi një shekull. Ai drejton me përkushtim Organizatën e Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare të Popullit Shqiptar, që nga koha kur vdiq Dr.Ymer Dishnica.

Ai ishte dhe mbetet një nga drejtuesit më me horizont të LANÇI.

E vërteta mbrohet. Personalitete si Rrahman Parllaku, sot e në të ardhmen do të mbeten emri i skalitur në historinë e kombit e në vetëdijen e gjeneratave.

Ndërsa ish ushtaraku Sakip Cami, poet dhe publicist theksoi senëpërmjet fakteve dhe dokumentave, artikujve, letrave, komenteve, takimeve dhe vizitave, gjeneral Rrahman Parllaku tregon se Kosova ka qenë dhe mbetet pjesa më vitale e trupit të shqiptarëve. Atë që nuk arritëm ta mbanim dhe ta bashkonim më 1945 , tani e fituam dhe nuk e lëshojmë më, aq më tepër kur miqtë ndërkombëtarë si SHBA dhe të Europës na ndihmojnë dhe i kemi përkrah. Faktori vendimtar kanë qenë dhe janë shqiptarët, të cilët për hir të së vërtetës po punojnë mirë dhe që duhet të punojnë akoma më mirë, më të bashkuar dhe më me mençuri.

Libri i Gjeneral Rrahman Parllakut është një memorie historike për të kaluarën, është një thirrje për të tashmen, për të mos lëshuar asnjë pëllëmbë territor, për të gëzuar fitoren e lirisë, por edhe për të administruar me kujdes fitoren dhe për të mos u dehur nga arritjet.

Autori jep me emra se kush kanë qenë drejtuesit e formacioneve partizane, si u zhvillua lufta, të rënët dhe të plagosurit. Pra është një dokument shtesë në historinë e lavdishme të shqiptarëve.

Pas daljes nga burgu komunist, ndonëse i lodhur dhe i dërmuar nga vitet e gjata të errësirës Gjeneral Parllaku nuk pushoi së punuari për Shqipërinë dhe Kosovën. Ai u vu në krye të Organizatës së Veteranëve të Luftës Nacional çlirimtare, botoi me dhjetra deklarata për shtyp, artikuj dhe material në gazetat "Veterani", "Rilindja Demokratike" "Standard" "Sot" etj në mbrojtje të devizës së shqiptarëve dhe të bashkimit të tyre.

Jo rastësisht ai përveç se kryetari OBVL është edhe një nga 9 anëtarët e Këshillit Kordinues të organizatave jo qeveritare në ndihmë të Kosovës. Kudo ku përurohet një lapidar, ku shkruhet dhe follet për një hero apo dëshmor të UÇK, ku diskutohen fatet e shqiptarëve është general Rrahman Parllaku. Në këtë libër publicistik nuk duhet të presim klas të lartë të stilit publicistik, megjithse edhe ky nuk mungon, por ky libër është protestë, është këngë lirie dhe këngë gjaku, është memorie historike, është dëshmi që duhet ta dijë dhe ta ketë çdo shqiptar i Shqipërisë dhe i Kosovës.

Gjeneral Rrahman Parllaku si një epilog testament e mbyll kopertinën e këtij libri me shënimin : " Arrita realizimin e një prej ëndrrave të mia të kahershme, pavarësinë e Kosovës. Kisha luftuar për çlirimin e saj. Kisha marrë edhe plagë në trup, por atëhere nuk u fitua liria. Po e shoh sot atë (Kosovën) të lirë, të pavarur, tek kapërcen vështirësitë dhe pengesat dhe ecën e sigurtë drejt konsolidimit të pavarësisë, drejt zhvillimit dhe përparimit të saj. Kërkesë tjetër dhe aspiratë e shqiptarëve ka qenë dhe mbetet bashkimi ynë kombëtar. Jam i bindur se edhe kjo ëndërr e imja do të bëhet realitet. Unë jam i moshuar dhe mund të mos ja mbërrij kësaj dite, por jam i sigurtë se vijat kufitare të hedhura në harta, nuk mund të mbajnë përjetësisht të ndarë popullin e një gjuhe dhe gjaku që aspiro bashkimin. Uroj që kjo të ndodhë sa më parë !

Të gjithë bashkohemi me urimin tuaj. Të urojmë edhe ty gjeneral jetë të gjatë dhe suksese në misionin tuaj fisnik.

Në promovim folën gjithashtu Muharrem Xhemajli, Kryetar i Shoqatës të veteranëve të UÇK i cili foli me zemër dhe tha se luftën e luftëtarëve të UÇK nuk do të ishte realizuar as ëndrra e gjeneral Parllakut dhe e të gjithë shqiptarëve.

Fasli Veliu, Kryetar i Shoqatës së Veteranëve të UÇK të shqiptarëve të Maqedonisë, pasi bëri një ftesë që ky libër të promovohet edhe në Shkup, në kryeqytetin e shqiptarizmit, tha se ka edhe një luftë për të cilën duhet të shkruhet më shumë, ajo e Ushtrisë Çlirimtare të Maqedonisë, që bëri të mundur mbrojtjen e të drejtave të shqiptarëve.

Në fund përshëndeti edhe Z. Rrahman Parllaku, i cili pasi falenderoi pjesëmarrësit e pranishëm në këtë tubim për promovimin e librit të tij, theksoi se në këtë ndërmarrje të vështirë e ka mbështetur e bija, Tatjana Parllaku që është edhe redaktorja e librit, Gjeneral Kudusi Lama, komandant i Divizionit të Kukësit në vitin 1999, gjatë konfliktit në Kosovë, gazetari Halil Rama si dhe gazetari dhe shkrimtari Çobo Skënderi, të cilët i falenderoj shumë. Duke ju përgjigjur vërejtjeve të Prof. J.Bajraktarit se do të ishte mirë që në këtë libër të trajtoheshin në veçanti edhe disa figura dhe emra të veçantë, Gjen. Parllaku tha se mosha e thyer ndoshta më pengon ti trajtoj gjërat edhe me emra dhe që të mos bëj gabime dhe trajtime të gabuara mendova të shmanga personat e veçantë dhe të merrem me pjesën e madhe të luftëtarve, të të vrarëve dhe të plagosurve, të atyre që në fakt e bënë luftën dhe që meritojnë edhe respektin më të madh.

KOLONEL SKËNDER MALINDI

RRËFEN KALVARIN E "SHTIGJEVE TË JETËS"

Qindra veteranë të LANÇI, historianë, personalitete të jetës akademike e letrare të vendit morën pjesë në promovimin e librit "Shtigjeve të jetës", të shkruar me mjeshtri të rrallë e realizëm nga koloneli në pension Skënder Malindi. Në këtë veprimtari promovuese mbresëlënëse që u zhvillua më 9 qershor në Qendrën Kulturore të Ushtrisë në Tiranë, u evidentuan vlerat historike që mbart ky libër, dhe në veçanti kontributi që jep Skënder Malindi në historiografinë shqiptare.

Në fjalën e hapjes, kryetari i OBVL-së Rrahman Parllaku u shpreh për karakterin objektiv në përshkrimin e ngjarjeve të jetuara nga autori, që prej fëmijërisë së hershme, pranë familjes, përjetimet nga rinia dhe shkollimi i tij, si edhe përfshirja e tij vrrullshëm, në Luftën Antifashiste Nacionalçlirimtare.

Një vështrim më të gjerë rreth vlerave ideoartistike dhe historike të këtij libei bëri redaktori i tij, Zylyftar Hoxha. Pasi vlerësoi kronikat dhe anali-

zat korrekte për ngjarje të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, redaktori Hoxha u ndal tek goditja fatale që ëish udhëheqja komuniste I dha ushtrisë shqiptare në vitet '70. "Ishin vitet 1974-75 kur ushtria shqiptare u baltos dhe krerët e saj u pushkatuan, u burgosën, u syrgjynosën apo edhe u injoruan në formën më të keqe, pa patur asnjë faj.

Këtu hapet një sipar tjetër i dramës së Skënder Malindit, fillon një kapitull tjetër i historisë së jetës së tij, një histori më e dhimbshme se ajo e para, së cilës i dihej armiku, por kësaj të dytës, absurdit, nuk i dihej armiku, se "armik" ishte vetë ti që kishe derdhur gjak me okë.

Ai duroi me stoicizëm burgosjen e djalit, Ilirit; duroi internimin nga pallatet e Bllokut në periferi të Tiranës, ku hafijet e kishin më të lehtë për taurvejuar e për të trilluar histori të paqena, për ta provokuar dhe burgosur; duroi braktisjen totale të miqve dhe të shokëve; duroi si një spartan i lashtë gjithçka të keqe që të bënte ai regjim për të të ulur hundën dhe për të gjunjësuar.

E bëri këtë se kishte marr forcë e zjarr nga lufta, se ai që dinte të bënte betejën e Tendës së Qypit, të Paraspuarit, të Kuqarit dhe më pas të Vidohovës, dinte të bënte edhe tjetrën: të heshtëte e të priste me durim ditët e reja të demokracisë, pas të cilave ai shpalosi edhe një herë veten me të gjithë madhështinë e tij, duke u përmbajtur, duke vënë në dukje vlerat e luftës dhe të gjakut të dëshmorëve, duke dhënë një kontribut modest në konferenca të ndryshme ndërkombëtare në njohjen e sakrificave të popullit tonë ndaj rrebeshëve të shumtë

historike”, -tha ndër të tjera Z.Zylyftar Hoxha.

Libri “Shtigjeve të jetës” që lartëson figurën e Skënder Malindit, si intelektual ushtarak i talentuar u vlerësua nga pjesëmarrësit në këtë promovim.

“Në këtë libër ka ngjarje e ndodhi, ka argument të shumta, por ka dhe episode letrare, të cilat të bëjnë që të mos shkëputesh dot nga leximi. Ai na sjell në mendje Malindin, Skraparin me virtytet e pazëvendësueshme të kësaj zone. Na sjell në kujtesë Luftën Nacionalçlirimtare, shokët dhe miqtë që dhanë jetën për atdheun..”, u shpreh ndër të tjera Selim Kelleçi. Më tej ai vlerësoi mënyrën e të rrëfyerit të kolonel Skënder Malindit, për ngjarje që lidhen me krijimin, fuqizimin e konsolidimin e ushtrisë shqiptare, por dhe me pasojat e pallogaritshme që i solli asaj goditja e pamëshirshme dhe pa asnjë bazë e kupolës drejtuese të sistemit monist.

Ndërsa ish ushtaraku Mehmet Dume, ndër të tjera u shpreh se ky libër i kolonel Skënder Malindit mbart informacion të bollshëm për ngjarje të rëndësishme historike të Luftës Nacionalçlirimtare e të Ushtrisë Shqiptare. Sipas tij, libri “Shtigjeve të jetës” është një thesar i madh, me personazhe shqiptare e botërore, ushtarake e civile.

Në sallën e mbushur plot me miq dhe të afërm të autorit lanë mbresa gjatë referimeve të tyre, kritiku letrar Mexhit Prençi si dhe Z.Illir Kadia-këshilltar i kryeministrit Sali Berisha.

Autori i librit, kolonel në pension Skënder Malindi, në përfundim të këtij aktiviteti promovues falenderoi pjesëmarrësit dhe veçanërisht folësit për vlerësimet që i bënë librit “Shtigjeve të jetës”. Ai shpërnadua falas mbi 80 kopje të këtij libri dhe në fund shtroi një koktejl të pasur për pjesëmarrësit.

Isuf IMERAJ

KONTRIBUT I ÇMUAR PËR HISTORIOGRAFINË SHQIPTARE

Nga Rrahman Parllaku

Libri i Skënder Malindit "Shtigjeve të jetës" jep një kontribut të çmuar, për historiografinë shqiptare, që është tepër e politizuar, e po shkruhet me shumë të pavërteta, pasi në librin e Skënderit, jepen fakte të jetuara e të dokumentuara, qoftë edhe vetëm për qarkun e Beratit, me kontribut të veçantë në luftën për çlirim.

Skënderi mbajti gradën e kolonelit, megjithëse, për gati 20 vjet, shërbeu në funksione, që i takonin gradës gjeneral.

Ky titull nuk ju dha, pasi siç deklaroi vetë diktatori Hoxha, "Ai ishte një kolonel me biografi të dyshimtë".

Skënderi me një jetë, tepër aktive lufte, dhe drejtimi të ushtrisë shqiptare, paraqitet për lexuesin, si vëzhgues e vlerësues i kujdesshëm, i të gjitha ngjarjeve të jetuara, dhe episodeve të veçanta deri në detaje, të cilat janë përjetuar e vlerësuar në periudha të caktuara kohore, me vërtetësi e thjeshtësi origjinale.

Në vepër, jepen edhe vlerësimet e autorit, për zhvillimin e shumë ngjarjeve politike ndërkombëtare, pas Luftës së Parë Botërore, për zhvillimin e ngjarjeve në prag të Luftës së Dytë Botërore, për zhvillimin e luftimeve në fronte të ndryshme të kësaj lufte, si edhe për përfundimin e saj.

Në kujtimet e Skënderit, gjejmë mjaft fakte historike, të shkallës kombëtare e ndërkombëtare, si pjesëmarrja e popullit tonë në luftën

nacionalçlirimtare dhe kontributi ynë, në kuadër të Aleancës Antifashiste të popujve, në fitoren kundër nazifashizmit.

Pa tjetër, në librin e tij, nuk mund të mos zinte vend, egërsia e diktaturës, që persekutoi, burgosi e pushkatoi, kuadrot e larta ushtarake, që e kishin krijuar ushtrinë shqiptare, e kishin komanduar në luftë, dhe po e përgatisnin e drejtonin atë prej 20 vjetësh, për mbrojtjen e vendit.

Skënderi shkruan, jo vetëm për persekutimin e tij, e të familjes së tij, por edhe për dhimbjen e ndjerë, për bashkëluftëtarët, bashkëpunëtorët, shokët e miqtë e tij.

Fuqishëm shprehet në libër, edhe gëzimi, që përjetoi Skënderi me përmbyshjen e diktaturës komuniste, aktiviteti i tij, në mbështetje të ndryshimeve demokratike, ndihma që ju dha, këtyre ndryshimeve, si pjesëtar e drejtues, i organizatave patriotike të Invalidëve, të Oficerëve në Pension e të Liruar dhe të Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës Nacionalçlirimtare.

Skënderi, si edhe unë, patëm fatin ta shikojmë Kosovën, të lirë e të pavarur dhe ndihemi krenarë, që me gjithë moshën e thyer, kemi dhënë kontributin tonë modest si drejtues të Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës Nacionalçlirimtare, në luftën për çlirimin e Kosovës.

Marrëdhëniet e vlerësimet e mia për Skënderin, si bashkëluftëtar, si koleg e bashkëpu-

nëtor, për më shumë se 30 vjet, i gjeni në libër, në përshëndetjen, me rastit e 90-vjetorit të ditëlindjes së tij.

Përfitoj nga rasti t'i shpreh edhe një herë Skënderit, urimet e mia, për shëndet të plotë, kthjelltësi mendimi, siç e gjejmë në këtë libër, dhe lumturi në familje.

Nga Zylyftar HOXHA

Skënderi nuk mund të ishte ndryshe, se nuk mund të ishte ndryshe një djalosh i përzhitur nga tymi i barutit qysh kërthi dhe i plagosur disa herë në disa beteja partizane, si komandant i çetës së Çepanit dhe më pas i batalionit të rinisë partizane "Margarita Tutulani", siç mund të ishte një oficer napoleonian i shkollave perëndimore, si ajo e Torinos në Itali, i kampeve të përqëndrimit fashist në Greqi, i betejave partizane, që i ra rasti të tregonte edhe një herë aftësitë e rralla në krijimin dhe drejtimin e ushtrisë shqiptare në vitet e para pas Luftës, që të ngjitej në majat e saj dhe të bënte emër të madh e të shquar, por një ditë, pa pritur e gjeti veten në humnerat e një honi shekspirian, të zhveshur, të shkatërruar, të përndjekur, të përbaltur, por të paepur.

Ishin vitet 1974-75 kur ushtria shqiptare u baltos dhe krerët e saj u pushkatuan, u burgosën, u syrgjynosën apo edhe u injoruan në formën më të keqe, pa patur asnjë faj.

Këtu hapet një sipar tjetër i dramës së Skënder Malindit, fillon një kapitull tjetër i historisë së jetës së tij, një histori më e dhimbshme se ajo e para, së cilës i dihej armiku, por kësaj të dytës, absurdit, nuk i dihej armiku, se "armik" ishte vetë ti që kishe derdhur gjak me okë.

Ai duroi me stoicizëm burgosjen e djalit, Ilirit; duroi internimin nga pallatet e Bllokut në periferi të Tiranës, ku hafijet e kishin më të lehtë për taurvejuar e për të trilluar histori të paqena, për ta provokuar dhe burgosur; duroi braktisjen totale të miqve dhe të shokëve; duroi si një spartan i lashtë gjithçka të keqe që të bënte ai regjim për të të ulur hundën dhe për të gjunjëzuar.

E bëri këtë se kishte marr forcë e zjarr nga lufta, se ai që dinte të bënte betejën e Tendës së Qypit, të Paraspuarit, të Kuqarit dhe më pas të Vidohovës, dinte të bënte edhe tjetrën: të heshtëte e të priste me durim ditët e reja të demokracisë, pas të cilave ai shpalosi edhe një herë veten me të gjithë madhështinë e tij, duke u përmbajtur, duke vënë në dukje vlerat e luftës dhe të gjakut të dëshmorëve, duke dhënë një kontribut modest në konferenca të ndryshme ndërkombëtare në njohjen e sakrificave të popullit tonë ndaj rrebesheve të shumtë historike.

Skënderi i sotëm, 94-vjeçar, është po ai Skënder i dikurshëm, që si Nususit mitologjik, këmishën mund t'ia heqësh nga trupi vetëm me copa mishi. Është pikërisht kjo vlerë e tij, që të vetmen herë në jetë e ka bërë atë të lotojë, kur Komiteti i Veteranëve të Luftës së Skraparit, një strukturë e kundërt dhe oponente me atë ku aderonte Skënderi, Organizatën e Bashkuar të Veteranëve të Luftës, propozoi dhe i dha titullin "Qytetar Nderi" i Çorovodës, një shembull unikal që politika jonë nuk e ka bërë as edhe me një rast të vetëm.

Një fjalë e urtë popullore thotë: "Trimi nuk i tregon plagët".

Megjithëse libri është gati 400 faqe, përsëri Skënderi është treguar i kursyer dhe jashtë tij janë lënë edhe shumë ngjarje të mëdha e me peshë, ku protagonist është vetë autori për të ruajtur modestinë. Aq e vërtetë është kjo sa disa ia kam nxjerrë unë, si i thonë fjalës, me grep gjatë përpunimit dhe sistemimit të librit. Psh, ai s'ka dashur të jepej episodi me Xheva-hir Spahiun, "Xhevahir Spahiu, "ilegal" në shtëpinë time" për t'iu mbajtur fjalës, pasi me

Xhevon kishin bërë një pakt për të mos e treguar kurrë këtë ngjarje. Por kur unë i thashë se kjo ngjarje tani është bërë publike edhe nga të tjerë, ai me zor pranoi. Po kështu ka ndodhur edhe për ngjarje të tjera, si fjala vjen një material brilant për studentët ushtarakë shqiptarë të arrestuar në Romë në ditët e pushtimit fashist, pasi ata kanë kundërshtuar me forcë pushtimin e Shqipërisë, të cilin unë e kam siguruar nga ai pas botimit të librit. Askush nuk ka folur për këtë ngjarje dhe për foton e 16 djemve shqiptarë si Skënder Çaçi, Riza Nazimi, Hamit Keçi, Qazim Kapisyzi, Spiro Shalësi, Hasn Farci, Xhavit Topçiu, Mehmet Bushi, Riza Kaca, Xhemal Punavia, Hajrulla Ishmi, Rexhë Zeqiri, Arif Peza, Ali Tafaj dhe Enver Lufi që u dërguan në kampin famkeq të Ventontenes, ndërsa Shahin Toçi u vra mizorisht në Romë. Dhe çudia është se shtypi shqiptar, i marrosur dhe i qorrur pas politikës së ditës nuk di të zgjedhë e veçojë një thesar të tillë historik që sjell ndërmend Skënderi.

Megjithëse në dukje libri i Skënderit i ngjan një memoje personale, një libri familjar, ai është një libër që historiografia shqiptare dhe historianët duhet ta shfrytëzojnë, pasi ka të dhëna, fakte dhe ngjarje që nuk i gjen në asnjë vend tjetër. Megjithëse kam lexuar shumë dhe jam marrë konkretisht me Luftën Italo-Greke, por askund më mirë se te Skënderi nuk kam gjetur përshkrimin e fatit të ushtarëve shqiptarë të dy batalioneve që dezertuan në ushtrinë italiane dhe që grekërit i dërguan në kampet e përqëndrimit në thellësi të tokës greke dhe në ishuj. Ai përshkruan me detaje, me emra konkretë fatkeqtë shqiptarë që kishin rënë në duart e grekëve, deri sa erdhi gjermani në Greqi dhe ata u riatdhesuan.

Një tjetër ngjarje ku Skënderi ka qenë protagonist kryesor, ka qenë edhe ajo e amerikaneve që aksidentalisht erdhën gjatë luftës në Shqipëri dhe që u shpëtuan prej partizanëve. Por sot kjo ngjarje ka ndërruar autor, është vjedhur dhe keqpërdoret nga element që nuk kanë fare lidhje me të.

Të tjera fakte që e bëjnë librin me vlera kombëtare dhe që të detyrojnë të marrësh lapsin në dorë e të mbash shënime, janë edhe analizat që Skënder Malindi i bën Luftës së Dytë Botërore, kontributit shqiptar në të, por edhe goditjes që iu bë në vitet 70 ushtrisë shqiptare. Ai në këto analiza prët thellë, ka një këndvështrim krejt të tijin, të jetuar, të njohur nga terreni, original, të vërtetë dhe të sinqertë.

Unë nuk mund ta mbyll fjalën time edhe për një vlerë tjetër të shtuar të librit, por më shumë të karakterit dhe personalitetit të autorit për sqarimin e një fakti historik deri tashmë të devijuar dhe të deformuar, të cilin duhet ta kenë parasysh dhe ta marrin në konsideratë biografët e Heroit të Popullit Riza Cerova. Është folur dhe shkruar se në vrasjen e Riza Cerovës ka patur dorë apo dijeni edhe Xhemal Malindi, i ati i Skënderit, në atë kohë oficer xhandarmërie. Kjo ka qenë një peshë e rëndë për familjen Malindi, e bazuar në thashetheme klanore dhe krahinore dhe jo në dokumente, një alibi dashakeqëse për të denigruar figurën e një luftëtari të paepur siç ishte Xhemal Malindi, që kishte dëshmuar se kush ishte që në Revolucionin e Qershorit 1924, në Kryengritjen e Fierit, në Luftën Nacionalçlirimtare si një kuadër dhe luftëtar i devotshëm, por edhe si një njeri i nderuar dhe respektuar deri sa vdiq. Skënderi, në mungesë të dokumenteve të atyre që janë thënë deri më sot për vrasjen e Riza Cerovës nuk lë vend për ekuivok në librin e tij. Ai zbardh të vërtetën e madhe dhe të vetme, se Xhemal Malindi e lajmëroi Riza Cerovën të ndërronte drejtimin e lëvizjes, në mënyrë që të mos binte në pritë, por ai ose nuk e mori dot lajmin, ose nuk e besoi. Shkoi nga ishte nisur, dhe ndodhi ajo që ndodhi. Unë i kam lexuar të gjitha ato që janë shkruar për Riza Cerovën, ndër të tjera edhe tre librat kushtuar atij, por duhet thënë se i njëjti mjell tymnaje e dyshimi është ndarë në disa thasë, por asgjë e dokumentuar.

MEDALJA E ARTË E SHQIPONJËS PËR GJENERAL NEXHIP VINÇANIN NGA PRESIDENTI I REPUBLIKËS ALFRED MOISIU

Me 28 dhjetor 2002, në Shtëpinë e Ushtarakëve të qytetit të Korçës u organizua ceremonia e dorzimit të dekoratës së lartë Medalja e artë e shqiponjës akorduar nga Presidenti i Republikës Alfred Moisiu. Dekorata u dorzua nga këshilltari ushtarak i Presidentit, Gjen. Rruzhdin Ramadani.

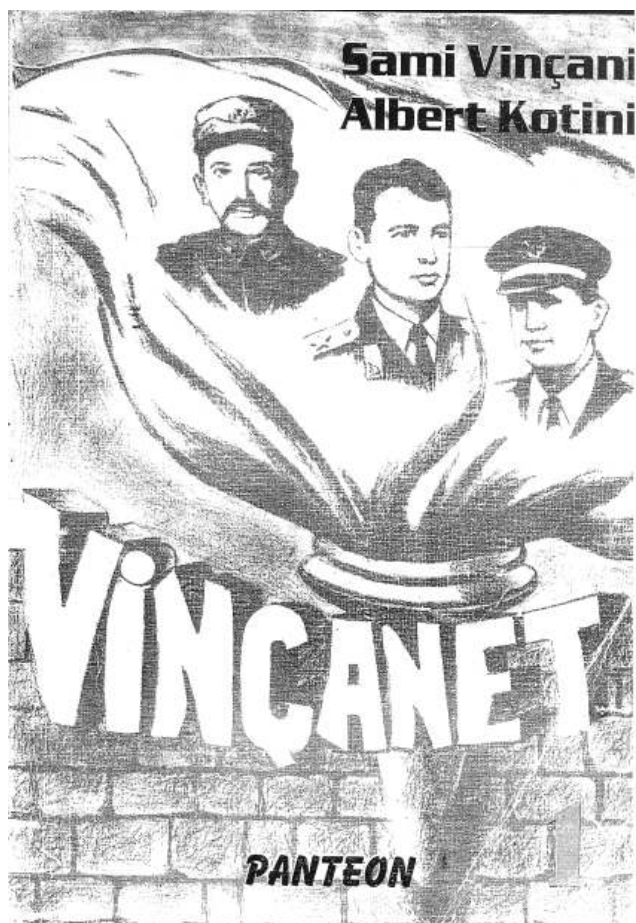
Propozimi për dekorim ishte bërë nga OBVL. Nga OBVL mori pjesë dhe mbajti fjalën e rastit Kryetari i OBVL Gjen. Rrahman Parllaku, Hero i Popullit.

Për Gjeneral Nexhip Vinçanin dhe për familjen e madhe patriotike të Vinçanëve është botuar libri "Vinçanët" të autorëve Albert Kotini dhe Sami Vinçani.

Më poshtë po botojmë fjalën e Gjen. Rrahman Parllakut në promovimin e librit "Vinçanët".

PER GJENERAL NEXHIP VINÇANIN

Në promovimin e librit "Vinçanët"

Jemi mbledhur sot për promovimin e librit të titullit "Vinçanët", të autorëve Albert Kotini dhe Sami Vinçani. Nga titulli duket se në këtë libër flitet vetëm për një njeri, pasi figura e Gjeneral Nexhip Vinçanit është kryesore, por kur mbaron se lexuari librit del se në të përfshihen disa breza e figura patriotesh të kësaj familjeje, të rrethit të tyre fisnor e miqësor, që në etapa të ndryshme të historisë të kombësive, kanë luajtur rol të rëndësishëm në luftën për pavarësi dhe në mbrojtje të teresisë së tokës së shtetit të ri shqiptar.

Autoret kanë shfrytëzuar shumë dokumente arkivore, dëshmi të shkruara ose gojore të shumë bashkëkohësve dhe kujtimet e Nexhipit që kanë shpalosur jo vetëm veprimtarinë e kësaj familjeje të madhe, që ka nxjerrë luftëtare të shumta për çështjen kombëtare, por sjellin edhe një kontribut me vlerë, jo vetëm për historikun e Qarkut të Korçës, por edhe për historinë kombëtare.

Duke përshkruar veprimtarinë patriotike e luftarake të Kahreman Vinçanit për pavarësi

esine e Shqiperise, lidhjet e tyre me cetat patriotike te drejtuara nga patriotet e shquar si: Themistokli Germenji, Mihal Grameno, Bajo Topulli, Sali e Gani Butka, etj. Shtjellohet edhe historia e kontributi qe ka dhene Qarku i Korces ne luften per pavaresi, per mbrojtjen e kufirit shteteror nga synimet grabiteqare te shovinisteve greke dhe per konsolidimin e shtetit te ri shqiptar.

Sic vertetohet edhe ne dokumentat e dhena ne librat qe po promovojme Kahremani, vellezerit dhe gjithe familja e madhe e vincaneve, qene perfshire per afro gjysem shekulli ne lufterat per pavaresi kombetare dhe mbrojtjen e konsolidimin e shtetit shqiptar. Vete fakti qe kjo familje nepermjet Kahreman Vincanit eshte perfaqesuar ne kuvendet ku eshte vendosur per fatet e Shqiperise, si; Kuvendi i Vlores, Kongresi i Lushnjes, etj., tregon per kontributin e kesaj familje per ceshtjen kombetare.

Ne vazhden e kesaj tradite patriotike te kesaj familje, Kahremani dhe dy vellezerit e tij, edhe pse ne moshe te madhe moren pjese aktive ne Luften Nacional Clirimtare, Kahremani ishte zgjedhur anetar i Keshillit Nacional Clirimtar te Qarkut te Korces. Vetem nga familja e Kahremanit, pa vellezerit, nipat e mbesat e tij moren pjese ne lufte shtate veta. Te kater djemte; Aliu, Nexhipi, Skenderi e Samiu u bene drejtues te reparteve e njesive partizane te Qarkut te Korces. Nexhipi ishte nje nga udheheqesit me kryesor te Qarkut te Korces dhe nje nga figurat udheheqese te Luftes Nacional Clirimtare te Shqiperise.

Gjeneral Nexhipi qe ne moshe te re u dallua per zgjuaresine e tij, perparimet ne shkolle dhe ne studimet universitare, te cilat i nderpreu per t'iu kushtuar luftes per clirimin e atdheut nga pushtuesit fashiste, e tregojne me se miri zgjuaresine e tij. Ai ishte perfshire qe ne moshe te re ne levizjen perparimtare te rinise shkollore, duke u bere pjestar i grupeve komuniste. Me tu kthyer ne atdhe Nexhipi mori pjese ne lufte. Ai shpejt u dallua per aftesite dhe vendosmerine e tij, duke u bere nje nga udheheqesit kryesore te luftes ne Qarkun e Korces.

Nexhipi e shfrytezoi me mjeshtri trashgimine patriotike te familjes, lidhjet e ndikimin qe kishte ajo ne krahinat e Korces, per t'i perfshire ato ne Levizjen Nacional Clirimtare dhe shtimin e radheve partizane me luftetare te rinje. Tek Nexhipi spikaten aftesi te vecanta si organizator e drejtues, ne krijimin e cetave e batalioneve partizane dhe drejtimin e tyre ne lufte. Ai qe ne fillim qe drejtues i veprimeve luftarake te njesiteve e cetave partizane, fitoi pervoje te mire ne aksionet e vecanta, pritat e goditjet e befasishme kunder armikut e ruajtjen e forcave te veta. Kjo pervoje e tij u pasurua me tej, duke u bere nje nga takticente e afte te luftes partizane. Keto aftesi i tregoi ne drejtimin me mjeshtri te luftes se Voskopojes me 11 janar 1943, Leskovikut me 15 maj 1943, etj., ku merrnin pjese shume ceta partizane e qe i shkaktuan humbje te renda armikut, kurse forcat tona paten humbje minimale.

Sukseset e arritura ne luftimet e drejtuara nga Nexhipi e bene ate nje nga komandantet me me pervoje te asaj kohe, prandaj u caktua te drejtonte luftimet e shkalles me te larte qe ishin zhvilluar deri atehere. Ne kete luftim merrnin pjese forca te tre qarqeve, Korce, Berat e Gjirokaster. Objekti i ketij luftimi ishte goditja e garnizoneve fashiste ne Permet, Kuqar e Kelcyre dhe asgjesimi i tyre. Megjithese nuk u arrit likujdimi i ketyre garnizoneve, pasi armiku arriti te sjelle forca te shumta nga garnizone te tjera dhe nga Greqia, por ky operacion dha pervojen e pare per bashkeveprim e koordinim te luftimeve te ardheshme ne mes brigatave, te brigatave me qarqet etj. Me shtimin e forcave e krijimin e komandave e te qarqeve, Nexhipi u emerua komandant i Qarkut te Korces dhe drejtoi me sukses luftimet e forcave te Qarkut. Nga luftimet e zhvilluara nen drejtimin e tij iu shkaktuan armikut humbje te renda, u cliruan krahina te tera te qarkut. Ne Qarkun e Korces u krijuan zona te sigurta, nga ku

do te gjente siguri Shtabi i Pergjithshem per drejtimin e luftes, dhe te krijohej Brigata e Pare Sulmuese, nje pjese e madhe e efektivit te saj u kompletua me partizane te Qarkut te Korces, repartet partizane te Korces, siguruan forcat e grumbulluara dhe organizimin e brigates, ato thyen sulmin armik qe u perpoq te pengonte krijimin e saj.

Me ardhjen e forcave gjermane ne Shqiperi, goditjen e pare e moren nga forcat e Qarkut te Korces, ne Barmash te Kolonjes. Ata per hakmarrje dogjen fshatin Borove dhe masakruan mbi 100 veta. Ne drejtimin e luftimeve kunder forcave naziste gjermane Nexhipi kishte pervoje, prandaj ju kundervu me sukses goditjeve te tyre te befasishme me detashmente ne drejtime te vecanta dhe me vone operacioneve qe ndermoren me forca te shumta e goditje te menjehereshme ne disa drejtime. Goditje te tilla me forca te shumta u dhane me fillimin e operacionit gjerman te dimrit 1943 - 1944 dhe kur ne Qarkun e Korces, po krijohej Brigata e Katerte Sulmuese dhe Nexhipi ishte caktuar komandant i saj. Por atij ju desh te komandonte forcat e Brigates dhe ato te Qarkut per te perballuar operacionin, pasi Teki Kolaneci qe ishte caktuar komandant Qarku ishte plagosur.

Nexhipi tregoi aftesi te vecanta ne ndertimin fillestar te dispozitivit te forcave per perballimin e goditjeve te para dhe zbulimin e qellimit te armikut ne operacionin e dimrit dhe qe i lejonin manovrim te shpejte te forcave duke siguruar krahët, ky parashikim i beri te mundur atij nxjerrjen e shpejte te forcave te tij nga rrethimi ku desh ti fuste armiku, me qellim asgjesimin e tyre. Ai me zgjuaresi e shkathtesi ne kushtet e veshtira te motit dhe ne terren teper te thyer malor i manovroi forcat nga qarku i Korces ne krahinen e Skraparit me humbje minimale. Ky manovrim u krye ne bashkeveprim me repartet partizane te qarkut te Beratit.

Duke filluar nga gjysma e dyte e janarit deri ne fillim te majit te vitit 1944 forcat e Brigates se Katert Sulmuese ne bashkeveprim me ato te qarkut te Korces, cliruan ne fillim bazat kryesore, krijuan zonat e lira ne Vithkuq, Voskopoje, Gore e Opar dhe dolen ne bregun e lumit Devoll.

Gjithe kjo pervoje e fituar beri qe forcat e Brigates se Katert Sulmuese te komanduara nga Nexhipi te aftesoheshin e te kryenin me sukses detyra luftarake te shkalles taktiko - operative, mbrojtese e mesymese ne hapesira te medha, sic ishin perballimi i operacionit te qershorit kunder forcave shume superiore te armikut, ne mesymjen ne perberje te Divizionit te Pare Sulmues per clirimin e Shqiperise se mesme e te veriut.

Me clirimin e Mirdites nga forcat e Brigates se Katerte Sulmuese mbaroj edhe misioni i tyre clirimtar. Kontributi i Brigates se Katerte Sulmuese ne clirimin e vendit eshte i madh, por ai eshte i lidhur me gjithe kontributin qe dhane gjithe forcat partizane te qarkut te Korces, qe ze nje nga vendet me te rendesishme ne luften per clirim. Ne kete qark u krijuan 4 brigata partizane dhe u dhane forca edhe per kompletimin e brigatave te tjera partizane, vec forcave teritoriale qe vepronin brenda krahines se tyre. Ne kete kontribut nje merite te vecante ka patur gjeneral Nexhipi si udheheqes kryesor ushtarak i qarkut te Korces. Ai drejtoi veprimet luftarake te partizaneve te qarkut te Korces dhe te Brigates se Katerte Sulmuese

ne hapsiren nga juglindja ne veriperendim, nga Korca ne Mirdite. Ne drejtimin e ketyre luftimeve u rriten aftesite e gjeneralit te ardhshem Nexhip Vincani. Meqenese me jepet rasti te ve ne dukje se ne drejtimin e veprimeve luftarake, e sidomos ne edukimin e luftetareve te qarkut te Korces dhe te Brigates se Katerte Sulmuese me frymen patriotike e luftarake ka dhene kontribut te vyer bashkeluftetari e bashkepunetori me i ngushte i Nexhipit, ish komisari i qarkut te Korces dhe i Brigates se Katerte Sulmuese, burri i kulturuar dhe i men-cur, shoku yne i paharruar Pellumb Dishnica. Ai meriton te organizohet nje veprimtari e vecante per te.

Pas perfundimit te luftimeve Nexhipi u emerua komandant divizioni me graden kolonel, deri sa u dergua per studime ne Akademe e larte ushtarake ne ish Bashkimin Sovjetik, ku mbaroi studimet me rezultate te larta.

Me mbarimin e studimeve te larta ushtarake Nexhipi u emerua zevendes shef i Shtabit te Pergjithshem, por sic eshte bere tashme e njohur, te aftet dhe ata qe kishin bere emer, nuk gjenin shteg te shkonin perpara. Ne vitin 1950 Nexhipin e shkarkuan nga detyra dhe e perjashtuan nga Komiteti Qendror i Partise, por fale aftesive te tij Nexhipi e rimori veten,

u emerua komandant divizioni dhe me 1954 u gradua gjeneral Major, me pastaj u caktua komandant i forcave te mbrojtjes bregdetare, ku drejtoi me sukses trupat tokesore e detare, duke ndikuar shume ne forcimin e kufirit bregdetar te vendit.

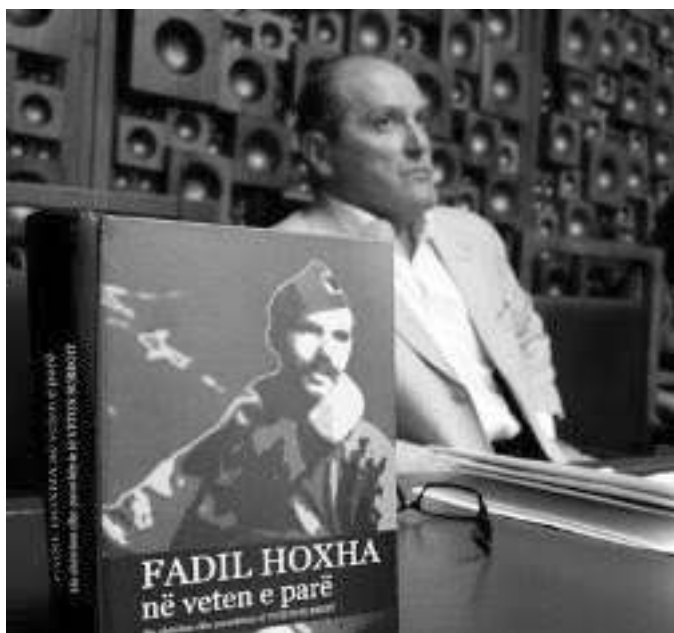
Por Nexhipi si shume luftetare te shquar, udheheqes te Luftes Nacional Çlirimtare, qe kishin kulture, aftesi e qe ishin te njohur e me ndikim ne shoqerine shqiptare, nuk e duronin dot diktatorin Enver Hoxha. Prandaj Nexhipi, si shume shoke te tij qe kishin merita te vecanta, vuajten burg dhe internim te gjate qe i shkurtuan jeten.

Pas permbyshjes se diktatures Nexhipi dhe te gjithe vinçanet mbesheten e mbeshetesin zhvillimet demokratike per konsolidimin e nje shteti ligjor e me te vertete demokratik.

Autoret duhen pergezuar per punen e madhe qe kane bere ne hulumtimin e gjetjen e dokumentave arkivore qe ua rritin vleren librave si nje kontribut ne historiografin e ushtarake e ate te Luftes Nacional Çlirimtare ne vecanti. Urojme te tilla te kete me shume.

PROMOVOHET NË PRISHTINË LIBRI “FADIL HOXHA NË VETEN E PARË”

Merr pjesë Kryetari i OBVL, Gjeneral Rrahman Parllaku

Më 10 Qershor 2010, ne Biblioteken Kombetare ne Prishtine u perurua libri i Veton Surroit “Fadil Hoxha ne veten e pare”. Prezantimin e librit e beri Z.Vehap Shita, qe është edhe redaktor i tij. Tekstin e tij po e botojmë të plotë.

Kam pasur nderin e kënaqësinë që ta kem në dorë librin “Fadil Hoxha në veten e parë”. Ky ishte një takim impresiv me një njeri që bëri emër dhe që i dha emër Kosovës sonë, vendit e kombit tonë për më se 60 vjet të jetës së tij. Këtë libër na e dhuron një punonjës i shquar i letrave tona, publicisti, shkrimtari dhe editori i nderuar Veton Surroi, i cili e njohu dhe e ndjeu afërsinë, njomësinë, dashurinë e një burri që me plot emocione e përkushtim jetoi

dhe veproi për popullin e vendin e vet në ditët shumë të vështira në të cilat u gjend ai që nga mosha e tij e njomë.

Shënimet që na prezanton këtu Veton Surroi nëpërmjet rrëfimeve në veten e parë të Fadil Hoxhës do të japin shumë përgjigje në pyetjet që i ka shtruar opinioni ynë gjatë rreth 60 vjetëve që kur Fadil Hoxha u gjend në vorbullën e ngjarjeve në Kosovë e rreth Kosovës, por edhe më gjerë, ngjarjeve të vetë Shqipërisë e të shqiptarëve që prej pushtimit serb të tokave tona që mbetën pre e Serbisë e nëpërmjet saj edhe e të ashtuquajturës Jugosllavi, që do të përfundojë me shpërbërjen e vetvetes dhe me tragjedinë e rreth 300 mijë qytetarëve të saj të vrarë e të sakatosur e dhjetë herë më shumë të të shpërngulurve e të emigruarve nëpër të pesë kontinentet e botës. E viktima të kësaj katrohure ishin gati gjysma e numrit të përgjithshëm të shqiptarëve, që mbetën jashtë kufijve administrativë të Shqipërisë së 1913-tës.

A thua si u gjend ky djalë i ri, ky shqiptar plot emocione e ëndërrime për t’i parë shqiptarët e vet të bashkuar në një shtet të tyre, për të ndarë bashkë të mirat e të këqijat, kafshatën e vet qoftë edhe të thatë të gojës?! I rritur jetim pa nënën, te dajallarët, Zajmët e ndershëm e atdhetarë, arsimdashës e përparimtarë, pranë dajë- gjyshes së përkushtuar, Fadili i vogël do të rritet e formohet me këto ide edhe pse peshën e robërisë e të varfërisë do ta ndiejë që herët. Ndonëse në gjuhë të huaj, ai edhe shkollën fillore do ta kryejë me sukses të shkëlqyeshëm, e kur ta përsërisë këtë sukses edhe në klasën e parë gjimnaz, pushteti serb do ta mbyllë gjimnazin në Gjakovë nga frika se po formohet një shtresë e të rinjve shqiptarë

të shkolluar. E Fadili tash në filloren e Krumës e Normalen e Elbasanit shumë shpejt do t'u bashkohet të rinjve përparimtarë që moto të jetës e të punës së tyre do ta kenë "Drejtësinë sociale e bashkimin kombëtar". Këtë ide do ta ketë Fadil Hoxha gjatë tërë jetës dhe vepërimitarisë së tij. Madje edhe atëherë kur rrethanat e jetës dhe të luftës do ta gjejnë në mesin e komunistëve jugosllavë që, si pinjoj të Kominternit dhe të komunizmit marksist-leninist predikonin lirinë e pavarësinë e popujve në bazë të së drejtës së vetëvendosjes, ide kjo që do ta ushqejë Fadil Hoxhën deri në vdekje si moto dhe kauzë që do të jetë shqiptim i lirisë dhe i vëllazërisë midis popujve pas formimit të kombeve dhe tragjediëve që do t'i ndodhin botës në luftë e përpjekje për tokë, për territore, për pushtet e zgjerim.

Përgjigjet që kam kërkuar në këtë libër të Fadilit në veten parë do t'i kërkojnë, besoj, të gjithë ata që e marrin në dorë këtë libër. Si është gjendur Fadil Hoxha në këtë mes të popujve sllavë që Evropa e bota pas Luftës së Parë Botërore e formoi artificialisht për ta zëvendësuar Turqinë Otomane e Austrohungarinë europiane në Ballkanin e kapluar nga idetë shtetformuese e grabitqare në tokat e veta e të huaja gjithnjë sy-uritur për të marrë e grabitur edhe diçka të huajen.

Fadil Hoxha i besoj vetëvendosjes leniniste, që u pat dhënë e njohur pavarësinë shteteve baltike, u pat besuar edhe konkluzioneve të Partisë Komuniste të Jugosllavisë në Kongresin e Drezdenit në vitin 1928 që u njihte shqiptarëve të drejtën e vetëvendosjes deri në shpëputje dhe bashkimin me shtetin amë - Shqipërinë. I pat besuar, besoj, edhe idesë për formimin e Republikës shqiptare punëtore katundare të Kosovës, projektin e të cilës duhet ta paraqiste marksisti i njohur hebraiko-jugosllav Mosha Pijade, përkthyes i Kapitalit të Marksit në burgjet e Jugosllavisë që në momentin e fundit qe hequr nga rendi i ditës në Konferencën e pestë të PKJ në Dubravë të Zagrebit më 1940, i pat besuar edhe artikullit të njohur të Josip Broz Titos mbi zgjidhjen e çështjes nacionale në dritën e Luftës Nacionalçlirimtare që në bisedën e tij dhe të Miladin Popoviqit me Eduard Kadelit në shkurt të vitit 1945 se si do të zgjidhej çështja e Kosovës, ai, pa fije ngurrimi, tha se ne kemi luftuar për bashkimin e Kosovës me shtetin e amë - Shqipërinë në bazë të së drejtës së vetëvendosjes. E kur e pa se kjo nuk do të arrihej, si do të shohim në këtë libër, Fadil Hoxha, i përkrahur nga shumë pak shokë shqiptarë e edhe më pak serbë e malazez, do të detyrohet së pari të luftojë të ruajë së paku tërësinë territoriale të kësaj Kosove që kemi sot, e mandej shkallë-shkallë, ta sigurojë autonominë e saj për të arritur deri te e ashtuquajtura autonomi e plotë, si do të thotë Fadil Hoxha në diskutimet kushtetutare nga fundi i viteve gjashtëdhjetë e deri tek arritja e kësaj autonomie me kushtetutat e vitit 1974 - të Kosovës e të Jugosllavisë e madje edhe të Serbisë, pozitë kjo e Kosovës që do ta çonte Kosovën deri te pavarësia e sovraniteti, pozitë kjo që Serbia gjatë tërë kohës mundohet ta rrëzonte derisa e anuloi arbitrarisht dhe në mënyrë anti-kushtetuese në vitin 1989 për ta filluar kështu procesin e zhbërjes së vetë Jugosllavisë dhe të konflikteve e të luftërave që do t'u kushtojnë shtrenjtë popujve të "bashkuar" me parullën e rreme të "vëllazërim bashkimit" në të cilën u shqua oreksi hegjemoni i të gjitha udhëheqjeve partiake e shtetërore të popullit serb në relacion dhe me qëndrime ndaj shqiptarëve dhe të tjerëve. Por, kjo çoi edhe deri te formimi i disa shteteve të pavarura e sovrane, e në fund edhe të shtetit të pavarur e sovran të Kosovës, ku edhe pat filluar kjo shpërbërje e Jugosllavisë së dy luftërave botërore.

E di se në këtë libër dhe në krejt atë që ka mbetur nga Fadil Hoxha, në shkrimet, diskutimet, në fjalimet e tija, publike e konfidenciale, lexuesit e këtij libri dhe jo vetëm ata, do të kërkojnë edhe shumë përgjigje. Do të kërkojnë fjalën e Fadil Hoxhës për çështje kruciale të

jetës dhe të zhvillimit tonë. Por nuk do të gjejmë përherë përgjigje të drejtpërdrejtë për të gjitha periudhat. Do të gjejmë për ato në fillet e para kur mendohej se do të ishte e natyrshme se do të shkohej sipas parimeve të proklamuar. Por do të vëreni përsiatjet e Fadil Hoxhës për mos thirrjen madje as mos përmendjen e çështjes së Kosovës në Mbledhjen e AVNOJ-it në nëntor 1943, kur Jugosllavia e Titos do ta kërkojë Istrinë e Triesten, e pas Konferencës së Bujanit do të thotë se nuk është koha për zgjidhjen e çështjes së Kosovës, e cila do të zgjidhet pas Luftës dhe me Luftën Nacionalçlirimtare. Do të gjejmë në konstruksionet deklarative kur frazës së vetëvendosjes deri në shkëputje, do t'i shtohet një "por" fatale që do ta anulojë parimin e vetëvendosjes mbi baza të të ashtuquajturit "centralizëm demokratik" që praktikisht anulonte çdo opozitë të mundshme.

Por do të gjejmë përgjigje edhe në politikën e urtë të burrë shtetit që do të ndjekë Fadil Hoxha, kur do t'i shtrëngoje dhëmbët e do të heshtë pas heqjes së Shtabit Kryesor të UNÇ që do të ishte shtet formues i Kosovës për ta realizuar gradualisht Kosovën shtet i cili do të vetëvendosë për fatin e vet si subjekt sovran. Por Fadil Hoxha pati guximin që, pa pyetur dhe pa pritur aprovimin e udhëheqjeve të nacionalçlirimtarëve të Shqipërisë e të Jugosllavisë, të mbante në territorin e çliruar në Bujan të Malësisë së Gjakovës Konferencën Themeluese të Këshillit Nacionalçlirimtar – Parlamentin e Kosovës dhe Kryesinë e tij – Qeverinë e Kosovës me praninë e përfaqësuesit të Misionit Ushtarak Britanik të Forcave Aleate të Bllokut Antifashist –mbi parimet e vetëvendosjes së popullit tonë duke u mbështetur në Kartën e Atlantikut dhe në konferencat e Moskës e të Teheranit. Kjo i hapi perspektivën popullit shqiptar të Kosovës për t'u rreshtuar në anën e bllokut aleat antifashist dhe për t'u gjetur në anën e fituesve të Luftës së Dytë Botërore. Me politiken e urtë që udhëhiqte Fadil Hoxha në front dhe në orientimet politike arriti të tubonte në radhët e njërive partizane e ushtarake më se 50.000 luftëtarë për lirinë dhe pavarësinë e vendit pa marrë parasysh çfarëdo orientimesh ideologjike. Do të shohim në këtë libër se si partizanët e Fadil Hoxhës në kohën e luftës do të bashkëpunojnë edhe me nationalistët e Ejup Binakut e të Ramë Mujës, edhe me anglofilët e vullnetarët e Gani Kryeziut, edhe me brigadat e ashtuquajtura partizane të Shaban Polluzhës e të të gjithë atyre që donin të luftonin për çlirimin e atdheut, për lirinë dhe pavarësinë e popullit tonë.

Në ngjarjet që do të ndodhin me vonë, e të cilat në kushtet e caktuara vështirë se do të mund të evitoheshin, nga dokumentet që jepen në këtë libër si Dosja sekrete e Sekretariatit Republikan të Punëve të Brendshme të RS të Serbisë për Fadil Hoxhën "Inspiratorët e bartësit e nacionalizmit shqiptar" dhe Vendimi i Komitetit Qendror të Lidhjes së Komunistëve të Jugosllavisë për përjashtimin e Fadil Hoxhës nga Lidhja e Komunistëve, shihet se Fadil Hoxha ka qenë gjithnjë i ndjekur dhe në hetimin e shërbimeve sekrete të ish-shtetit jugosllav. Por do të shihet në libër edhe se si do të hidhet Fadil Hoxha në një front të ri të zhvillimit shoqëror e ekonomik, arsimor e kulturor të Kosovës, të nxjerrjes së popullit shqiptar të Kosovës nga prapambeturia dhe të ngritjes e të hapjes së shkollave, të shkollimit e të krijimit të kuadrove nga shkollat mesme e profesionale deri te fakultetet e Universiteti dhe Akademia e Shkencave dhe e Arteve e Kosovës.

Edhe atëherë kur erdhi në shprehje hegjemonizmi i egër serb dhe u anuluan jo vetëm autonomia e Kosovës por çdo institucion legal e legjitim i shqiptarëve të Kosovës, Fadil Hoxha, që në ditët e para të viteve nëntëdhjetë, do të jetë në anën e luftëtarëve të lirisë – Ushtrisë Çlirimtare të Kosovës, do të votojë për Kosovën Republikë në referendumin e popullit të Kosovës, do të votojë për Ibrahim Rugovën President i Republikës së Kosovës, por edhe

do të ftojë për bashkim kombëtar të të gjithë veprimtarëve të lëvizjes për çlirimin dhe pavarësinë e Kosovës. Si do të shohim në këtë libër këtë orientim e ka pasur Fadil Hoxha edhe në Luftën Nacionalçlirimtare që nga grupet e vogla guerile e deri tek aradhat e brigadat partizane.

Por do të shohim në këtë libër edhe Fadil Hoxhën burrë shteti e mësues përparimtar, arsimdashës e misionar, ndërtimtar e gojëtar elokuent. Fadil Hoxha po të mos i kishte takuar që nga bankat shkollore të luftonte për lirinë dhe pavarësinë e popullit të vet do të mund të bëhej një penë e shquar e letrave tona që është vërejtur që në veprën e tij “Kur pranvera vonohet” por në librat me punimet e tija shoqërore, politike, ekonomike e kulturo-arsimore “Jemi në shtëpinë tonë” që ishte përgjigje një udhëheqësi të lartë jugosllav, i cili i pat ftuar “shqiptarët që në Jugosllavi ta ndiejnë veten si në shtëpi të vet”.

Kjo vërehet edhe në këtë libër të thënë me drejtpërdrejtshmërinë e një autori të frymëzuar nga veprimet e tij të gjalla, të vërteta, nga përjetimet e thella të lëndës dhe të substancës së saj. Të gjitha këto me një gjuhë elokumente standarde ose edhe dialektore karakteristike për kohën kur i ka treguar këto në këtë libër intervistë që, megjithatë, nuk është intervistë, por “rrëfim në veten e parë”, të cilin e ka shënuar Veton Surroi shumë kohë me parë, por kur edhe vetë ka qenë i pjekur si intelektual dhe veprimtar i denjë e dinjitoz i çështjes kombëtare shqiptare.

KUJTIME PËR SHOKUN DHE BASHKËLUFTËTARIN FADIL HOXHA

Rrahman PARLLAKU

Unë me Fadilin u njoha, kur Brigada e tretë, ku isha zv/Komisar, kishte çliruar Tropojën e do të fillonte veprimet luftarake në Kosovë bashkë me partizanët e Kosovës.

Takimi i parë me Fadilin u bë kur ai erdhi bashkë me Nenadin, Komisarin e Shtabit të Kosovës në Tropojë, ku do të ishte vendkomanda e shtabit të përbashkët të drejtimit të luftimeve për çlirimin e Kosovës.

Shtabi përbëhej nga Fadili e komisari i tij, nga komandanti i brigatës së V-të Shefqet Peçi, nga komisari i kësaj brigade Hito Cako dhe nga komandanti i brigadës së III-të Hulusi Spahiu.

Në këtë takim mua që do të drejtoja forcat e brigadës dhe Zyfer Musicit, komandant i brigadës së IV të Kosovës, na u vu detyra të shkonim për të vepruar fillimisht në ndihmë të forcave të brigadës së V në Gjakovë dhe më pas të vepronim sipas situatës.

Meqë forcat e brigadës së V ishin tërhequr nga Gjakova, ne kërkuam leje që të fillonim veprimet luftarake kundër Junikut, ku ishin grumbulluar forcat kryesore të Xhafer Devës, (mbeturinat e divizionit ESS, "Skënderbeg"), që mbështeteshin me artileri nga gjermanët.

Në mëngjezin e datës 20 tetor forcat tona sulmuan Junikun. Luftimet qenë të ashpra. Rreth orës 12.00 e morëm Junikun dhe ju drejtua Vokshit, por u kundërsulmuam nga forcat superiore të armikut dhe u detyruam të tërhiqeshim, duke lënë 10 të vrarë e 8 të plagosur nga Brigada e III dhe 2 të vrarë e 5 të plagosur nga Brigada e IV. Pas tre ditë luftimesh ne zëmë mbrojtje në kurrizin e kodrave para Batushës.

Me 23 tetor unë e Zyfer Musici u thirrëm në fshatin Morinë, ku na pritën Fadili dhe komandanti i Brigadës sonë Hulusi Spahiu. Ata kishin përqëndruar aty, sipas kërkesës tonë forcat e dy batalioneve të Brigadës së III dhe kishin urdhëruar që në Batushë të vinte një batalion i Brigadës së V. Kështu përsëritjes së sulmit mbi Junik i shtoheshin edhe forcat e tre batalioneve të tjera. Aty na u vu detyra për përsëritjen e sulmit.

Zyferi do të drejtonte krahun që sulmonte Batushë - Junik, kurse unë me dy batalione do të sulmoja nga Shipshani, nga lart. Fadili më orientoi me hollësi mbi terrenin, që ishte i thyer e i pyllëzuar, pasi shfrytëzimi i mirë i

terrenit dhe goditja e armikut në befasi do të ishin çelsi i suksesit në atë luftim.

Luftimet për marrjen e Junikut qenë shumë të ashpra. Armiku ishte i informuar nga vendasit dhe befasi nuk pati, por megjithëse humbjet ishin të mëdha, pasi ne në brigadë patëm 22 të vrarë e 15 të plagosur.

Junikun e çliruem në mesditë.

Me Fadilin u takuam përsëri ditët e fundit të tetorit, kur ai erdhi në komandën tonë në Voksh, ku bashkarisht caktuam detyrat për çlirimin e Deçanit e të Pejës.

Pas çlirimit të Pejës, unë u emërova Komandant i Divizionit të V, dhe me vendosjen e komandës së divizionit në qytetin e Mitrovicës, Fadili erdhi të më uronte për detyrën e re duke më shprehur kënaqësinë e tij.

E falenderova dhe kërkova ndihmën e tij në organizimin e marshimit tonë në drejtim të Sanxhakut, ku do të zhvillonim luftimet e ardhëshme. Ai e njihte mirë terrenin dhe rrugën nga do të kalonim në kushtet e dimrit që kishte filluar, prandaj m'i sqaroi me hollësi rrugët nga do të kalonim në terrenin e thyer malor dhe kushtet në të cilat do të siguronim furnizimin e forcave tona, në rajonet e Pazarit të Ri e të Sienicës, ku do të përballeshim me forcat gjermane.

U ndamë përmallshëm me të. E falenderova për vizitën, për urimet, por ne veçanti për sqarimet e tij me shumë vlerë.

Kur u kthyem nga luftimet në Sanxhak e në Bosnjen Jugore, e gjeta Fadilin shumë të dëshpëruar për ngjarjet e ndodhura në Drenicë dhe të pa kënaqur nga një takim që kishte patur me Enver Hoxhën në Tiranë, por pa hyrë në përmbajtje të këtij takimi.

Takimin e fundit me Fadilin e pata, kur u transferova në Korparmatën e Dytë, në Berat. U ndamë si shokë e miq për tu takuar pas 45 vjetësh, në shtator të vitit 1999, në Kosovën e lirë, kur erdhëm një grup veteranësh të ftuar nga veteranët e Kosovës, dhe për fat të keq një pjesë e atyre që na pritën, sot nuk jetojnë më, si: Fadili, Xhaviti, Ymeri e Ramadani. Nga ne mungon Sadik Bekteshi e Muhamer Spahiu.

Fadili me zonjën Vahide na pritën me shumë përzemërsi në shtëpinë e tyre, ku biseduam gjatë për situatën e re të krijuar pas çlirimit të Kosovës dhe për ndryshimet demokratike të Shqipërisë.

Kur flet për meritat e Fadil Hoxhës, duhet të kesh parasysh momentin historik, kur ai shpalosi personalitetin e tij si udhëheqës i luftës.

Ishim nën pushtimin fashist, prandaj duhej vendosur që të luftohej fashizmi për t'u çliruar nga zaptuesi, apo të lejohej lidhja e Shqipërisë dhe e Kosovës me boshtin fashist, ku po e drejtonin qeveria kuislinge në Shqipëri dhe Xhafer Deva me shokë në Kosovë.

Fatmirësisht populli ynë në Shqipëri, në Kosovë e kudo në trojet etnike zgjodhi më të mirën. Ai u bashkua me luftën me Aleancën e madhe antifashiste të popujve të kryesuar nga Anglia, Bashkimi Sovjetik e Shtetet e Bashkuara të Amerikës. Kjo zgjedhje e drejtë bëri që të dështojnë planet për coptimin e Shqipërisë e spastrimin etnik të Kosovës, që donin të realizonin me çdo kusht armiqtë tanë sllavo – grekë.

Fadili me shokë kanë edhe meritën e madhe që, brenda Federatës të ish Jugosllavisë, luftuan që Kosova të bëhej pjesë kushtetuese e Federatës.

Është e rëndësishme që, megjithëse nuk u njoh si republikë, Kosovës ju caktuan kufijtë me të cilat sot njihet ndërkombëtarisht, u krijuan institucionet legjislative e administrative të saj, u ngrit në shkallë të lartë arsimi e kultura kombëtare, u krijua intelijenca e re prej dhjetra mijëra vetash, u edukuan brezat e rinj me një ndjenjë të lartë kombëtare, që u shpa-

los me tërë fuqinë e saj në luftën çlirimtare të Kosovës.

Unë edhe sot nuk mund ta shpreh gëzimin dhe kënaqësinë e veçantë që ndjeva kur takova Fadilin dhe shokët e tjerë në Kosovën e lirë. Ishte privilegj i madh për ne që mundëm të përjetojmë të realizuara aspiratat e dëshirat tona të përbashkëta.

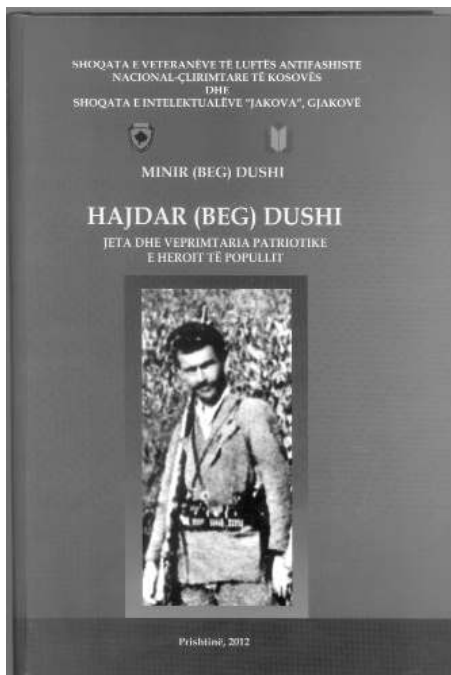
Duke falenderuar organizatorët dhe familjarët e Fadilit, që na ftuan të marrim pjesë në këtë përkujtimore të bashkëluftëtarit e shokut tim Fadil Hoxhës, shpreh edhe një herë bindjen time se ju, duke organizuar këtë përkujtimore, keni kryer një obligim ndaj atij burri të shquar, jo vetëm të Kosovës, por të të gjithë kombit shqiptar.

Detyra jonë është t'i kujtojmë gjithmonë figurat e shquara të kombit, t'ua bëjmë të ditur brezave të rinj jetën dhe veprën e tyre, se kështu e mbajmë gjallë dhe e ngremë më lart krenarinë tonë kombëtare.

HEROI I POPULLIT HAJDAR DUSHI JETA DHE VEPRIMTARIA PATRIOTIKE E LUFTARAKE E TIJ

**Në sallën universale të Pallatit të Kulturës “Asim Vokshi” në Gjakovë më
6 prill 2013 u bë promovimi i librit të akademik Minir Dushit**

“HAJDAR (BEG) DUSHI JETA DHE VEPRIMTARIA PATRIOTIKE E HEROIT TE POPULLIT”.

Të pranishmit i përshëndeti dhe fjalën e rastit e mbajti prof. Vahie Hoxha, kryetare e Shoqatës së Veteranëve të LANÇ të Kosovës. Përshëndeti gjithashtu edhe Kryetari i OBVL, general lejtënant Rrahman Parllaku. Referuan: akademikët prof.dr. Pajazit Nushi dhe prof. dr. Jusuf Bajrakatari.

Ky aktivitet u mbajt në shenjë të 100-vjetorit të shpalljes së Pavarësisë së Shtetit Shqiptar dhe 5-vjetorit të Pavarësisë së Kosovës e në kuadrin e aktiviteteve që po zhvillon Shoqata e Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare të Kosovës në prag të 70-vjetorit të Konferencës Themeluese të Këshillit Nacionalçlirimtar të Kosovës në territorin e çliruar në Bujan të Malësisë së Gjakovës më 31 dhjetor 1943 dhe 1 e 2 janar 1944.

FJALA E GJEN.RRAHMAN PARLLAKUT NË EMËR TË OBVL SË SHQIPËRISË

Zonja dhe Zotërinj,

Ju falenderoj që më ftuat të marr pjesë në këtë tubim, ku përkujtohet një nga luftëtarët e shquar, që dha jetën për çlirimin e kombit tonë nga pushtuesit nazifashistë.

E kujtojmë Hajdar Dushin, duke ndier edhe sot dëshpërim të thellë për humbjen e tij, pasi atë e ndau nga ne, dora tradhëtare e vënë në shërbim të pushtuesve nazistë.

Unë personalisht, nuk pata fatin të njihem nga afër me Hajdarin, por e kam njohur figurën e tij, nëpërmjet shokëve e bashkëluftëtarëve tanë të përbashkët, të Ali Demit, Hilmi Seitit, Sadik Bekteshit etj, të cilët e kishin patur shok e bashkeluftëtar, Sadiku edhe kishte udhëhequr bashkë me të batalionin në luftë.

Të gjithë ata që e kishin njohur Hajdarin, e vlerësonin si nxënës të shkëlqyer, inteligjent e këmbëngulës në punë e në kryerjen e detyrave të ngarkuara, studiues e intelektual të spika-

tur që, ndonëse i ri në moshë, zotëronte e përdorte pesë gjuhë të huaja.

Ai kishte qënë një nga luftëtarët e orëve të para, kundër pushtuesve fashistë, që në luftë shpalosi jo vetëm guxim, trimërinë e vendosmërinë që e karakterizonte, por edhe aftësitë e tij intelektuale e drejtuese, të cilat spikatën kur udhëhiqte luftën në qarkun e Durrësit e të Beratit dhe kur drejtonte me sukses repartet partizane në luftë.

Bazuar në fjalët e shokëve të mi, të Sadik Bekteshit, të Xhafer Vokshit, të Enver Dajci dhe të mikut tim të nderuar e të respektuar , professor Zikirja Rexhës, Hajdari ishte një nga iniciatorët e formuluesit kryesorë të dokumenteve të Konferencës Historike të Bujanit. Kjo konferencë, do të mbete në historinë kombëtare, si një nga datat më të shënuara, që trajtoi me patriotizëm e larpagmësi, cështjen e cimit dhe të bashkimit kombëtar të popullit tonë. Gëzohem dhe jam shumë i nderuar sa herë më jepet mundësia të marrë pjesë në ubime që kanë për qëllim të përkujtojnë, të përjetësojnë, e të nderojnë, figura të shquara, të historisë së Kombit tonë.

Megjithë moshën time të thyer , sëbashku me bashkëluftëtarët e Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalclirimtare, kemi përkujtuar e vazhdojmë të përkujtojmë, të gjitha figurat madhore, që kanë dhënë kontribute të vecanta, në luftën për clirim, por që fatkeqësisht, i pushkatoi, i burgosi, dhe i diskriminoi, diktatura e Enver Hoxhës.

Me anë të veprimtarive kushtuar Sejfulla Malëshovës, Nako Spirut, Ymer Dishnicës, Tuk Jakovës, Dali Ndreut, Beqir Ballukut e shumë t tjerëve, ne kemi kërkuar, që këto figura të shquara të Kombit tonë, të mbeten në histori, të bëhen të njohura për brezin e ri , ti japim një sodisfaksion familjarëve, të afërmeve, si edhe krahinës, dhe rrethit nga është prejardhja e tyre.

Kjo duket qartë nga, nga pjesëmarrja e shumtë e njerëzve, në këto tubime, ku salla dhe ambientet, në të cilat zhvillohen, mbushen plot e përplot.

E rëndësiahe është , që për këto aktivitete, shkruhet e flitet gjerësisht në mjetet e informimit publik, duke u pasuruar sistematikisht historinë e lavdishme të popullit tonë.

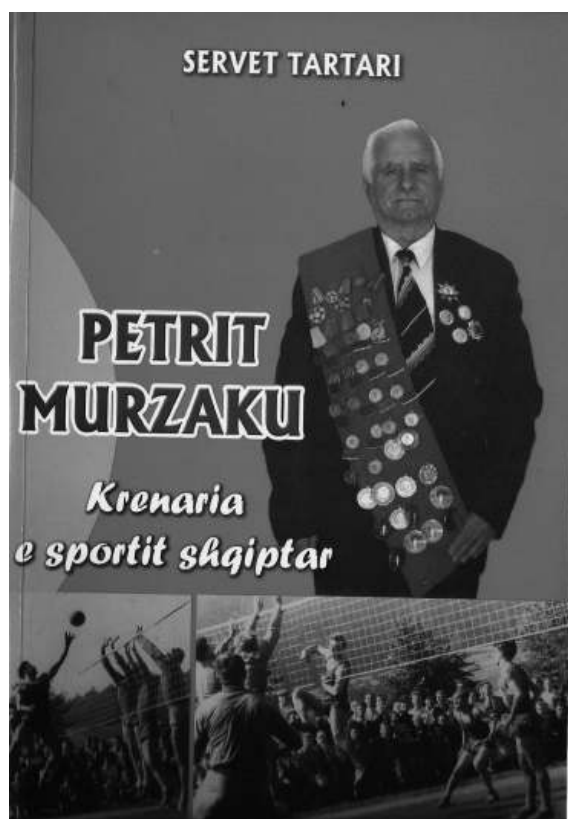
Ndihemi krenar, kur dëgjoj të flitet e shkruhet, për luftëtarët e brezit tim, vecanërisht për ata që dhanë jetën në lulen e rinisë për lirinë e popullit prandaj pa e ndier moshën, e mora pa përtesë, e më shumë gëzim , rrugën për në Gjakovë.

Edhe njëherë duke ju përgëzuar për këtë veprimtari të bukur përkujtimore ju falenderoj për ftesën dhe për vëmendjen tuaj.

*Gjeneral Leitnant Rahman Parllaku
Hero i Popullit*

KRYETARI I OBVL, RRAHMAN PARLLAKU FLET NË PROMOVIMIN E LIBRIT KUSHTUAR KRENARISË SË SPORTIT SHQIPTAR

Petrit Murzaku, një sportist i gjithanshëm

“Mund të them se është një nga yjet e sportit tonë. Ai shquhet si një nga sportistët më të kulturuar, se jo të gjithë janë të tillë. Ai rrjedh nga një familje e kulturuar e patriotike. Mbi të gjitha klubi sportiv “Partizani”, që ishte nën vartësinë e Ministrisë së Mbrojtjes, ka nxjerrë një plejadë sportistësh të shkëlqyer të vendit tonë, një prej të cilëve është edhe Petrit Murzaku”, -tha gjeneral Parllaku

Drejtori i klubit shumësportësh “Partizani”, Mirjan Hakani, në bashkëpunim me Federatën Shqiptare të Volejbollit, organizuan para pak ditësh tek shtëpia e oficerëve promovimin e librit të Servet Tartarit; “Petrit Murzaku krenaria e sportit shqiptar”. Të pranishëm për të nderuar figurën e sportistit të gjithanshëm, Petrit Murzakut, ishin figura të shquara jo vetëm të volejbollit, por të të gjitha sporteve, bashkëkohës të legjendës së sportit të klubit “Partizani”. Ishin të pranishëm dhe Kryetari i OBVL, gjeneral-lejtnant në pension Rrahman Parllaku, Hero i Popullit; presidenti i Komitetit Olimpik Kombëtar Shqiptar, Agim Fagu, si dhe sekretari i Përgjithshëm i FSHV-së, Leonard Tase. Petrit Murzaku ka qenë një sportist

universal, ku ka dhënë kontributin e tij tek klubi Partizani në sportet e volejbollit, basketbollit, futbollit, boksit, hedhje shtize etj. E rrallë, por reale, që një sportisti të mirënjohur në Shqipëri i atribuohet një libër sa është ende gjallë, duke parë jetën, kontributin e tij në sport, të shkruar dhe të vlerësuar nga të tjerët. Në fjalën e tij përshëndetëse, mjeshtri Murzaku shprehu mirënjohjen për botuesin e librit, Servet Tartarit, organizatorët e eventit si dhe i emocionuar tha: “Falenderoj të gjithë të pranishmit në sallë, sidomos skënderbegasit, ata që kam ndarë emocionet gjatë gjithë jetës sime sportive dhe qytetare”. Ndërsa presidenti i KOKSH, Agim Fagu, tha: “Kam një njohje prej 55 vitesh me Petrit Murzakun, këtë figurë të nderuar të sportit shqiptar. Është nder që si komitet olimpik ta quaj Petrit Murzakun olimpist, ku edhe në olimpiadë nuk ka aq shumë sporte sa ka marrë pjesë e garuar me aq profesionalizëm Murzaku. Ka qenë një njeri dhe një sportist i gjithanshëm. Figura të tilla, që i kanë dhënë gjithçka sportit, duhen simuluar nga instancat përkatëse jo vetëm me anë të një libri, por edhe më gjerë. Murzaku ka qenë një ndërthurje e talentit në sport me anën njerëzore e humane”.

Kurse sekretari i Përgjithshëm i FSHV-së, Leonard Tase, tha: “Është e vështirë për mua të

flas për Petrit Murzakun. Është simboli i volejbollit shqiptar, gjithashtu një legjendë e sportit tonë”. Me mjaft interes u ndoq në këtë ceremoni promovuese fjala e Kryetarit të OBVL, gjeneral-lejtnant në pension Rrahman Parllaku, Hero i Popullit. Ai tha se Petrit Murzaku ishte i gjithanshëm si futbollist, volejbollist, basketbollist, atlet në shumëgarësh dhe në hedhjen e shtizës. Petriti i ka luajtur të gjitha lojrat. Si një nga ish ushtarakët më të lartë në Ushtri, Z.Parllaku pohoi se Petritin e njihje si kuadër ushtarak, po edhe si sportist. “Mund të them se është një nga yjet e sportit tonë. Ai shquhet si një nga sportistët më të kulturuar, se jo të gjithë janë të tillë. Ai rrjedh nga një familje e kulturuar e patriotike. Unë kam patur fatin ta njoh nga afër kur isha në Ministrinë e Mbrojtjes, midis kuadrove kryesorë të asaj kohe, por kam patur edhe rastin që herë direkt dhe herë indirekt, ta njoh sportin, sidomos në shkollën “Skënderbej”, nga e cila dolën shumë talente dhe kuadro të lartë, po kaq talente të shkëlqyer edhe në sportin tonë kombëtar e ndërkombëtar.

Mbi të gjitha klubi sportiv “Partizani”, që ishte nën vartësinë e Ministrisë së Mbrojtjes, ka nxjerrë një plejadë sportistësh të shkëlqyer të vendit tonë, një prej të cilëve është edhe Petrit Murzaku”,-tha gjeneral Parllaku . Kreu i OBVL evidentoi gjithashtu faktin se Petrit Murzaku shquhej nga të gjithë sportistët, jo vetëm të klubit “Partizani”, por edhe si lojtar i kombëtares. “Petrit Murzaku njihet në gjithë vendin tonë si lojtar i gjithanshëm dhe me rezultate të larta. Në saj të punës dhe rezultateve të aritura në fushat sportive, Petrit Murzaku ka fituar shumë medalje e trofe, kupa e vlerësime, po edhe dekorime që ne i kemi bërë me propozimin e klubit “Partizani”. Këto vërtetojnë plotësisht se kush ka qenë Petrit Murzaku. Ai shquhej si lojtar i niveleve të larta dhe shumë i kulturuar, i thjeshtë dhe i dashur me të gjithë, pa qibër e mendjemadhësi. Për këto cilësi e të tjera, ishte një kuadër e sportist model që punoi deri shëf katedre në Shkollën e Bashkuar të Oficerëve. Kudo ka lënë gjurmë e përshtypje, si një nga shembullorët, i sinqertë e korrekt”, u shpreh gjeneral Parllaku. Kreu i OBVL-së tha se për Petrit Murzakun ruante respektin më të madh, si sportist, si kuadër e si një njeri model.

22 VJET VEPRIMTARI FRUTDHËNËSE E SHOQATËS SË VETERANËVE TË LUFTËS ANTIFASHISTE NACIONAL ÇLIRIMTARE TË KOSOVËS

(Shënime rreth monografisë së përgatitur për periudhën 1990-2012)

Të nderuar pjesëmarrës !

Është një nder dhe kënaqësi e veçantë për mua, që në emër të Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës së Shqipërisë të flas para jush, të ju përhëndes dhe të ju uroj për punën e madhe që keni bërë në këto vite, punë që pasqyrohet më së miri në këtë monografi voluminoze dhe të përgatitur me seriozitet dhe nivel të lartë.

Kjo monografi publikohet në 100 vjetorin e shtetit shqiptar dhe në 5 vjetorin e Pavarësisë së Kosovës. Në dallim nga popullsia e Shqipërisë, populli i Kosovës në këto 100 vjet zhvilloi dy luftëra, luftën Nacional Çlirimtare në kuadrin e Luftës së II Botërore dhe Luftën për pavarësi, vetëvendosje dhe shtetësi të Kosovës.

Unë që i përkas periudhave të dy luftërave nuk gjej fjalë për të falenderuar brezin e Luftës së II Botërore që u renditën me fitimtarët dhe brezin e ri, të atyre që luftuan dhe fituan lirinë e munguar, pavarësinë e dëshiruar e të shumëpritur, të luftëtarëve të UÇK.

Çdo kohë ka vlerat e saj dhe luftëtarët e saj. Pa luftën Nacional Çlirimtare në Shqipëri dhe në Kosovë, ndonëse atëhere nuk u realizua ëndrra e bashkimit të shqiptarëve, u realizua autonomia e Kosovës dhe ruajtja e tërësisë territoriale të Shqipërisë, dy baza të fuqishme këto për të mos ja filluar nga hiçi, por nga dy themele bashkimi. Mbi këto themele u hodhën shumë ujë dhe lëndë shkatërruese, por qëndresa heroike e shqiptarëve si në Kosovë dhe në Shqipëri bëri të mundur që sot të kemi Shqipërinë anëtare të NATO-s dhe kandidate për në Bashkimin Europian dhe Kosovën të lirë, të pavarur dhe demokratike.

Nuk ka gjetje më të mirë për hapjen e librit e librit monografik se sa thënia e Fadil Hoxhës në një intervistë dhënë gazetarit Blendi Fevziu në Televizionin KLAN dhe në KOHA DITORE në dhjetor 1998 se pa çlirimin e shqiptarëve të Kosovës nuk do të ketë qetësi në këto anë, madje as në Jugosllavi, as në Shqipëri dhe as në Ballkan.

Luftëtarët shqiptarë në mbarim të Luftës së II Botërore nuk arritën ta bashkonin Shqipërinë me Kosovën, por bënë Konferencën e Bujanit, bënë atë që kishin më të çmuar, dhanë jetën e tyre për atdhe.

Luftëtarët kosovarë e çuan deri në fund dëshirën dhe amanetin e të parëve, fituan lirinë dhe pavarësinë e Kosovës. UÇK pati rolin vendimtar në këtë luftë, por pa mohuar rolin e SHBA dhe të NATO-s.

U gjenda në krye të një grupi ushtarakësh veteranë të Shqipërisë në ato ditë lufte të UÇK për të dhënë kontributin tonë ndonëse në moshë të thyer sepse lufta për mbrojtjen e trojeve tona shqiptare nuk njeh moshë.

Në këtë monografi që është pors i ditëtar lufte gjeta shokët, gjeta bijtë e shokëve, të veteranëve, në disa fjalime mortore tingëllonin akoma krismat e armëve. U rinova në ditën e fitores në qershorin e vitit 1999, por edhe më shumë u gëzova në ditën e pavarësisë më 17

shkurt.

Në këtë libër vihet re me kënaqësi thënia e të vërtetave dhe shmangja nga subjektivizmat politikë. Luftën e bëjnë luftëtarët dhe historinë e shkruajnë po luftëtarët sepse ata e shkruajnë me gjak. Historianët duhet ti interpretojnë mirë faktet në kohën dhe vendin e duhur sepse sa më shumë kalon koha dhe aktorët e autorët vdesin, aq shumë shtohet rreziku i subjektivizmit historik, sepse në skenë dalin figurat e reja politike që kërkojnë edhe lavdinë e pamerituar.

Kjo ka ndodhur si në Shqipëri dhe në Kosovë, ka ndodhur errësimi, ashtu siç ka ndodhur glorifikimi i personazheve dhe ngjarjeve të luftës. Dhe këtë nuk duhet ta lejojë Organizata e Veteranëve të Luftës. Por dalja në dritë e e librave të tillë si historiku i Shoqatës së Veteranëve të Kosovës 1990-2012 është një kontribut madhor historik dhe parandalon shtrmbërimet që përmenda më lart.

Tani Shoqata e Veteranëve të Luftës së Kosovës ka në krye një njeri të luftës dhe të letrave. Duke i uruar zgjedhjen në krye të Shoqatës së Veteranëve të Luftës së Kosovës mikut tim Vehap Shita ju uroj gjithë veteranëve të Kosovës shëndet dhe veprimtari të dobishme në të mirë të çështjes së shenjtë kombëtare.

Gjen. Leit. Rrahman Parllaku, Kryetar i OBVL së Shqipërisë

PËRURUHET LIBRI, QË NDERON JETËN E KOMANDANTIT TË AVIACIONIT, EDIP OHRI

Në sallën kryesore të Muzeut Historik Kombëtar, më 15 mars 2014 paradite u organizua përurimi i botimit të ri, nga autori Agustin Gjinaj, me titullin kuptimplotë, “Edip Ohri, legjenda e aviacionit”. Ishin të pranishëm familjarë të personazhit kryesor të këtij libri, ish-aviatorë e udhtarakë të tjerë, miq të E.Ohrit, ardhur nga disa qytete të vendit, por dhe Ohri, nga media e shkruar dhe ajo elektronike e të ftuar të tjerë.

I pari e mori fjalën ish-ushtaraku i lartë, Astrit Jaupi. Ai u ndal, posaçërisht, në historikun e Aviacionit Luftarak Shqiptar dhe dëshmoi ndihmesën e çmuar, në lavdinë e kësaj arme, të ish-komandantit legjendar, Edip Ohri. Megjithatë, ashtu siç veproi edhe ndaj mjaft ish-gjeneralëve dhe ushtarakëve të tjerë të lartë, regjimi diktatorial e akuzoi atë për “tradhëti të lartë” e “puçist” dhe e dënoi disa vite, të cilat i vuajti në burgun famëkeq të Burrelit.

Për ta nderuar jetën dhe veprën shumë të çmuar të Edip Ohrit, kishte ardhur shefi i Shtabit të Përgjithshëm të Ushtrisë sonë, Jeronim Bazo, i cili e përshëndeti këtë tubim përurues, në emër të Ministrisë së Mbrojtjes së Shqipërisë, si dhe ish-komandatin, me aq merita për aviacionin luftarak shqiptar, Edip Ohri dhe autorin e librit, që shkoi për të, A.Gjinaj.

Recensenti Mehmet Latifi, publicist e studiues nga Struga, theksoi vlerat e përgjithshme të këtij libri, që u përurua. Ai nënvizoi aftësitë profesionale të autorit, i cili ka shkruar me ndjeshmëri të lartë për personazhin kryesor të tij, me gjuhë të pasur e duke përdorur dhe evidentuar mjaft dokumente e fotografi të rralla, si dhe kujtime e mbresa të bashkëpunëtorëve e të njohurve të Edip Ohrit. I lindur në Strugë, më 31 janar 1925, ky trashëgoi e çoi më përpara traditat e të mira të të parëve të tij, si atdhedashurinë, shpirtin e sakrificës, guximin e trimërinë etj.

Me kënaqësi dhe emocione u dëgjuan fjalët e bijës së Edip Ohrit, Mirjanës. Në emër të babait dhe të familjarëve tjerë, i falënderoi përzemërsisht autorin e librit dhe gjithë të pranishmit në tubimin përurues. Ajo solli kujtime nga jeta e saj, në vegjëli e rini, duke dëshmuar kujdesin e dashurinë e babait të tyre, ndaj fëmijëve. Po kështu, foli për mungesën e boshllëkun, që ata ndjenin, kur ai ishte me shërbim dhe, sidomos, kur vuajti dënimin e pamërituar. Babain e tyre e vlerësoi prind, mësues dhe edukator, me ndershmëri dhe besnikëri të patundur ndaj popullit e Atdheut tonë të dashur. Ai u dha atyre forcë, pathyeshmëri e krenari

në jetë dhe i frymëzoi vetëm për punë të mira e të dobishme, për tërë shoqërinë shqiptare.

Ballina e parë e librit të ri...

Në emër të Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të Luftës, i përshëndeti pjesëmarrësit dhe, në veçanti Edip Ohri, gjeneral-lejtnant Rrahman Parllaku, "Hero i Popullit". Ndër të tjera, theksoi se kanë trashëguar dy djem e dy vajza plot merita, në shërbim të palodhur ndaj vendit tonë. Po kështu, solli kujtime nga koha e vuajtjes së dënimit të padrejtë, bashkë me të, në burgun e Burrelit dhe pathyeshmërinë e treguar. Ai kishte e ka cilësi të larta njerëzore, ndershmëri, sinqeritet, mirënjohje ndaj të tjerëve, përkushtim të patundur ndaj Atdheut.

Autori i librit, por dhe i disa të tjerëve për aviacionin, Agustin Gjinaj foli për punën e bërë dhe krenarinë e natyrshme, se ka fiksuar në faqet e tij, sadopak, jetën e birit të dashur të një familjeje atdhetare nga Ohri, normalistit të Elbasanit dhe komandantit të Aviacionit Luftarak Shqiptar, Edip Ohri. Po kështu, përshëndetën edhe Nestor Dhaskali, poeti Agim Doçi etj

Gjatë zhvillimit të kësaj veprimtarie të paharruar, në ekranin e sallës së madhe të Muzeut

Historik Kombtar u shfaq një dokumentar interesant, me pamje nga jeta e Armës së Aviacionit Luftarak Shqiptar dhe e komandantit legjendar të tij, Edip Ohri.

Në përfundim të këtij përurimi, pjesëmarrësit i kaluan disa çaste së bashku, duke kujtuar e biseduar për udhën e lavdishme të kësaj arme dhe jetën e komandantit të saj.

*Nga: Prof. Murat Gecaj
publicist e studiues-Tiranë*

Tiranë, 15 mars 2014

botart

PROMOVOHET LIBRI DHE DOKUMENTARI KUSHTUAR GJENERAL PARLLAKUT

“Një legjendë në kufirin e dy kohëve”

Në 95-vjetorin e ditëlindjes të Heroit të Popullit dhe Nderit të Kombit Rrahman Parllaku u promovua edhe libri “Një legjendë në kufirin e dy kohëve” i bashkëautorëve Halil Rama dhe Sakip Cami. Për vlerat e këtij libri foli Dr. Fejzulla Gjabri. Ai tha se në këtë punim ka risi. Kjo, pasi figura e Gjeneral Rrahman Parllakut nuk është e panjohur. Vetë ka treguar, vetë ka shkruar për veprimtarinë e tij, ka folur me shokë e në studio televizive. Risia më e rëndësishme këtu gjendet në vetë figurën e Gjeneralit, pasi është ndryshe kur flet vetë, e ndryshe kur flasin të tjerët. Tashmë □do gjë e ka të dokumentuar. Kjo duhet çmuar në punimin e autorëve, sepse kanë kërkuar të veçantat, kanë çmuar vlerat, kanë dashur e çmuar dinjitetin e tij, si pjesë e pasqyrës së njeriut qëndrestar. Nga këtu mësojmë se kemi të bëjmë me veprimtarin që është njerëzor dhe i ndjeshëm me njerëzit, njerëzor dhe i ashpër me njerëzit e ashpër...

Shkrimtari I mirënjohur Teodor Lao e vlerësoi këtë libër si një dëshmi për kohën që kemi lënë pas, për një kohë tepër të gjatë, si dhe jeta e heroit të librit, që sot na vjen midis nesh me barrën e 95 viteve të tij që, si rrallëkush, i mbart me freskinë fizike, me mprehtësinë e gjykimit, me fjalën që nuk

bie përdhe, me gjallërinë dhe energjinë e një burri shteti në gjysmën e moshës që ka ai.

Ndërkohë qindra pjesëmarrësit në këtë takim festiv që u mbajt në sallën e Muzeut Historik Kombëtar ndoqën me vëmendje dokumentarin e RTSH “Një legjendë në kufirin e dy kohëve”, realizuar sipas skenarit të bashkëautorëve Halil Rama e Sakip Cami.

NJË LEGJENDË NË KUFIRIN E DY KOHËVE

TEODOR LAÇO

Në kohën tonë moderne të globalizmit nuk bëhet fjalë për legjenda. Megjithatë, ato ekzistojnë, pavarësisht heshtjes dhe indiferencës së opinionit publik.

Një protagonist me një jetë të jashtëzakonshme sjell para lexuesit edhe libri i ri “Rahman Parllaku, një legjendë në kufirin e dy kohëve”, i bashkëautorëve Halil Rama dhe Sakip Cami. Nuk është thjesht një biografi tërheqëse, që për një shkrimtar do të qe një grishje për fantazinë. Është më shumë se kaq. Është një dëshmi për kohën që kemi lënë pas, për një kohë tepër të gjatë, si dhe jeta e heroit të librit, që sot na vjen midis nesh me barrën e 95 viteve të tij që, si rrallëkush, i mbart me freskinë fizike, me mprehtësinë e gjykimit, me fjalën që nuk bie përdhe, me gjallërinë dhe energjinë e një burri shteti në gjysmën e moshës që ka ai. Qofsh edhe për shumë vite të tjera siç të njohim e të shohim sot,

miku ynë Rahman Parllaku!

Nga jeta e një Matuzalemi si ti, na ulet këmbëkryq historia. Nga lufta dhe përkushtimi yt atdhetar na vjen një model për t’u ndjekur.

Nga ëndrra jote dhe e brezit tënd për një shoqëri të njerëzve të barabartë, që e kërkoi atë nëpërmjet komunizmit si ideologji, vjen edhe zhgënjimi i madh prej kësaj utopie që u përpoq të imponohej nëpërmjet luftës së klasave.

Nga një çerek shekulli i dënimit tënd, nga plumbi dhe vdekjet në qelitë e burgut, mund të njohim një nga pamjet më makabre të dhunës së diktaturës. Nga veprimtaria jote si veteran në këtë çerek shekulli të demokracisë bashkë me të tjerë ish-të dënuar si L.Belishova, E.Ohri, H.Ramohito, etj., mund të mësojmë se kurrë nuk është vonë për njeriun që të bëhet mbështetës aktiv i proceseve demokratizuese të shoqërisë.

Prej jetës së këtij njeriu, vijnë e të zgjohen edhe disa ndjenja, në dukje tepër intime, por që janë në thelbin e moralit të individit. Një prej tyre është dashuria dhe lidhja e tij me vendlindjen, me krahinën e Lumës dhe Kosovën, historia dhe luftërat e tyre. Rrethanat ia sjellin Parllakut që të punojë në zanatin ëmbëlsues të hallvës. Tregtarët ambulantë të saj në Korçë i quanin “gegë”. Ky “gegë” shtathedhur, i fortë fizikisht, i pashëm që bredh deri në Selanik, do të bëhej një nga drejtuesit kryesorë të njësiteve guerrile, pikërisht në Vlorë, aty ku ishte ndezur një nga vatrën kryesore të luftës antifashiste.

Megjithatë, identiteti i tij mbetet i derdhur që nga fëmijëria, aty ku për vite të tëra ndarjeje bashkohej verilindja shqiptare me Kosovën shqiptare, me Kosovën, liria e të cilës ishte “Ëndrra e jetës së tij”.

Dashuria për vendlindjen është një nga ndjenjat më të bukura. Kush e shpërfill, dëshmon për një shpirt të varfër. Jeta, lidhja me vendlindjen është zanafilla e respektit të tij për njeriun e thjeshtë, e humanizmit dhe altruizmit.

Kur më dha për një mendim librin e tij në dorëshkrim “Mirënjohje familjeve vlonjate...”, i thashë se ndoshta iu kishte lënë më shumë vend nënave dhe grave vlonjate, në raport me ngjarjet e tjera të njësitit guerril.

“Përkundrazi, iu kam lënë pak, - më tha. Pa dyert e zemrat e tyre të hapura, ne s’do të mund të bënim asgjë”.

Këtë modesti dhe altruizëm në raportin e veprës së tij në luftë dhe më pas, kam patur mundësinë ta vërej dhe ta çmoj që nga takimi dhe biseda ime e parë me të rreth 20 vjet të shkuara, kur i kërkoja një mendim për Gjeneralin Vaskë Gjino, që ishte nga fshati im dhe kishte vdekur në burgun e Burrelit.

“Po të shkruash ndonjë shkrim për të, thuajse për mua, ai ishte ajka e ajkës së akademistëve, ushtaraku më i aftë që mund të dërgohej në Vietnam, për të vëzhguar luftën që bëhej aty prej vitesh”, m’u përgjigj Parllaku.

Ushtarak edhe vetë deri në palcë, akademist dhe epror i Gjinos, ai i linte atij vendin e kreut për nga përgatitja si ushtarak.

Dhe të jesh një jetë nën kapotën e ushtarit, do të thotë të pranosh një jetë murgu rreptësisht të programuar, duke e privuar veten nga tekat dhe argëtimet spontane, që ne të tjerët, civilat, ia lejojmë vetes duke anashkaluar disiplinën.

Libri i H. Ramës dhe S. Camit, një punë serioze për jetën e “Heroit të Popullit” Rrahman Parllaku nuk mund të jetë ezaurues, sepse ai është një figurë aq interesante, e madhe do të thosha pa droje, sa të tërheqë edhe më vonë pena të tjera.

KODET QË NJERIUN E BËJNË GJENERAL

Dr. Fejzulla Gjabri

Nëse do të njohësh kodet që njeriun e bëjnë 'gjeneral' (jo vetëm ushtarak), referoju Gjeneral-Leitnant Rrahman Parllakut. Rrahman Parllaku tashmë ka një Curriculum Vitae. Kaq. Kaq është kjo monografi për një jetë shekullore. Them kështu, se unë jam i privilegjuar të bëj një shkrim për të, e jo të përmbledh me pak fjalë atë që shkruhet në jetën e tij. Janë disa arsye që më bëjnë të arsyetoj kështu.

Së pari, kur e shoh sot, sikur shoh një pjesë të historisë kombëtare e ndjej emocione. Ndryshe, nuk do të doja të isha pjesë e historisë së jetës së një njeriu që nuk ndjen asnjë emocion kur tregon një histori të jetës së vet. Gjenerali di të tregojë, prandaj të detyron të ndihesh 'pak Rrahman Parllak'. Dikush ka thënë: "Madhështia nuk qëndron tek forca logjike që ke, por tek mënyra si e përdor atë". Edhe sot Rrahmani ruan atë madhësi burrërore, se gjen mënyrën si ta shfaqë atë, kujtesën, ashtu siç ka qenë.

Së dyti, Kam një kujtesë të vockël për Gjeneralin deputet.

Isha në shkollë fillore kur e kam pa për herë të pare, në një livadh të ulur këmbëkryq me burra, duke dëgjuar problemet e hallet e fshatit tim. Nga fundi i grumbullit të njerëzve,

vëreja atë burrë të pashëm, falë një simetrie të përkryer, (që Zoti i kishte dhënë), simetri që e ruan edhe sot. Nuk e dija nëse do ta takoja ndonjëherë dhe jo më të shkruaja një rresht për të. Por, ja që edhe kjo ndodhi. Më bënë miqtë e mi dibranë Halil Rama e Sakip Cami, që të jem pjesë a mikropjesë e këtij punimi.

Së treti, sigurisht nuk është thjesht një punim i zakonshëm. Nëpër këtë libër gjen materiale që plotësojnë më së miri njohjen e figurës së Gjeneral Rrahman Parllakut. Gjejmë fitoren, por nuk është e thënë të fitosh gjithmonë, sepse edhe humbet. E rëndësishme është se autorët kanë dhënë më së miri tiparin kryesor të tij, vendosmërinë, ngadhënjimin: Edhe kur humbet, të mos dorëzohesh asnjëherë. Kjo vlen për Rrahman Parllakun, gjeneralin lumjan që diti të kapërcejë vështirësitë e diktaturës. Mund të shkruhej më shumë? Sigurisht që po.

Në këtë punim ka risi. Kjo, pasi figura e Gjeneral Rrahman Parllakut nuk është e panjohur. Vetë ka treguar, vetë ka shkruar për veprimtarinë e tij, ka folur me shokë e në studio televizive. Risia më e rëndësishme këtu gjendet në vetë figurën e Gjeneralit, pasi është ndryshe kur flet vetë, e ndryshe kur flasin të tjerët. Tashmë □do gjë e ka të dokumentuar. Kjo duhet çmuar në punimin e autorëve, sepse kanë kërkuar të veçantat, kanë çmuar vlerat, kanë dashur e çmuar dinjitetin e tij, si pjesë e pasqyrës së njeriut qëndrestar. Nga këtu mësojmë se kemi të bëjmë me veprimtarin që është njerëzor dhe i ndjeshëm me njerëzit, njerëzor dhe i ashpër me njerëzit e ashpër.

Rrahman Parllaku lindi, u rrit dhe mbeti patriot. Lufta Antifashiste, mbrojtja e vendit, "lufta e brrylave", qëndrimi në qeli e deri dhe Lufta e Kosovës më 1999, e forcuan karakterin e tij. Sokrati thoshte: "Patriotizmi nuk kërkon që individi të pajtohet me gjithçka që bën vendi i tij, por promovon shtrimin e pyetjeve analitike dhe kritikave që synojnë ta bëjnë vendin sa më të përparuar që të jetë e mundur". Kjo nuk i ka munguar Gjeneralit e kjo jepet edhe në këtë punim.

Libri nis me vendlindjen, Novosejn, fundja si gjithë katundet e tjera të Lumës, me për-bashkësitë dhe veçantitë e saj. Vazhdon me fëmijërinë, fundja si fëmijët e tjerë, por me këmbënguljen për shkollim edhe jashtë katundit të tij. Në rini kërkoi 'diamantet' rreth vetes, se diamante ka çdokush, por ai diti artin e pastrimit të tyre dhe i bëri që të shkëlqejnë fort. Ky shkëlqim e shoqëroi gjatë gjithë jetës. Njëri nga bashkëpunëtorët e tij (brenda këtij libri) thotë: "Ai kishte një stil dhe metodë pune ndryshe nga të tjerët. Disa nga kolegët e tij, për zbatimin e urdhërave preferonin të ngrinin zërin dhe dënimet, ndërsa Rrahmani preferonte që urdhërat të zbatoheshin pa të bërtitura, por duke kërkuar llogari me mirësjellje, me mirëkuptim dhe kulturë. Kjo bënte që urdhërat e të parëve të zbatoheshin vetëm se e kërkonte rregullorja, ndërsa urdhrat e Rrahmanit zbatoheshin natyrshëm..."

Autorët, përmes fjalëve të të tjerëve për Gjeneralin, kanë dhënë ndër kodet më të rëndësishme të njeriut që mban emrin Rrahman Parllaku, kodin e mirësjelljes, kodin e kulturës dhe kodin e drejtësisë. Ai që bazohet në drejtësinë, është i mbështetur në një godinë të fortë, që nuk shembet kurrë. E kundërta ngjet kur bazohesh në forcë: bie për tokë e humbet, sapo të thyhet forca. Pikërisht kjo del qartë në këtë punim.

Si gjeneral i tre epokave, ai është memoria historike e kombit. Autorët kanë dhënë gjithashtu një mesazh: "Nëse do të dish se çfarë ka ndodhur në Vlorë në periudhën 1939-1943, pyet Rrahman Parllakun ose referoju librit të tij; nëse pyet për Tiranën, përsëri referoju Parllakut. Nëse do të dish me detaje për luftën e Kosovës si në '44 dhe në '99, përsëri referoju Parllakut. Ai është gjenerali i kujtesës".

Mua më mbetet të shtoj: Nëse do të njohësh kodet që njeriun e bëjnë 'gjeneral' (jo vetëm

ushtarak), referoju Gjeneral-Leitnant Rrahman Parllakut.

Së fundi, mbështetja e të dhënave për punimin është tepër e gjerë dhe dëshmon punën serioze të autorëve, gjë që vihet në dukje dhe nga pëzgjedhja e materialeve të paraqitura. Veç autorëve, këtu është vetë Rrahman Parllaku, janë kolegë e miq të tij, janë ushtarakë, gazetarë e personalitete të kulturës e shkencës, gjë që dëshmon për njohje të mirë të literaturës dokumentare nga ana e autorëve.

Tashmë, Gjenerali po shkon drejt shekullit. Mosha është porsi ngjitja në mal: sa më shumë që ngjitesh, ndjen se lodhesh dhe ngushtohet fryma, por zgjerohet shikimi dhe sheh më shumë prej lart.

Ky është Rrahman Parllaku, Gjenerali që hyn në hapësirat e legjendës.

DASHURI NË TË GJITHA DIMENSIONET, QË SHTRIHET NË TË GJITHA EPOKAT

Lindita BUSHGJOKAJ*

Të gjithë kemi ëndrra dhe iluzione. Realizimi i tyre të fal kënaqësi pafund. Prandaj dhe bota është e bukur! Rruga drejt realizimit të tyre është e mbushur me sfi da dhe peripeci, ku drejt arritjes së qëllimit njeriu njeh dhe dështimin. Kjo është e domosdoshme për të vlerësuar gjërat që ke. Drejt kësaj rruge ka gjithnjë një burim frymëzimi. Dhe unë e gjej tek librat, por jo vetëm; tashmë kam krijuar edhe idealin tim, heroin tim që me shumë dinjitet përbën shembull inspirimi drejt një jete të denjë. Vetë prezenca e tij më shkakton emocionet më të bukura dhe të pastra. Një libër është shumë pak për të shpalosur vlerat e rralla të Gjeneral Parllakut, që me emrin e veprën e tij bëri epokë. Ndaj çdo ditë që kalon, çdo moment dhe sekondë mund të gjesh cilësi të çmuara që i mbijetojnë çdo epoke....Ky është legjenda në kufi rin e dy kohëve, Rrahman Parllaku. Për këtë figurë, sa populllore aq edhe poliedrike është folur e shkruar. Nuk po ndalem tek historia, bëmat, heroizmi i tij që njihen tashmë, por tek ato vlera, që arrita te e identifikoj nga leximi plot pasion i jetës së tij, të shpalosur mirëfi lli në këtë libër të bashkëautorëve të mirënjohur Halil Rama e Sakip Cami, shumë i çmuar dhe cilësisht tejet i arrirë. Në të nuk shikohen, thjesht nënkuptohen: thjeshtësia, mënçuria dhe larpamësia e Heroit të Popullit, gati një shekullor. Në një botë ku mbisundon egoja dhe ku shpesh mënjanohej vlerat, fi gura e tij të le të kuptosh që "gjërat e bukura janë të thjeshta dhe të bukurat arrihen me thjeshtësi". Më frymëzon lufta për të mbrojtur gjërat që të përka- sin dhe stoicizmi për të rezistuar, pasi qëllimi për të mbrojtur nderin, dinjitetin qëndron edhe mbi vdekjen. Jeta dhe vepra e Gjeneral Parllakut, e përshkruar gjer në detaje në këtë libër, më bëri të kuptoj që duhen vlerësuar dhe disfatat, pasi përballja me to të bën karkater më të fortë për të luftuar "armikun". Në kohën e gjeneralit ishin okupatori nazifashist dhe diktatura e egër komuniste, ndërsa në kohën tonë simbolizon pengesat në rrugën e jetës, ku lufta është gjithnjë e pranishme. Me armë, metoda apo strategji të sofistikuar ajo ka një synim: LUMTURINË, e cila nënkupton dashurinë. Sesa e njohim, mbrojmë apo merito- jmë, kjo varet nga sa pastër luftohet. Më së miri e dallojmë këtë edhe te miqtë e ngushtë të gjeneral Parllakut. Njëri prej tyre, është Fiqiri Kllari – Konsull Nderi i Shqipërisë në Bosnjë, që e ndjek dhe mbështet "Heroin e Popullit" në çdo hap e aktivitet të tij.... Si Fiqiriu ka me dhjetra, qindra, e pse jo me mijëra, në Shqipëri, Kosovë, Maqedoni, në gjithë hapësirën mbarëshqiptare që mësojnë nga përvoja, urtësia e thjeshtësia e "legjendës në kufi rin e dy kohëve" dhe orientohen drejt vlerave që rrezatojnë mirësi e admirim në çdo aspekt të jetës.

Gjeneralin me plot bindje e identifi koj me dashurinë, një ndjenjë që i është ushqyer që në vegjëli, duke luftuar dhe sakrifi kuar jetën në shërbim të saj...Dashuri për çdo pëllëmbë tokësore, dashuri në të gjitha dimensionet, që shtrihet në të gjitha epokat dhe çdo brez, i vjetër apo i ri e ndjen. Me fjalët më të thjeshta shpreh mirënjohjen, respektin, dashurinë dhe krenarinë për Heroin, "Krajin", Gjeneralin..., për njeriun që jeton midis dy epokave...Faleminderit që ekziston!!!

**Studente në degën e gazetarisë*

KUADËR SHUMËDIMENSIONAL, ZEMËRGJËRË, KËRKUES

ISA TARE, Mjeshtër i Merituar Sporti

Përveçse një ushtarak i shkëlqyer, Gjeneral Rrahman Parllaku ishte edhe një mbështetës i sportit dhe i jetës artistike në ushtri.

E kam njohur Gjeneral Parllakun në Ministrinë e Mbrojtjes dhe në Shtabin e Përgjithshëm të Ushtrisë, kur ai kryente detyrën e Zv/ministrit të mbrojtjes për përgatitjen luftarake, sidhe më vonë, detyrën e zv/shëfë të Shtabit të Përgjithshëm të Ushtrisë.

Unë atëhere isha oficer në këtë ministri, drejtues për problemet e sportit, por njëkohësisht edhe sportist i ekipit të ushtrisë, "Partizani" dhe i ekipit kombëtar.

Tek Gjeneral Parllaku ne shkonim shpesh, e shqetësonim atë edhe për problemet e sportit. Parllaku na priste me dëshirë dhe përkushtim, me qëllimin e mirë për të na ndihmuar. Ne i kërkonim të na ndihmonte që ndonjë ushtar sportist që kryente ushtrinë në rrethe, ta transferonte në Tiranë, dhe më pas ta federonim me ekipin e "Partizani"-t, të cilin e donim dhe e admironim që të gjithë, ne ushtarakët, bijtë e tyre, veteranët dhe shumica e popullit. Nuk vononte aspak, kur shihnim që ushtari sportist të kishte ardhur në repartin e Tiranës

dhe menjëherë të fillonte stërvitjen tek ekipi ynë i zemrës.

Rrahmani mbështeste edhe artistët. Në Ansamblin e ushtrisë me Gaqo Avrazin në krye dhe në Estradën e Ushtarit kanë punuar dhe janë promovuar pothuajse të gjithë artistët më në zë të popullit tonë.

Kur e larguan nga Tirana artisten e madhe Vaçe Zela, ishte ndërhyrja e Gjeneral Parllakut, që ajo të fillonte punë në Estradën e Ushtarit. Dhe më vonë mbas kërkesave të Ansamblit të Shtetit, përsëri Vaçja u kthye atje ku e meritonte, tek Ansambli Kombëtar, sepse Vaçja ishte artiste me përmasa mbarëkombëtare.

Ja pra, ky ishte Rrahman Parllaku, kuadër shumëdimensional, zemërgjërë, kërkues që të imponohej.

GAZETA "VETERANI", PJESË E RËNDËSISHMË E HISTORISË SË OBVL

Numri 300

Halil RAMA

Në çelje të vitit të 20-të të krijimit, Organizata e Bashkuar e Veteranëve të Luftës Anti-fashiste Nacionalçlirimtare të popullit shqiptar (OBVL), boton numrin 300 të gazetës së saj, "VETERANI".

Në 300 numra të kësaj tribune të mendimit të lirë të veteranëve të LANÇ, pasardhësve të tyre, publicistëve e historianëve pasqyrohet gjerësisht veprimtaria e OBVL-së në dy dekada .

"VETERANI", që nga numri i parë deri te i 300-ti u rrit së bashku me OBVL-në. Drejtuesit e OBVL, në qendër e rrethe e "ushqyen" dhe e mirërritën këtë fidanishte që u shërbeu më së miri për përmbushjen e misionit të tyre historik: pasqyrimin dhe transmetimin tek brezat e rinj të historisë dhe vlerave të LANÇ-it.

Me këtë mision doli numri i parë, i ideuar dhe drejtuar nga publicisti dhe shkrimtari i mirënjohur Çobo Skënderi, i cili e drejtoi gazetën me kompetencë e profesionalizëm për disa vite.

Padyshim, rritjen e saj cilësore gazeta e ka shënuar në hakun kohor të 13 viteve të fundit, ku përveç lëndës së pasur u zgjerua dukshëm edhe performanca e saj.

Parë nga ky këndvështrim, historia e "VETERANI"-it është pjesë përbërëse e OBVL-së. Si një tribunë shumëdimensionale, gazeta jonë ua rriti vlerat drejtuesve të organizatës, duke iu imponuar, që përveçse organizatorë të talentuar e intelektualë të zotë, ata të shquhen edhe në fushën e publicistikës.

Kësisoj, në faqet e "VETERANI"-it gjen analizat dhe komentet e Rrahman Parl-lakut, Edip Ohrit, Skënder Malindit, Liri Belishovës, Myfit Guxhollit, Xhemal Meçit, Sakip Camit, Sotir Budinës, Isuf Im-erajt, Misto Çules, Syrja Tahirit, Osman Xhindolit, Ali Demush-it, Genc Ballancës e të dhjetra bashkëpunëtorëve të gazettes.

"VETERANI" ka përjetësuar veprën e pavdekshme të qindra drejtuesve të LANÇ e të ush-trisë shqiptare, të përkujtuar nga

OBVL në përvjetorët jubilarë të ditëlindjeve apo dhe ditëvdekjeve të tyre.

Në faqet e "VETERANIT" janë promovuar me tërë hapësirën dhe përmasat shumëdimensionale botimet dokumentare, historike e shkencore të kryetarit të OBVL, Rrahman Parllakut, të nënkryetarit, Skënder Malindi; libri "Fadil Hoxha në vetën e parë", si dhe disa botime të tjera të rëndësishme.

Përvoja e 300 numrave të "VETERANI"-it, të botuar në dy dekada, do të ndiqet edhe në të ardhmen nga redaksia e gazetës, e

cila është e hapur, jo vetëm për bashkëpunime me anëtarë e simpatizantë të OBVL, por edhe për vërejtje e ide në funksion të rritjes së cilësisë së saj.

X.

**PERSONALITETE QË IA RRISIN
PRESTIGJIN OBVL-SË**

TRE MEDALJE NDËRKOMBËTARE, VLERËSIM DHE NDERIM PËR VETERANËT E LUFTËS SË POPULLIT SHQIPTAR

Veteranët e Luftës Antifashiste të Popullit Shqiptar , anëtarë të OBVL-së janë dekoruar me tre medalje ndërkombëtare për luftën e tyre dhe sakrificat e bëra në këtë luftë.

- Me “Medaljen e Zhukovit” në vitin 1995, në kuadrin e 50 vjetorit të kësaj lufte
- Me medaljen e 50 vjetorit të fitores mbi fashizmit në vitin 1995, nga Presidenti rus Jeltsin
- Me medaljen e 60 vjetorit të fitores mbi fashizmin në vitin 2005, nga Presidenti rus Putin

54 VETERANË TË LUFTËS ANTIFASHISTE TË POPULLIT SHQIPTAR DEKOROHEN NGA PRESIDENTI RUS BORIS JELTSIN

Ambasadori rus në Tiranë Z. Nerjuballov më 22 nëntor 1996 u dorëzoi medaljen “Zhukov” të akredituar nga Presidenti i Rusisë Boris Jeltsin disa veteranëve shqiptarë që luftuan kundër pushtuesve nazifashistë gjatë Luftës së II Botërore, në formacionet tona partizane.

Shqipëria, si një nga vendet e para të pushtimit fashist ka dhënë një kontribut të çmuar në mposhtjen e forcave ushtarake të boshtit fashist.

Lufta Antifashiste Nacional Çlirimtare e popullit shqiptar e rradhiti Shqipërinë me fitimtarët, me aleancën antifashiste anglo amerikane sovjetike.

Në ato vite të stuhishme njësitë e ushtrisë Nacionalçlirimtare shqiptare gozhduan rreth 15 divizione në territorin tonë, duke përballuar me sukses të gjitha operacionet e ndërmarra ndaj nesh. Dy divizione shqiptare pas çlirimit të territorit tonë shkuan deri në Vishegrad, në Mal të Zi dhe në Bosnje, në ndihmë të Kosovës dhe popujve jugosllavë. Gjatë luftës u vranë, u plagosën dhe u kapën robër rreth 70 mijë armiq.

Shqipëria ze një nga vendet e para për humbjet që ka pësuar gjatë Luftës së II Botërore, si në njerëz dhe në të mirat materiale. Ajo ze një vend nderi në kontributin e madh, duke ju referuar numrit të popullsisë së saj, gjatë kësaj lufte.

Dekorata e lartë që ju dha 54 ish luftëtarëve shqiptarë nga Presidenti rus Jeltsin është një nder i veçantë jo vetëm për secilin prej tyre, por edhe për 70 mijë luftëtarët shqiptarë si dhe për 28 mijë dëshmorët e kësaj lufte, një vlerësim i merituar i luftës së popullit shqiptar.

Në emër të të dekoruarve përshëndeti Zëvendësministri për politikën e mbrojtjes Alfred Moisiu.

LISTA EMËRORE E TË DEKORUARVE

1.Alfred	Moisiu
2.Ymer	Dishnica
3.Nexhip	Vincani
4.Kadri	Hoxha
5.Manol	Konomi
6.Sadik	Bekteshi
7.Muhamet	Prodani
8.Rrahman	Parllaku
9.Andon	Sheti
10.Maço	Çomo
11.Edip	Ohri
12.Tanush	Shyti
13.Josif	Zegali
14.Drita	Kosturi
15.Hamit	Keci
16.Kozma	Zegali
17.Bedri	Spahiu
18.Arif	Hasko
19.Pirro	Dodbiba
20.Qazim	Kapisyzi
21.Ziqiri	Mero
22.Nikollaq	Sallabanda
23.Muharrem	Kokomani
24.Qamil	Poda
25.Myqerem	Fuga
26.Shahin	Ruka

27.Minella	Dalani
28.Sali	Verdha
29.Ndreko	Rino
30.Njazi	Çepani
31.Beqir	Minxhozi
32.Sulejman	Baholli
33.Viktoria	Titani
34.Dhora	Leka
35.Lazi	Angjeli
36.Gjergj	Titani
37.Adnan	Qatipi
38.Eleni	Tolko
39.Tase	Çorri
40.Qerim	Pali
41.Xhevat	Alibali
42.Marika	Avdia
43.Muntaz	Shehu
44.Lefter	Goga
45.Sul	Domi
46.Bako	Dervishi
47.Esat	Molla
48.Sinan	Zotaj
49.Petrit	Vehbiu
50.Skënder	Malindi
51.Ernest	Jakova
52.Sami	Vinçani
53.Pertef	Miftari
54.Lavdosh	Dule

Shënim Kjo listë përmban të dekoruarit e të dy organizatave: OBVL dhe Komitetit të LANC. Për efekt vërtetësie dhe dokumenti ju referuam asaj.

FONDACIONI "PAQE NDËR SHEKUJ" I QYTETIT TË SAN PETËRBURGUT NË RUSI

DEKORON

DREJTUES DHE ANËTARË TË OBVL PËR PJESËMARRJE DHE KON- TRIBUT NË LUFTËN E DYTËN E DYTË BOTËRORE

Fondacioni Paqe ndër shekuj i qytetit të San Petërburgut në Rusi me rastin e 60 vjetorit të fitores mbi fashizmin, me shkresën Nr 177 datë 17.03.2009 , nënshkruar nga Sekretari i Përgjithshëm i Fondacionit V.A. Çirkov kërkon pranë Ambasadës sonë në Republikën e Rosisë, në Moskë dhe ambasadorit Avni Xhelili, listën e veteranëve të Luftës së II Botërore nga Shqipëria që kontribuan për fitorem ndaj fashizmit për dekorim me meadljen Paqe ndër shekuj.

LISTA E PLOTË

1.Rrahman	Parllaku
2.Skender	Malindi
3.Edip	Ohri
4.Mufit	Guxholli
5.Liri	Belishova
6.Sotir	Budina
7.Dhimiter	Ndrenika
8.Astrit	Leka
9.Ernest	Jakova
10.Syrja	Tahiri
11.Tase	Çorri
12.Vesel	Ahmeti
13.Shaban	Reçi
14.Petrit	Lubani
15.Enver	Dajçi
16.Haxhi	Runi
17.Nexhmi	Ballka

18.Fatbardha	Qorri
19.Kristo	Budo
20.Emin	Dervishi
21.Osman	Xhindolli
22.Eqrem	Kuka
23.Sytqi	Bushati
24.Vangjel	Babi
25.Emin	Haznedari
26.Fadil	Veseli
27.Rustem	Ragami
28.Dhimiter	Zavalani
29.Nuri	Metani
30.Agim	Dylgjeri
31.Muharrem	Bushati
32.Ismail	Muharremi
33.Ligor	Haxhi
34.Haki	Jupani
35.Dashamir	Ohri
36.Vaskë	Zoto
37.Jorgji	Terca
38.Themistokli	Çule
39.Sami	Haderi
40.Elami	Hado
41.Meriban	Naideni
42.Flora	Dishnica
43.Zyra	Hoxha
44.Zenepe	Ashiku (Golemi)
45.Shkelqim	Zaloshnja

46.Skender	Godo
47.Vangjel	Kokeri
48.Taqo	Adhami
49.Hava	Bekteshi
50.Filloreta	Fejzo
51.Halim	Ramohito
52.Vangjel	Priftanji
53.Halil	Zhuka
54.Sami	Vinçani
55.Pertef	Myftari
56.Shefqet	Mezini
57.Lavdosh	Dule
58.Xhemal	Ymeri
59.Petrit	Malindi
60.Guri	Shyti
61.Sheref	Gjebreja
62.Sabri	Godo
63.Fluturak	Vinçani
64.Ali	Boletini
65.Koço	Loshnja
66.Mehmet	Myftiu
67.Nazmie	Keçi (Islami)
68.Bajo	Topulli

**LIRI BELISHOVA,
LUFTËTARE E PAEPUR, DIPLOMATE DHE POLITOLOGE E
SHKËLQYER, GRUAJA QË LUFTOI PËR LIRI E DEMOKRACI DHE
SFIDOI DIKTATURËN MË TË EGËR**

**Pasaporta
Liri Kamber Belishova**

**Datëlindja 14 tetor 1926
Vendlindja Belishovë, Mallakastër**

- Ka marrë pjesë në lëvizjen antifashiste që në demonstratat e rinisë në prill të vitit 1939.
- Ka punuar me të rejtat e shkollës "Instituti Nana Mbretëreshë" dhe me të tjera, duke qenë anëtare e një grupi edukativ lidhur në Grupin e Shkodrës dhe pastaj që me krijimin e Partisë Komuniste Shqiptare u bë përgjegjëse e aktivitetit të klasës e anëtare e bërthamës së shkollës.
- Ajo është shquar për pjesëmarrje aktive në demonstratat dhe në të gjitha format e veprimtarisë antifashiste ilegale.
- Ka kontribuar në shtypin antifashist si anëtare e komisionit të agjitpropit pranë Komitetit Qendror të Rinisë Komuniste dhe ka qenë anëtare e redaksisë së gazetës "Kushtrimi i Rinisë".
- Në shkurt 1943 caktohet anëtare e Komitetit Qarkor të Rinisë Komuniste për Tiranën si përgjegjëse e bërthamës së pionierëve dhe e bërthamës të aktiveve të vajzave shtëpiake.
- Është plagosur në syrin e djathtë në demonstratën antifashiste 28 korrik 1943 dhe ka marrë shumë cifla bombe në trup. Syrin e ka operuar në spitalin për partizanë të anglezëve në Toronto të Italisë në shtator 1944.
- Gjatë dimrit të egër 1943-1944 caktohet anëtare e komitetit të PKSH për Tiranën (provizor), kurse në pranverë 1944 caktohet sekretare politike e Komitetit qarkor të RK për Tiranën dhe anëtare e Komitetit Qarkor të PKSH për Tiranën.
- Në Kongresin e Parë të Rinisë zgjidhet anëtare e sekretariatit të BRASH. Është përjashtuar nga shkolla për aktivitet antifashist më 1941 dhe 1943.
- Arsimin e mesëm e kreu gjatë periudhës së luftës antifashiste në Institutin Femëror "Nana Mbretëreshë", dega normale, ndërsa pas çlirimit studimet e larta i kreu për shkenca politike-sociale në Moskë në periudhën 1951-1954
- Është dekoruar me Medaljen e Kujtimit, Medaljen dhe Urdhërin e Trimërisë, Urdhërin e Flamurit dhe Urdhërin e Lirisë.

- Ajo u bë anëtare e Këshillit të Përgjithshëm të Frontit dhe e Kryesisë së tij, anëtare e Këshillit të Përgjithshëm të Bashkimit të Gruas që në Kongresin e I dhe anëtare e Kryesisë.
- Në vitin 1946 u bë Presidente e Bashkimit të Rinisë.
- Ajo ka qenë deputete e Kuvendit të Shqipërisë që nga 1947 deri më 1961 në të gjitha legjislaturat.
- Në Kongresin I të PKSH zgjidhet anëtare e Byrosë Politike të Komitetit Qendror të Partisë së Punës së Shqipërisë

E pakët nga shtati, e kërrusur nga pesha e viteve , por edhe nga kalvari i gjatë i mundeve dhe persekutimeve çnjerëzore Liri Belishova duket plot energji.

Me një vështrim të gjallë dhe me një zë tingëllues për të gjithë ata bashkëkohës dhe miq që e kanë njohur qysh herët , duket se ka mbetur në rininë e saj energjike, në atë rini ku rendte maleve të lirisë ku dhe plagoset në kokë dhe humbet syrin.

Silleni ndër mend atë grua që shëtiste mbarë botën si një diplomate e shkëlqyer, nga Kina në Moskë dhe në Bukuresht dukë ndarë herë herë erën e re të ndryshimeve që kishte filluar të frynte në fundin e viteve 60 dhe që ajo, e para gjeti kurajon ta promovonte edhe kundër idesë së demonit Enver Hoxha. Ishin pikërisht idetë liberale, ajo nuhatje dhe ndjesi e formësuar dhe e orjentuuar më së drejti në krahun më progresiv të botës së viteve 60 , ato që e morën në qafë jetën e kësaj gruaje energjike dhe të pamposhtur.

Pas kësaj periudhe do të fillonte lufta flakë për flakë me Enver Hoxhën për mospërputhjet ideologjike dhe për rrezikun që mund të vinte atij nga kjo grua karizmatike me shpirt demokrat. Një jetë tragjike, jeta tragjike e një gruaje shqiptare, e një politikaneje që e deshi Shqipërinë thellësisht demokratike. Kështu mund të përmbledhet me pak fjalë jeta plot kalvare e zonjës Liri Belishova. Tani ajo aktivizohet me veteranet e Luftës Antifashiste, me OBVL, me atë pjesë që është shkëputur nga Komiteti i Veteranëve dhe që dënon krimet e komunizmit.

Andon Andoni

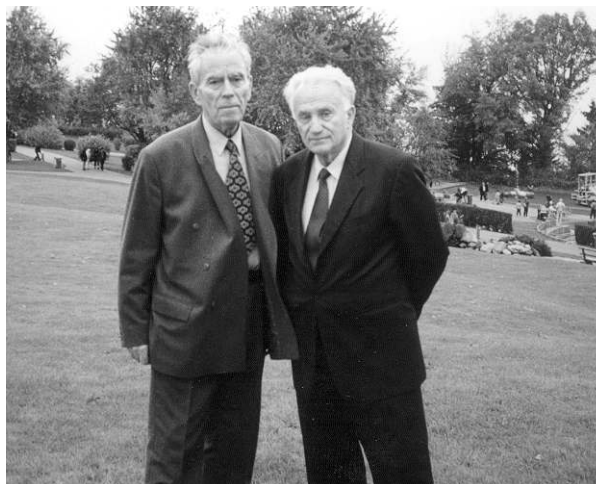
Entela Belishova, - Ëolberger, presidenti Klinton, Josef Ëolgerger, guvernatori i Kalifornisë dhe bashkësortja e tij. SHBA

ASTRIT LEKA

ANËTAR I KRYESISË SË OBVL-SË DHE PËRFAQËSUES I SAJ NË FEDERATËN BOTËRORE TË VETERANËVE

Astrit Leka vjen nga një familje me origjinë nga Borshi i Sarandës. Shkollën fillore e ka bërë në Elbasan ndërsa Shkollën e Mesme e ka filluar në Liceun Francës të Korçës, ku ka pasur mësues kujdestar Enver Hoxhën me të cilin bënte 6 ditë në javë mësim. E ndërpreu shkollën pas pushtimit Italian.

Ka vazhduar shkollën e mesme “Francesko Krispi” në Tiranë e më pas vazhdoi në kolegjin Çikonjini, në Itali, ku i ndodhi një incident që u bë shkak për drejtimin e ri që mori jeta e tij.

Një ditë pasi Vasil Laçi qëllloi Viktor Emanuele, e gjithë Italia u ngrit në këmbë kundër shqiptarëve. Sekretari i rinisë fashiste të shkollës, një arrogant, para gjithë shkollës përdhosi flamurin e Skënderbeut, duke përmendur sopatat e Liktorit që kishin vendosur anash shqiptonjës. Astriti që një nga ata shqiptarë që kundërshtuan këtë veprim.

Pas kthimit në Shqipëri Astriti aktivizohet me Grupin e Shkodrës. Shokët e Astritit kanë qenë Manush Alimani, Siri Kodra, Bedri Karapici, Bahri Shaqiri, Thoma Kuqali, Gjergj Frashëri, etj. Nga ky grup KQ i Rinisë Antifashiste dërgoi nëpër qarqe, Ramiz Alinë në Berat, Manush Alimanin në Shkodër, Astrit Lekën në Elbasan, Siri Kodrën në komandant batalioni në Dumre etj.

Astriti aktivizohet fuqishëm me njësitet guerile dhe kryen veprime të guximshme. Me porosi të Enver Hoxhës bën një shërbim të misionet britanike në Shqipëri, ku kërkohej të zëvendësohej Koço Tashko. Shprehet kundër prishjes së Marrëveshjes së Mukjes, veprim që e pagoi shumë shtrenjtë gjatë luftës e gjatë gjithë jetës, sepse e ndjek si hije persekutimi.

Filloi studimet me korrespondencë dhe u diplomua në dy fakultete Gjuhë-Letërsi dhe Histori Gjeografi. Por gjithë jetën ka njohur vetëm pushime nga puna. Më pas ju desh të studioonte paralelisht në dy fakultete, në Fakultetin Ekonomik dhe atë 4 vjeçar Histori-Gjeografi, jo se donte koleksion diplomash, por sepse ishte i motivuar dhe i pasionuar për studime.

Në vitin 1967 Astriti jepte mësim frëngjisht e gjeografi duke kryer detyrën shumë mirë në gjimnazin Partizani të Tiranës. Pas fjalimit të 6 shkurtit të Enver Hoxhës pushohet nga

puna me motivin për “veprimtari armiqësore”. Gruan e tij, Emine Leka, me dy fakultete meqenëse nuk e ndau Astritin, e çuan të punonte në një stallë me derra.

Pas viteve 90 largohet në SHBA. Megjithëse në moshën 65 vjeç vendosi që t’i kushtohet çështjes kombëtare. Me përkujdesjen dhe përkushtimin e tij është bërë e mundur vendosja e busteve të Heroit tonë Kombëtar, Skënderbeut në shumë vende të botë dhe të Europës.

Në Asamblenë e Përgjithshme të Federatës në Johaneshburg në vitin 2003 OBVL e Shqipërisë dhe Astrit Leka u ftua si vëzhgues. Hyrjen e OBVL në Federatë e pranuan 180 organizata veteranësh të botës. Tani ajo është anëtare me të drejta të plota, ku Z. Astrit Leka është përfaqësues i saj në këtë federatë.

Astrit Leka mban dekoratat e LANÇ si dhe 8 dekorata ndërkombëtare.

HAMIT KEÇI

Anëtar i Kryesisë së OBVL-së dhe Kryetar i OBVL-së për Tiranën

Hamit Keçi rrjedh nga një familje e vjetër tiranase. U lind në vitin 1915.

Pushtimi fashist e gjeti duke kryer studime ushtarake për armën e xhenjos në Torino të Italisë.

Rezistenca e Hamitit kundër pushtimit fashist fillon që në ditët e para të këtij pushtimi, kur ai me shumë ushtarake të tjerë patriotë që studionin në akademitë ushtarake italiane nuk pranuan të bënin betimin për besnikëri ndaj Viktor Emanuelit të III-të.

Për këtë ai u arrestua dhe u internua në ishullin Ventotene të Italisë.

Pas lirimit nga internimi vjen në Shqipëri dhe del partizan.

Për aftësi të tij komandohet Zv.Komandant i Batalionit Dajti.

Me krijimin e Brigadës së III Sulmuese Hamiti caktohet Zv. Komandant Brigade dhe në gusht të vitit 1944 caktohet komandant i Br.23 Sulmuese.

Gjatë luftës është shquar për trimëri, organizim dhe aftësi të rralla. Ai njihet si një nga kuadrot kryesore të luftës për qarkun e Tiranës.

Gjeneral Rrahman Parllaku, kryetari OBVL-së kujton: "Pata fatin ta njoh Hamitin, si njeri i mrekullueshëm në mardhëniet njerëzore me luftëtarët e brigadës dhe si drejtues e komandant i zoti në luftime."

Është dekoruar me urdhëra e medaljet e trimërisë, çlirimit etj.

Pas çlirimit dërgohet për studime ushtarake në Moskë.

Pas studimeve emërohet shef zbulimi dhe Zv. Shef i Shtabit të Përgjithshëm për ushtrinë. Diktatura komuniste e burgosi me akuza të sajara dhe e trajtoi si armik.

Pas lirimit nga burgu është marrë me punë ordinere.

Pas vitit 1990 me fillimet demokratike Hamiti përkrah OBVL dhe vihet në krye të OBVL-së për Tiranën duke qenë njëkohësisht edhe anëtar i Kryesisë së OBVL-së.

Kontributi i Hamitit për OBVL dhe demokracinë shqiptare është i jashtëzakonshëm. Ai është një nga anëtarët e grupit nismëtar të krijimit të OBVL-së. U nda nga jeta me 8 dhjetor 2002

SHABAN REÇI

Anëtar i Kryesisë dhe Kryetar i OBVL-së për Tiranën

Shaban Abdulla Reçi është lindur në Tiranë në vitin 1926. Ai rrjedh nga një familje e njohur tiranase me tradita atdhetare. Vetë Shabani është aktivizuar në lëvizjen nacionalçlirimtare që në nëntor 1942 me Rininë Antifashiste si dhe me njësitet guerile të kryeqytetit. Më vonë në vitin 1943 doli partizan në Çetën e Pezës.

Me formimin e Brigadës së III Sulmues u rreshtua në rradhët e saj duke kryer detyra të rëndësishme si përgjegjës rinie, komandant kompanie etj. Shabani së bashku me brigadën e tij e vazhdoi luftën edhe jashtë Shqipërisë në viset shqiptare në Ish Jugosllavi.

Pas çlirimit Shabani kreu studimet ushtarake në Ish Bashkimin Sovjetik, ndërsa studimet e larta ushtarake i kreu më vonë në Akademinë Ushtarake të Tiranës.

Në ushtri kreu detyra të rëndësishme deri në komandant brigade, në Ministrinë e Mbrojtjes e në Shtabin e Përgjithshëm dhe mbajti gradën e Kolonelit. Për merita në luftë dhe në ushtri është dekoruar me disa medalje e urdhëra.

Në vitin 1974 me dënimin e të ashtuquajturit grup puçist në ushtri me akuza të sajua, Shabani burgoset dhe e kryen dënimin në burgun e Burrelit.

Me rrëzimin e diktaturës së Enver Hoxhës, Shabani u aktivizua në lëvizjen demokratike duke marrë pjesë në organizatën e bashkuar të veteranëve të luftës, OBVL, ku udhëhoqi organizatën e Tiranës si kryetar i saj deri sa vdiq.

Roli dhe vepra e Shaban Reçit është një kontribut i çmuar për çështjen shqiptare dhe demokracinë në Shqipëri.

ENVER MEHMET DAJÇI,**ISH DELEGATI AKTIV I KONFERENCËS SË BUJANIT**

Enver Mehmet Dajçi ka lindur në Mitrovicë, në një familje të lidhur me luftën e popullit kundër zaptuesve të huaj turq dhe sllavoserbë. Shtëpia e tij ka qenë strehë e luftëtarëve të Kosovës qysh në vitet 1908 e deri më 1924. Më pas familjarisht erdhën në Shqipëri, në rrugë ilegale pasi pjestarët e kësaj familje ishin në listat e zeza për t'i zhdukur fizikisht, ose për t'i internuar në kampet e shfarosjes në Serbi, si në Nish etj.

Me ardhjen në Tiranë, kjo familje u lidh me Komitetin për Mbrojtjen e Kosovës që drejtohej nga patrioti dhe intelektual kosovar Hoxha Kadri Prishtina.

Pushtimin fashist të Shqipërisë, Enver Dajçi e kundërshtoi me armë në dorë që me 7 prill 1939, së bashku me heronjtë e popullit Sadik Stavaleci, Shyqyri Ishmi e Xhevat Hysen Bajraktari, të organizuar në Njësitin Luftarak të drejtuar nga Heroi i Popullit Sabaudin Gabrani.

Në vitin 1941 ka punuar me rininë kosovare në Mitrovicë, Pejë e Gjakovë, ndërsa më 1942 radhitet si luftëtar në Çetën e Pezës.

Pas Konferencës së Mukjes, transferohet në Kosovë si delegat i Shtabit të Përgjithshëm të Ushtrisë Nacionalçlirimtare Shqiptare. Si ish komisar politik i Batalionit "Bajram Curri" merr pjesë në luftimet kundër çetnikëve të Drazhe Mihajloviçit që kishin sulmuar Plavën e Gucinë më 1943.

Në Dhjetor 1943 dhe Janar 1944 merr pjesë në Konferencën e Bujanit si delegat i Mitrovicës ku zgjidhet anëtar i Këshillit të Përgjithshëm Antifashist Nacionalçlirimtar për Kosovën e Rrafshin e Dukagjinit.

Në luftimet e zhvilluara në Malësi të Gjakovës më 14 shkurt 1944 ka nxjerrë nga rrethimi repartin që komandonte dhe i ka shpëtuar jetën luftëtarit Pjetër Kosta nga Batalioni i Shkodrës, që kishte mbetur në mëshirë të fatit në tërheqje e sipër të këtij batalioni.

Pas Operacionit Armik të Dimrit ka formuar Batalionin e parë në zonën e Rakoshit së bashku me ish komisar Ymer Pula. Më vonë është transferuar në spitalin e Gjakovës dhe me krijimin e Brigadës së 7-të S është emëruar komisar politik i Prishtinës.

Mbas luftës Enver Dajçi kreu studimet 1 vjeçare në Akademinë e Splitit për oficer të marinës luftarake. I graduar "major", transferohet për nevoja shërbimi pranë ushtrisë shqiptare, ku i ngarkohen detyra të rëndësishme. Por ngaqë nuk pajtohej me politikën e mbrapshtë të Enver Hoxhës për Kosovën, largohet nga radhët e Ushtrisë dhe detyrohet të kryejë punë të rëndomta. Për katër dekadaurvejohet nga strukturat famëkeqe të ish Sigurimit të Shtetit deri sa më 1971 e burgosin për motive politike.

Si ish i burgosur politik dhe me një familje të persekutuar pambarimisht, Enver Dajçi e priti me gëzim përmbyshjen e diktaturës komuniste dhe ndihmoi në ecurinë e proceseve demokratike të pas '90-tës. Ai është ndër krijuesit dhe mbështetësit e paepur të OBVL-së.

TASE THODHORI ÇORRI,

NDËR ANËTARËT MË AKTIVË TË KRYESISË SË OBVL-SË

Tase Thodhori Çorri, ndër anëtarët më aktivë të Kryesisë së OBVL-së, ka lindur në Stegopul më 07.10.1922. Qysh më 7 Prill 1939 mori pjesë në protestën e gjimnazistëve të Tiranës kundër pushtimit fashit të vendit.

Ka mbaruar gjimnazin e Tiranës në harkun kohor 1939-1942.

Gjatë viteve 1939-1942 aktivizohet me rininë antifashiste të gjimnazit, me shpërndarje traktesh dhe duke propoganduar Lëvizjen Nacionalçlirimtare në fshatrat e Tiranës. Më pas, deri në korrik 1943 shërbeu në Qarkorin e Rinisë Gjirokastër, si përgjegjës për krahinën e Lunxhërisë. Ai do të jepte kontributin e tij edhe në formimin e batalionit të Rinisë "Misto Mame" si ish vullnetar i inkuadruar në atë batalion.

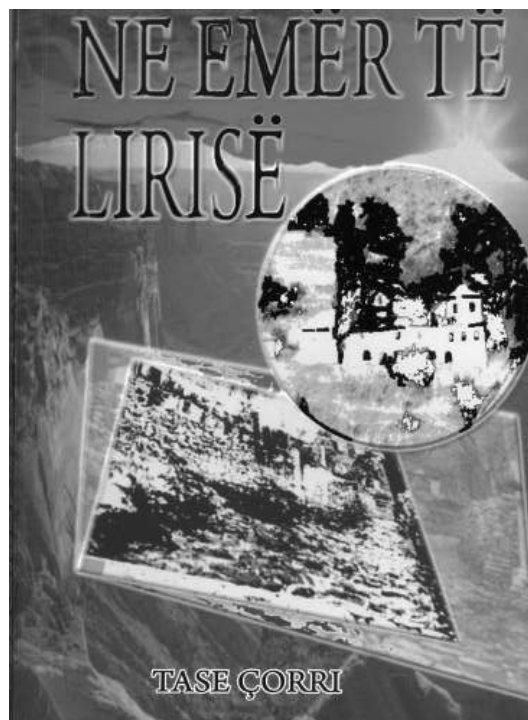
Ai do të bëhet pjesë e sukseseve të LANÇ edhe në vitin 1944 në zonën e Tepelenës si komisar kompanie i Grupit I-rë të Kurveleshit dhe më pas si partizan i Brigadës së 8-të S.

Është plagosur tre herë në luftë dhe është kuruar për 7 muaj në Itali.

Për kontributin e tij në Luftën Nacionalçlirimtare është dekoruar me disa Urdhëra e Medale.

Tase Çorri është luftëtari nga më modestët, më i thjeshti e më i vërteti. Gjatë LANÇ e më pas ai ka treguar aftësi të admirueshme drejtuese e trimërie dhe guxim shembullor. Siç shprehet për të gjeneral Rrahman Parllaku, për sa kohë që Tasja ishte në Drejtorinë e Personelit, u tregua aktiv dhe me disiplinë shembullore. Si i ri i shkolluar, në vitet e pas çlirimit ai dha një ndihmesë mjaft të çmuar në organizimin e administratës së re dhe forcimin e saj për drejtimin e punëve.

Si anëtar i Kryesisë së OBVL-së është treguar gjithmonë aktiv e i palodhur dhe i sakrificave. Ai është edhe një nga themeluesit e Organizatës së Invalidëve të LANÇ më 1946. Madje për shumë vite ka qenë Sekretar i Përgjithshëm i saj. Edhe në këtë moshë të avancuar e me probleme shëndetësore, ai nuk u shmanget detyrave, sa do të vështira që të jenë.

SOTIR BUDINA,

ISH GUERILASI ME KONTRIBUT TË SHQUAR PËR OBVL-NË

Sotir Ilo Budina ka lindur në qytetin e Korçës në mars të vitit 1927 në një familje patriotike, e cila njihet për kontributin e shquar që ka dhënë për rritjen e ndjenjave patriotike dhe për pjesëmarrjen me armë në dorë në Luftën Nacionalçlirimtare. Nga kjo familje në luftën partizane kanë marrë pjesë katër luftëtarë.

Sotiri, i frymëzuar me ndjenjat patriotike të familjes së tij, që në vitin 1943. Mbasi mbaroi shkollën Normale të Elbasanit, si i ri antifashist bëhet anëtar i njësitit gueril të qytetit të Korçës dhe me formimin e Brigadës së IV-të S u rreshtua në Batalionin e III-të të kësaj brigade, fillimisht me detyrën përgjegjës rinie kompanie dhe më vonë përgjegjës rinie i këtij batalioni.

Si i ri i dalluar që ishte, në gusht 1944 u zgjodh delegat i Brigadës së IV-të S dhe mori pjesë në Kongresin e I-rë të Rinisë Antifashiste shqiptare në Helmës të Skraparit.

Mbas çlirimit të vendit, Sotiri si ish pjesëmarrës aktiv në LANÇ dërgohet për studime në ish Bashkimin Sovjetik, ku mbaroi me rezultate të larta shkollën 3-vjeçare të xhenios në Leningrad dhe Akademinë Ushtarake të xhenios "Kujbishev", 6 vjet në Moskë.

Si kuadër ushtarak i përgatitur dhe i pajisur me njohuri të thella të artit ushtarak të kohës, ai mbas mbarimit të Akademisë, në të gjitha funksionet që iu ngarkuan: Shef i Xhenios së Mbrojtjes Bregdetare, Shef i Xhenios së Mbrojtjes Kundërajrore të vendit, Shef i Katedrës së Xhenios në Akademinë Ushtarake dhe më vonë nga viti 1974-1982 për 9 vjet, nëndrejtor i Drejtorisë së Xhenios e Fortifikimit në Ministrinë e Mbrojtjes, duke punuar me përkushtim dha një kontribut të vyer në përgatitjen xheniere të ushtrisë dhe sidomos në fortifikimin e vendit.

Mbas daljes në pension në vitin 1982 dhe sidomos pas vitit '90 ka mbështetur vazhdimisht proceset demokratike.

Sotir Budina, si anëtar i Organizatës së Bashkuar të Veteranëve të LANÇ dhe si anëtar i Kryesisë së kësaj organizate ka dhënë dhe vazhdon të japë një kontribut të shquar për mbarëvajtjen e saj dhe për zgjidhjen e problemeve që kanë veteranët.

Vangjel Kokeri, përkushtim maksimal në përmbushjen e detyrave

Vangjel Stefan Kokeri është një nga veprimtarët shembullorë të OBVL-së. Ai ka lindur më 1928 në Leskovik.

Ka marrë pjesë në luftën Nacionalçlirimtare nga qershori i vitit 1944. Ndonëse fare i ri në moshë u shqua për guxim e trimëri, cilësi këto të treguara fillimisht në Batalionin "Dajti",

dhe më pas me formimin e Brigadës së 23-të S në shtator të atij viti, si partizan i saj.

Ndoqi me përkushtin aktivitetin e kësaj brigade deri në shkurt të vitit 1946, kur lirohet me Urdhër të Shtabit të Përgjithshëm, si i ri në moshë (nën 18 vjeç).

Ka shërbyer si nënoficer armatimi i Batalionit të III-të, të Brigadës së 3-të S me gradën "reshter".

Është dekoruar me Medaljet e Çlirimit dhe të Trimërisë.

Pas vitit '90 Vangjel Kokeri mbështeti proceset demokratike, ku një kontribut të çmuar ka dhënë në strukturimin e OBVL-së. Si anëtar i Kryesisë së saj njihet për përkushtimin maksimal dhe angazhimin konkret në përmbushjen e detyrave.

VANGJEL KOKERI,

PÛRKUSHTIM MAKSIMAL NË PÛRMBUSHJEN E DETYRAVE

Vangjel Stefan Kokeri është një nga veprimtarët shembullorë të OBVL-së. Ai ka lindur më 1928 në Leskovik.

Ka marrë pjesë në luftën Nacionalçlirimtare nga qershori i vitit 1944. Ndonëse fare i ri në moshë u shqua për guxim e trimëri, cilësi këto të treguara fillimisht në Batalionin "Dajti", dhe më pas me formimin e Brigadës së 23-të S në shtator të atij viti, si partizan i saj.

Ndoqi me përkushtin aktivitetin e kësaj brigade deri në shkurt të vitit 1946, kur lirohet me Urdhët të Shtabit të Përgjithshëm, si i ri në moshë (nën 18 vjeç).

Ka shërbyer si nënoficer armatimi i Batalionit të III-të të Brigadës së 3-të S me gradën "reshter".

Pas çlirimit, Vangjel Kokeri kreu me devotshmëri, përkushtim e profesionalizëm detyra e funksione të rëndësishme. Për pesë vjet (1953-1958) punoi në Kontrollin e Lartë të Shtetit, ndërsa pesë vitet në vijim (1958-1963)

në Seksionin e Fdinancës të Komitetit Ekzekutiv të Tiranës.

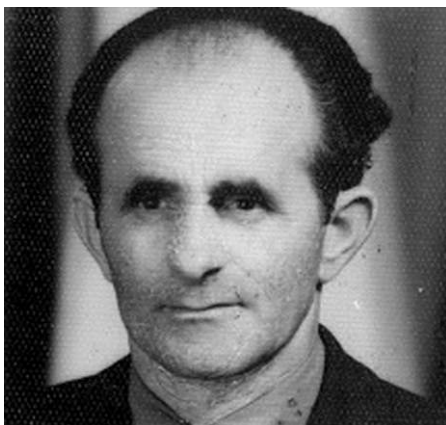
Si një ndër financierët më të zotë në shkallë vendi, Vangjeli do të shquhej edhe në NZSH ku punoi deri sa doli në pension.

Është dekoruar me Medaljet e Çlirimit dhe të Trimërisë.

Pas vitit '90 Vangjel Kokeri mbështeti proceset demokratike, ku një kontribut të çmuar ka dhënë në strukturimin e OBVL. Si anëtar i Kryesisë së saj njihet për përkushtimin maksimal dhe angazhimin konkret në përmbushjen e detyrave.

PETRIT LUBANI

ANËTAR I KRYESISË SË OBVL-SË

Petrit Feko Lubani lindi në fshatin Caushlli, Maliq të Korçës në vitin 1923 në një familje atdhetare. Familja e tij njihet për kontributin e saj antifashist. Petriti u në maj të vitit 1944 u rreshtua në batalionin territorial të Gorë Oparit, me komandant Shaban Zerecin.

Me krijimin e Brigadës XV Sulmuese u inkuadrua në Batalionin e III të kësaj brigade. Mori pjesë në të gjitha luftimet e batalionit dhe brigadës deri më 10 tetor 1944, ditë kur u plagos dhe u shtrua në spitalin partizan. Pasi u shërua shkoi përsëri në rradhët e brigadës. U inkuadrua në Repartin 310 të Delvinës, në varësi të Divizionit të Gjirokastrës të komanduar nga Gjen. Vaskë Gjino.

Mbante dekoratat e çlirimit, trimërisë dhe të 10 vjetorit të Ushtrisë. Pas çlirimit të vendit, duke mos e konsideruar të përfunduar misionin e vet, punoi pa u lodhur në shumë krahina të vendit, në detyra të ndryshme, të cilat i ka realizuar me përkushtim, duke shkrirë të gjitha mundësitë e tij në interes të atdheut.

Pas daljes në pension, megjithëse në moshë të thyer, përshëndeti dhe mori pjesë në mënyrë aktive në proceset demokratike.

Me krijimin e OBVL-së, Petriti si anëtar i kryesisë së OBVL-së dha një ndihmesë të shquar në fushën administrative për administrimin e dokumentacionit etj.

Atë do ta gjeje në çdo veprimtari të OBVL-së, me punën e tij të palodhur dhe komunikimin mjeshtëror.

JORGJI TERCA,

DEBATIKASI QË DREJTON ME DEVOTSHMËRI OBVL-NË E TIRANËS

Jorgji Petro Terca ka disa vite që drejton me përkushtim e devotshmëri degën e OBVL-së, Tiranë.

Ai ka lindur më 1923 në Tiranë.

Ka qenë anëtar i Organizatës së DEBATIKUT që nga krijimi i kësaj organizate në vitin 1942 e deri në çlirimin e atdheut nga okupatori nazifashist. Aktiviteti i tij konsistonte në mbledhje ndihmash, ushqime dhe veshmbathje për partizanët, shpërndarje traktesh e komunikatash.

Ka dhënë kontributin e tij në ngritjen e barrikadave kundër armikut në Bulevardin “Zog i I” dhe në Rugën “Dedë Gjon Luli”. Në dhjetra raste ka shërbyer si tregues për njësinë në lagjen ku banonte.

Mbas çlirimit shërbeu në detyra të ndryshme në repartet të ushtrisë shqiptare, deri sa doli në pension.

Për kontributin në luftë dhe në punë mban dekoratat e Medaljet e Çlirimit e të Punës.

Zoti Jorgji Terca ka dhënë kontribut të çmuar edhe në fillimin dhe ecurinë e proceseve demokratike në qytetin e Tiranës.

Me devotshmëri të lartë ai iu përkuashtua edhe Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare (OBVL) që me krijimin e saj.

Vitet e fundit kryen detyrrën e kryetarit të OBVL për Tiranën, ku përveç zgjerimit dhe konsolidimit të saj, ai ka meritë të veçantë në mbështetjen dhe zgjidhjen e problemeve të veteranëve.

SYRJA TAHIRI, "VETERAN NDERI" i OBVL-së

Kryesia e OBVL-së i ka dhënë titullin "VETERAN NDERI" z. Syrja Zeqir Zeqirllari (Tahiri) me motivacionin "Për kontributin e tij në LANÇ dhe në krijimin e forcimin e OBVL-së". Ai ka një aktivitet intensiv patriotik e luftarak që e rendit ndër figurat e shquara të kësaj organizate.

Ka lindur më 10 tetor 1923 në fshatin Fratar të Përmetit në një familje me tradita atdhetare. Babai i Syrjait, Zeqiri ka marrë pjesë në ngritjen e flamurit në Vlorë, ditën e shpalljes së pavarësisë së Shqipërisë më 28 Nëntor 1912. Ka ndihmuar Luftën Antifashiste Nacionalçlirimtare materialisht dhe fizikisht, me armë në dorë, në betejën e Nishicës, Skraparit, në Tendën e Qypit, në Kajcedhë etj.

Syrjai ka maruar arsimin e mesëm. Më 13.03.1943 merr pjesë në formimin e çetës partizane "Musa Fratar". Në korrik 1943 ka marrë pjesë në aksionin Kuqar-Mezhgoran kundër pushtuesve italianë. Më 24 korrik 1943, në luftën e Pogorit ngarkohet me detyrën e komandantit të togës.

Më 26 janar u inkuadrua në batalionin "Naim Frashëri" të Brigadës së VI-të Sulmuese.

Si trim dhe guximtar i pashembullt, Syrjai do të dallohej në betejën e Margëllicit më 29 Mars 1944, përkrah Mustafa Matohitit, Meleq Gosnishtit, Lefter Talos dhe Dinjo Kalemrit.

Një rast i rrallë i trimërisë së tij është dhe ai i datës 12 qershor 1944, ku me heroizëm dhe vetmohim bëri që të shpëtonte shumë partizanë të rrethuar nga nazistët dhe bashkë me Dashnor Mamaqin këta partizanë i strehuan në zonën e Këlcyrës. Më pas, me D.Mamaqin vazhduan të mblidhnin ushqime në këtë zonë për partizanët e Brigadës së VI-të S.

I inkuadruar në radhët e kësaj brigade, Syrja Tahiri ka marrë pjesë në mënyrë aktive në luftimet e zhvilluara në Shqipërinë e Mesme dhe në Veri gjatë Operacionit armik të Dimrit. Më 2 Dhjetor 1944, sëbashku me forcat e kësaj brigade kalon në Malin e Zi dhe vazhdon luftën deri në Bosnjë - Hercegovinë, Vishegrad e për çlirimin e Kosovës.

Më 25 Dhjetor 1945 kthehet nga ish-Jugosllavia dhe caktohet komandant batalioni në Divizionin e Mbrojtjes në

qarkun e Korçës.

Më 1 Nëntor 1946 transferohet në qarkun e Dibrës ku deri më 1953 kryen detyra të ndryshme. I lidhur ngushtësisht me dibranët ai arrin të fitojë zemrat e tyre, saqë edhe sot kujtohet e respektohet me nderim të veçantë në Dibër.

Më 1953 kthehet në vendlindjen e tij, në Përmet ku jep kontribut të shquar dhe kryen me nder e përkushtim detyra të rëndësishme, si i plotfuqishëm i grumbullimit të rrethit, Drejtor i tregtisë Këlcyrë-Sukë-Ballaban, në Grumbullim, në Ndërmarrjen Ushqimore dhe Kooperativën Bujqësore Këlcyrë. Punon me ndershmëri e përkushtim maksimal në shërbim të popullit e atdheut deri në vitin 1983 kur del në pension.

Syrja Tahiri, një nga intelektualët e shquar të Përmetit dhe gjithë Shqipërisë njihet për mençurinë, urtësinë e largpamësinë e tij, të shfaqura dukshëm këto edhe në vitet e Lëvizjes Demokratike 1990-1992 dhe më pas në krijimin e Organizatës të Bashkuar të Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare për rrethin e Përmetit, ku zgjidhet kryetar i saj. Është shquar në organizimin dhe konsolidimin e OBVL-së, dhe veçanërisht në mbledhjen e dokumentave për dhënien e Statusit të Veteranit të LANÇ në Skrapar, Shkodër e Dibër.

Kontributi i tij është vlerësuar me dhënien e 10 dekoratave e titujve të nderit, si të Trimërisë, Demokracisë etj.

Për kontributin e dhënë (edhe si anëtar i Kryesisë së OBVL-së), në OBVL në Përmet e kanë shpallur “Kryetar Nderi”, ndërsa OBVL e ka shpallur “VETERAN NDERI” të Republikës.

Syrja Tahiri është i njohur edhe si publicist për artikujt e botuar në gazetatat “Veterani”, “Përmeti” e “Deshnica”, ku ka vlerësuar me objektivitet kontributin e disa figurave të shquara të LANÇ.

Duke konsideruar propozimin e OBVL, këshilli i Bashkisë Këlcyrë, me vendimin Nr.31, datë 27.08.2008”i ka dhënë z.Syrja Tahiri titullin “Qytetar NDERI”, me motivacionin “Për kontributin e dhënë në luftën kundër okupatorit nazifashist, brenda e jashtë vendit, për punë shumë të mirë në zhvillimin e sektorëve të ekonomisë dhe për mbështetjen e fuqishme të proceseve demokratike”.

Nëntëdhjetë vitet e jetës së tij e bëjnë Syrja Tahirin një figurë të nderuar e të respektuar në Përmet dhe në gjithë Shqipërinë. I urojmë atij jetë të gjatë dhe të lumtur në vatrën e ngostë familjare që ka krijuar.

ISUF ADEM IMERAJ, OFICER AVIACIONI QË KA KRYER DETYRA E FUNKSIONE TË RËNDËSISHME USHTARAKE

Pjesë e qënësishme e jetës dhe veprimtarisë aktive të OBVL-së është edhe anëtari i Kryesisë së saj Isuf Adem Imeraj. Ai ka lindur në Pac të Tropojës në vitin 1930 në një familje me tradita atdhetare. Familja e tij ka qenë bazë e LANÇ. Katër pjesëtarë të kësaj familje që morën pjesë me armë në dorë në luftën kundër pushtuesit nazifashist të vendit, pas çlirimit janë shpallur veteranë të kësaj lufte.

Vetë Isufi, fillimisht ka punuar në terren dhe në vitin 1947 është emëruar nëpunës në organet e pushtetit të rrethit.

Në vitet 1953-1955 kreu studimet në ish Bashkimin Sovjetik për aviacionin me rezultate të shkëlqyera. Si oficer aviacioni, për më se 38 vjet ka kryer detyra e funksione të rëndësishme ushtarake, komanduese e drejtuese në disa reparte e njësi të Ushtrisë, deri dhe në Ministrinë e Mbrojtjes.

Njihet gjithashtu edhe si publicist i mirëfilltë, qoftë si drejtues i gazetës "Rojet e Ajrit", edhe për kontributin në gazetën "Veterani".

Në vitin 1990 doli në pension dhe më pas përkrahu fuqimisht proceset demokratizuese të vendit. Më 1995 ai bëhet iniciues i krijimit dhe drejtimit të degës së OBVL-së në qytetin e Lezhës.

Që nga viti 1997, kur vjen familjarisht në Tiranë, Isuf Imeraj angazhohet maksimalisht në OBVL, duke kryer me përkushtim qytetar detyrat e ngarkuara. Po ashtu ai ka dhënë një kontribut të shquar edhe në Shoqatën atdhetare "Bytyçi".

Isuf Adem Imeraj është autor i dy monografive dinjitoze "Bytyçi i fisnikërisë tropojane" dhe "Vatra familjare e Zeqir Muzli Imeraj".

Për meritat në LANÇ dhe në Ushtrinë Shqiptare është dekoruar me disa Urdhëra e Medalje të ndryshme.

XI.

LIGJET E MIRATUARA NGA KUVENDI I SHQIPËRISË PËR VETERANËT E LANÇ TË ASISTUARA NGA OBVL

LIGJET PËR STATUSIN E VETERANIT

“Veterani dhe invalidi i luftës si figura të larta të popullit dhe të atdheut, gëzojnë mbrojtje të veçantë ligjore”.

LIGJ

Nr. 7874, datë 17.11.1994

PËR STATUSIN E VETERANIT TË LUFTËS KUNDËR PUSHTUESVE NAZIFASHISTË TË POPULLIT SHQIPTAR

Në mbështetje të nenit 16 të ligjit nr.7491, datë 29.4.1991 “Për dispozitat kryesore kushtetuese”, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI POPULLOR I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË V E N D O S I:

Neni 1

Statusi i veteranit të Luftës kundër pushtuesve nazifashistë të popullit shqiptar, që më poshtë do të quhet “Status”, përcakton kriteret që një person të njihet veteran i kësaj lufte, si dhe të drejtat që fitohen nga ky status.

Neni 2

Statusin e veteranit të luftës e përfitojnë të gjithë shtetasit shqiptarë dhe të huaj, që luftuan kundër pushtuesve nazifashistë dhe bashkëpunëtorëve të tyre që nga 7 prilli i vitit 1939 deri në ditën e çlirimit të Shqipërisë; luftëtarët e inkuadruar në ato njësi të ushtrisë që luftuan jashtë kufijve të Atdheut gjer më 9 maj 1945; ata që kanë zhvilluar veprimtari të organizuar në ilegalitet në prapavijë të armikut e në zona të çliruara; kryefamiljarët e atëhershëm të familjeve të njohura si baza të luftës kundër pushtuesve nazifashistë; të burgosurit dhe të internuarit në burgjet dhe në kampet nazifashiste, brenda dhe jashtë vendit, si dhe shtetasit shqiptarë që kanë marrë pjesë aktive në luftë kundër nazifashizmit në vende të tjera.

Neni 3

Qënia veteran i Luftës kundër pushtuesve nazifashistë të popullit shqiptar vërtetohet me njërin prej këtyre dokumenteve:

a) Librezën e pensionit, ku tregohet shtesa prej 100 lekësh në muaj për pjesëmarrje në luftë.

b) Dokumentin që vërteton zotërimin të paktën të një dekorate të Luftës kundër pushtuesve nazifashistë të popullit shqiptar.

c) Vërtetimin e degës ushtarake të rrethit, të Ministrisë së Mbrojtjes ose të Ministrisë së Rendit për pjesëmarrjen në Luftën kundër pushtuesve nazifashistë të popullit shqiptar.

ç) Vendimin e ish-komiteteve ekzekutive të rretheve, me të cilin veteranit i është njohur dyfishi i kohës së luftës për vjetërsi në punë.

d) Me çdo dokument tjetër zyrtar që vërteton pjesëmarrjen në Luftën kundër pushtuesve nazifashistë.

Kur mungojnë dokumentet e mësipërme, qenia veteran i Luftës kundër pushtuesve nazifashistë mund të vërtetohet me vendim të Komisionit pranë Ministrisë së Mbrojtjes.

dh) Për ata që veprimtarinë e tyre kundër pushtuesve nazifashistë e kanë kryer jashtë vendit, për njohjen e statusit vlen dokumentacioni i njëjtë, i marrë nga shteti i huaj.

Neni 4

Kërkesa dhe dokumenti vërtetues i paraqiten komisionit përkatës të ngritur në çdo rreth me vendim të Këshillit të Ministrave sipas propozimit të Ministrisë së Mbrojtjes.

Dokumentet përkatëse, së bashku me mendimin e tij, komisioni i rrethit ia paraqet Ministrisë së Mbrojtjes, e cila, pas shqyrtimit të nevojshëm, vendos për njohjen ose jo të qënies veteran, me përjashtim të përcaktimit të gjurmës “a” të nenit 3, të cilat nuk janë objekt rishikimi. Veterani pajiset me dokumentin përkatës, të emëruar “Libreza e veteranit”. Dokumenti përmban identitetin e plotë dhe fotografinë e veteranit.

Kundër vendimit mund të bëhet ankim në gjykatën e rrethit, brenda 10 ditëve nga marrja e njoftimit.

Neni 5

Me vdekjen e veteranit libreza i dorëzohet organit që e ka lëshuar atë. Familjes i jepet një dokument që vërteton se është familje veterani.

Neni 6

Statusin e veteranit nuk e gëzojnë personat që janë dënuar ose dënohen me vendim të gjykatës për krime kundër lirisë dhe pavarësisë së Atdheut dhe kriminelë në luftën gjenocide të klasave në regjimin totalitar.

Neni 7

Veterani i Luftës kundër pushtuesve nazifashistë, si figurë e lartë e popullit dhe e atdheut, gëzon mbrojtje të veçantë ligjore.

Neni 8

Këshilli i Ministrave cakton një shpërblim mujor për personat që gëzojnë statusin e veteranit, për ata që gëzojnë statusin e invalidit të luftës, si dhe për të internuarit në kampet e përqendrimit nazifashist. Veteranëve të plagosur në Luftën kundër pushtuesve nazifashistë që nuk përfitojnë statusin e invalidit të luftës, u jepet një shpërblim plus mbi atë të veteranit në masën që cakton Këshilli i Ministrave. Të internuarve në kampet e përqendrimit nazifashist, përveç shpërblimit të veteranit u jepet plus shpërblimi i invalidit të luftës të grupit të parë.

Pas vdekjes së veteranit, të drejtën e shpërblimit mujor e përfitojnë vetëm bashkëshorti i paaftë për punë, të miturit dhe persona të tjerë të paaftë për punë në ngarkim të tij, kur nuk përfitojnë pensione nga sigurimet shoqërore.

Familjeve të veteranëve të vdekur para daljes së këtij statuti, që e përfitojnë atë, u jepet një shpërblim i menjëhershëm, përjashtuar familjeve të atyre veteranëve që e përfitonin shtesën e pjesëmarrjes në luftë prej 100 lekësh në muaj.

Masa e shpërblimit ndryshohet në varësi nga indeksi i çmimeve dhe inflacionit.

Neni 9

Veteranët gëzojnë të drejtën e kurimit falas në spitalet, klinikat dentare dhe qendrat e kurimit që financohen nga shteti, si dhe përfitojnë falas barnat për sëmundje kronike, sipas kritereve të caktuara nga Këshilli i Ministrave.

Neni 10

Veteranëve u sigurohet falas udhëtimi me mjetet e komunikacionit urban shtetëror, kurse udhëtimi interurban shtetëror me gjysëm çmimi. Për këtë si dokument provues shërben librezja e veteranit.

Neni 11

Organet e pushtetit lokal duhet t'u japin përparësi zgjidhjes së kërkesave të veteranëve për strehim, duke mbajtur parasysh kushtet, veçoritë dhe gjendjen shëndetësore të tyre.

Neni 12

Veteranët gëzojnë të drejtën e pushimit në shtëpitë e pushimit të punonjësve dhe ushtarakëve, sipas çmimit të kohës së caktuar nga Këshilli i Ministrave.

Neni 13

Veteranët e Luftës kundër pushtuesve nazifashistë nuk paguajnë asnjë lloj takse të drejtpërdrejtë.

Neni 14

Për zbatimin e këtij vendimi ngarkohet Këshilli i Ministrave.

Neni 15

Çdo dispozitë që është në kundërshtim me këtë ligj, shfuqizohet.

Neni 16

Ky ligj hyn në fuqi menjëherë.

Shpallur me dekretin nr.962, datë 22.11.1994 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Sali Berisha.

L I G J

Nr. 8526, datë 23.9.1999

PËR DISA SHTESA DHE NDRYSHIME NË LIGJIN NR. 7874, DATË 17.11.1994 "PËR STATUSIN E VETERANIT TË LUFTËS KUNDËR PUSH-TUESVE NAZIFASHISTË TË POPULLIT SHQIPTAR"

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

V E N D O S I :

Në ligjin nr.7874, datë 17.11.1994 bëhen këto shtesa e ndryshime:

Neni 1

Titulli i ligjit nr. 7874, datë 17.11.1994 "Për statusin e veteranit të luftës kundër pushtuesve nazifashistë të popullit shqiptar" ndryshon si vijon: "Për statusin e veteranit të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare të popullit shqiptar."

Neni 2

Neni 2 ndryshohet si vijon:

"Statusin e veteranit të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare e përfitojnë shtetasit shqiptarë e të huaj, që kanë marrë pjesë me armë në dorë në Luftën Antifashiste Nacionalçlirimtare kundër pushtuesve nazifashistë dhe bashkëpunëtorëve të tyre, që nga 7 prilli i vitit 1939 deri më 29 nëntor 1944; luftëtarët e inkuadruar në ato njësi të Ushtrisë Nacionalçlirimtare, që luftuan jashtë kufijve tanë shtetërorë deri më 9 maj 1945; ata që kanë zhvilluar veprimtari të organizuar antifashiste nacionalçlirimtare në ilegalitet, në prapavijë të armikut e në zonat e çliruara; kryefamiljarët e atëhershëm të familjeve të njohura si baza të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare; të burgosurit antifashistë dhe të internuarit në burgjet dhe në kampet nazifashiste brenda dhe jashtë vendit, si dhe shtetasit shqiptarë, që kanë marrë pjesë aktive në luftë kundër nazifashizmit në vende të tjera."

Neni 3

Në nenin 3 bëhen këto shtesa dhe ndryshime:

- Shkronja "d" ndryshon si vijon: "Me çdo dokument tjetër zyrtar, me burim arkivor të referuar qartë, i cili vërteton pjesëmarrjen në Luftën a në Lëvizjen Antifashiste Nacionalçlirimtare."

- Në shkronjën "dh" shtohet një paragraf me këtë përmbajtje: "Për raste të veçanta, kur ka mungesa objektive, vendos Komisioni Qëndror i Statusit të Veteranit të Luftës Antifashiste

Nacionalçlirimtare.”

- Pas shkronjës “dh” shtohet shkronja “e” me këtë përmbajtje: “Plagosja, për efekt të statusit të veteranit të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, mund të vërtetohet edhe me vërtetim të komisionit të spitalit qendror të ushtrisë dhe me një dokument të arkivave shtetërore (ose me tri deklarata të bashkëluftëtarëve për rrethanat e plagosjes).”

Neni 4

Në nenin 4, pas paragrafit të fundit shtohet një paragraf me këtë përmbajtje: “Kur kërkuesi që nuk i është drejtuar gjykatës, pas vendimit të Komisionit Qëndror, paraqet disa dokumente të reja, dosja e tij rishqyrtohet nga ky komision. Të drejtën e rishqyrtimit e kanë edhe kërkesat e pashqyrtuara të veteranëve të depozituara pranë Ministrisë së Mbrojtjes.”

Neni 5

Neni 6 ndryshon si vijon: “Statusi i veteranit nuk u njihet ose u hiqet personave që janë dënuar ose dënohen me vendim gjykatë të formës së prerë, për krime lufte, për bashkëpunim me pushtuesit nazifashistë ose për veprimtari agjenturore kundër interesave të Atdheut.”

Neni 6

Në nenin 8, në fund të paragrafit të parë shtohet edhe një fjali me përmbajtjen e mëposhtme: “Një shpërblim shtesë jepet për të burgosurit politikë antifashistë.”

Neni 7

Në nenin 9 shtohen dy paragrafë me këtë përmbajtje: “Shteti financon organizatat e veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare dhe organizatat e tjera të veteranëve të kësaj lufte. Masa vjetore e financimit përcaktohet në buxhetin e shtetit.

Ministria e Mbrojtjes bën ndarjen e fondit, bazuar në numrin e anëtarëve të çdo organizate që ka përfituar statusin e veteranit të luftës.”

Neni 8

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Shpallur me dekreten nr. 2450, datë 5.10.1999 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë Rexhep Meidani.

L I G J
Nr. 8664, datë 18.9.2000

**PËR DISA SHITESA NË LIGJIN NR. 7874, DATË 17.11.1994 "PËR STATU-
SIN
E VETERANIT TË LUFTËS ANTIFASHISTE NACIONALÇLIRIMTARE
TË POPULLIT SHQIPTAR",
NDRYSHUAR ME LIGJIN NR. 8526, DATË 23.9.1999**

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË
V E N D O S I :

Në ligjin nr. 7874, datë 17.11.1994 "Për Statusin e Veteranit të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare të popullit shqiptar", ndryshuar me ligjin nr. 8526, datë 23.9.1999, bëhen këto shtesa dhe ndryshime:

Neni 1

Në shkronjën "d" të nenit 3 shtohet paragrafi i mëposhtëm: "Të tilla vlerësohen edhe dokumentet e lëshuara nga arkivat shtetërore të rretheve dhe të institucioneve shtetërore, në bazë të të dhënave të dosjeve personale që kanë në ruajtje."

Neni 2

Në nenin 3 pas shkronjës "e" shtohen paragrafët e mëposhtëm:

"Kur mungojnë dokumentet e kërkuara në shkronjat "a", "b", "c", "ç" dhe "d", pjesëmarrja në Luftën Antifashiste Nacionalçlirimtare dhe qenia veteran i saj mund të vërtetohen me vendimin e Komisionit Qëndror të Statusit të Veteranit të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, pranë Ministrisë së Mbrojtjes. Për të vërtetuar pjesëmarrjen e organizuar në Luftën Antifashiste Nacionalçlirimtare, Komisioni Qëndror i Statusit të Veteranit të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare mund të shqyrtojë dhe të vlerësojë dokumente të bazuara në historikun e fshatit, të qytetit ose të formacionit partizan, të miratuar nga komisionet e posaçme të ngritura para vitit 1994, të lëshuara nga muzeu historik i rrethit ose nga organi drejtues i Organizatës së Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, në shkallë rrethi e lart, në të dhënat historiografike ose të medias së shkruar të botuara para datës 31 dhjetor 1993, në dokumentet personale si: librezë ushtarake, librezë të punës, certifikatë anëtarësie në një organizatë politiko-shoqërore, në "dëshminë e partizanit", në të dhënat arkivore zyrtare, në dëshmitë personale nga bashkëluftëtarët, bashkëpunëtorët ose bashkëvuajtësit e kohës së Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare."

**ORGANIZATA E BASHKUAR E VETERANËVE TË LANÇ (OBVL)
(Dega e Tiranës) e përfaqësuar nga Josif Zegali e Islam Blushi.**

I KËRKON GJYKATËS KUSHTETUESE

Shfuqizimin e pikave 6, 7, 9, 13 të vendimit të Këshillit të Ministrave nr.190, datë 3.5.1995 dhe pikës 13 të udhëzimit të Ministrit të Mbrojtjes nr.335, datë 23.6.1995, sepse vijnë në kundërshtim me ligjin nr.7874, datë 17.11.1994 "Për statusin e veteranit të luftës kundër pushtuesve nazifashistë të popullit shqiptar".

Gjykata Kushtetuese mori në konsideratë kërkesat e OBVL-së

Më poshtë po japim tekstin e plotë të Vendimit të Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë

V E N D I M

Nr.15, datë 8.11.1995

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga :

Rustem Gjata,	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Hilmi Dakli,	Anëtar i ""
Manol Konomi,	Anëtar i ""
Veli Budo,	Anëtar i ""
Zija Vuci,	Anëtar i ""
Alfred Karamuço,	Anëtar i ""
Metush Saraçi,	Anëtar i ""
Franc Jakova,	Anëtar i ""

me sekretare Drita Filto, më datat 2.10.1995, 18.10.1995 dhe 8.11.1995, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr. 16 Akti, që i përket:

K Ë R K U E S A :

1. ORGANIZATA E VETERANEVE TE LUFTES ANTIFASHISTE NACIONALÇLIRIM-TARE, e përfaqësuar nga Sekretari i Përgjithshëm i këtij Komiteti Qamil Poda dhe juristja Ylbere Malindi.

2. ORGANIZATA E BASHKUAR E VETERANËVE TË LANÇ (Dega e Tiranës), e përfaqësuar nga Josif Zegali e Islam Blushi.

PERSON I INTERESUAR: KËSHILLI I MINISTRAVE, i përfaqësuar nga Z. Bardhyl Shehu e Sali Onuzi.

OBJEKTI

Shfuqizimi i pikave 6, 7, 9, 13 të vendimit të Këshillit të Ministrave nr.190, datë 3.5.1995 dhe pikës 13 të udhëzimit të Ministrit të Mbrojtjes nr.335, datë 23.6.1995, sepse vijnë në kundërshtim me ligjin nr.7874, datë 17.11.1994 "Për statusin e veteranit të luftës kundër pushtuesve nazifashistë të popullit shqiptar".

GJYKATA KUSHTETUESE, pasi dëgjoji relacionin përkatës,

V Ë R E N:

Organizata e Veteranëve të LANÇ-it ka parashtruar se Këshilli i Ministrave, duke i ndarë veteranët në kategori dhe duke ju caktuar atyre masa shpërblimi të ndryshme sipas pikës 7 të vendimit të tij nr.190, datë 3.5.1995, ka tejkaluar kompetencat që i ka dhënë ligjvënësi, i cili në nenin 8 të ligjit nr.7874, datë 17.11.1994 ka përcaktuar: "Këshilli i Ministrave cakton një shpërblim mujor për personat që gëzojnë statusin e veteranit, për ata që gëzojnë statusin e invalidit të Luftës si dhe për të internuarit në kampet e përqëndrimit nazifashist".

Gjykata çmon se Këshilli i Ministrave, duke i ndarë veteranët në grupe për efekt të përcaktimit të masës së shpërblimit mujor, me të drejtë është mbështetur në normën e nenit 2 të Ligjit, ku përcakton llojet e aktivitetit që duhet të kenë kryer personat e ndryshëm gjatë pjesëmarrjes së tyre në luftën kundër pushtuesve nazifashistë për të përfituar statusin e veteranit.

I drejtë është edhe përcaktimi nga Këshilli i Ministrave i masave të ndryshme të shpërblimit për luftëtarët e inkuadruar në njësitë e armatosura në luftën kundër pushtuesve nazifashistë, duke u nisur nga koha e aktivizimit të tyre në këto njësi.

Gjykata e gjen të bazuar kërkesën e Organizatës së LANÇ-it se Këshilli i Ministrave nuk ka vlerësuar drejt meritat e veteranëve që kanë zhvilluar veprimtari të organizuar në ilegalitet në prapavijë të armikut dhe të kryefamiljarëve të atëhershëm të familjeve të njohura si baza të luftës kundër pushtuesve nazifashistë, duke ju caktuar atyre, sipas gërmës "d" të pikës 7, një shpërblim deri tre herë më të vogël se veteranëve të inkuadruar në formacionet luftarake.

Nga përmbajtja e neneve 2 dhe 8 të ligjit, trajtohen njëjloj si veteranët që kanë qenë të inkuadruar në formacionet luftarake, ashtu edhe veteranët që kanë zhvilluar aktivitetin e tyre në ilegalitet në prapavijë të armikut dhe kryefamiljarët e atëhershëm të familjeve të njohura si baza të luftës kundër pushtuesve nazifashistë.

Në këto rrethana gërma "d" e pikës 7 të vendimit të Këshillit të Ministrave në shqyrtim është e papajtueshme me ligjin.

Gjithashtu, Gjykata i gjen të drejta parashtrimet e të dyja organizatave kërkuese se Këshilli i Ministrave ka dalë jashtë kompetencave të tij duke përcaktuar në pikën 9 të vendimit: "të internuarit në kampet e përqëndrimit nazifashistë të shfarosjes në masë", ndërkohë që

në nenin 8 të ligjit thuhet shprehimisht: “të internuarit në kampet e përqëndrimit nazifashist”, pa bërë dallim ndërmjet kampeve të shfarosjes në masë dhe kampeve të tjerë. Në këtë mënyrë Këshilli i Ministrave duke ngushtuar rrethin e personave që përfshin ligji, ka lënë pa ju caktuar shpërblim mujor si veteranë të internuarve në kampet e përqëndrimit që nuk janë cilësuar të shfarrosjes në masë.

Prandaj, edhe pika 9 e vendimit nuk pajtohet me ligjin.

Gjykata e gjen të bazuar kërkesën e OBVL-së për Tiranën që dhënia e shpërblimit mujor veteranëve mos të kushtëzohet me qënien e veteranit në pension pleqërie, siç përcaktohet në paragrafin e parë të pikës 7 të vendimit të Këshillit të Ministrave nr.190, datë 3.5.1995: “Shpërblimi i veteranëve të luftës kundër pushtuesve nazifashistë jepet mbi pensionin e pleqërisë dhe kompensimet e tjera që mund të marrin...”.

Shpërblimi mujor u jepet veteranëve për kontributin që ata kanë dhënë për çlirimin e vendit nga okupatorët nazifashistë dhe nuk ka të bëjë aspak as me moshën as me qënien e tyre apo jo në pension. Një kufizim të tillë nuk e ka bërë ligji nr.7874, datë 17.11.1994, në zbatim të të cilit ka dalë Vendimi i Këshillit të Ministrave nr.190, datë 3.5.1995.

Të bazuar e gjen Gjykata edhe kërkesën e të dyja organizatave të veteranëve për shfuqizimin e fjalisë së fundit të pikës 13 të vendimit të Këshillit të Ministrave nr.190, datë 3.5.1995. Ndërsa paragrafi i tretë i nenit 8 të ligjit parashikon dhënien e shpërblimit të menjëhershëm familjeve të veteranëve, Këshilli i Ministrave në vendimin e tij pa të drejtë kufizon rrethin e personave të familjes.

Gjithashtu, duhet pranuar kërkesa e Organizatës së Veteranëve të LANÇ-it se Këshilli i Ministrave me fjalët “e rënda” në pikën 6 të vendimit të tij, ka dalë tej përmbajtjes së nenit 6 të Ligjit, i cili përcakton: “Statusin e veteranit nuk e gëzojnë personat që janë dënuar ose dënohen me vendim të gjykatës për krime kundër lirisë dhe pavarësisë së Atdheut dhe kriminelë në Luftën gjenocide të klasave në regjimin totalitar”.

Ndryshe nga sa parashihet në kërkesën e Organizatës së Veteranëve të LANÇ-it, Këshilli i Ministrave me vendimin nr.540, datë 9.10.1995 ka miratuar përbërjen e Komisionit Qendror dhe të komisioneve të rretheve për dhënien e statusit të veteranit të luftës kundër pushtuesve nazifashistë të popullit shqiptar, sipas listave që i bashkëngjiten atij vendimi, duke zbatuar kështu nenin 4 të Ligjit.

Po ashtu, ndryshe nga sa pretendon Organizata e Veteranëve të LANÇ-it në kërkesë, në Udhëzimin e Ministrit të Mbrojtjes nr.335, datë 23.6.1995, nuk ka asnjë dispozitë ku të parashikohet që degët ushtarake në rrethe të pranojnë si anëtarë të komisioneve për dhënien e statusit vetëm veteranë nga OBVL-ja dhe mos të pranohen veteranë nga Organizata e Veteranëve të LANÇ-it.

Sipas nenit 3 të ligjit nr.7874, datë 17.11.1994 qenia veteran i Luftës kundër pushtuesve nazifashistë vërtetohet, ndër të tjera (gërma “d”) edhe “me çdo dokument tjetër zyrtar që vërteton pjesëmarrjen në Luftën kundër pushtuesve nazifashistë”. Në këtë kontekst, përmbajtja e pikës 13 të udhëzimit të ministrit të Mbrojtjes nr.335, datë 23.6.1995 se: “Në kuptim të gërmës “d” të nenit 3 të ligjit nr.7874, datë 17.11.1994 pranohen si dokumente edhe vërtetimet e bazuara mbi të dhënat e dosjeve personale lëshuar nga Arkivi i Shtetit, Arkivi i Ushtrisë, nga Drejtoria e Personelit të Ministrisë së Mbrojtjes, të Ministrisë së Brendshme e të dikastereve të tjera”, nuk i bën ndonjë kufizim Ligjit, siç pretendon në kërkesën e saj

Organizata e Veteranëve të LANÇ-it.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, duke u bazuar në nenet 24, (pikat 2 dhe 3) dhe 26 të ligjit nr.7561, datë 29.4.1992 "Për disa ndryshime e plotësime në ligjin nr.7491, datë 29.4.1991 "Për dispozitat kryesore kushtetuese", me shumicë votash,

V E N D O S I :

Të shfuqizojë si të papajtueshme me ligjin nr.7874, datë 17.11.1994 "Për statusin e veteranit të luftës kundër pushtuesve nazifashistë të popullit shqiptar", dispozitat e vendimit të Këshillit të Ministrave nr.190, datë 3.5.1995 që vijnë :

1. Gërmën "d" të pikës 7;
2. Pikën 9;
3. Fjalët : "mbi pensionin e pleqërisë dhe kompensimet e tjera që mund të marrin" të paragrafit të parë të pikës 7;
4. Fjalinë : "Këtë shpërblim e përfitojnë bashkëshortët, prindërit ose fëmijët e paaftë për punë", të pikës 13;
5. Fjalët : "e rënda", të pikës 6.

Këshilli i Ministrave të nxjerrë dispozita në vend të gërmës "d" të pikës 7 dhe pikës 9 të shfuqizuara.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi të nesërmen e botimit të tij në

Fletoren Zyrtare.

Tiranë, më 8.11.1995

